BI. RAJMUND IZ KAPUE

ŽIVOT SV. KATARINE SIJENSKE

Bl. Rajmund iz Kapue, ŽIVOT SV. KATARINE SIJENSKE

S Y M P O S I O N
BIBLIOTEKA ASKETSKO-MISTIČNIH DJELA
KNJIGA XLVI

U r e d n i k
S. MARIJA OD PRESV. SRCA
(Anka Petričević)

Bl. RAJMUND IZ KAPUE

ŽIVOT SV. KATARINE SIJENSKE

SYMPOSION
Split, 1992.

Naslov izvornika:
S. CATERINA DA SIENA

vita scritta dal beato
RAIMONDO DA CAPUA
confessore della Santa

5ª edizione SIENA – EDIZIONI CANTAGALLI, 1988.

S talijanskog preveo:
Prof. N. EMANUEL KISIĆ, O. P.

C/MIN. GENERAL, O. P. – Prof. dr. Giacinto D'Urso, O. P.
Roma, 15. 1. 1991.

Lektor i korektor:
M O P S

Naslovna strana:
G. NASINI (XVII. st.)
Svetište sv. Katarine – Sijena

S dopuštenjem Nadbiskupskog ordinarijata – Split
Br. 456/91 – 27. II 1991.

Izdaje i odgovara:
SAMOSTAN SV. KLARE – SPLIT, Končareva 29

Tisak: SVEUČILIŠNA TISKARA SPLIT

Bl. RAJMUND IZ KAPUE

ŽIVOT SVETE KATARINE

P o s v e t a

Ovaj hrvatski prijevod posvećujem
Ocu PAVLU NJEGOVEC, O. P.

koji svojim neumornim radom kroz mnogo desetljeća vodi i upravlja Bogu posvećene redovnice i svojim uzornim redovničkim životom pokazuje im put mističnog sjedinjenja duše sa svojim Božanskim Zaručnikom.

Bl. Rajmund iz Kapue – F. Vanni, XVI. st. (Katarinska bazilika sv. Dominika – Sijena)

PREDGOVOR

Sveta Katarina Sijenska, djevica i naučiteljica Crkve, predstavljena nam u ovoj knjizi od njezinog ispovjednika Bl. Rajmunda iz Kapue (1330–1399.), pruža nam primjer vanrednih ljudskih i kršćanskih vrlina, koje su potrebne svima iskrenim sljedbenicima Krista Spasitelja.

Njezina odlučnost da ustraje u odluci čuvanja djevičanstva, uza sve poteškoće, sa strane roditelja, braće i sestara, govori jasno i mladima našega vremena, koji se moraju boriti za vjernost zahtjevima abecede moralne čistoće, da je to temelj njihove vremenite sreće, a ujedno i zalog one vječne. Katarinina odanost molitvi, razmatranju, nježnom štovanju Majke Božje, a nadasve ljubav prema Euharistijskom Gospodinu, uzdigli su je do svijetlih vrhunaca mističkih doživljaja.

Čvrsta mistička povezanost s Božanskim Zaručnikom nije joj smetala da vrši u dubokoj poniznosti raznovrsna djela duhovnoga i tjelesnoga milosrđa. I dok stojimo pred bogatim prikazom njezinih mnogih čudesa, dotle se ne možemo oteti dojmu da je u njezinom životu uistinu najveće čudo njezina herojska strpljivost u podnošenju kleveta i raznovrsnih nepravdi, i njezino izvanredno uzvraćanje samo dobrim djelima onima koji su je mrzili i bili joj zavidni.

Neka mudra savjetnica Rimskih Prvosvećenika, u onom vrlo žalosnom razdoblju crkvene povijesti nazvanom »Babilonsko sužanjstvo« – kada su pape stolovali u Avinjonu, u Francuskoj – upućuje svakog čitatelja ovoga životopisa na nasljedovanje njezinih kreposti, a posebno i na sinovsku odanost sv. Ocu, »slatkom Kristu na zemlji«.

Split, 27. veljače 1991.

NADBISKUP:
Mons. ANTE JURIĆ

PREDGOVOR PREVODIOCA

Moj dodir s časnim sestrama samostana svetih Anđela Čuvara u Korčuli, osobito u razgovorima s časnom Majkom Imeldom Cindrić kao i sestrom Almom Milanović, bio je uzrok da sam se dao na pobliže proučavanje djela i života naše svetice Katarine Sijenske.

Činjenica da je ova svetica proglašena upravo u ovo naše moderno doba naučiteljicom svete Crkve, potakla me je još više da upoznamo o njoj što bolje i našu hrvatsku publiku. Tako sam počeo prevoditi Dijalog svete Katarine i gotovo ga dovršio i spremao za štampu, kad nenadno doznah da će kroz koji dan izići iz štampe u prijevodu profesora O. A. Bonifačića u nizu Symposiona – biblioteke sestara Samostana sv. Klare u Splitu.

To me sve skupa nije omelo da nastavim još većim marom oko toga da što bolje upoznam našu publiku s našom sveticom.

Smatrao sam odveć opsežnim radom da se dadem na prevođenje njezinih Pisama, koja bi skupa s bilješkama mogla iznositi nekoliko svezaka.

Čitajući često njezin životopis, došao sam do ideje da se dadem na prevođenje njezina Života, što ga je napisao naš dominikanac, bl. Rajmund iz Kapue, koji je ujedno bio i njezin ispovjednik.

Veliki poznavalac naše svetice, koji je mnogo radio na tome da što bolje upozna talijansku publiku sa djelima i životom svete Katarine, moj dugogodišnji prijatelj, s kojim sam surađivao deset godina, Dr. Giacinto D'Urso, O. P., sadašnji prior i upravitelj bazilike San Domenico u Sijeni, nedavno je izdao na modernom talijanskom jeziku Život naše svetice iz pera istoga blaženog Rajmunda, u edicijama Siena, Cantagalli, 1988.

I tako radeći neumorno na tome uspio sam da djelo privedem svome kraju.

S osobitim zadovoljstvom, uz pomoć svoje braće u Redu kao i prijatelja, mogu danas da pružim ovo djelo talijanske srednjevjekovne književnosti – preko biblioteke Symposiona – svome hrvatskome narodu, na njegovu vlastitome jeziku, uvjeren da će od njega s ljubavlju biti primljeno.

Korčula, Samostan sv. Nikole, 1991. godine.

Prevodilac:
Prof. O. *EMANUEL KISIĆ*, O. P.

O životopiscu ovoga djela

Bl. RAJMUNDU IZ KAPUE

Rajmund iz Kapue – odnosno Rajmund delle Vigne – rodio se oko 1330. godine. Umro je 5. listopada, godine 1399. u Nürnbergu, u Njemačkoj.

Njegov najstariji poznati predak zvao se Pagano de Bigna (1105–1114). Obitelj je bila poznata po mnogim veoma uglednim pravnicima, savjetnicima i upraviteljima u službi prinčeva, kraljeva i careva koji su u to doba vladali na teritoriju Kapue, Napulja i Sicilije.

Rajmundov otac, Petar, rodio se u Kapui. Bio je sudac i savjetnik za vladanja Roberta Anžuvinskoga, kralja Napulja. Umro je 18. prosinca, godine 1348, dok je Rajmund bio student na sveučilištu u Bologni. Pokopan je u crkvi Svete Klare u Napulju. Rajmundova je majka bila plemkinja, imenom Marija. Imali su petero djece; četiri sina: Rajmunda, Antuna, Nikolu i Alojzija te jednu kćerku, Margaretu, koja se udala za plemića Benedikta od Ebula. Drugi i treći sin postali su kraljevi komornici i vojni časnici, a Alojzije je služio u vojsci kraljice Ivane Napuljske.

Rajmund se imao po obiteljskoj tradiciji posvetiti pravosuđu ili upravi. Da bi postigao potrebno znanje, studirao je pravo na sveučilištu u Bologni. Nakon kratkog vremena napusti pravne nauke i stupi u Dominikanski red.

Rajmund je uvijek smatrao taj svoj neočekivani korak čudesnim događajem koji je pripisivao osobitom zagovoru sv. Dominika. Malo je govorio kako je došlo do toga; spominje o tome s nekoliko lakonskih riječi u ŽIVOTU sv. Katarine.

O sv. Dominiku kaže: »Moram pokazati da nisam nezahvalan svom velikom Ocu koji je bio ništa manje negoli čudotvorac kad me je pozvao, iako nedostojna, da stupim u njegov Red«.[1] Nije bez razloga smatrao da mu je taj poziv došao od Dominika dok je molio pred krasnim spomenikom kršćanske umjetnosti i pobožnosti, što ga Bologna posjeduje u »ARCA DI SAN DOMENICO«, bogato izrađenim od bijeloga mramora u sarkofagu koji čuva smrtne ostatke svetoga Patrijarhe.

1) ŽIVOT . . ., 204

Puno značenje Dominikova poziva postalo mu je očito istom trideset godina kasnije kada su njegova braća, okupljena oko svete korablje sa tijelom svetoga Dominika, izabrala Rajmunda za 23. nasljednika Sv. Dominika na Generalnom kapitulu u Bologni, u svibnju, godine 1380.

Po svoj prilici Rajmund je primio habit u samostanu, u Bologni, koji pripada Dominikanskoj provinciji Donje Lombardije, ali kao član rimske provincije.

Na koncu novicijata položio je redovničku profesiju u samostanu, u Orvietu, koji je pripadao rimskoj provinciji, kojoj je Rajmund pripadao čitavi svoj život.

Slijedilo je sedam godina njegova duhovnog i intelektualnog formiranja, pripremajući se za svećenički red i apostolat. Bez sumnje je stekao teološko znanje na Studium Generale. Kao takav poučavao je uglavnom kao profesor teologije. Nije nam poznato u kojem je gradu bila ta visoka dominikanska škola: Studium Generale. Ali je Dominikanski red imao stalno sjedište u Bologni godine 1347, a tada je Rajmund još bio student. Naše su visoke škole slijedile naredbu prijašnjih kapitula, od kanonizacije sv. Tome Akvinskoga (g. 1323.) da se nauka sv. Tome za sve dominikance poučava na uglednim i uvaženim sveučilištima i na visokim školama.

Da je Rajmund dobro znao Akvinčevu nauku, jasno i veoma često se vidi u »ŽIVOTU«, u izlaganju i u obrani teološke znanosti kao i u Katarininom stilu, učenju i u njezinim mističnim iskustvima.

Već u godinama svoga školovanja (1347–1355) kronična je bolest malo po malo nagrizala njegovo zdravlje. Kad je kao vrhovni učitelj Reda bio zaposlen obnovom strogog opsluživanja redovničkih pravila, njegovi su ga protivnici optuživali da nameće drugima strogu disciplinu posta i nemrsa, a on se sam nije držao tih pravila.

U svoju obranu pisao je kardinalu Filipu d'Alançon komu je bio optužen: »Svemogući me je opteretio bolesnim stanjem moga zdravlja što me sprečava da opslužujem post. To mi je zaista nemoguće osim uz cijenu nepodnosivog napora. Kada sam u mladosti opsluživao post, često sam padao u nesvijest, a katkada bi me spopala i groznica. Ne samo tri puta, poput sv. Pavla, nego sam bezbroj puta molio Gospodina, kao i mnogi drugi, da me oslobodi bolesti. Ali moja molitva nije bila uslišana. Jedino mi je par puta Bl. Djevica Marija isposlovala milost da mogu postiti u predvečerje njezinih blagdana«.[2]

Prvih osam godina njegova svećeničkog života nisu nam poznate (ca 1355–1363.). Vjerojatno je predavao teologiju u Rimu i Bologni. Od 1363. do 1367. upravljao je samostanom dominikanskih sestara u Montepulciano. Bila mu je to dobra škola da se posveti životopisima svetaca.

2) Pismo bez datuma iz godine, 1389.

Tu je po prvi put od vjerodostojnih osoba upoznao duhovnost Katarine i o napadajima na njezin način življenja. O Katarini su ga izvijestili i njezini ispovjednici O. Toma Della Fonte i Giorgio Naddi.

Iz Montepulciana pođe u Rim, budući da je izabran priorom samostana Santa Maria Sopra Minerva, negdje između 1367. i 1370. Tridesetog travnja godine 1373. bio je članom samostana Santa Maria Novella u Firenci, a prvi kolovoza, godine 1374. boravi u samostanu sv. Dominika u Sijeni. U međuvremenu nasta odlučna prekretnica u životu Rajmunda i Katarine. Bijaše službeno imenovan njezinim ispovjednikom.[3]

RAJMUND I KATARINA
(1374–1380)

U svibnju ili u lipnju godine 1374. najviši auktoritet Reda Ilija Rajmund – poznat kao Ilija iz Tuluze – imenovao je Rajmunda ispovjednikom i duhovnikom Katarini. Ilija Rajmund upravljao je kao vrhovni učitelj Reda od 1361. do 1379.[4]

Pismo O. Ilije o tom imenovanju nije se sačuvalo. Ali to imenovanje spominje papa Grgur XI. u pismu što ga je objavio u Avignonu 17. kolovoza godine 1376. U pismu papa obnavlja, bolje rečeno, potvrđuje imenovanje O. Ilije i potvrđuje ga svojim apostolskim auktoritetom, a da pri tome uopće ne navodi datum Ilijina pisma.

Rajmund iz Kapue, opisujući svoj apostolat u Sijeni za vrijeme kuge u lipnju do listopada godine 1374, očito govori o svojoj službi kao duhovnika Katarine.

Po drugim izvorima doznajemo da je Katarina bila u Firenci za vrijeme održavanja Generalnog kapitula Reda, u svibnju, godine 1374. Ilija je također bio nazočan i predsjedao Kapitulu. Također je i Rajmund mogao biti u Firenci u svibnju 1374. zbog njegova imenovanja za priora u 1373. i 1374. godini.

Iz ovih podataka lako možemo zaključiti da je upravo za vrijeme Kapitula u Firenci, u svibnju 1374. Rajmund bio od O. Ilije imenovan duhovnikom. Nažalost, spisi tog Kapitula nisu nam sačuvani.

Katarina je imenovanje smatrala osobitim činom Božje providnosti za sebe i za Rajmunda. Često je znala opetovati da joj je Rajmund – njezin otac i njezin sin – bio slatki dar, poklonjen od »slatke Majke Marije«.

Osobitu Marijinu zaštitu međusobno su održali tajnom, a tek su je znale jedna ili dvije osobe, bliski učenici Katarine i prijatelji Rajmunda.

---

3) ŽIVOT . . ., 324

4) Vidi: P. Timoteo M. Centi, O. P.: L'Osservatore Romano 5. Oct. 1966. Također dugu historijsko-kritičnu studiju u Reviji: S. Caterina da Siena: rasegna ascetica e mistica, Firenze, an. 21, n4. Ottobre-dicembre 1970, 325–342).

Pismeni dokument od Stefana Maconija – nekoć vjerni tajnik i u neku ruku Rajmundov drugi »ja« – što ga je u Castellanu pod zakletvom predao na procesu, koji se bavio istraživanjem Katarinina života: »Sada kad je Rajmund zamijenio ovaj svijet boljim – piše Stefano – iznijet ću nešto što je do sada smatrano tajnom, ali je meni dobro poznato. Evo mog iskaza: Nekoliko godina prije nego je Katarina upoznala Rajmunda, a on nju, ukazala se je Blažena Djevica Marija Katarini u tjelesnom obliku i obećala joj dati oca ispovjednika, veoma pobožna njoj, koji će joj donijeti više utjehe negoli bilo koji dosadašnji ispovjednik. Vremenom se to jasno pokazalo.«

I Katarina spominje u tri pisma Rajmundu da joj je on dar Marijin.

U 211. pismu piše: »Sine moj, darovan meni od slatke Majke Marije, ne želim da se uznemiruješ i gubiš hrabrost zbog bilo koje duhovne teškoće koja bi te mogla zateći. Radije želim da ustraješ u dobroj, svetoj, pravoj i vjernoj odluci za koju znam da ti je Bog dao u svom milosrđu.«

U pismu 226. piše: »U ime Isusa Krista Raspetoga i slatke Marije, tebi preljubljeni i dragi Oče i sine u Kristu Isusu, darovana meni od slatke Majke Marije, ja, Katarina, službenica i rob slugu Isusa Krista pišem ti u njegovoj dragocjenoj krvi . . .«

U pismu 373. kaže: »Molim vas, oče moj i sine moj, što mi ga dade slatka Majka Marija, ako osjećate da sada Bog gleda mene svojim milosrdnim okom, odlučite započeti novim životom. Kao čovjek, mrtav svojim naravnim osjetilima, idi i daj sebe u službu svete Crkve.« To je njezino zadnje ili predzadnje pismo Rajmundu.

Što se pak tiče Marijinog obećanja Katarini da će joj Rajmund donijeti više utjehe negoli bilo koji njezin prijašnji ispovjednik, Rajmundov osvrt o tome je veoma skroman. »Razlog zašto joj je moje duhovno vodstvo donijelo više utjehe negoli bilo koji ispovjednik prije mene, jest taj što sam ja bez obzira kakvim su joj zaprekama priječili primanje pričesti uvijek nastojao kako sam bolje mogao da uživa tu utjehu koju je tražila i upravo je tu našla«.[5]

Od godine 1374. do 1378. Rajmund je bio u Sijeni. Ipak je dobar dio vremena proboravio u Pizi i po okolnim mjestima i gradovima. Njegov se apostolat kretao u društvu Katarine i malog broja njezinih sljedbenika, upravljajući radom oko spasenja duša. Surađujući tako s njome surađivao je ujedno u apostolatu što mu ga je povjeravao papa Grgur XI. da propovijeda u prilog križarskih ratova kako bi se natrag zadobila sveta mjesta oteta Crkvi od muslimana.

Zajedno s Katarinom posjetio je i Montepulciano gdje je prije toga upravljao sestrama od godine 1363. do 1367. Tom se zgodom dogodilo poznato čudo kad je Katarina poljubila nogu čuvenog tijela svete Agneze.[6]

5) ŽIVOT . . ., 314
6) ŽIVOT . . ., 326–27

U travnju iste godine u crkvi svete Kristine u Pizi u prisutnosti Rajmunda Katarina je primila stigmate.[7]

U lipnju je Katarina na povratku u Sijenu pisala Rajmundu u Pizi poznato pismo o svojoj suradnji u pripremanju Nikole Tolda na smrt kao i svoju prisutnost na stratištu u času njegova smaknuća, kada su mu odrubili glavu.[8]

Godine 1376. Katarina bi poslana kao posrednik mira u dugoj borbi između grada Firence i Svete Stolice.

Povezana s papom Grgurom XI. Katarina je poslala Rajmunda s nekolicinom svojih sljedbenika, u mjesecu ožujku, 1376. u Avignon u »Rimsku kuriju«. Tada je i sama otputovala za njima. Od tada pa sve do rujna bila je u Avignonu s Rajmundom. Tu je primljena nekoliko puta u audijenciju kod pape s kojim je razgovarala na toskanskom dijalektu, a Rajmund je bio tumačem papi na latinskom jeziku.

Pothvati oko mira s Firencom nisu uspjeli jer su firentinski predstavnici odbili Katarinino posredništvo. No, bilo je još dosta važnih pitanja o kojima su Rajmund i Katarina raspravljali s papom: križarski rat da se povrate sveta mjesta. Zatim reforma Crkve »in capite et in membris« (u glavi i u članovima). Najvažnije pak pitanje koje je Katarina najviše zagovarala bilo je da se papa povrati na svoju Rimsku stolicu, na svoje zakonito sjedište.[9]

Tijekom ovih razgovora Grgur je veoma dobro uočio koliko je koristilo crkvenim poslovima zauzetost i duhovno posredstvo dvojice članova dominikanske obitelji. Vjerojatno je ovo saznanje navelo papu da bulom od 17. kolovoza, godine 1376. potvrdi Rajmunda ispovjednikom Katarini.

Napokon je 13. rujna, godine 1376. Grgur XI. otputovao morem, preko Genove, u Rim da se tamo stalno nastani.

Istoga su dana Katarina i Rajmund i njihova pratnja otputovali kopnenim putem u Sijenu. O događajima na tom putovanju Rajmund je sve to zabilježio u ŽIVOTU.[10] Početkom godine 1377. dospjeli su konačno u Sijenu.

Upravo tih je dana, točno 13. siječnja, g. 1377. Grgur XI. svečano ušao u Rim.

Rajmund je g. 1377. ostao u Sijeni pomažući Katarini u njezinim karitativnim i apostolskim putovanjima u obližnja mjesta. Jedno je putovanje bilo i u dvorac Belcaro što ga je obraćenik Vanni Di Ser Vanni darovao Katarini. Tu je papinom privolom otvorila samostan zatvorenih sestara.[11] Drugo je putovanje bilo u dvorac obitelji Salimbeni u Val d'Orcia. Tu je Katarina učinila mnogo čudesa i nekoliko izvanrednih egzorcizama.[12]

---

7) ŽIVOT . . ., 194–5
8) Pismo, 273
9) ŽIVOT . . ., 152, 289, 420–22
10) ŽIVOT . . ., 261–67
11) ŽIVOT . . ., 238
12) ŽIVOT . . ., 274–76

U siječnju, godine 1378. Rajmund bi izabran drugi put priorom u samostanu Santa Maria Sopra Minerva, u Rimu. To mu je veoma izmijenilo njegov životni put. Napustio je Sijenu, a vratio se tek nakon smrti Katarine.

Ipak prije tog događaja njihov je suživot bio ponovno obnovljen, dolaskom Katarine u Rim koncem 1378. gdje je i ostala do svoje smrti.

Ali još prije toga surađivala je s Rajmundom u jednoj papinskoj misiji. U ožujku, godine 1378. pitanje mira između Firence i Svete Stolice, ranije neuspjelo, ponovno je obnovljeno.

Pothvat je započeo ugledan Firentinac, Nikola Soderini, prijatelj Katarine i Rajmunda, koga je papa često pozivao u rješavanju svojih poslova; on bi nenadno pozvan na ručak sa svetim ocem. Papa mu tom prigodom reče da se još jednom želi poslužiti Katarinom u pitanju mira s Firencom. Papa je zatražio od Rajmunda da pripremi potrebna apostolska pisma i pošalje ih Katarini s uputama da pođe u Firencu i tu se sastane sa Soderinijem i njegovom skupinom ljudi kako bi se ponovno pokrenulo pitanje mira.

Rajmund nije pošao s njome, ali je živo prikazao u ŽIVOTU dramatične prizore koji su slijedili.[13] O tome je dosta napisano i nije potrebno ovdje ništa nadodavati. Sve dok mir nije bio konačno potpisan u Firenci 28. srpnja, godine 1378. Katarina nije htjela napustiti Firencu i povratiti se u Sijenu.

Međutim je Grgur XI. umro 27. ožujka, godine 1378. Konklave se u Vatikanu sastao za izbor njegova nasljednika navečer 7. travnja. Sastalo se šesnaest kardinala, nesložni u mišljenjima.

Čitave noći događali su se veoma uzbudljivi prizori na trgu sv. Petra u Rimu. Svjetina je vikala i tražila da novi papa bude Rimljanin. Ujutro 8. travnja, nadbiskup Barija Bartolomej Prignano – koji nije bio ni kardinal niti član konklave-a nego samo prisutan u Rimu kao vice-kancelar rimske Stolice – bi izabran za papu. Uznemirenost je nastala u konklave-u jer su se kardinali bojali oglasiti izbor za papu nerimskog građanina. On je ipak pristao i uzeo ime Urban VI. Stavio je na se papinski ornat i s prozora svoje palače pokazao se narodu.

Što je sve poslije toga slijedilo svima je dobro poznato. Zato nije potrebno ovdje bilo što spominjati. Nakon izbora u gradu Fondi, 20. rujna 1378. grupa nezadovoljnih kardinala, protivnici pape Urbana VI, započeše Zapadni raskol.

Za protupapu bi izabran kardinal grof Robert iz Genove koji uzme ime Klement VII. Ovaj antipapa uskoro uspostavi svoje sjedište u Avignonu.

Rajmund je od početka raskola priznavao pravoga papu u osobi Urbana VI.[14] Za boravka u Avignonu Urban je vrlo dobro upoznao duhovno drugovanje i prijateljstvo Rajmunda i Katarine, osobno upoznao služenje koje su ovo dvoje pružali Grguru XI.

---

13) ŽIVOT . . ., 423–29

14) Kasnije, u srpnju, Rajmund je dao pismeni dokumenat pod zakletvom o svojoj vjernosti i priznavanju podržavajući vjerodostojnost izbora pape Urbana VI.

Slijedeći primjer Grgura XI. sada je imao uza se oboje kao svoje suradnike.

U listopadu, godine 1378. posredstvom Rajmunda papa je pozvao Katarinu da dođe i da se nastani u Rimu sa svojim najvjernijim sljedbenicima s namjerom da ga svojim molitvama i dobrim djelima pomažu i podupiru u njegovim pothvatima.

Rajmund nam osobitim zadovoljstvom priča kako je Urban bio zadovoljan nagovorom što ga je Katarina održala, na zahtjev pape, novoizabranim kardinalima u Vatikanu.

Nekoliko dana kasnije, Urban je – kako piše Rajmund – zamolio Rajmunda da pošalje Katarinu skupa s drugom Katarinom kćerom švedske kraljice Brigite kao posrednike zloglasnoj napuljskoj kraljici Ivani, ogorčenoj protivnici Urbana.

Rajmund je ipak odvratio papu od te nerazborite misije iako je Katarina veoma rado prihvatila tu ulogu. U tome je ona gledala dobru prigodu da na tom pohodu stekne mučeničku krunu.[15]

Međutim, Urban je 8. studenoga 1378. imenovao Rajmunda posebnim propovjednikom protiv raskolnika, a 21. studenoga papinim legatom Karlu V, kralju Francuske, u pokušaju da ga pridobije kako bi prekinuo veze s protupapom Klementom VII.

Rajmundov odlazak bi zakazan polovicom prosinca. Oboje, Rajmund i Katarina, osjećali su da njegovim imenovanjem u službi Svete Stolice znači konačan rastanak među njima u ovozemnom životu. Rajmund je dirljivo opisao njihov oproštaj i rastanak na obali u Ostiji.[16] Otputovao je brodom do Genove, a odatle kopnom do francuske granice.

Ali se u Ventimiglia susreo s jednim dominikancem, koji ga je upozorio da ga brat protupape čeka u zasjedi na granici, s nakanom da ga ubije. Vratio se u Genovu, obavijestio o tome papu i zapitao ga za nove naredbe. Papa ga zamoli da ostane u Genovi i da što više vremena posveti propovijedanju protiv raskolnika i pobrine se za neke poslove Svete Stolice. U Genovi i okolnim mjestima bilo je dosta zagovornika protupape.[17]

Pri kraju 1379. Rajmund bi izabran provincijalom Gornje Lombardije, dominikanske provincije, sa sjedištem u Genovi. Na taj način bilo mu je moguće sudjelovati u skorom kapitulu svoga Reda koji se imao održati na Duhove, u svibnju, godine 1380.

U međuvremenu, pak, Katarina mu je godine 1379. poslala veoma znamenito pismo, pošto joj je Rajmund javio da je sretno izbjegao ubojicama. U tom pismu mu je spočitnula nenadmašivim umijećem majčinske strogosti i ujedno majčinske nježnosti što je izmaknuo opasnosti i tako izgubio prigodu da položi svoj život za istinu.[18]

15) ŽIVOT . . ., 334–35
16) ŽIVOT . . ., 336
17) ŽIVOT . . ., 337
18) Pismo . . ., 344

Polovicom veljače pisala mu je dva pisma, jedno za drugim, i to su njezina zadnja pisma, najdragocjenija od sviju.[19] Bilo je to u času kad je bila na vrhuncu svojih konačnih patnja, u času kad ju je skrhao teret Petrove lađe. Taj teški teret boli i patnje stavio je Gospodin na njezina ramena, da bude žrtva paljenica u obrani Crkve.

Zadnje vijesti koje je Rajmund čuo od nje zbile su se u onom otajstvenom očitovanju njezine poruke koju je doživio u Genovi u času kad se pripremao otputovati na Kapitul u Bolognu gdje je bio izabran vrhovnim učiteljem Reda: »Ne boj se apsolutno ničega«! – čuo je njezin glas. »Ja sam ovdje uza te! Ja ću te čuvati i braniti! Ne boj se! Ne budi zabrinut! Ja stojim ovdje uza te!«.[20]

Bila je to šesta ura kanonskog časoslova, u nedjelju 29. travnja, godine 1380, ura u kojoj je Katarina u Rimu preminula.

JOŠ NEKI PODACI IZ RAJMUNDOVA ŽIVOTA

Od godine 1380. do 1399. Rajmund je bio povremeno u službi Svete Stolice.

Prva mu je briga bila da sav kršćanski svijet prizna Urbana VI. pravim papom. Što se pak tiče Reda, htio je da braća budu što vjernija papi, kao pravom nasljedniku prvaka apostola i Kristova Zamjenika.

Druga mu je briga bila obnoviti u Redu opsluživanje pravila, ideale Reda i prvotni način života u Redu kako je bilo u početku. Pisao je svojim redovnicima: »Potičem vas u Gospodinu da gajite svetost života i budete vjerni svojim pravilima. Vladajte se kao ljudi molitve. Slavite Boga u liturgijskim časovima danju i noću. Budite vjerni strogim propisima naših Pravila, posta i nemrsa, noćnim bdjenjima i nauku. Uvježbajte sami sebe kao mirotvorci. Čvrsto se držite katoličke istine i prave vjere«.[21]

Pogledajmo sada kako je ostao vjeran u službi rimskoga pape:

a) Od 1380. do 1389. u službi pape Urbana VI. Urban VI. poslao je Rajmunda u zemlje Mađara, Slavena i Nijemaca, sjeverno od Alpâ. Godine 1383. Urban ga šalje Vjenceslavu IV, češkom kralju. Kasnije Albertu III. Austrijskom, s kojim je sklopio doživotno prijateljstvo. Urban VI. je umro 15. listopada, godine 1389. Naslijedio ga je Bonifacije IX.

b) Rajmund je u službi pape Bonifacija IX. od godine 1389. do 1399. Ovaj ga papa šalje za svog legata u Firencu, Milan, Genovu i u druge gradove sjeverne Italije, koji su bili naklonjeni antipapi u Avignonu. Nadalje, u studenome, godine 1393. šalje ga kao svog poslanika u Palermo i ostale gradove Sicilije. Istodobno od godine 1380. do 1399. Rajmundu je bila glavna briga obno-

19) Pismo . . ., 371
20) ŽIVOT . . ., 368–69
21) Sa latinskog originala (teksta) ed. G. G. Meersseman, p. 197 f.

viti redovnički život i disciplinu u Redu. Presjeda generalnom kapitulu u Frankfurtu, u lipnju godine 1397. Poslije kapitula ostaje u Njemačkoj da obnovi Red. Iz Kölna piše svome vikaru Ivanu Dominici u Italiju 18. prosinca, g. 1398.: »Bio bih veoma sretan da te mogu sada vidjeti, ali nije nužno da dođeš ovdje do mene i da me povedeš sa sobom natrag u Italiju. Dobro znam kako je potrebna tvoja nazočnost tu u Veneciji, čineći tu toliko dobra. Ali da ti budem potpuno iskren bilo bi mi mnogo potrebnije, u pogledu moga povratka tamo, ako možeš kao suprior skupa s ostalom braćom prikupiti nešto novaca za troškove, za moj put, da bi se mogao uz Božju pomoć jednoga dana povratiti do tebe. Potrošio sam sve što sam imao; već sam se zadužio. Trebat će mi veća svota novca da isplatim i dugove koje sam utrošio zbog bolesti i ostalih potreba. Stoga pomozi mi kako najbolje možeš, molim te. Dobro znaš da će sve to biti pametno upotrebljeno i svaka će tvoja pomoć biti ugodna Gospodinu. Ako se uz Božju pomoć ikada povratim k tebi, bit će mi potrebna veća svota zbog moje duge bolesti. Ali sve to prepuštam u ruke vječne providnosti našega Spasitelja«.[22]

U proljeće, godine 1399. još uvijek bolestan ostavio je Köln i došao u Nürnberg. Tu je završio tijek svog ovozemnog života. Umro je 5. listopada, godine 1399. u 70. godini života. Pokopan je na 8. listopada, u dominikanskoj crkvi, ispred glavnog oltara. Tu je njegovo tijelo počivalo 126 godina. Dolaskom Reformacije u Nürnberg, godine 1525. luteranci su zaposjeli grad. Ali prije njihova dolaska braća su dominikanci prenijeli njegove smrtne ostatke u baziliku San Domenico Maggiore, u njegov rodni kraj, u Napulj.

Od samoga je početka bio čašćen kao blaženik i njegovo se štovanje proširilo u čitavom Redu.

U dekretu njegove beatifikacije čitamo slijedeće: »Od časa kad je bio izabran vrhovnim učiteljem Reda posvetio se bez sustezanja obnovi redovničkih pravila i discipline u Redu, u duhu prvotnog savršenog redovničkog života.

Zbog uspješne obnove Reda zaslužio je da ga njegova braća stave uz bok svoga svetoga Patrijarhe i zakonodavca Dominika i da mu dadu častan naslov: Otac i Obnovitelj Reda«.[23]

O. E. K.

22) Sa latinskog teksta, u O. L. p. 108.
23) Cormier, Il Beato Rimondo da Capua, Roma, 1900. p. 255.

LEGENDA MAIOR: RAJMUNDOV ŽIVOT SVETE KATARINE

Rajmund je započeo opisivati *Život svete Katarine* u godini 1385.

Za punih deset godina, usred ogromnih poslova koji su ga čekali i kao poslanika Svete Stolice i kao Upravitelja i Obnovitelja svoga Reda, radio je neumorno na tom djelu.

Napokon, u samostanu Svetog Ivana i Pavla u Veneciji, upravo pred sam Božić, u godini 1395. mogao je predati kopiju čitavoga djela u ruke Tomi di Antonio Caffarini.

Napisano na latinskom jeziku, već od samoga početka djelo se zvalo LEGENDA CATHARINAE.

Caffarini je kasnije napravio skraćeni oblik od svega toga i tako isto na latinskom jeziku, i to se djelo Caffarinija prozvalo LEGENDA ABBREVIATA ili LEGENDA MINOR.

Tako su nastale dvije Legende, jedna se zvala Legenda prolixa, dok je ona Rajmundova ostala uvijek pod istim imenom *Legenda Maior,* i sve do danas poznata kao originalno i glavno djelo, kao *Životopis svete Katarine.*

U Rajmundova doba, kao i u pređašnja vremena, riječ: »legenda« – bila je tehnički termin za biografiju nekoga sveca. U latinskome jeziku: legenda znači u svom pravom značenju prije svega: *»ono što treba čitati«.* Tako je ta riječ upravo dobro došla što se tiče životopisâ, koje treba čitati i to na glas, da bi sve to djelovalo veoma odgojno.

U to doba ta riječ *legenda* nije imala ono značenje koje mi danas dajemo toj riječi, kao nešto u što se sumnja u ispravnost i vjerodostojnost dotične stvari ili događaja. Danas ta riječ: legenda, legendarno, ima posve drugo značenje nego nekoć u doba Rajmundovo. Pisac se je poslužio istim terminom kad je opisao i život svete Agneze de Montepulciano.

RAJMUND IZ KAPUE

ŽIVOT SVETE KATARINE SIJENSKE

PREDGOVOR PRVI

1. – Ivan Evanđelist, koji se poput orla vinuo u nebeske visine i ovozemnoj Crkvi otkrio tajne Božanskoga Savjeta, ovako govori: »Potom opazih anđela gdje silazi s neba držeći u ruci ključ od Bezdana i velike verige.«[1]

Bez obzira kako su sveti naučitelji tumačili te riječi, čini mi se prikladnim ponoviti ih sada, kada počinjem opisivati djela anđeoske djevice koja je pripadala više nebu nego zemlji. Ona je, bez sumnje, otkrila dubinu nedokučive mudrosti mnogima koji su tražili put spasenja. Pokazala je, ili točnije, riječju je i primjerom predala verige, *kojima se veže sotona, svima koji su ih htjeli prihvatiti kao znak spasenja.*

2. – Ako u anđelu koji je s neba sišao gledamo Anđela Velikoga Savjeta, Isusa Krista, koji je, kako kaže Apostol, sišao s neba i opet uzašao na nebo, usporedba je na mjestu i pristaje našemu izlaganju. Zapravo je to njegovo djelo. On je, kako znamo, oduvijek nalazio radost u boravku sa sinovima i kćerima ljudskim, koje Bog od vječnosti za sebe predodredi. Upravo on, po svjedočanstvu Ivana Evanđeliste, drži Davidov ključ koji otvara i zatvara, i nitko drugi ne može ni otvoriti ni zatvoriti. Još više, kaže Ivan, u njega su ključevi od smrti i od Bezdana. Zato je razumljivo što nosi i verige, *da sveže sotonu.*

Uistinu, on koji je vladar nad anđelima i koji se naziva Anđelom, ljubio je neizmjernom ljubavi ljudski rod. Dirnut neizrecivom samilošću, on je u svojoj osobi združio ljudsku narav s božanskom. Nisu mu bile potrebite nikakve radosti, pa ipak se veselio što će prebivati sa sinovima ljudskim. Iako je od vječnosti bio ispunjen neizmjernom radošću, došao je da uživa među ljudskom djecom.

Njegova je odluka bila da u vremenu, preko ljudskih stvorova, svetih duša, što ih za sebe odabra, izvrši svoje vječne nacrte. Kada je odlučio objaviti nebeski zakon života ljudima koji obitavaju na zemlji, pozove Mojsija da mu bude posrednik i učini ga vođom odabranog naroda. A kada je došao čas da izvrši svoj željeni cilj i uzme ljudsku narav, prihvati je od ljudske Majke, od Djevice pune milosti. Zaogrnu se čovječnošću kao vanjskom oznakom svoje ljubavi prema ljudskom rodu. Po toj je naravi postao jedno s ljudima i ostao s njima nerazdruživ zauvijek. Nije se zadovoljio samo time

1) Otkr 20, 1.

što je pokazao vanrednu plemenitost prema ljudima. Pošao je još dalje i sama sebe predao kao cijenu i otkupninu za spas čovječanstva. Ostavio je svoje tijelo i svoju krv za hranu i piće ljudskoj duši. Darovao je sama sebe kao nagradu svima onima koji budu u nj vjerovali.

3. – Razmatrajući ta otajstva, svaki vjernik može shvatiti uzvišenost i dostojanstvo na koje je uzdignut. Zaista je to dostojanstvo veće od anđeoskoga. Utjelovljenjem je Bog postao manji od anđela, a čovjek se uzdigao nad anđele. Psalmist kaže: »Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem okruni njega. Vlast mu dade nad djelima ruku svojih, njemu pod noge sve podloži«.[1] *U poslanici Hebrejima Apostol tumači to Kristovo otajstvo ovako: »Time što mu je sve podložio, ništa nije ostavio što mu ne bi bilo podložno.«*[2]

Mudri čitatelj može lako zaključiti kolikim se pouzdanjem vjerna duša, koja ljubi Spasitelja, ima pravo približiti svome otkupitelju, s kakvim mu se ufanjem može povjeriti. Kolikim se brojnim i ugodnim darovima smije nadati od Onoga koji je dao svega sebe za čovjeka i o čijoj moći ovisi sve što je stvoreno.

O slijepe li neharnosti! O otvrdnute li neosjetljivosti našega vremena! O bešćutne li hladnoće duša, hladnijih od leda i mraza! S kolikim su žarom duše zaručene s Kristom u vjeri nekad hrlile za Jaganjcem! Kako su ga rado slijedile kamo god je išao, pa i do razapinjanja na Kalvariji! Kolike su sretne duše svake dobi i staleža, preziruć svijet i sve što je u svijetu, izlažući dragovoljno svoje tijelo nepogodama i patnjama, idući za nebeskim zaručnikom kroz drače i trnje tjelesnih muka pa i kroz smrtni strah, mirno odlazile u život koji nema kraja. Još više, koliki su, preziruć sve što je prolazno, kroteći tijelo dugim mučeništvom, očima uvijek uprtim prema nebeskim radostima, izgrađujući svojim naukom i svojim primjerom svetu Crkvu, iza kako su završili ovozemni put, pročišćeni u neprestanim borbama, sretni prešli u nebeski život. Odakle im ta snaga i ustrajnost ako ne od onoga koga su nosile u dubini srca, od Anđela Velikoga Savjeta, koji je sišao s nebesa? S Davidovim ključem što ga je on nosio zatvoriše se čvrsto prema ovome svijetu i usmjeriše se prema nebu. Iz anđelove ruke primili su moćne verige sastavljene od kršćanskih kreposti, spojene u jedinstvenu cjelinu, i tom su snagom pobijedili neprijatelja, svezali ga i okovali.

4. – U prošlosti je tih primjera bilo mnogo. No danas, u ovim našim danima, nije tako. Prema apostolovim riječima, ljudi sve više ljube same sebe. Uza sve to, taj isti Anđeo koji nas nikada ne prestaje podržavati svojim Velikim Savjetom, podiže tu i tamo, po cijelome svijetu, iako ne u velikom broju, vjerne duše. Taj isti Anđeo obilato izlijeva na svoje odabranike izvanredne darove, tako da su svi očevici tih milosti duboko dirnuti u duši. Oni koji tu pojavu nisu vidjeli, jedva mogu u nju vjerovati.

---

1) Ps 8, 6-8.
2) Hebr 2, 8.

Još nas više začuđuje, a čini mi se, i duboko dira u dušu, da se to neopisivo bogatstvo, da se ti darovi milosti u naše vrijeme obilato daju »slabom spolu«, ženama. Zar to ne znači da Bog ponizuje ljudsku oholost? Napose onih ljudi koji se nadimlju umišljenošću da mnogo znaju, a zapravo ne znaju ništa. I onih koji misle da stekoše mudrost, a najmanje su mudri da govore o Božjim stvarima. Nažalost, moram priznati da upravo u naše dane raste broj takvih ljudi koji su bezumni, kako kaže Apostol, jer su naduti svojim znanjem, a pravoga znanja nemaju. Nedostaje im mudrost vrijedna toga naziva. Takve ljude, mislim, Vječna Mudrost želi posramiti poniznim učenjem i divnim djelima nekih svetih mladih žena, zato da se nijedan stvor ne uznese pred Gospodinom, a bezumni da nauče gdje mogu naći mudrost, svjetlost, krepost i mir.

5. – S tim je ciljem utjelovljena Mudrost podigla jednu mladu ženu, svetu djevicu, u pokrajini Toskani, u Sijeni, gradu koji se u davnini zvao »Djevičin grad«. Gledajući djelo i nauk te djevice, njezin uzoran život i svetu smrt, osjećam da bih radije morao, zadivljen, zašutjeti, nego išta o njoj reći.

Tko ne ostaje začuđen nad tolikim darovima Svevišnjega što ih nalazimo u toj djevici koja je, slabašna tijela, u mladoj dobi, iz priprosta roda, bez ljudskog učitelja i vođe, dosegla toliko savršenstvo u krepostima i postigla toliku jasnoću i toliku umnost u naučavanju, a da nije prekoračila praga očinskoga doma? Tko se tome ne divi? Tko može zaustaviti suze radosnice i ne iskazati slavu Bogu?

Dogodilo se to, da Bog, koji želi spasenje svih ljudi, u svojoj očinskoj ljubavi, ne radi mojih zasluga, dapače usprkos mojim nedostacima, odabra upravo mene i iskaza mi čast da dobro upoznam tu svetu djevicu i da joj budem vrlo blizu, gotovo svagdano. To je poznanstvo trajalo sve vrijeme zadnjih godina njezina života. Bio sam njezin ispovjednik, jer je sama tako htjela. Zato sam mogao doznati i pratiti mnoge okolnosti, pa i one najskrovitije, u koje ju je Gospodin dovodio. Iz straha, dakle, da ne bih poput nemarnog sluge propustio svoju dužnost, odlučio sam da to objavim kako bi dušama bilo od koristi. Želim, dakle, time duše obogatiti da jednoga dana budem mogao prikazati mojemu Gospodinu i Spasitelju njegov dar oplođen dobitkom, čime ću ga razveseliti.

6. – Doneseni se biblijski navod uklapa u naš prikaz. Ponavljam ga, dajem mu svoje tumačenje i dovikujem ovome naraštaju: »Opazih u duhu, ja Rajmund – zvan još od ove djevojke Ivan, zbog tajni meni otkrivenih – opazih, kažem, anđela gdje silazi s neba držeći ključ od Bezdana i verige.« Vidjeh to svojim očima. Iako je Gospodin učinio mnogo čudesa po njoj prije nego sam je upoznao, sve sam to doznao od nje, jer mi je sama priopćila u ispovijedi, ili od drugih osoba, muževa i žena, vrijednih svakoga poštovanja, očevidaca tih događaja. Vidio sam i čuo sam. Ja i moji svjedoci imamo potpuno pravo reći kao i Evanđelist: »Što smo vidjeli i čuli

– o ovoj divnoj djevici – to navješćujemo i vama da i vi imate s nama zajedništvo.«[1] S Petrom i Ivanom izjavljujemo: »Mi ne možemo drukčije nego govoriti što smo čuli i vidjeli.«[2] Mi to svima javno razglašujemo.

A sada, prijatelji, zajedno razmotrimo riječ koja nam je objavljena, koju je Gospodin rekao i očitovao nama grešnicima, od kojih sam ja jedan od najbjednijih. Ponavljam: »Opazih u viđenju . . .« No, što sam opazio? Vidjeh zaista anđela gdje silazi s neba na zemlju. Jer ta djevojka nije bila obična žena nego anđeo na zemlji ili, ako hoćete, ljudsko biće s neba. Odreći se svih tjelesnih radosti, ne nedopuštenih nego i dopuštenih, živjeti trajno u nebeskim predjelima i neprestano, bez ikakva zamora, naviještati riječi vječnoga života, zar to nije nešto nebesko? Živjeti, a ne jesti, ni piti, ni spavati; biti stalno u bolestima i uza sve to radovati se i veseliti se, bez predaha i bez umora raditi za Boga i za spas duša! Tko će reći da to spada u granice ljudskih mogućnosti? Nije riječ o nekim neobičnim znamenjima i čudesima što ih je Gospodin izveo preko nje u našoj nazočnosti. Nije, naime, ovdje mjesto da o tome sada potanko raspravljamo. O tome ćemo kasnije, uz pomoć Božju, opširno govoriti. Ne čudite se da anđelom nazivam nju koja je čistoćom duše i tijela imala anđeosku narav i po odredbi kralja anđela vršila anđeosku službu.

7. – Zaista, s punim pravom možemo reći da je Katarina došla s neba jer je živjela svetim životom kao da je u nebu. Uz to je stalno silazila na zemlju u poniznoj spoznaji same sebe, skromno služeći bližnjemu djelima milosrđa. O nebeskom je Zaručniku zapisano da je sišao s neba i opet uzašao na nebo. I ona, koja mu je zaista bila zaručnica, išla je njegovim stopama. Poput anđela na Jakovljevim ljestvama stalno je uzlazila i opet silazila. Uzlazeći, bila je obdarena silnim blagodatima promatranja lica Gospodinova, do koga su ljestve dopirale; silazeći, mogla je dijeliti svoje blagoslove stanovnicima ove zemlje. Sve je to činila pomoću Jakovljevih ljestava. Drugim riječima, darivala je, kako ćemo vidjeti kasnije, ono što je molitvom primala od Gospodina. Štogod je stekla, dobila je zagovorom Marije, slavne Majke Božje i po svetoj Čovječnosti našega Spasitelja, koju je uzeo od Marije. Jakovljeve ljestve jasna su slika tih dvaju pomagala.

Spomenuo sam: anđeo je sišao s neba i držao u ruci ključ od Bezdana. I to ima simboličko značenje. Ova, naime, anđeoska djevica, prodrla je – to čovjek jedva može vjerovati – do dna Božanske mudrosti toliko duboko, koliko je to moguće nekoj duši na zemaljskom putovanju. Otkrila je i nama smrtnicima pokazala Božja otajstva.

Tko od čitatelja njezinih pisama što ih je uputila osobama svakog staleža, svakog položaja, visokog i niskog, ne ostaje zadiv-

1) 1. Iv 1,3.
2) Dj 4, 20.

ljen i zanesen uzvišenošću njezina govora i dubinom njezina nauka tako divno izložena za spas duša? Istina je, ona nije nikada učila jezik i zato je pisala narječjem svoga grada. No spoznala je velebna djela Gospodnja uz pomoć njegove mudrosti. Kad proučavaš njezin izraz, misliš da je Pavlov, a ne Katarinin. Takav način izražavanja možeš naći jedino u Apostola, a ne u neke mlade djevojke.

Pisma je običavala kazivati velikom brzinom i ne bi se zaustavljala ni za trenutak da pronađe novu misao. Moglo se pomisliti da čita iz otvorene knjige. Ja sam je također često vidio kako u isto vrijeme kazuje dvojici pisara dva različita pisma, za dvije različite osobe, o dvama posve različitim predmetima. I u svim tim slučajevima nijedan njezin pisar nije morao čekati ni jednoga časa da nastavi pisanjem niti je koji od njih čuo nešto drugo što se nije odnosilo na sadržaj dotičnoga pisma. Kad sam, zadivljen, izrazio svoje čuđenje, rekoše mi oni koji su je poznavali prije mene i koji su je već promatrali kako to radi, da je znala ujedanput kazivati trojici pisara, a katkada i četvorici, jednakom brzinom i sigurnom sabranošću. Ta vještina i snaga ove slabašne žene, iscrpljene bdijenjima i postovima, za mene su bile znak čudesne i nadnaravne, ulivene milosti, a ne prirođeni dar.

8. – Ako svratimo pozornost na knjigu što ju je sastavila u svom mjesnom narječju, očito prema nadahnuću Duha Svetoga, nitko neće pomisliti ni povjerovati da je to djelo jedne obične žene. Način govora je takav da bi vrstan jezikoslovac teško našao sličan izraz za tako duboke misli. To je i moje iskustvo, jer upravo sada prevodim njezino djelo na latinski jezik. Predmet o kojemu piše u isti mah je uzvišen i neobično produbljen. Da ga čitam na latinskom jeziku pomislio bih da ga je napisao nitko drugi nego Aurelije Augustin.

Nije lako u nekoliko riječi izreći od kolike je važnosti ta knjiga za svaku dušu koja se brine za svoje vječno spasenje. Svaka pojedina lukavost staroga neprijatelja, đavla, tu je raskrinkana i ujedno je ponuđeno sredstvo kojim će mu se čovjek oduprijeti da može živjeti onako kako se sviđa Svivišnjemu. Naići ćeš tu na govor o vrijednostima kojima je naš Spasitelj obdario svoja razumna bića, ali, nažalost, i na uvrede koje mu se često, kako vidimo, nanose u ovo naše pokvareno vrijeme. Nalazimo tu i lijek protiv naših mana, potreban svima koji se iskrenim srcem žele popraviti. Štogod je u toj knjizi napisano nije Katarina nikada kazivala, uvjeravaju me njezini pisari, dok je prirodno vladala svojim osjetilima, nego jedino onda kad se nalazila u zanosu, dok se razgovarala sa svojim Zaručnikom. Zato je knjiga sastavljena u obliku razgovora između Stvoritelja i razumne duše koju on vodi stazama kojima je sam išao za svoga boravka na zemlji.

9. – Vrijedno je spomenuti još nešto. Njezina su pisma zaista vrijedna svake pohvale i, što se mene tiče, ne mogu o njima nikada dovoljno izraziti svoje divljenje. No još veću pohvalu zaslužuju

riječi koje su izlazile iz njezinih ustiju dok je s nama živjela. Bog ju je, naime, obdario vanrednom spremnošću za odgovor, karizmom savršena snalaženja u svakoj zgodi, tako da su njezine riječi gorjele poput baklje. Tkogod je bio zahvaćen njezinim govorom ili barem iskrom njezine vatrene rječitosti, nije joj mogao odoljeti. Bio je snažno potresen. To su doživljavali svi oni koji su je slušali pa i oni koji bi dolazili namjerom da je izvrgnu ruglu. Tko ju je čuo kako govori bio je svladan njezinom riječju. Nitko nije od nje otišao a da se, barem donekle, nije pokajao. Nije li to dokaz da je plamtjela ognjem Duha Svetoga?

Kakav još znak može netko tražiti da dokaže Kristovu nazočnost u njoj, da je on sam govorio po njoj? Vječna je istina kazala da se stablo pozna po plodu i da pravedan čovjek iz dobrote svoga srca iznosi dobro, a zao čovjek zlo, jer usta govore iz punine srca.

Mogli smo opaziti više puta kako su neki išli k njoj da joj se nasmiju i izruguju, a odlazili su od nje suznih očiju. Dolažahu okorjeli u zloći, srcem punim oholosti, a vraćahu se sa suzama u očima i oborena pogleda. Mogli ste vidjeti neke koji se smatrahu mudrima i punima ljudskoga znanja kako začuđeni, bez riječi, odlaze čuvši što im je rekla. Govorili su jedan drugome: »Odakle joj znanje? Znamo da nije nikada učila. Gdje je ta nejaka žena stekla toliku mudrost? Tko ju je o svemu tome poučio?« Te su činjenice dovoljan dokaz da je uistinu posjedovala ključ Bezdana, ključ dubokih tajni Božje mudrosti. Tim je ključem obasjavala umove koji su bili u tami i zaslijepljenima pokazivala bogatstvo vječnoga svjetla.

10. – Sada pređimo na posljednje Ivanove riječi kojima smo se poslužili kao polazištem za ovaj predgovor: »U ruci je držao verige.« Ako razmislimo o značenju riječi verige, *uvjerit ćemo se da ona pristaje našemu izlaganju. Uzmemo li riječ u latinskom jeziku, između imena* Catarina *i riječi verige, što u latinskome glasi* catena, *nalazimo sličnost, jer su po zvučnosti bliske:* Catarina – catena. *Ako riječ* Katarina *izgovorimo malo brže, čut ćemo nešto kao* catena. *No ovdje nisu u pitanju riječi, ni glasovi, ni izgovor. Time se ne namjeravam baviti. Između tih dviju riječi postoji tajanstveni odnos, a nije važno što se glasovno podudaraju.*

Da bismo bolje shvatili njihovo značenje, skrećem pažnju na to da grčka riječ katha *označuje nešto univerzalno, općenito. Na primjer, naša je crkva* katolička, *a to znači isto što i* općenita. *Na isti način dvosložni početak* catha *ili* katha *u imenu Katarina daje naslutiti neku univerzalnost što je cijela riječ iskazuje.*

Želim sada naglasiti sličnost između Katarine i pojma univerzalnosti, *na što samo ime upućuje. Pazite na riječ* uni-versa. *U našem kontekstu ona označuje pojam složen od* jednostavnoga *i* raznolikoga, *to jest, nešto što je* složeno *od različitih sastojaka u jednu cjelinu, u jedinstvenost. U riječi* catena – verige *imamo analogiju jer sadrži pojam univerzalnosti, jedinstva u razlikosti. Zapra-*

vo to i jesu verige: predmet sastavljen od pojedinih karika koje zajedno čine jedinstvo. Karike su međusobno čvrsto povezane, ne možemo ih rastaviti, osim ako ih pojedinačno ne slomimo. Ukratko, verige su neka vrsta sveukupnosti, univerzalnosti jer predstavljaju jedinstvenost složenu od mnogih karika. Skupa su jedno. To su verige u običnom govoru, kojim se služimo kad želimo nešto označiti, kako objašnjava Aristotel.

Verige, dakle, kao i svaki sastavljeni predmet mogu poslužiti vrlo zgodno kao simbol dviju različitosti koje su spojene u nerazdruživo jedinstvo. Jedna je od tih različitosti ona koja drži sve vjernike u jedinstvu i tvori čitavu Katoličku crkvu. Druga različitost sabire u jedinstven duhovni organizam sve kršćanske kreposti i na taj način stvara jedinstvenu cjelovitost, potpuno duhovno sjedinjenje svih vjernika.

11. – Prvi dio imena Katarina označuje različitost i u isto vrijeme univerzalnost. A to je upravo smisao riječi catena – verige. *Vidim tu čvrstu simboličku povezanost. Poznata je činjenica da su sve kreposti međusobno združene. Nemoguće je imati jednu krepost u pravom smislu riječi, a ne i sve ostale. A opet, svaka od njih ima svoju posebnost kojom se razlikuje od drugih. Odatle slijedi da su vjernici, sjedinjeni međusobno u vjeri i ljubavi, povezani jedni s drugima. Ako netko izgubi vjeru, prestaje biti članom jedinstva vjernika. Svaki vjernik, kao pojedinac, mora nužno posjedovati milost ili dar što ga je primio od Duha Svetoga. A Duh dijeli darove kako hoće, prema raspoloživosti pojedinaca.*

Nije li iz toga jasno da su kreposti karike i da sve zajedno čine verige? Ako je svaka od njih u verigama, kateni, svaka je od njih i u Katarininu imenu. Nemojmo se tome čuditi. U srcu Katarininu ujedinile su se i univerzalnost i cjelokupnost svih kreposti koje joj je Bog udijelio. U srcu je nosila sve vjernike, pripadnike Crkve koju je neobično ljubila.

Kad to imamo pred očima, ne smijemo se čuditi ako kažemo da je imala verige u svojoj ruci. Držala je čvrsto u rukama obje univerzalne skupine, cjeline, što sam ih gore spomenuo. Bojim se da sam pošao previše daleko u tim uspoređivanjima i njihovim značenjima, zato se osjećam dužnim da čitateljima sve to objasnim na jednostavniji način.

12. – Susretao sam se često, iako pun nedostataka, sa svetim ljudima, no ne sjećam se da sam ikada vidio tako savršenu osobu, s tolikim krepostima općih vrijednosti, kakve nađoh u ovoj djevici. Počet ću od temelja svih kreposti, njezinog vanrednog uresa. Bila je tako ponizna da se nije ustručavala družiti s najneuglednijom osobom, jer se smatrala manjom od svih ostalih. Sebe je držala uzrokom svih nevolja što su ih drugi podnosili. Kad god bi opazila neko zlo, grijeh ili bijedu, bez obzira tko je bio krivac tome, prihvaćala je odgovornost i govorila samoj sebi: »Ti si uzrok tih patnji;

te nevolje dolaze radi tvoje zloće. Spoznaj, dakle, samu sebe i oplakuj svoje grijehe pred Gospodinom sve dok ne budeš dostojna čuti kao Magdalena: oprošteni su ti grijesi.«[1]

Shvati, čitatelju, da se ovdje ne radi o običnoj skromnosti nego o dubokoj, istinskoj poniznosti. Katarini je bilo sasvim lako pokoravati se svima, slušati svakoga, podnositi strpljivo svačije uvrede. No to joj nije bilo dovoljno. Ne samo da se smatrala nevrijednom u svakom pogledu, nego se priznavala odgovornom pred Gospodinom za grijehe svih ljudi pa i onih koji su je progonili. Smatrala se manjom od drugih i svačijim dužnikom. Nije se osvrtala ni na povoljno ni na nepovoljno mišljenje o sebi. Odbijala je svako priznanje i, ponizujući samu sebe, svima se podlagala.

Shvati, čitatelju, kako je time svladavala oholost, pobjeđivala sebeljublje i svu snagu postavljala u ljubav prema bližnjemu, a to je savršenstvo zakona. Zapažaš li kako se ljubav i poniznost sastaju u jedinstvenom činu? Uviđaš li kako su te verige dovoljne da okuju i svežu sotonu, kako svjedoči Ivan?

13. – Ne bih htio da se iz toga što sam do sada rekao jave neke sumnje u čitatelja. Želim ih što prije otkloniti, da me ne bi netko krivo shvatio. Rekao sam da je uvijek željela biti svima podložna pa i najskromnijoj osobi i da se smatrala posljednjom od svih. Moram nešto napomenuti jer se bojim da to nećeš povjerovati, da ćeš se možda i nasmijati. Zbog toga će se moj predgovor nešto otegnuti. No htio bih o nečemu govoriti opširnije. Treba, naime, da nađeš sve zapisano i da o svemu potanko budeš obaviješten. Zapamti dobro, ova se djevica dragovoljno podlagala svima u očinskoj kući, pa i služinčadi. Pritekla je u pomoć mnogim bolesnicima i siromasima, stalno ih je slušala i do smrti im željela služiti.

Da je samu sebe smatrala manjom od ostalih, čini mi se da sam to dovoljno pokazao. Ipak, da odstranim od tebe svaku nedoumicu, kazat ću ti da sam je jednom pitao, kako spašava istinu, smatrajući se takvom i zašto ispovijeda kao grijeh da je ona uzrok svih zala što se događaju,na svijetu. Ustrajući u svom mišljenju da je to istinito, odgovori: »Da je u meni gorjela božanska ljubav, Onaj koji je sama dobrota, bio bi iskazao svoje milosrđe grešnicima i svi bi bili zahvaćeni istim ognjem ljubavi koji je gorio u meni. Što je moglo spriječiti toliko dobro? Sigurno ništa drugo nego moji grijesi. Grijesi i nedostaci ne mogu biti od Stvoritelja jer u njemu nema nesavršenosti. Ostaje da sam ja uzrok svemu zlu i da svaka zloća dolazi od mene. Osim toga, promatram kolike sam milosti primila od Gospodina, od njegova milosrđa. Zlo se dogodilo, a nisam ga mogla otkloniti zbog svojih opačina. Da je to istina, pokazuju mi mnoga zla što ih vidim oko sebe. Zato prekoravam sebe i oplakujem svoje grijehe. Ipak ne očajavam. Naprotiv, duboko se nadam da će oprostiti i meni i njima.«

1) Luk 7, 48.

14. – To mi je govorila s naročitim uzbuđenjem. Diveći se takvom osjećaju savršene poniznosti i ljubavi, jer se činilo da i tuđe grijehe želi sebi pripisati, koliko sam god želio nešto primijetiti, radije sam šutio. Nisam se usudio suprotstaviti njoj, mojoj učiteljici kreposti. Bio sam svjestan, a danas kad se toga sjetim još mi je očitije, da se u svakom njezinom činu mogla naći divna povezanost svih kreposti: poniznosti, vjere, nade i kraljice svih kreposti, ljubavi. Iz poniznosti je na sebe uzimala svako zlo pa i ono što ga je uzrokovao njezin bližnji. Ta ju je misao držala daleko od toga da bilo koga omalovažava. Vjera joj je pokazala kako je blag i milosrdan Gospodin i kako podnosi zloće grešnika. Nada joj je davala snagu da ne klone usprkos mnogim ljudskim grijesima jer se pouzdavala u milosrđe Božje prema sebi i prema drugima. Takvo se njezino shvaćanje temeljilo na ljubavi, kreposti koja nikada ne malaksava. S ljubavlju su združene i druge kreposti: savršeno kajanje i želja da zadovolji za grijehe, izražena u boli srca i uzdasima; briga za duše i nastojanje da spasi cijelo čovječanstvo. Ta briga nije poznavala cijene.

Što sada misliš, dragi čitatelju? Ne vidiš li u ovom prvom prikazu Katarinih kreposti, što sam ih stavio pred tvoje oči, čvrste verige raznovrsnih kreposti, spojenih zajedno? Ne uviđaš li da je s pravom dobila ime Katarina-catena-verige*? Zato sam na početku ustvrdio da doista drži u svojoj ruci verige. Te su verige bile dvostruke. Jedne su povezivale u divnu cjelinu sve kršćanske kreposti, druge su u njezinoj ljubavi združivale sve vjernike koji zajedno čine Crkvu. Zato ističem da su verige što ih je držala bile dvostruke. Zapamti što sam rekao i vidjet ćeš da su joj obje verige bile u rukama.*

15. – Da budem jasniji moram nešto reći o žarkoj ljubavi kojom je plamtjelo njezino srce za svakog pojedinog vjernika, a još više za cijeli zbor vjernika, za Crkvu. Ta je ljubav bila tako jaka da je obuhvaćala sve njezine misli, riječi, djela i osjećaje, čitavo njezino biće. Ljubav i sućut prema bližnjemu bile su oznake koje su izbijale iz svakog njezinog čina. Čitav je njezin život bio time prožet.

Nemoguće je nabrojiti što je sve od sebe davala: siromasima milostinju, bolesnicima nadu, umirućima utjehu i pouzdanje u milosrđe Božje. U bezbroj slučajeva donijela je veselje žalosnima, obraćenje grešnicima, ustrajnost kreposnima. Pouzdano je pristupala zločincima, s ljubavlju prihvaćala svakoga tko bi joj se obratio, rado ga primala i zadovoljna otpremala. Život joj je protekao u spasavanju duša bližnjih, pojedinaca i zajednice.

Nitko nikada neće doznati koliko je suza prolila, koliko je uzdaha Bogu prikazala, koliko molitava izrekla, radeći danju i noću da spasi jednu dušu. O tome svjedoče mnoge osobe koje su bile svjedoci njezinih ekstaza. U tim časovima čule su se riječi što ih je izgovarala njezina duša. U tihom razgovoru govorila je Zaruč-

niku: »Gospodine, možeš li dopustiti da budem nesretna zato što će netko od ovih tvojih stvorova, stvorenih na tvoju sliku i priliku poput mene, izbjeći mojim rukama i propasti? Želim da ni jedan od ove moje braće s kojom sam povezana krvnom vezom i milošću ne bude izgubljen. Želim da se svatko od njih odupre starom neprijatelju. Želim i hoću da ih ti dobiješ, na slavu i čast tvojega imena. Dapače, želim znati da su spašeni. Radi tvoje ljubavi podnijet ću muke paklene radije nego da ja budem u raju, a da oni budu osuđeni i izgubljeni. Njihovo bi spasenje donijelo veću čast i slavu tvome imenu nego da ja budem spašena, a oni izgubljeni.« Na to joj, povjerljivo mi je priznala, naš Gospodin odgovori: »Ljubav prema meni ne postoji u paklu. Ta bi ljubav potpuno uništila pakao. Bilo bi puno lakše dokinuti pakao nego imati pakao i u njemu ljubav prema meni.« Ona mu reče: »Ako tvoja pravda i istina mogu dopustiti, ja bih rado htjela da pakao bude uništen ili barem da nijedna duša tamo ne dođe. I ako je moguće, bez gubitka ljubavi prema tebi, ja bih stala na vrata pakla i zatvorila ga da ni jedna duša više ne može u nj ući. To iznad svega želim. Na taj bi način duše svih mojih bližnjih bile spašene.«

16. – Mislim da je dovoljno rečeno, dragi čitatelju, i posve jasno da je Katarina bila obdarena i ukrašena tim dvjema dragocjenim verigama i zbog toga mila i draga Bogu. Nije potrebno sada ulaziti u pojedinosti, jer bi se moj predgovor produljio u nedogled. I ovolik, doista nepotpun, ali vjerodostojan prikaz njezinih savršenosti, dovoljan je da pridobije tvoju pažnju i tvoje zanimanje za povijest ove duše. Da si, kojom srećom, bio sa mnom svjedok svega onoga što sam vidio i čuo o njezinu životu, uvjeravam te, bio bi i ti opazio da Katarina nasljeduje poniznost i čistoću slavne Djevice Marije, pokoru i odricanje Ivana Krstitelja, kajanje i žar Marije Magdalene, pravičnost i svetost Ivana Evanđeliste. Mogao bih reći da je bila Petar u vjeri, Stjepan u nadi, Pavao u mudrosti i ljubavi, Job u strpljivosti, Noa u dugotrajnoj patnji, Abraham u poslušnosti, Mojsije u smjernosti, Ilija u revnosti, Elizej u čudesima. Kao Jakov bila je uronjena u razmišljanje, kao Josip proricala je budućnost, kao Danijel otkrivala je tajne, kao David pjevala je danju i noću hvale Svevišnjemu. Ne pretjerujem, dragi čitatelju, nimalo ne pretjerujem. Kad malo kasnije budeš čitao opširnije o pojedinostima što sam ih ovdje samo spomenuo, vidjet ćeš da imam pravo.

Bez sumnje, točno je da je svaki svetac bio sljedbenik Spasitelja i njegove slavne Majke. Reći da su ih prema svojim silama nasljedovali, ne znači pretjerivati. Nasljedovanjem nije moguće postići savršenstvo onoga u koga se ugledavamo. Kad je učitelj naroda poticao svoje sljedbenike na savršen kršćanski život, običavao im je reći: »Svi me zajedno nasljedujte . . . po primjeru što vam ga mi dajemo.«[1] *Ako ispravo shvatimo te riječi, jasno će nam biti da Pavao poziva sve kršćane na nasljedovanje ne sebe nego Isusa Krista.*

1) Filipo 3, 17.

Kad sam rekao da je Katarina bila Petar u vjeri, Stjepan u nadi itd., nisam ništa rekao što ne bi bilo istinito. Svatko tko u duši ima čisto poimanje kršćanske vjere, može se zaista nazvati Petar u vjeri itd.

Vidjet ćeš malo kasnije, uz pomoć Božju, da je Katarina imala u neobično velikom stupnju kreposti što sam ih spomenuo uz imena dotičnih svetaca. Time će svaka sumnja, koja ti se slučajno mogla pojaviti iz moga opisivanja, potpuno iščeznuti.

17. – Dovoljno je objašnjeno što su bile one verige *u rukama anđeoske djevice,* verige *kojima se sputava đavao. S jednima od tih* veriga, verigama *kreposti, ona se uspinjala prema nebu, a s drugima, koje povezuju sve vjernike u jedinstveno otajstveno tijelo, ponovno je silazila s neba da se brine za njihovo spasenje.*

Nije, dakle, nikakvo čudo, da je, prema riječima sv. Ivana, đavao bio svladan i svezan dvostrukim verigama. Svima koji poznaju teologiju jasno je, da se kraljevstvo sotone proteže samo onoliko koliko se ljudi slobodno, od svoje volje, predaju njegovoj vlasti. Osuđen radi svoga grijeha i utamničen iza te osude, đavao ne može po svojoj moći nametnuti svoju vlast nikome. Samo zloća dovodi grešne duše pod vlast njegove pokvarene volje. Pisano je: »On je kralj svoje ohole djece.« Zaista su djeca oholosti njegovi podložnici, jer on nikada ne bi mogao vladati nad njima da im volja nije zavedena ohološću. Njegovo kraljevstvo, dakle, nije uspostavljeno njegovom moću nego grijehom palih duša. I kao što njegovo kraljevstvo ovisi o nekome drugome, tako i njegovu vlast obaraju drugi, a ne on sam.

Svatko tko uistinu želi, može lako srušiti kraljevstvo sotone u svojoj duši. Kad kažem: tko želi, tada mislim na onoga koga Kristova milost potakne da to hoće. Naš je Gospodin i Učitelj za svoje gorke muke i smrti, koju je imao podnijeti da svlada grijeh i donese nam milost spasenja, rekao Židovima: »Sada je sud svijeta. Sada će knez ovoga svijeta biti bačen van!«[1] *Zašto? Jer je milost dana zaslugom njegove muke i ljubavi. Uz pomoć darovane milosti postali smo jaki. Možemo potpuno skršiti kraljevstvo sotone, izbaciti ga posve iz svojih duša.*

18. – Kad je sotona snagom milosti i kreposna života izbačen, bespomoćan je. Vjerna duša raste sve više u milosti, prema tome kako se njezine zasluge povećavaju. Otima se đavlu i odbacuje ga. Ima snage ne samo da ga otjera od sebe, nego da ga sveže i skrši. Ta je milost katkada tako obilno data vjernicima, da mogu istjerati đavla ne samo iz svojih duša nego i iz drugih ljudi. Svojim molitvama i zaslugama postižu još i više od Gospodina, naime da đavao, svezan i bespomoćan, izgubi moć i utjecaj nad dušama iz kojih je protjeran.

Gospodin daje takvu moć nekim osobama i one mogu istjerati đavla iz opsjednutih tjelesa. Time ne želim reći da je veće čudo

1) Iv 12, 31.

izbaciti đavla iz tijela nego iz duše. Oslobođenje je tijela samo očitije ljudskim očima od ozdravljenja duše. Božja je volja da ozdravljenjem tijela pokaže ljudskim očima svetost koju kreposne duše posjeduju. To on čini na slavu svoga imena i za spas duša.

19. – A sada se vratimo odakle smo krenuli. Ova sveta djevica čije življenje, uz pomoć Božju, počinjem opisivati, držala je čvrsto u svojim rukama verige *kreposti i u isto vrijeme, snagom savršene ljubavi,* verige *kojima su duše svih vjernika povezane. Jednim je* verigama *svladala sotonu. Onesposobila ga je da joj nanese bilo kakvo zlo. Drugima ga je zadržala da ne škodi nijednomu vjerniku, napose onome kome je postala duhovnom majkom u Kristu.*

S pomoću Božjom nastojat ću sve to objasniti što budem mogao bolje. Poslužio sam se na početku riječima Ivana Evanđeliste: »Opazih anđela gdje silazi s neba držeći u ruci ključ od bezdana i velike verige.« Ivan nastavlja: »On uhvati Zmaja, staru zmiju – a to je đavao, sotona – i sveza ga za tisuću godina.«

Ovdje ću prekinuti da ne bih pošao previše daleko. No, čitatelju, pazi! Vidjet ćeš kako su se navedene riječi zaista obistinile u ovoj djevici o kojoj je nemoguće sve reći. Mnogo će ti objasniti čitanje Katarinina života, što ću ga prikazati od početka do konca.

Neka ovo što sam rekao za sada bude dovoljno. Ispravna primjena Ivanovih riječi sve će potvrditi. Prelazim na prikazivanje života ove svete djevice.

PREDGOVOR DRUGI

20. – Davidu, sinu Jišajevu, najslavnijem pjesniku u starome Izraelu, bi objavljen dolazak Krista, Boga Jakovljeva. U psalmu o Prvorođencu koji donosi spasenje cijelome svijetu, ovako govori: »Neka se zapiše ovo za budući naraštaj, puk što nastane neka hvali Jahvu.«[1] *Sv. Job, u proročkom viđenju otajstva uskrsnuća, povika: »O kad bi se riječi moje zapisale i kad bi se u mjed tvrdu urezale; kad bi se željeznim dlijetom i olovom u spomen vječan u stijenu uklesale.«*[2] *Čitajući te riječi Svetoga pisma moramo zacijelo zaključiti da se djela koja pridonose slavi i časti imena Božjega i koristi čitave ljudske zajednice moraju razglasiti ne samo na uskom prostoru i u omeđenom vremenu, nego i u svakom naraštaju pojedinoga naroda. Salomon kaže: »Jedan naraštaj odlazi, drugi dolazi, a zemlja uvijek ostaje.«*[3] *Bila bi sramota da neki događaji koji pridonose dobrobiti svih ljudi budu poznati samo jednom pokoljenju, a ne drugima. Ili da neko veliko djelo Božje Mudrosti, vrijedno da se razglasi za svu vječnost, bude cijenjeno samo u kratkom, neznatnom dijelu vremena.*

Potaknut tom mišlju, Mojsije piše povijest stvaranja i povijest patrijarha do svoga vremena. Tako i Samuel, i Ezra, i drugi proroci stvaraju svoje nadahnute knjige i marljivo bilježe proroštva. Napokon i Evanđelisti, koji drže časno mjesto među piscima svete povijesti, smatraju da je svake hvale vrijedno ne samo propovijedati Evanđelje nego i zapisati ga. Jednome od tih svetih pisaca Glas s neba reče: »Što vidiš, zapiši u knjigu.«[4]

21. – I ja, fra Rajmund iz Kapue, zvan Delle Vigne, ponizni učitelj i sluga Reda Braće Propovjednika, osjećam se dužnim u savjesti da napišem barem dio čudesa što ih čuh i vidjeh. Počinjem pisati ono o čemu sam već govorio, djela dostojna divljenja i nasljedovanja; djela svete djevice Katarine iz grada Sijene, u provinciji Toskani. Namjeravam da za sva pokoljenja, sadašnja i buduća, opišem djela koja je izveo Gospodin Moći i Slave po ovoj djevici, kćeri milosti, ovdje na zemlji, a sada zasigurno kćeri slave, da ljudi proslave Gospodina u njegovim svecima i u njegovim silnim djeli-

1) Ps 101, 19.
2) Job 19, 23-24.
3) Prop 1, 4.
4) Otkr 1, 11.

ma; da ga blagoslivljaju za bogatstva njegove svesilne moći; da ga uzljube nad sve stvari, svim svojim snagama; da mu srcem i djelima služe nepokolebljivom ustrajnošću, sve do konca života.

22. – Svima koji ovo budu čitali izjavljujem i prizivam za svjedoka vječnu Istinu koja ne može prevariti ni prevarena biti, da nisam ništa napisao neistinito, ništa izmišljeno te, uprkos mojoj ljudskoj pogrešivosti, ništa što ne bi bilo točno u svakom pogledu.

Da se čitatelj može pouzdati u moju riječ, na kraju svakoga poglavlja navodim izvore, vjerodostojne osobe, na čije sam se izjave oslanjao. Tako svatko može vidjeti odakle sam uzimao građu što je, za duhovno osvježenje, nudim dušama u ovoj knjizi.

Da bi čitavo djelo bilo na slavu Svetoga Trojstva, podijelio sam ga, radi preglednosti, u tri dijela. U prvome dijelu govorim o Katarininu rođenju, djetinstvu i njezinoj djevojačkoj dobi, uključivo do zaruka s našim Gospodinom. U drugom dijelu pripovijedam o njezinu životu iza kako je postala poznata, tj. od njezinih zaruka do kraja života na zemlji. U trećem dijelu opisujem njezinu smrt i događaje koji su tome prethodili te nekoliko čudesa koja se dogodiše za smrti i nakon toga.

Spomenuh da ću navesti samo neka njezina čudesa. Da ih sva nabrojim bila bi potrebita golema knjiga, a vrijeme što bih ga za to utrošio, prelazilo bi svakako tijek moga života. Objavit ću, nadam se, i njezinu knjigu o Božanskom nauku, *to jest, objave što ih je primila i nekoliko molitava što ih je sastavila.*[1] *Tako ću, s Božjom pomoću, privesti kraju cjelokupno djelo na slavu uzvišenog Trojstva, kome nek je čast i slava u vijeke vjekova, amen.*

1) Čini se da bl. Rajmund nikada nije završio prijevod Katarinina *Dijaloga* na latinski jezik.

PRVA KNJIGA

PRVO POGLAVLJE

KATARININI RODITELJI

23. – U gradu Sijeni, u Toskani, živio je čovjek imenom Jakov. Po ocu se prezivao Benincasa. Jakov je bio jednostavan čovjek, čestit, pošten i bogobojazan. Uklanjaše se svakome zlu. Iza kako su mu umrli roditelji, vjenčao se s Lapom, ženom iz svoga grada. Lapa je bila odgojena u nekadašnjem duhu. Razlikovala se od današnjih djevojaka.[1] Bila je dobra kućanica i brižna majka. To mogu posvjedočiti svi koji je znaju, jer ona još živi.

Taj je bračni par prilagodio život svojim skromnim prihodima. Radovao se dobrima ovoga svijeta koliko mu je dopuštao jednostavan obrtnički stalež. Bog je blagoslovio Lapu mnogobrojnom dejcom. Učinio ju je, kako kaže psalmist, plodnim vinogradom u kući svoga muža. Svake je godine razveseljavala Jakova sinom ili kćerkom, a više od jednoga puta blizancima ili blizankinjama.

24. – Sada kad je Jakov, kako se nadamo, sretno prispio u luku vječnoga mira, mislim da je vrijedno spomenuti njegovu izrazitu krepost. Po izjavi Lape, bio je mirne i staložene prirode. U neprilici koja ga je mogla uznemiriti i rasrditi, nikad iz njegovih ustiju nije izišla nezgodna riječ. Dapače, ako bi se netko u njegovoj obitelji, u uzrujanosti, služio neumjesnim izrazima, on bi ustao i stišavao ga uz blagi smiješak: »Prestani, smiri se za svoje dobro. Ne služi se riječima koje pristojni ljudi ne bi smjeli izustiti.«

Lapa mi je pripovijedala i ovaj slučaj. Neki je sugrađanin uznemirivao Jakova pa i na sud pozvao. Tražio je da mu isplati velik iznos novca za koji Jakov nije bio nimalo odgovoran. Uz pomoć utjecajnih prijatelja i služeći se lažnim optužbama, progonio je i uznemirivao nedužnog čovjeka. Doveo ga je dotle da je umalo izgubio svu svoju imovinu. Uza sve to Jakov nije dopuštao da itko nešto zlo reče o tom nepravednom tužitelju ni izusti koju riječ protiv njega. Uko-

1) Lapa je bila kći Puccija Piacentija, slikara i pjesnika.

rio je čak i ženu kad je o tom čovjeku nešto nezgodno rekla. Blago ju je prekorio: »Pusti ga na miru, Božja ženo, već radi sebe. Bog će učiniti da uvidi svoju pogrešku i onda će nas početi braniti.« Tako se i dogodilo. Gotovo nekim čudom istina dođe na vidjelo. Progonitelj, opomenut nesrećom koju je doživio, uvidje da je daleko pošao svojim lažnim optužbama.

25. – To mi je sama Lapa ispripovjedila u potpunoj iskrenosti. Vjerujem joj bez imalo sumnje. Svi koji je poznaju, znadu da je bila, a još je i danas, u osamdesetoj godini života, čista i plemenita duša. Ona ne bi mogla reći što nije istina, pogotovu ne o takvom slučaju. Svi koji su poznavali Jakova, složno svjedoče da je bio iskren i pravedan i da se čuvao svakoga zla. U govoru je bio čedan. Nitko u njegovoj kući, koja je bila škola pametnih odredaba i dobrih primjera, nije smio izustiti neku nepristojnu ili dvoličnu riječ. To je pravilo naročito vrijedilo za žene i djevojke u obitelji.

Spomenut ću i ovaj slučaj. Jakovljeva kći Bonaventura bila je udata u istome gradu za mlada čovjeka, koji se zvao Nikola. Roditelji su mu umrli. Imao je običaj da se zabavlja s mladim ljudima svoje dobi u vlastitoj kući. Tu se psovalo i nepristojno govorilo. Nikola je sudjelovao u tim razgovorima. To je tako utjecalo na Bonaventuru da se razboljela i očigledno propadala. Svakog je dana bila sve bezvoljnija. Nakon nekoga vremena muž je zapita za uzrok njezine slabosti. Ona mu odgovori iskreno: »U kući moga oca nisam nikada čula takve riječi kao što ih slušam ovdje svakoga dana. Moji me roditelji nisu odgojili za takve razgovore. Budi siguran da ćeš me zakratko vidjeti mrtvu ako se nepristojni razgovori nastave u našoj kući. Nikola se zamisli. Zabrinuo se za svoju ženu i za njezine roditelje. Prijatelje opomene da se u njezinoj nazočnosti ne služe takvim riječima. Taj su savjet svi shvatili ozbiljno. Tako su čednost i krepost Jakovljeve kuće otklonili nepristojne i dvosmislene razgovore i od Nikolina doma.

Jakov se bavio miješanjem i pripremanjem boja za bojanje vunenih tkanina. On i njegovi sinovi bili su poznati bojadisari u gradu. Dogodilo se kao nekim čudom da je kćerka bojadisara postala zaručnicom Nebeskoga Kralja. O tome vam sada, s pomoću Božjom, mislim pripovijedati.

Sve što sam u ovom poglavlju rekao, znam djelomično iz općeg poznavanja grada. Mnogo sam čuo od same Katarine i njezine majke Lape, nešto od redovnika i građana, Jakovljevih susjeda, njegovih prijatelja i rođaka.

DRUGO POGLAVLJE

KATARININO ROĐENJE I DJETINJSTVO

26. – Kad je Lapa, majka brojne djece, nakitila Jakovljevu kuću sinovima i kćerima, mogućnost njezina rađanja bila je pri kraju. Upravo tada božanska Providnost odluči da je učini majkom dvoje djece, blizanki, koje su, kako se to pokazalo, bile na osobiti način mile Gospodinu. Rodila je dvije kćerke, djecu slabašnu tijelom, kako se odmah vidjelo. Ipak, obje su bile moćne pred licem Gospodinovim.[1]

Dok je nježnom ljubavlju promatrala novorođene sestrice, Lapa shvati da neće moći obje othraniti svojim mlijekom. Trebalo je jednu dati drugoj dojiteljici. Vođena božanskom Providnošću zadržala je onu koju je Gospodin od vijeka predodredio za svoju zaučnicu.

Ta koja je bila na osobiti način izabrana – iako su obje bile u broju odabranih – dobila je ime Katarina, a druga Ivana. S krštenjem je Ivana dobila ime koje znači *milost*. Umrla je malo iza toga u milosti krštenja. Preselila se u nebo. Katarina je ostala na majčnim prsima da bi mogla tijekom svoga života povući sa sobom u nebo bezbroj drugih duša.

Lapa je njegovala svoju djevojčicu sve većom ljubavi. Bog ju je povjerio njezinoj brizi. Ona mi je sama znala reći da je ljubila to svoje dijete više nego ijedno drugo. Često mi je spominjala da nije uspjela nijedno dijete dojiti do kraja zbog njihove brojnosti. Samo je Katarinu dojila dok se sama nije odbila od prsiju. Tada je Lapi rađanje bilo prekinuto. Nije joj već bilo moguće donijeti dijete na svijet. No rodila je takvo dijete koje je nadvisilo svako drugo. Dijete, pred kojim su, kako se uskoro pokazalo, sva ostala djeca ostala u sjeni. Dijete, u kojem se savršeno ispuniše sve nade i očekivanja, upravo kako reče Filozof: Što je prvo u zamisli, ostvaruje se posljednje.

1) Blizankinje su rođene 25. ožujka 1347; bila je nedjelja Cvjetnica. To potvrđuje E. Jordan, Anal. Boll., XL, 1922, str. 365-411.

S Katarinom je Lapa dobila i blizankinju Ivanu, ali ona je umrla. To je zapravo Lapino zadnje dijete. Svih je skupa bilo dvadeset i pet.

27. – Bi predodređeno da se Katarina posveti Bogu. Iza kako je prestala uzimati majčino mlijeko, hranila se običnim načinom. Počela je hodati. Svakoga tko ju je vidio očaravala je milinom. Bila je vrlo dosjetljiva. Majka je imala poteškoće da je zadrži uz sebe. Susjedi i rodbina stalno su je vodili svojim kućama da slušaju njezine duhovite i pametne izreke, da uživaju u njezinoj djetinjastoj veseloj pojavi. Naklonost prema djetetu dovede ih dotle da je nisu zvali Katarina, nego joj dadoše ime Eufrozina.

Nekoliko godina kasnije Katarina je otkrila značenje toga imena, kad je počela slijediti životni put svete Eufrozine. O tome ću kasnije nešto reći. Držim da je to malašno dijete u naivnom brbljanju izgovaralo neke riječi na takav način te se činilo da izgovara ime Eufrozina. Oni koji su je slušali, u šali su oponašali njezin djetinjski izgovor i prozvali je Eufrozina.[1]

U godinama njezine zrelosti razgovori su joj i savjeti bili tako duboki da jezik ni pero nisu kadri to opisati. Mi koji smo to doživjeli, možemo ocijeniti udivljenje što ga je pobuđivala. Zbunjen sam kad se sjetim kakvom je neodoljivom silom i tajanstvenom privlačnošću znala dovoditi ljude k sebi. Nitko joj nije mogao odoljeti jer je bio osvojen ne samo riječima nego i njezinom pojavom. Privlačila je duše Bogu i Božjim stvarima, činila je da uživaju u svome Stvoritelju. Osvajala je srca svih koji se zatekoše u njezinu društvu. Sokolila je potištene duhove, pridizala slomljena srca, unosila u duše mir i utjehu. Uz nju se svi osjećahu preporođeni i jedva sami sebe prepoznavahu. Srca su im se ispunjala veseljem kakvo nikada prije nisu osjetili i klicali su: »Divno nam je tu biti. Načinimo ovdje tri šatora.«[2] Ne treba se tome čuditi. Sa sigurnošću možemo tvrditi da je onaj koji se preobrazio na gori i nadahnuo Petra da izreče tu želju, bio nazočan – iako skriven od ljudskih očiju – u srcu svoje zaručnice.

28. – Vratimo se našem zadatku. Dijete je raslo i jačalo pripremajući se za dan kad će biti ispunjeno Duhom Svetim

1) Sv. Eufrozina, djevica iz Aleksandrije, da izbjegne ženidbi na koju je prisiljavaše otac, promijeni ime i predstavi se kao muškarac. Povuče se u samostan i tu umre.
2) Mat 17, 4; Mar 9,4; Luk 9, 33.

i mudrošću Božjom. U petoj godini Katarina je naučila Zdravomariju, anđeoski pozdrav Blaženoj Djevici. Ponavljala ga je desetak puta dnevno. Nadahnuta Bogom, uvela je kao vježbu, da uzlazeći ili silazeći stepenicama, na svakoj stepenici klekne i izmoli Zdravomariju. To mi je sama jednom zgodom ispričala u ispovjedaonici. Kako je onda kad je kao dijete razgovorom razveseljavala svoje ljudske prijatelje, tako je sada sve češće izgovarala riječi koje su bile mile Bogu. Odvraćala je oči od vidljivih stvari ovoga svijeta prema nevidljivima, na nebesima.

Rasla je iz dana u dan vježbajući se u tim pobožnim djelima. Premilostivi je Gospodin krunio nebeskim darovima njezine prve pokušaje da živi životom njemu posvećenim. Obdario ju je divnim i sjajnim viđenjima kako bi je pripravio za još veće darove. Dao joj je naslutiti da će to malo sjeme jednoga dana izrasti u raskošni cedar, kad ga zalije voda Duha Svetoga.

29. – Jednoga dana – bilo joj je šest godina – pošla je sa svojim nešto starijim bratom Stjepanom do kuće sestre Bonaventure, žene Nikoline. Mislim da su djeca nosila neki poklon i poruku svoje majke Lape. Majke su sretne kad pohode svoje udate kćeri, a zabrinute su ako redovito nisu obaviještene kako im je. Djeca su izvršila što im je bilo naređeno i veselo se vraćala. Spuštajući se niz strminu zvanu Valle Piatta, Katarina podigne oči i preko udoline zagleda se u nebo. Na nebu, iznad crkve Braće Propovjednika, ugleda veličanstvenu dvoranu koja se sjala u silnoj raskoši. Usred dvorane, sjedeći na prijestolju, nalazio se Spasitelj svijeta, naš Gospodin Isus Krist, odjeven u svečano biskupsko ruho. Na glavi je imao trostruku papinsku krunu. Uz njega stajahu apostolski prvaci Petar i Pavao i Ivan Evanđelist. Ushićena je promatrala viđenje. Otvorenih očiju gledala je svoga Spasitelja. Prikazujući se u takvom sjaju, Gospodin je htio dobiti njezinu ljubav. Iz svoga veličanstva gledao ju je nasmiješena lica. Neopisivom je ljubaznošću pružio prema njoj ruku, napravio znak križa i udijelio joj nebeski blagoslov, upravo kako je vidjela da biskupi čine.

30. – Zbog viđenja koje je donijelo blagoslov Katarina je bila izvan sebe. Zaneseno je gledala svoga Spasitelja. Nije bila svjesna gdje se nalazi. Zaboravila je ne samo kamo je išla nego i samu sebe. Nježno je dijete stajalo nasred ceste kojom su prolazili ljudi i životinje. Da je nisu prodrmali,

bila bi, nepomična, nastavila promatrati viđenje. Dok je Gospodin upravljao tim događajem, njezin brat Stjepan, koji ju je pratio, nastavio se spuštati putem misleći da ona ide za njim. Kad se okrenuo, vidio ju je daleko iza sebe kako još uvijek stoji na istome mjestu i gleda prema nebu. Pozove je nekoliko puta. Ona je stajala ne dajući nikakav odgovor. Mališan potrči natrag stalno je dozivajući. Kad ništa nije pomoglo, povuče je govoreći joj: »Što tu radiš, zašto ne ideš?« Kao da se diže iz dubokoga sna ona ga pogleda i odgovori: »O da si samo mogao vidjeti što sam ja vidjela, ne bi se nikada usudio otrgnuti me od tog divnog gledanja.« Čim je to izgovorila, pogleda prema nebu, ali viđenja nestade. Takva je bila volja onoga koji joj se prikazao. Osjetila je nepodnosivu bol i silno je žalila što je slika izčezla.

31. – Od toga je dana počela duhovno izvanredno napredovati u krepostima, u uzornom ponašanju i ozbiljnom shvaćanju. Više nije živjela životom djeteta ni djevojčice. Postala je osoba koja je izazivala poštovanje. U njezinu je srcu gorjela vatra ljubavi. Snagom te ljubavi um joj je bio obasjan svjetlom, volja je plamtjela žarom, a pamćenje postalo obdareno bistrinom. Sav je njezin život odražavao Božji zakon i on je potpuno zavladao njezinom duhovnošću. Kasnije mi je povjerila, iako toga nisam bio nimalo vrijedan, da je u tim skrivenim godinama, bez ikakve knjige i bez ikakva ljudskog učitelja, jedino ulivenim znanjem Duha Svetoga, mnogo naučila. Zavoljela je kreposti i način života drevnih egipatskih pustinjaka. Doznala je zgode iz života nekih svetaca, napose sv. Dominika. Njezina je želja bila da nasljeduje te svete ljude te nije mislila ni na što drugo nego na to.

Počelo se događati nešto neobično u njezinu vladanju. Tražila je zabitna mjesta i u tajnosti je malim bičem morila svoje nježno tijelo. Prestala se igrati s vršnjacima. Povlačila se u tišinu svoje kuće. Što je više rasla sve je manje uzimala hrane. Okupila je oko sebe nekoliko djevojčica, svojih vršnjakinja. One su rado slušale njezine pobožne pouke i oponašale pobožne vježbe na svoj djetinjski način. Sastajale bi se na nekom zabitnom mjestu u njezinoj kući i zajedno bi molile po nekoliko puta *Oče naš* i *Zdravo Marijo*, kako bi ona odredila. Bio je to nagoveštaj onoga što će se dogoditi u kasnijim godinama.

32. – Ti su kreposni čini bili nekada popraćeni izvanrednim pojavama Božje moći. Njezina mi je majka pripovijedala da je Katarina, idući stepenicama gore ili dolje, često bila tijelom uzdignuta te se uopće ničega nije dodirivala. Majci je od straha srce zastajalo gledajući je kako lebdi u zraku. Njezina me majka u to uvjeravala kad sam je ponovno o tome pitao. To se najčešće događalo kad se htjela povući iz društva gdje su bili muškarci. Mislim da je osobito uživala kad bi, silazeći ili uzlazeći, na svakoj stepenici izgovarala *Zdravo Marijo*.

33. – Prije nego zaključim ovo poglavlje, ponovit ću što sam već rekao. Katarini su bila objavljena djela i način života svetih egipatskih pustinjaka. Izgarala je od želje da ih oponaša. Zato se, kako mi je sama povjerila, rodila u njoj misao da se povuče iz svijeta i skloni na neko osamljeno mjesto. Ali nije nalazila načina kako da to izvede. Božja nakana nije bila da živi poput pustinjaka zato je bila prepuštena samo svome umovanju. Nije se nikako mogla dosjetiti kako bi ostvarila tu namisao osim na način kako mozak djeteta može razmišljati. Pričinilo joj se da je našla način kako će ostvariti svoj naum. Želja joj se ispunila, ali zakratko.

Jednoga jutra, zaokupljena tom mišlju, odluči potražiti neko pustinjačko sklonište. U svom je dječjem mozgu mislila i na potrebne stvari pa je uzela pogačicu kruha. Uputila se prema kući svoje udate sestre koja je stanovala nedaleko od gradskih vratiju Porta San Ansano. Prolazila je tuda prvi put u životu. Siđe na drugu stranu brijega i opazi da kuće već nisu jedna uz drugu kao u gradu. Pomisli da pustinja nije daleko, da je možda vrlo blizu. Išla je dalje dok nije došla do nekog otvora ispod stijene koja ju je upravo očarala. Sva sretna uđe unutra. Ponada se da je našla toliko željkovani pustinjački stan.

Tada ugleda Gospodina, koji nikada ne odbija iskrene želje, kako je nasmijana lica blagosivlja. Dao joj je do znanja da mu se sviđa njezina spremnost i u isto vrijeme pokazao da to nije njegova želja, ni način života za nju. Počela je moliti i uzdizati se malo po malo od zemlje koliko je dopuštao kameni svod pećine. Ostala je u zanosu do devete ure. Pomislivši da je đavao napastuje i da je želi spriječiti u želji za pustinjačkim životom, počela je moliti sve žarče.

34. – Po prilici oko ure kad je Sin Božji na križu izdahnuo i dovršio naše spasenje, spustila se na zemlju na isti

način kako se i uzdigla. Naš ju je Gospodin prosvijetlio. Shvatila je kako nije došlo vrijeme da na taj način muči svoje tijelo. Gospodin još nije bio odredio da napusti očev dom. Praćena istim Duhom, vraćala se putem kojim je i došla.

Kad je napustila pećinu i izišla na svjetlo, opazi da je potpuno sama. Gradska su vrata bila daleko, a njezine noge umorne. Prestrašila se neće li joj roditelji pomisliti da se izgubila. Molitvom se obrati Gospodinu za pomoć. Učas, pripovijedala je kasnije ženi svoga brata Lizi, Gospodin je uze u naručaj, ponese je zrakom i postavi na gradska vrata. Odatle veselo otrči kući. Roditelji su, naravno, mislili da se upravo vratila od udate sestre. O tom se događaju nije ništa znalo dok ga nije sama, u odrasloj dobi, ispričala ispovjednicima. I ja sam, iako nedostojan, bio jedan od tih ispovjednika, najmanje vrijedan te časti. Imao sam sreću, ne po svojim zaslugama, da vršim tu dužnost.

Sve što sam u ovom poglavlju ispripovjedio, doznao sam najviše od Lape, Katarinine majke. Ovaj posljednji događaj ispričala mi je sama Katarina i Liza, koju sam gore spomenuo. Osim toga mogu navesti još svjedoka: njezinog prvog ispovjednika koji je dobro poznavao prilike u kući Katarininih roditelja, i velik broj čestitih žena, susjeda i Katarinine rodbine.[1]

1) Prvi Katarinin ispovjednik fra Toma della Fonte bio je u srodstvu s obitelji Benincasa. Postao je dominikanac god. 1356. Natpis na dominikanskoj grobnici u Sijeni spominje ga kao uzorna vršitelja Pravila, blaga prema svakome, neporočna života, vanredna i neumorna ispovjednika. Bio je prior samostana u Sijeni i u Pratu. Umro je 22. kolovoza 1390. Dominikanski ga povjesničari ubrajaju u blaženike.

TREĆE POGLAVLJE

ZAVJET ČISTOĆE

35. – U prošlom sam poglavlju govorio o velikom viđenju Krista u slavi. To se viđenje duboko dojmilo Katarine. Otada se ugasila u njezinom srcu svaka ljubav prema svemu svjetovnomu. Umjesto toga ražarila se u njoj sveta i sveobuhvatna ljubav prema Gospodinu Isusu Kristu, jedinorođenomu Sinu Božjem i prema slavnoj Djevici Majci. Od toga je časa sve ostalo smatrala bezvrijednim. Željela je samo posjedovati svoga Spasitelja.

Poučena od Duha Svetoga shvati da mora služiti svome Stvoritelju neokaljanom čistoćom duše i tijela. Svim je srcem zaželjela živjeti u djevičanskoj čistoći. O tome je razmišljala i pomoću božanskog svjetla došla do spoznaje da je preblažena Majka Božja prva provela život u djevičanstvu. Poput nje i ona je zaželjela zavjetom prikazati svoje djevičanstvo Bogu. Katarina se oslanjala na Marijin zagovor. U svojoj sedmoj godini, vladajući se ne kao dijete nego kao posve zrela osoba, odluči položiti taj zavjet. Ustrajno se molila Kraljici djevica i anđela da joj bude u pomoći, da joj isprosi od Gospodina vodstvo Duha Svetoga kako bi mogla učiniti što je njemu najmilije i najkorisnije za spas njezine duše. Nebeskoj je kraljici danju i noću prikazivala svoje želje. Dobila je nadahnuće da se potpuno posveti životu anđeoske i djevičanske čistoće. Ljubav za vječnim Zaručnikom postajala je sve jača u srcu djevojčice koja je pokazivala sve znakove zrelosti, potičući je da što prije dođe do toga stupnja anđeoskog života. Iza dugog razmišljanja odlučila je da se prepusti vodstvu Duha koji je njezinu želju već pomalo ostvarivao.

Jednog je dana otkrila neko skrovito mjesto gdje nitko nije mogao čuti što će glasno izgovoriti. Bacila se dušom i tijelom na koljena i potpunim predanjem i poniznošću rekla Blaženoj Djevici: »O Presveta Djevice! Ti si prva među ženama prikazala svoje djevičanstvo zavjetom čistoće svo-

me Gospodinu, a on te je dobrostivo nadario time da si postala Majkom njegova jedinorođenoga Sina. Pozivam se na tvoju majčinsku ljubav koju nijedne riječi nisu kadre opisati. Molim te da ne gledaš na moju nedostojnost i moju ništetnost. Udijeli mi veliku milost i daj mi za zaručnika onoga za kojim čeznem svim srcem, tvoga jedinoga i presvetoga Sina, našega Gospodina Isusa Krista. Obećajem njemu i tebi da neću tražiti nijednog drugoga zaručnika, da ću u poniznosti čuvati svoje djevičanstvo samo za njega.«

36. – Gledaj, dragi čitatelju, kakve je sve milosti dobila Katarina. Njezine su kreposti bile u namisli vječne Mudrosti koja o svemu moćno, ali s puno blagosti odlučuje. Imala je tek šest godina kad je svojim tjelesnim očima vidjela slavu Zaručnika i primila njegov blagoslov. U sedmoj je godini položila zavjet djevičanstva. Broj šest je savršeniji od svakog drugog broja; broj sedam – tumače teolozi – označuje univerzalnost. Ne možemo iz toga drugo zaključiti nego da je Gospodin za Katarinu predvidio puninu kreposti i krunu savršenstva. Ako broj šest označuje savršenost, a broj sedam univerzalnost, zajedno označuju sveopće savršenstvo. S punim je pravom, dakle, nazvana Katarina jer to ime, kako smo prije spomenuli, označuju univerzalnost.

Upozorit ću vas na postupnost kojom je položila zavjet čistoće. Najprije je molila da joj zaručnikom bude onaj u koga se njezina duša zaljubila. Zatim, otklanjajući svakog drugog zaručnika, tome jedinome obećaje vječnu vjernost. Je li moguće da bi takva molitva mogla biti odbijena?

Obratite pažnju na ovo troje: koga je molila, što je tražila i u kakvom je duševnom raspoloženju bila. Molila je Djevicu koja je odlikovana moću da bude djeliteljica svih milosti. Zazvala je u pomoć onu koja je preuzela na se brigu za sve ljude. Obratila se onoj koja ne odbija milost ni najnezahvalnijem grešniku, onoj koja je posrednica svih duhovnih darova, koja nikoga ne odbija tko se njoj utječe. Djevica pruža ruku svakomu tko se nalazi u nevolji i nikada ne uskraćuje svoje pomoći potrebnima. Ona je neiscrpljivi izvor darežljivosti za sve ljude. Kako se Marija, koja pokazuje naklonost prema svima pa i prema najtežim grešnicima, mogla oglušiti molitvi nevinoga i krhkoga djeteta? Ona koja je prva išla djevičanskim putem nije mogla odbiti molbu za djevičanski život. Marija, koja je dovela svog Sina s neba na zemlju i poklonila ga vjernome puku, nije mogla odbiti da ga ne pokloni onoj koja je za njim čeznula iz svega srca.

37. – Tko je onaj koga je tražila? I što je zapravo tražila? Tražila je ono što je sam rekao da tražimo, njega samoga. Takva molba ne može biti neuslišana. Ne može biti odbijena jer se oslanja ne obećanje koje se ne može opozvati. »Pitajte«, kaže utjelovljena Riječ, »i dat će vam se.«[1] »Tražite i naći ćete.«[2] i opet »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravednost.«[3] Ako je Katarina na pragu svoga života tako željno tražila Sina Božjega – a On je isto što i kraljevstvo Božje – zar se moglo dogoditi da bude odbijena?

Ako promotrimo način na koji je molila, očito je da je njezina molitva, po odredbi Božje Providnosti, morala biti uslišana. Pripremala se da primi što je željela imati i otklanjala svaku prepreku koja bi to mogla onemogućiti. Zaogrnula se plaštem čistoće i time postala mila onome koga je tražila.

Svojim se zavjetom obvezala pred Bogom da neće dopustiti svijetu ni sotoni da je pokolebaju u odluci. Nije li taj uvjet dostatan da joj molitva bude uslišana? Zatražila je nešto što je u svezi s njezinim spasenjem. Zamolila je s velikom poniznošću i vjerom. Da dokaže odluku ustrajnosti, polaže vječni zavjet i time uklanja sve što je moglo onemogućiti uspjeh molitve.

Dobri čitatelju! Ako poznaješ Sveto pismo nećeš li zaključiti da takva molitva zaista mora biti uslišana jer se oslanja na Božju Providnost! Nemoj, dakle, sumnjati da nije primila milost koju je tražila. Dobila je Zaručnika posredstvom njegove premilostive Majke. Zavjetom vječnoga djevičanstva Katarina je postala jedno sa svojim Gospodinom, posredništvom njegove Majke. U zadnjem poglavlju ovoga prvoga dijela sve ću ti to, uz pomoć Božju, dokazati i ispričati još jedan događaj.[4]

38. – Iza kako je položila zavjet, rasla je u svetosti iz dana u dan. Poput mladog vojnika u Kristovoj vojsci počela se boriti protiv tijela, iako se to tijelo nije diglo protiv nje. Odlučila je odreći se mesnog jela. A kad bi ga slučajno dobila, davala ga je spomenutom bratu Stjepanu ili komadić po komadić dijelila mačkicama.

Govorio sam već o njezinim pokorničkim vježbama. S tim je vježbama nastavila, čak ih je podvostručila. Od oso-

1) Iv 9, 24.
2) Mat 7, 7; Luk 11, 9.
3) Mat 6, 33; Luk 12, 31.
4) Misli na Katarinine mistične zaruke što ih opisuje u 12. poglavlju Prve knjige.

bite je važnosti za to dijete bila briga za duše. U njoj se razvio naročit osjećaj prema svecima koji se se posvetili spašavanju duša. Po Božjem je nadahnuću doznala da je naš blaženi Otac Dominik osnovao Red braće propovjednika koji je za cilj uzeo obranu vjere i osvajanje duša za nebo. U njoj je raslo poštovanje prema tom Redu. Kad bi Braća propovjednici prolazili uz njezinu kuću, nastojala je upamtiti mjesto njihovih stopa. Kad bi se oni udaljili, ona bi pošla i poljubila to mjesto. U njoj je rasla želja da ude u taj Red i pomogne braći oko spasavanja duša. Pa i onda kad je postala svjesna da je spol u tome priječi, nastavila se baviti tom mišlju. Povjerila mi je da je željela slijediti primjer sv. Eufrozine. Kao što je ta svetica, preobučena u muške haljine, ušla u samostan, tako je i Katarina snivala da bi u nekom nepoznatom mjestu mogla, prerušena, ući u Red propovjednika i spašavati duše.

Bog je s njom imao drugu namjeru. Na drugi joj je način ispunio želju da se brine za duše. Njezin se naum nije ostvario onako kako je to u dječjoj naivnosti zamišljala.

39. – Rasla je i tjelesno se skladno razvijala. No iznad svega rasla je u krepostima koje su uhvatile dubok korijen u njezinoj duši. Poniznost joj bijaše sve proživljenija, pouzdanje u Boga potpunije. Vjera joj postajaše sve čvršća, nada ustrajnija, ljubav sveobuhvatnija. Ukućani su zapažali da je sve zrelija i duhom vedrija. Imali su prema njoj obzira i poštovanja. Roditelji su šutjeli, rodbina se pomalo čudila. Svi su bili ponosni zbog darova koji su se primjećivali u toj mladoj djevojci.

Majka se razveselila jednom slučaju u kojem je Katarina pokazala neobičnu zrelost. Kad je djevojčica bila negdje između sedme i desete godine, pozove je majka i reče joj: »Pođi do crkve i zamoli svećenika da odsluži misu u čast sv. Antuna. Daj milostinju za svijeće na oltaru.« Dijete, veselo da nešto takvo može učiniti, otrči do crkve, nađe župnika i ispuni majčinu želju. Sva radosna što će moći slušati misu, ostane u crkvi do kraja i zatim se vrati kući.

40. – Majci se učinilo da se predugo zadržala. Njezina je namjera bila da dijete samo ponese milostinju svećeniku i da se odmah vrati. Majka ju je ukorila uobičajenim izrazom. Kazala je: »Prokleti da su jezici koji kažu da se nećeš vratiti.« To je pučki način prekoravanja onih koji zakasne. Mudra djevojčica, koja je rado vršila sve što je bilo na čast

Božju, umuknu. Malo kasnije pozove mamu nasamo i ponizno joj reče: »Draga mama, kad se drugi put ogriješim o tvoju zapovijed, kazni me kako hoćeš. Bit ću prema tebi obzirna jer je to moja dužnost. Ali, za ljubav Božju, radi mojih pogrešaka nemoj proklinjati naše bližnje, ni dobre ni zle, jer se to tebi ne dolikuje, a ja zbog toga trpim.«

Majka ju je slušala i bila začuđena mudrom opomenom svoje djevojčice. Zbunjena nije joj ništa znala odgovoriti. Ne želeći pokazati što u srcu osjeća, zapita je: »A zašto si tako dugo ostala?« Dijete odgovori: »Ostala sam u crkvi do kraja. Čim je svršila misa, vratila sam se.

Kad je Jakov došao kući, Lapa mu, dirnuta odgovorom kćeri, ispripovjedi događaj. Otac je o svemu razmišljao i u srcu zahvaljivao Gospodinu. Iz toga događaja koji nije toliko značajan kao neki drugi, moći će čitatelj zaključiti kako je milost Božja rasla u ovoj svetoj djevici. Katarina je napredovala u svetosti pred Gospodinom.

Neka sam obavještenja iz ovoga poglavlja doznao od Katarine, neka od njezine majke i onih koji su tada boravili s njome u kući.

ČETVRTO POGLAVLJE

ŽESTOKI SUKOBI

41. – Katarina je, kako sam već spomenuo, već u ranim godinama života stekla izvanredne kreposti. Bog je htio da mladi čokot, zasađen u vinogradu Engadi,[1] dobije bujan život, da nadvisi cedre libanske. Zato je učinio da mu korijenje prodre duboko u zemlju kako bi mu grane mogle roditi najvrsnijim plodovima. Što su izvori dublji, vodom su bogatiji. Što se korijenje dublje pruža u zemlju, grane bujnije rastu uvis.

Ne trebamo se čuditi da nestvorena Mudrost, koja oblikuje sve stvari, katkada dopusti da njezini sveci zapadnu u neku pogrešku, da bi se potom snažnije uzdigli, pomnjivije živjeli, postigli veći stupanj savršenstva i odnijeli pobjedu nad neprijateljem ljudskoga roda.

Spomenuo sam to jer želim nešto istaknuti. Kad je, naime, ova djevica, Bogu posvećena, u svojoj dvanaestoj godini tjelesno sazrela, brižno su je čuvali u očinskoj kući. U Sijeni se nije dopuštalo djevojkama te dobi da napuštaju kuću dok se ne udaju.

Roditelji i braća, ne znajući ništa o njezinu zavjetu čistoće, spremali su joj udaju. Tražili su zaručnika koji bi joj bio najprikladniji. Zbog izvanrednih umnih sposobnosti svoje kćeri, majka je bila sigurna da će naći ugledna zeta koji će joj biti po volji. No njezina je kćerka, kako dobro znamo, već našla zaručnika o čijoj vrijednosti Lapa nije mogla ni sanjati.

Majka se brinula da njezina kćerka bude što privlačnija. Upućivala ju je kako će dotjerati lice i kosu, kako će hodati, kako će postići što ženstveniji izgled. Katarina se svemu tome protivila. Roditeljima još ništa nije rekla o svome zavjetu. Sve je njezino nastojanje išlo za tim da se svidi Bogu a ne ljudima.

1) Pj 1, 13; Engadi je grad u blizini Mrtvoga mora, nedaleko od Jerihona.

42. – Majka je bila uznemirena zbog takva ponašanja. Poslala ju je do Bonaventure, svoje udate kćeri. Bonaventuru je molila neka nagovori svoju sestru da poštuje običaje ponašanja i prihvati majčine savjete. Znala je da je Katarina ponosna na svoju sestru i zato je smatrala da će je ona nagovoriti da je sluša. Tako se i dogodilo.

S Božjim dopuštenjem Katarina prihvati sestrine savjete. Pristala je da se pokazuje što privlačnijom, ali je odlučila da ustraje u zavjetu i da se nikada ne uda. Kasnije kad bi to meni spominjala, plakala bi i naricala te bi čovjek pomislio da je napravila neki strašan grijeh. Sada, kad se nalazi u nebu, slobodno ću o tome nešto reći jer pridonosi njezinoj slavi. Ispričat ću vam razgovore što sam ih vodio s njome u vezi s time. Ona je više puta meni otkrila svoju dušu* i, kad bi to spomenula, optuživala je sebe i plakala.

43. – Znam dobro da se osjetljive duše često osjećaju krivima radi nečega što zapravo nije nikakav grijeh. Nekada i malu pogrešku smatraju teškim prijestupom. Ona je optuživala sebe i izjavljivala da te sitne nesavršenosti zaslužuju tešku kaznu. Bio sam prisiljen da s njom o tome naširoko govorim. Pitao sam je, je li pri tome nešto učinila ili zaželjela što bi bilo protiv zavjeta djevičanstva. Odgovori mi da nije, i da na takvu misao nikada nije pristala. Pitao sam je dalje, je li, bez obzira na odluku da očuva djevičanstvo, išta napravila da se dopadne općenito muškarcima. Na to mi odgovori da joj je odurno zagledavati se u muškarce ili osjetiti njihove poglede na sebi. Zbog toga je izbjegavala i naučnike koji su bili u očevoj radionici i učili zanat bojadisanja. Izjavila je također da se nikada nije pojavljivala na prozoru ili na vratima da promatra prolaznike. Slijedeće moje pitanje bilo je, po čemu zaključuje da joj je ponašanje u pogledu odijevanja bilo sablažnjivo. Odgovori mi da je odveć ljubila svoju sestru, pa je možda u taj čas više ljubila nju nego Boga. Nastojao sam joj protumačiti da uza svu nesavršenost stvarno ništa nije učinila protiv odredbe Božje. Namjera joj nije bila zla ni nedostojna. Nato je podigla oči prema nebu i zavapila: »Gospodine Bože moj, kakva sam ja ispovjednika dobila koji hoće da ispriča moje grijehe!« Tada se okrene k meni i reče: »Oče, dali uistinu smatrate da ovakvo bijedno i prezreno biće koje je Bog obasuo svojim milostima smije trošiti vrijeme da privuče neko smrtno ljudsko biće kićenjem svoga tijela koje će se sutra

* Zbog primjedbe cenzora, rečenica je izmijenjena. (Op. ur.)

raspasti? Mislim da mi pakao ne bi bio dovoljna kazna, ukoliko mi vječna Dobrota ne bi iskazala milosrđe.«

44. – Više nisam imao što pitati. Zaključio sam da njezina duša nikada nije bila okaljana teškim grijehom. Sačuvala je čistoću duše i tijela, ne samo od neuzdržljivosti nego i od svakog drugog teškog grijeha.

Bezbroj sam puta slušao njezinu ispovijest i mogu posvjedočiti pred Bogom i pred njegovom svetom Crkvom, da nikada nije prekršila Božje zapovijedi, osim ako smatrate da je to što sam gore spomenuo nekakav grijeh. Ja ne mislim da je to bila uvreda Bogu i smatram da će svatko tako prosuditi.

Dapače, mogu potvrditi da je smatram čistom i od lakoga grijeha. Kao njezin duhovni vođa teško sam mogao naći u nje i sjenu grijeha. Svakome tko je živio s njome, a ne samo njezinim ispovjednicima, očito je da nikada nikoga ničim nije povrijedila osim, možda, u vrlo rijetkim slučajevima.[1]

Stalno je molila, razmatrala ili drugima pomagala. Spavala je četvrt sata dnevno. Za vrijeme jela, i to kad bi zaista nešto pojela, ne bi prestala moliti i razmatrati. Uzimala je jelo, a Gospodin je hranio njezinu dušu. Dobro znam i mogu posvjedočiti pred cijelom Crkvom, da je njoj bila veća bol jesti nego gladnome odbiti hranu. Tijelo joj je više trpjelo dok je uzimalo hranu nego što trpi bolesnik u teškoj ognjici. Kasnije ću pokazati kako je upravo to bio razlog da uopće ništa nije uzimala.

Kako je mogla takva duša, puna Boga, uopće misliti na grijeh? Uza sve to znala je optuživati samu sebe i zamišljati da je u nečemu sagriješila. Ispovjednik, koji ju je dobro poznavao, znao je da u nje nema nedostataka, dapače da su sve to zaslužna djela.

Napomenuo sam to, dragi čitatelju, da vidiš kako je, milošću Božjom, ovakvim življenjem došla do velike savršenosti.

45. – Vratimo se našemu predmetu. Bonaventura je nastavila jačim razlozima nagovarati Katarinu da se ponaša kao i ona i da se dotjeruje poput ostalih žena. Ipak je nije uspjela navesti da se u nekoga zaljubi. Uza sve to umanjio se u nje žar molitve i sabranost je popustila.

---

1) Osim bl. Rajmunda ispovjednici Katarine su bili fra Toma della Fonte, fra Bartolomej di Domenico, fra Bartolomej Montucci, fra Ivan Tantucci, augustinijanac, fra Ivan di Gano, opat sv. Antima.

Svemogući Gospodin nije više mogao podnositi da ona, koju je izabrao za zaručnicu, bude odijeljena od njega. Udaljio je tu osobu koja se postavila između njega i Katarine. Kratko iza toga Bonaventura, koja je Katarinu punila ispraznim mislima, rodi dijete. Porođaj je bio težak i na kraju je umrla, a bila je mlada i snažna.[1]

Gledaj, čitatelju, kako Gospodin ne podnosi vladanje onih koji odvraćaju od njega njemu posvećene osobe. Spomenuo sam da je Bonaventura bila zaista dobra žena, vrijedna poštovanja. Ali ju je ruka Gospodinova dodirnula. Smrću je platila nastojanje da srce one koja se njemu predala okrene prema svjetovnim željama. Gospodin joj je bio milosrdan. Malo iza toga Katarini bi objavljeno da je Bonaventura u čistilištu. Zatim je po sestrinim molitvama bila preseljana u nebo. To mi je sama Katarina priznala.

Iza sestrine smrti sveta je djevica spoznala jasnije nego ikada prije ispraznost ovoga svijeta. Ponovo stade tražiti nježnost vječnoga Zaručnika, toplijim osjećajem i jačom željom. Oplakujući svoj grijeh, s Marijom je Magdalenom pristupala nogama Gospodinovim prolijevajući obilje suza. Molila ga je za milosrđe i nije se usuđivala maknuti se s mjesta molitve dok nije poput Marije Magdalene čula riječi: »Oprošteni su ti grijesi!«[2] Od toga vremena poče gojiti osobitu pobožnost prema Magdaleni. Nastojala ju je istinski nasljedovati, tražeći oproštenje. U toj je pobožnosti napredovala. Na koncu Zaručnik svetih duša i njegova slavna Majka dadoše Katarini Magdalenu za učiteljicu i za majku. O tome ću, s pomoću Božjom, kasnije opširnije govoriti.

46. – Stari neprijatelj, videći da mu je izmaknuo plijen što ga je htio pridobiti za svoje opake namjere, bio je bijesan. Djevojčica je stalno trčala prema svetohraništu i tu nalazila utočište. Tada je pokušao podignuti ukućane protiv nje. Nagovarao ih je da joj se opru i da je upletu u čari ovoga svijeta. U dušu je njezinih roditelja stavio odluku da je pod svaku cijenu udaju i posluže se njome da dođu u red uglednih obitelji. Jednu ste kćer izgubili, govorio im je đavao; što ste time izgubili, ovom morate nadomjestiti.

Iza sestrine smrti podvostručiše napore da Katarini nađu muža. Katarina brzo uvidje njihovu namjeru i, prosvijetlje-

1) U bilješkama o pokopanima na Groblju sv. Dominika god. 1362. zabilježeno je: Bonaventura, kći Jakova bojadisara iz Fonterbranda, žena Nikole Tagliaccija, pokopana 10. kolovoza.
2) Luk 7, 48.

na od Boga, prozre lukavost staroga neprijatelja. Nepokolebljivom upornošću dade se na molitvu, rad i pokoru. Izbjegavala je svaki dodir s ljudima. Dala je do znanja svakome da je ona još kao dijete odabrala za svoga Zaručnika neumrloga Kralja vjekova i da nema ni najmanje želje poći za bilo kojega smrtnika.

47. – Držala se strogo svoje odluke. Nije propuštala ni jednu prigodu da to pokaže svojim roditeljima, riječju i djelom. Oni nastojahu pronaći neki način da ostvare svoju namisao da slome njezinu volju. Obratili su se nekom fratru iz Reda propovjednika koji je, dok ovo pišem, još živ. On je bio veliki prijatelj obitelji. Zamoliše ga u ime prijateljstva da poduzme sve moguće kako bi djevojku pridobio za njihov naum. On im obeća da će to učiniti što bude mogao.[1]

Iza kako je razgovarao s Katarinom, došao je do zaključka da djevojka ostaje čvrsto pri svojoj odluci. Savjest mu nije dopuštala da učini nešto protiv toga. Dade joj ovaj savjet. Budući da si se odlučno predala službi Gospodina, pusti da te progone svojim spletkama i uvidjet će kako je tvoja odluka čvrsta. Odreži kosu, možda će to biti upozorenje da te puste na miru.

Prihvativši savjet kao da dolazi s neba, Katarina uze nožice i s užitkom odreže kosu koja joj i tako zadavaše strah, jer je mogla biti povodom grijeha. Glavu pokri maramom. To se nije slagalo s modom tadašnjih mladih djevojaka, ali je bilo u skladu s onim što je Apostol rekao.[2]

Majka Lapa to opazi i zapita je što će joj veo na glavi. Katarina nije dala jasan odgovor. Nije mogla reći laž, a nije htjela priznati istinu. Majka joj strgne rubac s glave i vidi što je na stvari. Ostala je kao da joj je netko nožem probo srce. Zaplaka i uzviknu: »Kćeri, što si učinila?« Katarina pokri glavu i udalji se. Na majčinu viku strčaše se muž i sinovi. Kad su čuli što se dogodilo, bjesnili su na djevojku.

48. – Za Katarinu je to bio početak druge borbe, teže od prve. No Bog je bio na njezinoj strani. Sve što ljudi smisliše da joj spriječe sjedinjenje s Njime, postade pomagalo da mu se potpuno predade.

U kući počeše otvorena proganjanja, riječju i djelom. Psovali su je i prijetili joj: »Nesretna djevojko, misliš da ćeš

1) Njihov je rođak bio fra Toma della Fonte jer je kći Jakova i Lape bila udata za Palmierija, Tomina brata.
2) 1. Kor 11, 47.

razbiti naše namjere? Kosa će ti narasti i protiv tvoje volje. Makar ti srce puklo, morat ćeš se udati. Nećeš imati mira dok ne ispuniš našu volju.«

Katarina više nije smjela imati nijedno slobodno mjesto gdje bi se mogla povući i biti nasamu. Kućanske je dužnosti morala sama obavljati. Nije smjela imati vremena da se povuče na molitvu. Da bi joj ukućani pokazali žestinu otpora, otpustiše služavku. Mjesto nje Katarina je posluživala i radila u kuhinji. Svagdano su je vrijedali riječima, mučili je do iznemoglosti. Tada su, kako sam kasnije doznao, pronašli nekog mladog čovjeka iz poznate obitelji koji je, po njihovu mišljenju, bio najpodesnija osoba za ženidbu.

49. – Po određenju Božje Providnosti stari je neprijatelj gubio bitku. Djevojka je bila još čvršća u svojoj odluci usprkos lukavštinama kojima se napasnik služio. Ostala je sabrana. Po nadahnuću Duha Svetoga našla je sklonište u svome srcu i čvrsto odlučila da se s toga mjesta nikada ne makne, bez obzira kakvim se poslom bavila. Zatvorila se unutar zidina svoga srca i nitko je nije mogao odatle maknuti.

To je bila za nju pobjeda, jer nebeske sile ne mogu uskratiti pomoć kad treba slomiti snagu sotone. Vječna je Istina rekla: »Kraljevstvo je Božje među vama«[1], a mudri nam prorok govori: »Sva lijepa korača kći kraljeva u haljinama zlatom izvezenim.«[2] Zaista, obasjava nas svjetlo uma, imademo slobodnu volju i sposobnost da odlučujemo. Pomazani smo Duhom Svetim koji usavršava te naše moći, da nadvladamo zapreke koje nam stoje na putu. Ako težimo za svetošću, možemo se osloniti na onoga koji je rekao: »Ne bojte se, ja sam nadvladao svijet.«[3]

Pouzdavajući se u svoga Gospodina, Katarina je napravila zaklon koji nije rukama ljudskim podignut. Uz pomoć Kristovu nije se bojala da će izgubiti to skrovište. Sjećam se, i to upravo sada kad sam opterećen dužnostima i kad često moram putovati, da me je neprestano opominjala: »Napravite sklonište u svome srcu iz kojega ne morate nikada izići. Tada sam to površno shvaćao. Sjećajući se tih njezinih riječi, danas sam prisiljen ponavljati s evanđelistom Ivanom: »Učenici njegovi ne razumješe tada, ali kad se Isus proslavi, sjetiše se da je to bilo o njemu pisano.«[4]

1) Luk 17, 21.
2) Ps 45, 14.
3) Iv 16, 23.
4) Iv 12, 16.

Divno je to da mi koji smo živjeli skupa s njom, danas bolje razumijemo njezina djela i njezine riječi nego onda kad je imasmo u blizini.

50. – Vratimo se našem pripovijedanju. Duh Sveti joj nadahne misao kako će nadvladati nepravde i podvale. Povjerila mi je to kad smo bili nasamu. Zapitao sam je, kako je mogla ostati mirna usred tolikih neprilika i napadaja. Rekla mi je da je u svome ocu gledala Isusa Krista, našeg Gospodina i Spasitelja, u majci slavnu Bogorodicu Mariju, a u braći i ostalim ukućanima svete apostole i učenike. U tim mislima posluživaše ih marljivo i ljubazno i svi su bili zadivljeni. Takvo zamišljanje donosaše još jedno dobro. Dok ih je dvorila, mislila je na svoga Zaručnika. Dok je radila u kuhinji, proživljavaše sveta otajstva. Kad je služila kod stola, duša joj se veselila Spasiteljevoj nazočnosti.

O dubino bogatstva vječnoga Savjeta! Na koliko divnih i raznovrsnih načina, bez ikakvih neprilika, kroz tjesnace ovoga života vodiš u luku vječnoga spasenja one koji se u Te pouzdavaju!

51. – Okolnosti se nisu mijenjale. No sveta djevica nije nikada dizala oka s nagrade koju joj je obećao Duh Sveti. S veseljem i strpljivošću podnosila je svaku uvredu. Išla je naprijed i radost njezina srca bila je potpuna.

Budući da nije mogla imati svoju sobu, bila je prisiljena boraviti s ostalima. Lukavo se znala služiti sobom svoga brata Stjepana koji je još uvijek bio bez žene i djece. Kad je soba bila prazna, mogla je preko dana u njoj ostati, a preko noći, dok bi on spavao, molila se koliko je htjela.

Tražeći danju i noću svoga Zaručnika, stalno je upirala pogled prema svetohraništu. Tako se molila Gospodinu za očuvanje djevičanstva. Sa svetom je Cecilijom pjevala Davidov psalam: Neka mi srce savršeno bude u tvojim pravilima, da ne budem postiđen.«[1]

Ojačana strpljenjem i nadom, što su progonstva bila žešća, rasla je milost utjehe. Videći njezinu ustrajnost, braća su govorila jedan drugome: »Pobijeđeni smo.« Njezin otac koji je bio plemenitiji od drugih, šuteći je razmišljao o događajima oko svoje kćeri. Sve se više uvjeravao da je ne vode mladenački hirovi nego Duh Božji.

Što sam ispričao u ovome poglavlju pripovijedala mi je Lapa, njezina majka i Liza, žena njezina brata.[2] Što nisam mogao doznati od ukućana, kazala mi je sama sveta djevica.

1) Ps 118, 80.

2) Liza, kći Golija di Pietro dei Colombini udala se za Bartolomeja ili Bartola Benincasa.

PETO POGLAVLJE

KATARININA POBJEDA

52. – Nakon ovih događaja, Katarina je jednoga dana u bratovljevoj sobi molila žarče nego obično. Vrata su bila na pola otvorena jer su roditelji zabranili da ih zatvara. Otac je nešto trebao uzeti iz sinovljeve sobe dok je ovaj bio vani. Gledajući naokolo, pade mu pogled na kćerku – zapravo više Božju kćerku nego njegovu – kako u kutu klečeći moli. Bila je nepomična, a iznad glave joj je lebdjela snježnobijela golubica. Čim je Jakov ušao u sobu, golubica se pomakla i zatim je, kako mu se učinilo, odletjela kroz prozor. Upita kćer, otkud golubica u sobi. Katarina odgovori da nije zapazila nikakvu golubicu ni bilo koju pticu. Otac se čudio, događaje pohranjivao u srcu i razmišljao o njima.

53. – Već smo rekli da je Katarina od djetinjstva željela primiti odjeću Reda braće propovjednika, Reda kojemu je sv. Dominik utemeljitelj, zakonodavac i otac. Sada je još više u njoj plamtjela ta želja, jer je vidjela u tome najbolje sredstvo da očuva svoje djevičanstvo od napada kojima je bila izložena. Uronila je u molitvu i stalno vapila da joj želja bude uslišana. Dominikansku odjeću nije tražila samo zato da se jedanput zauvijek oslobodi neugodnosti što joj ih zadavahu oni koji su je htjeli udati, nego da bi mogla imati još više zasluga zbog zavjeta posluha. Već znamo da je gojila osobitu pobožnost prema sv. Dominiku. Shvatila je značenje njegova poslanja, njegova pothvata i uspjeha što ga je postigao u svome plodnome radu.

Gospodinu se, čija je dobrota iznad svih dobrota, svidjela njezina želja i nije dopustio da ostane neispunjena. Dopala mu se spremnost, odvažnost i upornost da zadobije milost i priznanje u njegovim očima. Da bi joj ojačao pouzdanje, obdario ju je viđenjem. U snu je, naime, vidjela oce i utemeljitelje mnogih redova, a među njima je bio i sv. Dominik. Odmah ga je prepoznala po prebijelom i predivnom ljiljanu

što ga je držao u ruci. Ljiljan je kao Mojsijev grm gorio, a nije sagorijevao.[1] Jedan po jedan od svetih utemeljitelja savjetovaše joj da izabere ovaj ili onaj redovnički život u kome će provesti ovozemni vijek služeći Gospodinu. Dok je promatrala sv. Dominika, napravi nekoliko koračaja prema njemu. A i on se uputi prema njoj noseći u drugoj ruci odjeću Sestara od pokore, kojih je u Sijeni bilo. Idući prema njoj, osokoli je ovim riječima: »Predraga kćeri, budi hrabra! Nemoj smalaksati! Ne boj se poteškoća! Jednoga ćeš dana nositi ovu odjeću za kojom toliko čezneš.« U taj čas osjećaj neizmjerne sreće obuze joj srce. Od radosti poče plakati i zahvaljivati svevišnjemu Bogu i njegovu borcu sv. Dominiku koji ju je utješio. Probudi se i osjeti da još uvijek plače.

54. – Ojačana snagom viđenja, odvaži se i s pouzdanjem u Gospodina stupi pred roditelje i braću i odlučno im reče: »Među sobom ste se dogovorili i odlučili da me date nekom smrtnom čovjeku. Ja na to ne pristajem. Mnogo sam vam puta, i bez riječi, dala do znanja da je moja odluka nepromnjenljiva. Iz obzira prema roditeljima, koje po zakonu Božjemu moramo poštovati, do sada vam nisam otvoreno govorila o svojoj odluci. Odsada neću šutjeti. Ništa novo vam nemam reći nego ono što sam odavno odlučila i željela od djetinjstva. Učinila sam zavjet djevičanstva. Ne iz hirovitosti nego iza dugog razmišljanja. Zavjetovala sam se svome Gospodinu i Spasitelju Isusu Kristu i njegovoj slavnoj Majci. Obećala sam im da neću odabirati nikakvog drugog zaručnika. Sada kad sam dosegla zrelu dob i imam bolju spoznaju, kažem vam da je moj izbor konačan. Lakše bi bilo smekšati kamen nego promijeniti odluku moga srca. Ako se nastavite boriti protiv mene, uvidjet ćete da uzalud trošite vrijeme. Savjetujem vam da prestanete misliti o mojoj udaji. Nemam ni najmanje namjere da vam popustim. Moram se više pokoravati Bogu nego ljudima. Ako me želite zadržati u kući, makar kao sluškinju, pristajem da vam služim kako mogu i znam. Ako odlučite da me otjerate iz očinske kuće, budite uvjereni da ne odstupam ni za dlaku od svoje odluke. Imam neizmjerno bogatog i moćnog zaručnika. On neće dopustiti da mi išta nedostaje. Pružit će mi sve što mi treba.«

55. – Na te riječi svima se oči orose suzama. Od jecanja i uzdisanja nisu mogli ništa odgovoriti. Puni udivljenja prema njezinoj veličini i svetoj odluci, ne usudiše joj se suprotstaviti. Djevojka koja je do sada bila tiha i povučena, stajala

1) Izl 3, 2.

je pred njima ponosna i gorda. Govorila je što misli odmjerenim riječima, bez ikakva oklijevanja. Mogli su vidjeti što je odlučila. Bila je spremna napustiti očevu kuću radije nego se iznevjeriti zavjetu. Bili su prisiljeni odreći se svake namjere da je udadu. Toliko su bili potreseni da im je lakše bilo plakati nego išta odgovoriti.

Nakon kratke šutnje, kako sam kasnije doznao, otac, koji ju je najviše ljubio, sjetivši se golubice što ju je vidio nad njezinom glavom i još nekih drugih zgoda kojima se divio, odgovori joj ovako: »Bože sačuvaj, draga kćeri, da bismo radili na bilo koji način protiv volje Božje. Uviđamo da tvoja sveta odluka dolazi od njega. Vrijeme nas je opametilo. Snaga koja te vodi nije nepromišljen mladenački zanos nego ljubav prema Bogu. Mi ti sada kažemo: Slobodno vrši svoj zavjet. Radi kako najbolje znaš i kako te Duh Sveti nadahnjuje. Nikada više nećemo nešto poduzeti da te ometamo u tvojoj pobožnosti niti da ti onemogućimo vježbanje u krepostima. Moli za sve nas da bismo bili dostojni obećanja tvoga Zaručnika koga si odabrala od djetinjstva.« Okrenuvši se prema ženi i svoj obitelji doda još i ovo: »Od sada neka se nitko ne usudi smetati mojoj dragoj kćeri. Ona mora biti slobodna da služi svome Zaručniku i da se stalno moli za nas. Ne bismo nikada mogli naći bolje srodstvo. Ne smijemo se žalostiti ako mjesto smrtnog čovjeka primamo u kuću neumrlog Boga i Čovjeka.« Kad je to rekao, svi su bili uzbuđeni, posebno Lapa koja je bila zaljubljena u kćerku na čisto ljudski način. Katarinin je duh uzigrao od veselja u Gospodinu. Duboko je bila zahvalna svome moćnome Zaručniku koji ju je doveo do pobjede. U dubokoj poniznosti zahvali i roditeljima što su joj dali slobodu da se posveti svome zavjetu.

S time završujem ovo poglavlje.

56. – Što se tiče izvora, znaj, dragi čitatelju, da viđenje golubice nisam doznao od djevojčina oca. On se preselio u bolji život prije nego sam imao sreću da upoznam njegovu kćerku. To sam doznao od njezinih ukućana s kojima je živjela. Oni su, naravno, to čuli od samoga Jakova. Izjavili su da je vidio slične znakove mnogo puta. Zato je postupao s njom vrlo blago i nije odobravao da je itko uznemiruje. Ja se suzdržavam da to potvrdim, kako bi moje pripovijedanje bilo bez i najmanje sjene neistine.

Što se tiče sna o sv. Dominiku, to sam čuo od njezina bivšeg ispovjednika i od nje same. O njezinom nastupu pred roditeljima i braćom ona mi je sama ispričala od riječi do riječi, kad sam je pitao kako je podnosila tolika progonstva.

ŠESTO POGLAVLJE

KATARININ POKORNIČKI ŽIVOT. MAJČINO PROTIVLJENJE

57. – Konačno je Katarina postigla punu slobodu da služi Bogu. Toj se službi predala odano, bez suzdržavanja. Tražila je da ima u kući sobicu samo za sebe. Kad ju je dobila, živjela je u njoj kao u pustinji, sama sa svojim Gospodinom. Mrtvila je tijelo koliko je htjela. Nema jezika koji bi mogao opisati njezinu pokorničku strogost prema tijelu i žar kojim je tražila svoga Zaručnika.

Zgoda je da ovdje kažem nešto o njezinim nečuvenim pokorama. Smatram, dragi čitatelju, da je to prikladno sada reći, iako ću se nešto udaljiti od predmeta. Time ću ti pružiti mogućnost da kušaš rane plodove iz vrta njezina svetoga života. Ne sumnjam da ćeš kasnije još više uživati u njihovoj punoj zrelosti kada, a pomoću Svevišnjega, budem o pojedinima govorio. Tada ćeš biti upućeniji i sposobniji da procijeniš kreposti kojima se ova djevica odlikovala.

Znaj, dakle, da su u toj osobi djela prvih egipatskih pustinjaka ponovno oživjela, dapače da su i premašena. Imaj na umu da je još živjela u kući svoga oca, da nije imala uzora, da nije ni od koga primala savjeta.

Počnimo sada s njezinim postom, s odricanjem od hrane i pića.

58. – Još od djetinjstva rijetko je uzimala meso, kako sam već spomenuo. Sada ga se potpuno odrekla. Taj se običaj tako ukorijenio u njoj, da bi i sam miris mesa izazvao mučninu u njezinu želucu. To mi je ona sama u povjerenju priznala. Možda će ti se činiti nevjerojatnim, ali ću reći što se jednom zbilo. Bio sam zabrinut videći je vrlo slabu i gotovo bez svijesti zbog neuzimanja hrane i pića, čime nadomještamo iscrpljenu snagu. Stavio sam malo šećera u čašu hladne vode koja je bila njezina jedina hrana. Kad je to doznala, a na to sam je sam upozorio, okrene se prema

meni i reče mi: »Čini mi se da želite ugasiti i ovo malo života što je ostalo u meni.« Zapitao sam je što je htjela time reći. Odgovori mi, da se navikla uzimati neslanu hranu i neukusno piće pa su se njezini tjelesni organi tome prilagodili. Slatki napitak može joj samo škoditi. Tako je bilo i s mesom. Što se tiče vina, dolijevala bi mu toliko vode da bi izgubilo svaki okus, a ostao bi samo neznatan trak crvene boje. Od petnaeste godine usta joj se nisu dotakla vina. Od tada je pila samo hladnu vodu.

Malo po malo odrekla se svega što je bilo pripremano, osim kruha. Pošla je tako daleko te se ograničila samo na kruh i sirovo povrće. Negdje oko dvadesete godine, ako se ne varam, odrekla se čak i kruha i uzimala samo nekuhano povrće.

59. – Zaista, ne vježbom ni snagom naravi, nego jedino čudom Božje moći, kako ću kasnije objasniti, njezino je tijelo ostalo zdravo i čvrsto, iako je neprestano patila od raznih bolesti i podnosila terete koji bi za druge bili neizdrživi. Njezin želudac nije probavljao, nije mogao. Ipak njezine tjelesne snage nisu oslabile, iako se odricala od hrane i pića.

To što se pred nama događalo, nadmašivalo je prirodne snage. I znanstvenici, koje sam uputio da je posjete, isto su potvrdili. Kasnije ću iznijeti o tome više pojedinosti.

Ovdje sam se osvrnuo na njezin post i uvjeravam te, čitatelju, da sam bio svjedok takvog njezinog načina života. Životnu snagu nije dobivala iz prirodnih izvora. Uza sve to, bila je vesela i puna vedrine, iako je trpjela nepodnosive boli i patnje koje drugi ne bi mogao podnijeti.

60. – Ne može se ni pomisliti da je ona do toga došla nekom prirodnom vježbom. Ništa od onoga što sam spomenuo ne može se time protumačiti. To su takve neobičnosti da mogu biti samo učinak punine duha. Snaga duha odrazuje se na tijelu i ono može odoljeti posljedicama gladi. Kad se duh hrani jakom hranom, tijelo može izdržati glad. Kršćanin ne može u to sumnjati. Sveti su mučenici s duševnim veseljem nadvladali prirodne snage, glad i mučila. Zar se to nije događalo zato što je duh vladao tijelom? Moje je iskustvo, a držim da to svatko može provjeriti, da ljudi ne osjećaju nikakve posljedice od posta kada se uzdignu do Boga. No kad se vrate u obično stanje i kad vrše dnevne dužnosti, nemoguće im je postiti kao dotad. To se jedino može pro-

tumačiti tako da duševne snage podržavaju tijelo s kojim je duša čvrsto združena. To je vannaravni dar koji se dobiva uz pretpostavku da duša s tijelom i tijelo s dušom međusobno dijele svaku sreću i nesreću. Ne niječem da po prirodnoj sklonosti neki mogu lakše podnositi post, drugi teže. Ali ne shvaćam da bi netko mogao duže gladovati a da ne umre. Mislim da je za sada dovoljno što smo rekli o Katarininu postu. Iz ovoga što slijedi vidjet ćemo da to nije bio jedini način kojim je ona trapila svoje tijelo.

61. – Njezin se ležaj sastojao od dvije uzduž položene daske ili grede. Na njima je sjedjela, razmišljala ili klečeći molila. U određeno bi vrijeme položila svoje slabašno tijelo, sa svom odjećom, da spava. Oblačila je vunenu odjeću. Neko je vrijeme nosila košulju od kostrijeti. Čistoća njezina srca tražila je i čistoću tijela pa je kostrijet zamijenila lancem. Željezni je lanac tako pričvrstila uz tijelo da je probio kožu i urezao se u meso. To sam doznao od njezinih duhovnih kćeri koje su u smrtnoj borbi Katarini često mijenjale rublje zbog znojenja. Kad joj se boli povećaše, naredio sam da odstrane lanac. Pokorila se, ali nerado.

Što se tiče njezinih noćnih bdjenja, u početku je znala biti budna čitavu noć, do zore. O tome ću kasnije opširnije govoriti. Kasnije se navikla svladavati potrebu spavanja do takve mjere, da je spavala jedva pola sata svaki drugi dan. Ni toliko sna nije sebi dopuštala, osim ako bi je slomila slabost i iscrpljenost. Jednom mi je priznala da je ni jedna pobjeda nad tijelom nije toliko stajala koliko ta, da svlada san. Ni u jednoj drugoj bitki nije našla toliko otpora koliko u toj protiv sna.

62. – U vrijeme kad sam je upoznao, ona je znala zanosno govoriti o Bogu danima i noćima, bez prestanka, kad je imala nekoga tko će je slušati i sudjelovati u razgovorima. Dok je govorila, nikada nije pokazivala umora. Naprotiv, bila je sve svježija i živahnija. Nekoliko puta mi je priznala da joj ništa nije moglo dati veću životnu snagu od govora o Bogu s osobama koje su pokazivale volju da sudjeluju u razgovoru.

Mi koji smo živjeli s njom znamo iz iskustva da je to istina. Opažali smo jasno da su njezine tjelesne snage rasle dok bi govorila o Bogu i otkrivala tajne kojima je njezino srce bilo ispunjeno. Kad nije imala takvih prigoda, bila je bezvoljna, klonula bi.

Moram nešto priznati na svoju sramotu, ali na čast i slavu našega Gospodina Isusa Krista. Dok mi je govorila o Bogu i njegovim najdubljim otajstvima i njezin govor tekao poput rijeke, bez prekida i predaha, a ja jedva shvaćao što govori, dogodilo bi se da bih pod pritiskom tjelesnog umora prešao u carstvo snova, da bih zaspao. Ona bi, zanesena, nastavila govoriti, ne zapažajući da sam zadrijemao. Kad bi vidjela da spavam, napravila bi uzbunu i probudila bi me riječima: »Dobri čovječe, spavajući propuštate duhovnu korist. Govorim li o Bogu zidu ili vama?«

63. – Želeći slijediti primjer sv. oca Dominika koji joj se ukazao, poče se bičevati tri puta dnevno željeznim bičem: prvi put za sebe, drugi put za žive, treći put za pokojnike. U životu sv. Dominika čitamo da je to našemu slavnome Ocu bila redovita dnevna vježba. U tome ga je mnogo vremena slijedila. No kasnije, kad mnoge patnje gotovo slomiše njezine snage, nije mogla time nastaviti. Kad sam je povjerljivo pitao o toj pokori i na koji je način vrši, priznala mi je, iako nerado, da se bičuje tri puta dnevno po sat i pol i da rijetko nije raskrvavljena od ramena do nogu.

Razmisli, čitatelju, o savršenstvu te duše koja je bila kadra bičevati se tri puta dnevno, da bi svome Spasitelju uzvratila krv za krv. Procijeni bogatstvo njezinih kreposti. A takvim je životom živjela pod krovom očinske kuće, bez vodstva, bez pomoći, bez uputstva bilo koje osobe.

64. – Čitaj živote svetaca, istraži način življenja svetih otaca iz Egipta, prolistaj Sveto pismo i nigdje nećeš naći nešto slično. Doznat ćeš, doduše, da je Pavao, prvi pustinjak,[1] živio u samoći mnogo godina, ali mu je gavran svakoga dana donosio komad kruha. Naći ćeš da je slavni Antun[2] mučio sam sebe i rado prihvaćao nevolje koje su se na nj oborile, ali on je obilazio druge pustinjake i sabirao od njih po koji cvijetak kreposti. Pripovijeda nam sv. Jeronim da

1) Pavao iz Tebe, rođen oko god. 228, potražio je u ranoj mladosti špilju na osamljenom brdu. Tu je, u odjeći od lišća, hraneći se plodovima palama, proveo 90 godina, u molitvi i pokori. Umro je god. 340. Što bl. Rajmund spominje, govori sv. Jeronim u životopisu sv. Pavla.

2) Antun opat, otac pustinjaka. Čuo je riječi Kristove iz evanđelja: »Ako hoćeš biti savršen, idi, prodaj što imaš i daj siromasima.« Proda sve što posjedovaše, podijeli siromasima i povuče se u pustinju. Utemeljitelj je monaškog života. Okupio je pod svoju upravu pustinjake pa se može reći da je položio temelje zajedničkom životu. Rođen je god. 215. u Komi, u Egiptu, umro god. 356. Što bl. Rajmund ovdje govori nalazi se u Antunovu životopisu što ga je napisao Sv. Atanazije.

je Hilarije[1] počeo isti način života još kao dječak, ali je prije potražio Antuna na čiji se savjet povukao u pustinju i samotnjački živio. Uz golemo samosvladavanje i on je postigao krunu blaženstva. Čitaj živote dvaju Makarija,[2] Arsenija[3] i drugih svetaca, čija bi imena činila dugi niz kad bih sve ovdje naveo, i vidjet ćeš da je svaki od njih imao jednoga ili više učitelja ili vodiča koji su ih riječju i primjerom vodili putem Gospodinovim. Bilo u pustinji, bilo u samostanu imao ih je tko upućivati i savjetovati.

Ova Abrahamova kći nije bila ni u jednom pustinjakovom stanu, ni u nekom samostanu. Živjela je u očevoj kući. Nitko joj nije mogao pomoći ni riječju ni izgledom. Naprotiv, na svakom je koraku nalazila otpor ukućana. Uza sve to, postom je i molitvom dosegla toliko savršenstvo kakvo ni jedan od spomenutih svetaca nije postigao. Što da na to kažemo?

Sveto pismo pripovijeda da je Mojsije postio dva puta,[4] a Ilija jedan put po četrdeset dana, uzdržavajući se potpuno od jela i pića.[5] Evanđelje nam svjedoči da je i sam Spasitelj savršeno opsluživao taj način posta.[6] No ni jedan od tih postova nije trajao više godina. Ivan Krstitelj, Bogom nadahnut, potražio je sklonište u pustinji. Za nj u Svetom pismu ne nalazimo da se uzdržavao od svake hrane. Čitamo da je jeo divlji med, skakavce i korijenje.[7] Doduše, imamo jednu sveticu o kojoj čitamo, ne u Svetom pismu nego u njezinu životopisu i u spisima koji se sačuvaše na mjestu gdje je živjela, da je u svojoj pećini neprekidno trideset i tri godine postila. To je sv. Marija Magdalena.[8] Zato su, po

1) Hilarije se rodio god. 288. od poganskih roditelja. Učio je u Aleksandriji. Upoznao je kršćansku vjeru i prihvati je. Bilo mu je 15 godina kad je slušao sv. Antuna i postane mu učenik. Nakon dva mjeseca, kad je vidio kako mnogi dolaze k Antunu zbog njegove svetosti, vrati se u domovinu s nekim drugovima. Našavši mrtve roditelje, proda imanje i razdijeli ga siromasima. Opet pođe u pustinju. Poznata su njegova putovanja da dođe do samoće. Od Gospodina je dobio dar čudesa zato su ga svuda tražili kamo god je išao. Postao je glasovit po svojim postovima koje je držao od djetinjstva. Umro je u Pafosu na otoku Cipru 21. listopada, god. 371. Njegov je život opisao sv. Jeronim.

2) Dva su Makarija. Prvi je rođen u Gornjem Egiptu oko god. 300. Kad mu je bilo 30 godina povuče se u pustinju. U samoći je živio 70 godina postigavši najveći stupanj savršenstva. Drugi Makarije se rodio u Aleksandriji. Upravljao je raznim samostanima u pustinji Nitrije. Umro je oko god. 395.

3) Arsenije poznavaše ljudsku i božansku znanost. Prije nego se povukao u pustinju, gdje je provodio svet život, bio je učitelj Arkadiju i Honoriju, sinovima cara Teodozija Velikoga.

4) Izl 34, 28; Pon Zak 9, 9.

5) 3. Kralj 19, 8.

6) Mat 4, 1-11; Mar 1, 12-13; Luk 4, 1-13.

7) Mat 3, 4; Mar 1,6.

8) Marija Magdalena, sestra Lazara i Marte. Prema tradiciji, koju je prihvatio Brevijar, za vrijeme progonstva što ga opisuju Djela Apostolska, pogl. 8, 1, Marija s bratom i sestrom pobjegne u Provansu. Njih troje udariše temelje kršćanstvu u južnoj Francuskoj. Marija se povukla u špilju koja se danas zove Sv. Baume, blizu Marselje i tu provede svoje zadnje dane u strogoj pokori.

mom mišljenju, naš Gospodin i njegova slavna Majka dali Magdalenu Katarini za učiteljicu i majku.

Što ćemo na to reći? Sa svoje strane tvrdim da je Katarina dobila od našega Gospodina jedinstvenu milost koja do sada nije nikome data. Objasnit ću to kasnije ako mi Gospodin dopusti da to učinim.

65. – Ne bih htio, dragi čitatelju, da pomisliš kako želim Katarinu proglasiti svetijom od spomenutih svetaca. Takve su mi usporedbe mrske. Ne volim uspoređivati jednoga sveca s drugim. Vidio si da sam spomenuo i samoga Spasitelja. Bez sumnje, bilo bi svetogrđe nekoga sveca uspoređivati sa Spasiteljem. Svece koje sam spomenuo nisam namjeravao vrednovati. Želio sam istaknuti dvije stvari: prvo, da se svemoguća dobrota našega Spastitelja ne može iscrpsti, naprotiv, da se njegova ljepota i njegovo savršenstvo odrazuju u mnogobrojnim darovima što ih primaju duše njegovih svetaca; drugo, htio sam pokazati kakvim je divnim darom odlikovao Katarinu.

Znaš i sam da Crkva o svakome pojedinome svecu, ne umanjujući vrijednost ni jednoga od njih, u bogoslužju pjeva: »Nitko mu u slavi nije bio ravan.«[1] Raznolikost njihove svetosti proistječe iz bezbrojnih izvora moći i dobrote onoga koji svakoga od njih kruni sjajem posebnoga dara.

66. – Ne bih se htio odveć udaljiti od započetog pripovijedanja. Iz onoga što sam do sada govorio, nije teško predočiti istrošeno tijelo koje Katarina kroćaše velikom strogošću i neprestanim pokorama potčinjavaše duhu. Jednom mi je pričala njezina majka, koja je još u životu, kako joj je kći bila tjelesno jaka prije nego se dala na tolike pokore. Kad bi pred kućnim vratima s mazge ili magarca rastovarili teško breme, Katarina bi ga bez ičije pomoći podigla na ramena, i visokim stepenicama odnijela u potkrovlje. U tim danima, kaže majka, njezina su snažna pleća i cijeli tjelesni ustroj bili dvostruko jači nego u dvadeset i osmoj godini života. Posve je razumljivo da je malaksala. Možemo smatrati čudom, i po mom mišljenju zaista je pravo čudo, što njezino tijelo nije već bilo u grobu.

Kad sam je upoznao, svakome je bilo očito da je ispaćena i gotovo bez ikakve snage i jakosti. Duh joj je bio snažan, ali se s tijelom nije moglo puno računati. Pa ipak, iako su joj tjelesne snage opale, bila je spremna na svako junačko djelo, naročito ako se radilo o spasenju duša. Moglo se bez

1) Sirah 44, 19.

pretjerivanja reći da su u njoj bile dvije osobe, jedna tjelesna, klonula do iznemoglosti, druga duhovna, koja je snažno podržavala tijelo i ispunjavala ga jakošću.

67. – Vratimo se pripovijedanju od kojega smo se udaljili. Kad je sveta djevica dobila svoju sobicu i slobodu da se sva predade Bogu, poče se na krilima ljubavi dizati prema svome Zaručniku. Ali stari napasnik, koji je već jednom izgubio bitku, poče je ponovno iskušavati. Poslužio se Evinom kćeri, Lapom, Katarininom majkom i njezinom majčinskom ljubavi. Davao je Lapu nagovorio da pokuša uvjeriti svoju kćer kako mora napustiti pokorničke vježbe. Na zveketanje željeznoga lanca uzdahnula bi: »Kćeri moja, već te vidim mrtvu. Zacijelo ćeš ubiti samu sebe. Jao meni nesretnoj, tko mi je oteo kćer? Tko je navalio takvu nesreću na moju glavu!« Lupajući se u prsa, tužaljkama bi pridružila jecaje i teške uzdisaje. Tukla bi samu sebe i kosu čupala kao da već vidi kćer mrtvu. Susjedstvo se znalo uzbuniti na njezino zapomaganje i saletjeti se da vidi nesreću koja je zadesila jadnu Lapu.

68. – Kad je opazila da Katarina leži na daskama, Lapa bi je povukla u svoju sobu i prisilila je da spava s njom u krevetu. Katarina bi u duhu razboritosti pala na koljena pred majku i tješila je blagim i poniznim riječima. Molila ju je da se stiša, da se ne uzrujava, i pokazivala se spremnom učiniti sve što ona hoće. Da umiri majčino srce, zaista bi ležala s njome neko vrijeme. To je vrijeme provodila u razmatranju. Kad bi majka zaspala, Katarina bi se tiho povukla u svoju sobicu i nastavila pokorničkim vježbama.

Majka se tome dosjetila. Neprijatelj ljudskoga roda, pun zavisti zbog Katarininih kreposti, ubrzo joj na to svrati pažnju. Da ponovno ne uznemiruje majku, Katarina je potajno držala u pripremi nekoliko dašćica. Kad bi morala ležati uz majku, podmetnula bi ih neopazice ispod plahte i nastavila uobičajenu pokoru. Nakon kratkog vremena majka i to otkrije: »Vidim da mi je suvišno uznemirivati se zbog ponašanja«, reče joj mati. »Ne odustaješ nimalo od svoje odluke. Bolje mi je zatvoriti oči da te ne gledam. Spavaj kako hoćeš.« Vidjevši njezinu upornost, dopustila joj je da živi kako ju je Svevišnji nadahnjivao.

Završavam ovo poglavlje.

Što sam ovdje ispripovjedio o Katarininom postu i drugim strogostima, doznao sam od same svete djevice. Drugo sam čuo od Lape i nekih žena koje su stalno posjećivale njezinu kuću. Kakvi su bili Katarinini postovi, sam vidjeh ili otkrih.

SEDMO POGLAVLJE

U DOMINIKANSKOJ ODJEĆI

69. – Katarina se vrati svojim dnevnim vježbama molitve i posta. Vršila ih je sve većim marom, jer joj se činilo da se pakleni neprijatelj još žešće urotio protiv nje. Uzdisala je i suze prolijevala moleći Gospodina da je učini dostojnom odjeće za kojom je čeznula i koju joj je sv. Dominik u viđenju obećao. Osjećala je da joj zavjet djevičanstva, zbog neprestanog dosađivanja ukućana, nije siguran dok ne obuče svetu odjeću. Znala je da će, iza kako primi redovničku odjeću, prestati nagovaranja na udaju i da će se tek tada moći posve predati svome Zaručniku.

Roditelje je ponizno molila da je puste, a dominikanske »Sestre od pokore«, koje su u Sijeni pučki nazivali Mantelate, da je prime u svoju zajednicu i da joj dopuste obući odjeću njihova svetoga udruženja.[1] Lapa nije to odobravala, ali joj nije ni branila. Ipak je stalno smišljala kako će je odvratiti od tih strogosti. Sjeti se da s Katarinom pođe u liječilišne kupke.[2] Oslobodit će je, doista, od nekih svjetovnih zabava, ali će joj ublažiti stroge pokorničke vježbe. Ne vjerujem da i to nisu bile spletke staroga neprijatelja, koji ju je na svaki način nastojao istrgnuti iz naručja vječnoga Zaručnika. Naivnu je Lapu oplitao svojim lukavstvom.

70. – No nikakve spletke ne mogu nadmudriti Gospodina. Kristova Zaručnica, oboružana pobjedničkim oružjem, neprijateljske je navale okretala u svoju korist. U vrućim kupkama, gdje se njezino tijelo moglo ugodno odmoriti, nalazila je način da strogo sa sobom postupa. Pretvarajući se da se želi što bolje okupati, išla je do izvora sumporne vode i tu, izlažući se toplini, trapila se više nego da se bičevala željeznim lancem.

1) Mantelate su u Sijeni bile Trećoredice sv. Dominika. Tako su ih nazivali po ogrtaču (mantello) crne boje što su ga nosile poviše bijele odjeće Dominikanskog reda.

2) Oko Sijene nalazilo se nekoliko toplih Vignoni, u Val d Orcia. One su bile najviše posjećivane. Dobile su ime po obližnjem dvorcu.

Sjećam se da se Lapa, u prisutnosti svoje kćeri, jednom razgovarala sa mnom o tim kupkama. Katarina je govorila upravo onako kako sam izložio. Majku je molila da je ostavi samu u vodi kad nikoga nema blizu. Držala je da neke stvari ne bi bila slobodna obavljati u nazočnosti majke. Zapitao sam je, kako je mogla izdržati toliku toplinu vode a da joj nije bilo zlo. U svojoj bezazlenosti mi odgovori: »Dok sam se nalazila u vrućoj vodi, mislila sam na paklene i čistilične muke. Molila sam svoga Stvoritelja, koga sam mnogo puta uvrijedila, da se milostivo udostoji izmijeniti vječne muke koje sam, dobro znam, zaslužila, s mukama što ih upravo trpim. Bila sam uvjerena da ću postići tu milost od njegova milosrđa. Tako mi je to što sam trpjela pružalo zadovoljstvo. Bila sam izložena strašnoj toplini, ali boli nisam osjećala.«

71. – Nakon kupki vratile su se kući. Sveta se djevica odmah dade na svoje uobičajene pokorničke vježbe. Kad majka to opazi, izgubi svaku nadu da će Katarina promijeniti način života. Ipak je nije prestala koriti zbog njezinih strogosti.

Katarina se nije odrekla svoje svete želje. Oglušujući se na mamine tužaljke, tražila je svagdano od majke da pođe do »Sestara od pokore« i da za nju moli njihovu odjeću, koju je vruće željela obući. Izmorena od tolikog moljakanja, majka napokon pođe. Sestre joj odgovoriše da nemaju običaj primati u družbu djevojke ni djevojčice nego samo udovice, u zreloj dobi i na dobru glasu, koje se žele posvetiti službi Božjoj. Te su, naime, sestre živjele izvan samostana, svaka u svojoj kući. Zato je bilo potrebno da svaka od njih dobro zna vladati sama sobom.[1]

Razlog takvome odgovoru vidjet ćeš, dragi čitatelju, u slijedećem poglavlju. Sada nastavimo naše pripovijedanje.

Lapa se vratila s odgovorom koji je bio utjeha za nju, ali ne za njezinu kćerku. Kristova se djevica nije dala smesti. Znala je da obećanje slavnoga Oca neće doći na manje nego da će se potpuno ispuniti. Uporno je i dalje molila majku da, bez obzira na odgovor što ga je dobila, i dalje neprestano nagovara sestre da je prihvate. Svladana kćerinim molbama, majka je ponovno tražila, ali svaki put se vraćala istim odgovorom.

1) Postupak Mantelata začuđuje. Pravilo o tome ne kaže ništa. Odgovorile su neuobičajeno, možda ne prvi put. Nera Tolomei, koja sigurno nije bila udovica, s dvadeset je godina postala Manteiata god. 1250.

72. – Katarina se u međuvremenu razboljela od neke bolesti koja se običava pojaviti kod mladih ljudi, prije zrele dobi. Možda je bolest izbila zbog pretjerano vrućih kupki, ali radije bih rekao da je došla voljom Božjom i to ne bez nekih tajnovitih razloga. Koža je po cijelome tijelu bila osuta prištićima ili, kako liječnici kažu, malim potkožnim nabreknućima. Uzrok bolesti nije bio poznat. U isto ju je vrijeme držala i velika ognjica. Lapa, koja je nježno ljubila djecu, a Katarinu više od drugih jer ju je jedinu hranila mlijekom svojih prsiju, vrlo se uznemiri. Bila je uvjerena da bolest nije došla zbog slabe prehrane. Činilo joj se da je to posljedica viška neke hrane. Pojave takve vrste nisu neobične u mladenačkoj dobi.

Ožalošćena majka sjedjela je uz kćerkinu postelju, liječila ju je kako je znala i nastojala utješiti. Katarina je, međutim, sve više izgarala od čežnje za redovničkom odjećom. Zaklanjajući se iza bolesti, iskoristila je priliku da od majke dobije što želi. Majci je s puno uvjerenja govorila: »Draga mama, ako želiš da ozdravim i budem opet jaka, udovolji mojoj želji da dobijem odjeću 'Sestara od pokore'. Inače sve me strah da će Bog i sv. Dominik, koji me zovu u svoju službu, učiniti da me nećeš dugo gledati živu ni u sestrinskoj odjeći ni bez nje.«

73. – Na tolike molbe svoje kćeri majka, sva u strahu da joj kći naglo ne umre, pođe ponovno do Sestara. Molila ih je usrdno. Svladane majčinim molbama, Sestre promijeniše prvašnju odluku i odgovore joj: »Ako vaša kći nije odveć lijepa i privlačna, primit ćemo je zbog tolike njezine želje i vaše molbe. No ako je lijepa, bojimo se, kako smo vam već rekli, da se ne dogodi kakva sablazan, jer je svijet pun opakih ljudi. Eto zašto se ustručavamo udovoljiti vašim željama.« Na to im Lapa odgovori: »Dođite, pogledajte i prosudite.«

Sestre poslaše nekoliko svojih mudrih i razboritih gospođa da posjete bolesnicu, da je pogledaju i da čuju njezinu želju. Za posjeta nisu mogle opaziti njezinu ljepotu, jer ili zaista nije bila lijepa ili ju je bolest bila toliko nagrdila da joj se obrisi lica jedva razaznavahu. Po riječima kojima je izrazila svoju želju, prosudiše da je djevojka razborita i bistra. Začudile su se i bile su zadovoljne. Uvidješe da je djevojka, iako mlada po godinama, zrela po pameti i da je u krepostima naprednija od mnogih starijih osoba. Vratiše se zadovoljne i svojim sestrama izniješe što su čule i vidjele.

74. – Kad su Sestre čule takav izvještaj, s odobrenjem Braće sazvaše Vijeće i jednoglasno prihvatiše Katarinu kao sestru. Obavijestiše Lapu da dovede kćer čim ozdravi u crkvu Braće propovjednika, kako je bio običaj, da primi toliko željenu odjeću sv. Dominika, u nazočnosti Sestara i Braće kojima je bila povjerena briga za njih. Kad joj majka tu vijest prenese, zaplače Katarina od radosti i zahvali svome Zaručniku i ljubljenom sv. Dominiku koji je tako divno izvršio svoje obećanje.

Molila se da čim prije ozdravi, ne zato da joj tijelu bude lakše, nego da joj se što prije ispuni želja i da bolest ne bude zapreka njezinim težnjama. Dotada je bila vesela zbog svoje bolesti i rado podnosila neugodnosti iz ljubavi prema svome Zaručniku. Sada joj je bolest bila težak teret i neprestano je molila da što prije ozdravi. Molitva joj bi uslišana. Nekoliko dana iza toga ozdravi. Onaj za čiju je ljubav sve rado podnosila, ispunio joj je želju. Katarina je tražila samo svoga Gospodina. Njega je svim snagama duše željela. Njegovoj se službi posve predavala.

75. – Katarina je ozdravila, ali se činilo da majka hoće odugovlačiti izvršenje kćerine odluke. Katarina joj nije davala mira i majka se konačno primirila. Približavao se dan velikog veselja njezinog srca, što ga je sama Providnost odredila, kad će primiti toliko željenu odjeću.

Majka i kći pođoše u dominikansku crkvu i tu, okružena od razdraganih sestara, Katarina primi crno-bijelu dominikansku odjeću iz ruke brata koji je bio za to određen.[1] Takvu su odjeću naši oci odabrali, da bude znak nevinosti i poniznosti. Naime, bjelina ima biti odraz nedužnosti, a crnina skromnosti.

Čini mi se da odijelo ni jednoga drugoga Reda nije moglo bolje odraziti stanje duše naše svete djevice. Vanjskim je vladanjem nastojala svim marom umrtviti sve štogod nije bilo obnovljeno, štogod je od pale naravi još u njoj živjelo, sve nad čim je oholost vladala, a to je označavala crna boja. U nutarnjem životu djevičansku je čistoću duše i tijela smatrala sredstvom kojim će se približiti svome vječnom Zaručniku, istinskom svjetlu, kojim će i ona sama biti rasvijetljena. A to je imala pokazati bjelina njezine odjeće. Da je odjeća bila samo crna ili samo bijela, označavala bi samo jednu od tih kakvoća. Da je bila siva ili pepeljasta, pokazivala bi, doista, njezino mrtvenje, ali ne čistoću i sjaj duše.

1) Bio je to Bartolomej Montucci iz Sijene, Katarinin ispovjednik.

76. – Držim da bi Sestre bile bolje učinile da nisu u prvi mah odbile majčinu molbu i da su Katarini odmah dale svoju odjeću. Zaista, one su bile manje vrijedne te odjeće od Katarine, jer im je nedostajala slava djevičanstva. Nisu smjele odbiti posvećenoj djevici odjeću koju su naši sveti oci shvaćali kao znak nevinosti. U njezinu slučaju nevinost je bila odlika iznad ostalih odlika jer djevičanska nevinost predstavlja, nema sumnje, veći stupanj svetosti od udovičke čistoće. Usuđujem se reći da ta odjeća nije nikada stekla toliko poštovanja u Sijeni koliko kad ju je ova djevica stavila na svoje djevičansko tijelo. Ona je bila najdostojnija u ovome gradu nositi tu odjeću. Bila je prva divna djevica koja ju je obukla, a zatim su je mnoge slijedile, te se lijepo moglo pjevati s Davidom: »Sva lijepa korača kći kraljeva u haljinama zlatom vezenim. U haljini od veza šarena kralju je dovode, pratnja su joj djevice, drúge njezine.«[1]

Kako se to dogodilo, pokazat ću kasnije opširnije.

Završavam ovo poglavlje i prelazim na iduće u kojemu ću opisati postanak i život Reda u koji je Božja Providnost postavila svetu djevicu. Čitatelji koji nisu imali prigodu upoznati vrijednost takva življenja, doznat će za mogućnost stjecanja svetosti što je takvo življenje pruža.

Događaje spomenute u ovome poglavlju doznao sam od same svete djevice i njezine majke Lape. Način primanja redovničke odjeće poznat je svakome, nije ga potrebito opisivati.

1) Ps 44, 15.

OSMO POGLAVLJE

»SESTRE OD POKORE«

77. – U ovom poglavlju objašnjavam što su dominikanske »Sestre od pokore«. O tome sam čitao i čuo govoriti od pouzdanih osoba iz raznih dijelova Italije. Sestre se spominju i u prikazima djelovanja našega sv. oca Dominika.

Taj divni branič naše vjere, Kristov vitez, revno je unapređivao stanje svete Crkve. Sa svojom je braćom izvojevao pobjede nad zabludama u Tuluzi i u Lombardiji. U raspravama o kanonizaciji sv. Dominika pred Vrhovnim Svećenikom, dokazano je da se samo u Lombardiji na njegovo propovijedanje i po čudesima obratilo više od stotine tisuća zabludjelih.[1] Otrovna naučavanja krivovjeraca tako su bila zarazila neke ljude, da su uza sva ta obraćenja ometali Crkvu u njezinim pravima i zadržavali njezina vlasništva kao da ih imaju po nasljednom pravu. Posljedica toga je bila da je Crkva ostala bez sredstava, da nije mogla suzbijati zablude i uzdržavati, kako joj je dužnost, svećenstvo i siromahe.

Gledajući takvo stanje, revnosni Dominik, koji je za sebe odabrao siromaštvo, podvostruči napore da vrati Crkvi imanja. Okupi oko sebe nekoliko bogobojaznih ljudi, većinom prijatelja, i njihovom pomoći osnuje udruženje s ciljem ostvarivanja crkvenih prava i odstranjivanja zlih posljedica krivovjerja. Kad je družba počela djelovati, Dominik je tražio dobrovoljnu zakletvu od svakoga pojedinca da će učiniti sve što mu bude moguće kako bi se taj cilj ostvario. Prihvaćenu obavezu trebalo je vršiti uz cijenu života i gubitka imovine. Da se oženjeni članovi udruženja ne bi dali od svojih žena odvratiti od svetog pothvata, Dominik je i od njihovih žena tražio zakletvu, da neće onemogućivati muževe u tome radu i da će po svojim silama s njima surađivati. Muževima i ženama koji budu vjerni svojim obećanjima,

1) Svetog je Dominika kanonizirao papa Grgur IX, u Rieti, 13. lipnja 1234.

Dominik je dozivao u pamet vječno spasenje. Družbi je dao naziv »Borci Isusa Krista«. Članovi su se družbe imali razlikovati od ostalih građana nekim znakom. Kao znak raspoznavanja dao im je boje svoje odjeće. Muževi i žene, članovi udruženja, bez obzira kakva su kroja bila njihova odijela i haljine, morali su imati oznake bijele i crne boje. To je imao biti vanjski znak nevinosti i poniznosti. Osim toga, svakog su dana trebali izmoliti određeni broj Očenaša i Zdravomarija, u vrijeme kanonskih časova, tako da su imali obavezu neke vrste Božanskog časoslova.

78. – Iza kako se naš sv. otac Dominik, oslobođen svog tjelesnog tereta, preselio u vječnu domovinu, a čudesa se po njegovu zagovoru množila, Apostolska ga je Stolica pribrojila svecima i odredila da ga cijela Crkva štuje. Braća i sestre spomenutog udruženja odlučiše da iskažu zahvalnost i čast svome slavnom utemeljitelju pa promijene naziv i prozovu se *Dominikova braća od pokore*. Drugi razlog promjene naziva bila je činjenica da je zaslugama i zagovorom sv. Dominika i apostolskim radom njegove Braće krivovjerje bilo gotovo iščezlo. Družba »Boraca Isusa Krista« izgubi razlog postojanja. No bilo je potrebito i dalje se pokorom boriti protiv đavla. Zato pripadnici družbe uzeše novi naziv, »Braća od pokore«.

Vrijeme je prolazilo. Red braće propovjednika se umnožio. Mučenik Petar iz Verone[1] zablistao je na nebu poput sjajne zvijezde. Više je pobjeđivao po smrti nego za života. Rod lukavih lisica, koje su navalile na vinograd Gospodina Boga nad vojskama, bio je svladan. Gospodin je ponovno uspostavio mir u svojoj svetoj Crkvi. Kad je nestalo potrebe borbenog suprotstavljanja, družba je izgubila svoj smisao. Muževi su umirali, a žene koje su ih nadživjele nisu tražile ponovnu udaju. Ustrajale su do smrti u staležu kojemu su pripadale.

I neke druge udovice, koje nisu bile pristupile družbi, odrekoše se nove udaje i dragovoljno se pridružiše »Sestrama od pokore«. Prihvatiše strogi život kao nadoknadu za svoje grijehe.

Malo po malo družba se proširila po cijeloj Italiji. Članice su tražile od Braće propovjednika u raznim provincijama

1) Sv. Petar mučenik rodio se u Veroni oko god. 11909. Postavši dominikanac, propovjedanjem se borio protiv hereze Katara u Lombardiji. Imao je sjajne uspjehe. Heretici su ga ubili na putu iz Coma u Milano. Priča se da je prije nego je izdahnuo prstom umočenim u vlastitu krv na zemlji napisao: vjerujem. Svetica je prihvatila tu legendu. Usp. Dijalog, pogl. 158.

da im objasne način života, kako ga je sv. Dominik zamislio. Kako o tome nitko nije bio ništa zabilježio, neki otac svete uspomene, fra Munio iz Španjolske, koji je bio vrhovni poglavar Reda, pobrinuo se da o tome nešto napiše.[1] To je kratka povijest postanka i razvitka družbe. Danas je nazivaju *Pravilom*. Strogo govoreći, to nije redovnički život s nekim Pravilom jer ne uključuje tri redovnička zavjeta koja su bitna oznaka svakoga Reda i redovničkoga života.

79. – Broj članica družbe je rastao, a zasluge Sestara nadaleko se pročuše. Zato papa blažene uspomene, Honorije IV, znajući za njihove velike zasluge, dopusti Sestrama da mogu prisustvovati službi Božjoj u crkvi Braće propovjednika i za vrijeme interdikta.[2] Papa Ivan XXII, koji je izdao dekret zvan *Clementina* protiv Begina i Begarda, objasnio je da se njegova osuda ne odnosi na dominikanske »Sestre od pokore« u Italiji te da se nimalo ne poriču vrijednosti ni zasluge njihova načina života.[3]

Eto sam ti, čitatelju, objasnio zašto su u to vrijeme samo žene mogle pripadati toj družbi i zašto su Sestre u Sijeni odgovorile da nemaju običaj primati djevojke, pa ni mlađe žene, nego samo udovice neporočna vladanja.

Što sam ovdje ispričao našao sam u pisanim izvorima koje sam potražio po raznim krajevima Italije. Neke sam podatke doznao od vjerodostojnih muževa i žena, od starijih članova Reda braće propovjednika i od dominikanskih »Sestara od pokore«.

Završavam poglavlje i vraćam se svome predmetu.

1) Fra Munio Zamora, sedmi vrhovni starješina Reda braće propovjednika, iza sv. Dominika. Upravljao je Redom od 1285. do 1291. godine.

2) Bula Honorija IV. upravljena dominikanskoj braći i »Sestrama od pokore« po cijeloj Italiji od 28. siječnja 1286.

3) »Clementina« se zove skup odluka 15. ekumenskog sabora održanog u Lionu, skupa s odredbama pape Klementa V, koji je god. 1312. predsjedao saboru. Na saboru su bile osuđene sekte Begina i Begarda. Skup tih odredaba potvrdio je i proglasio papa Ivan XXII. god. 1317.

DEVETO POGLAVLJE

BRZO NAPREDOVANJE NA PUTU GOSPODINOVU

80. – S oblačenjem odjeće »Sestara od pokore«, sveta djevica nije položila tri temeljna zavjeta. Kako sam već spomenuo, zavjeti nisu uključeni u taj način života. Ipak je ona čvrsto odlučila da ih opslužuje. Što se tiče čistoće, već nam je poznato da je zavjet djevičanstva položila. U pogledu posluha, odlučila je da će se pokoravati u svemu ne samo ocu upravitelju, koji je bio duhovnik sestara, i svojoj starješici nego i ispovjedniku. Toj je odluci bila tako vjerna da je na samrtnoj postelji, polazeći s ovoga svijeta, mogla s pouzdanjem izjaviti: »Ne sjećam se da sam se ikada ogriješila o zavjet posluha.«

Neki su to osporavali još za njezina života. Klevetnici, zavidni njezinoj svetosti, lažljivim jezicima zadavahu joj teške boli. No, dragi čitatelju, da shvatiš kako je istina moćnija od laži, reći ću ti i o tome nešto. Da je Katarina za svoga života imala izdržati samo te borbe protiv lažljivaca, danas bi mogla biti proglašena mučenicom zbog podnešenih kleveta.

Oni koji je optuživahu bijahu nemoćni shvatiti značenje velikih darova kojima ju je Bog obasuo, a prečesto nisu htjeli vjerovati da je te darove primila. Zahtjevali su od nje da ide putem kojim obični smrtnici idu. Nisu se poklonili Božjem veličanstvu koje ju je vodilo u svakodnevnom životu. Mogli su često vidjeti znakove Božje na njoj, ali se ponašahu poput farizeja koji usprkos znakovima i čudesima mrmljahu kad je Gospodin ozdravio slijepca u subotu i govorahu: »Ovaj čovjek ne dolazi od Boga; ne svetkuje subotu.«[1]

1) Iv 9, 16.

Pokoravajući se Bogu, Katarina se našla između dviju suprotnosti; s jedne je strane htjela slušati i ljude, a s druge ići putem koji joj Gospodin pokazivaše. Zbog toga je bila izložena mukama koje ni riječ ni pero nisu kadri opisati. Sam Gospodin zna koliko su puta za nju rekli: »Izgoni zle duhove uz pomoć Belzebuba.«[1] Time su htjeli reći da njezina viđenja nisu od Boga nego od đavla. A svi su ti ljudi bili svjedoci brojnih čudesa i jasno su mogli vidjeti da je cijeli njezin život bio čudo.

Za sada ništa više o tome; kasnije ću se na to navratiti.

81. – Što se tiče siromaštva, Katarina ga je opsluživala do savršenosti. Živjela je u očinskoj kući gdje je bilo svega u izobilju. Ništa od toga nije tražila za sebe. Što bi uzela dijelila je siromasima, uz očev pristanak.

Toliko je ljubavi imala prema siromaštvu, kako mi je sama rekla, da nije podnosila suvišnosti u kući svoga oca. Zato se stalno molila da bi Bog u svojoj dobroti odstranio bogatstvo od njezine obitelji i ostavio joj skromni posjed. »Gospodine«, znala bi reći, »je li dobro to što tražim? Znam da mnoga zla dolaze s dobrima ovoga svijeta. Ne želim da moji ukućani upadnu u neko zlo.« Molitva joj je bila uslišana. Niz neshvatljivih nezgoda doživješe njezini ukućani bez svoje krivnje. Obitelj je pala u neimaštinu. To svi znaju i mogu posvjedočiti.[2]

Na tim temeljima, na trima zavjetima, Katarina, iza kako primi odjeću sv. Dominika, izgradi svoj duhovni život. Potrebito je, dakle, da nastavimo o tome govoriti.

82. – Njezin je ljubljeni otac, sv. Dominik, ispunio obećanje. Sada je njegova vjerna kći, poput vrijedne pčele, počela odasvud sabirati med svetosti, ne propuštajući odluku da neprestano živi u sabranosti, kako bi se što jače sjedinila sa svojim Zaručnikom. Govorila je sama sebi: »Prihvatila si redovnički život, ne smiješ više živjeti kao dosad. Odrekla si se svijeta. Sada imaš Pravilo, po njemu ćeš živjeti. Primila si bijelu odjeću koja označuje čistoću. Moraš se obući u savršenu svetost. Nosiš crni plašt. Neka te on podsjeća da si potpuno umrla svijetu. Pazi na svoje korake. Odsad moraš ići uskim putem. Taj put mnogi ne vole.«

1) Luk 11, 15.

2) O kakvim se nezgodama radi ne zna se. Braća Benincasa, Bartolomej i Stjepan, bijahu prisiljeni tražiti drugo zaposlenje. Nastaniše se u Firenci. Ali ni tu nisu postigli neki uspjeh. U njihovoj nevolji sestra ih je tješila.

Da bi provodila što čedniji život, odluči da opslužuje šutnju, da ni s kim ne govori osim s ispovjednikom o svojim grijesima. Njezin ispovjednik, koga sam ja naslijedio u toj službi, zapisao je, da se pune tri godine držala te odluke, da ni s kim nije razgovarala osim s ispovjednikom u ispovjedaonici.

83. – U svojoj sobici, u očinskoj kući, ostajala je što je duže mogla. Napuštala ju je jedino kad je išla u crkvu. Nije izlazila ni radi jela. Njezina je hrana bila tako skromna da je nije bilo teško odnijeti u sobicu. Osim kruha jela je samo nekuhanu hranu. Odlučila je da ništa ne jede bez suza. Prije jela, prikazujući Bogu svoje suze, čistila je dušu. Tek tada bi uzela onoliko hrane koliko je njezino tijelo trebalo.

Pustinjački stan našla je u očevoj kući i samoću usred velike zaposlenosti i užurbanosti njezinih stanovnika.

Što se tiče neprospavanih noći, molitava, razmatranja i pokorničkih suza, to nije moguće opisati riječima.

Imala je običaj da bdije dok su njezina braća – tako je nazivala Braću propovjednike – spavala. Kad bi zazvonilo zvono za jutarnju molitvu, pričekala bi i drugi znak[1] i tada bi rekla svome Zaručniku: »Tvoje sluge, Gospodine, moja braća, spavala su dosad, dok sam ja bdjela pred tobom i molila za njih, da ih čuvaš od đavolskih zasjeda i svakoga zla. Oni su ustali da ti dadu hvalu. Čuvaj ih sada ti, a ja ću malo počinuti.« Tada bi ispružila svoje tijelo na dasku, a glavu prislonila na drveno uzglavlje.

84. – Naš je Gospodin blago gledao na sve to. Možemo reći da je bio sve zadovoljniji što je više pokazala ljubavi prema njemu. No nije mogao dopustiti da to nevino janje ostane bez dobroga pastira, da tako dobru učenicu ostavi bez iskusna učitelja. A učitelj koga joj je namijenio nije bio ni čovjek ni anđeo, nego On sam. Sama mi je to otkrila. Čim je stala živjeti povučeno u svojoj sobici, počeo joj se pokazivati mili Zaručnik i Spasitelj, Gospodin Isus Krist, upućujući je kako će napredovati u duhovnom životu.

Otvorila mi je svoju dušu u ispovijedi i opisala mi sve što se tada s njom događalo, ovim riječima: »Oče, istinu vam govorim, nijedan čovjek, nijedna žena nisu me učili putu spasenja. Jedini moj učitelj bio je Zaručnik moje duše,

1) Prije nego počne zajednička molitva časoslova, zvono zazvoni dva puta, u kratkom razmaku. Na prvi znak braća ostavljaju svoj posao i upute se prema koru. Čim prestane drugi znak zvona, počinje molitva.

naš Gospodin Isus Krist. Poučavao me je preko unutarnjeg nadahnuća, ili mi se prikazivao i govorio sa mnom kao što ja sada govorim s vama.« Viđenja su se u početku obično događala preko njezina zamišljanja, ali nekada su ih opažala i osjetila. Uistinu je čula Kristov glas. U početku je bila uznemirena. Bojala se podvale paklenog neprijatelja koji se često pretvara u anđela svjetla.

85. – Naš se Gospodin nije srdio na te njezine sumnje. Naprotiv, preporučivaše joj da bude oprezna. Govorio joj je: »Na zemaljskom putu duša ne smije nikada potpuno odložiti strah. Pisano je: Blago čovjeku uvijek bojaznu.«[1] Govorio joj je dalje: »Želiš li da te poučim kako ćeš razlikovati moja viđenja od neprijateljevih?« Kad ga je ljubezno to zamolila, reče joj: »Mogao bih rasvijetliti tvoju dušu pomoću nutarnjega nadahnuća, da u jednom trenu uočiš razliku između jednoga i drugoga. No za tvoje dobro i radi drugih reći ću ti što kažu učitelji koje sam ja poučio. Moje viđenje u početku izaziva strah, ali malo kasnije ispunja dušu mirom. Počinje s nekom gorčinom, ali se pomalo pretvara u slatkoću. Viđenje koje dolazi od đavla događa se na suprotan način. Kad se pojavi, obuzme te duševni mir i užitak. Malo nakon toga neki strah i neugodnost pritisnu dušu. To se događa zato jer su moji putovi različiti od njegovih putova. Put pokore i mojih zapovijedi u početku je naporan i težak, ali što dulje njime ideš, ugodniji je i lakši. Put grijeha ispočetka je vrlo ugodan, ali je kasnije sve bolniji i teži. Evo ti još jedan znak, nepogrešan i siguran. Prihvati ga jer sam ja istina. Moja viđenja čine da duša bolje spozna istinu, istinu o meni i o sebi. Kad duša spozna mene i samu sebe, sebe će obescijeniti, a mene će uzvisiti. To je odjek prave poniznosti. Dakle, pomoću mojih viđenja duša se usavršava u poniznosti, uviđa svoju ništavost. S viđenjima koja dolaze od đavla obratno je. On je otac laži, on vlada nad sinovima oholosti. On može dati samo ono što ima. Viđenjima potiče dušu na taštinu, na taštu slavu. A to nije ništa drugo nego oholost. Duša je ispunjena ispraznošću. Ispitaj samu sebe i doznat ćeš otkuda viđenje dolazi, da li od istine ili od laži. Istina te vodi u poniznost, laž u oholost.«[2]

Katarina, marljiva i vrijedna učenica, držala se stalno toga savjeta. Predala ga je meni i drugima. O tome ću, s Božjom pomoću, govoriti na drugome mjestu.

1) Izreke 28, 14.
2) Isti se nauk nalazi i u Dijalogu, u poglavljima 71. i 106.

86. – U to su vrijeme učestala nebeska viđenja i objave. Naš Gospodin bio je njezin redovit gost i to tako čest da bi, kako rekoh mnogima, teško bilo naći dvije osobe koje su toliko vremena provodile jedna s drugom kao njih dvoje: sveta djevica i njezin Zaručnik, Spasitelj svijeta, Gospodin Isus Krist. Bilo da je molila ili razmatrala, hodala ili spavala, osjetljiva utjeha toga druženja bila je uvijek s njom. I dok bi s drugima razgovarala, božansko se viđenje moglo na njoj opaziti. Jezikom je govorila s ljudima, a pameću s Gospodinom. No to ne bi trajalo dugo. Privlačnost Božanskoga Zaručnika bila je jača pa bi izgubila moć osjeta i pala u zanos.

Tu je izvor vanrednih znakova kojima se odlikovao njezin život: neusporedivih postova, divnog nauka, raznih čudesa što ih je Svemogući po njoj izvodio, a nama dopustio da ih svojim očima gledamo. Je li to bio temelj, korijen i izvor njezina djelovanja? U svakom slučaju bila je osobitost njezina života. A ti, čitatelju, ne sumnjaj u Spasiteljeve posjete. Objasnit ću ti neke događaje, iako mi je neugodno. Strah me, naime, da ne bi netko posumnjao u to i rekao: »Tvoje se tvrdnje oslanjaju na Katarinine riječi. Ona je sama to izjavila. Njezino svjedočanstvo ne mora biti istinito. Možda je bila zavedena, možda je i sama htjela zavesti.« Taj mogući prigovor sili me da kažem nešto što ne bih smio nikada izustiti kad ne bi bilo na čast svete djevice. Radije ću ja pretrpjeti neugodnost nego da padne sumnja na njezinu čast. Više volim da se ja nađem u neprilici pred ljudima nego da, štedeći sebe, njoj nanesem nepravdu.

87. – Znaj, dakle, dragi čitatelju, kad sam čuo za Katarinu i počeo je posjećivati, Bog je, radi većega dobra, dopustio da i ja o svemu sumnjam. Ispitao sam sve putove da bih došao do pravoga rješenja, jesu li ti događaji stvarnost ili utvara. Došla mi je u pamet misao nije li ovo vrijeme *treće životinje* koju je prorok vidio, životinje u leopardovoj koži, koja označuje licemjerje.[1] Sretao sam se, naime, s osobama, napose ženskima, koje su lako nasjedale đavlu, zaboravljajući da je u početku zaveo i Evu, našu majku. Mnoge su mi se sumnje vrzle po pameti ne znajući što da o svemu mislim. Stajao sam kao na raskršću, ne znajući kojim smjerom da krenem. Gledajući ta neshvatljiva zbivanja, obratio sam se za pomoć onome koji ne vara i ne može biti prevaren.

1) Dan 7, 6.

U taj mi čas dođe u pamet ova misao: ako me osobita milost obasja po zagovoru i molitvama Katarine, bit će to znak da je njezino djelovanje nadahnuto Duhom Svetim. Toga me časa obasja milost skrušenog pokajanja za moje grijehe. Taj je osjećaj nadmašio sva prijašnja djela pokajanja. Zaključio sam da je ta milost došla od Duha Svetoga. Nitko od nas ne može znati sa sigurnošću je li u stanju milosti ili ne, je li dostojan ljubavi ili mržnje. Ipak, u tom času savršeno pokajanje bio je za me uvjerljivi znak Božje milosti.

U tim mislima požurih se do Katarine i zamolih je da se usrdno pomoli našemu Gospodinu za mene, da bi mi u svome milosrđu podijelio oproštenje grijeha. U svojoj velikoj dobroti odgovori mi da će mi rado udovoljiti molbi. Dodao sam da bih bio smiren kad bih primio neku potvrdu, sličnu onima što ih papinski ured s pečatom izdaje o podijeljenom oprostu. Ona se nasmiješi i upita me, kakvu bih potvrdu želio imati. Odgovorih joj: onakvu koja bi mi svjedočila da sam dobio oprost. Pristala je i obećala mi da će to za me bezuvjetno učiniti. Vidio sam da je shvatila što sam mislio i udaljio sam se od nje. Bilo je, ako se ne varam, predvečer.

88. – Idućeg dana dobio sam teški napad bolesti koja me zna često mučiti i bio sam prisiljen ležati. Dvorio me brat Nikola iz Pize, naš redovnik, čovjek odan Bogu, meni mio. Bili smo na nekom kraćem putovanju. Odsjeli smo u samostanu sestara našega Reda.[1] Samostan nije bio udaljen od Katarinine kuće. Kad je ona doznala gdje sam, ustane iz postelje, jer je ležala u ognjici mučena nekom bolesti, i reče svojoj pratilji: »Pođimo posjetiti oca Rajmunda, bolestan je.« Pratilja primijeti da to nije potrebno, jer je ona, Katarina, bolesnija od mene. Ipak, ona se užurbano pridigne i požuri se k meni s pratiljom. Bio sam tako slab da sam jedva mogao govoriti sa svojim poslužiteljem. Ipak smogoh snage da joj rečem: »Gospođo, zašto ste došli? Vama je gore nego meni.« Ona odmah počne govoriti o Bogu i o našoj nezahvalnosti prema velikom dobročinitelju. Osjetih se jačim te se iz pristojnosti dignem. Ne misleći na njezino obećanje prošle večeri, pođem i sjednem na naslonjač koji se tu nalazio.

---

1) Prema Giglijus Camporeggiu, bolnica sv. Nikole od god. 1342. bila je povjerena, po svoj prilici, Mantelatama. No ovdje se vjerojatno radi o samostanu sv. Katarine Aleksandrijske, koji se spominje više puta u spisima bl. Rajmunda.

89. – Ona je nastavila govoriti bez zastoja. Za njezina govora vidio sam svoje grijehe u mislima tako jasno kao nikada prije. Pao je veo s mojih očiju. Stajao sam pred sudačkim stolom Božanskoga suca. Osjećao sam se kao jedan od onih optuženika što ih gledamo svagdano u našim sudnicama dok očekuju sučevu presudu. No zapažao sam blagost istoga suca. Bio sam osuđen na smrt zbog grijeha, ali i oslobođen od smrtne kazne. Dapače, sudac je učinio nešto više. Stavio je svoje odijelo na me i pokrio moju golotinju. Poveo me u svoju kuću, nahranio me, ogrijao me i uzeo u svoju službu iz ljubavi i svoje bezgranične dobrote. Mjesto smrti darovao mi je život, mjesto straha nadu, mjesto tuge veselje i čast mjesto sramote.

Dok su te misli prolazile mojom glavom, bolje rečeno dok su se te žive slike redale preda mnom, bujica suza provali iz moga kamenog srca, izvori voda buknuše i tajna se skrovišta mojih grijeha rastvoriše. Potoci provriješe iz mojih očiju. Bojao sam se da će mi se srce u grudima razletjeti. Katarina za sve to vrijeme nije rekla ni riječi, iako je to bio razlog njezina posjeta. Pustila me da ridam i da se isplačem do mile volje. Nakon toga, sav u suzama i čudeći se samome sebi, sjetih se našega jučerašnjeg razgovora i njezina odgovora na moju molbu. Okrenuh se prema njoj i zapitah je: »Je li to ona potvrda što sam je jučer tražio?« »To je«, reče mi. Tada ustane. Učini mi se da je došla iza mene i stavila ruku na moja ramena. »Sjećajte se uvijek Božje dobrote«, progovori. Tada me ostavi. Bio sam ohrabren i vrlo sretan.

Svjedočim to pred Bogom jer znam da ne lažem.

90. – Drugom zgodom imao sam prigodu upoznati njezino savršenstvo, iako je nisam ništa pitao. Opet se moram zacrvenjeti od stida, ali za njezinu čast rado ću to priznati.

Katarina je u onom istom samostanu ležala u postelji zbog bolesti. Želeći mi reći što joj je naš Gospodin objavio, pozva me da je posjetim. Došao sam i stao uz njezin krevet. Ona je počela govoriti o Bogu i pripovijedati mi što joj je Gospodin objavio toga dana. Slušao sam je kako govori o stvarima dubokoga sadržaja, iznad moga shvaćanja, nesvjesno zahvalan za milosti koje sam već primio. Ipak, sumnjajući, rekoh sam sebi: »Treba li zbilja vjerovati sve što govori?« Dok sam tako mislio, uprijeh pogled u njezino lice. Najednom spazih lice muškarca koji je gledao ravno u mene. Ispuni me strah. Lice je bilo čovjeka srednje dobi, okru-

glo, s kratkom bradom pšenične boje, dostojanstvena izgleda. Shvatio sam da je Gospodin. Dok sam ga promatrao, ni jedno drugo lice nisam vidio osim toga.

Prestrašeno sam digao ruke do ramena i zavikao: »Oh, tko me to gleda?« Katarina odgovori: »Onaj koji jest.« Čim je to izgovorila, pojave nestane. Ponovno sam ugledao njezino lice koje dotad nisam razaznavao.

S najdubljim uvjerenjem izjavljujem to pred Bogom. Otac Gospodina našega Isusa Krista zna da ne lažem.

91. – Sam je Gospodin htio potvrditi vjerodostojnost toga čuda. Kad je viđenja nestalo, osjetio sam, premda nerado to spominjem, da je moj duh bio obasjan nutarnjim svjetlom koje mi je djevica spominjala. Iskusio sam što su Učenici morali osjetiti kad im je Gospodin rekao: »A kad dođe on, Duh Istine, uvest će vas u svu istinu.«[1]

Nije mudro, priznajem da sve to spominjem, ali me na to nagone oni koji sumnjaju. Podnijet ću radije da me smatraju nepametnim nego da svetost ove djevice ne bude očitovana. Nije li možda Gospodin odredio da ja, koji sam u sve sumnjao, to doživim kako bih drugima pomogao spoznati Katarininu svetost i odstranio svaku sumnju od onih koji ne vjeruju?

Što kažeš, sumnjivče? Zašto si kolebljiv? Ako ne možeš povjerovati Mariji Magdaleni i učenicima zato što vijest nisu mogli potvrditi, povjeruj barem Tomi Didimu[2] koji je dodirnuo Isusove rane. Možda nemaš snage da se svrstaš među one koji odmah povjerovaše. Nemoj se stidjeti. Pridruži se skupini onih koji su kasno povjerovali. U meni imaš onoga koji je i previše oklijevao. Kad je Toma čuo da se Gospodin prikazao, ostao je u svojoj nevjeri. Tada je sam Gospodin došao i pokazao mu se. I meni je otkrio svoje lice. Dao mi je vidljiv znak da je On govorio iz nje. Dopustio je da ga vidi nevjerni Rajmund kao što je dopustio da ga dodirne nevjerni Toma, prozvan Didim. Iza kako ga je Didim taknuo, zavapio je: »Gospodin moj i Bog moj.«[3] Zato i ovaj drugi sumnjivac, odlikovan dvostrukim viđenjem, sada kliče: »Istinska zaručnica, istinska učenica Gospodina moga i Boga moga!«

1) Iv 16, 13.
2) Sv. Toma apostol, nazvan Didim.
3) Iv 20, 28.

Rekoh sve to, dragi čitatelju, da kasnije, kad budem govorio o viđenjima i objavama za koje neću moći navesti drugo svjedočanstvo osim njezinog, ne sumnjaš. Morat ćeš pomno proučavati njezine svete primjere i nauk što ti ga sam Gospodin stavlja na uvid, doista u krhkoj posudi koja je po njemu na divan način postala dragocjena i čvrsta.

Završavam poglavlje u kojem sam naveo što sam osobno doživio i što sam čuo od svete djevice. Prelazim preko onoga što mi je njezin prethodni ispovjednik u povjerenju rekao.

DESETO POGLAVLJE

KATARININA MUDROST

92. – Označio sam, s pomoću Božjom, temelje Katarinine istinitosti. Temelje je učvrstio onaj koji je Ugaoni kamen. Pogledajmo sada kako je bila sagrađena duhovna zgrada njezina života.

Božja riječ uistinu oživljuje vjerne duše, snaži ih i podržava. Zato počnimo s prikazom Katarinina izvanredna nauka što joj ga je objavio Stvoritelj svega i njezin vanredni Učitelj.

Sveta je djevica pripovijedala svojim ispovjednicima, među koje se i ja, premda nevrijedan, ubrajam, da joj je na početku, to jest kad je počela primati viđenja, naš Gospodin Isus Krist jednom, dok se molila, rekao: »Znaš li, kćeri, tko si ti, a tko sam ja? Kad bi znala to dvoje, bila bi blažena. Ti si ona koja nije; ja sam onaj koji jest. Ako to shvatiš, nikada te neprijatelj neće zavesti. Izbjegnut ćeš svim njegovim zamkama. Nikada nećeš pristati na nešto što se protivi mojoj volji i postignut ćeš bez teškoće svaku milost, svaku istinu, svako svjetlo.«

Neizmjerne li mudrosti u tih nekoliko riječi! Kratkog li nauka od golema značenja! Neopisive li vrijednosti sadržane u toj izreci! Tko će mi dati da to shvatim? Tko će mi slomiti tvoje pečate? Tko će me dovesti do dubine tvojih tajni? Je li to ona dubina i visina, dužina i širina koju je apostol Pavao želio shvatiti sa svima vjernicima u Efezu?[1] Je li to isto što i Kristova ljubav koja nadilazi svaki um?

93. – Predragi čitatelju, malo se zaustavimo. Ne prezrimo vanredno blago što smo ga pronašli u polju ove svete djevice. Požurimo se da ga iskopamo, jer znakovi koje zapažamo obećavaju neizmjerno bogatstvo.

1) Efež 3, 18.

Nepogrešiva je Istina rekla: »Kad bi ti znala to dvoje, bila bi blažena.« I dodala: »Ako to shvatiš, nikada te neprijatelj neće zavesti.« I ostalo što smo spomenuli. Mislim da je najbolje ovdje otpočinuti. Podignimo tri šatora, jedan Kristu koji nas poučava, zadubljujući se u njegove riječi; drugi djevici Katarini, u znak ljubavi i odanosti, jer je ona primila te pouke; treći svakome pojedinome od nas, za naše dobro, da, držeći to u pameti, nađemo život. Na taj ćemo način doći do skivenoga blaga i nećemo biti prisiljeni da, stideći se, prosimo.

»Ti si ona koja nije«, rekao je Gospodin. Nije li tako? Svako je stvorenje izišlo iz ruku Stvoriteljevih. Stvoriti znači proizvesti nešto iz ništa. Stvorenje prepušteno samome sebi opet postaje ništa. Kad bi nas Stvoritelj samo za jedan čas prestao podržavati, odjednom bi nas nestalo. Kada čovjek, koji je po sebi ništa, griješi, postaje opet ništa. Po sebi, kaže Apostol, nije sposoban niti što učiniti niti misliti.[1] Nikakvo čudo, jer po sebi ne može postojati niti se može sam održavati u bitku. Zato isti Apostol kaže: »Ako tko misli da je nešto iako nije ništa, sam sebe vara.«[2]

94. – Vidi, dakle, čitatelju, kako je svako stvorenje okruženo ništavilom. Postalo je iz ništa i opet se vraća u ništa. Grijeh ga dovodi u ništa, kaže Augustin. Ništa ne može učiniti sam po sebi, tvrdi sama utjelovljena Istina kad kaže: »Bez mene ništa ne možete učiniti.«[3]

Iz toga možemo zaključiti da je svako stvorenje ništa. Tko će se usuditi reći da je nešto kad nije ništa? Kakve se i kolike vrlo korisne istine mogu odatle izvesti da bismo izbjegli grijeh. To su shvatile svete duše koje vodstvo Duha Svetoga ispunjaše tom mudrošću.

Zar grijeh oholosti može ući u dušu koja zna da je ništa? Tko se može pohvaliti zbog nekog djela kad dobro zna da nije njegovo? Kako se netko može smatrati višim od drugih ako nije? Može li prezirati druge ili im zavidjeti onaj koji spoznaje da je sam ništa? Kako se može uznositi zemaljskim bogatstvom onaj koji je prezreo slavu? Utjelovljena mudrost kaže: »Ako bih se ja sam slavio, slava moja ne bi bila ništa.«[4] Tko se usuđuje zemaljska dobra nazivati svojima kad zna vrlo dobro da ne pripadaju njemu nego onome koji ih je stvorio? Kad je toga svjesna, koja duša može uživati

1) 2. Kor 3, 5.
2) Gal 6, 3.
3) Iv 15, 5
4) Iv 8, 54.

u osjetnim nasladama ako se priznaje ništetnom? Tko će zatvoriti oči pred svim tim ako zna da njegov bitak nije njegov, da ga duguje drugome?

Iz toga što je ukratko rečeno možeš, čitatelju, shvatiti da će te od svih grjeha izbaviti te dvije riječi: Ti nisi! Doista, o tome možemo nadugo govoriti, ali bi nas udaljilo od životopisa što sam ga odlučio napisati.

95. – Moramo se osvrnuti i na drugi dio toga uzvišenog nauka. Ista je Istina rekla: »Ja sam koji jesam.«[1] Je li to neki novi nauk? Nov je i star. To je rekao Gospodin kad je govorio Mojsiju iz gorućega grma. Svaki tumač Svetoga pisma shvaća ga kao istinu nad istinama. Ta nas istina uči da je On jedini koji jest. Njegova je narav i bivstvo od njega samoga; narav mu je opstojnost. On jedini jest, za njega postojati znači biti. On jedini ima opstanak od samoga sebe. Od njega sve prima opstanak. Zato može s punim značenjem te izreke reći: Ja sam koji jesam. Poslužit ću se riječima Apostola: »Sin Božji, Krist Isus, koga smo među vama propovijedali, nije bio 'da' i 'ne'; naprotiv, u njemu se pokazalo 'da'«.[2] Zato je zapovjedio Mojsiju da reče Izraelcima: »Koji jest poslao me je.«[3] Tkogod razmišlja što znači riječ *stvoriti*, neće imati nikakve poteškoće da shvati taj nauk.

Ako stvoriti znači nešto iz ničega proizvesti, svako biće nužno proistječe od Stvoritelja. Nemoguće je da dođe od nekoga drugoga jer je On sam izvor svega. Kad to shvatimo, jasno nam je da nijedan stvor nema ništa od sebe, da sve ima od Stvoritelja. Stvoritelj, naprotiv, beskrajno savršenstvo, bitak ima od sebe, a ne od drugoga. Njegova je moć sveobuhvatna. Ne bi mogao nešto učiniti iz ničega kad ne bi posjedovao svu moć u samome sebi. Nauk što ga je višnji Vladar i Učitelj predao svojoj zaručnici ovaj je: »Shvati iskrenim srcem da sam ja tvoj Stvoritelj i bit ćeš blažena.«

96. – Iste je riječi Gospodin upravio i drugoj Katarini[4] kad ju je s anđelima i svecima pohodio u tamnici. Rekao joj je: »Upoznaj, kćeri, svoga Stvoritelja!« Iz te spoznaje izvire, bez sumnje, svako savršenstvo kreposti i svaki ispravan put duše. Tko se ne bi, osim ako nije nerazborit i nerazuman, spremno i dragovoljno podložio onome od koga je

1) Izl 3, 14.
2) 2. Kor 1, 18.
3) Izl 3, 14.
4) Sv. Katarina Aleksandrijska, djevica i mučenica.

primio sve što ima? Tko da ne ljubi svim srcem i svom pameću tako velika i bogata dobročinitelja koji ga je obasuo svojim dobrima? Tko da ne gori sve žarčom ljubavi za tako ljubljena prijatelja koji je, bez ikakve naše zasluge, jedino iz vječne svoje dobrote, ljubio stvorove još prije nego ih je stvorio? Tko bi se usudio uvrijediti ili napustiti toliko uzvišenog Stvoritelja, tako moćna i velikodušna darovatelja, tako draga i nježna prijatelja, a da ne bude obuzet strahom i strepnjom? Tko ne bi rado podnio sve muke iz ljubavi prema onome od koga je primio i svagdano prima svako dobro i živi u nadi da će ga i unaprijed primati? Tko se ne bi upustio u bilo kakav napor ili podložio bilo kojoj bolesti da se svidi tom Veličanstvu? Tko ne bi s poštovanjem prihvatio i s pomnjom u sebi pohranio kao najveće blago riječi onoga koji se tako nježno razgovara sa svojim stvorenjem? Tko se vesela srca ne bi posve pokorio njegovim zapovijedima?

Takvo razmišljanje proistječe iz savršene spoznaje izreke: »Spoznaj da si ti ona koja nisi, a ja onaj koji jesam.« Ili drugim riječima: »Spoznaj, kćeri, svoga Stvoritelja!«

Znaj, čitatelju, da je to čvrsta podloga koju je sam Gospodin ugradio u temelje života Katarine, kako bi je imao za sebe. To je njegovo zaručničko obećanje. Taj je temelj, nema dvojbe, dovoljno čvrst da drži duhovnu zgradu savršenstva i ne dopusti da je razdrmaju vihori i oluje.

Govorio sam, koliko mi je Gospodin dopustio, o temelju na kojemu počiva Katarinina vjernost. Sada možeš biti uvjeren da je višnji Graditelj postavio čvrst temelj u njezinoj duši. Zbog takva temelja ne možeš već sumnjati. Uvjerenje ti mora biti čvrsto i nepokolebljivo. Ne budi nevjeran nego vjeran.

97. – Ovom uzvišenom nauku Gospodin je dodao još jedan, na koji također treba skrenuti pažnju. Taj drugi, po mom mišljenju, sadržan je u prvome. Ukazao joj se ponovno i rekao: »Kćeri, misli na me! Ako to budeš radila, i ja ću misliti na te.« Ne osjećaš li, čitatelju, u ovim riječima odjek riječi Psalmista koji kaže svakoj vjernoj duši: »Povjeri Jahvi svu svoju brigu i on će te pokrijepiti. Neće dati da ikada posrne pravednik.«[1] Pogledajmo sada kako je Katarina shvatila te riječi.

U povjerljivu razgovoru sa mnom protumačila mi je što joj je Gospodin htio reći. Naredio joj je da izbaci iz srca

1) Ps 54, 23.

svaku drugu misao, da misli samo na njega. Da je ne bi nikakav, ni vremeniti ni duhovni događaj otrgnuo od toga mišljenja, dodao je: »Ja ću misliti na te.« Htio je reći: ne budi zabrinuta, kćeri, ni za dušu ni za tijelo. To je moja briga. Znam i mogu voditi brigu o tebi. Tvoja je dužnost da misliš na mene i da razmatraš mene. U tome je tvoje savršenstvo i tvoj konačni cilj.

O nestvorena Dobroto, što imaš od toga da tvoja zaručnica ili bilo koji drugi stvor misli na tebe i razmišlja o tebi. Može li te to uzdignuti iznad svega onoga što jesi? Ako ne možemo ništa dodati tvome veličanstvu, zašto tako ljubezno naređuješ da stalno na tebe mislimo? Ne znači li to da je tvoja narav isto što i dobrota i da iz svoje dobrote dolaziš k nama i nas želiš imati uz sebe?

98. – Iz tog je nauka Katarina zaključila da od časa kad smo postali Božji, po krštenju ili ulaskom u redovnički ili svećenički stalež, ne moramo biti zabrinuti za sebe. Svaku našu misao trebamo usmjeriti na to kako ćemo ugoditi Gospodinu kome smo se predali. Ne smijemo misliti na nagradu. Naše nastojanje mora ići za tim da se približimo Gospodinu, da mu što više ugodimo. Nagradu ćemo željeti samo utoliko, ukoliko nas sjedinjuje s našim beskrajno savršenim Počelom.

Zato, kadgod smo ja ili netko od moje braće bili uznemireni zbog kakve opasnosti, običavaše reći: »Zašto se toliko uznemirujete? Pustite da se Božja Providnost brine za vas. Što ste više u strahu, ona vas pažljivije gleda. Ni časa se ne prestaje brinuti za vaše spasenje.

Od časa kad joj je Gospodin obećao da će se brinuti za nju, bila je ispunjena pouzdanjem u njegovu Providnost. Pokazivala je spremnost da o tome neprekidno raspravlja. O tome je napisala dugu raspravu, od mnogo poglavlja.[1] Tkogod je bude čitao, oduševit će se.

99. – Jednom, sjećam se dobro, bilo nas je mnogo u lađi. I Katarina je bila s nama. Vjetar na koji smo se oslanjali, oko ponoći prestane. Bili smo daleko od kopna. Kormiral se zabrine i reče da se brod ne nalazi u povoljnom položaju. Ako vjetar zapuše s protivne strane, bacit će nas daleko od kopna. Mogli bismo se nasukati na nekoj pučinskoj hridi. Čuvši to, okrenuh se prema Katarini i rekoh joj:

1) Dijalog o Božanskom nauku. (Usp. hrvatski prijevod, Dijalog Božanske Providnosti, prev. Andrija Bonifačić, Symposion, Split 1988).

»Majko, (tako smo je obično svi zvali), ne vidiš li da smo u opasnosti?« Ona odgovori: »Zašto treba biti zabrinut?« Na te riječi izgubih i riječ i strah.

Vjetar okrene smjer. Kormilar, prestrašen, usmjeravaše brod. To sam rekao Katarini, a ona odgovori: »Za ime Božje, pustite ga da upravi brod prema vjetru što nam ga Gospodin šalje.« Kormilar je to učinio i mi smo se smirili. Katarina sagne glavu i počne moliti. Jedva smo se makli koliko bi se moglo lukom baciti, kad ponovo zapuše povoljan vjetar. Gospodin nas je vodio. U vrijeme kad se moli jutarnji čas časoslova, uplovismo u luku. Iz svega glasa zapjevasmo: Tebe Boga hvalimo.

Naveo sam tu zgodu, iako vremenski ovdje ne spada, da dopunim pripovijedanje.

Drugi božanski nauk, kao što sam spomenuo, proizlazi iz prvoga. Pametan čovjek vidi svezu među njima. Čim duša shvati da je po sebi ništa i da je čitavo njezino bivstvo od Boga, ne oslanja se nimalo na sebe nego čini što Bog određuje. Prepušta Gospodinu svu brigu, kako Psalmist predlaže. Ipak, time što se duša pouzdaje u Gospodina, nije oslobođena dužnosti da sa svoje strane učini sve što može. Pouzdanje u Boga izvire iz ljubavi prema njemu. Posljedica je ljubavi želja za ljubljenom osobom. Duša koja ljubi ne pouzdava se u svoju snagu nego u moć i u djelovanje Stvoriteljevo. To joj doziva u svijest vlastitu ništavost i savršenstvo Stvoriteljevo.

100. – Od tolikih divnih Katarininih odlika mislim da na osobiti način treba cijeniti njezinu mudrost. Zbog toga ne mogu mimoići neke njezine pouke koje su proizišle iz spomenutog božanskog nauka.

Sveta je djevica često sa mnom raspravljala o stanju u kojem se nalazi duša koja ljubi Stvoritelja. Govorila mi je kako ta duša niti gleda niti ljubi samu sebe, niti ikoga drugoga. Zaboravlja i sebe i druge. Molio sam je da se jasnije izrazi. Objasnila mi je: »Duša koja vidi svoje ništavilo i koja zna da je sva njezina sreća u Stvoritelju, napušta sebe, udaljuje se od svih stvorenja i predaje se svome Stvoritelju. Prema njemu upravlja svaki svoj čin i ne želi se ni na koji način udaljiti od njega u kome je našla svako dobro i savršenu sreću. Po sjedinjenju u ljubavi koja se svagdano povećava, duša se na neki način stapa s Bogom i ne može ni o čemu drugome misliti, ne može željeti ništa osim Boga. Ne može ni osjećati uz sebe drugoga osim Boga. Sebe i ostala

stvorenja vidi jedino u Bogu. Ne sjeća se ni sebe ni drugih osim u Bogu. Ponaša se kao onaj koji uroni u more i pliva ispod vode. Ne vidi i ne dira ništa osim vode i onoga što je u vodi. Što je izvan vode niti gleda, niti dotiče, niti želi. Ako se predmeti koji su van odrazuju u vodi, vidi ih ali samo u odrazu, ne drukčije. Takva je zapravo ljubav prema sebi i prema stvorovima. U toj se ljubavi duša ne može prevariti jer, vođena Božjim nadahnućem, ne želi ništa izvan Boga; u njemu djeluje i u njemu ostaje.«

Nisam siguran jesam li uspio vjerno predočiti njezinu misao. Do mnogih je spoznaja došla iskustvom, kao onaj Dorotej što ga spominje Dionizije. A ja (neugodno mi je priznati) nemam toliko sposobnosti da to jasnije prikažem. Ti, čitatelju, razmatraj i izvedi zaključak po nadahnuću što ti ga Bog dade. Siguran sam, što se jače sjediniš s Bogom, bolje ćeš shvatiti taj duboki nauk.

101. – Ova je učiteljica božanske znanosti izvela još jedan zaključak i stalno ga ponavljala onima koje je vodila putem duhovnoga života.

Duša združena s Bogom na način o kojemu smo upravo govorili, što više ljubi Boga to jače mrzi svoja osjetila. Prirodno je da ljubav prema Bogu rađa mržnju na grijeh. Budući da je u osjetnoj naravi izvor grijeha i da su mu u njoj korijeni, duša mrzi osjetnu narav. Svim silama nastoji ne uništiti osjete, nego grešno nagnuće koje se u njima ukorijenilo. Osjeti se tome jako opiru. Kako je nemoguće da ne ostane neki korijen grijeha, makar najmanjega, jer sv. Ivan kaže: »Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo i u nama nema istine«,[1] duša se osjeća nezadovoljna sa sobom. Osjeća mržnju i odbojnost prema sebi, a to je brani od đavolskih i ljudskih zasjeda. Ništa ne može učiniti dušu tako sigurnom i čvrstom kao ta sveta mržnja na koju misli Apostol kad kaže: »Kad god sam slab, onda sam jak.«[2]

»O vječna dobroto Božja«, klicaše Katarina, »kako si to divno izvela! Iz grijeha se rađa krepost, iz slabosti jakost, iz uvrede blagost, iz boli radost. Djeco moja, podržavajte tu svetu mržnju jer će vas ona učiniti poniznima i uvijek ćete se osjećati skromnima. U nevoljama ćete biti strpljivi, u obilju umjereni, urešeni svakom čašću, mili i ugodni Bogu i ljudima!« Dodala bi i ovo: »Jao, sto puta jao onome koji

1) 1. Iv 1, 8.
2) 2. Kor 13, 10.

nema tu svetu mržnju, jer gdje nje nema tu vlada sebeljublje, a ono je rasadnik svih grijeha i uzrok svake odurne pohlepe.«

102. – Na taj način opominjaše svagdano svoju duhovnu djecu preporučujući im tu svetu mržnju i potičući ih da suzbijaju sebeljublje.

Kad bi opazila ne samo u njih nego u bilo koga drugoga neku slabost ili grijeh, ganuta milosrđem rekla bi: »To je posljedica sebeljublja; ono rađa ohološću i drugim manama.« Bože moj, koliko puta sam slušao kako ponavlja meni jadniku: »Upotrijebite sve napore da iščupate iz srca sebeljublje. Usadite u nj svetu mržnju jer to je nepogrešiv i kraljevski put po kome se dolazi do savršenstva i koji uklanja svaki grijeh.« Moram priznati da onda nisam razumijevao, a i sada jedva shvaćam dubinu njezinih riječi i nisam išao za tim da ih na sebe primijenim.

Dragi čitatelju, ako se sjetiš onih dvaju gradova o kojima govori sv. Augustin u djelu *Božji grad*[1] od kojih je jedan sazidan na sebeljublju i diže se sve do odbacivanja Boga, a drugi na ljubavi prema Bogu i dosiže do preziranja sama sebe, odmah ćeš shvatiti svu važnost te pouke. I ako shvaćaš smisao Apostolove izreke: »Snaga se savršeno očituje u slabosti«,[2] a čuo ju je iz neba dok se molio da bi ga napast napustila, i radost usklika: »Vrlo ću se rado hvaliti svojim slabostima, da se na meni nastani snaga Kristova«,[3] vidjet ćeš da su temelji pouke koju nam daje sveta djevica postavljeni na čvrstoj stijeni Istine, na Kristu koji je nazvan Kamenom.[4]

Za sada dosta o njezinom nauku što joj ga je dala Istina, a preko nje svima nama.

Završujem poglavlje za koje nije potrebito navoditi svjedoke. Sve što sam ovdje donio čuo sam iz ustiju Katarine. Svakoga tko ovo čita upozoravam na zasluge što ih je sveta djevica imala pred Bogom. Ako je bila rasvijetljena tolikim svjetlom Istine, moramo joj i u drugome vjerovati.

1) Božji Grad, pogl. 19.
2) 2 Kor 12, 9.
3) 2 Kor 12, 9.
4) 1 Kor 10, 4.

JEDANAESTO POGLAVLJE

KATARINA SA SVOJIM SPASITELJEM

103. – Kralj mira sazida tvrđavu na Libanu, nasuprot Damasku, za obranu Jeruzalema. Oholi kralj babilonski, neprijatelj mira, spremi se na rat. Skupi vojsku da zauzme tvrđavu, da je sravni sa zemljom. Predvidjevši to, Kralj mira se spremi za obranu. Opasa tvrđavu neosvojivim bedemima protiv kojih su neprijateljske strijele nemoćne. Dapače, odbijajući se od bedema, ranjavaju i obaraju strijelce koji su ih odapeli.

To je slika. Stari napasnik, videći da se djevojka počela uspinjati prema vrhuncu savršenstva, bojeći se, ne bez razloga, da će spasenje steći ne samo sebi nego i mnogima drugima, da će svojim zaslugama i naukom biti obrana svetoga grada Katoličke crkve, poče je na stotinu načina opsjedati.

Gospodin svakoga milosrđa dopusti da se to dogodi, kako bi se povećale zasluge njegove zaručnice. Naoruža je duhovnim oružjem da bi u borbi postigla mnogo više nego u miru. Nadahne je da moli za krepost jakosti. To je činila dugo vremena. Napokon je preblagi nadahnitelj usliši i reče joj:

104. – »Kćeri, da postigneš krepost jakosti, moraš slijediti moj primjer. Ja sam mogao svojom božanskom moći uništiti sve neprijateljske sile koje su se oborile na me. Mogao sam ih nadvladati na drugi način, a ne na onaj koji sam odabrao. Moj je cilj bio da dadem ljudima primjer kako će me slijediti. Izabrao sam križ. Ako želiš postići snagu kojom ćeš svladati svakoga neprijetelja, uzmi križ kao i ja. Apostol kaže: »Namjesto određene mu radosti podnese križ ne mareći za sramotu te otada sjedi s desnu Božjeg prijestolja.«[1] I ti moraš svjesno i dragovoljno izabrati taj put, kojemu se ljudska narav protivi, jer uzrokuje patnje i boli. Nije dovolj-

1) Hebr 12, 2.

no strpljivo podnositi nevolje. Treba objeručke prihvatiti križ jer je on izvor jakosti. Što više patnja podnosiš radi mene, postaješ mi sličnija. Ako si slična meni u patnjama, bit ćeš mi, kako kaže moj Apostol, slična u milosti i u slavi. Kćeri, iz ljubavi prema meni prihvati slatkost kao gorčinu, a gorčinu kao slatkost. Nemoj ni u što sumnjati. Bit ćeš dovoljno jaka da nadvladaš svaku nevolju koja te snađe.«

Katarina se nije oglušila na tu pouku. Jednom zgodom mi je povjerila da je njezina duša otad bila prožeta uvjerenjem da će u mukama naći radost. Da u to nije bila čvrsto uvjerena, bilo bi joj nepodnošljivo živjeti u tijelu. No puštala je da vrijeme prolazi u patnjama jer je time stjecala sve sjajniju krunu na nebesima.

105. – Kralj neba i zemlje osigura svoju tvrđavu jakim učvršćenjem. Ipak ostavi otvorena vrata neprijateljskim snagama da iskušaju njezinu jakost i dopusti da je opsjedaju. Eto ih! Navališe sa svih strana i pokušaše je zauzeti. Ne dođe li odnekud pomoć, srušit će je do temelja.

Navališe najprije tjelesne napasti. Ne iskušavahu je samo besramnim mislima. Ispunjahu joj maštu zavodljivim slikama u snu, udarahu na osjetila puneći joj uši i oči besramnim zvukovima i slikama, pravim utvarama. Zgražam se o tome govoriti, ali je ugodno znati da je pobijedila.

Nepokolebiva i odvažna ustraja Katarina u borbi proti same sebe, proti svoje pùti i krvi. Željeznim lancem bičevaše svoje tijelo, noćna bdijenja produžavaše tako dugo da se gotovo posve odricala sna. No njezini neprijatelji ne popuštahu ni za jedan čas. Napadahu je prikazama i svakim đavolštinama pretvarajući se da zajedno s njom trpe, kao da je žele utješiti. Govorahu joj: »Jadno dijete, čemu to bičevanje? Što ti koristi toliko se mučiti? Misliš li da ćeš ustrajati? Nemoguće! Ubijaš samu sebe, uništavaš tijelo. Napusti te ludorije prije nego te dovedu do potpuna sloma. Za tebe još nije kasno da uživaš u onome što ti svijet nudi. Tijelo će ti lako dobiti svježinu i snagu. Živi kao i ostale žene. Udaj se, rađaj djecu da se množi ljudski rod. To te neće spriječiti da ugodiš Bogu. Nisu li mnoge djevojke postale dobre žene i svete majke? Sjeti se Sare i Rebeke pa Lije i Rahele. Zašto si izabrala životni put na kojemu nećeš ustrajati?«

106. – Zlodusi su nastojali da je pridobiju, a Katarina je sve više molila tražeći zaštitu od svoga zaručnika. Kad ju

je napasnik uvjeravao da neće ustrajat, da će joj ponestati hrabrosti, odgovori mu: »Uzdam se u Gospodina Isusa Krista, a ne u sebe.« Druga riječ joj nije izlazila iz ustiju. I ostajala je zadubljena u molitvu.

Nas, koji smo bili njezini učenici, savjetovala je da u časovima napasti nikada ne pristanemo na raspravljanje s neprijateljem. Učila nas je kako on očekuje od nas da mu počnemo odgovarati jer zna da je teško pobiti njegove zakučaste lukavštine. Časna žena ne smije ući u razgovor s čovjekom koji je napastuje. Mora ga izbjegavati. Tako i duša, koju njezina čista ljubav združuje s Kristom, ne smije se upuštati u raspravljanje s napasnikom. U takvim se časovima ima obratiti svome Zaručniku s najvećim povjerenjem. Vjera je krepost koja pobjeđuje napast.

Vjerna Kristova zaručnica borila se razborito i učinila što i Jaela sa Sisarom,[1] dotukla ga klinom zabivši mu ga u sljepočicu, klinom, naime, odane molitve. Kad tu nije uspio, napasnik promijeni način borbe. Poče joj predočivati bestidne slike. Pred oči joj stavljaše sramotne prizore, a uši joj ispunjaše besramnim riječima. Prikazivaše joj odvratne plesove pozivajući je da im se pridruži.

107. – Bože moj, kakve je muke trpjela sveta djevica gledajući slike i slušajući riječi od kojih se zgražala. Na sve to dolazaše druga muka: činilo joj se da ju je Zaručnik, koji ju je dotad često posjećivao, napustio i ostavio bez pomoći. Duša joj je utonula u more žalosti. No nije propustila ni časa da se moli i da bičuje tijelo.

Duh je Gospodnji nadahne da smisli nov način obrane. Kasnije pouči mene i druge kako ćemo lako izbjeći neprijateljevim zasjedama. Često se dogodi, učila nas je, da duša koja ljubi Boga počne gubiti žar i postaje ne samo mlaka nego se potpuno ohladi. Može se to dogoditi iz mnogo razloga. Božja Providnost dopusti nekada takvo stanje zbog neznatne pogreške ili zbog lukave đavolske spletke. Tko je neoprezan, osjećajući da je ostao bez uobičajene utjehe, napušta svoje duhovne vježbe, molitvu, razmatranje, čitanje pobožnog štiva i pokoru. Time postaje još slabiji. Neprijatelj se veseli jer je postigao što je želio. Kristov je borac odložio oružje kojim ga je mogao pobijediti. Naprotiv, Kri-

1) Sisara je bio zapovjednik vojske što ju je kananejski kralj Jabin poslao na Izraelićane, u vrijeme Sudaca. Poražen, Sisara pobjegne i dođe do šatora Joele, žene Habora Kenijca. Jaela je ubila Sisaru zabivši mu čekićem šatorski klin u sljepočice. (Usp. Knjiga o Sucima, 4).

stov vitez, kad osjeti da mu je žar popustio, mora ustrajati u dnevnim pobožnim vježbama. Ne smije ih napustiti ni skratiti, dapače mora ih podvostručiti.

108. – Tako se vladala sveta djevica, nadahnuta od Gospodina. Puna svetog prijekora običavala je sebi govoriti: »Nevrijedni stvore, misliš li da imaš neko pravo na utjehu? Zaboravila si svoje grijehe! Što misliš, bijedna grešnice? Nisi li zadovoljna što si izbjegla vječnim mukama uz pomoć patnja koje sada podnosiš i tame koja ti obavija život? Zašto se tužiš, zašto tražiš samilost? Ako si izbjegla vječnoj kazni, osigurano ti je vječno blaženstvo s Kristom. Jesi li odabrala Božju službu zato da imaš utjehu na zemlji ili da njega u vječnosti uživaš? Nastavi svojim dnevnim vježbama ne propuštajući ih. Dapače, svakoj pohvali Gospodina dodaj uvijek nešto više.«

Takvim je strelicama poniznosti sveta djevica ranjavala i ponižavala oholog babilonskog kralja, a riječima Mudrosti sebe snažila.

Ispovjedila mi je i to da su mnoge sotone provaljivale u njezinu sobicu. Gledala ih je vlastitim očima. Poticahu je na ružne misli pa je bila prisiljena pobjeći u crkvu. Tu bi se zadržala duže nego obično, iako su je i tada mučila đavolska dosađivanja, ali manje. Da joj je bilo moguće bila bi poput sv. Jeronima pobjegla preko brda i dolina da izbjegne strašnim iskušenjima đavla i njegovim gadnim opsjenama. A kad bi se vratila u svoju sobicu, eto opet istog mnoštva đavola koji su je riječima i slikama napadali kao najodurnije jato muha. Ona se bacala na koljena i molila ustrajno Gospodina da prestanu ta paklena dosadivanja.

109. – Te su kušnje trajale mnogo dana. Kad se jednom vratila iz crkve i stala moliti, dođe joj rasvjetljenje Duha Svetoga. Sjeti se da je nedugo prije opisanih kušnja molila od Gospodina dar hrabrosti. Gospodin ju je tada poučio kako će taj dar postići. Najednom shvati razlog tih napastovanja. Njezino se srce ohrabri i odluči da s veseljem podnaša dosađivanja doklegod Zaručnik to želi. Tada joj jedan od đavola, možda najdosadniji i najgori, upravi ove riječi: »Jadnice, što namjeravaš? Želiš li sprovesti čitav život u tom biijednom stanju? Ako nam se ne podložiš, progonit ćemo te do smrti.« Imajući na pameti datu joj uputu, spremno i odlučno odgovori: »Izabrala sam patnje kao izvor snage. Nije mi teško podnositi ni teže progone za ljubav moga Spasitelja kad on tako hoće, dapače, u njima uživam.«

Na te riječi napusti je krdo davola. Veliko svjetlo obasja njezinu sobicu, a usred svjetla ukaza se Gospodin Isus Krist pribijen na križu, obliven krvlju, kao u času razapinjanja. S križa zazove svetu djevicu i reče joj: »Kćeri moja Katarina! Gledaj koliko sam pretrpio za te. Neka ti ne bude teško da i ti nešto pretrpiš za mene.«

110. – Promijenivši izgled, približi joj se da je utješi. Nježno je s njom razgovarao o stečenoj pobjedi. A ona mu, kao nekoć sv. Antun, reče: »Gospodine, gdje si bio dok je moje srce bilo u strahu zbog onih napasti?« Gospodin joj odgovori: »Bio sam u tvome srcu.« A ona će: »Vjerujem u tvoju istinu, Gospodine, i poštujem tvoju uzvišenost, ali kako mogu vjerovati da si bio u mom srcu dok je bilo prepuno nečistih i neurednih misli?« Gospodin će joj na to: »Jesu li ti misli i napasti donosile radost ili uzrokovale žalost?« Odgovori mu: »Golemu bol i veliku tugu.« Opet Gospodin: »Tko je činio da se zbog toga žalostiš ako ne ja, skriven u dubini tvoga srca? Da ja nisam bio tamo, misli bi ti prodrle u srce i ti bi im se radovala. Ali jer sam ti ja bio u srcu, odbacila si ih i zbog njih trpjela. Ja sam bio skriven u tebi i dopustio sam da trpiš koliko je bilo potrebito za tvoje spasenje. Kad je bilo dosta, poslao sam ti svoje svjetlo i mračne sile se razbježaše. Tko te je poučio, ako ne moje svjetlo, da su ti patnje koristile za stjecanje hrabrosti?«

111. – Gospodin nastavi: »Da bolje shvatiš i da ugodnije prihvatiš što ti kažem, evo ti i primjera. Kad je moje tijelo bilo mučeno i umoreno na križu, tko je mogao vjerovati da je život u njemu, da je s njime na nevidljiv način sjedinjeno? Zaista to nisu mogli vjerovati ne samo oni koji me nisu znali i moji mučitelji nego ni moji apostoli koji su mnogo vremena sa mnom bili. Iako moje tijelo tada nije oživljavala duša, bilo je sjedinjeno s beskonačnim životom od kojega sve živi. Snagom toga života moje je tijelo, kad se je ispunilo vrijeme, dobilo besmrtnost i druge odlike koje prije nije imalo. Sada je savršenije nego prije jer je postalo besmrtno i može uvijek iskazati svoju snagu. U početku sam stvorio čovjeka na svoju sliku i priliku. Zatim sam uzeo vašu narav da vam budem sličan. Uvijek sam nastojao da i vi, ukoliko je to moguće, budete slični meni. Nastojim da u vama, dok ovdje živite, ostvarim svoj život. A ti, kćeri moja, jer si se borila ne svojom snagom nego mojom, zaslužila si veću milost. Odsad ću ti se ukazivati češće i povjerljivije.«

Viđenja nestane, a Katarina osjeti takav slatki mir da ga je nemoguće opisati. Bila je posebno dirnuta zbog beskrajne nježnosti kojom ju je Gospodin nazvao kćerkom, jer je rekao: »Kćeri moja, Katarina.« Kad je svome ispovjedniku pričala o tom viđenju, molila ga je da je i on tako zove kako bi ponovno osjetila doživljenu ugodnost.

112. – Otada je presveti Zaručnik s njom razgovarao tako nježno da bi onima koji ne znaju što se dogodilo sve moglo izgledati nevjerojatno i naivno. Ali duša koja je osjetila kako je sladak i dobar Gospodin, zna da je to moguće pa i razumljivo.

Gospodin joj se sada prikazivaše vrlo često i pohodi su trajali duže. Katkada bi došao sa svojom slavnom Majkom ili sa sv. Dominikom, a nekada s oboje. Koji put bi se pojavio s Marijom Magdalenom, sv. Ivanom Evanđelistom, sv. Pavlom apostolom ili s drugima, pojedinačno ili skupno, kako mu se svidjelo. Najčešće je ipak dolazio sam i s Katarinom se razgovarao kao prijatelj s dragim prijateljem. Priznala mi je, iako nerado, da su, šećući se po sobici, zajedno molili psalme kao dva redovnika koji skupa mole časoslov.

O divote! O čuda! Takva prisnost s Gospodinom u naše vrijeme! Ne smijemo to smatrati nevjerojatnim ako imamo na pameti što smo prije spomenuli i što ćemo reći kasnije, i ako smo uvjereni u nedokučivu Božju dobrotu.

Svakome svome svecu Gospodin daje nešto osobito čime nije druge obdario, i svaki se može radovati onome što ima. Ne samo u svima zajedno nego i u svakome pojedinome svecu odrazuje se neopisiva slava Božja. Psalmist kaže: »Po uzvišenosti svojoj umnažaš sinove ljudske.«[1] Gospodin umnaža sinove ljudske po svojoj uzvišenosti. Kao što se ljudi razlikuju jedan od drugoga, tako se svaki svetac razlikuje od ostalih nekom posebnom milosti. Zato se ne treba čuditi ako se kaže da neki imaju što drugi nemaju.

113. – Spomenuo sam moljenje psalama. Želim ti, čitatelju, reći da je sveta djevica znala čitati, a da je nitko od smrtnika nije poučavao. Čitala je, ali nije govorila latinski. Znala je čitati riječi i izgovarati ih.

Govorila mi je da je bila odlučila naučiti čitati i pisati da bi mogla moliti časoslov. Poučavala ju je prijateljica. Trudila se nekoliko sedmica, ali uzalud. Da ne troši vrijeme, obrati se nebesima. Jednog se jutra zadube u molitvu

1) Ps 11, 9.

i reče Gospodinu: »Gospodine, ako ti je milo da naučim čitati, moliti psalme i pjevati hvale časoslova, udostoj se poučiti me, jer nisam sama sposobna to naučiti. Uostalom, nek se vrši tvoja volja. Ostat ću u svome neznanju, a vrijeme koje mi daješ rado ću provoditi u drugim razmatranjima.«

Dogodi se čudo. Divni dokaz Božanske svemoći i dobrote. Za vrijeme molitve bila je božanskim načinom poučena. Čim je ustala, znala je čitati kao najbolji čitač. Kad sam to vidio, bio sam iznenađen s kojom brzinom čita. Ali kad sam je pitao da čita slovo po slovo, nije mogla. Pojedina je slova jedva razaznavala. Gospodin je tako htio da čudo bude očito.

Katarina potraži knjige božanskog časoslova. Čitala je psalme, himne i štogod spada u časoslov. Zanio ju je psalmički redak kojim počinje svaki čas Božanske službe. Na pameti joj je bio do smrti. Redak glasi: »Bože, poteci mi u pomoć; Gospodine, pohiti i pomogni mi!«[1] Prevela ga je i često ponavljala.

Duša joj je toliko napredovala u promatranju Boga da je malo po malo prestala moliti riječima. Toliko je napredovala da je, prije nego bi izgovorila do kraja Očenaš, pala u zanos. O tome ću još naduže govoriti.[2]

Što sam ovdje iznio sažetak je razgovora sa svetom djevicom u ispovjedaonici i pisama u kojima je nekada, radi duhovne izgradnje drugih, govorila o događajima iz svoga života, ali kao da se to drugome dogodilo.

1) Ps 69, 1.
2) Događaj opisan u brojevima od 109 do 111, ispričala je svetica u Pismu 221.

DVANAESTO POGLAVLJE

KATARININE ZARUKE

114. – Katarina je stalno rasla u milosti pred svojim Stvoriteljem. Letjela je putem kreposti, ne samo hodala. Obuze je želja da se što više približi savršenstvu kreposti vjere kojom bi potvrdila bezuvjetnu odanost svome Zaručniku, da mu se što više svidi.

Počela je moliti Gospodina, kako su to činili njegovi učenici, da umnoži njezinu vjeru, da joj dade vjeru u savršenoj mjeri. Gospodin joj odgovori ukratko: »Zaručit ću te sebi u vjeri.« Djevica nije prestajala opetovati istu molbu. On je uvijek jednako odgovarao.

Približavalo se vrijeme kada se vjernici pripremaju na korizmeni post. Tih pokladnih dana, kada se ljudi običavaju pretjerano gostiti, Katarina se duže nego obično zadržavala u svojoj sobici, opetujući bezbroj puta svoju uobičajenu molbu. Gospodin joj reče: »Prezrela si sve ispraznosti i odbacila ih iz ljubavi prema meni. U ove dane kada se svi oko tebe zabavljaju i uživaju za punim stolom, ti si svemu tome okrenula leđa i usmjerila svoje srce meni, jedinoj radosti tvoje duše. Zato sam odlučio proslaviti zaruke s tobom. Ispunjam svoje obećanje, zaručujem te sa sobom u vjeri.«

115. – Nije bio ni dovršio, kad joj se ukažu Blažena Djevica Marija, sv. Ivan Evanđelist, slavni apostol Pavao, sv. Dominik i David s harfom. Dok je David nježno prebirao po žicama, Djevica, Majka Božja, uzme svojom svetom rukom Katarininu ruku, prinese je svome Sinu i zamoli ga da Katarinu zaruči u vjeri. Potvrđujući svoj pristanak, jedinorođeni Sin Božji uze zlatni prsten s četiri bisera i sjajnim dijamantom u sredini, postavi ga na prst Katarinine desne ruke i reče: »Eto, zaručujem te u vjeri s tvojim Stvoriteljem i Spasiteljem. Očuvaj nedirnutu vjeru do dana kada budeš slavila sa mnom vječnu svadbu na nebesima. A sada, kćeri,

Mistične zaruke sv. Katarine – Freska *A. Franchi* (Svetište sv. Katarine – Sijena)

drži se hrabro. Ne odbij ništa što ti ponudi moja Providnost. Učvršćena vjerom sretno ćeš nadvladati sve neprijatelje.«[1]

Viđenja nestane, a prsten ostane na njezinom prstu. Drugi ga nisu mogli vidjeti, ali je Katarini bio stalno pred očima. Suzdržljivo mi je priznala da ga je stalno imala na prstu i ni za čas ga nije ispuštala iz vida.

116. – Sjećaš li se, čitatelju, one druge Katarine, mučenice i kraljice koja je, kako se čita, bila zaručena s Gospodinom nakon krštenja?[2] Ovdje imaš drugu sretnu Katarinu koju je nakon mnogih pobjeda nad tijelom i đavlom Gospodin svečano sa sobom zaručio. Ako pogledaš kakav je prsten dobila, vidjet ćeš da i njegov sastav savršeno odgovara njezinoj želji. Molila je za čvrstu vjeru. A što je čvršće od dijamanta? Ništa od njega nije otpornije, on sve reže, u sve prodire. Samo ga jedno lomi, krv jaganjčeva. Tako i srce, čvrsto u vjeri, svladava i pobjeđuje sve navale kad ima uporište u krvi Kristovoj.

---

1) Katarinine mistične zaruke proslavljene su, prema Gigliju, dan prije Pepelnicek god. 1370, a prema Joergensenu u utorak, 2. ožujka 1367.

2) Sv. Katarina Aleksandrijska, djevica i mučenica. Štovanje sv. Katarine počelo je vrlo rano na Istoku u grčkoj Crkvi. Na Zapadu se slavi od XIII. st. Štovanje Katarine prenijeli su križari. Prema legendi, Gospodin je slavio s njom mistične zaruke davši joj prsten, iza kako je bila pokrštena.

Četiri bisera označuju četverostruku čistoću Katarinine duše: čistoću nakane, čistoću misli, čistoću riječi i čistoću djela. Sve će to, što smo rekli i što ćemo reći kasnije, zasjati u još većoj istini.

Držim da je Katarina time bila potpuno utvrđena u milosti Božjoj. Kao znak imala je prsten, vidljiv samo njoj, ne drugima. Njezina će zadaća biti da donaša spas mnoštvu duša u uzburkanim valovima ovoga svijeta. Zato joj je bilo potrebito čvrsto pouzdanje u milost Božju da ne bi sama postala žrtva nemirnih voda dok bude druge spašavala.

Jedan od glavnih razloga, po nauci svetih učitelja, zašto Bog daje naročite milosti nekim svojim odabranicima taj je, što ih on šalje u svijet da se bore za čast njegova imena i za spas duša u ovom pokvarenom svijetu. Tako je bilo na dan Duhova s apostolima koji su primili znakove milosti, tako i sa sv. Pavlom kome je rečeno: »Dosta ti je milost moja.«[1] I drugi su na sličan način dobili znakove trajne milosti.

I naša djevica koja, mimo običaja kojeg se držahu ondašnje žene, imaše nastupiti u javnosti za Božju čast i spas duša, primila je znak koji joj je svjedočio za milost. Tako je mogla smjelije i odlučnije ustrajati u službi koju joj je nebo povjerilo. O tome ćemo, s Božjom pomoći, govoriti kasnije.

117. – Katarinin je slučaj nešto posebno. U drugih su ti znakovi bili prolazni, prema potrebi njihova zadatka. Nekada su bili vidljivi, nekada ne. Katarinin znak bio je postojan i uvijek vidljiv. Mislim da je tako htio Gospodin. Slabost spola i neobičnost njezina zadatka mogle su biti zaprekom poslanju što joj ga je nebo povjerilo. Zato joj je bila potrebita naročita i neprekidna pomoć.

Završavam prvi dio Katarinina života koji se odvijao u tišini i skromnosti. Prelazim na drugi dio gdje ću iznijeti djela što ih je izvela među ljudima na slavu Božju i na spas duša, uz trajnu nazočnost našega Gospodina Isusa Krista koji s Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

1) 2 Kor 12, 9.

DRUGA KNJIGA

PRVO POGLAVLJE

KATARININO POSLANJE

118. – U *Pjesmi nad pjesmama*[1] glas nebeskog Zaručnika govori ljubljenoj zaručnici: »Otvori mi, sestro moja, prijateljice moja, golubice moja, savršena moja.« Ona mu odgovara: »Svukla sam odjeću svoju, kako da je odjenem? Noge sam oprala, kako da ih okaljam?«

Uzimam taj navod kao misao vodilju u prikazivanju drugoga dijela Katarinina života. Do sada smo je promatrali kao Rahelu u naručju Jakovljevu, kao Mariju koja je izabrala najbolji dio. Sada nastavljam iznositi povijest ove duše pa ću je usporediti s Lijom, majkom mnogobrojne djece, s Martom zabrinutom za mnoge poslove. Pokazat ću da je zaručnica Kristova postala ne samo zbog ljepote duše nego i zbog plodnog duhovnog majčinstva.

Duši koja je jednom okusila kako je sladak Gospodin, vrlo se teško od njega udaljiti i odreći se punine njegove slatkosti. Ako se to mora dogoditi, zaručnica koju Gospodin pozove da mu rađa duhovnu djecu i da se za njih brine, opirat će se i protiviti tome pa i otvoreno pokušati izraziti neslaganje. Eto zašto sam spomenuo glas Zaručnika koji zaručnicu budi iz ugodna razmatranja, jer se oslobodila od zemaljskih briga i očistila od svega tjelesnoga. On traži da mu otvori vrata, ne svoja nego vrata drugih duša. Svoja je vrata već davno otvorila. Da to nije učinila, ne bi mogla otpočivati u Gospodinu i ne bi se mogla zvati njegovom zaručnicom.

Katarina sada raspoznaje glas svoga Pastira i Zaručnika. On je zove da napusti ugodan počinak i da se prihvati posla, da se odrekne mira svoje povučenosti i da zađe u nemiran svijet. Ona se opire: »Svukla sam sa sebe brige ovoga svijeta, kako mogu ponovno uzeti na sebe što sam odložila?

1) Pj 5, 2.

Sprala sam sa sebe sve osjećaje, svaki trag grijeha i mana. Kako se smijem ponovno okaljati zemaljskom prašinom?

119. – Primijenimo to što smo rekli na naš slučaj. Naš Gospodin i Spasitelj Isus Krist, gospodar svega, ispunio je svoju zaručnicu slatkoćom svoje milosti, poveo ju je u duhovnu borbu i doveo do pobjede. Rasvijetlio joj je um najdubljim istinama i ukrasio dušu izabranim darovima. Sada želi da ta svjetlost ne bude skrivena, da taj grad, sagrađen na brdu, bude svima vidljiv, da njegova zaručnica upotrijebi darovano joj bogatstvo i da ga poveća. Zato joj upućuje poziv: »Otvori mi. . . «

Svojim radom otvori mi vrata duša da mogu ući i u njih. Otvori mi prolaze da moje ovce mogu izlaziti na pašu. Otvori, zbog moje slave, riznicu nebeskog blaga što ga posjeduješ, da se to bogatstvo nauka i milosti može prosuti na vjernike. Sestra si mi po ljudskoj naravi; otvori mi, prijateljice moja puna nježne ljubavi, golubice moja čista srca, savršena moja neokaljane duše i tijela.

Sveta djevica odgovori riječima koje sam naveo: »Svukla sam odjeću svoju, kako mogu da je odjenem? Noge sam oprala, kako da ih okaljam?«

Priznala mi je u povjerenju da je na zapovijed Gospodinovu morala ostaviti svoju sobicu i zaći među ljude. No tada joj je srce osjetilo bol i strah te joj se činilo da će se raspući i razletjeti. Samo ju je naš Gospodin mogao smiriti.

120. – Vratimo se našem pripovijedanju. Iza zaruka što sam ih opisao, naš je Gospodin počeo malo po malo uvoditi Katarinu među ljude; ne odveć naglo, nego vrlo oprezno. U isto ju je vrijeme jednako posjećivao i kako ću to, uz Božju pomoć, kasnije pokazati, češće nego prije. Povremeno bi joj se ukazao, poučavao je u kraljevstvu Božjem, upućivao je u božanske tajne, čitao i molio s njom psalme Časoslova. Tada bi joj rekao: »Sada idi, tvoja se obitelj okupila oko stola. Pridruži im se, a kasnije se vrati meni.«

Ona bi gorko zaplakala i jecajući rekla: »Preslatki Gospodine, zašto me tjeraš od sebe? Ako sam uvrijedila tvoje veličanstvo, evo me pred tvojim nogama, osudi me na najteže muke. Prihvatit ću svaku kaznu, ali me poštedi od toga da budem udaljena od tebe pa i za jedan čas. Što uopće znači za mene jelo? Ja imam hranu za koju oni kojima me šalješ ne znaju. Živi li čovjek samo od kruha? Duša svakoga putnika na ovoj zemlji živi od riječi koja izlazi iz tvojih ustiju. Nitko ne zna bolje od tebe da sam se odrekla svega

kako bih tebe našla, Bože moj i Gospodine moj. Nedostojna sam, ali uz pomoć tvoga milosrđa našla sam tebe i po tvojoj dobroti postao si moja svojina. Nikada se neću odreći toga dragocjenog blaga i ponovno se prihvatiti svjetovnih poslova, jer ću se ugušiti u svome neznanju ako budem daleko od tvoje nazočnosti. Ne, Gospodine, zbog svoje savršene dobrote ne nareduj ni meni ni bilo kome da se udaljujemo od tebe.«

121. – Govoreći više suzama nego riječima, otkrila je svoje osjećaje, bacivši se pred njegove noge. On joj odgovori: »Smiri se, predraga kćeri. Moraš posve ispuniti svoju dužnost. Milost koja ti je dana ima donijeti ploda ne samo tebi nego i drugima. Ne namjeravam se udaljiti od tebe. Naprotiv, želim te imati uza se po tvojoj ljubavi prema bližnjemu. Sjeti se dviju zapovijedi ljubavi: ljubavi prema meni i ljubavi prema bližnjemu. O tim dvjema zapovijedima ovise zakon i proročanstva. Želim da ti ispunjaš te dvije zapovijedi. Treba hodati dvjema nogama, a ne jednom, moraš letjeti prema nebu dvama krilima. Sjeti se da si od djetinjstva izgarala željom za spasenjem duša, a ja sam tu želju zasadio u tvoje srce, zalijevao je i njegovao. Sjeti se kako si smišljala da kao muškarac uđeš u Red braće propovjednika u nekom dalekom kraju, da još više koristiš dušama. Sjeti se kako si od toga vremena čeznula za odjećom koju sada nosiš iz ljubavi i odanosti prema mome vjernom slugi Dominiku, osnivaču Reda, koji se na osobit način brine za duše. Zašto se čudiš i zašto se jadaš ako te sada zovem da radiš ono što si od djetinjstva željela?«

Pogođena duboko u srce odgovorom našega Gospodina, Katarina odgovori riječima Blažene Djevice Marije: »Kako se to ima dogoditi?« Naš joj Gospodin odgovori: »Onako kako moja dobrota odluči.« Katarina, vjerna sljedbenica svoga Učitelja, reče: »Ne moja, Gospodine, nego tvoja volja neka bude. Ja sam tama, ti si svjetlo. Ja sam ona koja nije, ti si onaj koji jest. Ja sam velika neznalica, ti si mudrost Boga Oca. No, smijem li te zapitati, Gospodine, ukoliko to nije drsko od mene. Kako se može dogoditi to što kažeš? Kako mogu ja jadnica, puna bijede, išta dobro učiniti za duše? Moja ženskost, to nije potrebno ni spominjati, velika je zapreka tome. Svijet se i ne obazire na nas kad tako nešto radimo, i ne dolikuje se ženama da budu u društvu muškaraca.«

122. – Na to naš Gospodin odgovori riječima što ih je nekada izrekao arkanđeo Gabrijel: »Bogu ništa nije nemoguće.« Zatim joj reče: »Nisam li ja stvorio ljudski rod i podijelio ga na muško i žensko? Svoju milost dajem kome hoću. Preda mnom nema ni muškog ni ženskog, ni bogatog ni siromašnog; svi su mi jednaki, na svakoga jednako gledam. Sasvim mi je isto stvoriti anđela ili mrava, stvoriti čitava nebesa ili neznatnog crva. O meni je pisano: »Sve što mu se svidi to čini.«[1]

Još sumnjaš? Misliš li da ne znam ili ne mogu pronaći način na koji ću izvesti što sam odlučio učiniti? Znam dobro da to ne govoriš iz slabe vjere nego iz poniznosti. U ovo je naše doba oholost ljudska prešla sve granice, naročito u onima koji sebe smatraju mudrima i učenima. Pravda mi ne dopušta da ih dalje podnosim bez opomene. Želim ih smesti. Budući da je moje milosrđe nad svim mojim djelima, odlučio sam ih opomenuti, da vidim hoće li spoznati sebe i postati ponizni. Tako sam postupio i prema Židovima i prema poganima kad sam im slao ljude neuke, ali pune Božje mudrosti. Sada ću im poslati žene, jednostavne i bez naobrazbe, ali koje ću krijepiti snagom i mudrošću božanskom. Ako uvide što su i ponize se, iskazat ću im svoje veliko milosrđe, uz uvjet da prihvate milost koju ću im pružiti u posudama krhkim, ali odabranim. Ako ne shvate spasonosnu opomenu, strogost će moga suda pasti na njih i poniziti ih tako da će ih ljudi prezirati i prstom na njih upirati. To je pravedna osuda za oholice koje se izdižu nad onim što su, ali na kraju duboko padnu. Zato mi se pokoravaj bez opiranja ako te šaljem među ljude. Gdjegod se nalazila, neću te napustiti, neću te prestati pohađati i neću te prestati upućivati što imaš raditi.«

Kad je to čula, sveta djevica sagnu glavu pred Gospodinom i kao kćerka poniznosti napusti svoju sobicu, sjedne za stol uz svoju obitelj i pokori se odluci Svevišnjega.

123. – Predragi čitatelju, zaustavimo se malo da vidimo jesam li se držao svoga obećanja što sam ti ga dao na početku. Rekoh, naime, da neću ništa donijeti što bi bilo netočno, izmišljeno, nego samo ono o čemu svjedoče Katarina ili ostali. Često mi je govorila o mnogočemu i teško mi se sjetiti svih njezinih riječi. Razlog je tome moja nedovoljna sabranost i – priznajem na svoju sramotu – moja lijenost.

1) Ps 115, 3.

Zaokupljenosti i brige koje su me pratile nakon sastajanja s njom potisle su u zaborav mnoge njezine riječi. Osim toga i moja poodmakla dob uzrok je slabog pamćenja. Slažem se sa Senekom koji kaže da je pamćene duševna moć koja nas prva upozorava na starost. Ipak, ako netko želi biti uvjeren u vjerodostojnost njezinih riječi, tvrdim da sam naveo štogod sam mogao točnije riječi kojima se služila. Još moram spomenuti, na slavu svemogućega Boga i njegove zaručnice, da sam se njezinom pomoći, dok sam pisao, sjetio pojedinih riječi i događaja koji bijahu posve iščezli iz moga pamćenja. To je zacijelo djelo same Katarine. Osjećao sam često da je ona bila uza me i da mi je kazivala što imam napisati.

To, čitatelju, imaj na pameti, kad se radi o njezinim riječima. Što se tiče njezinih djela, znaj da ih spominjem na temelju vjerodostojnosti svjedoka ili mog osobnog doživljaja. S najvećim uvjerenjem tvrdim da se dobro sjećam riječi koje ovdje donosim, napose riječi njezina nauka. To spominjem iz bojazni da ne povrijedim istinitost.

124. – Vratimo se pripovijedanju. Otada se Katarina tijelom nalazila među ljudima, ali je duhom potpuno bila sjedinjena sa Zaručnikom. Štogod je gledala ili slušala, bio je za nju izvor tuge. Jedino ju je veselila misao na onoga koga je ljubila. Njezina je ljubav bila tolika da je svaki sat sproveden s ljudima za nju bio duži od mjeseca i od godine. Čim bi mogla vratila bi se u svoju sobicu da potraži blago svoje duše. Kad bi ga našla, slatko bi ga i nježno grlila klanjajući mu se s neizrecivom pobožnosti.

Tada se javila u njoj želja, koja je sve više rasla, da često primi svetu pričest, da ne bude samo duhom sjedinjena s vječnim Zaručnikom nego da i tijelom bude združena s njim. Znala je dobro da presveta tajna Tijela i Krvi Gospodinove donosi duši milost i sjedinjenje sa Spasiteljem, a to je zapravo razlog ustanovljenja toga sakramenta. Tko stvarno prima tijelo Kristovo, taj se sjedinjuje s Kristom, iako to sjedinjenje nije tjelesno. Zbog toga, želeći stalno posjedovati uzvišeni predmet svoje ljubavi, odluči da će što češće primati svetu pričest.[1] O tome ćemo govoriti kasnije u posebnom poglavlju.

1) Primanje česte pričesti uobičajilo se u novije vrijeme nastojanjem mnogih Papa. Revan promicatelj svagdanje svete pričesti bio je papa Pio X. (1903-1914).

Gospodin ju je, dakle, poticao i nagovarao da se nenapadno svagdano susreće s ljudima, kako bi po njoj postigao ono što je želio. Tako se dogodilo da se djevica Gospodinova ponovno počela baviti kućnim poslovima ne želeći da u očima ukućana bude beskorisna. To je potrebno napomenuti.

Za sve što sam u ovome poglavlju zapisao ne treba nam drugog svjedoka osim svete djevice; ona mi je sama sve to kazivala.

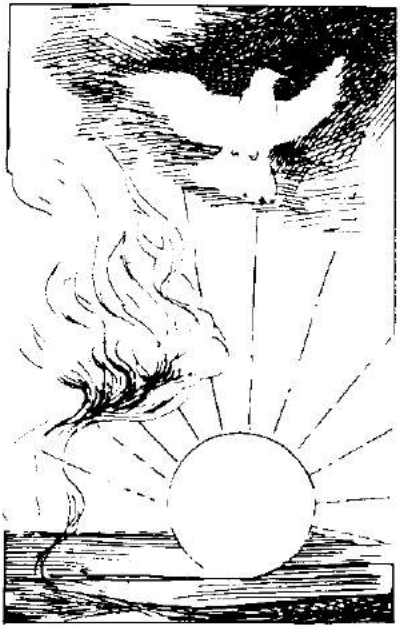

DRUGO POGLAVLJE

POČETAK KATARININA JAVNOG ŽIVOTA

125. – Kad je sveta djevica spoznala Zaručnikovu želju da se povremeno sastaje s ljudima, nastojala je da njezino ponašanje bude njima od što veće koristi, da primjerom pokaže kako ima živjeti onaj tko s njom razgovara. Počimala bi sitnim uslugama, a potom, neupadljivo, djelima milosrđa. Usto nije propuštala ustrajnu i neprekidnu molitvu, uvijek združenu s vanrednom pokorom.

Počela je s običnim poslovima u kuhinji pa se činilo kao da je služavka. Sve je obavljala s mnogo dobre volje i marljivosti, naročito kad bi glavna kućna pomoćnica bila bolesna. Vršila je sve poslove, obilazila nemoćnicu i potpuno je zamjenjivala.

Divno je napomenuti da, baveći se tim poslom, nije prestala primati uobičajene milosti od Zaručnika. Pažnja joj je bila potpuno usmjerena prema Njemu i um neprestano sjedinjen s Njime. Nijedan posao što ga je poduzimala nije joj priječio sjedinjenje duše s Gospodinom. Kao što je vatri svojstveno da se diže uvis, tako se i njezina duša, ražarena božanskom ljubavi, kao nekom navikom uzdizala prema visinama gdje Krist sjedi s desne Očeve.

126. – To je bio uzrok da se vrlo često našla u ushićenju koje nazivamo ekstazom. Ja i moja braća, koji smo bili njezina duhovna djeca i njezinom zaslugom došli bliže Gospodinu, vidjeli smo je u tom stanju bezbroj puta. Čim bi njezina sveta duša pomislila na nebeskog Zaručnika, odijelila bi se od tjelesnih osjetila. Njezine bi se ruke i noge ukočile, i to najprije prsti i dlanovi. Ako bi slučajno držala neki predmet, ruke su joj bile kao prikovane uza nj i bile bi se slomile da je netko pokušao osloboditi ih od toga

predmeta. Oči bi joj se zatvorile, a vrat bi se povukao u se i ukočio. Zacijelo bi ga teško povrijedio da ga je netko pokušao ispraviti.

Jednom je majka Lapa, ne shvaćajući prirodu tih pojava i vidjevši njezino tijelo skvrčeno a vrat ukočen, nastojala dovesti ih u prirodni položaj. Djevičina pratilja, znajući o čemu se radi, poviče i opomene Lapu da to ne radi. Kad bi se tjelesna osjetila vratila u prirodni položaj, Katarina bi osjećala takve bolove u vratu kao da ju je netko tukao po njemu. Kad se o tome govorilo u njezinoj nazočnosti, Katarina je primijetila: da je njezina majka pokušala ispraviti joj vrat, zacijelo bi ga slomila.

Dok je Katarina kao druga Marija Magdalena bila u ekstazi, znalo se dogoditi da joj se tijelo nije doticalo zemlje. Toliko golema je bila snaga njezina duha.

Sada bih opisao čudo koje se dogodilo za prvih njezinih ekstaza.

127. – Jednoga dana dok obavljaše sitne kućanske poslove, sjede uz oganj da bi okretala meso što se peklo. Duša joj je izgarala ognjem Duha Svetoga. Misleći na ljubljenoga Zaručnika i razgovarajući se u mislima s Njime, pade u ekstazu i ispusti što je držala u ruci. Liza, žena njezina brata, koja kao očevidac može potvrditi događaj, vidje što se događa, preuzme Katarinin posao, puštajući je zagrljaju nebeskog Zaručnika. Poslije večere, dok je ekstaza još trajala, Liza obavi sve poslove, a Katarinu ostavi da se raduje božanskoj utjehi. Po običaju se povuče u svoju sobu s mužem i djecom i spremi ih na počinak. Potom se vrati u kuhinju da pazi na Katarinu i vidi svršetak ekstaze. Našla ju je još uvijek u zanosu i vidje da joj je tijelo palo u oganj. U kući je bilo potrebno stalno podržavati vatru radi pripremanja boja za tkanine. Na taj prizor Liza poviče: »U pomoć, Katarina je izgorjela!« Skoči do nje i izvuče je iz vatre, ali ni ona ni njezine haljine nisu bile nimalo nagorene, niti se mogao osjetiti bilo kakav miris paljevine. Još je čudnije bilo da se ni najmanji trag pepela nije zapazio na djevojčinoj odjeći, iako je bila, kako su zaključili, više sati na vatri.

Prosudi, čitatelju, kako je bio snažan onaj nevidljivi oganj koji je gorio u duši Katarine, da je mogao nadjačati vatru koja je oko nje plamtjela. Ne podsjeća li te to na čudo triju mladića u užarenoj peći?[1] Slično se čudo često ponavljalo.

1) Dan 3.

128. – Jednog je dana u crkvi Braće propovjednika u Sijeni naslonila glavu na donji dio stupa, gdje su bili naslikani neki sveci. Svijeća, zapaljena u čast jednoga od tih svetaca, pade upravo na njezinu glavu dok je molila. Svijeća je ostala na velu kojim joj je bila pokrita glava i gorjela dok nije sagorjela. Nevjerojatno! Nije ostao nikakav trag. Kad je svijeća dogorjela, ugasila se sama od sebe kao da se nalazila na nekoj metalnoj ili kamenoj ploči. Mnoge su od njezinih pratilja promatrale to čudo i meni ga ispripovjedile. To su vidjele Liza, Aleksandra i Franciska. Liza još živi, a druge dvije nakon smrti svoje učiteljice Katarine brzo otiđoše za njom. No to nije sve. Događalo se, i to na različitim mjestima, kad je ona ili točnije milost Božja preko nje izvodila neko posebno čudo u dušama, da bi stari zavodnik, đavao, podizao sav pakao proti nje te je s Božjim dopuštenjem bacao u vatru na očigled mnogih njezinih sinova i kćeri u Kristu. Kad bi oni koji su to promatrali suznih očiju priskočili da je izvuku iz vatre, ona bi izišla nasmijana i vedra bez ikakva oštećenja na tijelu ili na odjeći. Tada bi rekla: »Ne bojte se, to je *malatasca*, vreća puna zla.« Tim je izrazom Katarina nazivala đavla. On je vreća zloće za duše. U domovini Katarine prosti je puk vreću nazivao *tasca*.

Neri di Landoccio iz Sijene,[1] jedan od Katarininih duhovnih sinova, uvjeravao me da je vlastitim očima vidio dva takva slučaja. Dogodila su se u nazočnosti mnogih očevidaca. Taj Neri sada živi svetim životom kao pustinjak. Znam ga odavna i ne oklijevam pozvati se na njegovo svjedočanstvo.

129. – Drugi svjedok, Gabrijel Piccolomini[2] iz Sijene isto tvrdi za još jedan slučaj kod kojega je bio nazočan. Velika zemljana posuda puna žerave stajala je uz krevet na kojemu je Katarina spavala. Stari je neprijatelj svetu djevicu bacio iznenada u vatru takvom žestinom da joj se glava zabila u žeravu i razbila posudu. Ni glava ni veo na glavi nisu bili nimalo oštećeni od silnoga udarca. Ona se digla kao da se ništa nije dogodilo, prezirno se nasmijala progonitelju opetujući: »*Malatasca, malatasca*!«

1) V. Treću knjigu, pogl. 1.
2) Tom je Gabrijelu Piccolominiju Katarina upravila 128. pismo. U njemu nalazimo sigurnu potvrdu događaja što ga Rajmund spominje.

U *Životima otaca* čitamo da se slično događalo svetoj Eufraziji.[1] Nije čudno što Bog dopušta da se takve stvari događaju odabranim dušama, ako se sjetimo da je dopustio đavlu da njegova ljubljenoga Sina povede na vrh hrama i na visoko brdo zbog iskušavanja.

Priznajem, dragi čitatelju, da sam od ranijih događaja prešao na kasnije. Do toga me je doveo sam predmet. Zato kasnije neću morati spominjati čudesa što ih je Gospodin po njoj izveo s ognjem.

130. – Vratimo se pripovijedanju. Katarina, pod vodstvom svoga jedinog učitelja, sve više je napredovala u milosti. Vodila je razgovore sa svojim vječnim Zaručnikom u njegovim cvjetnim odajama. Nekada bi se poput ljiljana spustila na livade u nizinama da razvedri svijet oko sebe divnim djelima ljubavi. Nijedan posao nije ostavljala nedovršenim. Uvijek je znala postići ravnotežu života, a to je znak savršenstva na zemlji. Temelj i pokretač svih njezinih djela bijaše ljubav i djela njezine ljubavi nadvisivahu sve ostale čine. Naš se bližnji sastoji od dvije bitnosti, duhovnosti i tjelesnosti. Zato i Katarinina djela ljubavi bijahu dvovrsna, duhovna i tjelesna.

Prikazat ću najprije njezina djela ljubavi prema tijelu bližnjega. Sama nas priroda upućuje da počnemo s onim što je manje savršeno i potom pređemo na ono što je savršenije. Kasnije ću spomenuti što je učinila za spas duša svojih građana, iako sumnjam da ću u tome uspjeti. Tjelesna su djela milosrđa raznolika pa ću ih podijeliti u dvije skupine: u prvu ću sabrati djela ljubavi prema bolesnim tijelima, u drugu razumijevanje potreba siromaha. Svako je od tih djela čudo za sebe i pokazuje Božju moć pred kojom se svi moramo duboko pokloniti.

U idućem ću poglavlju govoriti o čudotvornoj ljubavi kojom je olakšavala nevolje siromašnih, a u poglavlju iza toga o djelima ozdravljenja bolesnika.

Završavam ovo poglavlje. Smatram da nije potrebno ponovno navoditi svjedoke događaja što sam ih ispripovjedio. Već sam ih spomenuo po imenu.

---

1) U *Životu Otaca* jedno je poglavlje posvećeno svetoj Eufraziji, kćerki nekog uglednika na dvoru cara Teodozija II. Rođena je polovicom 4. stoljeća, a umrla u Egiptu god. 410. Odrekla se bogatstva i drugih svjetovnih ispraznosti. Od mladosti je tražila osamljena mjesta i molila se Gospodinu da je oslobodi od dvorske raskoši. Nakon očeve smrti povuče se u neki egipatski samostan i posveti se ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

TREĆE POGLAVLJE

LJUBAV PREMA UBOGIMA

131. – Kad je Katarina spoznala da će se više približiti Gospodinu što obilnije iskaže milosrđe svome bližnjemu, svom se životnom snagom dade na taj posao. No budući da nije imala ništa što bi mogla nazvati svojim, jer je bila redovnica s trima zavjetima, zamoli oca da joj dopusti davati milodare siromasima, kako joj savjest bude savjetovala, od onoga što je Gospodin dao njemu i njegovoj obitelji. Otac joj vrlo rado dade slobodne ruke jer bijaše uvjeren da je svaki čin što ga njegova kćerka učini vođen Duhom Božjim. Nije to dopustio protiv svoje volje. Naprotiv, cijeloj je obitelji dao nalog: »Neka nitko ne smeta moju dragu kćer u davanju milostinje. Dajem joj u tome neograničenu vlast i ako hoće neka razdijeli sve što imam u kući.« S takvim dopuštenjem dade se na djela milosrđa. Razboritost je bila naročita krepost koja je resila Katarinu, zato je pomagala u prvom redu one za koje je bila sigurna da se nalaze u teškoj oskudici pa i ako nisu tražili pomoć. Doznala je da u njezinu susjedstvu ima obitelji koje su u velikoj bijedi, ali se stide tražiti milostinju. Nije ni te zaboravljala. Dapače, poput sv. Nikole pošla bi rano ujutro do njihovih kuća noseći brašna, vina, ulja i do čega god bi mogla doći. Kao po čudu nalazila bi vrata otvorena. Ostavljala bi što bi donosila, zatvorila bi vrata i udaljila se.

132. – Jednom je bila bolesna. Boljelo ju je čitavo tijelo i nije se mogla dignuti s ležaja ni stati na noge. Doznala je da neka siromašna udovica, nedaleko od njezine kuće, živi u neimanjštini sa svojom djecom. Katarina osjeti veliku samilost. Iduće noći pomoli se svome Gospodinu da joj dade zdravlje za toliko vremena koliko je potrebno da pomogne siromašnoj ženi. Rano ustane, pretraži kuću, vreću napuni pšenicom, jednu bocu vinom, drugu uljem i štogod je jestiva našla donese u svoju sobicu. No jedno je bilo sve to pomalo

unositi u sobu, a nešto sasvim drugo odnijeti do udovičine kuće. Njoj samoj to bijaše nemoguće. Ipak, uze sve, objesi uz svoje slabašno tijelo, nešto prihvati desnom, nešto lijevom rukom, nešto stavi na rame, drugo na leđa. Uz Gospodinovu pomoć uspravi se s tim teretom. Učini joj se da su sve te stvari izgubile težinu. Priznala je meni i drugim ispovjednicima da joj se činilo kao da na sebi ima slamku. A ipak, procijenio sam da je na sebi nosila oko pedeset kilograma.

Čim je jutarnje zvono zazvonilo (bilo je, naime, zabranjeno naći se na ulici prije toga znaka) Katarina, slabašna tijela i bolesna, s tim se teretom, kao da ništa nije na njoj, uputi prema udovičinoj kući.

133. – Što se više približavala udovičinom stanu, osjećala je sve veću težinu tereta te je pomišljala da neće moći naprijed. Činilo joj se da se njezin ljubljeni Zaručnik želi našaliti s njom. Pouzdano se uteče Gospodinu te se uputi prema udovičinoj kući, uz napor, a time joj se zasluga povećala. Božja je volja bila da je gornji dio vratiju bio pritvoren. Pruži ruku, otvori širom vrata i unese sav teret u kuću. Odlažući stvari probudi ženu. Katarina je htjela smjesta pobjeći, no Gospodin joj, kao iz šale, ne dopusti ni da se makne s mjesta. Snaga koju je isposlovala molitvom najednom je napusti. Prijašnja je slabost ponovno obuze te se ne mogaše ni maknuti.

Malo smijući se, malo plačući, obrati se ponovno svome Zaručniku: »Preslatki, zašto me napuštaš? Držiš me ovdje kao prikovanu. Smijat će mi se ukućani a i prolaznici koji će se naskoro pojaviti na ulicama. Želiš li mi uskratiti svoju blagu naklonost koju si mi dosad uvijek iskazivao? Znam da nisam zaslužila pomoć. Molim te ipak, daj mi snage da se mogu vratiti kući.«

Pokušavala se maknuti s mjesta. Zapovjedi svome tijelu: »Moraš ići, makar umrlo!«

Napokon joj s velikim naporom uspije da krene s mjesta. Uto se udovica digne i po odjeći prepozna svoju dobročiniteljicu. Nebeski Zaručnik kao da više nije mogao gledati koliko se muči, ponovno joj darova snagu koju joj je bio dao na početku puta, ali ipak ne onoliku. Teškom mukom stigne kući prije sunca, baci se na postelju svladana umorom jer nije ozdravila nego joj je bolest bila samo ublažena. To što se dogodilo ovaj put, događalo se često, jer su je bolesti stalno pratile. Napadi bolesti i ozdravljenja nisu imali pri-

rodne uzroke. Događali su se voljom Stvoritelja. To će nam postati jasnije kad budem opisivao pomoć Božju u pojedinim slučajevima.

Vidi, dragi čitatelju, kako su s Katarinom ponovno oživjela djela sv. Nikole, ne jednom nego mnogo puta. Pogledajmo dalje djela njezine plemenitosti kakvu je iskazivao sv. Martin.

134. – Jednom dok se nalazila u dominikanskoj crkvi u Sijeni, dođe do nje siromah i zamoli je da mu, u ime Božje ljubavi, pomogne. Pri ruci nije imala ništa što bi mu mogla dati jer nikada nije nosila nikakve vrijednosti. Reče mu da počeka dok se vrati od kuće i tada će mu dati obilnu milostinju. No siromah koji je bio netko drugi, a ne sirotan kako se činilo, reče joj: »Ako imaš bilo što uza se daj mi jer ne mogu čekati.« Razmišljajući što bi mu mogla dati, sjeti se malog srebrenog križića što ga vjernici običavaju privezati na krunicu, a pučki ga zovu Očenaš. Katarina upravo držaše u ruci takav Očenaš. Bez razmišljanja pruži ga siromahu. Čim ga je dobio, otiđe veseo ne tražeći više milostinju, kao da je želio imati upravo taj križić.

Iduće noći, dok je Katarina po običaju molila, ukaže joj se Gospodin držeći u ruci onaj isti križić urešen draguljima i zapita je: »Kćeri, da li prepoznaješ ovaj križić?« »Poznam ga dobro«, reče ona, »ali dok je bio kod mene nije bio tako lijep.« »Jučer«, odgovori Gospodin, »dala si ga meni u znak milosrđa. To milosrđe označuju ovi dragulji. Obećajem da ću ti ga darovati na dan posljednjega suda pred anđelima i ljudima, ukrašena kako ga vidiš sada, da bi tvoja radost bila potpuna. Toga dana kada zablista milosrđe i pravda Očeva, neću prešutjeti djelo milosrđa što si mi ga iskazala.«

To reče i nestane. Duša Katarinina osta puna zahvalnosti i ushićenja. To isto potvrdit će još jedan događaj.

135. – Ljubljeni Zaručnik duša, zadovoljan djelima milosrđa svoje zaručnice, počeo ju je, nama za pouku, ponovno kušati i poticati na još plemenitija djela ljubavi.

Upravo je bio otpjevan Treći čas Časoslova u spomenutoj crkvi. Vjernici su već bili napustili crkvu, a Katarina se po običaju zadržala duže u molitvi. Pripremajući se za odlazak kući, siđe niz stepenice kapele Sestara od pokore koja se nalazila na povišenom mjestu. U taj čas ukaza joj se naš Gospodin u obličju mlada čovjeka, siromašna putnika vrlo oskudno obučena. Zamoli je da mu za ljubav Božju dade

nešto što bi mogao staviti na sebe. Katarina osjeti potrebu više nego ikada prije da iskaže milosrđe pa mu reče: »Počekaj, dragi prijatelju, samo čas dok se vratim iz kapele i dat ću ti nešto da obučeš. Vrati se u kapelu, vrlo čedno svuče sa sebe donju haljinu bez rukava koju je nosila ispod gornje zbog hladna vremena i sva radosna dade je siromahu. Kad je on to primio, zamoli ponovno: »Gospođo, dali ste mi vunenu haljinu. Smijem li vas zamoliti i za neku pamučnu?« Ona spremno pristane i reče mu: »Dođi sa mnom, prijatelju, i dat ću ti što želiš.« Zaručnica je išla prva, a za njom Zaručnik pod tuđim obličjem. Ona uđe u očevu kuću, pođe do sobe gdje se nalazila odjeća očeva, uzme košulju i donje rublje i sva radosna dade sve siromahu. Kad on to primi, reče: »Gospođo, kako mogu nositi ovu haljinu bez rukava? Dajte mi nešto da budem potpuno odjeven.« Bez uzbuđenja, dapače vrlo spremno pođe ponovno u kuću i stane tražiti neki komad odjeće s rukavima. Nađe na vješalici novu košulju koju još nitko nije nosio. Pripadala je nekoj služavki. Potrči natrag, odreže rukave i ljubezno ih pruži siromahu.

136. – Kad je i to dobio, opet je nešto tražio. Onaj koji je nekoć iskušavao Abrahama reče: »Eto, gospođo, odjenuli ste me. Neka vas nagradi onaj za čiju ste ljubav to učinili. No imam prijatelja u bolnici i njemu je potrebno odijelo. Ako mu želite nešto poslati, rado ću mu ponijeti i reći ću mu da je od vas.« Njezino se plemenito srce raznježilo i lice joj zasja kao nikada prije. Stala je razmišljati gdje bi mogla nešto naći da pošalje sirotanu u bolnici. Znala je dobro da svima u kući dodijava, osim ocu, zbog pretjerane dobrote i darežljivosti, tako da su bili prisiljeni svoje stvari držati pod ključem, kako bi je spriječili da ih razdijeli siromasima. Zaključila je da ne bi bilo pametno uzimati nešto od služinčadi. Drugo joj nije preostalo nego da svuče sa sebe ono što je nosila, a ni sama nije imala do sitnica na sebi. Tražeći rješenje, nije se znala odlučiti za drugo nego da dade haljinu što ju je nosila. Ljubav je nalagala: da, a djevojačka čednost je govorila: ne. Jedna je ljubav pobijedila drugu. Ljubav prema dušama bližnjih nadvladala je ljubav prema njihovim tjelesnim potrebama. Kad bi hodala bez haljine po ulicama, tako je razmišljala, dala bi povod grijehu, a dušu treba više ljubiti nego tijelo. Nikakvo djelo milosrđa ne smije biti uzrokom sablazni. Zato odgovori sirotanu: »Dragi prijatelju, kad bih mogla hodati po ulici bez haljine dala bih ti je s

najvećim veseljem. No to je nemoguće. Budući da ne mogu pronaći nikakvo odijelo, molim te, nemoj se uvrijediti. Kad bih zaista nešto imala, bila bih presretna da ti dadem što tražiš.« On joj smiješeći se odgovori: »Vidim da ste mi spremni dati sve što možete; zbogom!« Kad se siromah udaljio, Katarini se učini da raspoznaje na njemu neke znakove po kojima bi mogao biti Onaj koji joj se obično prikazuje i s njom se prijateljski razgovara. Ostala je u nedoumici ne znajući je li zaista to bio On ili drugi. Zaključila je da ne bi bila vrijedna takva posjeta i vrati se uobičajenom dnevnom poslu.

137. – Iduće noći dok je molila, ukaza joj se Spasitelj svijeta, naš Gospodin Isus Krist u obliku onoga siromaha noseći u ruci haljinu koju mu je dala, ukrašenu biserima i draguljima. Reče joj: »Poznaješ li, draga kćeri, ovu haljinu?« Ona odgovori da je poznaje, ali da nije bila ukrašena draguljima. On na to odgovori: »Jučer si veoma darežljivo dala ovu haljinu da njome zaogrnem svoju golotinju. Tvoja me ljubav stoplila i očuvala me od studeni i sramote. Za uzvrat ti dajem sa svoga svetoga tijela haljinu koju drugi neće vidjeti, ali ti ćeš je osjećati. Grijat će te izvana i iznutra da ne patiš od pogubne studeni sve do dana kad te budem zaogrnuo slavom i časti pred anđelima i svecima.« Nato iz svoga otvorenog boka izvuče haljinu koja se sva sjala, crvenu poput krvi, napravljenu upravo za nju. Svojim je rukama stavi na njezino tijelo i reče: »Ovu haljinu sa svime što predstavlja dajem ti u svojinu dok budeš hodala po zemlji. Ona ti je znak i zalog slave kojom ću te, kada dođe vrijeme, zaogrnuti u nebu. Tad viđenja nestane.

Snaga koju je taj dar donio bila je tolika da joj je ojačala ne samo dušu nego i tijelo. Od toga vremena nikada se nije trebala odijevati zimi više nego ljeti. Bila joj je dovoljna jedna haljina nad jednostavnom košuljom. Nikada nije nosila nešto drugo. Kako mi je rekla, nije joj bilo potrebito. Osjećala je da je ta odjeća stalno na njoj i drugo joj nije trebalo.

138. – Želim svratiti pažnju čitatelja na osobitu milost što ju je Katarina pritom primila. Slijedeći primjer velikog svetog Nikole, dijelila je milostinju potajno. Poput slavnog svetog Martina darivala je vlastitu odjeću i zato je, kao i on, bila nadarena viđenjem Spasitelja i od njega pohvaljena.

Nepogrešiva Istina joj je obećala da će primiti vječnu plaću za djela milosrđa, a kao krunu svega dobila je jednu nagradu vidljivu samo njoj, jer su njezini pokloni bili ugodni Darovatelju svih darova.

Kad je Gospodin rekao svetoj djevici da će joj na sudnji dan pokazati onaj srebreni križić i da će je zaogrnuti slavom u nebu, zar joj time nije htio objaviti vječno spasenje, neopisivu slavu i sveto predodređenje? Nešto takvo ne možeš naći u životopisima spomenutih svetaca. Kad su oni dijelili milostinju, nije im bila objavljena nagrada koja ih čeka na nebu. Gospodin je, doduše, rekao Martinu koji je bio katekumen, da je od njega primio haljinu, ali mu nije rekao da će mu dati haljinu slave, iako ju je dobio. I nije mu dao neku stvarnu haljinu kao nagovještaj one koju će primiti u nebu, kao što je doživjela naša sveta djevica.

Ne smijemo potcjenjivati takva objavljenja i te darove. Ako sigurnost vječnog spasenja ispunja dušu utjehom koju ni jezik ni pero ne mogu opisati, što onda donosi stalnost posjedovanja slave u nebu? Donosi duši brzi rast u svim krepostima: strpljivosti, jakosti, umjerenosti, marljivosti i ustrajnosti u vjeri, ufanju, ljubavi te napredak u svim svetim vrijednostima. Tako ono što je prije bilo teško, postaje lagano te duša može podnositi sve za ljubav onoga koji joj je otkrio za čim treba težiti i u tome je hrabri.

Vidiš, čitatelju, da se nešto posebno događalo s ovom svetom djevicom. A mogu ti reći da ćeš vidjeti i većih i neobičnijih događaja. Međutim, nastavimo s onim što smo počeli opisivati.

139. – Raspaljena neugasivim žarom samilosti, dozna da neki siromah, koji se iz ljubavi prema Bogu odrekao zemaljskih dobara, pati od gladi. Da bi nahranila gladna Krista u osobi siromaha, Katarina napuni torbu jajima, pokri je haljinom i krene prema siromahu. Usput uđe u neku crkvu i njezin se duh u domu molitve počne uzdizati prema Onome s kojim je stalno bila sjedinjena. Pade u ekstazu na isti način kako sam u prethodnom poglavlju opisao.

Dok je bila u zanosu, njezino se tijelo nagnulo na onu stranu gdje je bila torbica s jajima i svom se težinom tijela na njih nasloni. U torbici se slučajno nalazio mjedeni prsten kakav nose krojači pri svome poslu. On se slomi na tri dijela, a jaja ostaše netaknuta, upravo onako kako bijahu poslagana. Čudno: jaja su ostala cijela ispod težine Katarinina tijela i njihova ljuska nije pukla. Krhka kora od jaja

podnijela je težinu koja je bila teška i za mjed. Ne može se to protumačiti time da je težina tijela stajala na mjedenom kolutiću. Usporedi mali mjedeni prsten i količinu jaja s Katarininim tijelom koje se na njih naslonilo.

Ljubav koju je Bog ulio u srce Katarinino prelijevala se u raznovrsna djela milosrđa koja nisu samo blažila ljudsku bijedu, nego su davala slavu Bogu. Da to dokažem, spomenut ću još jedan neobičan slučaj. Nazočni su bili svi članovi doma njezina oca, a bilo ih je, kako tvrde pouzdani svjedoci, oko dvadesetak.

140. – Prema obavještenjima Lape, njezine majke, šurjakinje Lize, oca Tome njezina prvoga ispovjednika i još mnogo drugih koji su živjeli u kući Jakova, njezina oca, događaj se zbio u vrijeme kad je Katarina dobila dopuštenje od svoga oca da može nesmetano dijeliti milostinju siromasima. Cijela se obitelj služila vinom koje se, za nesreću, počelo kvariti. Katarina je običavala davati siromasima ne bilo kakvu hranu, nego najbolju koju bi u kući našla. Kad dozna da se vino u bačvi počelo kvariti, načela je drugu bačvu. U njoj je bilo vina kojim se cijela obitelj mogaše služiti petnaest do dvadeset dana. Prije nego su ukućani počeli točiti vino iz te bačve, Katarina ga je već obilno dijelila siromasima svakoga dana, jer je nitko nije smio ometati u dijeljenju milostinje.

Nekoliko dana kasnije i za obitelj se točilo iz iste bačve. To nije spriječilo Katarinu da nastavi uzimati isto vino. Dapače, dijelila ga je darežljivije držeći da nitko u kući neće opaziti kako vina brzo nestaje. Tako je radila dvije sedmice, tri sedmice, čitavi mjesec dana, a vina u bačvi nije bilo manje. Svi su se čudili. Katarinina braća obavijeste oca da bačva kojom se dugo služe još uvijek ne pokazuje znaka da će presušiti. Osim toga, nikada dosad nisu pili tako dobro vino. To vino razveseljavaše ukućane ne samo količinom koja se nije smanjivala, nego i vanredno dobrim ukusom.

141. – Nitko nije znao objasniti što se događa, ali je Katarina bila uvjerena da je to čudo svemoguće Božje dobrote. Postala je još darežljivija i dijelila je obilato siromasima, kolikogod ih je pristizalo. Pa ni tada vina u bačvi nije nestajalo niti je gubilo ukus. Prođe i drugi mjesec pa i treći, a vino je još uvijek teklo istom snagom.

Dođe vrijeme berbe i trebalo je bačve pripremiti za novo vino. Kućna je čeljad htjela bačvu isprazniti i napuniti je novim vinom koje se točilo iz tijeska. No Božja darežljivost nije tako mislila.

Sve bačve bijahu napunjene novim vinom, a iz tijeska je još uvijek curilo. Mladić koji je nadgledao sav posao, naredi da se i ta bačva isprazni i uredi. Odgovore mu da je još prošle noći u njoj bilo vina i čini se da ne nestaje. Mladić se razljuti i ponovno naredi da se bačva isprazni i vino pretoči u druge posude, jer se već ne može čekati.

I zaista, čudo neviđeno u našim danima! Bačva iz koje se dan prije točilo vino u velikoj količini bi otvorena, a u njoj ni kapi vina. Začuđeno opaziše da je tako suha kao da dugo vremena u njoj nije bilo ništa. Kad to vidješe, uvjeriše se da je količina vina i njegova vrsnoća bilo čudo koje dugo trajaše.

Vijest se o tom čudu proširi cijelom Sijenom. Svjedoci su bili ukućani i drugi koje sam spomenuo. Oni su mi događaj ispripovjedili.

Time završavam ovo poglavlje.

ČETVRTO POGLAVLJE

LJUBAV PREMA BOLESNICIMA

142. – Katarinina samilost prema siromasima bila je zaista velika. No bezgranična njezina plemenitost pokazala se u njezi bolesnika. Za takvu brižnost još se nije čulo i oni koji je nisu osjetili, ne mogu je shvatiti. To se ne smije prešutjeti. Naprotiv, o tome treba govoriti, na slavu svemogućega Boga.

Što ću ovdje ispripovjediti, našao sam u spisima oca Tome ili sam doznao od oca Bartolomeja di Domenico iz Sijene, koji je danas učitelj svetog bogoslovlja i provincijal Rimske provincije. Tomu mogu dodati svjedočanstvo mnogih žena, vrlo vjerodostojnih, među kojima su Lapa i Liza.

143. – Živjela je u Sijeni bolesna i siromašna žena imenom Tecca. Kako je bila bez mogućnosti za život, bi prisiljena zamoliti da je prime u bolnicu gdje bi mogla dobiti lijekove, jer ih sama nije mogla nabaviti. Primljena je u neku sirotinjsku bolnicu gdje joj pružiše najnužnije. No bolest krene na gore; guba se raširi po čitavom tijelu. Još gore je bilo da je nitko nije htio njegovati zbog straha od zaraze. Već bješe odlučeno da je ostave izvan gradskih zidina, kako se običavalo raditi s gubavcima.

Katarina dozna za taj slučaj. Obuzeta vatrom plemenite ljubavi, ode u bolnicu. Došavši do bolesnice, primi je za ruke i ponudi se da će je njegovati za sve vrijeme bolesti. Što je obećala, to je izvršavala. Svakog dana, ujutro i uvečer, bila je uz bolesnicu, hranila ju je i pomagala joj brižljivo u svim drugim potrebama. U toj gubavoj osobi očima svoje duše gledala je svog nebeskog Zaručnika.

144. – Iako Katarina sve to obavljaše iz savršene kreposti, bolesna se žena pokazala ohola i nezahvalna. Zna se dogoditi, ne baš rijetko, da neke osobe koje nemaju duha poniznosti postanu drske i ohole upravo onda kad bi morale

biti ponizne i umjesto da budu zahvalne svojim dobročiniteljima, znaju ih vrijeđati. To se dogodilo i u ovom slučaju. Na poniznost i ljubav plemenite djevice bolesnica je odgovorila nerazumnim prezirom.

Gledajući kako je Katarina odano poslužuje, poče od nje tražiti usluge kao da na njih ima pravo. Vrijeđala ju je i grdila svakakvim neumjesnim riječima kad joj se svaka želja ne bi ispunila. Jednog se jutra Katarina zadrži duže u crkvi i zakasni doći do bolesnice. Ona je odmah obaspe drskošću i uvredama spominjući i ulicu u kojoj je Katarina stanovala: »Dobro došla, gospođo kraljice iz Fontebranda! Gle, kako je mila naša kraljica koja provodi dan u crkvi braće! Jeste li, gospođo, proveli čitavo jutro s braćom. Izgleda da vam nikada nije dosta zabava.«

Takvim i sličnim riječima izazivala je Kristovu službenicu. Katarina se ipak nije osjetila uvrijeđenom i mirno joj, kao dijete majci, odgovori: »Draga majko, za ljubav Božju, nemojte se uznemirivati. Možda sam malo zakasnila, ali ću brzo obaviti sve što treba.« Za čas bi potpalila vatru, stavila lonac i pripremila jelo, tako brzo da se i sama nestrpljiva bolesnica čudila.

145. – Dugo je sve to trajalo, a Katarina nije pokazivala ni najmanje umora niti je sustajala u milosrdnoj ljubavi. Mnogi su se tome divili, a majka je Lapa bila zabrinuta. Govorila joj je: »Kćeri moja, i ti ćeš ogubaviti. Ne odobravam da njeguješ gubavo čeljade.« Katarina postavi svu nadu u Gospodina i stiša majčino nezadovoljstvo uvjeravajući je blagim riječima da se ne boji zaraze. Naprotiv, ta je služba milost koju joj iskazuje Gospodin. Na taj način ukloni sve zapreke koje stajahu na putu njezinoj milosrdnoj ljubavi i ustraje u požrtvovnoj službi.

Stari neprijatelj davao gledaše na sve to zavidnim okom i pripremaše novi napad. Gospodin ga je dopustio zato da konačna pobjeda njegove zaručnice bude što slavnija. Dogodi se da se Katarinine ruke zaraziše gubom. Ruke kojima je držala gubavo tijelo bolesnice počele su pokazivati znakove bolesti tako jasno, da svatko tko bi ih izbliza gledao, mogaše zaključiti da je zaista postala žrtvom te bolesti. Uza sve to ona je bila ustrajna. Radije odabra da je guba posve prekrije nego da odustane od djela ljubavi kojemu se posvetila. Zapostavljajući tijelo kao bezvrijedno blato, bila je spokojna u pogledu svega što bi se moglo dogoditi, želeći služiti vječnomu Zaručniku. Zaraza je trajala nekoliko da-

na. Ti su dani bili za Katarinu kao jedan čas zbog nesavladive ljubavi što je ispunjala njezino srce. Gospodin koji nas katkada pohodi bolešću da bi nas kasnije mogao izliječiti, koji nas obara da nas može podići, koji čini da sve bude na korist onih koji ga ljube, s radošću promatraše junaštvo svoje zaručnice, ali nije dopustio da zaraza dugo traje.

146. – Uskoro se bolesnici približi zadnji čas. Katarina stajaše uz nju i hrabraše je da smireno dočeka kraj. Mirno je prihvatila mrtvo tijelo, oprala ga, odjenula ga, pripremila za pokop i vlastitim rukama položila u grob. Čim je mrtvo tijelo bilo pokopano, začas se Katarinine ruke očiste od svakoga traga gube kao da nikada nisu bile zaražene. Dapače, ruke joj postaše sjajnije od ostalih dijelova tijela te se činilo da ih je zaraza uljepšala.

Ne zapažaš li, čitatelju, mnoštvo kreposti u jednom djelu milosrđa što ga je sveta djevica iskazala. Bila je tu ljubav, kraljica svih kreposti, koja sve oživljuje. Ona je poticala Katarinu da se prihvati te prezrene službe i hrabrila je da ustraje do konca. Uz ljubav je bila poniznost; ona ju je naučila kako će se dušom i tijelom poniziti pred odbačenom patnicom. Strpljivost ju je nadahnjivala da podnosi s nehinjenim zadovoljstvom uvrede i da bez mrmljanja prihvati odurnu bolest kojom se zarazila. Tu se našla i čvrsta vjera; po njoj je u gubavoj bolesnici gledala božanskog Zaručnika. Gledajući ga očima vjere, odluči da ga poslužuje svom požrtvovnošću. Nada joj je davala hrabrost da junački ustraje do kraja. Radi mnoštva kreposti dogodilo se čudo: gube, kojom se Katarina zarazila dvoreći bolesnicu, nestane na dan njezina ukopa.

Zaista bijahu to čudesna zbivanja. No još veće čudo vidjet ćeš, dragi čitatelju, ako budeš pomnjivo pratio moje izlaganje.

147. – U vrijeme kad se zaručnica Kristova posvetila dvorbi siromaha i bolesnika, u Sijeni je živjela neka sestra od pokore sv. Dominika imenom Palmerina. Prema običaju onoga vremena ona je poklonila sve svoje imanje Kući Milosrđa.[1]

Palmerina je imala vjeru, ali je s druge strane bila u uzama đavla. Iskra zavisti i oholosti koja je dotad tinjala u

1) Kuću Milosrđa (bolnicu) osnovao je bl. Andrija Galleroni sredinom 13. stoljeća. Nalazila se u ulici koja je kasnije nazvana Della Sapienza. God. 1408. zgrada je ustupljena Sveučilištu, a 1816, kad je Sveučilište prešlo u ulicu S. Vigilio, preuze je Institut za lijepe umjetnosti.

njezinu srcu, razbukta se u pravi oganj mržnje prema Katarini. Nije ju mogla smisliti. Na sami spomen njezina imena uskipjela bi mržnjom protiv nje. I potajno i javno ju je ocrnjivala. Iskazivala je prema njoj neopisivu odbojnost.

Katarina ju je nastojala pridobiti poniznošću i blagošću, ali ona preziraše njezinu skromnost. Kao u sličnim slučajevima, Katarini ne preostane drugo nego da se obrati svome Zaručniku i da moli za mrziteljicu. Time, kako kaže Apostol,[2] stavljaše goruću žeravu na glavu Palmerine, jer su se te molitve poput ognja dizale do Gospodina i zazivale milosrđe i pravdu. Službenica je Gospodinova tražila samo milosrđe za onu koja je vrijeđaše. No budući da slavimo Božje milosrđe i pravdu kad mu se molimo, milosrđe bez pravde ne možemo postići.

148. – Gospodin je strogo presudio, ali je po Katarininu zagovoru presudu ublažio. Najprije dodirne Palmerinino tijelo da bi joj spasio dušu. Božanski je sud pokazao njezinu okorjelost u zloći, a s druge strane nježnost ljubavi kojom je obdario Katarinu. Palmerina je zbog ustrajanja u grešnosti bila blizu osude, ali je Providnost odlučila da je spasi upravo molitvama i zaslugama Katarine. I tijelom i duhom bijaše daleko od ozdravljenja, pa ipak nije se nimalo promijenila. Bezrazložna mržnja koju je gojila prema Katarini još više se povećá. Katarina se služila svim mogućim oblicima poniznosti i blagosti da smekša njezino okorjelo srce. Stalno ju je posjećivala, iskazivala joj naklonost riječju i djelom, ponizivala se pred njom i bila spremna da joj u svemu ugodi. No ona, tvrđa od kamena, ne pokaza ni najmanje zahvalnosti. Bijaše upravo zaražena mržnjom prema Katarini. Zahtijevaše da joj se makne s očiju. Pravedni je sudac sve to motrio. Dopustio je da neprijatelj ljubavi osjeti težinu njegove pravednosti. Tjelesne su moći Palmerinine naglo popustile i prijetila je opasnost da umre u Božjoj nemilosti.

149. – Kad te vijesti dopriješe do Katarininih ušiju, povuče se ona u svoju sobu i navali molitvama na svoga Zaručnika tražeći milost. Nije mogla podnijeti da neka duša propadne zbog nje. Molila je, kako mi je kasnije rekla, ovako: »Moj Gospodine, zar sam rođena zato da zbog mene duše stvorene na tvoju sliku i priliku budu osuđene na vječnu propast? Možeš li dopustiti da ja koja sam dužna pomagati svoju sestru na putu vječnoga spasenja budem uzrok njezine

2) Rim 12, 20.

vječne propasti? Takva odluka ne može biti djelo tvoga milosrđa. Tvoja vječna dobrota ne može to dopustiti. Ne bi li bilo bolje da se nisam rodila nego da budem kriva za gubitak duše koju si svojom krvlju otkupio! Jadna li sam! Zar je to tvoje obećanje koje si mi dao kad si rekao da će moj život pridonositi spasenju bližnjih? Služiš li se sa mnom kao sredstvom da ostvariš plod spasenja ili da moja sestra izgubi dušu zbog mene? Bez sumnje, moji su grijesi uzrok tome. Drugo i ne mogu očekivati. Pa ipak ne namjeravam prestati tražiti tvoje vječno milosrđe. Neću sustati zazivati tvoju beskrajnu dobrotu sve dok se zlo koje sam zaslužila ne okrene u dobro i moja sestra izbjegne vječnoj smrti.«

Dok je sveta djevica tako molila, više srcem nego jezikom, dobi odgovor da Božja pravda ne može ostaviti nekažnjenom toliku zlobnu mržnju. Katarina se baci na zemlju vapeći: »Moj Gospodine, neću se maknuti s ovoga mjesta dok se ne smiluješ mojoj sestri. Ja ću ispaštati kaznu za njezine grijehe jer sam upravo ja uzrok zloće u kojoj se ona nalazi. Ne ona nego sam ja zaslužila kaznu. Premilostivi Gospodine, zaklinjem te tvojom dobrotom i tvojom blagošću, ne dopusti da duša moje sestre napusti tijelo prije nego dobije tvoju milost i tvoje milosrđe.«

– 149 bis. – Katarinina je molba imala uspjeha. Palmerinina se duša tri noći i tri dana mučila u smrtnoj borbi. Prijatelji umiruće žene stajali su unaokolo, puni samilosti. Katarina je čitavo vrijeme molila, danju i noću. Njezine ponizne suze pobijedile su, da se tako izrazim, Nepobjedivoga i svladale Svemogućega. Gospodin kao da se više nije mogao boriti s njom, rasvijetli dušu umiruće žene da spozna svoj grijeh i da se pokaje.

Čim je Katarina doznala što je Gospodin učinio, požuri se do sestre koja je bila na samrti. Kad je Palmerina opazi, pokaže joj znakovima da je prepoznaje i stane zahvaljivati onoj koju je prije mrzila i prezirala. Prizna svoj grijeh, primi sveta otajstva umirućih i skrušena se srca preseli u vječnost.

Kad je Palmerina umrla, Gospodin pokaza Katarini njezinu dušu spašenu. Ljepota joj je bila tolika, kako mi je kasnije rekla, da je nikakve riječi nisu kadre opisati. Iako još nije bila preobražena slavom gledanja Boga, bila je obasjana sjajem koji joj pripada stvorenjem i milošću svetoga krštenja. Gospodin je govorio: »Gledaj, draga kćeri, ovu dušu. Bila je izgubljena, a dobio sam je natrag tvojom pomoću. Nije li lijepa? Tko ne bi bio spreman trpjeti svakakve

muke da postigne ovu ljepotu? Ja sam ljepota od koje proistječe svaka druga ljepota. Ljepota je ljudskih duša tako divna da sam rado sišao s nebesa na zemlju i prolio svoju krv za njihov spas. Jednako se i vi morate brinuti i raditi jedan za drugoga da nitko ne bude izgubljen. Zato sam ti pokazao tu dušu da bih te još više zagrijao za spasavanje duša svih ljudi te da potakneš i druge da isto rade po milosti koju vam dajem.«

150. – Zahvaljujući svome Zaručniku, Katarina mu upravi molbu koja joj je bila na srcu, da bi joj u svojoj dobroti dopustio vidjeti unaprijed ljepotu duša s kojima dolazi u dodir, da bi tako njezina briga za duše bila što ustrajnija. Molitva joj bi uslišana. Gospodin joj reče: »Budući da nisi tražila ništa od ovoga svijeta i da se posve predaješ meni koji sam čisti Duh, te da si stalno molila za Palmerininu dušu dok joj nisi postigla spasenje, darivam ti moć duhovnoga svjetla kojom ćeš vidjeti ljepotu ili gadost duša kojima se približiš. Oči tvoje duše vidjet će duhovna svojstva tako jasno kao što tvoja tjelesna osjetila spoznavaju osobine tijela. Na taj ćeš način moći promatrati ne samo duše koje se nađu u tvojoj nazočnosti nego i one za čije spasenje budeš molila pa i one koje ti ne budu blizu.« Taj je milosni dar bio takav da je otada spoznavala što se događa u dušama onih koji su k njoj dolazili, bolje nego njihova vanjska djela i ponašanje.

151. – Jednog je dana povjerljivo zapitah o nekim pritužbama protiv nje: zašto ne zabrani ljudima da pregibaju koljena pred njom. Ona mi na to odgovori: »Gospodin zna dobro da ja ne držim ništa ili gotovo ništa do toga što ljudi oko mene rade. Zauzeta sam time da gledam njihove duše te ne marim za njihovu vanjštinu.« Rekoh joj: »Vidiš li zaista njihove duše?« Na to će ona: »Oče, kažem vam kao ispovjednu tajnu da je Spasitelj udijelio milost spasenja od vječne propasti jednoj duši zbog mojih ustrajnih molitava. Ta je duša zbog svojih grijeha bila osuđena na vječni oganj. Kasnije mi je Gospodin pokazao njezinu ljepotu. Otada mi nitko ne pristupa a da ne vidim u kojem mu je stanju duša.« I nastavi: »Moj oče, kad biste mogli vidjeti ljepotu ljudske duše, ne sumnjam da biste bili spremni sto puta dati svoj život za njezin spas. Ničega nema na ovome svijetu što bi se moglo usporediti s tom ljepotom.«

Zamolih je da mi opiše što se dogodilo. Tada mi ispriča od početka do kraja slučaj što sam ga prikazao. Spomenula mi je Palmerininu zloću i težinu grijeha što ga je počinila protiv nje. Kasnije sam čuo za taj grdni grijeh od sestara koje dobro poznavahu jednu i drugu osobu.

152. – Potvrdit ću to što sam spomenuo. Sjećam se da sam bio tumač između Katarine i pape svete uspomene Grgura XI. On nije znao talijanski, a ona nije znala latinski. Za vrijeme razgovora Katarina se potuži da je osjetila kako se na papinskom dvoru, koji bi morao biti cvjetni vrt nebeskih kreposti, osjeća zadah paklenih slabosti. Tada papa mene zapita kada je Katarina stigla na dvor. Odgovorih, prije nekoliko dana. Tada se on obrati Katarini: »Kako si mogla u tako kratko vrijeme doznati za ponašanje na rimskom dvoru?« Katarina se uspravi, iza kako se duboko poklonila iz poštovanja, poprimi veličanstven stav i upravi mu ove riječi: »Čast svemogućega Boga traži od mene do otvoreno govorim. Još prije nego sam otputovala iz rodne Sijene bila sam svjesnija zloga glasa i odurnog zadaha grijeha koji se događaju na rimskom dvoru, nego oni koji su ih počinili i čine ih svakoga dana.« Papa je zašutio, a ja ostah zaprepašten. Gledao sam njezin ponosan stav i čudio se neustrašivoj snazi koju je pokazala u razgovoru s papom.

153. – Dogodilo se i ovo, dok smo je pratili na putovanjima, i to u mjesta gdje ni ona ni itko od nas prije nije bio. Neki ljudi, nama potpuno nepoznati, htjeli su s njom razgovarati. Prema njihovoj odjeći činilo se da su uglednici, a i njihovo ponašanje odavalo je dobar odgoj. U stvari bijahu okorjeli grešnici. Katarina je smjesta uočila njihovu zloću i nije htjela s njima razgovarati niti se obazirala na njih. Kad su je na to prisiljavali, okrene se prema njima i reče: »Najprije se treba osloboditi od grijeha i prekinuti suradnju s đavlom pa se onda može govoriti o Bogu.« Tako ih se riješila.

Kasnije smo se uvjerili da se radilo o ljudima koji su bili zaglibili u sramotnim grijesima i nisu pokazivali volje za pokajanjem.

Jednom zgodom naišli smo na ženu koja je bila – žalosno je to spominjati – priležnica nekog crkvenog dostojanstvenika. Njezina vanjština, vladanje i odijevanje odavalo je kreposnu osobu. Bio sam nazočan kad je razgovarala s Katarinom. No dok je s njom razgovarala, nikako joj nije mogla

gledati ravno u oči jer je Katarina izbjegavala njezin pogled. Začuđen propitkivao sam tko je ta osoba. Rečeno mi je što sam spomenuo. Obavijestio sam o tome Katarinu, a ona će meni: »Da ste samo osjetili zadah što sam ga ja osjetila dok je sa mnom razgovarala, bili biste izbljuvali.«

Te sam događaje, čitatelju, predočio da bi donekle shvatio kakve je sve darove Bog poklonio Katarini. Ako sam ih spomenuo, nisam se udaljio od pripovijedanja. Dapače, bilo ih je potrebno istaknuti.

154. – Neprijatelj čovječanstva videći da će Katarinina dvorba bolesnika donijeti svetoj djevici neizmjerne zasluge i da će biti od velike koristi dušama bližnjih, spremi joj nove zasjede. No i u ovom slučaju zloća slaga samoj sebi. Iako je snovao da uništi plod sa stabla zasađena uz bistri potok raja, plod je, uz pomoć Božju, bio obilniji.

U isto vrijeme neka sestra od pokore sv. Dominika, imenom Andreja (u Sijeni je bio običaj muško ime davati ženama) oboli od raka na prsima. Bolest je sve više nagrizala tkivo i širila se u svim pravcima. Iz žive je rane tako zaudaralo da su svi koji su sestru dvorili, morali zatvarati nos. Nitko se nije htio na dvorbu obavezati, a izbjegavali su i posjete.

Katarina to dozna i shvati da je tu jadnicu, ostavljenu od svakoga, Bog povjerio njoj na brigu. Smjesta pođe do njezine kuće, približi se bolesnici s veselim smiješkom i ponudi se da će je njegovati dok bolest bude trajala. Bolesnica rado prihvati ponudu to više što je druge sestre napustiše.

155. – Katarina posluživa̧še udovicu, mlada djevojka stariju ženu. Jedna je izgarala od ljubavi prema Spasitelju, druga od tjelesne bolesti. Katarina u dvorbi nije nimalo posustala, iako je strašan zadah postajao sve nepodnošljiviji. Bila je uz bolesnicu uvijek u određeni sat i nikada nije pokazivala neugodnost. Ranu je čistila, prala, previjala bez i najmanjeg znaka gađenja. Nije se žurila poslom ni skraćivala posjete. Naprotiv, uvijek je bila vesela. Bolesnica se nije mogla nadiviti hrabrom ponašanju mlade djevojke. No neprijatelj svake kreposti i ljudskoga roda promatraše to kivnim okom. Snovao je kako bi prekinuo djelo milosrdne ljubavi koja stajaše na putu njegovim zlim namjerama.

Jednoga dana dok je Katarina previjala ranu, a neugodni zadah bio nesnosniji nego obično, đavao, koji nije mogao

svladati njezinu hrabrost oslonjenu na ljubavi Kristovoj, napadne je udarom na tijelo. Želudac joj zahvati takva mučnina te je izgledalo da će sve izbljuvati. Službenica se Kristova okomi na samu sebe i ukori svoje tijelo: »Zazireš od svoje sestre koju je Krist otkupio svojom krvlju? Sutra možeš i ti završiti istom bolešću, možda i gorom. Tako živ bio Bog, ne smiješ ostati nekažnjeno.« Nato se sagne nad bolesnicu, stavi svoja usta i nos na otvorenu ranu i tako osta toliko vremena dok nije svladala gađenje, dok nije ukrotila tijelo koje se opiralo duhu.

Bolesnica jecaše: »Dosta, kćeri, prestani! Predraga kćeri, nemoj uništiti samu sebe tim odurnim smradom.« Katarina se nije makla dok neprijatelj nije bio posve svladan. Đavao se udaljio i neko vrijeme pritajio.

156. – Videći da ne može svladati Katarinu, đavao počne spletkama oko bolesnice. Otkrije da ona nije čvrsta ni jaka duha.

On koji sije kukolj među pšenicu, poče u duši bolesnice poticati zavist i odbojnost prema Katarini. Sjeme neraspoloženja raslo je, pretvorilo se u zloću i naraslo do mržnje. Bolesnica je shvaćala da neće naći nikoga drugoga na koga bi se mogla osloniti pa mržnju zamijeni nečuvenom ljubomorom. Onaj koji mrzi lako povjeruje sve što se zlo govori o osobi koju ne podnosi. Tako i ta stara žena, zavedena od đavla, posumnja u djevičansku čast svoje njegovateljice. Kad Katarina nije bila uz nju, zamišljaše da se bavi nečasnim poslom.

Žrtve đavolske lukavosti svršavaju žalosno. Najprije zavide tuđim krepostima kojima su se prije divili, zatim zavist preokrenu u mržnju. Napokon u svojoj zaslijepljenosti, kako kaže Izaija prorok, »zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom.«[1] No sveta djevica ostane čvrsta poput stupa. Pred svojim očima nikoga drugoga nije vidjela do svoga Zaručnika. S jednakim je veseljem njegovala bolesnicu. To je bio njezin odgovor starom neprijatelju jer je shvatila da je on uzročnik njezinih patnja. No što je Katarina pokazivala veću plemenitost u milosrdnoj dvorbi, izazivala je na sebe sve veću mržnju. Đavao potpuno obuze dušu bolesnice te je nevinu djevicu proglasila najvećom besramnicom.

157. – Ogovaranje dopre do sestara. Starije sestre koje upravljahu zajednicom, raspitivahu se o tome u bolesnice.

1) Iz 5, 20.

Bolesna žena, još uvijek u vlasti đavla, potvrđivaše laži i optužbe proti Katarine. Rasrđene sestre pozovu Katarinu preda se, sasuše je pogrdnim riječima i uvredama optužujući je da je pogrdila djevičanstvo. Katarina blago i čedno odgovori: »Uvjeravam vas, gospođe i moje sestre, milošću Isusa Krista, djevica sam.« Ništa drugo nije govorila pred svojim tužiteljicama. Jedina joj obrana bijaše neprekidno ponavljanje: »Uistinu, djevica sam. Vjerujte mi, djevica sam.«

158. – Dok se to događalo, Katarina nije nimalo posustala u njegovanju bolesne žene. Iako je bolno podnosila ogovaranje, nastavila je najnježnije služiti svoju klevetnicu.

Čim bi bila slobodna, povukla bi se u svoju sobicu i nalazila utjehu u molitvi. Molila je srcem i riječima: »Svemogući Bože i premili moj Zaručniče! Ti dobro znaš od kolike je vrijednosti dobar glas za svaku djevojku i kako sam dah sumnje baca ljagu na čistoću onih koji su zaručeni s tobom. Htio si da i tvoja slavna Majka uzme k sebi onoga koji je postao njezinim zaručnikom. Ti znaš da su izmišljotine protiv mene djelo oca laži, da bi me udaljio od djela milosrđa što ga činim iz ljubavi prema tebi. Pomozi mi, Gospodine Bože moj. Ti znaš da sam nevina. Ne dopusti staroj zmiji koja je pobijeđena tvojom mukom, da me svlada.« Plakala je i molila. Tada joj se ukaže Spasitelj svijeta držeći u desnoj ruci zlatnu krunu posutu biserima i dragim kamenjem, a u lijevoj trnovu krunu i reče joj: »Draga kćeri, želim te upozoriti da ti je suđeno nositi ove dvije krune, jednu iza druge. Biraj što hoćeš. Ako sada odabereš trnovu krunu, sačuvat ću ti drugu za vječni život. Ako sada prihvatiš skupocjenu krunu, trnova će te čekati iza smrti.« Ona na to odgovori: »Gospodine, odrekla sam se svoje volje i odlučila da prihvatim tvoju volju. Zato nemam što birati. Ako tražiš da ti odgovorim, bez ustručavanja kažem da želim s tobom sudjelovati u muci i patnju izabrati kao utjehu, iz ljubavi prema tebi.«

Nakon tih riječi objema rukama odlučno uzme trnovu krunu i postavi je sebi na glavu tako da su se drače zabile sa svih strana. Iza toga viđenja stalno je zbog uboda drača osjećala bol u glavi, kako mi je priznala. Tada joj Gospodin reče: »Sve je u mojoj vlasti. Ako sam dopustio da se sablazan dogodi, lako mi ju je ukloniti. Ti ustraj u služenju i ne popuštaj đavlu, jer on neće da to radiš. Kasnije ću učiniti da potpuno svlađaš nečastivoga i sve što je snovao protiv tebe past će na njegovu glavu, a tvoja će se slava povećati.« Službenica Gospodinova osta utješena i ohrabrena.

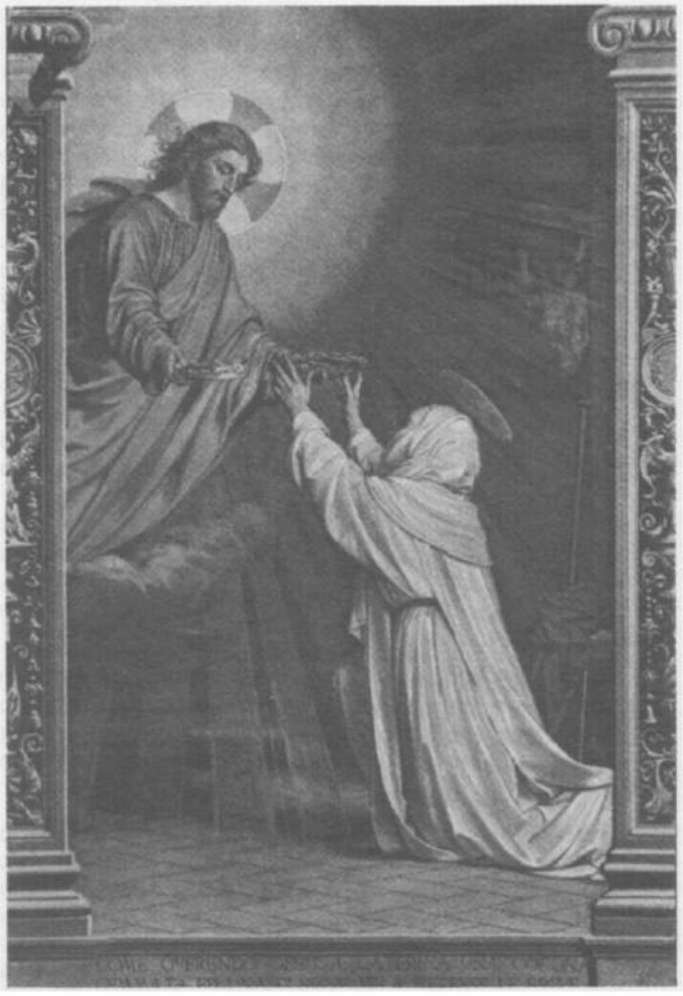

Ponuda dviju kruna – Freska A. Franchi (Svetište sv. Katarine – Sijena)

159. – U međuvremenu njezina majka Lapa dozna za klevetu što ju je Andreja širila i među sestrama. Ona nije sumnjala u čast i poštenje svoje kćeri, ali je bila silno ogorčena na Andreju. Uvjerena u nedužnost Katarininu, ovako je ukori: »Nisam li ti često govorila da se držiš daleko od te bezobraznice. Eto kako ti je uzvratila. Osramotila te pred sestrama. Ako je i dalje budeš dvorila i išla k njoj, neću te smatrati svojom kćerkom.« I to je zamiješao neprijatelj da zastraši Katarinu i da je odvrati od svetoga djela milosrđa. Katarina je mirno slušala što joj je majka govorila. Šutjela je i kasnije pošla do nje; klekne i tiho progovori: »Premila majko, znaš kako Bog radi. Prestaje li on zbog toga što su ljudi nezahvalni obasipati ih svojim milostima? Kad je naš Gospodin visio na križu, je li odustao od djela spasenja ljudskoga roda zbog uvreda kojima su ga obasipali? Ako ja prestanem dvoriti Andreju, nitko neće preuzeti tu dužnost mjesto mene i ona će umrijeti napuštena od svih. Zar da mi budemo uzrokom njezine smrti. Podlegla je i postala žrtvom đavolske lukavosti, no može se dogoditi da je Gospodin prosvijetli i da shvati kako je daleko zastranila.« Katarina nakon toga dobi majčin blagoslov i vrati se bolesnici. Za nju se i dalje brinula kao da je ta žena ni jednom riječju nije uvrijedila.

Andreja se čudila jer nije mogla pronaći ni najmanji znak uznemirenja na Katarini. Morala je priznati da je pobijeđena. Počela ju je peći savjest i dušu joj izjedati nemir. Na Katarini se zapažalo kako je njezina ustrajnost nepokolebiva.

160. – Gospodin se smilovao staroj ženi i jednim joj viđenjem pokazao vrijednost svoje zaručnice. Jednoga dana kad je službenica Kristova ušla u sobu i približila se krevetu, bolesnici se učini da se oko postelje spušta divno i ugodno svjetlo koje joj otklanja sav osjećaj boli. Ne shvaćajući što se događa, bolesnica je u tom svjetlu sve jasnije raspoznavala obrise svoje njegovateljice čije se lice tako preobrazilo da je mjesto Katarine, Lapine kćeri, vidjela veličanstvenog anđela. Sjaj ju je zatim cijelu obasjao. Dok je to Andreja promatrala, iskreno se uvjeri u svoju krivnju što je ozloglasila tu divnu djevojku. Viđenje trajaše neko vrijeme i kao što se pokazalo, tako je nestalo. Andreja osjeti veliku utjehu i u isto vrijeme veliku bol i žalost o kojoj govori Apostol da »rađa spasonosno i stalno obraćenje.«[1] Malo zatim, du-

1) 2 Kor 7, 10.

boko raskajana, zamoli Katarinu za oproštenje, priznavajući da je sagriješila šireći sablažnjive klevete protiv nje. Svjetlost koja je zasjala u sobi donijela je njezinoj duši unutarnje svjetlo i spoznala je da ju je sotona zaveo. Katarina prihvati ruke svoje klevetnice uvjeravajući je da nije ni jedan čas požalila milosrdno djelo koje joj je iskazala i da se ne osjeća nimalo uvrijeđenom. »Znam, dobra majko, – reče joj – da je neprijatelj čovječanstva bio uzročnik sablazni i da vas je on zaveo svojim spletkama. Njega optužujem, ne vas. Vama sam zahvalna jer ste kao iskren prijatelj nastojali čuvati moju čast.« Tim riječima ju je umirila. I požuri se poslom da ne bi bez potrebe gubila vrijeme. Iza toga se povuče u svoju sobu.

161. – Andreja uvidi svoju krivicu. Svima koji je posjećivahu suznih očiju i jecajući prizna da je lagala i da je bila zavedena od đavla. Spozna svoju grešnost i odlučno izjavi da je Katarina, koju je lažno oklevetala, ne samo nevina nego da je svetica puna Duha Svetoga i da to izjavljuje s uvjerenjem. Pitahu je na temelju čega tvrdi da je Katarina svetica. Ona je isticala i ponavljala da nikada nije upoznala osobu plemenitiju, da joj nitko nije pružio takvu duhovnu utjehu kakvu je osjetila u času kad je vidjela Katarinu preobraženu i obasjanu nebeskim sjajem. Na pitanje je li sve to vidjela svojim tjelesnim očima odgovori da jest i da nema riječi koje bi mogle opisati divnu svjetlost koju je vidjela i utjehu koja joj je ispunila dušu.

Glas se o Katarininoj svetosti počeo sve više širiti. Namjera starog neprijatelja da je ocrni postala je, djelovanjem Duha Svetoga, uzrokom njezine slave. Kao što nije klonula u nevoljama, tako se nije uzoholila kad je bila čašćena. Katarina nastavi djelima milosrđa kojima se posvetila i stalno je samu sebe podsjećala svoje ništetnosti. A ako je što dobro u njoj, to je dar »onoga koji jest«. Neprijatelj još uvijek nije popuštao. Ponovno pokušavaše, kao i prije, izazvati gadljivost u želucu da bi je na taj način svladao.

162. – Jednoga dana dok je previjala Andreji ranu, osjeti nepodnosiv i ogavan zadah. Nije tome bio uzrok prirodni tijek bolesti koliko izazov đavla. Katarinina se nutrina uzbudila zbog strahovite odbojnosti i želudac samo što nije počeo povraćati. Osnažena milošću Duha Svetoga u zadnjim pobjedama, nije dopustila da joj tijelo nadvlada duh. Opre se snažno tijelu i reče mu: »Takav živ bio moj vječni Zaručnik, morat ćeš u se primiti ono što ti se toliko gadi.«

Nalije čašu vodom kojom je isprala gnojnu ranu, makne se u stranu da je bolesnica ne vidi i ispije svu vodu. U jedan čas osjećaj gađenja izčezne. Kad je kasnije netko o tome govorio u njezinoj nazočnosti, Katarina mi povjerljivo šapne: »Nikakvo jelo ni piće otkad sam živa nije mi bilo tako ukusno kao taj napitak.« Nešto slično nađoh u bilješkama što ih je ostavio njezin prvi ispovjednik otac Toma. On je zapisao da je osjetila vanredno ugodan miris kad je ustima dodirnula ranu.

Ne znam, čitatelju, što ćeš misliti o tome što sam ispričao. Završit ću, no reći ću ukratko što nas je Gospodin time htio poučiti.

163. – U noći nakon te zadnje pobjede koju joj je milostivo njezin Zaručnik poklonio, dok je molila imala je viđenje. Ukaza joj se naš Gospodin i Spasitelj Isus Krist s utisnutih pet rana koje je primio na križu za naše spasenje i reče joj: »Predraga kćeri, prošla si kroz mnoge kušnje iz ljubavi prema meni i uz moju si ih pomoć nadvladala. Zato si mi postala draža i milija. Jučer si mi posebno ugodila jer si prezrela ugodnosti tijela i sve u čemu ljudi nalaze užitak. Nadjačala si đavolske napasti. Tvoja žarka ljubav prema meni nadvladala je prirodu tijela, ispila si radosno onaj gadljivi napitak. Jer si time pobijedila narav, dajem ti napitak koji nadvisuje i narav i svaku ljudsku naviku.« Stavi joj desnu ruku na vrat, privuče je prema rani svoga boka i reče: »Pij, kćeri, iz moga boka i duša će ti osjetiti vanrednu slatkoću. I tvoje tijelo, koje si zbog mene prezrela, ispunit će se vanrednom milinom.«

Našavši se uz izvor Života, dodirne tjelesnim i još više duhovnim ustima svetu ranu i požudno je pila sveti i uzvišeni napitak. Kad joj Gospodin dade znak, udalji se od toga izvora zadovoljna i zasićena.

Gospodine neizmjernog milosrđa, kako si sladak onima koji te ljube, kako si mio onima koji te uživaju. A što si sve onima koji se napajaju iz tvoga srca! Kad piju tvoj napitak imaju te blizu i sjedinjuješ se s njima jače i savršenije. Znam, Gospodine, da ni ja ni drugi to nećemo nikada shvatiti. To će nam ostati nepoznato kao što slijepi neće nikada doživjeti boju ni gluhi glazbu. Ipak, Gospodine, ne želimo biti nezahvalni za milosti koje obilato dijeliš svojim svecima. Promatramo ih i divimo im se koliko možemo. Svojim slabim snagama hvalu dajemo tvome veličanstvu.

164. – Preporučam ti, čitatelju, da pažljivo razmotriš vanrednu krepost naše divne djevice. Gledaj veliku ljubav koja je poticaše da preuzme tako nezahvalnu službu. Svrati, molim te, pozornost na žar te ljubavi kojom je ustrajala, usprkos odbojnosti što ju je takva dvorba izazivala. Promotri, zaklinjem te, neuništivu postojanost njezine odluke da ne sustane bez obzira na podle optužbe i besramna ogovaranja. Zamisli napokon kako je usto čvrsto stajala uz Krista, kako se zbog pohvala nije uznijela, kad je unatoč prirodnog gađenja prisilila želudac na pokornost i kako se mirno prilagodila onome što je ljudskom oku odurno gledati. Tako nešto ne mogu mnogi pa ni rijetki. Danas su takvi rjeđi od feniks-ptice.

Divne li posljedice svega toga! Pije iz rane na boku našega Spasitelja tako da joj dušu oblijeva milost koja se razlijeva i na tijelo. Poslije toga više ne uzima niti može primiti bilo kakvu hranu. O tome namjeravam govoriti na idućim stranicama.

Završavam ovo poglavlje koje se nešto oduljilo, no to mu ne umanjuje značenje.

Ne ponavljam imena svjedoka jer sam ih već spomenuo. Izavljujem ipak da se to kao i ono što ću iznijeti temelji na Katarininim izjavama, zapisima oca Tome, njezina prvoga ispovjednika i na onome što sam doznao od braće svoga reda i od pouzdanih žena, njezinih susestara, a i njihova sam imena naveo. Ukoliko bude potrebno, i opet ću se na njih pozvati.

PETO POGLAVLJE

KAKO JE KATARINA ŽIVJELA

165. – Nebeski je Zaručnik prokušavao svoju odabranicu u vatri raznovrsnih suprotnosti i poučavao je kako će pobijediti staroga neprijatelja u svim borbama. Činilo se da je dozrelo vrijeme za konačnu nagradu koju je zaslužila. No njegova je Providnost drukčije odredila. Još nije bilo došlo vrijeme za to, još nije bila sazrela žetva koju je njezin život ovdje na zemlji trebao donijeti. On je bio njezin Zaručnik, ali i njezin Gospodin i učitelj. Ona je bila njegova zaručnica, ali ujedno i službenica. Trebala je još živjeti na zemlji i pribaviti vidljiviji zalog vječne nagrade. Želio je da još hoda ovom zemljom i bude s ljudima. To joj je objavio na ovaj način.

Jednoga dana ukaza joj se naš Gospodin dok je u svojoj sobici molila i otkrije joj što je još čeka u životu. Reče joj: »Znaj, draga kćeri, da ćeš u životu dobiti mnoštvo mojih darova koji će izazvati čuđenje i nevjericu u mnogih. Ni oni koji te vole neće ti vjerovati i smatrat će da si žrtva prevare, a sve će se to dogoditi iz ljubavi koju imam prema tebi. Namjeravam obasuti tvoju dušu obiljem božanskih milosti i one će prožeti tvoje tijelo i tvoju dušu. Živjet ćeš na neuobičajan način. Tvoje će srce biti ispunjeno brižnošću za spas duša. Vladat ćeš se mimo običaja ostalih žena. Nećeš, po svom običaju, izbjegavati ljude. Radi njihova spasenja morat ćeš prihvatiti svakovrsne napore. Mnogi će se sablazniti nad tobom. Postat ćeš znakom osporavanja i očitovat će se misli mnogih srdaca. No ne plaši se i ne uznemiruj se. Bit ću stalno s tobom i čuvat ću tvoju dušu od zlobnih jezika i od usana koje govore laž. Hrabro poduzmi sve što te Duh Sveti nadahne. Tobom ću se poslužiti. Moja je namjera da mnoge duše otrgnem iz paklenih ralja i privedem nebeskom kraljevstvu.«

Tako joj je češće znao govoriti opetujući: »Nemoj se uznemirivati.« Sveta je djevica odgovarala: »Ti si moj Go-

spodin i moj učitelj. Ja sam tvoja ponizna službenica. Neka se uvijek vrši tvoja volja. Samo nek me tvoja milost ne napusti. Budi uza me da mi pomogneš.«

Kad bi viđenja nestalo, sveta djevica pohranjivaše te riječi u svoje srce i pitaše se kakva bi to mogla biti promjena u njezinu životu.

166. – Obećana Kristova milost poče ispunjavati njezinu dušu.

Duh Gospodnji obasu je svojim darovima. Bila je ohrabrena obiljem darova Duha Svetoga, ali je ostala ponizna i s prorokom govorila: »Malaksalo mi tijelo i srce moje: okrilje srca moga i baštino moja, o Bože!«[1] I opet: »Spominjem se Boga i uzdišem; kad razmišljam, daha mi nestaje.«[2]

Katarina je bolovala od ljubavi za Kristom i osjećaj njezine nemoći nalazaše olakšanje u uzdasima duševnim i tjelesnim. Hrana su joj bile suze i jecaji. U njima je nalazila utjehu koja joj je blažila strepnje. Gospodin je nadahne da prima često svetu pričest. Otada je kadgod bi mogla pristupala stolu Gospodnjemu da primi iz ruke svećenika Krista u otajstvu euharistije. Njezino je i srce i tijelo bilo ushićeno. Iako još nije bila počašćena, kako je željela, njegovom božanskom nazočnošću u nebeskoj domovini, željela je da okusi njegovu slatkoću na otajstven način ovdje na zemlji. Njezina je ljubav jačala primanjem presvetoga Tijela i još je više čeznula za svojim Gospodinom. Snaga vjere i nadahnuće Duha Svetoga žarile su njezino srce. Svagdanja sveta pričest postala je dio njezina života. Dogodilo bi se da je zbog bolesti ili zaposlenosti nije mogla svagdano primati. No njezina goruća želja za što češćom pričesti bila je tako jaka, da bi joj tijelo osjetilo nemoć i slabost kad je ne bi primila. Tijelo joj je živjelo od snage duha, zato bi klonulo kad bi mu ponestalo te snage. O tome ću, Božjom pomoću, opširnije govoriti na drugome mjestu. Sada želim pokazati čudesan način njezina življenja.

167. – Neke mi je doživljaje sama Katarina povjerila, a našao sam ih i u bilješkama njezinog prethodnog ispovjednika. Nakon spomenutog viđenja, naročito kad bi primila svetu pričest, bujica nebeskih milosti i utjeha obasule bi njezinu dušu. To se događalo u tolikoj obilnosti da su se posljedice opažale i na njezinu tijelu, da su imale odjeka na

1) Ps 73, 26.
2) Ps 77, 4.

osnovne životne potrebe. Njezin želudac prestane probavljati. Hrana joj postane nepotrebna, a mogla ju je primiti samo uz velike tjelesne bolove. Kad bi se prisilila jesti, osjetila bi veliku nelagodnost, probava bi zatajila. Sve što bi uzela na silu, istim se putem vraćalo natrag. Teško je opisati koliko je i kako često svetu djevicu to mučilo.

Kad je osjetila da ne može uzimati hranu, svi, pogotovo ukućani, ostaše osupnuti. I to što je bio jedinstven Božji dar, oni smatrahu napašću i đavolskom prevarom. Čak i njezin ispovjednik, dobri otac koga već nekoliko puta spomenuh, bi doveden u zabludu. Smatrao je, naime, da je podlegla napastovanjima đavla koji joj se prikazivao kao anđeo svjetla. Zato joj naredi da uzima hranu svaki dan i da se ne obazire ni na kakva viđenja koja bi je mogla navesti da čini suprotno nego što joj je naredio. Ona mu objasni da govori iz iskustva: kad nije uzimala hranu, bila je zdrava i snažna, a s uzimanjem hrane sve je slabija i bolesnija. On za to nije mario te joj je i dalje naređivao da jede. Poslušna kći prisili samu sebe da ga posluša. No pade u toliku slabost da je bila blizu smrti. Tada pođe svome ispovjedniku i reče mu: »Oče, ako bih sebe dovela u smrtnu opasnost zbog pretjeranog posta, ne biste li mi zabranili postiti da očuvam život i da ne prouzročim sebi smrt?« On odgovori: »Sigurno bih ti zabranio.« A ona će na to: »Nije li veći grijeh prouzrokovati nečiju smrt uzimanjem hrane nego postom?« On odgovori da bi odista bio veći grijeh. A ona će: »Zašto mi onda ne zabranite da jedem? Vidjeli ste mnogo puta da me jelo dovodi do očite smrti.« Nije mogao naći odgovor na takvo njezino razmišljanje. Videći da je zaista došla do praga smrti, reče joj: »Radi onako kako te Duh Sveti nadahnjuje jer vidim da Bog s tobom izvodi velika djela.«

168. – Sada bih ti svratio pažnju, čitatelju, i na neke posebne Katarinine patnje. O tome mi je govorila čim sam je upoznao, a i kasnije mi je isto ponavljala. Njezini ukućani i rođaci nisu mogli shvatiti da joj Gospodin daje te jedinstvene i neobične darove. Oni nisu prosuđivali Božjim mjerilima nego svojim nesavršenim shvaćanjem. Iz doline su mjerili vrhove visokih gora. Ne poznavajući osnovna pravila, pokušavali su izvući konačne zaključke. Zaslijepljeni svjetlošću, htjeli su raspravljati o preljevima boja. Ponašali su se poput nezrele djece tražeći tamne strane sjajne zvijezde dok su ih njezine zrake odasvud obasjavale. Htjeli su poučavati nju čiji je nauk bio daleko veći od mogućnosti njihova

shvaćanja. Iz tame u kojoj su se nalazili, tužili su se na svjetlost koja im je svijetlila. Pod izlikom da se za nju brinu, nanosili su Katarini zlo. Pod njihovim utjecajem korio ju je njezin ispovjednik, iako neodlučno.

169. – Nije mi moguće opisati duhovnu bol što ju je Katarina podnosila. Gomilanje riječi ne bi ništa objasnilo.

Poslušnost pretpostavljenima postala je njezina druga narav. Nije ni pomišljala da ih ne posluša niti je namjeravala učiniti bilo što protiv volje ispovjednika. Znala je što je Božja volja, ali je opazila da joj se njezina okolina suprotstavlja. Iz svetoga straha pokoravaše se naredbama bojeći se da nekoga ne sablazni. Bijaše u nedoumici. Utjehu je nalazila jedino u molitvi. Plakala je žalosteći se i nadajući se. Molila je Gospodina ponizno i ustrajno da bi otkrio njezinim protivnicima svoju volju, naročito ispovjedniku, jer ju je bilo strah njega uvrijediti.

Nije se mogla poslužiti riječima koje su apostoli uputili svećeničkim glavarima: »Više se treba pokoravati Bogu nego ljudima.«[1] Bojala se jer je znala da se đavao znade preobraziti u anđela svjetla i nije se htjela pouzdati u vlastitu razboritost. Slušala je savjete.

Gospodin ju je, kao i mnogo puta prije, uslišio. Rasvijetlio je um njezina ispovjednika koji je izmijenio svoj savjet. No ni ispovjednik ni drugi koji protiv nje mrmljahu, ne bijahu dovoljno razboriti. Da su zapazili s kolikim je savršenstvom Katarina znala otkriti đavolske varke, koliko se puta sukobila s istim neprijateljem i koliko je puta pobijedila mrzitelja ljudskoga roda, a i ovo ću spomenuti: da su shvatili dar razumnosti što ga je Gospodin obilno darovao Katarini te je mogla s Apostolom reći: »Njegove (đavolske) nakane vrlo dobro poznajemo«,[2] zacijelo bi bili zašutjeli. Kao početnici škole svetosti ne bi se nikada usudili postaviti nad savršenom učiteljicom svetosti. Ne bi nikada imali smjelosti da sitnim potočićima, oskudnima vodom, ispunjaju bujnu rijeku.

Kao njezin vodič poslužio sam se tim riječima da je obranim od ogovaratelja. Ne kažem to bez nekoga značenja. Barem ne za one koji će se time okoristiti.

170. – Dobri moj čitatelju, vratimo se zbivanjima.

Napunjena u viđenju Duhom Božjim, Katarina je od početka korizme do svetkovine Uzašašća našega Gospodina

1) Dj 5, 29.
2) 2 Kor 2, 11.

postila, ne uzimajući za to vrijeme ni hrane ni pića. Uza sve to bijaše dobro raspoložena. Neka nas to ne čudi. Apostol kaže: »Plod su Duha ljubav, radost i mir.«[1] Najveća Istina upozorava: »Ne živi čovjek samo o kruhu nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih.«[2] Pisano je: »Pravednik će živjeti od vjere.«[3]

Na blagdan Uzašašća Katarina je mogla opet uzeti hranu. Gospodin je tako predvidio, a ona je obavijestila svoga ispovjednika. Jela je posnu hranu, kruh i kuhano povrće. Probrana jela ni na koji način pripremljena njezin želudac nije mogao primiti. Nakon što je neko vrijeme uzimala hranu, ponovno je postila kao i prije. Potom je, što je neshvatljivo, potpuno prestala uzimati hranu. No dok je njezino tijelo postilo, njezin se duh obilno hranio. Za to je vrijeme sveta djevica pobožno pristupala svetoj pričesti. Kadgod bi primila tijelo Kristovo, njezina duša i tijelo bijahu posve zasićeni. Čovjek koji duboko vjeruje može zaključiti da je cijelo njezino življenje bilo čudo.

171. – Više sam puta vidio da se njezino tjelešce koje se hranilo kojom čašom vode smanjilo do te mjere te se i meni i drugima činilo da će svaki čas umrijeti. Čim bi se prihvatila nekog posla na slavu Božjeg imena i spas duša, najednom bi, bez lijekova, bila svježa, snažna i krepka. Digla bi se, hodala bez poteškoće, bolje od onih koji su je pratili i bili zdravi. Zapravo nije osjećala nikakva umora.

Odakle joj ta snaga ako ne od Duha Svetoga koji se veselio njezinu djelovanju. Što nije mogla učiniti priroda, on je učinio čudom. Snažio joj je dušu i tijelo.

U to vrijeme kad je živjela bez hrane, ispovjednik, otac Toma, propitkivaše je osjeća li volju za hranom. Ona je odgovarala: »Kad primim divno otajstvo, osjećam se tako zasićenom da uopće ne osjećam potrebu ni za kakvom hranom.« Ponovno ju je pitao, osjeća li glad kad ne primi Tijelo Isusovo. Odgovori mu: »Kad ne mogu primiti svetu pričest, zasiti me Njegova blizina i njegov pogled. Dapače pogled na svećenika koji dijeli svetu pričest donese mi toliku utjehu da se hrane i ne sjetim.«

Tako je, dakle, djevica Gospodinova bila sita i kad je postila. Želudac joj je bio prazan, ali duša puna. Tijelo joj se isušilo, ali je duša bila natopljena rijekom žive vode. Uvijek, kako rekoh, bijaše puna snage i raspoložena.

1) Gal 5, 22.
2) Mt 4, 4.
3) Rim 1, 17.

172. – No stari spletkar i zlobnik nije mogao gledati tolike Božje darove a da ne uskipi otrovnim bijesom zbog takvog posta. Pokrene sve protiv nje. Obori se na Katarinu pomoću ljudi duhovnog i svjetovnog staleža, redovnika i svjetovnjaka.

Ne čudi se, čitatelju, što spominjem duhovne i pobožne osobe. Naime, ako sebičnost potpuno ne umre u njima, zavist se pokaže u pogibeljnijem obliku nego u drugima kad vide nečija velika djela koja oni nisu kadri izvesti. Čitaj živote Otaca iz glasovite tebaidske pustinje i doznat ćeš da je Makarije, priprosto odjeven, pristupio monaškoj zajednici kojom je upravljao sv. Pahomije.[1] Na njegov ozbiljan zahtjev Pahomije ga primi i dade mu redovničko odijelo. Monasi vrlo brzo opaziše da taj novi brat nadmašuje ostale monahe strogim životom i neobičnom pokorom. Jednoga dana ustanu na Pahomija i rekoše mu: »Potjeraj ga iz naše zajednice ili ćemo još danas svi napustiti samostan.« Ako su tako postupili oni koji su bili pravi sveci, ne vjeruješ li da su nešto slično mogli reći pobožni ljudi. Ne želim o tome nadugo, ali bih mogao dati još primjera iz vlastitog iskustva. Ograničit ću se na ono što se iznosilo protiv svete djevice i njezina posta.

Neki govorahu da nitko ne može biti veći od našega Gospodina. On je jeo i pio. Njegova slavna Majka isto je tako živjela, a i sveti apostoli kojima je Gospodin rekao: »Jedite i pijte što vam ponude.«[2] A tko njih može nadvisiti ili misliti da je jednak njima? Drugi kažu da su sveci naučavali riječju i primjerom kako nitko ne smije biti iznimka u životu nego se mora vladati kao i drugi. Ima i takvih koji kažu da su iznimke opasne za svetost, zato ih Božje sluge moraju izbjegavati. Bilo je i takvih koji su vjerovali da u dobroj namjeri govore o Katarini kad spominju đavolsku prevaru. Osobe svjetovnih pogleda i kojima je prigovaranje dio njihove naravi govorahu da se pretvara kako bi postala slavna, no da u stvari ne posti nego u potaji jede.

173. – Osjećao bi se krivcem kad ne bih u ime vječne Istine po svojim slabim silama obranio što najbolje mogu svetost njezina života. Zato, dobri čitatelju, svraćam ti pozornost da su smutljivci najprije spomenuli našega Spasitelja i njegovu slavnu Majku i svete apostole. Kad bi bilo točno

1) Sveti je Pahomije prvi zakonodavac egipatskog monaštva. Napisao je *Pravilo* za monahe, na koptskom jeziku. Njegovo je *Pravilo* preveo sv. Jeronim na latinski, ali iz grčkog jezika. Umro je 348. na otoku Tabeni, na Nilu, u Tebaidi.

2) Lk 10, 7.

što oni govore, Ivan Krstitelj bi bio savršeniji od Isusa Krista. Sam je naš Gospodin rekao da Ivan nije ni jeo ni pio, a sin je Djevičin jeo i pio. Isto bi tako pustinjak Antun, dva Makarija, Hilarion i Serapion i bezbrojni drugi bili veći sveci nego apostoli jer su ih dugim, gotovo neprekidnim postovima nadmašivali.

Sumnjivci bi mogli reći da se Ivan Krstitelj u pustinji i oci u Egiptu ne odricahu svake hrane nego da su od vremena do vremena nešto uzimali, ali što će reći o Mariji Magdaleni koja je živjela u spilji trideset i tri godine bez hrane. To je zabilježeno u njezinu životopisu, ali mjesto gdje je provodila život pokazuje da se do nje nije moglo pristupiti. Je li zato Marija Magdalena bila veća svetica od slavne Djevice Marije koja nije živjela u spilji i nije na sličan način postila? A što ćemo reći o svetim pustinjacima? Mnogi su od njih danima živjeli bez hrane. O nekima se čita da im ništa nije bilo potrebno uzimati kad bi blagovali Tijelo Kristovo.

Neka shvate ti koji prigovaraju, ako još ne znaju, da se svetost ne mjeri po postu nego po ljubavi. Neka uoče da nitko nema prava sebe postaviti sucem u onome o čemu nema pojma. Neka budu svjesni osude koju je utjelovljena Božja Mudrost upravila takvima: »S kim da usporedim ljude ovoga naraštaja? Komu su slični? S njima je kao s djecom, onom što sjede na trgu i dovikuju jedni drugima: Zasvirasmo vam na frulu, vi ne poigraste! Zapjevasmo tužaljke, vi ne zaplakaste!«[1] I nastavila je kako sam već spomenuo: »Dođe Ivan Krstitelj: niti jede kruha, niti pije vina, a vi velite: Gle izjelice i pijanice!«[2] Te Spasiteljeve riječi dovoljne su da zatvore usta prvoj skupini smutljivaca.

174. – Druge ogovaratelje, one koji osuđuju vladanje svete djevice, lako je ušutkati. Doista, nije u redu da se netko ponaša neobično, drukčije nego ostali. No ako sam Bog nalaže tako nekim osobama, one se moraju pokoriti njegovoj volji i biti mu zahvalne, inače bi prezreli posebne Božje darove. Sveto pismo kaže da pravednik ne traži što je iznad njega, ali odmah nadodaje: »Ono čemu su te učili već je pregolemo za ljudski um.«[3] Drugim riječima, ne smiješ tražiti što je iznad tebe. Ako ti Bog objavljuje nešto što sam ne shvaćaš, trebaš to primiti sa zahvalnošću. U našem

1) Lk 7, 32.
2) Lk 7, 33-34.
3) Sir 3, 23.

slučaju radi se, kako sam već objasnio, o posebnom zahvatu Božje Providnosti, i tko se može oduprijeti izvoru tih posebnosti? Sličan je odgovor dala Katarina kad su je pitali zašto ne jede kao i drugi. U načinu kako je to objasnila pokazala se vrlo poniznom. Rekla je: »Radi mojih grijeha Bog je dopustio da trpim neke slabosti zbog kojih mi je nemoguće primati hranu. Rado bih jela, ali ne mogu. Molite se za me da mi Gospodin oprosti grijehe. Oni su uzrok mojih nevolja.« Kao da je rekla: Bog to čini, ne ja. Da se ne bi zbog toga uznijela, sve je prikazala kao posljedicu svojih grijeha. Uistinu je živjela u uvjerenju da je Bog dopustio ogovaranje kao kaznu za njezine slabosti. Štogod joj se neugodna događalo, smatrala je posljedicom svojih grijeha. Ako bi nešto dobra doživjela, uvjerena je bila da je to Božje djelo.

To vrijedi kao odgovor i trećoj grupi prigovorača koji su bili mišljenja da treba izbjegavati pretjerivanje. No ako Bog nalaže nešto posebno, to ne može biti neuredno i čovjek ne smije tome izmicati. A da je to bio slučaj kod Katarine, dovoljno smo jasno pokazali.

175. – Oni iz četvrte grupe smutljivaca koji tvrde da je postala žrtvom đavla neka odgovore, je li moguće da ona koja je izbjegla zasjede napasnika, u ovom času postaje žrtvom đavla. Kad bismo i to dopustili, tko ju je podržavao u zdravlju i snažio njezino tijelo iako nije uzimala nikakve hrane? Ako oni još uvijek tvrde da je to djelo zavodnika, pitam ih, a tko je krijepio njezinu dušu, ispunjavao je duhovnim mirom i veseljem dok njezino tijelo nije imalo počinka ni okrepe? To su plodovi Duha Svetoga, a ne đavolski, jer je pisano da su plod Duha ljubav, radost i mir.[1] Odista ne vidim da se u ime istine nešto takvo može pripisati đavlu. Ako unatoč svemu tome ti ogovaratelji tvrde da se radi o đavolskim spletkama, kako možemo biti sigurni da ti isti nisu zavedeni đavolskom prijevarom? Kada bismo nasjeli njihovoj pomisli da je neprijatelj mogao zavesti i prevariti neku osobu koja je često nadvladala đavla i čiji je tjelesni život napredovao i bivao jačim bez hranjenja, a duša zasićena veseljem i mirom, zašto bismo se bojali zaključiti da su upravo te osobe postale žrtvom sotoninih zamki? Više je vjerojatno da su one đavolov plijen, a ne ona u čijem životu ne možemo naći ni najmanji dokaz da je ikada bila zavedena.

1) Gal 5, 22.

Konačno, okorjelim zlobnicima koji iz navike lažu bolje je odgovoriti šutnjom nego riječima. Razborit i častan čovjek do njih ne drži ništa i smatra da im ne treba odgovarati. Ni najneviniji čovjek nije pošteđen od opakih jezika. Ako su takvi ljudi nazvali Belzebubom našega Gospodina, trebamo li se čuditi da su tako govorili o njegovoj službenici? Šutnjom ćemo ih prisiliti da umuknu.

Na taj sam način, uz pomoć Božju, pokušao odgovoriti na lažne optužbe protiv Katarine i njezina osobita načina života.

176. – Katarina se prema svemu tome ponijela po nutarnjem nadahnuću, slijedeći primjer svoga Gospodina i učitelja. Što je on učinio kad su carinici tražili od Petra da za se i za Učitelja plati porez, iako na to nije bio dužan? Rekao je: »Da druge ne sablaznimo, idi na obalu, baci udicu i prvoj ribi što je uloviš otvori usta i naći ćeš novac. Uzmi ga i podaj ga za me i za te.«[1]

Sjetivši se toga, Katarina učini sve što je mogla da stiša zlobnike. Da se netko ne sablažnjava zbog njezina posta, odluči da sjedne za stol jedanput dnevno sa svojima i da se posluži hranom kao i ostali. Nije uzimala ni meso, ni vino, ni ribe, ni jaja, ni sir, pa ni kruh. Ipak štogod je jela ili pokušavala jesti prouzročilo bi joj tako teške bolove da nitko, pa bio i najbešćutniji, nije mogao ostati bez duboke samilosti. Ništa, kako sam već spomenuo, nije mogla probaviti. Njezin se organizam nije trebao obnavljati. Zato ništa nije moglo ući u njezin želudac. Ako bi nešto uzela, moralo se istim putem vratiti. A kad ne bi uspjela povratiti, želudac bi joj se naduo i prouzrokovao teške bolove. Zato se tako vladala, da bi zelenje stavila u usta, žvakala ga i onda sve to izbacila. Nije mogla progutati ni sitni komad hrane, ni sok. Uzimala je hladnu vodu da joj usta i grlo ne budu suhi. Štogod bi uzela, povraćala je. Budući da često to nije išlo jednostavno, bila je prisiljena poslužiti se tankom slamkom da se oslobodi onoga što je progutala. Tako je radila sve do smrti da bi izbjegla prigovorima onih koji se sablažnjavahu zbog njezina posta.

177. – Kad sam vidio te njezine patnje sa želucem, sažali mi se i nagovorih je da se ne osvrće na ogovaranja i sebe malo poštedi. Ona mi sa smiješkom odgovori: »Oče, nije li bolje za me da na taj način budem kažnjena za svoje grijehe

1) Mt 17, 26.

na ovome svijetu nego da nagomilavam kazne koje će vječno trajati? Ogovaranja mi koriste jer mi davaju prigodu da svoga Stvoritelja utažim pokorom koja će se brzo svršiti. Zar da izmičem Božjoj pravdi? Nikada! Velika mi je milost dana time što pravdi zadovoljavam u ovom životu.«

Što sam mogao na to odgovoriti? Ona je te neugodne slučajeve nazivala činom pravde. Svojim je pratiljama znala reći: »Idimo da se nad jadnom grešnicom vrši pravda.« Tako je znala izvući dobitak iz svega: iz đavolskih zasjeda i ljudskih prigovora. I nas je svakoga dana poučavala da isto radimo.

Jednom dok je sa mnom razgovarala o Božjim darovima, reče mi: »Kad bi se svatko od nas znao poslužiti milošću Božjom koja mu je dana, mogao bi izvući korist od svega što se događa.« I doda: »Stoga želim da i vi tako činite svaki put kad vam se nešto dogodi, ugodno ili neugodno, da se okoristite svime. Ako zaista budete tako radili, postat ćete u malo vremena bogati.«

Nesretna mene! Zašto nisam uvijek tako radio da se obogatim tim i mnogim drugim njezinim savjetima. A ti, čitatelju, nemoj se povoditi za mnom nego se sjeti izreke psalma: »Blago čovjeku koga su tuđe nevolje opametile.« Stoga molim Začetnika milosrđa da te prosvijetli, a mene dobrostivo pouči kako ću u svemu slijediti primjer ove djevice.

Time završavam ovo poglavlje. Svjedok je svega što ovdje iznijeh Katarina, njezine riječi, njezina djela i ispovjednik što ga je imala prije mene.

ŠESTO POGLAVLJE

EKSTAZE I OBJAVE

178. – U isto vrijeme dok je Gospodin dopuštao da njegova zaručnica živi takvim tjelesnim životom, obdarivao je njezinu dušu osobitim i predivnim objavama u kojima je njezin duh nalazio utjehu i ohrabrenje. Sad je vrijeme da od opisivanja njezinog tjelesnog stanja prijeđem na prikazivanje snage njezina duha.

Otkada je sveta djevica utažila žeđu na izvoru života, iz rane Spasiteljeva boka, njezina je duša bila preplavljena milošću te je živjela, može se reći, neprekidno u promatranju Božjih tajni. Njezin je duh bio potpuno uronjen u Stvoritelju i nije se služio osjetilima. U prvoj sam knjizi opisao što smo mi, njezini sljedbenici, opazili bezbroj puta. Kadgod bi se našla u stanju kontemplacije, vidjeli smo da su se njezine ruke ukočile. Bilo ih je lakše slomiti nego ispraviti. Oči su joj bile zatvorene, a tjelesna osjetila bez ikakva pokreta. Tome se neće čuditi nitko tko je pomno pratio ono što smo ispripovjedili. Gospodin joj se poče ukazivati ne u samoći kao prije, nego u javnosti, dapače u nazočnosti drugih, bilo da je hodala ili mirovala. U srcu joj je razgarao ljubav tako da nije nalazila riječi, kako je rekla ispovjedniku, kojima bi iskazala božanski osjećaj što ga je kušala.

179. – Jednom dok se molila Gospodinu, obrati mu se riječima proroka: »Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni.«[1] Željela je da joj Gospodin uzme srce i volju. On je utješi ovim viđenjem: pričini joj se da je božanski Zaručnik došao k njoj kao obično, da joj otvara lijevi bok i uzima srce da bi ga ponio sa sobom. Viđenje je bilo uvjerljivo, a Katarina ga je tako doživjela te je ispovjedniku rekla da više nema srca u tijelu. On se nasmije i ukori je što tako govori. No ona ponovi isto tvrdeći da je tako: »Zaista, oče, prema onome što osjećam, čini mi se da više

1) Ps 51, 12.

nemam srca.« Ispovjednik je ponovno ukori i reče da je nemoguće živjeti bez srca. Ona na to odgovori: »Bogu ništa nije nemoguće i uvjerena sam da više nemam srca.« Neko je vrijeme stalno tvrdila da živi bez srca.

180. – Nekoliko dana kasnije nađe se s ostalim sestrama od pokore sv. Dominika u dominikanskoj crkvi u Sijeni. Katarina ostade iza svih još dugo u molitvi. Pribravši se nakon ekstaze, što za nju bijaše obična pojava, ustane i uputi se kući. Najednom velika svjetlost obasja nju i sve oko nje. Usred toga svjetla ukaza joj se naš Gospodin noseći u svojim svetim rukama ljudsko srce, ožareno, osvijetljeno. Dršćući zbog tako blistava dolaska svoga Stvoritelja, pade na zemlju. Naš joj se Gospodin približi, otvori njezin lijevi bok još jednom, postavi u njezina prsa srce što ga je imao u rukama i reče joj: »Predraga kćeri, nedavno uzeh tvoje srce, a sada ti dajem svoje, njime ćeš uvijek živjeti.« Rekavši to, zatvori otvor što ga bijaše napravio. Znak toga čuda ostade zauvijek vidljiv u obliku ožiljka. Njezine pratilje potvrdiše mi da su taj znak mnogo puta vidjele. Kad sam je u nekim zgodama pitao o tome, nije nikada zanijekala i smatrala je da mi je dužna to priznati. Dodala je i to, da otada nije bila kadra više govoriti: »Gospodine, preporučam ti svoje srce.«

181. – Iz toga srca koje tako milostivo i čudesno postade njezinim srcem, počeše nicati mnoga čudesa. Neka s vanrednim vanjskim znamenjima, druga kao divne objave. Kadgod bi se približila svetome oltaru, naročito kad bi primila svetu pričest, mnoge su joj stvari postale očite i jasne koje tjelesnim osjetilima nije moguće spoznati. Događalo se da je u rukama svećenika vidjela odraslo dijete ili zapažala goruću peć u koju bi se spuštao svećenik dok je uzimao presveto tijelo i krv Isusovu. Kad ona sama primaše sveto Otajstvo, često bi osjetila takvu ugodnost da bi skoro padala u nesvijest od prevelike miline. U neposrednoj nazočnosti presvetoga Sakramenta, bilo da ga je primila ili jednostavno gledala, njezina bi duša bila ushićena. Od radosti srce joj drhtaše u grudima i tako snažno lupaše da sestre koje stajahu blizu razaznavahu otkucaje. Kad se to ponovilo nekoliko puta, upozoriše na to oca Tomu, njezina ispovjednika. Iza kako je on ispitao tu pojavu i provjerio njezinu istinitost, pribilježio ju je za buduća pokoljenja.

Taj šum bijaše posve različit od onih što ih ljudsko tijelo proizvodi. Imao je osebinu koja je bila posljedica nekog nadnaravnog učinka. Davno prorok uskliknu: »Srce moje i moje tijelo kliču Bogu živomu.«[1] Prorok je rekao: Bogu živome. To znači da poigravanje njegova srca dolazi od onoga koji je sam život i ne uzrokuje smrt, koja bi bila posljedica takva stanja.

182. – Nakon te divne izmjene srdaca Katarini se činilo da više nije ista osoba koja je bila prije. »Opažate li, oče« – govoraše svome ispovjedniku ocu Tomi – »da ja više nisam ona ista i da sam se posve promijenila?« Rekla je i ovo: »Oče, kad biste vi mogli iskusiti što ja osjećam! Kad bi to netko osjetio, uvjerena sam da bi mu se srce smekšalo, pa da je i najtvrđe. Da je najoholije, ponizilo bi se. Nemoguće mi je izreći što zapravo osjećam.« Nastojaše se ipak izraziti kako je mogla pa govoraše: »Takvo me veselje i ushit obuzimlju da se čudim što mi duša još može ostati u tijelu. Tako je snažan plamen koji gori u meni da je obična vatra u usporedbi s tim žarom kao led bez topline i prije bi nekoga rashladila nego stoplila. Dok taj oganj u meni plamsa, čini mi se da obnavlja i pomlađuje moju dušu, da mi donosi osjećaj čistoće i poniznosti, da me vraća u dob od četiri ili pet godina. Raspaljuje u meni ljubav prema bližnjemu te se osjećam spremnom podnijeti za nj smrt s veseljem i radošću.« Sve je to povjerljivo izjavila svome ispovjedniku. No činila je sve što je mogla da drugi to ne doznaju.

Iz navedenoga se može zapaziti kakve je vanredne milosti Gospodin podijelio svetoj djevici. Trebala bi ne jedna nego mnogo knjiga da bi se moglo sve opisati. Zaustavio sam se na ovih nekoliko zgoda kojima sam ja bio svjedok.

183. – Neka čitatelj i ovo ima na pameti: dok je tim milostima bila obasipana, doživljavala je mnoga viđenja. Bila bi šteta i ovo ne spomenuti.

Najprije joj se ukaza Kralj kraljeva sa svojom Majkom, kraljicom neba, i svetom Marijom Magdalenom da je tješe i jačaju u njezinoj odluci. Naš joj Gospodin reče: »Koju volju tražiš, moju ili svoju?« Suznim očima ona ponovi Petrove riječi: »Gospodine, ti sve znaš. Ti vidiš na što je usmjerena moja volja. Tebi je poznato da ne želim svoju volju nego samo tvoju. Ti znaš da nemam svoje srce nego tvoje.« Tada se sjeti Marije Magdalene koja se sva predala Gospo-

dinu kad mu je plačući prala noge. Naš Gospodin, želeći udovoljiti Katarininoj želji, reče joj: »Predraga kćeri, evo Marije Magdalene i za tvoju utjehu dajem ti je za majku. Imaj pouzdanje u nju. Stavljam te pod njezinu zaštitu.«

Srcem punim zahvalnosti Katarina se nakloni svetici u znak veselja zbog takva dara, pobožno se preda njezinoj zaštiti moleći je da se brine za spasenje one koju joj je sam Božji Sin povjerio. Od toga časa Katarina prione uz Mariju Magdalenu nazivajući je svojom majkom.

184. – To se nije dogodilo bez nekog mističnog značenja. Marija je Magdalena živjela trideset i tri godine u spilji ne uzimajući hrane, razmišljajući stalno o Bogu i godine svoje pokore izjednačila s godinama boravka našega Spasitelja na zemlji.

Katarina je također živjela trideset i tri godine. Nakon događaja što ih opisujem, ona je stalno bila sjedinjena sa Svevišnjim ne osjećajući potrebu ni za kakvom hranom. Svu snagu dobivaše iz obilja primljenih nadnaravnih milosti.

Mariju Magdalenu anđeli sedam puta dnevno uzdizahu da osluškuje Božje tajne. Katarina je stalno bila u zanosu, motrila nebeska otajstva i s anđelima slavila Boga. O tome ću kasnije opširnije pripovijedati. Dok je bila u zanosu i promatrala uzvišena otajstva, tihim je glasom govorila o veličanstvu Božjem. Nekima je pošlo za rukom nešto pribilježiti. I o tome ću na drugom mjestu naduže govoriti.

185. – Jednom sam je osobno gledao u zanosu i čuo kako tiho izgovara neke riječi. Približio sam se i razumio da govori na latinskom jeziku: »Vidi arcana Dei – Gledam Božje tajne.« Samo je to ponavljala. Nijednu drugu riječ nije dodavala.

Kad je ekstaza prestala, još uvijek je opetovala iste riječi. Zapitao sam je: »Majko, zašto neprestano opetuješ iste riječi mjesto da nam protumačiš njihovo značenje?« Ona će mi na to: »Zato što ne nalazim mogućnost da se izrazim drugačije.« Tada joj ponovno rekoh: »Zašto ti je to sada nemoguće, a prije si nam znala mnogo toga reći, a da nitko nije tražio da kažeš što ti je Gospodin objavio. Sada kad te molimo, ništa nam ne govoriš.« Nato će ona: »Sada sam svjesna da se ljudskim riječima ne može izreći što sam vidjela. Osjećam da bih umanjila Božju veličinu i povrijedila njegovo dostojanstvo. Kada se duh uzdigne do Boga te dobije svjetlo i moć da gleda, ono što tada promatra nadvisuje

sve što bi se riječima moglo iskazati. Zaista ne mogu ni pokušati dati vam predodžbu onoga što sam vidjela. To se ne može opisati.«

Odista je Providnost zgodno povezala te dvije duše. Katarinu je dala Mariji Magdaleni za kćer, a ovu Katarini za majku. Slične su bile u pokori, u ljubavi i u neprekidnom promatranju Boga. Katarina je vidjela još jednu sličnost i njoj posvećivala osobitu pažnju: ona koja se smatrala grešnicom dana je za kćer onoj koja je prezrela grijeh. Majka je spoznala kako je narav slaba i kako je neogrančeno milosrđe Sina Božjega. Majka će shvatiti slabost kćerke i svojom molitvom isposlovati neiskazano Božje milosrđe.

186. – Opis gledanja Marije Magdalene našao sam u bilješkama njezina prvog ispovjednika oca Tome. On nam pripovijeda što se dogodilo otkad joj se učinilo da njezino srce ulazi u bok Spasiteljev i postaje jedno sa srcem Kristovim. Osjetila je da se njezina duša topi od žara ljubavi prema Bogu. Zato je ponavljala: »Gospodine, ranio si mi srce. Gospodine, ranio si mi srce!« Otac Toma je zabilježio da se to dogodilo na blagdan sv. Margarete, djevice i mučenice.[1] Sličan se događaj zbio te iste godine na blagdan sv. Lovre.[2] Otac Toma se pobojao da će njezino glasno uzbuđenje ometati svećenika dok služi svetu misu. Zato je opomene da stiša uzdahe ako se u tom času nađe blizu oltara. Poslušna kao i uvijek, stajala je podalje od oltara. Molila je Gospodina da bi njezin ispovjednik spoznao kako te pokrete Duha Svetoga ona ne može zaustaviti. I zaista, njezin je ispovjednik, kako sam to spomenuo, bio prosvijetljen te je više zbog toga nije opominjao. Ta je njegova napomena vrlo kratka. Upotrijebio je malo riječi jer nije želio da se čini kako sam sebe hvali. Moj je dojam da je bio vrlo sretan zato što se žar božanske ljubavi u nekoj duši ne može obuzdati vanjskom zapovijedi.

187. – Vratimo se Katarini. Daleko od oltara, klečeći u kutu crkve, osjećala je neodoljivu glad duše za presvetom oltarskom Tajnom. Uzdišući i podglas moleći vapila je: »Čeznem za tijelom našega Gospodina Isusa Krista.« Spasitelj joj nije odbio želju. Ukazao joj se kao što je već dugo običavao, stavio njezina usta na ranu svoga boka nukajući je da utaži žeđ njegovim tijelom i krvlju. Nije se ustručavala. Pila je iz potoka života koji je izvirao iz njegova presvetoga

1) 20. srpnja 1370.
2) 11. kolovoza 1370.

srca. Dok je pila, duša joj je plovila u takvoj milini te joj se činilo da će umrijeti od prevelike ljubavi. Kad ju je ispovjednik kasnije pitao što je stvarno iskusila u tom času, mogla mu je samo reći da se to ne da izraziti.

188. – Sličan se događaj zbio iste godine na blagdan svetoga Aleksija. Uoči blagdana molila je i u molitvi izrazila želju za svetom pričesti. Bila je sigurna da su braća svećenici, duhovnici sestara, odredili da Katarini ne davaju često svetu pričest. Ohrabrena novom objavom molila je Gospodina da u svojoj dobroti očisti njezinu dušu da bi dostojno primila uzvišenu Tajnu. Dok se njezina molitva uzdizala k nebu, osjeti kako neka kiša oblijeva njezinu dušu. Nije to bio mlaz vode nego krvi pomiješane s ognjem. Pljusak najprije oblije njezinu dušu čisteći je posvema. Učini joj se da pere i njezino tijelo. Osjeti da je sva oprana na čudesan način. Pranje nije bilo površno. Našla se čista od svake ljage koja je u ljudskoj naravi.

Sutradan slabost koja je u to vrijeme mučila Katarinu, prisili je da leži. Vidjelo se da nije kadra maknuti se s mjesta. S pouzdanjem u Božje obećanje ipak ustane i pođe u crkvu.

189. – Došavši u crkvu nađe mjesto u kapeli blizu oltara. Tada se sjeti odredbe svoga duhovnika da ne smije primiti pričest od bilo kojega svećenika. Poželi da bi njezin ispovjednik taj dan služio misu. Nadala se da će joj se želja ispuniti i bila je sva radosna. Njezin ispovjednik, koji je to zabilježio, nije se toga jutra pripremio da služi misu. A nije ni znao da je Katarina u crkvi. Najednom ga Gospodin potakne i on osjeti vruću želju da služi misu. Spremi se i pođe do oltara kojemu obično nije išao, a to je bio oltar gdje je Katarina klečala i iščekivala Božje obećanje. Kad je svećenik opazio da je tu njegova duhovna kći i da želi primiti svetu pričest, shvatio je da je Božja Providnost tako odredila i njega potakla da pođe upravo tome oltaru. Katarina se približi, upravi svoje oči prema presvetom Sakramentu, primi svetu pričest s tolikom pobožnosti da i samoga svećenika obuze naročit ushit. Iza pričesti Katarina osta uronjena u Bogu i u božanskim tajnama. Cijeli dan je bila u posebnom zanosu tako da ni s kime nije mogla progovoriti ni riječi.

190. – Idući je dan ispovjednik zapita što se dogodilo da joj je lice bilo onako osvijetljeno dok je primala svetu pričest. Odgovorila je: »Ne znam, oče, kakvo je bilo moje lice,

no mogu vam reći da u času kad sam primila preslavni Sakramenat ništa nisam vidjela oko sebe niti sam što osjetilima zapažala. Ono što sam vidjela privuklo me je neopisivom snagom te mi je sve ostalo postalo bezvrijednim. Ne samo prolazne stvari ovoga svijeta i tjelesna uživanja nego i duhovni doživljaji utjehe i zadovoljstva koja prolaze. Zaželjela sam da čitav život ostanem bez tih užitaka pa i onih duhovnih, ukoliko se to svidi mome Bogu. Molila sam Gospodina da uzme moju volju i da sva moja volja bude njegova. Uslišao me i rekao mi: »Predraga kćeri, dajem ti svoju volju. Štogod se dogodi neće te udaljiti od puta kojim sada ideš i neće ti oduzeti što sada posjeduješ.«

Otada, kako smo svi mogli zapaziti, bila je zadovoljna sa svime štogod je doživjela. Nijedna nezgoda nije joj mogla pomutiti smirenost duše.

191. – Na kraju toga razgovora sa svojim ispovjednikom pripomenu i ovo: »Moram vam opisati, oče, kako je naš Gospodin postupao s mojom dušom toga dana. Pazio ju je kao što majka pazi svoje čedo koje nježno ljubi. Pokazuje mu grudi, a u isto ga vrijeme drži malo podalje od sebe. Dijete počne plakati. Ona se blaženo smije, privlači dijete k sebi, grli ga i ljubi, daje mu mlijeko svojih prsiju i veseli se zajedno s njime. Tako je naš Gospodin radio sa mnom. Pokazao mi je svoj bok iz male udaljenosti. Zaplakala sam iz želje da utažim svoju žeđ. On se nasmijao na moje suze i pustio me da se isplačem. Napokon dođe do mene, uzme moju dušu u svoje ruke i postavi moja usta na ranu svoga presvetoga boka. Od silne želje moja se duša priljubi uza nj, smiri se u dubini njegove rane i zaroni u spoznaji božanstva. Odista je čudo što se moje srce nije raspuklo i što je moje tijelo moglo zadržati dušu koja se pretvorila u živu baklju ljubavi.«

To se dogodilo, kako rekoh, na blagdan svetoga Aleksija.

192. – Sutradan, 18. kolovoza, iza kako je primila pričest, snaga se Gospodinova očitova nad njom. Svećenik je držao sveto Otajstvo i pozvao Katarinu da pristupi. Čim je izgovorila »Gospodine, nisam dostojna da dođeš pod krov moj«, čuo se glas: »Ali ja sam dostojan da unideš u mene.«

Iza kako je primila svetu pričest, osjeti da je njezina duša ušla u Boga, a Bog u nju, slično kao kad riba uđe u vodu i voda je svu okruži. Osjeti da je posve uronila u Boga.

Jedva je uspjela doći kući, do svoje sobice. Čim je ušla, pade kao mrtva na svoj drveni ležaj. Poslije nekog vremena njezino je tijelo lebdjelo u zraku i tako stajalo bez ikakva oslona. To se dogodilo u nazočnosti triju svjedoka. Njihova ću imena navesti niže.

Kad se njezino tijelo napokon spustilo, počela je potiho izgovarati životne riječi duboka sadržaja tako da su nazočni bili ganuti do suza. Zatim je molila za svakoga, neke je posebno spomenula, posebice svoga ispovjednika. On se taj čas nalazio u crkvi ne misleći na neku posebnu pobožnost. Dok je Katarina molila za nj, o čemu nije ništa znao, osjeti neku promjenu u svojoj duši. U njegovu srcu živnu tako jaka pobožnost kakvu nikada prije nije iskusio. Obuze ga posebna milost, a nije mogao shvatiti zašto. Dok je nastojao shvatiti tu čudnu promjenu, neka se osoba iz Katarinina društva sretne s njim i reče mu: »Oče, Katarina je upravo izmolila dugu molitvu za vas.« Odmah se sjeti promjene u sebi i milosti koja ga je potakla na pobožnost. Vrijeme što ga je dotična osoba spomenula bilo je upravo ono kad je dobio neobično prosvjetljenje.

193. – Ispitujući dalje dozna da je Katarina molila od Gospodina obećanje da će njemu i ostalima darovati vječni život. Držala je ispruženu desnu ruku i govorila: »Obećaj mi da ćeš to učiniti.« Držeći tako ruku osjeti veliku bol. Uzdahnuvši duboko, izgovori riječi koje su joj stalno bile na usnama u času teških tjelesnih patnji: »Hvala Kristu našemu Gospodinu.«

Nakon toga ispovjednik pođe Katarini i zamoli je da mu ispriča cijelo viđenje. Iz poslušnosti to učini i ispripovjedi mu što već znamo. Na kraju nadoda: »Kad sam završila moliti da vama i drugima dade vječno spasenje, naš Gospodin mi obeća da će me uslišati. Vjerovala sam, ali sam željela imati neki znak toga obećanja pa rekoh: »Kakav znak mi daješ, Gospodine, kao zalog da ćeš mi to pokloniti?« On odgovori: »Ispruži ruku prema meni.« Pružih ruku, a on uze čavao, stavi mu vršak usred moje ruke i snažno pritisne. Tako me zaboljelo kao da željezni čavao probija ruku pod udarcima čekića. Milošću svoga Gospodina Isusa Krista nosim taj znak na svojoj ruci. Iako ga drugi ne vide, ja ga osjećam i uzrok je neprekidne boli.«

194. – Da to dopunim, dragi čitatelju, moram spomenuti još jedan događaj koji se zbio u Pisi, dosta kasnije. Bio sam tome svjedok. Katarina je došla u grad s drugima,

među kojima sam bio i ja. Odsjela je u kući nekog građanina, blizu crkve svete Kristine. Jedne nedjelje ujutro, kako je zaželjela, služio sam misu i pričestio je. Iza toga je, po svom običaju, dugo bila u ekstazi. U takvim se zgodama njezin duh sjedinjivao s Vrhovnim Duhom, njezinim Stvoriteljem, jer bi napuštao tijelo. Čekali smo da se vrati osjetilima i da nam donese neku utjehu, kako se to redovito događalo. Najednom se njezino istrošeno tijelo, koje je dotad ležalo, ispravi u klečeći položaj. Ispruži ruke i lice joj zasja. Klečala je uspravno zatvorenih očiju. Tada opet pade na tle kao da je smrtno ranjena. Malo potom duh joj je opet vladao osjetilima.

195. – Katarina me pozove i tihim glasom mi reče: »Oče, Gospodinovom milosti na svome tijelu nosim njegove rane.« Rekoh joj da je pažljivo promatrah dok je bila u ekstazi i da sam odista nešto opazio. Zamolih je da mi opiše kako je naš Gospodin pri tome postupao. Odgovori mi: »Vidjela sam našega Gospodina pribijena na križu kako dolazi k meni, sav u sjaju. Tada se moj duh uzdigne da se sretne sa svojim Stvoriteljem; i moje bijedno tijelo se podigne. Potom vidjeh kako iz njegovih presvetih rana izvire pet krvavih zraka i kako dolaze na moje ruke, noge i srce. Shvatih što to znači i uskliknuh: 'Gospodine, Bože moj, molim te da ti znakovi ne budu zapažljivi na mome tijelu.' Dok sam to govorila, prije nego su zrake pale na me, njihova krvavo-crvena boja poprimi svijetli odsjaj i spusti se na pet mjesta moga tijela, na ruke, na noge i na srce.« Zapitah je: »Je li jedna od tih zraka pala na tvoj desni bok?« Odgovori mi: »Nije, nego jedna padne na moju lijevu stranu, ravno na srce. Sjajna zraka koja je izlazila iz Isusova desnoga boka, pala je ravno, ne sa strane.« Zapitah je: »Osjećaš li sada bolove u tim dijelovima tijela?« Uz duboki uzdisaj odgovori: »Tako je silna bol koju osjećam u tim dijelovima tijela, pogotovu u srcu, da jedino čudom našega Gospodina moje tijelo može preživjeti. Za nekoliko dana dolazi moj svršetak.«

196. – Te riječi koje me ispuniše žalošću potakoše me da dobro promotrim ne bih li otkrio kakav znak tih bolova. Čim je završila govoriti, napustismo kapelu i vratismo se u njezinu kuću. Kad uđosmo, ona ravno pođe u svoju sobu i tada se onesvijesti. Okupili smo se oko nje i plakali jer smo odista bili preplašeni. Činilo se da će ona koju smo neizmjerno ljubili u Gospodinu ubrzo otići od nas. Često smo

bili svjedoci da je njezina tjelesna iznemoglost došla do krajnih granica i to nam se nije činilo neobičnim. No nikada je prije nismo vidjeli tako iznemoglu.

Nakon kratkog vremena dođe k svijesti. Iza kako je nešto založila, razgovarala se s nama. Reče mi da će se brzo rastati sa svijetom ako je Gospodin ne pomogne.

197. – Preko tih riječi nisam mogao prijeći. Sabrao sam sve njezine duhovne sinove i kćeri i plačući ih poticao da svi zajedno zamolimo Gospodina za jednu milost: radi nas slabih i nevoljnih neka nju, našu majku i učiteljicu, ostavi u životu dok ne ojačamo u krepostima, da ne ostanemo sirote u pogibeljima ovoga svijeta.

Svi zajedno joj se približismo i plačući rekosmo: »Dobro znamo, majko, da želiš biti s Kristom, svojim Zaručnikom. No tebi je nagrada osigurana, ali misli i na nas. Napuštaš nas slabe u oluji ovoga svijeta. Znamo da ti Zaručnik neće odbiti ništa što ga zamoliš. Zaklinjemo te, moli ga da te ostavi još s nama. Ako nas brzo napustiš, propast ćemo mi koji smo te slijedili. Mi žarko molimo, ali se bojimo da će nam molitve biti odbijene jer to i zaslužujemo. Priznajemo, nismo zavrijedili da budemo uslišani. Ti koja jako želiš spas naših duša, isprosi nam milost koju ne zaslužujemo.«

Na naše riječi, koje smo popratili suzama, ona odgovori: »Odrekla sam se svake svoje volje. Ni u tome ni u bilo čemu drugome ne želim ništa do onoga što naš Gospodin želi. Svim srcem molim spasenje svakomu od vas. Onaj koji je naše spasenje zna što će učiniti. Neka se njegova volja vrši u svemu. Ja ću se moliti da učini ono što je najbolje.« Taj nas je odgovor rastužio.

198. – No Gospodin se osvrnuo na naše suze. Slijedeće subote Katarina me pozove i reče mi: »Vidim da je Gospodin uslišao vašu molbu i da će vam se želja ispuniti.« Dogodilo se tako kako je rekla.

U nedjelju je primila svetu pričest iz mojih nedostojnih ruku. No dok je prošle nedjelje njezino tijelo bilo upravo iscrpljeno, ove se nedjelje ekstazom ojačalo. Njezine su se susestre čudile jer se u posljednoj ekstazi nisu pojavile obične boli. Izgledala je spokojno kao da se osvježila mirnim snom. Ja sam primijetio: »Nadam se u Gospodinu da su suze koje smo prinijeli za njezin život ipak uslišane. Žurila se da se sjedini sa svojim Zaručnikom, no sada se vraća i dolazi da nas krijepi u našoj bijedi.« Uskoro se vidjelo da

se nisam prevario. Njezina se snaga potpuno obnovila. Nitko nije posumnjao da nam molitve nisu uslišane. O Oče neizmjernog milosrđa, sve što si spreman učiniti za svoje vjerne sluge, blagonaklono si iskazao nama grešnicima.

Razmišljajući što sam vidio, da još više budem u to siguran, rekoh joj: »Majko, osjećaš li još bolove od rana koje su ti utisnute u tijelo?« Ona odgovori: »Gospodin je uslišao vaše molitve, na moju žalost. Rane mi više ne zadavaju bolove. Osjećam da mi snaga dolazi odonud otkud su prije izvirale boli.«

Neka ovo bude dovoljno, dragi čitatelju. Završavam o izvanrednim milostima kojima je duša Katarine bila obasuta u to doba njezina života. Izvuci pouku da je Bog, koji želi da se svi ljudi spase, milostiv i grešnicima kad se mole za dobro svoje duše.

199. – Kad bih htio prikazati sve Katarinine ekstaze, prije bi mi nedostalo vremena nego podataka za to. Navest ću jednu koja je značajnija od ostalih što ih mogu spomenuti. Iza kako to iznesem, moći ću, uz pomoć Božju, završiti ovo poglavlje.

U mnoštvu bilježaka što ih je njezin ispovjednik otac Toma ispisao u nekoliko knjiga, ne nalazim kraja tim opisivanjima. Tu su pribilježeni uzvišeni doživljaji i objave koje su joj bile dane: jednom je naš Gospodin privukao njezinu dušu uz svoj bok i otkrio joj otajstvo Svetoga Trojstva; njegova slavna Majka ukazala se Katarini i, razgovarajući se s njom, ispuni joj dušu neopisivom slatkoćom; Marija Magdalena znala je proboraviti duge satove s njom u društvu i dopuštala da sudjeluje u njezinim zanosima koje običavaše doživljavati sedam puta dnevno; ukazivahu joj se sve troje zajedno i s njom prijateljski raspravljahu ispunjavajući joj um vanrednom milinom. Doživljavala je viđenja i drugih svetaca: svetoga Pavla, čije je ime uvijek spominjala s osobitim poštovanjem, svetog Ivana Evanđelista, svetoga Dominika, svetoga Tome Akvinskoga, a češće od drugih javljaše joj se djevica Agneza iz Montepulciana, čiji sam život opisao prije dvadeset i pet godina.[1] Katarini je bilo objavljeno da će sa svetom Agnezom biti u društvu u nebeskom kraljevstvu. O tome ću nešto reći kasnije.

Imajući sve to pred očima, savjest bi me prekorila da zbog koristi čitatelja ne spomenem pojedinosti u svezi s njezinim viđenjima svetoga Pavla.

1) Životopis sv. Agneze napisao je bl. Rajmund u svojoj 34. godini, kad je bio ispovjednik u samostanu u Montepulcianu.

200. – Na blagdan Obraćenja svetoga Pavla Katarina u duhu bi prenesena u nadzemaljski svijet. Tamo je bila tri dana i tri noći ne davajući znakove života. Neki su držali da je mrtva ili da će svaki čas umrijeti. Drugi su, poznavajući je dobro, smatrali da je zajedno sa svetim Pavlom uznesena u »treće nebo«. Ekstaza je napokon prestala. No pod dojmom nebeskih viđenja zemaljskom se životu vraćala malo po malo i to s odbojnošću. Nalazila se u nekom mamurnom stanju. Činilo se da se ne može ni probuditi ni spavati.

Upravo je u to vrijeme posjeti otac Toma s ocem Donatom iz Firence. Oni su zapravo išli nekom glasovitom pustinjaku, članu reda Eremita, ali se najprije zaustaviše kod Katarine. Nađoše je u nepomičnom stanju, u nadnaravnom snu, opojenu Duhom Božjim. Nastojeći je dozvati svijesti, rekoše joj: »Mi idemo posjetiti dotičnog pustinjaka, želiš li ići s nama?« Iskazivajući uvijek ljubav prema svetim mjestima i slugama Božjim, reče da hoće. Čim je to izgovorila, savjest je prekori zbog laži. Ta je bol bila tako jaka da ju je posve dozvala svijesti. Za tri dana i tri noći, upravo koliko je trajala ekstaza, kajaše se za to što je rekla. Govorila je samoj sebi: »O najbjednija od svih žena! Tako si zahvalna za ono što ti je Svevišnji tri dana davao u svojoj neizrecivoj dobroti! To li je istina koju si ovih dana u nebu spoznala i nauk što ti ga Duh Sveti dade u svojoj naklonosti! Čim si sišla na zemlju, počela si govoriti laži! Znala si dobro da nemaš ni najmanje želje da ideš s braćom, a rekla si da želiš. Lagala si svojim ispovjednicima i ocima svoje duše. Kakav grijeh, kakva nezahvalnost!« Za tri dana i tri noći nije prestala plakati i uzdisati. A nije ni jela ni pila upravo toliko vremena koliko je bila u ekstazi.

201. – Promotri, čitatelju, divne, neiskazane putove Božje Providnosti. Da je ne bi veličina objave što ju je upravo doživjela uznijela, Bog je dopustio da prividno slaže, ako se to uopće može nazvati laži. Nije postojala namjera nekoga prevariti. Svi su nazočni razumjeli što je htjela reći. S takvom poniznošću koja je kao poklopac zatvarala posudu punu skupocjene pomasti, Bog se pobrinuo da se ne bi prolilo nešto od te dragocjenosti kojom ju je on nadario. U isto su vrijeme njezine tjelesne snage pale do krajne granice, ali su se i obnovile kad joj je duh ponovno pokrenuo tijelo. Iako snaga duše daje tijelu jakost, kod nekih viđenja, kao što je uzdignuće do trećeg neba, gdje um gleda

Boga, duh se toliko uzdigne da naprosto ostavi tijelo bez snage. Kad ne bi Bog osobitim čudom podržao tijelo, dogodilo bi se da bi nestalo života u njemu.

Svojstvo umnog čina neovisno je od tijela, ali se služi tjelesnim osjetilima da bi podržao predmet koji promatra. Ako svemogući Bog posebnim nadnaravnim zahvatom pruži ljudskom umu neki predmet na promatranje, um ga potpuno posjeduje i zadovoljan je. Taj ga predmet potpuno zaokupi i može napustiti tijelo. Stvoritelj razumne duše može povući dušu k sebi svojim svjetlom, a tako je isto može vratiti pomoću odnosa što ga duša ima s tijelom. Na taj se način duša nalazi između Božjeg savršenstva i svoje prirodne nesavršenosti. Nalazeći se tako između dvije suprotnosti, nastoji zadržati ravnotežu među njima. Tako mirno plovi životnim morem i konačno dolazi u luku spasa, u život vječni.

To je, čini se, Apostol imao na umu kad je pisao u drugoj poslanici Korinćanima: »Da se ne bih uzoholio zbog obilja objava, stavljen mi je trn u tijelo.«[1] I malo dalje: »Snaga se očituje u slabosti.[2]

Vratimo se predmetu. Moram napomenuti da je Katarina odustala od svoga običaja. Nije već govorila što bi u viđenju doživjela. Dosta kasnije mi reče da ne mogaše naći ni jedne riječi kojom bi izrazila što je vidjela. To su bile »tajne stvari« za koje Apostol kaže da ih je nemoguće izreći ljudskim jezikom. Žarča ljubav u srcu, poletniji zanos u molitvi, sve plodonosniji savjeti nesumnjivo dokazuju da je promatrala skrovite Božje tajne koje mogu vidjeti samo oni kojima je dano da ih neposredno gledaju.

202. – Jednom drugom zgodom prikazao joj se apostol Pavao. O tom je viđenju govorila svome ispovjedniku, a on sve to zabilježio. Apostol je poticaše na ustrajnu i neprestanu molitvu. Katarina se nije oglušila. Uoči blagdana svetoga Dominika objavi joj se u crkvi taj svetac s drugim nekim svecima svoga reda. Te objave ostaviše dubok i trajan dojam u njoj i kadgod je o njima govorila svome ispovjedniku, činilo se da ih ponovno doživljava. Uvjeren sam da je po Božjem naređenju sva viđenja očitovala svojim ispovjednicima da bi mogla biti od koristi svima dušama.

Istoga dana prije večernjice imala je viđenje. Slučajno je u to vrijeme ušao u crkvu otac Bartolomej iz Sijene. On

1) 2 Kor 12, 7.
2) 2 Kor 12, 9.

je sada učitelj bogoslovlja, a bio je u dobrim odnosima s ocem Tomom. Ona je imala potpuno povjerenje u nj kao i u svoga ispovjednika. Išla je njemu na ispovijed kad bi njezin ispovjednik bio odsutan.

Više nekim duhovnim nagonom nego osjetilima spozna da otac Bartolomej ulazi u crkvu. Ustane i pođe da mu se javi, osjećajući potrebu da mu govori o viđenju. Sjeli su i ona mu reče kako joj je Gospodin pokazao svetoga Dominika. »Gledala sam ga jasnije i očitije nego sada vas.« Govorila je o svečanoj slavi, o čemu ću i ja malo kasnije.

Upravo je jedan brat, koji se također zvao Bartolomej, prošao mimo njih. Ili po sjeni ili po hodu opazi da on prolazi i za čas okrene glavu koliko je bilo dovoljno da ga prepozna. Odmah zauzme prethodni položaj, udari u silni plač te nije mogla nastaviti govoriti.

203. – Otac Bartolomej je čekao da prestane plakati i tada je zamoli da nastavi pričati. No ona je bila uzbuđena pa nije mogao dobiti nikakav odgovor. Čim je smogla otvoriti usta, progovori jecajući: »Bijedne li mene grešnice! Tko će dati zadovoljštinu za toliku nesmotrenost! Tko će moći okajati moju veliku zloću!« On je zapita kakav je to grijeh i kada je počinjen. Ona odgovori: »Zar niste vidjeli bijednu ženu? Okrenula sam glavu da vidim tko prolazi, a Bog mi je upravo pokazivao svoja divna djela.« On odgovori: »Pa nisi okrenula glavu ni za časak, ja nisam ništa opazio.« Ona odvrati: »Da znate kako me je Blažena Djevica ukorila, plakali biste zajedno sa mnom.« Ne spominjući već viđenje nastavi plakati i zaželje se ispovjediti.

I nakon ispovjedi nastavi plakati u sobici očeva doma. Tada je, kako je kasnije rekla svome ispovjedniku, imala viđenje svetoga Pavla. I on ju je strogo prekorio što je izgubila djelić vremena kad je okrenula glavu. Priznala je da bi se radije zamjerila cijelom svijetu nego da opet pretrpi toliku sramotu koju je osjetila kad ju je apostol Pavao ukorio.

Prema bilješkama koje sam nedavno našao, možda se to viđenje svetoga Pavla dogodilo drugom zgodom. No vremenski razmak nije važan. Sigurno ju je sveti Pavao ukorio radi rastresenosti, a ne zbog izgubljena vremena i od toga se ukora osjetila posramljenom, kako je spomenuto. Kasnije reče svome ispovjedniku: »Zamislite kakav će istom biti Kristov ukor na zadnjem sudu kad me taj od jednog njegovog apostola ispunio strahom.« Još reče da bi joj srce bilo

puklo od stida da nije gledala najslađeg, divnog Jaganjca koji je stajao pred njom. Otad je bila opreznija i sabranija. Čuvala je velike darove što joj ih je Gospodin poklanjao i s više je žara težila savršenstvu.

Čitatelju, u ovom sam ti poglavlju želio iznijeti ta dva događaja jer smatram da uče poniznosti savršene i one koji su manje savršeni.

204. – U vezi s tim spomenut ću slavu svetoga Dominika, prema Katarininu viđenju. Da to ne spomenem, bio bih nezahvalan prema svome velikome ocu koji me na čudesan način pozvao da uđem u njegov red.

Upozorio me otac Bartolomej, koji je sada sa mnom, da je Katarina onoga dana kad je razgovarala s njime, u viđenju gledala kako svevišnji Otac iz ustiju rađa Riječ, svog vječnog Sina. On joj se pokazao u ljudskoj naravi. Dok je to promatrala, vidjela je blaženoga patrijarha Dominika gdje izlazi iz prsiju vječnoga Oca, sav u svjetlosti i sjaju. Čula je glas iz ustiju vječnoga Oca: »Predraga kćeri, ja sam rodio ova dva sina, jednoga naravnim rađanjem, drugoga ljubeznim posinstvom.« Katarina se začudi takvom uspoređivanju po kome je naš svetac tako visoko uzdignut. No sam joj vječni Otac objasni izgovorene riječi.

205. – »Kao što je moj Sin po naravi od vječnosti rođen, uzevši ljudsku narav bio poslušan do smrti, tako je i Dominik, moj sin po posinjenju, opsluživao moje zapovijedi u svemu što je radio od djetinjstva sve do zadnjeg dana svoga života. Nikada nije prekršio ni jednu moju zapovijed. Očuvao je neokaljano djevičanstvo duše i tijela. Nikada nije izgubio milost koju je primio na krštenju, kojom je bio duhovno preporođen. Kao što je moj naravni Sin, vječna Riječ mojih ustiju, govorio svijetu što sam mu naredio i kao što je pred Pilatom posvjedočio da je Istina, tako je i Dominik, moj posinak, bio propovjednik Istine svim ljudima, vjernicima i nevjernicima. Propovijedao je ne samo osobno nego i preko drugih, ne samo dok je živio nego i po svojim nasljednicima koji su naviještali istinu i još će je naviještati. Kao što je moj naravni Sin poslao svoje učenike da propovijedaju, tako je i Dominik razaslao svoju braću da naviještaju riječi istine. Kao što je moj naravni Sin prava moja riječ, tako je i Dominik navjestitelj moje riječi. Kao osobiti dar njemu i njegovoj braći dao sam da razumiju istinu mojih riječi i milost da se od nje nikada ne udalje. Kao što je moj naravni Sin usmjerio sav svoj život i rad na spasenje duša,

tako je i Dominik svoj nauk i sve svoje sile stavio u službu duša, da ih oslobodi poroka i zabluda. Spas duša je cilj zbog kojeg je ustanovio i odnjegovao svoj red. Dominik je u čitavom svom životu bio sličan mome naravnom Sinu. Zato u ovom viđenju vidiš da je on slika moga jedinorođenoga Sina.«

Dok je Katarina to pripovijedala ocu Bartolomeju, dogodio se onaj prekid u viđenju o kojem sam već dosta rekao.

Promotrimo sada njezino posljednje viđenje.

206. – Moraš se prisjetiti, dragi čitatelju, da su mnogobrojne milosti, objave i viđenja što ih je Katarina često primala preplavile njezinu dušu tako da je u to vrijeme počela posustajati i slabiti. Tolika ju je iznemoglost zahvatila da se nije mogla dignuti s ležaja. Patnje su izvirale jedino iz ljubavi prema vječnom Zaručniku koga je stalno zazivala: »O preslatki i najdraži Sine Božji!« Katkad bi još dodala: »Sine Marije Djevice!« Misleći na nebo i osjećajući ga, živjela je bez spavanja i bez hrane.

Onaj koji je zapalio tu vatru ljubavi, podržavao ju je stalno i rasplamsavao često joj se ukazujući. Govorila je: »Zašto, ljubljeni Gospodine, dopuštaš da moja duša bude daleko od tvoga zagrljaja? U ovom jadnom životu ništa me ne privlači. Ništa ne tražim osim tebe. Nikakvu ljubav ne osjećam osim ljubavi prema tebi. Tebe jedino ljubim. Zašto mi moje tijelo, koje nije ni za što, onemogućuje da te posjedujem? O blagi Gospodine, izbavi iz tamnice moju dušu i oslobodi me smrtnoga tijela!«

Na te je vapaje i uzdisaje naš Gospodin odgovarao: »Draga kćeri, dok sam živio među ljudima samo sam jedno imao na pameti, da vršim Očevu volju, a ne svoju. Zato sam, kako rekoh svojim učenicima, žarko želio blagovati posljednju pashalnu večeru s njima. No strpljivo sam čekao da se ispuni vrijeme što ga je Otac odredio. Tako i ti, kolikogod želiš da se sjediniš sa mnom, moraš čekati do određenog vremena.«

207. – Ona odgovori: »Ako tako hoćeš, nek se vrši tvoja volja. Usuđujem se ipak moliti da uslišiš moju malu želju: za vrijeme koje je određeno da živim u smrtnom tijelu, učini da smijem sudjelovati u patnjama koje si ti podnio na zemlji. Ako se ne mogu za neko vrijeme sjediniti s tobom u nebu, želim biti sjedinjena s tobom u patnjama ovdje na zemlji.«

Gospodin udovolji njezinoj molbi. Katarina mi je priznala da je počela osjećati sve jače Gospodinovu muku koju je već prije okušala. Da se to bolje shvati, iznijet ću što mi je sama priznala.

Katarina mi često spominjaše patnje našega Gospodina. Uvjeravala me da je Isus u duši osjećao križ od svoga začeća. To je bila, tumačila mi je, posljedica neizmjerne želje za spasenjem čovječanstva. Zaista je Krist, posrednik između Boga i ljudi, od svoga začeća imao puninu milosti, mudrosti i ljubavi. One nisu mogle u njemu rasti jer je on od početka bio savršen u svemu. Ispunjen ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, bio je neizmjerno žalostan videći da je Bogu uskraćeno dužno poštovanje, a čovjek je bez mogućnosti spasenja. Trpio je dok Bogu nije vratio čast, a čovjeku zaslužio vječno spasenje. Njegova želja nije bila mala patnja nego veliki križ, a to znaju oni koji su nešto slično osjetili. Zato je za vrijeme večere rekao učenicima: »Vruće sam želio da blagujem s vama ovu pashalnu večeru.«[1] Na toj im je večeri dao zalog spasenja kojim će moći postizati željeni cilj i prije nego s njime budu blagovali u novom kraljevstvu.

208. – Tim je Spasiteljevim riječima dodala i one kojima se on molio u Getsemanskom vrtu. Toj je molitvi dala takvo značenje da se ne sjećam jesam li nešto slično čitao ili čuo osim od nje. Objasnila je da u riječima našega Gospodina: »Oče, ako je moguće neka me mimoiđe ovaj kalež«,[2] savršene i jake duše mogu naći značenje različito od onoga što ga nalaze slabe duše. Te riječi nisu izgovorene zbog straha od smrti. Spasitelj nije tražio da muka bude opozvana ili udaljena od njega. Budući da je pio kalež muke za spasenje čovječanstva od časa svoga začeća, kad se taj veliki čas približio, pio ga je većim zanosom. Njegova je želja bila da ga sada, na koncu, još duže pije da potpuno ugasi žeđ za ljudskim spasenjem.

Nije to bila molitva da se smrt otkloni. Njegove riječi Judi jasno pokazuju što je mislio: »Što misliš činiti, čini brzo.«[3] Iako je znao da će podnijeti neopisive muke, kao Sin, poslušan u svemu, doda: »Ali neka je ne moja, nego tvoja volja.«[4] Pokazao se spremnim trpjeti kakogod se Ocu svidi. Njegove riječi: »Ako je moguće, neka me mimoiđe

1) Lk 22, 15.
2) Mt 26, 39.
3) Iv 13, 27.
4) Mt 22, 42.

ovaj kalež«,[1] po Katarininu tumačenju ne odnose se na kalež muke koja ga je čekala, nego one koja ga je u tom času i prije toga tištila.

209. – Na moju primjedbu da je, po tumačenju teologa, Krist izgovorio te riječi kao čovjek i da se njegova ljudska osjetljivost bojala smrti, da ih je izgovorio kao glava čitavoga tijela izabranika, jakih i slabih, i zato da slabi ne bi očajali, ona odgovori: »Djela su našega Spasitelja tako bogata značenjem, da svaka duša koja ih pažljivo promatra u njima nalazi duhovnu okrepu. Ako u Spasiteljevoj molitvi bojažljive duše nalaze utjehu pred patnjama, jake duše u njoj imaju izvor snage da postanu jače, ali ako je shvate na način koji sam spomenula. Zato je bolje da ima više tumačenje jer svatko može prihvatiti što mu odgovara. Jednostrano tumačenje zadovoljava samo jednu vrstu duša.« Nisam znao odgovoriti. Bio sam zadivljen njezinom mudrosti.

210. – U zapisima oca Tome, Katarinina ispovjednika, u kojima su zabilježene njezine izreke i djela, našao sam još jedno tumačenje tih riječi.[2] On piše da je u jednoj od svojih ekstaza doznala koliko je naš Spasitelj trpio krvavo se znojeći u Getsemanskom vrtu. On je predvidio da će biti duša koje neće imati udjela u plodovima spasenja što će ih njegova muka donijeti. I za te je molio. No jer je ljubio pravdu, dodao je: »Ne moja nego tvoja volja neka bude.« Da to nije rekao, objašnjava Katarina, sve bi se duše spasile jer je nemoguće da molitva Sina Božjega ne bi bila uslišana. To se slaže s onim što Apostol kaže u poslanici Hebrejima: »Bijaše uslišan zbog strahopoštovanja.«[3] Teolozi drže da se te riječi odnose na Spasiteljevu molitvu u vrtu.

211. – Osim toga poučila me i to da su patnje što ih je Sin Božji pretrpio za naše spasenje bile tako strašne, da bi netko drugi u tim mukama mnogo puta umro, kad bi to bilo moguće. Ljubav kojom nas ljubljaše i kojom nas ljubi neizmjerljiva je, a patnje koje je podnio odgovaraju veličini ljubavi. Njegove se patnje ne mjere prema izdržljivosti kojom ih narav podnosi ni prema zloći koju su mučitelji iskazali. Tko bi mogao vjerovati da će drače trnove krune probiti glavu do moždana? Ili da se kosti u čovjeku mogu sastaviti, a da on još živi? Pisano je: »Sve kosti svoje prebrojiti

1) Mt 26, 39.
2) Zapisi oca Tome kojima se služio bl. Rajmund izgubljeni su.
3) Heb 5, 7.

mogu.«[1] Samo njegova vanredna ljubav nagnala ga je da prihvati te neopisive patnje, da pokaže kako mu je ljubav neizmjerna.

Jedan od glavnih razloga njegove muke bio je da očituje najsavršeniju ljubav prema nama koja se na drugi način ne da iskazati. Nisu ga čavli držali pribita na križu nego ljubav. Njegovi ga neprijatelji nisu mogli svladati, ako je bila dovoljna samo jedna njegova riječ da svi popadaju na zemlju.

212. – Takve misli, bogate sadržajem, izražene biranim riječima, bitnost su njezina tumačenja muke našega Gospodina i Spasitelja. Dodavala je i ono što je sama iskusila na svome jadnome tijelu od patnji našega Gospodina. Isticala je da je nemoguće podnijeti cijelu Isusovu muku. Najveće boli, objašnjavala je, Raspeti je trpio u prsima zbog odjeljenja kostiju. U znak toga, govorila je, i u njezinu tijelu drugi bolovi prolaze, a oni u grudima ostaju. Iako je svagdano imala bolove u želucu i u glavi, tvrdila je da su joj bolovi u prsima veći. To mi je bilo lako zamisliti jer je tu u blizini srce, a tako je bilo i u našega Gospodina. Prsne kosti služe za zaštitu srca i plućiju. Ako se te kosti slome, srce mora osjetiti jake bolove. Nitko drugi ne bi to mogao podnijeti, osim čudom, a da ne umre.

Vratimo se da promotrimo kako je Katarina u svome tijelu iskusila dio patnja našega Gospodina. Nakon nekoliko dana snage je izdaše, ali se razgorio oganj ljubavi u srcu. Iz vlastitog iskustva je doznala kolika bijaše ljubav našega Spasitelja prema njoj i prema čitavom ljudskom rodu. U njoj je usplamtjela tako snažna ljubav da joj srce nije moglo ostati cijelo nego se moralo prepoloviti. Tako se događa s posudom punom tekućine koja vrije. Zbijena snaga, tražeći da se oslobodi, razbija posudu, tekućina se razlijeva jer ne postoji omjer između čvrstoće posude i snage koja se u njoj razvija.

213. – No čemu trošiti vrijeme objašnjenjem. Oganj njezine ljubavi bio je takav da se njezino srce raspuklo na dva dijela. Žile su popucale. Živjela je od silne snage ljubavi za Bogom, ni od čega drugoga. Ne vjeruješ, čitatelju? Znaj da je mnogo svjedoka pratilo njezino umiranje. Nekoji koji su me o tome obavijestili još su živi. Njihova ću imena navesti kasnije.

1) Ps 21, 18.

Bilo mi je teško sve to vjerovati. Zato sam pošao do Katarine i zatražio da mi kaže istinu. Mjesto da mi odgovori, udari u plač. Nakon malo vremena reče mi: »Oče, zar nemate samilosti prema osobi koja se oslobodila mračne tamnice te iza kako je ugledala svjetlo koje ju učini blaženom, opet pada u tmine? Ja sam ta nesretna duša kojoj se to dogodilo. No tako je Providnost Božja odredila radi mojih grijeha.« Te njezine čudne riječi izazvaše moju znatiželju da još nešto doznam pa joj rekoh: »Majko, je li zaista tvoja duša bila odijeljena od tijela?« Ona će na to: »Tako je bio silan oganj moje ljubavi i želja da budem sjedinjena s Bogom, da sam imala srce od kamena ili od čelika, bilo bi puklo i rastvorilo se. Duboko sam uvjerena da nema stvorene snage koja bi mogla očuvati moje srce pred snagom te moćne ljubavi. Vjerujte da je moje srce puklo od vrha do dna, da se rastopilo od silne ljubavi. Čini mi se da još uvijek osjećam ranu toga otvora, zato shvatite da je moja duša bila stvarno odijeljena od tijela. I vidjeh Božja otajstva koja nitko tko ovdje živi ne može opisati jer ih pamćenje ne može zadržati. Nema riječi kojima se mogu iskazati te uzvišenosti. Svaka bi riječ bila kao blato prema zlatu. Ostalo je ipak slabo sjećanje. Kadgod čujem da se govori o onome što doživjeh, tužna sam zbog toga što sam se iz predivnih visina vratila u jadno stanje. Tu nevolju mogu izraziti samo suzama i uzdisajima.«

214. – Želio sam doznati pojedinosti koje su se dogodile pa odgovorih: »Majko, nikada mi ne skrivaš tajne zato mi potanko ispričaj od početka do kraja taj tajanstveni događaj.« Ona mi reče: »U tim danima kad sam imala mnoge ekstaze i viđenja i dobila od Gospodina mnogo duhovnih utjeha, svladana njegovom čistom ljubavi, pala sam bolesna u postelju. Neprestano sam molila Gospodina da umrem i da se združim s njim u savršenu sjedinjenju. To nije prihvatio, ali sam ipak postigla da me pridruži svojim patnjama koliko ih budem mogla podnijeti.«

Nastavi mi objašnjavati Spasiteljevu muku, o čemu sam prije govorio. Reče mi: »Njegovu muku shvatih jasnije i očitije i spoznah koliko me moj Stvoritelj ljubi. Porast ljubavi toliko mi je oslabio tijelo, da ga je duša samo željela napustiti. Gospodin je svagdano ražarivao ljubav u mome srcu, srce više nije moglo izdržati i ljubav je postala jaka kao smrt. Srce se moje raspuklo, kako rekoh, i duša se odijelila od tijela. No, jao, za kratko vrijeme.« Ja je upitah:

»Majko, koliko je tvoja duša bila odijeljena od tijela?« Ona odgovori: »Oni koji su vidjeli moju smrt kažu da je prošlo četiri sata otkad izdahnuh dok se vratih u život. Nekoliko je osoba došlo u našu kuću na žalovanje mojoj majci i obitelji. No moja duša nije mjerila vrijeme držeći da je ušla u vječnost.«

215. – Opet sam pitao: »Majko, što si sve vidjela? Kako ti se duša vratila u tijelo? Govori mi, ništa ne taji.« Odgovori mi: »Oče, moja je duša vidjela i shvatila sve što je na drugome svijetu, a što je odavde nemoguće vidjeti. Vidjeh slavu svetaca i kaznu grešnika. No, kao što rekoh, pamćenje nije kadro zadržati ništa od toga i riječima se ne može ništa objasniti. No pokušat ću nešto reći. Uvjeravam vas da je moja duša motrila Božju bitnost i zato sam nesretna što sam još uvijek u tamnici tijela. Da me ne podržava ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, zbog čega me je Gospodin vratio u tijelo, umrla bih od tuge. No u ovome što trpim nalazim veliku utjehu. Zbog patnja uzvišenije će biti gledanje. Zato mi patnje nisu teške, dapače utjeha su duši. To možete opaziti vi i ostali koji su uz mene. Vidjeh muke osuđenih i onih koji su u čistilištu, ali nemam prikladnih riječi da ih opišem. Kad bi jadni ljudi mogli shvatiti kako je strašna jedna od najblažih takvih kazni, radije bi deset puta umrli, kad bi to bilo moguće, nego da jedan dan podnose i najmanju od tih muka. Posebno sam bila prestrašena kaznama onih koji su bili oženjeni, a nisu poštivali bračne obaveze, nego su neuredno zadovoljavali pohotu.«

Zapitah je zašto je taj grijeh, koji nije ništa teži od ostalih, tako strogo kažnjen. Odgovori mi: »Zato jer se tome grijehu ne daje važnost. Ljudi se za nj slabije kaju nego za druge grijehe i u nj lakše upadaju.« I doda: »Vrlo je opasan iako nije tako velik, jer se onaj tko ga počini ne trudi da ga pokorom okaje.«

216. – Nakon te usputne primjedbe nastavi: »Dok je moja duša imala ta viđenja, vječni Zaručnik koga sada potpuno posjedujem, reče mi: 'Gledaj koliku slavu gube i kakvim su mukama kažnjeni oni koji me vrijeđaju. Vrati se u život, upozori ih na njihovu bludnju i štetu koju sebi nanose.' Moja se duša na to uznemiri, ali Gospodin reče: 'Spas mnogih duša zahtijeva da se vratiš. Tvoj se život ima promijeniti. Nećeš više boraviti u svojoj sobici. Za spas duša morat ćeš napustiti svoj grad. Ja ću biti stalno s tobom. Vodit ću te i vraćat ću te. Nosit ćeš čast moga imena i moj nauk

velikima i malima, svjetovnjacima, svećenicima i redovnicima. Stavit ću ti u usta mudrost kojoj nitko neće moći odoljeti. Odvest ću te pred pape, pred crkvene i državne upravitelje da po tebi slaboj, po svome običaju, ponizim oholost jakih'. Dok je Bog tako govorio mojoj duši, najednom se nađoh u tijelu na način koji ne razumijem i ne znam objasniti. Kad sam se snašla, osjetila sam strašnu bol i plakala sam tri dana i tri noći. Ni danas se ne mogu uzdržati od suza kad se svega sjetim.«

»Oče, nemojte se čuditi. Nek vam je čudnije da mi srce svagdano ne puca od velike boli kad se sjetim uzvišene slave koju sam osjetila, a sada mi je izmakla. Sve je to bilo potrebno zbog spasa mojih bližnjih. Nitko se ne smije čuditi što ljubim neizmjernom ljubavi duše koje Svevišnji povjeri mojoj brizi, da ih vodim, da ih sa zla puta usmjerim na pravi. Kupila sam ih uz veliku cijenu. Zbog njih sam udaljena od Gospodina tko zna za koliko još vremena. Sada su oni, kako reče sveti Pavao, moja slava, moja kruna i moja radost. To što vam govorim dovoljno je da vam razbije sumnju koja se i kod drugih javila te su se uznemirili što se prijateljski odnosim sa svima.«

217. – Čuvši i shvativši sve to, po milosti koja mi bi udijeljena, smatrah da neće biti uputno razglasiti što mi je govorila s obzirom na sumnjičavost našega vremena i nepovjerenje ljudi koji su zaljubljeni samo u sebe. Zato sam zabranio i braći i sestrama koji su povjereni mojoj brizi da o tome govore dok je Katarina u životu.

Zapazio sam također da su neki sljedbenici Katarinini odstupili ne shvaćajući što se događa. No sada kad se Katarina preselila u nebo da se više ne pojavi do posljednjeg uskrsnuća i kad je tijek njezina zemaljskog života završen, dužnost mi je sve objaviti da ne bi zbog moga nemara ostalo sakriveno tako veliko i blistavo čudo božanskog milosrđa.

Da shvatiš, čitatelju, kako je Božja moć potvrdila čudo, znaj i ovo. Kad se približio čas prelaza u vječnost, žene koje su je slijedile i pratile pozvaše njezina ispovjednika oca Tomu della Fonte da bude nazočan pri njezinu zadnjem času i da joj dušu preporuči Gospodinu. S njim je došao i otac Toma Antonio. On je prežalostan molio. Zatim je došao i otac Bartolomej di Montuccio i doveo sa sobom brata pomoćnika, Ivana iz Sijene, koji danas boravi u Rimu. Ta četiri brata, koja su još živa, stajala su uz nju i tješili je na njezinom prijelazu s ovoga svijeta.

218. – Čim je izdahnula, brat Ivan je, silno ožalošćen, tako zaridao da mu je pukla žila u prsima. Uhvatio ga je silan kašalj, što redovito biva u takvim slučajevima, te je izbacio veliku količinu krvi. Nazočni bijahu dvostruko uzbuđeni. Oplakivali su Katarinu i brata, jer se činilo da je i on na umoru.

Otac Toma, pun vjere, okrene se prema bratu Ivanu i reče mu: »Uvjeren sam da ova djevica ima veliku moć pred Bogom. Uzmi njezinu svetu ruku i stavi je na mjesto gdje osjećaš najveću bol, zacijelo ćeš ozdraviti.« Brat Ivan učini pred svima kako mu je rečeno i smjesta se osjeti zdravim. Dobri brat Ivan još će i danas ispričati čitav događaj svakomu tko ga za to zamoli. I ako je potrebno, posvjedočit će zakletvom.

U času Katarinine smrti osim četvorice braće bila je tu i Aleksija, njezina pratilja i kći u Gospodinu. Uvjeren sam da je i ona danas u nebu. Umrla je kratko vrijeme nakon Katarine tako da ju je tek malo nadživjela.

Mrtvo tijelo Katarinino vidješe sve žene iz susjedstva i velik broj njezinih prijatelja, muževa i žena koji, kao što je običaj, dohrliše u kuću. Svi se uvjeriše da je Katarina zaista mrtva.

Svjedoci njezinih uzdignuća i lebdenja u zraku, o čemu sam govorio na početku ovoga poglavlja, bijahu neke sestre od pokore sv. Dominika. Jedna od njih, nerazdruživa njezina pratilja, zvala se također Katarina. Bila je kći nekog Ghetta iz Sijene. Druga je bila, ako se ne varam, Liza, žena njezina brata, koja još živi, a treća Aleksija koju sam upravo spomenuo.

SEDMO POGLAVLJE

SPASITELJICA DUŠA

219. – Kad bih, moj čitatelju, želio opisati sva čudesa što ih je Gospodin izveo po Katarini, morao bih napisati ne jedno poglavlje nego nekoliko knjiga. Dakako, mislim u prvom redu na ona čudesa kojih sam bio očevidac, iza kako sam imao sreću da je upoznam. No ne želim čitatelje zamarati. Zato će biti najbolje da sva čudesa donesem u jednom poglavlju, neka svatko sam stvori sliku o tim događajima a i o onima koji zbog kratkoće prostora neće biti spomenuti. Kao što duša nadvisuje tijelo tako su i čudesa izvršena u dušama uzvišenija od čudesa na tjelesima. Zato kanim najprije iznijeti čudesa koja je Gospodin Katarininim posredstvom učinio za dobro duša, a potom ona koja se odnose na ozdravljenje ljudskoga tijela.

Držat ću se vremenskog slijeda događaja, ali se neću moći držati toga reda u svim slučajevima. Prema zamisli, naime, morao bih donijeti i posljednje čudo što ga je učinila za spas duša prije mnogih ranijih koji su se dogodili na tijelu, da bi na prvome mjestu bilo ono što je uzvišenije. Ukoliko to ne bude moguće, držat ću se vremenskog redoslijeda za jednu i drugu grupu čudesa, onako kako su se zbivala.

Pri tome moramo imati na umu da su se mnoga od tih čudesa, pogotovu ona duhovnog reda, dogodila u tajnosti, bez svjedoka. Za neka možemo znati samo na temelju Katarinina svjedočanstva što ga je meni ili nekom drugom dala. No sva su ta čudesa toliko uvjerljiva da ih vjernici i pobožne duše mogu smatrati vjerodostojnim.

220. – Želim te prisjetiti, dragi čitatelju, da se Jakov, Katarininin otac, odnosio prema njoj s osobitom ljubavi i poštovanjem od časa kad je shvatio da se njegova kćerka svim srcem posvetila službi Gospodinovoj. Naredio je članovima obitelji da nitko ne ometa njegovu dragu kćer

Katarinu ni u čemu što želi uraditi. Uzajamna ljubav između oca i kćeri rasla je iz dana u dan. Ona se neprestano molila za spas njegove duše, a on se veselio u Gospodinu zbog kreposti svoje kćerke. Njezine molitve i zasluge bile su mu zalog vječnoga spasenja.

Kad se njegov ovozemni život približavao kraju, zalegao je pogođen bolešćću. Katarina je shvatila da jako trpi, pa se obrati Gospodinu moleći za njegovo ozdravljenje. Dok je molila, doznala je da je konac njegova života blizu i da ne bi bilo dobro za njega ako bi se njegova smrt odgodila. Pošla je sama k njemu da se pobrine za njegovu dušu. Našla ga je spremna za smrt bez želje da mu se život produži. Za tu se milost od svega srca zahvali Spasitelju.

221. – Još je nešto željela. Sabrala je svu snagu duha i zamolila Gospodina da njezinu ocu udijeli ne samo milost odlaska s ovoga svijeta bez grijeha, nego da uđe u raj, a da ne dodirne čistilište. Dobi odgovor da se pravdi mora zadovoljiti na ovaj ili na onaj način. Nemoguće je, naime, da duša, ako nije potpuno pročišćena, uđe u nebesku slavu.

Gospodin joj objasni: »Tvoj je otac živio uzornim životom kao glava obitelji. Vladao se dobro prema meni i prema tebi. Ipak, pravda zahtijeva da se i njegova duša očisti vatrom, jer je bila odveć zaokupljena zemaljskim brigama«.

Ona odgovori: »Najdraži moj Gospodine, kako mogu podnijeti da duša onoga koji me dade na svijet, koji me othrani i odgoji i toliko mi dobra učini bude mučena u ognju? Molim te tvojom dobrotom, nemoj dopustiti da njegova duša napusti tijelo dok ne postane tako čista da joj ne bude potrebno čišćenja u čistilišnoj vatri.«

Tada se dogodilo nešto vanredno. Gospodin se na neki način pokorio molbi i želji ljudskog stvora. Jakov je gubio životnu snagu, ali mu je duša još uvijek bila združena s tijelom. Za vrijeme njegove smrtne borbe razgovor je između Katarine i Gospodina još trajao. Bog je zahtijevao da se pravdi mora zadovoljiti, a ona se pouzdavala u milost. Na koncu Katarina reče: »Ako uistinu milosrđe ne može pobijediti i ni na koji način nadvladati pravdu, nek se pravda vrši na meni. Spremna sam namjesto svoga oca preuzeti svaku kaznu koju je tvoja dobrota odredila za njega.« Gospodin pristane i odgovori: »Dobro! Za ljubav koju imaš prema meni, udovoljavam ti molbi. Oslobađam tvog oca svake kazne, a na te prenosim njegov duh i isplaćivat ćeš ga do smrti.« Ona radosno uzvikne: »Prihvaćam, Gospodine, tvoju odluku, neka tako bude kako si odredio!«.

222. – Pođe do umirućeg oca i razveseli ga viješću da mu je Svevišnji poklonio potpuno spasenje. Nije se više udaljavala od njegove postelje sve dok nije izdahnuo. Što je slijedilo iza toga možemo sažeti u dvije riječi. U času kad se njegova duša dijelila s ovim svijetom, Katarina osjeti u svom tijelu veliku bol i nosila ju je cijeli život. To sam čuo od nje i od njezinih pratilica bezbroj puta. I ja i svi iz njezina društva opažali smo da je mnogo trpjela. No strpljivost nije popuštala u patnjama. Dapače, nadmašivala ih je, kako ćemo vidjeti malo kasnije.

To što sam spomenuo sama mi je ispričala u našim povjerljivim razgovorima, jer sam – suosjećajući s njezinim patnjama – istraživao uzroke tih boli. Moram reći i to da je u času smrti njezina oca blagi smiješak osvijetlio njezino lice, a ona s radošću u srcu prozborila: »Neka bude blagoslovljen Gospodin! Najviše što mogu željeti jest da i ja budem sretna kao i moj otac.« Za vrijeme sprovoda, dok su drugi naricali, ona nije mogla skriti sreću i radost.[1] Tješila je majku i braću kao da se žalosni događaj nje nije ticao. Ona je vidjela dušu svoga oca kako izlazi iz tame tijela i leti prema vječnom svjetlu. To je ispunjaše neopisivom radošću, to više što je, kako sam to opisao u prethodnom poglavlju, iskusila što znači ući u svjetlost nebeske slave. S radošću je prihvatila patnje jer je znala da je svome ocu isposlovala neizmjernu radost u vječnosti.

223. – Promotri, čitatelju, kako je Providnost Božja sve premudro izvela. Nije potrebno ni spomenuti da je Bog na mnogo drugih načina mogao očistiti dušu njezina oca i učiniti je dostojnom slave, kako je primjerice pripravio dušu pokajanog lupeža koji je ispovjedio vjeru u Isusa na križu. No njegova volja bijaše da to učini preko patnje one koja je za to molila. I to nije bilo na njezinu štetu, nego za duhovno dobro. Dolikovalo se da ona koja toliko ljubljaše svog oca, ubere plod te ljubavi za dobro svoje duše. Ona je željela spas duše svog oca više od zdravlja njegova tijela, pa je patnjama vlastitoga tijela postigla savršenije spasenje svoje duše. Zato je nazivala te patnje svojim »slatkim patnjama«. S pravom, jer je znala da će joj se po tim patnjama umnožiti milosti na zemlji i slava na nebesima. Zato nije mogla da ih nazove drukčije nego »slatkim patnjama«.

1) Jakov Benincasa, otac Katarine Sijenske, pokopan je 22. kolovoza 1368. u kripti crkve sv. Dominika u Sijeni.

Povjerila mi je da je nakon očeve smrti njegov duh često bio uz nju, zahvaljivao joj za dar koji je primio, otkrivao mnoge tajne, upozoravao je na neprijateljeve pakosti i čuvao od zla.

224. – Doznao si, dragi čitatelju, što je učinila za dušu jednoga pravednika, a sada čuj što je isposlovala duši jednoga grešnika.

U to je vrijeme, točnije godine Gospodnje 1370, živio u Sijeni neki Andrija Naddini, bogat dobrima ovoga svijeta, no vrlo siromašan duhovnim dobrima. Boga se nije bojao niti ga poštovao. Sapinjahu ga lanci grijeha i neurednosti. Strastveno se odao kockanju i postao oduran psovač Boga i svetaca.

U prosincu te godine, u četrdesetoj godini života, teško se razboli i zaleže. Liječnička mu njega nije pomagala te mu se približavao svršetak duše i tijela, što je kao nepokajan grešnik zaslužio.

Kad je njegov župnik doznao kakvo mu je stanje, posjeti ga i upozori da se prije smrti pokaje i, kako je red, napravi oporuku. Andrija, koji nikada nije pristupio u crkvu niti išta držao do svećenika, na opomene se prezirno smijao. Žena, ukućani i mnoge bogobojazne osobe koje su ga često pohađale, zabrinuti za njegovo spasenje, pokušavahu smekšati njegovu okorjelost. No ni upozorenja na vječne muke ni govor o Božjem milosrđu nisu ga mogli skloniti na ispovijed te se približavao paklu noseći sa sobom teret grijeha.

Župnik, gledajući njegovo žalosno stanje, držeći da bolesnik može svaki čas umrijeti, pođe jednog jutra k njemu, ponavljajući mu poznate opomene i dodavajući nove. Nesretnik ne pokazivaše ništa drugo do prezira prema svemu što mu se govorilo. Odbijajući da se pokaje, griješio je protiv Duha Svetoga, a taj se grijeh ne oprašta ni na ovome ni na drugome svijetu te se upravo žurio prema vječnim mukama.

225. – Te su vijesti doprle do oca Tome, Katarinina ispovjednika. U njemu se rodi samilost prema nesretnoj duši. Pođe do stana Katarine i zamoli je u ime poslušnosti i ljubavi da se pomoli Gospodinu za nesretnika ne bi li ga mimoišla vječna osuda.

Došavši k njoj, nađe je u zanesenju. Bilo mu je nemoguće prekidati ekstazu, a vremena nije imao jer se noć približavala. Zato naredi njezinoj pratilji, koja se također zvaše

Katarina i još je u životu, da čim bude moguće Katarini ispriča slučaj i zamoli je za pomoć. Žena pokorno obeća da će učiniti kako joj je rečeno.

Katarina ostade u svetom zanosu do pet sati ujutro. Čim je počela vladati osjetilima, njezina joj pratilja reče što je ispovjednik u ime svetoga posluha naredio. Kad je Katarina to čula, zapali se u njoj sveta ljubav. Ponovno poče moliti, vapijući i uzdišući kako ne može dopustiti da propadne njezin bližnji, sugrađanin i brat, koji je otkupljen predragocjenom krvlju.

226. – Gospodin joj odgovori da su Andrijini grijesi nadišli svako bezakonje i nastavi: »Nije samo psovao mene i moje svece, nego je bacio u oganj sliku na kojoj sam ja bio prikazan s mojom presvetom Majkom i drugim svecima. Pravda zahtijeva da i on gori u vječnom ognju. Prestani se moliti za nj, predraga kćeri, on zaslužuje smrt.« Ona se duboko pokloni i, plačući do nogu svoga slatkog Zaručnika, reče: »Predragi Gospodine, ako budeš gledao naše grijehe, tko će izbjeći vječnoj osudi? Jesi li sišao u djevičansku utrobu i podnio okrutnu smrt da kažnjavaš naše grijehe ili da ih praštaš? Zašto nabrajaš opačine jedne izgubljene duše, kad si uzeo na sebe grijehe čitavoga čovječanstva? Jesam li ovdje pred tobom da branim pravičnost toga čovjeka, ili da molim milosrđe za njegove opačine? Ne zaboravi, Gospodine, što si mi rekao kad si mi u zadatak stavio da spasavam duše. Jedina mi je utjeha na ovome svijetu kad vidim da se duše mojih bližnjih vraćaju tebi. To i ništa drugo daje mi hrabrost da podnosim udaljenost od tvoje nazočnosti. Ako mi uskratiš to veselje, što mi ostaje da radim u ovoj bijedi? Nemoj me odbiti, preblagi Gospodine, vrati mi brata koji je ogreznuo u tvrdokornosti srca.«

Od petog sata ujutro sve do dana Katarina je molila za obraćenje Andrijine duše. S jedne je strane bio Gospodin pokazujući broj i težinu grijeha koji vape za pravdom, s druge Katarina, pozivajući se na milosrđe Božje što ga je potaklo da se utjelovi i da podnese muku i sjećajući ga obećanja da će ona mnogima biti put do spasenja. Napokon dobrota Gospodina nadvisi sva njegova djela i postane preobilnim izvorom milosrđa. Gospodin reče Katarini: »Draga kćeri, uslišana si. Obratit ću grešnika za kojega toliko moliš«.

227. – U isto se vrijeme Gospodin ukaza Andriji na smrtnoj postelji i reče mu: »Predragi sine, zašto odbijaš

Sv. Katarina Sijenska (Danijel A. Lord, S. J.)

grijehe kojima si me uvrijedio? Ispovjedi se, spreman sam ti sve velikodušno oprostiti.«

Na te riječi Andrija poče vapiti: »Zovite mi svećenika, želim se ispovjediti. Vidim svog Gospodina Isusa Krista gdje me potiče da priznam svoje grijehe.« Razumijevši što govori, nazočni, obradovani, pošalju po svećenika. Svećenik smjesta dođe i grešnik se pokorna srca ispovjedi. Brižno napravi oporuku i preseli se s ovoga svijeta, iskreno raskajan.[1]

Oče neizrecivog milosrđa, kako je velika tvoja dobrota, kako je nedohvatna tvoja Providnost; kako su neistraživi tvoji putovi! Dopustio si da taj čovjek ogrezne duboko u

1) Andrija je umro 16. prosinca 1370. Žena mu je bila iz obitelji Sansedoni. U knjizi pokopanih u crkvi sv. Dominika zapisano je: »Andrija Naddino umro 16. prosinca, pokopan u obiteljskom grobu podno stepeništa u klaustru.

svojim grijesima. Sve do zadnjeg časa kao da nisi ni mario za njega, a zapravo si mu posvetio veliku brigu. Tvoje sluge, muževi i žene, dođoše da mu pomognu i činilo se da neće ništa postići. Ti si nadahnuo Katarinina ispovjednika i on je potakne da ona moli za njega. Ti si raspalio njezino srce i ona je svojim suzama pobijedila tebe, nepobjedivoga. Poigrala se tvojim svemogućstvom. Tko joj dade toliku smionost? Tko je zadoji toliko ljubavlju prema bližnjemu? Tko joj stvori suze koje dirnuše tvoje milosrđe? Tvoje je to djelo, Isuse Kriste, kojim veličaš svoje svece. Ti si htio pokazati kako je velika njezina zasluga pred tobom. Dopustio si da tvoja zaručnica spozna opasnost koja je prijetila čovjeku za koga nije znala ništa osim da joj je sugrađanin, jedan od kršćanske braće. Tvoja je volja bila da mu dođe pomoć po njoj, jer si je unaprijed odabrao za taj posao. Tko se ne bi htio sjediniti s tobom svezom takve ljubavi?

Vidio si, čitatelju, veliko milosrđe našega Gospodina prema jednom grešniku koji je spašen Katarininom zaslugom. A sada promatraj to isto milosrđe prema dvojici grešnika koji već bijahu došli do vratiju pakla.

228. – Po nalogu vlasti, u Sijeni bijahu zatvorena dva zločinca i osuđena na strašnu smrtnu kaznu. Baciše ih na kola i privezaše uz gredu. Krvnici su užarenim šiljcima i kliještima žegli njihova tijela. Ni dok su bili u tamnici, ni kad su ih vodili na stratište, nisu se pokajali za zlodjela. Odbili su i pomisao na ispovijed. Dok su ih po običaju vodili kroz grad za spomen drugim zločincima, umjesto da se preporuče molitvama vjernika, glasno su psovali Boga i svece. Nesretnici prolažahu kroz vatru ovoga svijeta približavajući se mukama vječnoga ognja.

No vječna Dobrota koja neće da itko propadne, koja ne kažnjava dva puta isti grijeh, odluči spasiti te jadne duše od pakla pomoću svoje posvećene zaručnice. Providnost tako uredi da toga dana Katarina pođe u stan Aleksije, svoje duhovne kćeri u Gospodinu, kako bi u sabranosti provela dan. Kuća se Aleksijina nalazila u ulici kojom su osuđenici imali proći.

Na buku s ulice Aleksija pođe do prozora i spazi da su ona dva nesretnika blizu kuće, a krvnici ih muče, kako je opisano. Hitno pozove Katarinu i reče joj: »Majko, gledaj žalosna prizora! Ispred naše kuće prolaze kola s dva osuđenika na smrt.«

229. – Katarina dođe do prozora, ne iz znatiželje nego iz samilosti. Čim ih opazi, smjesta se povuče na molitvu. Vidjela je, naime, kako mi je kasnije rekla, da čopor zlih duhova potpaljuje u dušama tih nesretnika strašniji oganj od onoga kojim su ih mučili njihovi krvnici. Duboko potresena, počne moliti Zaručnika da pokaže svoju milost prema tim jadnim dušama, osuđenima na propast. Vapila je: »Preblagi Gospodine, kako možeš prezreti djela tvojih ruku, stvorena na tvoju sliku i priliku, otkupljena tvojom dragocjenom krvlju! Kako možeš dopustiti da podnose nesnosne tjelesne patnje i da ih usto strašno muče pakleni duhovi! Razbojnika si, s tobom raspeta, iako je zaslužio kaznu za svoja djela, prosvijetlio da javno ispovjedi vjeru u te, u času kad je vjera tvojih apostola bila poljuljana, i dao si mu da čuje iz tvojih ustiju: 'Danas ćeš biti sa mnom u raju'.[1] To si učinio da pobudiš nadu u oproštenje kadgod te molimo. Nisi prezreo Petra koji te je zatajio, nego si ga blago pogledao. Grešnicu Mariju nisi odbacio, nego si je privukao k sebi. Nisi prezreo carinika Mateja, ni Kananejku, ni Zakeja, poglavicu carinika, nego si ih sve pozvao k sebi. Zaklinjem te tvojim milosrđem, pomozi ovim dvjema dušama.« Tako je pridobila Onoga koji je bio spreman da joj pomogne. Izvor milosrđa se priklonio njezinoj molbi, a ona je skretala vode milosti na duše onih dvaju nesretnika.

Dobila je što je tražila. Duhom ih je pratila na njihovom putu i pošla s njima sve do gradskih vratiju neprekidno moleći, sa suzama u očima, da bi se njihova srca smekšala i obratila. Đavli su joj prijetili: »Ako ne prestaneš, mučit ćemo te kao i ovu dvojicu. Ući ćemo u tebe.« Ona im odgovaraše: »Štogod Bog hoće, hoću i ja. Vaše me prijetnje neće spriječiti da činim ono što sam započela.«

230. – Kad su nesretnici prolazili kroz gradska vrata, ukaza im se naš premilosrdni Gospodin sav u ranama i krvi, potičući ih na obraćenje i obećavajući im pomilovanje. Zraka Božjeg svjetla dotakne se njihovih srdaca. Zatražiše svećenika te ispovjediše svoje grijehne s dubokim pokajanjem. Njihova se huljenja okrenuše u hvalu i, optužujući sami sebe, priznaše da su zaslužili kaznu težu od one koju sada trpe. S veseljem u srcima nastaviše put prema smrti, kao gosti pozvani na gozbu. Dok su prije na mučenje odgovarali

1) Lk 23, 43.

psovkom, sada su uzvikivali hvalu svome Spasitelju, pokazujući da su im te patnje siguran put u vječnu slavu i zalog Božjeg smilovanja.

Promatrači bijahu začuđeni zbog nenadane promjene. Krvnici, dirnuti tim prizorom, nisu imali snage dalje ih mučiti. Nitko nije znao kako se to dogodilo, ni čijim se posredovanjem Bog smilovao tim okorjelilm dušama. Svećenik koji ih je pratio na putu do stratišta, ispriča sve to ocu Tomi, Katarininu ispovjedniku. On je od Aleksije doznao da su upravo onaj čas kad je Katarina završila molitvu i počela vladati osjetilima, ona dva zločinca preminula. U ispovijedi je otac Toma doznao pojedinosti koje smo iznijeli. Našli smo ih među njegovim zapisima.

Nakon smrti osuđenika, Katarina je mnogo dana ponavljala: »Hvala ti, Gospodine, da si ih oslobodio od druge tamnice.« Kad je otac Toma to čuo, zapita što te riječi znače. Odgovori mu da su duše onih razbojnika već u rajskoj slavi. Iza smrti bijahu u čistilištu, ali im je isposlovala potpuno oslobođenje.

231. – Taj ti se događaj, čitatelju, može činiti nestvarnim, jer se zbio izvan ljudskih pogleda. No ako čitaš Augustina i Grgura, shvatit ćeš da su ta čuda veća nego da su ti ljudi umrli pa uskrsnuli. Grgur kaže: »Ako mrtav čovjek oživi, ponovno će umrijeti, no kad se grešnik obrati, njegova će duša živjeti zauvijek.« I dalje: »Kad oživljuje tijelo, božanska moć ne nailazi ni na kakav otpor, a za uzdignuće duše na život milosti, potrebno je svladati njezinu slobodnu volju. Grešnik se, naime, uvijek može oprijeti milosti. Stoga je obraćenje grešnika veće očitovanje moći Božje nego stvaranje svijeta«.[1] Sveti je Martin čašćen jer je snagom božanskog Trojstva tri mrtve osobe uskrisio. O svetom se Nikoli čita da je oslobodio tri mladića osuđena na smrt, čime je i on zaslužio hvalu. A što da kažemo o novoj čudotvorki djevici Katarini? Svojom molitvom dva čovjeka osuđena na smrt, dva zločinca ogrezla u zloći, dva čovjeka već mrtva u duši i određena za vječnu propast vraća u život milosti. Ona ih čudom spašava od vječnog ognja. Nije li to veće čudo od spomenutih?

Vjeruj mi, čitatelju, vidio sam svojim očima mnoga čudesa koja je Katarina učinila na tjelesima, ali se ni jedno ne može usporediti s ovim opisanim. U ovom je slučaju bilo

1) Sv. Grgur Veliki, *Razgovori*, III. dio. (Classici cristiani, prir. Ezioi Cantagalli – Siena).

potrebno svemogućstvo praštanja i milosti da dirne i obrati pokvarene i opake koji uporno ustrajahu u svojoj zloći do zadnjeg časa, kada već nitko nije mogao vjerovati da će se spasiti.

232. – Navest ću još jedno neobično obraćenje što ga je Katarina svojom molitvom postigla od Gospodina.

U Sijeni je živio neki Francesco Tolomei koji je sa svojom ženom Rabom imao nekoliko sinova i kćeri. Najstariji sin Jakov, sklon zločinu, pun nadutosti i okrutnosti, već je imao na duši dva ubojstva svojih vršnjaka. Njegovo vladanje ispunjavaše strahom sve koji ga poznavahu. Nije mario za Boga niti se bojao ljudi. Svaki dan je bivao sve gori.

Njegova sestra Ghinoccia potpuno se predala svjetovnim užicima. Pazila je, doduše, na svoje ponašanje, ali iz ljudskog obzira, a ne iz straha Božjega. Na pameti joj bijahu samo zabave. Sva joj briga bijaše njegovanje tijela i odijevanje. Njihova majka Raba bijaše dobra i pobožna žena. Bojeći se za spas duša svoje djece, pođe do Katarine da bi se s njome porazgovorila o djeci, osobito o kćerki. Obuzeta ljubavlju prema dušama, Katarina rado pristade. Molitvama i savjetima postigla je da je Ghinoccia oduševljeno prihvatila Krista, odrekla se svjetovnog života, odrezala kosu s kojom se ponosila i smjerno zatražila odjeću Sestara od Pokore sv. Dominika. Ostale dane svoga života, u to sam se uvjerio, posvetila je razmatranju i molitvi. Poduzimala je stroge pokore te bijah prisiljen više puta upozoriti je da ih ublaži.

Njezina sestra Franciska se povela u svemu za njom. I ona obuče odjeću Sestara od Pokore. Bilo je uzbudljivo vidjeti kako te dvije sestre, prije tako odane svjetovnim zabavama, najednom napustiše ispraznosti svijeta, i to odlučno.

233. – U času promjene života, njihov je brat Jakov bio izvan grada. Kad je čuo što se dogodilo sa sestrama, vratio se bijesan kući. Pratio ga je mlađi brat. U svom povrijeđenom ponosu počeo je prijetiti da će razderati odjeću sestrama, povesti ih u svoju kuću izvan grada i zatvoriti ih u kulu.

Mlađi brat, kao nadahnut, reče mu: »Jakove, čim dođeš u Sijenu, obratit ćeš se i ti i ispovjedit ćeš svoje grijehe.« Jakov zaurla na nj i zakune se da će pobiti i fratre i svećenike radije nego da im se ispovjedi. Dječak nastavi s uvjeravanjem da mu je prorekao istinu, a Jakov je kleo i psovao sve dok nisu stigli u Sijenu.

Jakov bijesan pohrli do očinske kuće. Prijetio je da će počiniti strašne stvari ako njegove sestre odmah ne odbace redovničku odjeću i pođu s njime. Katarina još nije ništa znala. Raba je nastojala umiriti svoga sina i molila ga da pričeka jedan dan.

Ujutro je pozvala oca Tomu, Katarinina ispovjednika. Po Božjoj providnosti s njim se našao otac Bartolomej Dominici, njegov drug. Razgovarali su s Jakovom bez uspjeha. Katarina, koju je sam Gospodin obavijestio što se zbiva, molila je žarko za obraćenje Jakova. I što se dogodilo? Dok je Katarina molila, Gospodin je ganuo srce Jakova. Do toga časa uporno odbijaše svaki razgovor s ocem Tomom, a sada se najednom pokori ocu Bartolomeju. Dopusti ne samo da se njegova sestra posveti Božjoj službi nego se i sam duboko ponizi te ispovjedi pokajano svoje grijehe. Izrigao je, kako se Katarina znala izraziti, sav otrov iz svoje duše i priznao grijehe koje je bio odlučio nikada ne priznati. Za čas se vuk promijeni u janje, lav u psetance. Koji ga poznavahu, čudom se čuđahu. Majka Raba bila je bez riječi. Sestre su se radovale, obitelj zahvaljivala Bogu. Otac Toma i otac Bartolomej, veseli u Gospodinu, potrčaše do Katarine da joj jave što se dogodilo.

234. – Katarina je tada bila u zanosu, u slatkom razgovoru sa svojim Zaručnikom. Gledala je u duhu što se događalo. Prije nego su oni došli do Katarine, ona je počela vladati svojim osjetilima i rekla svojoj pratilji: »Moramo zahvaliti našemu Spasitelju, jer Jakov Tolomei, koji bijaše sputan verigama đavla, jutros je oslobođen. Ispovjedio se pred ocem Bartolomejem.«

Uto prispješe braća i počeše pripovijedati što se dogodilo. Katarinina pratilja im reče da joj je ona upravo kazala to što i oni govore. Još doda: »Moramo hvaliti i veličati našega Spasitelja, draga braćo, jer on nikada ne odbija molitve svojih slugu. Svaku molbu koju sam nadahnjuje uvijek prihvaća. Stari neprijatelj namjeravaše oteti našu ovčicu, ali ju je milostivi Otac zadržao za sebe. Đavao je mislio da će i Ghinoccia biti njegova, ali je izgubio i Jakova. Tako se uvijek događa kad đavao napada izabranike Božje. Nemoguće je oteti iz ruku Kristovih ovčice koje je On izabrao. Tako sam kaže u Evanđelju.«

Da zaključimo. Ghinocchia se sva posvetila molitvi, razmišljanju i pokori. Iza duge bolesti koju je veoma strpljivo podnosila, preselila se s ovoga svijeta i radosna otišla našem

Gospodinu. Franciska je slijedila njezin primjer u svemu i nije ju dugo nadživjela. Ona je također strpljivo podnosila patnje i preminula sa smiješkom na usnama.

Matej, mladi Jakovljev brat, odrekne se svijeta, uđe u red Braće propovjednika i živi kao dobar redovnik. Jakov ima svoju obitelj. Povučen je i jedan je od najmiroljubivijih i najblažih ljudi na svijetu.

To je sve izveo isti Duh posredstvom svoje zaručnice Katarine, dijeleći i raspoređujući svoje darove svakome za koga je ona molila.[1]

235. – Da to još bolje objasnim, iznosim još jedan neobičan slučaj. Ja sam mu bio svjedok. Kunem se pred Bogom da ne lažem. Posljedica tog događaja svima je poznata.

U Sijeni življaše neki Nanni, sin Vannijev,[2] vrlo poznat u svjetovnim krugovima svoga grada. Bio je čovjek vrlo lukav. Da je mogao, i Boga bi prevario. Zaveden opakim običajima, bio je upleten u sukobe i parnice protiv mnogih građana, nastojeći ih izigrati, pokazujući usto ljubezno lice. Zbog tih svađa bilo je i mrtvih.

Trebalo se čuvati Nannija jer je njegova zloća bila na sve spremna. S njim su svi željeli biti u dobrim odnosima, a on ih je uvjeravao da ne misli zlo i, koliko je do njega, svatko može biti miran. U stvari je podržavao sukobe da bi se u pravi čas mogao osvetiti.

Kada je za spletke doznala Katarina, nastojala se sastati s Nannijem i učiniti kraj tom nečasnom poslu. On ju je stalno izbjegavao, kao što zmija izbjegava čarobnjaka. Napokon otac Vilim iz Engleske, svet čovjek i član Reda pustinjaka sv. Augustina,[3] uspije dobiti od Nannija obećanje da će posjetiti Katarinu i razgovarati s njome, ali nije pristao da će i prihvatiti njezin savjet.

Nanni održa obećanje i pođe do Katarinine kuće upravo kad sam i ja bio tamo. Katarine još nije bilo, jer je bila otišla po nekom duhovnom poslu.

---

1) Ghinoccia je umrla 29. kolovoza 1375, a Franciska 3. siječnja 1379. Njihova majka Raba primi također odjeću mantelata i umre 26. srpnja 1382. Fra Matej bijaše uzoran redovnik. Umro je u Mlecima u samostanu sv. Ivana i Pavla, u 63. godini života. U istom je samostanu umro i Jakov god. 1406.

2) Nani sin Vannija Savinija bio je veliki lukavac i spletkar. God. 1371. osuđen je kao buntovnik i zatvoren. Pušten je iz tamnice, ali je državi morao isplatiti golemu odštetu. O njemu se još govori u ovoj knjizi u br. 237. i 238.

3) Vilim Flete iz samostana u Leccetu jedan je od najuglednijih Katarininih učenika. Kristofor Guidini piše da je bio veliki isposnik. Danju je boravio u šumi, a navečer se vraćao u samostan. Piće mu je bilo samo razrijeđeni ocat. Ljudi su ga vrlo poštovali. Umro je 1382.

Dok sam čekao da se vrati, rekoše mi da je došao Nanni sa željom da razgovara sa Katarinom. Bio sam radostan kad sam to čuo. Pohitih do posjetitelja i rekoh mu da će se brzo vratiti. Uvedoh ga u njezinu pokorničku sobicu nadajući se da će tu radije dočekati njezin povratak. Postao je nestrpljiv pa mi reče: »Obećao sam ocu Vilimu da ću poći do gospođe i s njom razgovarati, ali kad je nema, ne mogu je čekati, vrlo sam zauzet. Molim vas ispričajte me, imam puno posla.«

236. – Da ga zadržim, počeo sam govoriti o mogućnosti uspostave mira u gradu. On me prekine: »Gledajte, vi ste svećenik i redovnik, ona je dobra žena, na glasu svetosti. Ne želim vam lagati. Reći ću vam iskreno da nemam namjeru učiniti ono što biste vi htjeli. Priznajem, ja sam iza svega toga i uzrok sam da nema mira. Zaista, kad bih ja htio, mir bi zavladao, ali ja to neću. Ne trebaju mi vaše propovijedi, neću vas poslušati nikada. Zadovoljite se da sam vam rekao istinu koju nikome nisam priznao i ne dosađujte mi.«

Pokušao sam nešto reći, ali nije htio slušati.

Uto po Božjoj volji uđe Katarina, iza kako je sredila neki posao. Na njezinu pojavu, Nanni se uznemiri, a mene to ispuni radošću. Katarina pozdravi nebeskom nježnošću ovoga čovjeka svjetskih nazora i zapita ga što ga dovodi ovamo. Nanni ponovi što je meni rekao, ističući naročito da se ne želi popraviti. Ona ga upozori na opasnosti koje iz toga mogu izići, služeći se riječima sad oštrima, sad blagima. Na sve njezine riječi ostajaše kruta srca. Razabirući Nannijevu upornost, Katarina se molitvom obrati Gospodinu za pomoć. Videći što je ona poduzela, preuzeh riječ da ga još zadržim. Nakon malo vremena on reče: »Ne želim biti uporan i ništa ne popustiti. Upravo vodim četiri parnice. Jednu od njih koja se sastoji u tome i tome, stavljam u vaše ruke. Uredite kako želite.«

To reče i ustane da ode, ali dižući se poviče: »Bože moj, kakva me divna utjeha obuzimlje da će doći do mira. Gospode Bože, kakva me snaga primila! Ne mogu se maknuti s mjesta. Tko mi je oduzeo slobodu? Ne mogu ništa odbiti.« Ridajući poviče: »Pobijeđen sam! Netko me guši!« Pade na koljena pred Katarinu i u suzama prozbori: »Sveta djevice, spreman sam učiniti što god želite, ne samo što se tičе neprijateljstva nego i sve drugo. Vidim da me đavao držaše sputana. Učinit ću što mi savjetujete. Pobrinite se za moju dušu da bi se mogla osloboditi iz đavolskih ruku.«

237. – Katarina je, kao obično za molitve bila u ekstazi, ali odmah zavlada osjetilima i zahvaljujući Bogu reče: »Dragi brate, po Božjem milosrđu, uočio si u kakvoj se opasnosti nalaziš. Govorila sam ti no nisi htio slušati. Rekla sam našemu Gospodinu i on je uslišao moju molitvu. Pokaj se odmah za sve grijehe, jer nikada ne znaš kakva te nevolja može snaći.«

Nanni se preda mnom ispovjedi. Katarininim posredstvom se pomirio sa svim svojim neprijateljima, a po mome savjetu sa svemogućim Bogom s kim je dugo bio u zavadi. Nekoliko dana iza kako se je ispovjedio, gradske su vlasti Nannija zatvorile. Prosuo se glas da će ga osuditi na smrt. Uznemirih se, otiđoh do Katarine i rekoh joj: »Gledaj, dok je taj čovjek bio u vlasti đavla ništa mu se nije dogodilo. A sada kad se vratio Bogu, nebo i zemlja se urotiše protiv njega. Majko, zabrinut sam. On je kao mlada stabljika, a ovaj ga uragan može slomiti. Očajat će. Pomoli se Gospodinu za nj. Tvoje su ga molitve oslobodile od đavla. Neka ga sada čuvaju u ovoj nevolji.« Ona mi odgovori: »Zašto ste se tako prestrašili mjesto da budete veseli? Gospodin ga je oslobodio od vječne kazne, ali mu šalje vremenitu. Prije obraćenja svijet ga je volio kao jednoga od svojih, kako kaže naš Gospodin. Sada, kad se odrekao svijeta, svijet ga mrzi. Prije obraćenja Gospodin mu je pripremio vječnu kaznu, sada mu u svom milosrđu šalje samo vremenitu kaznu. Ne bojte se, neće očajati. Tko ga je očuvao od pakla, izbavit će ga i od tamnice.«

238. – Dogodilo se kako je rekla. Poslije nekoliko dana izišao je iz tamnice, ali je ipak izgubio veliki dio svoje imovine. Katarina je bila zadovoljna i govorila: »Bog ga je oslobodio od otrova koji ga je uništavao.«

Od tog vremena Nannija su stizale nedaće, ali mu se pobožnost povećavala. Poklonio je Katarini dvorac što ga je imao izvan grada, da bude samostan za žene.[1] Katarina je posebnim dopuštenjem pape Grgura XI. počela preuređivati zgradu za samostan i nazove ga Sveta Marija od Anđela. Pri obredu blagoslova bio sam nazočan skupa sa sinovima i kćerima našega Reda. Papin izaslanik bijaše otac Ivan, reda sv. Gulijelma, iz samostana sv. Antima u biskupiji Chiuse, ako se ne varam.[2]

1) Radi se o dvorcu Belcaro. Svetica ga je preuredila u samostan. U vrijeme propasti Republike pretvoren je u utvrdu. Danas je u privatnom vlasništvu.

2) Ivan iz Orvieta svet čovjek i veoma odan Katarini. Ona ga je zvala »zemaljski anđeo«. Katarini je podijelio posljednju pomast. Bio je opat u samostanu sv. Augustina. Po predaji, opatiju kojoj je bio na čelu osnovao je Karlo Veliki za benediktince. Kasnije samostan pređe u vlasništvo biskupije Montalcino i Pienza.

Svjedok sam promjene u Nanniju što ju je izveo Svevišnji po Katarini. Dugo vremena bijah Nannijev ispovjednik. Dok smo bili zajedno, znam da je nastojao provoditi ispravan život.

239. – Kad bih htio spomenutim događajima pribrojiti sva obraćenja zlih, sva usmjerenja prema savršenstvu dobrih, sva ohrabrenja slabih, sve utjehe tužnih, sve duhovne pomoći potrebnima, trebalo bi napisati još mnogo debelih knjiga. Nemoguće se sjetiti svih duša koje je Katarina svojim molitvama spasila od pakla, svih okorjelih koje je sklonila da slušaju glas savjesti, svih predanih tjelesnim užicima koje je predobila da se odreknu svijeta, svih zavedenih koje je oslobodila od zamki đavolskih, svih duša pozvanih na veću savršenost kojima je ona prednjačila kreposnim životom, svih postojanih u svetom zvanju, kojima je ona pomogla da dobiju obilje darova Duha Svetoga, svih duhovnih brodolomaca kojima je molitvama pomogla i upravila ih putem istine da stignu u luku vječnog spasenja. Mogu ponoviti što je sv. Jeronim rekao u pohvalu svete Paule: »Kad bi se svi dijelovi moga tijela pretvorili u jezike, ne bi ih bilo dosta da opišu duhovne plodove što ih je proizvela ta djevičanska biljka koju je nebeski Otac zasadio.«

Vidjeh bezbroj puta mnoštvo muževa i žena, kako se kao na glas neke tajanstvene trublje skupljaju, hrleći s gora i dolina naokolo Sijene da vide Katarinu ili da barem čuju njezin glas. I kad bi je vidjeli ili čuli, njihova bi se srca raskajala i požalila počinjene grijehe. Tražili su svećenike – među kojima sam se i ja našao – i ispovijedali grijehe s tolikim pokajanjem da se nije moglo sumnjati o kiši nebeskih milosti koja se spustila na njihova srca. To se nije dogodilo jedanput ili dva puta; događalo se vrlo često.

240. – Zbog toga je, svete uspomene papa Grgur XI. izdao Apostolsko pismo meni i mojim drugovima svećenicima, dajući nam ovlasti, kadgod bi ljudi došli u grupama na ispovijed, opraštanja grijeha i za slučajeve pridržane biskupima. Vječna Istina, koja ne vara niti može biti prevarena, zna da dolažahu k nama grešnici koji se nikada nisu ispovijedali ili su na ispovijed dolazili bez dovoljno kajanja. Mnogo smo puta bili zauzeti po čitav dan, bez ikakva odmora, i nismo mogli zadovoljiti sve koji čekahu na ispovijed. Priznajem da sam bio daleko od njezine savršenosti. Osjećao sam se nemoćnim i iscrpljenim pred tolikim brojem pokajnika. Ona je neprestano molila, radosna što vidi toliko mno-

ništvo duša kako pada u njezine pobjedničke ruke. Hrabrila je svoje duhovne sinove i kćeri nastojeći da mreža, što ju je ona držala, primi što obilniji ulov. Teško je opisati radost njezine duše u tim časovima. Njezino se veselje prenosilo na nas i zaboravljasmo svaki umor.

Završavam opisivanje divnih djela što ih je Svevišnji izveo preko svete djevice za spas duša. Možda umornom čitatelju postadoh dosadan. No mogu reći da sam mnogo toga ispustio.

Sada je vrijeme da prijeđemo na čudesa koja je Katarina izvela za ozdravljenje tijela. Ovo poglavlje koje je bilo posvećeno njezinom ozdravljanju duša odužilo se, zato ga završavam.

OSMO POGLAVLJE

NEUSPOREDIVA DOBROČINITELJICA

241. – Ispripovjedit ću, dobri moj čitatelju, slučaj koji se ovom našem vremenu čini nevjerojatnim, ali je moguć onome koji ne poznaje nemogućnosti.

Lapa, Katarinina majka, bijaše jednostavna i divna žena. No ispočetka nije puno marila za duhovnost. Zato nije pomišljala da će jednoga dana umrijeti, a to će ti biti jasno iz ovoga što ću iznijeti.

Iza smrti svoga muža teško se razboli. Iz dana u dan bijaše joj sve gore. Kad je to vidjela Katarina, počne moliti da bi u Gospodina isprosila zdravlje za onu koja ju je rodila i odgojila. Dobila je odgovor s neba da bi bilo spasonosnije za njezinu majku ako umre sada, jer neće morati gledati nesreće koje će je zadesiti.

Na taj odgovor pođe Katarina do majke i blagim ju je riječima nagovarala, ako je volja Božja da je uzme k sebi, neka joj se smireno podloži.

Lapa bijaše odveć privržena osjetljivim stvarima i zgražala se od pomisli na smrt. Zato zatraži od kćeri da joj izmoli od Gospodina zdravlje i opomene je da joj nikada ne spominje smrt.

242. – Ražalošćena Katarina stade moliti Gospodina da odgodi smrt njezine majke dok se jasno ne bude vidjelo da se predaje njegovoj volji. Bog se, na neki način, pokorio glasu čovjeka. Bolest se sve više pogoršavala, ali smrt još nije bila blizu. Katarina preuzme ulogu posrednika između Boga i svoje majke. Njega je molila da je još ne uzimlje sa svijeta, a nju je nagovarala da se pokori volji Božjoj. I dok je uspijevala u tome da Svemogući odgodi svoju odluku, nije uspjela svladati slabost majčina duha. Napokon Gospodin reče Katarini: »Reci svojoj majci, ako neće sada ostaviti tijelo, doće će dan kad će zaželjeti smrt, ali je neće imati.«

Znamo da se te riječi ispuniše. Lapa je doživjela duboku starost, vidjela svršetak mnogih osoba koje je ljubila i propadanje mnogočega u što je bilo zaljubljeno njezino srce. Čuli smo je često kako govori: »Bog je krivo stavio moju dušu u tijelo i zato ne može iz njega izići. Moji sinovi i kćeri i moja unučad leže u grobu, a ja ne mogu umrijeti nego moram trpjeti i stalno biti pod udarcima nevolja.«

243. – Vratimo se na naš razgovor. Lapa je ostala istoga mišljenja, nije se ispovjedila ni brinula za dušu. Gospodin ne bijaše već voljan udovoljiti kao dosad molitvama Katarine i odgađati smrt njezine majke.

Doista, dok je na Katarinin zagovor prije držao Lapu u svijetu, sada je dopustio da umre, a da se nije ispovjedila. Taj je događaj jasnije dokazao zasluge Katarinine pred Bogom. Vidjevši da joj je majka preminula, podigne oči prema nebu i plačući reče: »Gospodine, Bože moj, je li to tvoje obećanje da nijedan član moje obitelji neće biti izgubljen? Je li to ugovor što si ga sklopio sa mnom da nećeš uzeti moju majku s ovoga svijeta sve dok ne bude spremna? A sada je vidim mrtvu, a nije primila svete sakramente. Zaklinjem te tvojim velikim milosrđem, učini da se ne osjećam prevarenom. Dok sam živa ne dižem se odavde ako mi ne vratiš majku.«

Te je riječi izgovorila u nazočnosti triju žena iz Sijene. Njihova ću imena navesti kasnije. Vidjevši da je Lapa izdahnula, spremahu se pripremiti mrtvo tijelo kako je običaj u tim prigodama, ali pričekaše Katarinu koja je još molila. Kao što zastaše oni koji nošahu mrtvo tijelo mladića iz Naima kad se Gospodin dotaknuo nosila, tako i sada ista Spasiteljeva snaga zadrža one koje stajahu oko mrtvog tijela dok je Katarina molila.

Katarina je molila i uzdasi njezina srca dizahu se do nebesa. Njezina bol i obilne suze pridobiše Svemogućega. Takva molitva nije mogla biti odbijena. Gospodin svakoga milosrđa i utjehe uslišao ju je. Pred očima triju žena tijelo se Lape pokrene, duša uđe u tijelo i ono se poče kretati, jer je oživjelo. Živjela je do svoje 89. godine u nevoljama koje su proizašle iz osiromašenja i drugih nevolja, kako joj je njezina kći po Božjem nadahnuća prorekla.

244. – Očevici čuda bijahu Katarina di Ghetto i Anđela di Vannino, sada sestre od Pokore sv. Dominika i Liza, Lapina snaha. Sve tri još žive u Sijeni. One gledahu Lapu

u teškoj bolesti koja je trajala mnogo dana, vidješe njezino mrtvo tijelo i Katarinu u molitvi, čuše njezine riječi: »Gospodine, ovo nije tvoje obećanje!« Nakon kratkog vremena vidješe kako se Lapino tijelo miče, kako oživljuje i pokreće udove. Ima bezbroj svjedoka za njezin život poslije toga.

Iz svega, dobri čitatelju, možeš prosuditi kakvu je zaslugu Katarina stekla pred Svemogućim. Oslobodila je dušu svoga oca od čistilišnih muka i čudesno vratila u život svoju mrtvu majku. Nemoj misliti da je to jedino čudo nad tijelom. Obrati pozornost i na ostala što ću ih navesti. No prije ću spomenuti da sam Gospodinove riječi izgovorene Katarini provjerio, pitajući je za njezine najskrovitije tajne. Ostalo sam pronašao u bilješkama oca Tome, njezina prvog ispovjednika. Čudo pred spomenutim svjedocima on stavlja u listopad godine 1370.

Evo ti još jednog čuda. Vremenski je mlađe od ostalih. Bijah mu izravan svjedok. Osim onoga o kome se radi, nitko ne može bolje od mene o njemu govoriti.

245. – Oko sedamnaest godina unatrag (sada smo u 1390.), po poslušnosti na koju sam se zavjetovao, našao sam se u samostanu svoga Reda u Sijeni, gdje sam vršio službu profesora, služeći Bogu kako sam znao i mogao. U Sijeni zavlada kuga koja je pogađala svaku dob. Ljudi umirahu za dva-tri dana. Zavladao je silan strah.[1]

Revnujući za duše, a to je poslanje Reda kome pripadam, bio sam prisiljen izlagati se životnoj pogibelji. Obilazio sam bolesnike danju noću, a za odmor i okrepu svratio bih se u kuću Svete Marije od Milosrđa, koja se nalazila u gradu.[2] Upravitelj kuće u to vrijeme bijaše neki Matteo, koji još živi.[3] Bio je čovjek svet i ugledan, vrlo naklonjen Katarini. Volio sam ga iskreno i još ga volim zbog odlika kojim ga je nebo obdarilo. Običavao sam ga posjetiti svaki dan ili da pružim pomoć kojem siromahu ili samo da njega vidim.

246. – Jednoga jutra nakon mise pođoh posjetiti bolesnike. Prolazeći uz kuću Milosrđa zapitah kako je zaraženi-

1) Prvi put je kuga izbila u Sijeni u svibnju 1348. Poslije toga javljala se više puta. God. 1374. pomre mnogo djece. Iz Katarinine obitelji od kuge je umrlo nekoliko članova. Katarina ih je vlastitim rukama pokapala.

2) Kuća Svete Marije od Milosrđa (kraće: Kuća Milosrđa) bila je bolnica koju je osnovao bl. Andrija Galleroni u 13. stoljeću. U nju je uložio sav imetak i svoj život posvetio bolesnicima. God. 1408. zgrada je prepuštena Sveučilišta. U 19. je stoljeću u nju smješten Institut za lijepe umjetnosti.

3) Matej di Fazio, ugledan sijenski građanin, bijaše krepostan čovjek. Upravitelj Kuće Milosrđa postane 1. rujna 1373.

ma gubom. Na ulazu vidjeh kako braća i svećenici iznose Mattea iz crkve u njegovu sobu. Izgubio je boju lica, snagu i govor. Kad sam ga zapitao što se dogodilo, nije mogao odgovoriti. Obratih se onima što su ga nosili i zapitah ih što se zbiva s mojim prijateljem Matteom. Odgovore mi: »Oko sedam sati, dok se nalazio uz krevet nekog bolesnika, zarazio se i najednom onemoćao upravo kao što ga sada vidite.« Pratio sam ga do kreveta. Čim se smirio i došao k sebi, zamoli me da ga po običaju ispovjedim. Pošto sam mu dao odrješenje, zapitah ga gdje ga boli. Odgovori mi: »Pritišće me jako u prsima, čini mi se da će puknuti prepone, glava me tako boli kao da će se rasprsnuti.« Okušao sam mu bilo i ustanovio visoku ognjicu. Naredio sam da smjesta pošalju uzorak mokraće vrlo vrijednom i savjesnom liječniku koga zvahu Maestro Senso, a i sam se uputih k njemu. Iza obavljene pretrage liječnik je ustanovio da je naš prijatelj obolio od gube. Svi znakovi govorahu da je smrt blizu. Okrenuvši se k meni, liječnik reče: »Nalazi pokazuju da su i jetra zahvaćena, i to je uobičajeni znak zaraze. Strah me je da će kuća Milosrđa izgubiti svog dobrog upravitelja.« Zapitah: »Ima li nade da bi se mogao naći lijek?« Odgovori mi: »Pokušat ćemo mu večeras pročistiti krv, ali nemam nade da će to pomoći, jer je bolest uhvatila maha.«

247. – Liječnikove riječi me rastužiše. Pođoh odmah do bolesnika moleći Gospodina da radi drugih ostavi na zemlji tako dobrog čovjeka.

U međuvremenu i Katarina dozna da je Matteo obolio. Ona ga je vrlo voljela zbog njegovih kreposti. Zahvaćena gorućom ljubavi, a kao rasrđena na kugu, pođe k bolesniku. Prije nego mu se približila, iz daljine poviče: »Ustanite, gospodine Matteo, ustanite! Nije sada vrijeme odmarati se na bolesničkom krevetu.« Na tu zapovijed ognjice smjesta nesta, pritisak u prsima iščezne, prestane svaka bol, a Matteo se digne zdrav kao da i nije bio bolestan. Priroda se pokorila Božjoj zapovijedi preko ustiju Katarine. Njezina riječ donijela je zdravlje tijelu. Matteo ustane zdrav i svjež, osjeti se radostan i sretan, videći da Božja moć ispunja Katarinu. Nakon čuda, ona se brzo udalji da umakne ljudskom divljenju.

Kad je ona napuštala kuću Milosrđa, sreo sam je, još uvijek žalostan, jer nisam znao što se dogodilo, držeći da se Matteovo stanje pogoršalo. Opazivši je, s bolom u srcu i uzrujan rekoh: »Majko, zar ćeš dopustiti da taj čovjek tako

drag i toliko potreban umre?« Iako je znala što se dogodilo, nije joj se sviđalo što govorim pa odgovori: »Kakve su to riječi? Zar sam ja Bog da mogu čovjeka osloboditi od smrti?« A ja, kako bijah žalostan, odrezah: »Tako možeš govoriti drugome, a ne meni! Znam tajne tvoga srca i znam da možeš izmoliti od Gospodina štogod tražiš od Njega.«

Pognuvši glavu malo se nasmiješi, pogleda me svijetlim pogledom i reče mi: »Ohrabrite se, ovaj put neće umrijeti!«

248. – Moje žalosti nestane jer sam znao koliku joj je moć Bog dao. Ostavio sam je i smiren pošao do bolesnika. Našao sam ga kako sjedi na krevetu spremnog da mi opiše čudo koje je Katarina izvela. Spomenuo sam mu njezino obećanje da neće umrijeti od te bolesti, a on mi odgovori: »Znadete li što je učinila čim je došla do mene?« Odgovorio sam da ništa ne znam, niti mi je išta o tome rekla. On se digne s kreveta te mi ispripovjedi što sam već ispričao.

Da čudo bude očitije, prostriješe stol i svi smo posjeli. Matteo je bio s nama. Nije bila ponuđena bolesnička hrana nego ona koju jedu zdravi ljudi, grah sa svježim lukom. Jeo je s nama, iako čas prije nije mogao primiti ni najlakšu hranu. S nama se šalio i veselio čovjek koji to jutro nije mogao izustiti ni jednu riječ. Svi smo bili puni udivljenja, zahvaljujući Bogu za tako divno čudo što je izveo po Katarini. Razmišljali smo o njezinoj svetosti.

Svjedok toga događaja bijaše otac Nikola d Andrea, dominikanac. On je još živ. Toga je jutra pratio sve što se događalo. Čudo su doživjeli svi bolesnici iz kuće Milosrđa, namještenici i svećenici i još oko dvadeset osoba.

249. – Čitatelju, ne daj se zavarati nevjerom onih kojima ni razum ni oči ne mogu nešto dokazati, onih kojima srce još nije dirnula milost Gospodinova pa kažu: »Zar je čudo ako je neki čovjek ozdravio, pa bila njegova bolest i teška? To je svagdanja pojava. Svaki dan smo svjedoci takvih ozdravljenja.«

Odgovaram: »A je li Gospodin učinio čudo kad je, kako svjedoči evanđelist – ozdravio punicu Petrovu od velike ognjice? Svaki dan se događa da ljudi ozdravljaju od ognjice, pa i od najveće. Zašto evanđelist o tome govori kao o čudu? Čujte, malovjerni, nesposobni da shvatite nešto što nadilazi osjetila. Obratite pozornost na ono na što nas evan-

đelist želi upozoriti: »On se prignu nad nju te zapovjedi groznici i ova je ostavi. Žena odmah ustade te ih poče posluživati.«[1]

Čudo je u tome što je ognjice nestalo na zapovijed Gospodinovu, najednom i bez ičije pomoći. Bolesnica koja je ležala u velikoj ognjici na krevetu, ustala je ne uzevši nikakav lijek.

Isto vidite i u spomenutom slučaju, ukoliko niste puni predrasuda. Katarina, u čijem je srcu stolovao Gospodin, isti Gospodin koji je ozdravio i Šimunovu punicu, bila je tu, ne blizu bolesnika nego udaljena od njega. Zapovjedila je ognjici i kugi i one su bez ikakva lijeka smjesta ostavile Mattea. A on je odmah ustao i jeo s nama, posve zdrav. Otvori duhovne oči i ne budi nevjernik, već vjernik.[2]

250. – Kad sam spomenuo kuću Milosrđa, neka mi bude dopušteno ispričati i drugi neobičan događaj iz neposrednog susjedstva. On se zbio nešto ranije od onoga iz kuće Milosrđa. O njemu mi je govorio Matteo, upravitelj spomenute kuće i Katarinin ispovjednik, a i drugi kojima je bilo poznato što je Katarina radila. U blizini življaše neka pobožna žena, koja je, ako se ne varam, bila redovnica Sestara od Pokore. Doznala je za Katarinu i njezine kreposti, postala joj prijateljica i član njezine duhovne obitelji. Slušala je njezine savjete i njezin primjer visoko cijenila.

Jednoga dana stajaše na terasi svoje kuće. Pod teretom koji tu bijaše nagomilan, terasa se sruši, a pade i žena te osta sva isprebijena i ozlijeđena. Dotrčaše susjedi i kad vidješe njezine povrede, bijahu uvjereni da je mrtva ili da će svaki čas izdahnuti. Uspjeli su je izvući i položiti na postelju. Kad je došla k svijesti, jaukala je pokazujući mjesta gdje je boli. Pozvaše liječnika, stavljahu joj obloge, ali se nije mogla pokrenuti od bolova.

251. – Katarina doču što se dogodilo. Suosjećajući sa sestrom i prijateljicom, pođe je posjetiti i potaknuti na strpljivost. Kad je vidjela kakve muke ima, dodirne nježno mjesta koja su je boljela, a bolesnica to rado dopusti jer je znala da joj njezin dodir može donijeti olakšanje. Kako bi Katarina dodirnula neko ozlijeđeno mjesto, boli bi nestalo. Kad to bolesnica opazi, zamoli Katarinu da i druge njezine rane dodirne. Katarina to učini, jer joj je željela pomoći. Gdje

1) Lk 4, 39.
2) Iv 20, 27.

bi je dotakla, bolovi bi prestali. Na molbu bolesnice svako je ozlijeđeno mjesto dodirnula. I ona, koja se nije mogla ni maknuti, počela se okretati, osjećajući da je zdrava. Da ne povrijedi Katarininu poniznost, šutjela je dok se ona nije udaljila. Kasnije reče liječnicima i ostalima: »Katarina, kći Lape, ozdravila me dodirom ruke.« Svi ustadoše zadivljeni i slavljahu Boga koji je dao takvu moć Katarini. Svima bijaše jasno da ozdravljenje koje vidješe može doći jedino po snazi Božjoj.

Za ovo sam čudo doznao od drugih osoba. To se, naime, dogodilo prije nego sam upoznao Katarinu i nastanio se u Sijeni. Sada, zbog slave Božje i Katarinine, govorit ću o onome što sâm doživjeh.

252. – Za vrijeme kuge neki Santi, pustinjak iz Sijene, postane žrtva te iste bolesti. Provodio je uzoran život u siromaštvu. Kad Katarina doču da je bolestan, naredi da ga prenesu iz njegova pustinjakova stana u kuću Milosrđa. Tu ga posjeti i pobrine se za sve potrebno. Jednog dana dođe do njega i šapne mu u uho: »Ne boj se, iako si teško bolestan, ovoga puta nećeš umrijeti.« Nama koji smo tražili da se pomoli za njegovo zdravlje, nije ništa odgovorila. Dapače, činilo se da sumnja, kao i mi, u njegov oporavak. Rastužili smo se još više, jer smo ga voljeli. Bolest se pogoršala pa izgubismo nadu u njegov oporavak te smo se brinuli za njegovu dušu. Na kraju su ga snage napustile i žalosni čekasmo svršetak.

Katarina se, međutim, vrati i ponovi mu tiho: »Ne boj se, nećeš umrijeti.« Iako se činilo da je u nesvijesti dobro ju je razumio i više je vjerovao u njezine riječi nego u smrt koju je već osjećao. Riječi Katarine nadvladaše narav, a moć Božja jača od svake ljudske pomoći i od svakog ljudskog mišljenja, oživi tijelo koje već bijaše gotovo mrtvo.

253. – Dok smo čekali da bolesnik ispusti dušu, pripremali smo sve što je potrebno za pogreb. No prošlo je vrijeme u kojem oboljeli od kuge redovito umiru, a mi smo dan za danom bili u neizvjesnosti.

Katarina se opet vrati i reče bolesniku potiho: »Zapovijedam ti u ime našega Gospodina Isusa Krista, ne smiješ umrijeti.« Umirući se u taj čas ispravi, snage mu se vrate, sjedne na krevet i zatraži jesti. Za kratko vrijeme potpuno ozdravi i poživi još mnogo godina. Bio je nazočan kad je Katarina umirala i dugo je živio iza nje.

Taj Santi, kojega su svi zvali svecem, nakon ozdravljenja ispričao nam je što mu je Katarina šapnula u uho, kako je osjetio snagu koja je iz nje dolazila i kako mu je ta snaga zadržala duh koji se htio odijeliti od tijela. Svima je govorio da ga nikakva naravna snaga nije oslobodila od smrti nego Božja moć. Dodao je da je to bilo pravo čudo uskrsnuća. Svetost njegova života i njegov zdrav razum traže da mu povjerujemo. Živio je trideset i šest godina neporočno kao pustinjak, a da nikada nitko nije imao neku tužbu protiv njega. Uvelike ga poštovahu svi koji ga poznavahu.

254. – Dosad sam govorio kako je Katarina pomogla drugima, a sada moram iznijeti što je čudesno učinila i za mene. Kad je pošast izbila u Sijeni, smatrao sam potrebnim da se radi spasa duša izložim opasnosti i ne odbijem nijednog bolesnika, jer gdje se bolest javi, zaraženi su i ljudi i zrak. Bio sam uvjeren da moć Kristova može više nego Galen[1] i da milost može nadjačati prirodu. Vidio sam da su mnogi pobjegli, a duše umirućih ostaše bez podrške i pomoći. Radi ljubavi zbog koje sam dužan brinuti se za dušu bližnjega više nego za svoje tijelo, a i Katarina me na to poticala, odlučih da bolesnike posjećujem, tješim i savjetujem što najviše mogu. Tako sam radio uz pomoć i milost Božju.

Ostadoh gotovo sam na toj dužnosti u velikom gradu. Bezbrojni pozivi bolesnika prisilili su me da budem stalno izvan samostana i jedva mi ostade vremena da nešto pojedem, da se odmorim, da odahnem.

Jedne noći, iza kako sam se po običaju odmorio, ustao sam da izmolim dio Časoslova, ali osjetih bol u prsima. Napipao sam oteklinu. Prestrašio sam se i nisam imao snagu ustati. Počeh misliti na smrt. Čekao sam svanuće da mogu poći do Katarine prije nego bolest uznapreduje. Međutim, pojavi se ognjica i bol glave. Uznemirio sam se, ali sam se svladao i izmolio molitvu. Kad se razdanilo, pozvao sam svog druga i brzo ga poslao do Katarine. Bilo je uzaludno, nije bila kod kuće jer je pošla posjetiti nekog bolesnika. Odlučio sam da ću je čekati. Kako nisam mogao stajati na nogama, legao sam na neki ležaj koji se tu našao. Rekoh domaćinu da Katarinu pozovu čim prije. Tako učiniše.

1) Klaudije Galen, grčki filozof i liječnik, rođen u Pergamu god. 131. U Smirni je bio učenik čuvenog liječnika i anatoma Pelopa. God. 164. dođe u Rim gdje postane liječnik cara Marka Aurelija. Umro je 210.

255. – Čim je došla i vidjela moje stanje, klekne uz moj ležaj, stavi ruku na moje čelo i poče tiho moliti. Gledao sam kako pada u ekstazu kao i u drugim prigodama i kako ostaje uzdignuta. To mi je dalo nade da će mi se zdravlje poboljšati na dobro duše i tijela. U takvom je stanju bila oko pola sata. Ja sam u cijelom tijelu osjećao napad bolesti. Držao sam da će me povraćanje zadušiti, kako sam vidio u mnogih bolesnika, od čega su umirali. No nije bilo tako. Osjetih kao da mi svi tjelesni udovi nešto snažno izbacuju. Počeo sam se osjećati bolje i pomalo smirivati.

Prije nego je Katarina sišla iz zanosa bio sam potpuno zdrav. Doista, ostala je neka slabost; to je bio ili znak da je bolest izliječena ili opomena da mi vjera nije bila čvrsta.

Katarina mi je od svog Zaručnika isprosila potpunu milost. Kad je vidjela da sam zdrav, naredi da mi donesu laganu hranu. Ona je sama primi svojim svetim rukama. Htjela je da malo otpočinem. Poslušao sam je da je razveselim. Kad sam ustao, osjećao sam se zdrav kao da nisam ni obolio. Videći me oporavljena, reče: »Pođite na rad oko spasa duša ! Zahvalite svemogućemu Bogu što vas je izbavio iz ove pogibelji.« Vratio sam se svom redovitom poslu slaveći Boga koji je dao takvu moć Katarini.

256. – Slično je čudo učinila za vrijeme kuge i na ocu Bartolomeju Dominici iz Sijene, mome subratu. On sada upravlja Rimskom Provincijom. Dapače, to je čudo bilo veće od prethodnoga, jer je otac Bartolomej obolio teže od mene i bolest je dulje trajala. Da ne duljim događaj neću ispričati potanko, jer želim opisati još nekoliko poznatih čudesa i po mome mišljenju značajnijih, iako ću mnoga radi istoga razloga preskočiti.

Moram ti objasniti, dragi čitatelju, da Katarina ne ozdravljaše samo za vrijeme kuge u Sijeni, nego i drugdje u drugo vrijeme. Navest ću jedno od tih čudesa, i to će biti dovoljno da shvatiš značenje ostalih.

257. – Kad je prošla pošast, mnoge su osobe i redovničke i svjetovne, naročito neke redovnice iz Pize, željele vidjeti Katarinu. Glas se o njoj bio proširio i htjedoše čuti njezine pouke koje su, kako se govorilo, zaista svetačke.

No budući da većini tih koji su je željeli vidjeti nije bilo moguće doći u Sijenu, Katarina je dobila mnogo pismenih molba i poruka da dođe u Pizu. Da bi je pridobili, napominjali su da će njezina nazočnost mnogo koristiti dušama, na

slavu Božju. Katarina je obično izbjegavala ići naokolo, ali zbog tolikih poziva obrati se, kao uvijek, svome Zaručniku i ponizno ga zamoli za savjet. Neki su od njezinih sljedbenika bili mišljenja da ide, a drugi je odvraćahu.

Nakon nekoliko dana, kako mi je kasnije očitovala, Gospodin joj se ukaza i reče da udovolji želji njegovih slugu u Pizi. Govorio joj je: »Tvoj će odlazak biti na čast mojega imena i na korist duša, kako sam ti rekao vraćajući ti dušu u tijelo.« Kći poniznosti pokorno primi odluku. Ona mi je prenese i s mojim odobrenjem pođe u Pizu. Slijedio sam je s nekolicinom braće moga Reda radi ispovijedanja. Događalo se, naime, da većina onih koji su je slušali, dirnuti njezinim vatrenim riječima, iskreno okajavahu grijehe. Iz straha da ih stari neprijatelj ne bi oteo iz njezinih ruku, ona bi im naredila da odmah idu na ispovijed. Ali kako se događalo da su neki morali odogoditi ispovijed za kasnije vrijeme zbog nedostatka ispovjednika, njezine se želje nisu uvijek mogle ispuniti. Zbog toga bijaše sretna ako je imala uza se svećenike da grešnicima pruže lijek pokore. A papa blažene uspomene Grgur XI. Apostolskim pismom meni i dvojici mojih sudrugova dade ovlast koju imaju biskupi, da možemo odriješiti svakoga tko se po nagovoru Katarine zaželi ispovjediti.

258. – U Pizi Katarina bijaše gost građanina Gerarda Buonconti.[1] Jednoga dana Gerard dovede mladoga čovjeka kome bijaše oko 20 godina i pokaže ga Katarini da bi molila za njegovo ozdravljenje. Objasni joj kako taj mladi čovjek ima groznicu već 18 mjeseci i vrlo rijetko ga nakratko napušta. Mladić nema nekadašnje snage i nikakav mu je lijek ne može vratiti. Mršavo i blijedo mladićevo lice potvrđivahu te riječi.

Katarina, dirnuta samilošću, zapita ga koliko ima vremena da se nije ispovjedio. Kad je mladić rekao da je tome već nekoliko godina, ona odgovori: »Eto zašto je Gospodin htio da oboliš. Dugo nisi očistio svoju dušu u svetoj ispovijedi. Dragi sine, podi se odmah ispovjediti, izbljuj grešnu trulež koja ti nagriza dušu i tijelo.« Pozove oca Tomu, svog prvog ispovjednika, preda mu bolesnika da ga ispovjedi i odriješi od grijeha.

Čim se mladić ispovjedio, vrati se Katarini, a ona mu stavi ruku na rame i reče:»Idi, sine, u miru Isusa Krista

1) Iz te pizanske obitelji tri su brata: Gerard, Toma i Franjo bili Katarini sljedbenici i često je pratili na putovanjima.

našega Gospodina. Neću da te više muči groznica.« Tako i bi. Od toga časa nije već bilo ni tračka groznice. U Katarini je bila skrita snaga Onoga »koji reče i sve postane, naredi i sve se stvori.«[1]

Nekoliko dana iza toga mladić, posve zdrav, dođe do Katarine da joj se zahvali. Pred svima prizna da se dogodilo čudo. Više nije osjećao nikakve nelagode.

259. – Bio sam svjedok tog slučaja i mogu reći sa sv. Ivanom: »Onaj koji vidje svjedoči i njegovo je svjedočanstvo istinito.«[2] Sa mnom bijahu Gerard, njegova majka i ukućani, otac Toma, ispovjednik Katarine i oboljelog mladića, otac Bartolomej Dominici, onda i sada moj pratilac, i žene koje su došle s Katarinom iz Sijene.

Sam ozdravljeni mladić razglasi čudo po Pizi. Nekoliko godina kasnije, kad sam prolazio kroz taj grad, došao me posjetiti. Tako je bio ojačao i odebljao da ga jedva prepoznah. Izrazio je ponovno zahvalnost Bogu i Katarini i još jednom prepričao čudo kako sam ga prikazao.

260. – Sličan događaj, ako ne i čudesniji jer bolest bijaše neizlječiva, dogodio se ranije u Sijeni. Živjela je u Sijeni neka sestra od Pokore, imenom Đema, vrlo privržena Katarini. Patila je od bolesti grla. Liječnici to nazivaju angina. Bolest je ispočetka bila zanemarena. Kad se grlo počelo gnojiti, upala je već bila tolika da lijekovi koji su ispočetka pomagali, već ne imađahu nikakva učinka. Unutrašnjost grla počela se sužavati i bolesnica je svaki čas bila u pogibelji da se uguši. Shvaćajući teški položaj u kojem se našla, učini sve moguće da dođe do Katarine koja nije bila daleko od nje. Nađe je kod kuće i reče joj s velikim pouzdanjem: »Majko, sigurno ću umrijeti, ako mi ne pomogneš.« Videći da se guši od bolesti i da jedva diše, Katarina osjeti samilost. S punim pouzdanjem u Boga, ona položi ruku na Đemino grlo i učini znak križa. Bolesnica istoga časa ozdravi. I tako Đema, koja je došla tužna i uplašena, vrati se zdrava i zadovoljna. Iz zahvalnosti potraži oca Tomu i ispriča mu čudo. On ga je zabilježio, a ja ga ovdje ponavljam.

261. – Opisujući čudesa ozdravljenja što ih Katarina izvede na članovima svoje obitelji i svojih prijatelja, sjećam se i drugih slučajeva kojih sam bio očevidac skupa s nekima koji su još živi.

1) Ps 32, 9.
2) Iv 19, 35.

Kad se papa Grgur XI. vraćao iz Avignona u Rim, Katarina ga je sa svojom družbom, u kojoj sam i ja bio, pratila. Kad smo došli do Genove, zaustavili smo se da pričekamo Papu i Rimski dvor. Tu smo se zadržali radi počinka prije nastavka putovanja za Rim. Katarina ostane u Genovi više od mjesec dana. S nama bijahu dva draga mladića iz Sijene. Oni su pisali pisma kako im je ona govorila. Oba još žive vrlo pobožno i kreposno. Jedan se zove Neri Pagliaresi. On se odrekao svijeta i njegovih ispraznosti te živi samotno poput pustinjaka. Drugi, Stefano Maconi, uđe u Red kartuzijanaca, kako mu preporuči Katarina kad je umirala. Pomoću Božjom toliko se uzdigao, da upravlja dijelom svoga Reda u Italiji. Bio je poglavar u mnogim samostanima, a sada je prior Kartuzije u Milanu. Cijenjen je kao vrlo uspješan i dobar čovjek. Ta su dvojica skupa sa mnom i sa mnogim drugima svjedoci čudesa koje sam prikazao u ovoj drugoj knjizi.

U vrijeme našega boravka u Genovi, Gospodin je preko Katarine učinio čudo upravo na njima.

262. – Dok boravismo u Genovi, Neri se teško razboli. I on i mi bijasmo uznemireni. Danju i noću bez prestanka osjećao je žestoke bolove u želucu. Kad bi ga bolovi uhvatili, stenjao je da je izazivao samilost. Nije mogao ležati, a nemoćan da se uspravi, vukao se po podu na rukama i koljenima, nastojeći ublažiti bolove. Mučio se, a i mi s njime. I ja i drugi upozorismo na to Katarinu. Ona, iako je pokazala zabrinutost, nije se, kao obično, požurila pomoliti se da bi bolovi prestali, a nije ni pokazivala volju da mu vrati zdravlje. Naprotiv, reče mi da pozovem liječnike i neka mu propišu lijekove. Odmah sam to učinio i pozvao dva liječnika i mi izvršismo njihove naredbe. No Neriju nije bilo bolje, osjećao se čak i gore. Vjerujem da se to dogodilo zato da bi se Gospodin mogao pokazati još divnijim u svojoj zaručnici. Liječnici su ga zaista pokušali liječiti, no kako uspjeha nije bilo, rekoše mi da nema nade u ozdravljenje.

263. – Kad sam za večerom to ispričao braći i drugima koji bijahu s nama, Stjepan, pun pouzdanja i tuge, ustane od stola, pođe u Katarininu sobu, i plačući klekne pred nju. Ponizno i usrdno je zamoli u ime svoga brata i druga na putu, koji je ovaj napor poduzeo iz ljubavi prema Bogu i prema njoj, da mu izmoli zdravlje i ne dopusti da mu mrtvo tijelo ostane u tuđoj zemlji.

Katarina mu, puna osjećaja, odgovori majčinskom ljubavi: »Zašto se uznemirujueš i plačeš, sine moj? Ako je volja Božja da tvoga brata Nerija nagradi za njegov rad, ne smiješ tugovati nego radovati se.« On je i dalje molio: »Mila majko, usliši me i pomozi mu jer sam siguran da možeš ako hoćeš.« Ne mogavši zatajiti materinski osjećaj, reče mu: »Poticala sam te da se prilagodiš volji Božjoj no vidim da si jako ražalošćen. Prisjeti me sutra ujutro kad pođem k misi da primim svetu pričest i obećajem ti da ću moliti Gospodina. A i ti moli da me Bog usliši.«

Stjepan, utješen obećanjem, slijedećeg jutra kad je Katarina išla k misi klekne pred nju i reče joj: »Majko, molim te ne dopusti da me nada prevari.« Katarina za mise primi pričest i nakon uobičajenog ushita okrene se Stjepanu koji je čekao i reče mu: »Uslišana ti je želja.« A on će: »Zaista, majko, Neri će ozdraviti?« Ona odgovori: »Sigurno. Gospodin nam ga je u svojoj dobroti vratio.«

Stjepan pohiti do bolesnika da ga potakne na pouzdanje u Gospodina. U međuvremenu dođoše liječnici i nađoše promjenu na bolje. Vrati im se nada u ozdravljenje i poduzeše liječenje. Neri se, kako mu je Katarina navijestila, oporavljao i do malo dana bijaše zdrav.

264. – Kad je Neri ozdravio, oboli Stjepan nešto od napora, nešto od patnje što ju je pretrpio zbog bolesti prijatelja. Zahvati ga groznica s povraćanjem i jakom glavoboljom. Bio je prisiljen ležati. Svi smo ga voljeli, pa se rastužismo. Svi smo ga njegovali.

Kad Katarina dozna neugodnu vijest, ražali se. Dođe k njemu, stavi na nj ruku i osjeti da ima veliku groznicu. Duh joj se uzbudi i reče: Zapovijedam ti u ime svete poslušnosti da se oslobodiš groznice.«

Čudno! Narav se pokori Katarininoj riječi kao da je zapovijed došla od Stvoritelja. Bez ikakva lijeka, prije nego se Katarina udaljila od Stjepanove postelje, ognjice nestade. Bio je potpuno zdrav.

Radosni smo bili da je Stjepan opet s nama. Zahvalismo Gospodinu za dva divna čuda što ih je učinio po svojoj zaručnici.

265. – Ovim dvama čudesima dodajem i treće. Nisam ga vidio svojim očima. O njemu svjedoči ona na kojoj se čudo zbilo. Ispričat ću ga kako mi ga je sama prikazala. Ona je još živa, a što tvrdi, mogu posvjedočiti još tri žene

iz pratnje svete djevice, koje su također još u životu. Meni ga je ispričala sestra od Pokore sv. Dominika, Ivanica Capo, rodom iz Sijene, ali ne živi u tome gradu.

Kad se Grgur XI. vratio u Rim, naloži Katarini da otiđe u Firencu zbog uspostave mira između njega i neposlušnih Firentinaca. Njezinom uspjehu posvetit ću posebno poglavlje.

Pakleni zavidnik, začetnik nesloge i neprijatelj mira, podigne veliku uzbunu u gradu i toliko zapreka postavljaše Kristovoj zaručnici koja je nastojala uspostaviti mir, da moje pričanje o tome ne bi nikada svršilo i udaljilo bi me od zacrtana posla. Što je Katarina doživjela od svojih protivnika, opisat ću kasnije.

Dakle, kad je po papinoj naredbi došla u Firencu, stari joj je neprijatelj stvorio goleme neprilike. Njezini vjerni i pobožni prijatelji savjetovaše joj da se udalji iz grada, dok se bijes ne stiša. Razborita i ponizna Katarina posluša njihov savjet, ali se po Božjem nalogu ne udalji s područja grada dok mir između Vrhovnog svećenika i Firentinaca nije bio uspostavljen.

266. – Upravo se spremala privremeno napustiti grad i skloniti se u neko drugo firentinsko područje, kad Ivana naglo teško oboli. Iz nepoznatih uzroka noga joj oteče i još je napadne groznica. Zbog tih dviju bolesti nije joj bilo moguće nastaviti putovanje. Katarina je ne htjede ostaviti samu iz straha da joj se kakvo zlo ne dogodi. Predade se molitvi tražeći od svoga Zaručnika da joj dobrostivo priskoči u pomoć. Bolesnica zaspe mirnim snom, a kad se probudi, osjeti da je zdravija nego prije. Digne se i spremi za putovanje. Istog je jutra putovala s Katarinom i s ostalom družbom s takvom lakoćom kakvu nije osjetila od mladih dana.

Svi koji su vidjeli kako je bila bolesna, puni udivljenja zahvaljivahu skupa s njom Svevišnjemu Bogu koji je posredstvom Katarine izvodio čudesa na tijelima onih koji su je pratili.

267. – Ispričat ću još jedno čudo što ga je Gospodin preko Katarine učinio u provansalskom gradu Tulonu, kad se vraćasmo iz Avignona, a papa Grgur XI. krenuo za Rim. Prispjevši u Tulon i pronašavši svratište, Katarina se po običaju povuče u svoju sobu. Pazili smo da nikome ne govorimo tko je s nama, ali – da tako kažem – i samo je kamenje vikalo da je sveta djevica stigla u grad. Žene i muževi počeše

dolaziti u svratište pitajući gdje je ta »sveta žena koja putuje s papinskim dvorom«. Svratištar je sve bio ispripovijedao, a mi nismo mogli tajiti. Bijasmo prisiljeni dopustiti barem ženama da se približe Katarini.

Neka je žena nosila djetence, cijelo otečeno, osobito u predjelu trbuha; izgledalo je kao nagrda. Žene su usrdno molile Katarinu da primi dijete u svoje ruke. Katarina se nećkala da bi izbjegla pohvalu, ali, dirnuta samilošću i njihovom vjerom, ipak pristane. Čim ga je uzela u ruke, djetešce poče gubiti naduvenost, njegovo se tijelo počelo oporavljati i ubrzo postane zdravo.

To se čudo nije dogodilo u mojoj nazočnosti, ali se brzo razglasi. Biskup grada me pozove i sam mi ispriča slučaj. Reče mi da je to dijete nećak njegova vikara. Zamolio me da mu upriličim sastanak s Katarinom, što i učinih.

Zaključujem izjavom da je još mnogo čudesa, koja nisu zabilježena u ovoj knjizi, Gospodin učinio na bolesnicima po Katarini. Ovih nekoliko koja sam zabilježio, dragi čitatelju, posvjedočit će ti da je u Katarini bio Isus, Sin Božji i Djevice Marije, koji je zapravo čuda činio.

O izbavljenju onih koje su obuzeli zli duhovi, trebalo bi govoriti u poglavlju u kojem su opisana tjelesna ozdravljenja. No kako se to poglavlje oteglo, a sveta djevica u slučajevima opsjednuća nastupala s posebnom milosti, odlučih završiti ovo poglavlje i ta posebna čudesa prikazati u idućem.

DEVETO POGLAVLJE

U BORBI S DEMONIMA

268. – Iz onoga što je rečeno, dragi čitatelju, mogao si vidjeti kako nebeski Zaručnik ne propuštaše prigodu da vidljivo očituje snagu kojom je obdario svoju zaručnicu: vatra se ne da skriti, a stablo zasađeno uz potok, ne može ostati bez ploda u svoje vrijeme.[1] I moć Gospodina Isusa, ili bolje sam Gospodin Isus, koji se krio u srcu naše svetice, očitovao se svagdano na mnogo načina. Katarina je postizala s nebesa božansku milost za sve grešnike, kako sam to iznio u sedmom poglavlju; liječila je bolesne i oživljavala mrtve kako sam pokazao u osmom poglavlju. Zapovijedala je nečistim duhovima i tjerala ih iz opsjednutih, o čemu ćemo sada govoriti. Zaista joj se sve nebesko, zemaljsko i pakleno pokoravaše u ime Gospodina Isusa koji u njoj bijaše. Uvidjet ćeš to očito ako budeš pažljivo čitao što slijedi.

269. – U Sijeni življaše čovjek, koga su po mjesnom običaju zvali ser Michele Monaldov. Bijaše vrlo cijenjen kao bilježnik. Susreo sam ga mnogo puta i on mi je ispričao sve što ovdje donosim.

Taj čovjek, već u godinama, oženjen, imaše i dvije kćeri. U sporazumu sa ženom odluči se posvetiti službi Božjoj, a svoje dvije kćeri darovati Gospodinu. Zato se obrati samostanu Sv. Ivana Krstitelja u Sijeni, u koji primahu djevojke.[2]

Ponudio je sebe i što je imao Bogu i svetom Ivanu. Svoje dvije kćeri pridruži zajednici djevica koje su tu živjele zatvorene. On se sa svojom ženom smjestio u odjelu za goste. Iz ljubavi prema Bogu prihvatio se upravljanja vremenitim dobrima samostana.

1) Ps 1, 3.
2) Crkvu sv. Ivana sagradio je Pietro Sansedoni god. 1352, a 1354. bi podignut i samostan za redovnice Reda sv. Augustina.

Nakon nekog vremena, po pravednoj ali nedokučivoj odluci Božjoj, jedna od njegovih kćeri, imenom Lorenza, kojoj je bilo oko osam godina, bi opsjednuta od đavla. Kad bi je stari neprijatelj počeo mučiti, a događalo se to često, i na nepodnošljiv način, cijela bi se zajednica prestrašila i uzbunila. Sestre je nisu željele držati i zatraže od gospodina Michela da je uzme iz samostana.

Kad je djevojčica izišla, pokaže se da zao duh koji ju je mučio izvrsno govori latinski preko njezinih ustiju, iako djevojčica nije poznavala taj jezik. Odgovarao je na teška i duboka pitanja, razotkrivao grijehe i savjesti mnogih. Po svim se znakovima moglo zaključiti da zao duh, s Božjim dopuštenjem, iz nepoznata razloga, muči nedužno djevojče.

270. – Njezini roditelji i rodbina bijahu slomljena srca. Silno su se trudili da pronađu način kako bi djevojčicu oslobodili od zloga duha. Vodili su je k raznim moćima svetaca da bi njihovim zaslugama i zagovorom zao duh bio prisiljen otići. Posebno su pouzdanje postavljali u blaženoga Ambroza,[1] dominikanca, koji je već sto godina činio čudesa, a neobičnu je moć imao nad zlim duhovima. Uistinu, vidio sam svojim očima da su njegov plašt i dijelovi odjeće koji se još čuvaju neoštećeni, čudnovato djelovali i tjerali zle duhove.

Djevojčicu, dakle, dovedoše u dominikansku crkvu i postaviše je na grob blaženog brata Ambrozija. Metnuše na nju njegovu odjeću moleći svemogućeg Boga da pomogne nedužnoj, ali nisu bili uslišani. Za opsjednuće Lorenze, mislim, nije bila kriva ona, jer nije imala grijeha, a ni njezini roditelji koji su uzorno živjeli, nego – ako se ne varam – tako je Gospodin htio da bi istakao slavu Katarine. Naime, Ambroz, sada u nebeskoj slavi, prepusti slavu toga čuda Katarini, još uvijek zemaljskoj putnici, jer njegova moć vjernicima bijaše poznata prije nego je umro.

Što još mogu reći? Neki znanci svete djevice, savjetovaše roditeljima Lorenze da dovedu dijete Katarini. Oni odmah pristaše i dovedoše djevojčicu. Kad Katarina bi o tome obaviještena, reče onima koji joj dojaviše: »Jao, svaki me dan uznemiruju zli duhovi, a sada se moram brinuti i za druge koji imaju iste nevolje.« To reče i htjede pobjeći. No kako nije mogla izići kroz vrata a da je koji dolažahu ne

1) Bl. Ambroz Sansedoni rođen je u Sijeni 1220. U Parizu je skupa s Tomom Akvinskim bio učenik Alberta Velikoga. Posredovao je u sporu između pape Klementa IV. i svoga grada. Umro je 1288.

opaze, popne se na krov i sakri se da je ne nađu. Oni ostaše razočarani. No zbog tolike poniznosti i povučenosti poveća im se pouzdanje u moć njezine svetosti i još je usrdnije zamoliše za pomoć.

271. – Budući da ne mogahu doći do nje, a ona bila zabranila pratiljama da joj o tome išta govore, obratiše se njezinom ispovjedniku, ocu Tomi. Znahu da ga Katarina u svemu sluša. Ispričaše mu svoju nevolju i zamoliše ga da u ime svetoga posluha Katarini naredi da im pomogne u nesreći. Ocu Tomi se oni sažale, ali je znao da je nemoćan u pogledu čuda. Računajući s Katarininom poniznosti, dosjeti se što će učiniti. Jedne večeri pođe do njezine kuće dok je ona bila odsutna i povede sa sobom opsjednutu djevojčicu. Uvede je u sobu gdje se Katarina običavala moliti i reče njezinoj pratilji: »Kad se Katarina vrati, recite joj da u ime svetoga posluha naređujem da dopusti djevojčici prenoćiti kod nje i neka je zadrži do jutra.« To reče i otiđe, a djevojčicu ostavi.

Malo potom Katarina se vrati i nađe djevojčicu u sobi. Odmah spazi da je puna zloduha. Sumnjajući da je upravo to slučaj od kojega je bježala, zapita pratilju: »Tko je doveo tu djevojčicu?« Ona joj prenese naredbu ispovjednikovu. Katarina uvidje da joj nema izlaza, dade se na molitvu i prisili djevojčicu da klekne uz nju. Čitavu noć provede u molitvi i u hrvanju s neprijateljem. Prije svanuća đavao je bio prisiljen napustiti djevojčicu. Opirao se, ali ga svlada božanska snaga. Napustio ju je i nikakvo joj zlo nije nanio.

Kad je Aleksija, Katarinina pratilja, to vidjela, čim se razdanilo pođe do oca Tome i reče mu da je djevojčica oslobođena od đavla. Zajedno s roditeljima Lorenze, otac Toma se požuri do Katarine. Našavši djevojčicu posve zdravu, suznih očiju zahvale svemogućem Bogu i Katarini. Htjedoše dijete odvesti kući, no Katarina, znajući po osobitoj objavi Božjoj što bi se djevojčici moglo dogoditi, reče im: »Ostavite je još koji dan, bit će to za njezino dobro.« Oni rado pristaše i, ostavivši dijete, podu kući radosni.

272. – Katarina je djetetu davala savjete i poučavala je riječju i primjerom kako će moliti. Naredi joj da ne napušta kuću bilo s kojeg razloga dok roditelji ne dođu da je odvedu. Dijete se pokorilo svemu, i bilo je zadovoljno. Kuća gdje se to dogodilo nije bila Katarinina, nego Aleksijina, a kuće su bile blizu jedna drugoj. Katarina je morala poći svojima.

Jednoga dana po zalazu sunca, kad se mrak već spuštao, Katarina pozove Aleksiju da uzme ogrtač jer će morati ići s njome do kuće gdje su ostavili djevojčicu pod nadzorom sluškinje. Aleksija odgovori da ne priliči ženama u taj sat naći se na ulici. Katarina odgovori: »Idimo, jer je pakleni vuk opet napao naše janje koje smo mu oteli iz žvala.« To reče i odmah ode iz kuće s Aleksijom.

Djevojčicu su našli potpuno izmijenjenu u licu. Divljala je i gotovo pokazivala znakove ludila. Čim je Katarina ugleda, reče: »Zmaju pakleni, kako si se usudio ponovno napasti nedužno djevojče? Uzdam se u našega Gospodina Isusa Krista, moga Spasitelja i Zaručnika da ćeš ovaj put biti zgažen i da se nećeš moći vratiti.« Primi djevojčicu i odvede je sa sobom na molitvu. Tamo se zadrža kratko vrijeme, a kada iziđe, djevojčica je bila posve oslobođena. Katarina odredi da je odvedu u postelju. Ujutro pozove njezine roditelje i reče im: »Možete sada uzeti svoju kćerku, jer nikada više neće biti uznemirivana.

Tako se je i dogodilo. Čim je ozdravila, djevojčica je ponovno ušla u samostan. Ustrajala je u službi Božjoj više od šezdeset godina i nije imala nikakvih neprilika.

273. – O slučaju opsjednute djevojčice obavijestili su me otac Toma, Aleksija a i ser Michele, bilježnik, djevojčin otac. On je, doklegod je bio živ, poštivao Katarinu kao sveticu. Kad je govorio o spomenutom čudu, nije mogao suzdržati plač. Te me činjenice potakoše da istražim slučaj. Zapitah o tome Katarinu, jer se činilo da ta vrsta đavola može tvrdokorno odolijevati i svetim moćima i molitvama. Ona mi odgovori da je to bio zaista tvrdoglavi zloduh te se morala boriti s njime do četiri sata ujutro, zapovijedajući mu u ime Spasiteljevo da iziđe. On se strahovito opirao. Nakon duge borbe, videći da je prisiljen otići, zloduh reče: »Ako moram izići iz nje, ući ću u te.« Katarina mu hitro odgovori: »Ako je to volja Gospodinova, a znam da bez njegova dopuštenja ne možeš ništa, daleko neka bude od mene da mu se usprotivim, da se s njime ne složim ili radim drukčije nego je njegova volja.« Nato oholi zloduh, poražen tolikom poniznosti, izgubi u tren svu moć nad djevojčicom. Ipak joj se osvećivao mučeći je oteklinom i upalom grla. No Katarina pruži ruku prema djevojčinu grlu, napravi znak križa na njemu i oslobodi je i te muke.

Eto sam ti, čitatelju, ispripovjedio čudo i kako se dogodilo. Spomenuo sam svjedoke koji su sve to vidjeli i meni ispričali.

274. – Sada želim iznijeti još jedno čudo da jasnije pokažem kako je Katarina primila od Boga osobitu moć tjeranja zloduha. Doista, nisam bio nazočan kad se to dogodilo, jer mi je Katarina u ime Kristova namjesnika, to jest Grgura XI, povjerila neki crkveni posao. Zgodu mi je ispričao brat Santi, pustinjak, o čijem je ozdravljenju riječ, zatim i druge žene koje bijahu uz Katarinu.

Katarina je tada stanovala kod neke plemenite i ugledne gospodje Bianchine, udovice Ivana Angelini de Salimbeni,[1] u dvorcu koji nazivahu La Rocca,[2] gdje sam i ja sproveo nekoliko sedmica u njezinu društvu. Dogodilo se da je neku ženu iz susjedstva opsjednuo zloduh. Tako ju je okrutno mučio da se samo o tome govorilo.

Kad je gospođa Bianchina to čula, osjetila je samilost prema jadnoj ženi i tražila pogodan čas da Katarinu zamoli za pomoć u toj nevolji. Znajući za Katarininu poniznost i kako odbija takve molbe, odluči da o tome razgovara s njezinim pratiljama. Bianchina upriliči da opsjednuta žena bude kod nje upravo kad dođe Katarina. Kad je vidi u takvom stanju, razmišljala je, javit će se u nje samilost i oslobodit će je od zloduha.

Toga dana kad je pozvaše, Katarina je imala pomiriti dva zavađena čovjeka negdje u blizini. Budući da nije mogla odbiti susret s opsjednutom ženom, obrati se gospođi Bianchini i s uznemirenošću joj reče: »Neka vam svemogući Bog oprosti, draga gospođo. Što ste učinili? Zar ne znate da i mene često muči zloduh? Zašto je vodite k meni?« Zatim se okrene opsjednutoj i reče: »Da ne bi, neprijatelju, onemogućio blagodat mira, stavi svoju glavu na koljena ovoga čovjeka, i čekaj me dok se vratim.«

275. – Na tu zapovijed izmučena žena pokorno položi glavu na koljena pustinjaka. Brat Santi mi je ispričao da se on upravo našao tu i da je na njega pokazala. Katarina otiđe da izvrši djelo mira.

Zloduh je urlikao preko ustiju opsjednute žene: »Zašto me držite ovdje? Pustite me. Ne mogu više izdržati.« Nazočni odgovoriše: »Zašto ne ideš? Otvorena su ti vrata.« Đavao je vikao: »Ne mogu, jer me ona prokletnica sapela.« Zapitaše ga na koga misli, ali je odbio da spomene njezino ime. Nije ga mogao izgovoriti. Stalno je ponavljao: »Ta moja neprijateljica.«

---

1) Bianchina Trinci iz Foligna bila je žena Ivana Salimbeni. Ivan je bio ugledan građanin. Bavio se državnim poslovima. Njegova je smrt 1367. značila velik gubitak za Republiku.

2) La Rocca se nalazila u Val d Orcia. Po ostacima se vidi da je to bio velik dvorac.

Brat Santi ga upita: »Je li ona tvoja velika neprijateljica?« On odgovori: »Veće na svijetu nisam imao.« Htjedoše ga ušutkati i rekoše mu: »Šuti, evo Katarine!« On odgovori: »Još ne dolazi, jer je tu i tu.« Spomenuo je točno mjesto gdje se tada nalazila. Zapitaše ga što ona tamo radi, a on odgovori: »Kao obično, radi ono što se meni ne sviđa.« To reče i zaviče: »Zašto sam ovdje privezan?« Nije mogao pomaknuti glavu opsjednute žene s mjesta gdje mu je Katarina naredila da je drži. Nakon nekog vremena opet povika: »Eto dolazi ta prokletnica.« Upitaše ga: »Gdje je ona sada?« On odgovori: »Više nije na istom mjestu nego na drugom. Malo kasnije reče: »Sada je na onom mjestu.« I tako je nabrajao mjesta kuda je prolazila. Na koncu reče: »Evo je upravo na vratima kuće«. Zaista je bilo tako.

Čim je stupila u sobu, zloduh se počeo uzrujavati: »Zašto me držiš ovdje?« Katarina mu odgovori: »Ustani, prokletniče, idi u pakao! Ostavi ovaj stvor Gospodina Isusa Krista i da se nisi više usudio mučiti je.«

276. – Napuštajući ženu, đavao joj ostavi na vratu otekline i upalu. Katarina dodirne njezin vrat, napravi znak križa, potpuno protjera zloduha i oslobodi ženu od neprilika pred očima sviju. Budući da je jadna žena bila izmučena od silnog napora, Katarina je prihvati i neko vrijeme zadrži na prsima. Zatim naredi da joj dadu nešto jesti, jer se morala ojačati da pođe kući.

Iza kako je bila posve izliječena i odmorena, otvori oči i opazi da se nalazi među mnoštvom ljudi u kući svoje gospodarice pa zapita: »Tko me je doveo amo i otkad sam tu?« Rekoše joj da je bila opsjednuta od đavla. Ona odgovori: »Ne sjećam se ničega. Samo osjećam bol u kostima kao da me je netko izbatinao.«

Od srca zahvali svojoj osloboditeljici i sama pođe kući. Prije su je drugi morali dovući amo. Osim gospođe Bianchine koja je još u životu, svjedoci su toga čuda brat Santi, Aleksija i Katarinina pratilja Franciska, njezina rođaka Liza i još trideset očevidaca obojega spola, ali im imena ne navodim jer ih nisam pribilježio.

Još mnogo čudesa nad zlodusima učini Gospodin Isus preko svoje zaručnice, no nisam ih ovdje zapisao. Spomenuti slučajevi, čitatelju, bit će dovoljni da shvatiš kakvu je moć s neba Katarina primila nad zlodusima, kako je uz pomoć Božje milosti izlazila pobjednicom boreći se žestoko protiv njihove zloće.

DESETO POGLAVLJE

DAR PROROŠTVA

278.[1] – Što ću sad ispripovijedati, dragi čitatelju, može ti se činiti nemogućim, no Istina koja ne može prevariti niti biti prevarena, zna da sam to bezbroj puta doživio i da o tom govorim s većom sigurnosti nego o bilo kojem ljudskom djelu pa i svome vlastitom.

Katarina je imala savršen i trajan proročki duh. Ništa joj nije bilo skriveno od onoga što ju je zanimalo, što se odnosilo na život onih s kojima je boravila i koji su od nje tražili pomoć za svoju dušu.

Mi koji smo živjeli s njom, u njezinoj odsutnosti nismo mogli učiniti ništa, ni dobro ni zlo, a da ona to nije znala. To nam je često, zapravo uvijek, posvjedočilo iskustvo. Još je neobičnije bilo to što je znala naše misli, pa i najskrovitije, kao da su njezine a ne naše. Tvrdim i priznajem pred cijelom Kristovom Crkvom da me mnogo puta zatekla kako nešto mislim što se nisam usudio izreći radi nje same. Htio sam zaobići istinu, no ona bi me prekorila: »Zašto mi ne govorite iskreno? Točno znam što mislite.« Završila bi s nekom spasonosnom poukom o dotičnom pitanju i o tome govorila iz vlastitog iskustva. To se, kako sam napomenuo, događalo često. Svjedok mi je Onaj kome je sve poznato. No, pogledajmo pojedine slučajeve. Da ne narušavamo redoslijed, počnimo s onim što spada u oblast duha.

279. – U Sijeni življaše neki vojnik plemenita roda, vrlo vješt u rukovanju oružjem. Svi su ga zvali gospodin Nicola de Saraceni. Iza kako je proboravio veći dio svoga života u vojničkoj službi po raznim dijelovima zemlje, vratio se kući i sav se posvetio vremenskim dobrima svoje kuće. Život je provodio u zabavama kao da nikada neće umrijeti. No svemoguća i vječna Dobrota, koja neće da itko propad-

1) Br. 277 u originalnom tekstu zabunom preskočen.

ne, nadahne njegovu ženu i neke od njegove rodbine da mu govori o ispovijedi i o pokori zbog zla što ga je učinio u dugom ratovanju. On se, potpuno zaokupljen svjetovnim poslovima, podsmjehivao razumnim opomenama i ostajao gluh na dobre savjete, ne brinući se za spas duše.

Upravo je u to vrijeme Katarinina krepost počela donositi velike plodove, a napose u obraćenju grešnika, i to onih okorjelih. Bilo je dovoljno samo započeti razgovor s njome i već su se ljudi obraćali ili se vraćali od nje s odlukom da će se ubuduće čuvati grijeha na koje su navikli.

Ta su obraćenja bila poznata onima koji su savjetovali vojnika da misli na svoj vječni spas. Opažajući da je sve njihovo nastojanje uzaludno, nagovarali su ga da pođe Katarini na razgovor. On to odbi prezirnim riječima: »Što će meni ta bogomoljka? Ne može mi ništa dobra donijeti, pa da bih živio još sto godina.« Njegova žena koja je poznavala svetost Katarininu, pođe k njoj, ispriča joj zadrtost svoga muža i zamoli je da se moli za nj.

280. – Jedne noći Katarina se ukaza u snu vojniku i upozori ga, ako se želi izbaviti od vječne osude, neka posluša savjet svoje žene. Kad se probudi, reče ženi: »Vidio sam u snu prošle noći Katarinu o kojoj mi stalno pričaš. Želio bih svakako govoriti s njome da se uvjerim je li to ona koju vidjeh u snu.« Dobra žena, sva sretna, otrči do Katarine, zahvali joj i zapita je kada može primiti njezina muža. Trebam li još nešto reći?

Došao je, s njome se razgovarao i obratio se. Obećao je da će se što prije ispovjediti u oca Tome, Katarinina ispovjednika. To i učini po milosti koju je primio.

Jednoga jutra kad sam se vraćao iz grada u samostan, sretne me taj vojnik, koga sam već bio upoznao, i zapita me gdje bi mogao naći Katarinu. Odgovorih mu: »Mislim da je u crkvi.« On će mi: »Molim vas, povedite me do nje i omogućite mi da s njom razgovaram o nečem vrlo važnom.« Pokazao sam se spremnim i uđosmo u crkvu.

Pozvah jednu od Katarininih pratilja i rekoh joj što vojnik želi. Katarina se smjesta digne s molitve, pođe mu u susret i ljubezno ga primi. Vojnik joj se duboko nakloni i reče: »Gospođo, učinio sam što ste mi rekli. Ispovjedio sam se u oca Tome. Zadao mi je spasonosnu pokoru, izvršit ću je.« Katarina odgovori: »Učinili ste nešto navrjednije za spasenje svoje duše. No sada nastojte da ne ponovite što ste radili. Dosad ste bili vojnik ovoga svijeta, odsad budite

Kristov vojnik.« I doda: »Gospodine, jeste li priznali sve grijehe što ste učinili?« On ju je uvjeravao da je uistinu ispovjedio sve čega se sjetio. Ona opet reče: »Sjetite se, jeste li što zaboravili?«

281. – Ponovno joj reče da je zaista priznao sve i htjede otići. Pusti ga da se malo udalji. Tada pošalje jednu od svojih pratilja da ga pozove i ponovno mu reče: »Ispitajte svoju savjest nije li ostao koji grijeh iz prošlosti.« On još jedanput potvrdi da je rekao sve. Ona ga odvede u stranu i podsjeti ga nekog grijeha što ga je počinio u najvećoj tajnosti kad se nalazio u Pulji. Ostao je iznenađen kad je to čuo. Prizna da je tako, ali reče da je zaboravio. Ponovno pođe do ispovjednika te ispovjedi i taj grijeh.

To ga čudo tako potrese da nije mogao šutjeti. Svakome tko ga je bio voljan slušati, stalno ponavljaše poput Samaritanke: »Dođite i vidite djevicu koja mi je rekla sve moje grijehe koje sam davno počinio. Nije li to svetica i proročica? Zaista jest. Sjetila me grijeha koji nikome na svijetu nije bio poznat nego samo meni.«

Otada je Nikola bio uz Katarinu i pokoravao joj se kao što se učenik pokorava učitelju. Ja sam svjedok tome. Kako je bilo potrebno to njegovo obraćenje, pokazala je smrt koja ga uskoro zateče. Iste se godine razboli i raskajan pođe Gospodinu.

Promotri najprije, čitatelju, čudesno prikazanje u snu, zatim proročko očitovanje grijeha, napokon kako je Gospodin posredstvom Katarine spasio čovjeka koji je tvrdokorno ostajao u grijesima. Obrati pozornost na ovo što slijedi i vidjet ćeš da je njezin proročki duh bio povezan s čudnovatom pomoći što ju je nebo pružalo po njoj.

282. – Prije mnogo godina, i to kad još nisam imao sreću da budem uz Katarinu, našao sam se u Montepulcianu gdje sam imao dužnost srediti prilike u samostanu sestara koje su pripadale mome Redu.[1] Proveo sam tu oko četiri godine. Živio sam samo s jednim bratom, jer u tom mjestu nije bilo našeg samostana. Bio sam veseo kad su me dolazili posjetiti iz susjednih samostana, naročito oni s kojima sam održavao prijateljske veze.

1) Samostan je utemeljila sv. Agneza iz Montepulciana god. 1306. Bl. Rajmund je pošao u taj samostan za duhovnika potkraj 1363. Tu je pisao životopis sv. Agneze i završio ga 1366.

Jednom me namjeravahu pohoditi iz Sijene Katarinin ispovjednik otac Toma i otac Juraj Naddi, sada učitelj svetoga bogoslovlja.[1] I dođoše da se duhovno osvježimo. Da bi se mogli brže vratiti Katarini za koju se otac Toma stalno brinuo, uzeše dva konja u nekih poznatih građana. Na putu se, šest milja pred Montepulcianom, zaustaviše da se odmore oni i konji. No ne učiniše pametno. U tom je kraju bilo razbojnika koji ne samo putnicima ometahu slobodan prolaz, nego su pojedince, ako su bili nezaštićeni, odvodili na samotno mjesto, opljačkali ih, a nekada i ubili da im zlodjela ne bi bila otkrivena.

Razbojnici su toga dana bili u krčmi, kad spaziše da prolaze dva fratra. Njih deset–dvanaest potajno krenu da ih iz zasjede dočekaju kad im se približe. Braća se približiše a razbojnici, naoružani kao obično mačevima i kopljima, grubo navale i skinu ih s konja. Kad ih oplijeniše, polugole ih odvukoše do zabitnog mjesta u šumi. Iz njihova potihog dogovaranja braća razabraše da ih namjeravaju ubiti i zakopati na skrovitom mjestu, da se za zločin ne dozna.

283. – Shvaćajući da im prijeti opasnost, otac je Toma molio i zaklinjao lopove da ni on ni njegov drug neće nikome ništa reći samo da im poštede živote. No uzalud. Kako je dan odmicao, sve su ih dublje vukli u šumu. Ne nadajući se ljudskoj pomoći, otac Toma se obrati molitvom Gospodinu. Znajući kako je Bogu mila njegova duhovna kći Katarina, svrati misao na nju i reče u svom srcu: »O predraga kćeri, Bogu posvećena djevice, pomozi nam u ovom strašnom času!«

Još nije bio ni završio, kad onaj razbojnik, koji je bio najbliži, naglo poviče: »Zašto ubiti ove fratre koji nam nisu ništa zla učinili? Zaista bismo puno sagriješili. Pustimo ih u ime Božje. Ljudi su od riječi, neće nas izdati.« Svi se slože da im poštede živote, vrate odjeću, konje i sve što su im oteli. Zadržavši nešto malo novaca, puste ih slobodne.

Istoga dana stigoše ta dva brata do mene i ispričaše mi što se dogodilo, a ja sam točno zabilježio.

284. – Kad se otac Toma vratio u Sijenu, a to je zapisao, a i meni na riječ rekao, otkrio je da je u isto vrijeme, i u isti čas kad je zavapio za pomoć, Katarina rekla svojoj pra-

1) Otac Juraj Naddi ude u Dominikanski red kao mladić. Isticao se učenošću. Poučavao je u samostanima u Firenzi i Pisi. God. 1378. opći zbor Reda odlikova ga naslovom učitelja bogoslovlja. Za mantelate u Sijeni sastavi *Pravilo*. Umro je 1398.

tilji koja je bila s njom: »Moj me otac zove. Znam da je u velikoj nevolji.« Iza tih riječi ustane i pođe u sobicu gdje je obično molila.

Uvjeren sam da je već molila dok je te riječi izgovarala. Snaga njezine molitve čudotvorno je utjecala na odluku razbojnika. Ona nije prestala moliti dok braći nije bilo sve vraćeno i dok slobodni nisu nastavili putovanje.

Opazio si, čitatelju, da je Katarina imala moć gledanja na daljinu. Zazvana je iz udaljenosti od dvadeset i četiri milje i u isti čas čula poziv te je odmah pomogla onima koji su se nalazili u pogibelji. Zaključi iz toga kakva je blagodat biti u prijateljstvu s osobama koje imaju anđeosku moć da na daljinu gledaju i koje božanskom snagom mogu priteći u pomoć u svakoj nevolji i pružiti pomoć u potrebama. Zamisli što sve ta sveta djevica može sada kad je u nebu, ako je toliko mogla dok je bila na svijetu.

285. – Spomenutim događajima dodajem i ovaj kome sam ja svjedok. Sa mnom je bio otac Petar Velletri, član moga Reda, koji je sada ispovjednik u lateranskoj crkvi. Taj događaj pokazuje svakome koji zna gledati, da je Katarina zaista bila puna proročkog duha.

Bilo je to u ono vrijeme kad se, zbog zloće mnogih ljudi, gotovo svi gradovi i svi krajevi koji pripadahu Rimskoj Crkvi pobuniše protiv pape Grgura XI. Dogodilo se godine 1373.

Katarina se nalazila u Pizi kada primismo vijest o novoj pobuni grada Peruđe.[1] Odsjela je u bolnici, nedavno podignutoj od nekoliko manjih kuća koje se još i danas vide na trgu oko crkve i samostana mojega Reda. Uznemirio sam se čuvši taj glas. Pomislio sam da kršćani nemaju već straha od Boga ni poštovanja prema svetoj Crkvi, da se ne boje izopćenja, da se ne ustručavaju zadirati u tuđa prava pa ni crkvena. Bio sam potišten. Požurih se s ocem Petrom Velletrijem do Katarine i plačući u duši, suzama na očima, javih joj tužnu vijest. Ona se ražalosti kao i ja i nešto progovori o pogibelji za duše i o velikoj sablazni u Crkvi.

286. – Videći da sam se jako rastužio, doda: »Umirite se, nemate zašto plakati. To što sada vidite, sitnica je prema onome što će se dogoditi.« Ne samo da me to nije utješilo, nego mi je donijelo još više boli i zaprepaštenja. Prestah plakati i rekoh: »Ali, majko, možemo li doživjeti neko veće

1) Pobuna je u Perugi izbila god. 1376.

zlo? Kršćani otkazuju poslušnost i poštovanje prema svetoj Crkvi, preziru njezine kazne i ponašaju se prema njoj odmetnički. Ostaje još samo da zaniječu vjeru u Krista.« »Oče – reče mi –« to što se sada događa rade svjetovnjaci, no vidjet ćete da je svećenstvo kadro ponašati se još gore.« Posve zbunjen odgovorih: »Jao, i svećenstvo će se pobuniti protiv Pape?« Ona nastavi: »Vidjet ćete. To će se dogoditi kad Papa bude zahtijevao obnovu ćudoređa. Nastat će u Božjoj Crkvi sablazan koja će je podijeliti i uznemiriti poput krivovjerja.« Zaprepašten rekoh: »Majko, zar ćemo imati novo krivovjerje i nove krivovjernike?« »Ne krivovjerje – reče ona – u pravom smislu riječi, nego nešto slično krivovjerju. Nastat će rascjep u Crkvi i čitavome kršćanstvu. Budite spremni, jer ćete vi doživjeti to što kažem.«

287. – Nisam ništa odgovorio no shvatio sam da je bila spremna još nešto reći. I ona se uzdržala da me ne ražalosti. Priznajem da zbog svog sporog shvaćanja nisam mogao ni na što pomisliti, ali sam pretpostavio da bi se to moglo dogoditi za pape Grgura XI. koji je još vladao. Kad je on umro, naslijedio ga je Urban VI. Već sam bio zaboravio na proroštvo, kada počeh doživljavati sadašnji raskol u Crkvi. Vidjeh da se ostvaruje sve što je Katarina predvidjela. Jadna me moja pamet prekoravala pa sam želio da se sastanem s Katarinom i da ponovno razgovaram s njom.

Bog je uslišao moju želju kada je, u početku raskola, Urban VI. pozvao Katarinu u Rim. Podsjetio sam je na ono što mi je prije nekoliko godina rekla u Pizi. Ona se svega dobro sjećala pa doda: »Kao što sam vam za ono rekla da je sitnica, za ovo kažem da je dječja igra prema onome što će se dogoditi u nekim susjednim zemljama.« Mislila je na pokrajine u Napuljskom kraljevstvu i zemlje koje okružuju Romagnu. Što je prorekla zbiva se. Svjedoci su nebo i zemlja.

Kraljica je Ivana još bila živa. No svatko zna što se dogodilo njoj, njezinu kraljevstvu, njezinom nasljedniku i onima koji se tu zatekoše i kakav se rasap zbio u tim zemljama.

Zaključi, čitatelju, ako znaš razmišljati, koliki je u Katarine bio proročki duh kad joj ni jedan važan događaj koji se imao zbiti nije bio nepoznat.

289[1]. – Da ne kažeš, kao drugi Ahab iz knjige proroka Miheja[2], da je Katarina prorokovala samo zlo, a nikada dobro, iznosim pred tebe iz bogate zalihe Katarininih proroštava jedno i drugo. Nakon neugodnih evo ti i ugodnih predviđanja.

Iza kako mi je u Rimu govorila o onome što sam spomenuo, postah radoznao i zapitah je: »Predraga majko, što će se dogoditi u svetoj Crkvi nakon tih zala?« Ona mi odgovori: »Poslije toga Bog će pročistiti svoju svetu Crkvu na neshvatljiv način, obnavljajući duh izabranih. Nastat će tako silan procvat u Božjoj Crkvi, takav preporod u svetih pastira, da sama pomisao na to razveseljuje moje srce u Gospodinu. Kristova Zaručnica, koja sada hoda posramljena, u dronjcima, zasjat će u ljepoti, ukrašena biserjem, okrunjena krunom svih kreposti. Svi vjerni narodi radovat će se spoznajom da imaju svete pastire. Pa i nevjernici, privučeni divnim primjerom Isusa Krista, vratit će se katoličkoj zajednici i obratit će se pravom Pastiru i čuvaru svojih duša. Zahvalite, dakle, Bogu što će nakon oluje Crkvi darovati vedrinu.« Drugo ništa nije rekla.

Znam da nam je Svemogući Bog spremniji dati dobro nego zlo. Uvjeren sam da će nakon nevolja koje je prorekla Katarina nasumljivo doći dobri dani. Tada će spoznati cijeli izabrani narod, od Dana do Beeršebe, da je Katarina, djevica iz Sijene, bila istinita proročica Gospodinova.

290. – Nije dovoljno samo navijestiti istinu. Treba je znati i obraniti. Kad govorimo o njezinim vjerodostojnim proročanstvima, potrebno je pobiti tvrdokornu zabludu nekih koji, ne znajući što govore, usuđuju se osporavati njezine riječi te pogrdama i lažima navaljuju na njezinu svetost. Da svojim napadima dadu uvjerljivost, kažu da je Katarina prorekla sveti i opći križarski ratni pohod koji će poduzeti vjernici, a ona će ih sa svojom družbom pratiti. Kažu da je ona mnogo godina prije preminula s ovoga svijeta i da su mnogi njezini sljedbenici otišli s njom u nebo, kako se nadamo, a oni zaista nisu mogli sudjelovati u tom ratnom pohodu. Iz toga zaključuju da njezine riječi nisu proroštvo, da ih treba odbaciti kao brbljarije.

Drugi, još gore, tvrde da treba ne samo njezine riječi nego i djela odbaciti, a ne ih uspoređivati s djelima svetaca.

---

1) Zabunom je izostavljen br. 288, a br. 294 javlja se dva puta. Tako je sačuvano brojenje prema latinskom tekstu.
2) 1 Kor 22, 18.

Sv. Katarina pred papom Grgurom XI. u Avignonu – S. Conca XVII. st. (Svetište sv. Katarine – Sijena)

Takvim sam se klevetama prisiljen suprotstaviti, ukazujući najprije na zloću napadača. Pokušat ću zatim objasniti, koliko mi moje slabo znanje dopušta i nadahnuće što će mi ga djevica izmoliti, kako treba proroštvo shvatiti. Time će biti raskrinkane i zloća i laž.

291. – Ne mogu nijekati da je Katarina uvijek željela poduzeti sveti pohod i da se trudila kako bi joj se želja ostvarila. To je bio glavni razlog njezina putovanja u Avignon papi Grguru XI, naime potaknuti ga da izda nalog za sveti pohod, kako je željela. Tome sam ja svjedok, jer sam sve vidio i čuo i, koliko sam mogao, pripremao sam njezino putovanje.

Sjećam se zgode kad je o tome zaneseno razgovarala s papom. Osobno sam bio nazočan, jer bijah tumač između pape, koji je govorio latinski, i Katarine, koja je govorila toskanskim narječjem. Papa je rekao: »Bit će bolje da najprije uspostavimo mir među kršćanima, a zatim da odredimo sveti pohod.« Na to Katarina odgovori: »Sveti Oče, nema boljega puta da se postigne mir među kršćanima nego da se poduzme sveti pohod. Sav taj naoružani narod koji potpiruje rat među vjernicima, borbenu ću sklonost staviti u Božju službu. Rijetki će biti tako zli da će odbiti dati slavu Božju onim što i njih veseli. To će shvatiti kao zadovoljštinu za svoje grijehe, uklonit će se iskra zla i vatra će se ugasiti. Na taj način, sveti Oče, jednim ćete potezom postići nekoliko ciljeva. Uspostavit ćete toliko željeni mir među kršćanskim narodima, a mnoge ćete spasiti od ropstva grijeha. Nakon pobjede učvrstit će se sloga među kršćanskim knezovima. Neki će izgubiti živote, ali će spasiti duše koje su bile na putu propasti. Imat ćete trostruki uspjeh: kršćani će biti u miru, vojnici će se pokajati, a mnogi Saraceni spasiti.«

Dobri čitatelju, ispričao sam ti to da uvidiš s kolikom se revnošću i nastojanjem Katarina zanimala za sveti pohod.

292. – Ukoliko se mogu sjetiti, tvrdim da Katarina ni u užem krugu ni javno nikada nije označila vrijeme kad će se dogoditi ono što bi prorekla. Naprotiv, bila je u tome vrlo oprezna. Postavljao sam joj pitanja o nekim njezinim tvrdnjama, no nikada nisam mogao doznati kada se to ima dogoditi. Puštala je da o svemu odlučuje Providnost.

Doista, često je i rado govorila o svetom pohodu. Poticala je i nastojala oduševiti koga god je mogla. Nadala se od Gospodina, koji milosrdnim okom gleda na svoj narod,

da će tim putem mnoge vjernike i nevjernike dovesti do vječnoga spasenja. Ali da je rekla kada će sveti pohod započeti i da će ona sa svojim sljedbenicima u tome sudjelovati, nitko ne može tvrditi, a da se ne ogriješi o istinu. Nekima se činilo da je mislila reći kako treba vršiti ozbiljne pripreme za sveti pohod ili nešto slično. Njezine su riječi krivo shvaćene. Prošlo je mnogo vremena, a o križarskim pohodima nitko nije govorio. Zato se mnogi sablažnjavahu.

Ako si pratio moje razlaganje, možeš vidjeti, dobri čitatelju, da je sveta djevica mogla ponoviti riječi svoga Zaručnika iz Matejeva evanđelja upućene učenicima Ivana Krstitelja, iza kako vidješe Kristova čudesa: »Blago onomu tko se zbog mene ne pokoleba.«[1] Zašto je Isus spomenuo sumnju u čudesa ako ne zato što su ljudi po svojoj prirodi skloni sumnjati u dobrotu Božju i u njegova čudesna djela? Tako i oni koji ne shvaćaju ni riječi ni djela Katarine nalaze povod sablazni gdje bi morali naći poticaj za duhovni napredak.

293. – Ako i pretpostavimo da je Katarina govorila o skorom početku križarskog pohoda, mogu li oni zato tvrditi da se prevarila? Zaboravljamo da sveti Ivan u Otkrivenju kaže što mu je Gospodin rekao: »Evo, dolazim brzo.«[2] Nisu li neki te riječi protumačili kao njegov drugi dolazak? A ipak, Ivan je rekao istinu. Počuj, molim te, što sv. Augustin kaže u tumačenju psalma. *Ne povedi se za zlobnicima.* On kaže: »Što je sporo za tebe, za Boga je brzo. Sjedini se s Bogom pa će i za tebe biti brzo.«[3] A čuj i proroka: »Ako kasni, čekaj ga jer tko ima doći doći će i neće zakasniti.«

Dakle, u tvojoj kratkovidnosti može ti se činiti da Gospodin kasni, ali zakasniti ne može nikada. Promotri s kakvom su revnosti proroci govorili o dolasku Spasiteljevu, naglašavajući da je vrlo blizu. Izaija kaže: »Vrijeme je njegovo blizu, dani mu se neće produžiti.«[4] Pa ipak, stoljeća su prošla prije nego su se te riječi obistinile.

Zašto, dakle, prigovaraju Katarini za deset ili dvanaest godina, kad znaju da proroci starog i novog Zavjeta proricahu duboka otajstva stoljećima prije nego se dogodiše, a tvrdili su da će se ispuniti brzo? Ako zbog dvanaest godina koliko je otad prošlo kažu da se Katarina prevarila, trebali bi dopustiti da su se proroci prevarili za nekoliko stotina godina.

1) Mt 11, 6.
2) Otk 22, 12.
3) Izlaganje o psalmu 36, 1.
4) Iz 13, 22.

294. – Pitam te sada što bi neki kazali da je Katarina prorekla nekome kralju ili Papi, dok su bolesni ležali, da će umrijeti, a ozdravili su? A tako je rekao Izaija u prepirci s kraljem Ezekijom.[1] Ili da je navijestila razorenje nekoga grada kao što je Jona prorekao za Ninivu, a da se to nije dogodilo, kao što i nije. Kako bi tada bila ozloglašena?

A ipak sveti proroci nisu varali i nisu se mogli prevariti jer ih je nadahnjivala Istina koja ne dovodi u zabludu niti je zabludi podložna. Kako može biti da se nije dogodilo ono što je Istina prorekla da će se dogoditi, učitelji svete znanosti tumače na ovaj način: za istinitost proroštva dovoljno je da se proroštvo slaže s onim što ovisi o drugotnim uzrocima. Bog je samo to objavio proroku i želio po njemu razglasiti.

Pregledajmo slučaj kralja Ezekijela. On uistinu bijaše teško bolestan i u tim je uvjetima bio pred smrću. Prorok mu je to navijestio. Prirodnim putem nije mogao izbjeći smrt. No ništa nije sprječavalo božansku svemoć da ga čudom ozdravi. I ozdravila ga je, jer se pokajao i molio. S obzirom na okolnosti u kojima se kralj nalazio, Izaija je točno govorio: morao je umrijeti. No njegove riječi nisu isključivale mogućnost da izbjegne smrti na drugi način.

To isto vrijedi i za Jonu koji je prorekao da će Niniva propasti za četrdeset dana.[2] Jona je tim riječima dao do znanja kako su teški grijesi Ninivljana i rekao kakvu su osudu zaslužili. No sveto se proroštvo nije imalo ispuniti ako se pokaju.

294. bis – Iz toga što rekosmo uviđamo da moramo iskazivati poštovanje prema prorokovim riječima, napose prema spomenutim prorocima koji su svojim svetim djelovanjem bili u zajednici s Bogom. A to vrijedi i za naš slučaj.

Tko će se usuditi nijekati da je Katarina predvidjela križarski pohod koji će se dogoditi nekoliko godina iza njezine smrti, po njezinim zaslugama i molitvama koje su sada moćnije kada je u nebu nego dok je bila na zemlji? Tko zna nije li Bog odredio da sudjeluje u pohodu, ne tjelesnom pratnjom nego duhovnom nazočnošću, krijepeći i hrabreći sudionike svetog pohoda. Nije neobično da Svevišnji, koji sve sam može učiniti, upravlja i djeluje posredstvom odabranih osoba i da ljudskim načinom vodi prema konačnom cilju.

1) Iz 38, 1-8.
2) Jon 3, 4.

Neka to bude dovoljno, dragi čitatelju, kao odgovor zlobnim jezicima. A sada nastavimo naše pripovijedanje.

295. – Kad smo govorili o čudesima, bilo je rečeno da je duhovno dostojanstvo nad tjelesnim i zaključili smo da su čudesa u korist duše važnija od čudesa u pogledu tjelesnog ozdravljenja. Tako je i s proročanstvima: čini mi se da su vrednija pažnje ona koja se tiču spasa duša. Zato ću ispripovjediti jedno i bit će dovoljna potvrda za onoga tko ga je spreman prihvatiti.

U vrijeme kad sam imao sreću upoznati se s Katarinom, bio je u Sijeni mladić Francesco Malevolti, koji i sada živi. Bijaše iz plemenite obitelji, ali malo plemenit po načinu života. Rano je ostao bez roditelja. Kad je odrastao, dao se na razvratan život. Iza kako se oženio s mladom djevojkom, očekivalo se da će se popraviti. No nije uspio napustiti svoje loše navike.

Jedan njegov prijatelj, koji je ujedno bio i Katarinin sljedbenik, osjećaše samilost prema njemu te ga nagovaraše da se posavjetuje s Katarinom, i dovede ga k njoj. Francesco osta zadivljen. Poče se sustezati od zlih navika, no nije se uspio popraviti. Ja sam ga viđao kod Katarine. S nama je dolazio i odlazio. Zavolio je spasonosnu nauku, dobre primjere i tome se neko vrijeme radovao. No vraćao se starim manama i kockanju. To mu je bila velika slabost.

296. – Katarina se često molila za njegovo spasenje, ali je vidjela da se vraća neurednostima. Jednog joj se dana duh ražari i reče mu: »Ti dolaziš često k meni, a zatim poput ptice koja nije u kavezu odletiš svojim grješnim navadama. Leti sada kamo god hoćeš, no na kraju ću ti, Gospodinovom pomoći, metnuti uzicu na vrat i nećeš moći pomaknuti krila.« Te riječi čuše Francesco i ostali koji se tu nađoše.

Prije nego se to obistinilo, Katarina umre, a Francesco se vrati svojim lošim navikama. Činilo se da mu više nema lijeka. No Katarina je s neba učinila za nj više nego što je činila dok ga je savjetovala na zemlji.

Iza Katarinine smrti Francescu umru žena i punica i neki drugi koji stajahu na putu njegova spasenja. On se otrijeznio, napustio svjetovni život i s velikom skrušenošću ušao u Red olivetanaca. Milošću Božjom i Katarininim zaslugama ustrajao je do danas. On priznaje da je milost dobio po molitvama Katarine i savjetima što ih je od nje primio.

O tome svakome otvoreno govori. Ponovio je to i meni više puta osjećajući se zahvalan Bogu i Katarini.

297. – Napokon evo i događaja što ga je Gospodin izveo u mojoj nazočnosti, no bolje bi ga od mene ispričao don

Bartolomej iz Ravene koji je postao prior na otoku Gorgona, trideset milja udaljenom od pizanske luke, čovjek duboke vjere, pobožan i vanredno razborit.

Neobično privržen Katarini zbog njezina čudovitog znanja i njezinih divnih djela, on ju je često i ustrajno molio da barem jednom posjeti otok kako bi braća osjetila blagodat njezina pohoda. Bio je uvjeren da će ih njezina riječ potaknuti na svetost. Zbog istoga razloga pisao je i meni da učinim što je moguće, kako bih je nagovorio da se odazove pozivu.

Jednoga dana sveta se djevica odluči na put. S njom krenusmo nas oko dvadesetak muževa i žena. Uveče kad smo prispjeli, prior smjesti Katarinu i njezine pratilje u kuću udaljenu jedno milju od samostana, a nas zadrži kod sebe u samostanu. Ujutro povede k njoj sve redovnike i zamoli je da im uputi nekoliko pobudnih riječi. Ispočetka se nećkala govoreći da je neuka i nesposobna žena tvrdeći kako bi bilo prikladnije da ona sluša riječ Božju i da pred njima šuti. Napokon je prior i njegova braća uspiju nagovoriti te ona poče govoriti kako je Duh Sveti nadahnjivaše. Nabrojila je mnoge napasti i varke kojima đavao napada samostance. Spomenula je način kako će izbjeći njegovim zamkama, kako će izvojevati potpunu pobjedu. Govorila je tako razumno i tako vješto da je zadivila i mene i ostale.

Kad je završila, prior se očaran okrene prema meni i reče mi: »Dragi oče Rajmunde, vi znate da po našim pravilima ja sam duhovno vodim* sve ove redovnike i zaista znam o što se svaki od njih ogrešuje i u čemu napreduje. Kažem vam, da ih mjesto mene vodi ova sveta djevica, ne bi mogla bolje govoriti nego što je upravo rekla, i to svakome pojedinome. Ništa nije propustila i ništa suvišna rekla. Po tome zaista vidim da je puna proročkoga duha i da iz nje progovara Duh Sveti.

298. – Da zaključim. Osim proroštva što sam ih iznio, dobro znam da je Katarina prorekla mnogo toga i za mene, no još se nije sve ispunilo. Ne želim ići u pojedinosti. Bilo bi neumjesno da o tome pišem. Prepuštam to drugoj Katarininoj duhovnoj djeci.

Prorekla je i neke teške kazne za progonitelje svete Crkve. Preko toga prelazim zbog nerazumnosti naraštaja i da ne izazovem otrov zlih jezika protiv njezine dične uspomene.

Završavam ovo poglavlje i prelazim na pripovijedanje drugih zgoda.

---

* Zbog primjedbe cenzora, rečenica je izmijenjena. (Op. ur.)

JEDANAESTO POGLAVLJE

I NEŽIVA BIĆA POKORAVAHU SE KATARINI

299. – Prvi je zahtjev pravednosti da se sve pokorava onima koji se potpuno uzdaju u Boga. Zato sam odlučio, dragi moj čitatelju, da u ovom poglavlju iznesem neke slučajeve koji će jasno pokazati da je Katarina, podlažući se Stvoritelju, vladala stvorovima.

Dok je Katarina živjela u Sijeni, i to prije nego sam se s njom upoznao, neka mlada udovica imenom Aleksija bila joj je tako privržena da nije mogla živjeti bez svoje prijateljice. Zato je primila odjeću koju je i Katarina nosila. Napustila je svoju kuću i unajmila drugu u blizini Katarinina stana, da bi mogla biti što češće u njezinu društvu. Tako je i Katarina, da bi mogla biti bliže očevoj kući, često išla do Aleksije i kod nje ostajala danima, katkada sedmice i mjesecima.

Jedne je godine u Sijeni zavladala oskudica. Mnogi su građani dobavljali slabo žito i loše čuvano. Nije bilo moguće nigdje kupiti dobre pšenice ni uz koju cijenu. Aleksija se služila pokvarenim brašnom. No kad doču da je stigla nova pšenica, dobavi je i htjede baciti slabo brašno da bi od novoga pravila kruh.

Katarina se našla u kući Aleksije i ona joj spomene što misli učiniti. Govoraše joj: »Majko, od ovog je brašna kruh gorak i pljesniv. Ovo malo što nam je ostalo, bacit ću jer nam je Gospodin pokazao svoje milosrđe.« Katarina odgovori: »Misliš baciti to što je Gospodin dao za hranu ljudima? Ako ti nećeš jesti, daj siromasima koji ni toga nemaju.« Aleksija joj odvrati da će je savjest prekoriti ako dade siromasima pokvareni kruh. Radije će im dati dobar jer ga imaju dosta. Katarina joj odgovori: »Pripremi vodu i donesi mi brašno koje namjeravaš baciti. Ja ću sama napraviti kruh za Kristove siromahe.« To reče i tako učini.

300. – Katarina najprije zamijesi malo pokvarena brašna. Zatim napravi toliko hljebova i u tako kratko vrijeme, da su Aleksija i njezina pomoćnica ostale iznenađene. Katarina je svojim djevičanskim rukama napravila nekoliko puta više hljebova nego što je bilo moguće dobiti od toliko brašna. Dodavaše ih Aleksiji da ih poslaže po stolu. Nikakav se neugodan miris nije osjećao. Čim je kruh bio ispečen, donesu ga u Aleksijinu kuću. Po želji Katarine iznesu ga na stol. Tkogod ga okusi, ne osjeti nikakav loš miris, dapače priznaše da nikad nisu jeli tako ukusan kruh.

Otac Toma, Katarinin ispovjednik, pođe s nekolicinom braće da slučaj ispita. Ostaše zadivljeni nad tolikom količinom ukusna kruha. Osim ta dva čuda dogodilo se i treće. Katarina naredi da se kruh podijeli siromasima. Velik dio ponesoše braća. Uza sve to ostalo ga je toliko da je košara bila gotovo puna.

Gospodin je preko svoje zaručnice učinio tri čuda: uklonio je pljesniv i neugodan miris brašna, zatim povećao količinu brašna i napokon umnožio kruh u košari. Sedmicama se dijelio i nije se mogao pojesti. Oni koje je Bog rasvijetlio, sačuvaše kao svetinju komadićke toga kruha. I danas ga još neki imaju, iako je više od dvadeset godina otkako se to čudo dogodilo.

301. – Kad prvi put čuh za to čudo, postah znatiželjan i htjedoh nešto više doznati. Zamolih Katarinu da mi potanje kaže što se dogodilo. Ona mi reše: »Bilo mi je mučno prezreti Božji dar. U isto vrijeme osjetih samilost prema siromasima. S ljubavlju pođoh do posude s brašnom i nađoh se pred milom Djevicom Marijom, okruženom anđelima i svecima. Ona mi reče da učinim što sam odlučila. Tolika je bila njezina plemenitost, da je sama počela svojim presvetim rukama mijesiti kruh skupa sa mnom. Snagom njezinih svetih ruku kruh se množio. Ona mi ga je pružala, a ja sam dodavala Aleksiji i služavki.

»Nije onda nikakvo čudo« – rekoh – »da je taj kruh bio tako ukusan i sladak kad su ga umijesile divne ruke uzvišene nebeske Kraljice u čijem je krilu, da tako rečem, Sveto Trojstvo stvorilo Kruh koji je sišao s neba da dade život svim vjernicima.«

Promisli, čitatelju, kako je bila velika zasluga ove djevice kada joj je sama Kraljica neba pomagala mijesiti kruh za svoju djecu. Time nam je Majka Sina Božjega htjela pokazati da nam je darovala kruh spasenja, kao što nam je preko

Katarine dala tako dobar kruh za tijelo. Svi smo s punim pravom Katarinu zvali majkom. Zaista nam je i bila majka i brinula se za naš odgoj, hraneći nas kruhom zdrava i spasonosna nauka, kako bismo postali što sličniji Kristu.

302. – Sada, kad već govorim o umnožavanju kruha, da još nešto slično kažem, iako se to nije zbilo u isto vrijeme. Ispripovjedit ću slučaj koji se dogodio potkraj njezina života.

U Rimu sada žive dvije sestre od Pokore sv. Dominika, Liza, koja je bila žena Katarinina brata i Ivanice di Capo. Obje su iz Sijene i pratile su Katarinu kad je na zapovijed blažene uspomene pape Urbana VI. došla u Rim. Smjestila se u četvrti zvanoj Colonna, s mnogo sinova i kćeri koje je rodila Kristu i odgajala u svetosti života. Bilo ih je iz raznih dijelova Toscane, a s njom su krenuli mimo njezine volje. Neki su išli kao hodočasnici da pohode sveta mjesta, drugi da dobiju posebne oproste od pape. Svima je bilo milo njezino društvo, jer ih ispunjaše neizrecivom radosti. Sveti je Otac na molbu Katarininu pozvao u Rim neke sluge Božje, a ona je iz gostoprimstva svakoga rado primala u svoj stan.

Kako ništa nije posjedovala, bila je prisiljena prositi da svoje goste prehrani, a primala je brojne hodočasnike. Njezino se srce pouzdavalo u Gospodina. Ni čas nije posumanjalo da se božanska dobrota neće pobrinuti za sve što se dogodi. U to je vrijeme u njezinu stanu bilo 16 muževa i 8 žena. Nekada ih je bilo do 30 i više.

Rasporedila je rad tako da je svaka žena po jednu sedmicu obavljala kućne dužnosti, a drugi su se mogli posvetiti božanskim poslovima i hodočastiti, radi čega su i došli u sveti grad.

303. – Sve je išlo u redu. Jedne sedmice dođe red na Ivanu Capo da poslužuje. Za kruh što su ga svi jeli svaki dan, išlo se u prošnju. Zato je Katarina odredila da je poslužiteljica dan prije upozori ako bi ponestalo kruha, kako bi nekoga poslala u prošnju. Po Božjoj odredbi, Ivanica to zaboravi i jedne večeri ostaše bez kruha. O tome nije na vrijeme obavijestila Katarinu.

Kad je došlo vrijeme za jelo, u košarici je bilo kruha samo za četiri osobe. Ivanica se osjeti krivom, te tužna i posramljena pođe Katarini i prizna svoju pogrešku zbog nedostatka kruha.

»Neka ti svemogući Bog oprosti, sestro – reče Katarina – što si nas u to uvalila. Naša je obitelj gladna. Kasna je ura, kako ćemo naći kruha za sve?« Ivanica je govorila da zbog zaboravljivosti zaslužuje kaznu. Katarina joj odgovori: »Reci slugama Božjim da sjednu za stol.« Ivanica ponovi da je kruha malo i da će svakome doći tek komadićak. Katarina reče: »Reci im da počnu s time što imaju, dok se Gospodin ne pobrine za njih.« I pođe na molitvu.

304. – Ivanica učini kako joj je rečeno i podijeli ono malo kruha. Oni, jer su po običaju cijeli dan postili, uzeše svaki svoj komad, uvjereni da će se morati s njime zadovoljiti. No što se dogodilo?

Jeli su, a kruha nije nestajalo. Svatko je uzimao koliko je htio, a na stolu je još uvijek bilo kruha.

Bilo je to djelo Onoga koji je s pet kruhova nahranio pet tisuća ljudi. Svi su se u čudu pogledavali i pitali: »Gdje je Katarina?« Odgovoriše im da ona moli. Sva šesnaestorica zavapiše u jedan glas: »Ta nam je molitva pribavila kruh s neba! Svi smo se najeli, a kruha na stolu nije nestalo, nego se umnožio.«

Nakon večere ostalo je kruha za sve sestre u kući. One su jele i nasitile se. Po Katarininoj odredbi mnogo je kruha podijeljeno siromasima.

Slično čudo je Katarina učinila još jednom, kako su pričale Liza i Ivanica, koje su to doživjele. Dogodilo se to iste godine u istoj kući, u korizmi, dok je posluživala sestra od Pokore sv. Dominika, po imenu Franciska, neodvojiva Katarinina prijateljica. I ona je, uvjeren sam, sada s Katarinom u nebu.

305.– Ne mogu prešutjeti čudo koje se malo razlikuje od ispripovijedanih. Shvatio sam ga iza kako se Katarina preselila s ovoga svijeta. Kao svjedoke mogu navesti svu braću koja u to vrijeme bijahu u sijenskom samostanu.

Nazad pet godina po savjetu liječnika morao sam u kupke, nedaleko od grada.[1] Odsjeo sam u samostanu i tu sam, zamoljen od Katarininih kćeri i sinova, započeo pisati ovaj životopis. Pratio sam svečanosti prijenosa njezine glave, koja je pažljivo otpremljena iz Rima u Sijenu.[2] Nije bila izložena javnom štovanju, niti joj je priređen svečani doček. Posmrtne ostatke, naime, neke istaknute osobe, kod prije-

1) Rajmund se vratio u Sijenu da pođe u kupke vjerojatno god. 1384.

2) Tijelo je Katarinino s mjesta prvoga počivališta preneseno 1383. u crkvu Nad Minervom. Tom je prigodom odijeljena glava od tijela te ocu Tomi della Fonte i ocu Ambrozu Sansedoniju povjereno da je prenesu u Sijenu.

nosa iz jednoga mjesta u drugo, dočekuje narod i svećenstvo s posebnim počastima. Bio sam mišljenja – i ne samo ja – da jednog dana svetoj glavi moramo iskazati počast kao i da smo je tog časa primili. Braća će pjevati psalme, kako je u tim slučajevima običaj, jer posebnih molitava ne može biti dok je rimski Papa na svečan način ne uvrsti u popis svetaca.

Svečanost smo priredili jednog jutra na veliku radost braće i naroda, a najviše njezine duhovne djece. Tom zgodom pozvah njezine posebne štovatelje i s braćom održah posebnu pobožnost.[1]

306. – Kad je služba Božja završila i došlo vrijeme ručka, brat koji je bio zadužen za nabavu hrane, pođe zabrinut do poglavara i reče mu da neće biti dovoljno kruha za polovicu onih koji će prvi sjesti za stol, a kamoli za dvadesetak uzvanika. Poglavar se htio uvjeriti i vidjevši da je zaista tako, pošalje skrbnika zajednice s ocem Tomom, prvim ispovjednikom Katarine, da od prijatelja Reda dobije kruha za sve.

Kako se poslani nisu brzo vratili, poglavar uze kruh za goste i dade ga onima koji bijahu sa mnom, da ne čekaju. U smočnici ostane vrlo malo kruha.

Ona dva brata još nisu dolazila. Prior dade nalog da i ostali sjednu za stol i da se posluže s onim kruhom što je preostao. Međutim, i u smočnici i na stolu kruh se Katarininim zagovorom čudesno umnožio toliko, da se braća za prvim i drugim stolom najedoše do sitosti. Ostalo je još toliko da se moglo spremiti, iako je svih koji su jeli bilo oko pedeset, a hljebova je na početku bilo samo pet.

U pola objeda dva brata se vratiše iz prošnje. Rečeno im je da dobiveni kruh ostave za drugi put, jer se Gospodin već pobrinuo za potrebe svojih sluga.

Dok sam sjedio s gostima, razgovarao sam s njima o Katarininim krepostima. Uto dođe prior s nekolicinom braće i pred svima ispriča čudo što se dogodilo. Čuvši to okrenuh se prema gostima, a svi su bili duhovna djeca Katarinina, i rekoh im: »Na dan svoga slavlja naša majka nije nam htjela uskratiti čudo, kao što je radila i za života. Dok je bila s nama takvo je čudo često ponavljala. Htjela nam je pokazati da joj je ugodna naša odanost i da je još uvijek s nama. Zato zahvalimo svemogućem Gospodinu i njoj.«

1) Svečani ophod s Katarininom glavom bio je 3. svibnja 1384. Tada je bl. Rajmund počeo pisati svetičin životopis.

Po nekom nadahnuću sjetih se da je i sveti Dominik za života dva puta učinio čudo s kruhom. Katarina, njegova vanredna i savršena kći, pokazala se u svemu slična svome ocu.

307. – Gospodin je učinio još mnogo čudesa na stvarima po svojoj zaručnici Katarini: na cvijeću, koje je ona voljela, na izgubljenim ili razbijenim kućnim potrepštinama i na drugim predmetima, no da budem kraći, prelazim preko toga. Ne mogu ipak prešutjeti jedno čudo što sam ga vidio ja i još oko dvadeset osoba koje ga razglasiše po cijeloj Pizi.

Kako spomenuh u prethodnom poglavlju kad govorah o njezinu daru prorokovanja, Katarina se godine Gospodnje 1375. našla u Pizi. Po dolasku odsjede s cijelom pratnjom u kući Gerarda Buoncontija. Zbog jedne ekstaze, neobičnije od običnih, jednog je dana tako klonula te se činilo da će svakog časa preminuti. Pobojavši se da bismo je mogli vrlo brzo izgubiti, tražio sam neko sredstvo kojim bih joj vratio snagu. Znajući da će odbiti meso, jaja, vino i ostalo što bi je moglo oporaviti, zamolih je da dopusti staviti malo šećera u hladnu vodu koju je običavala piti. Odmah mi odgovori: »Hoćete li mi oduzeti i ovo malo života što mi preostaje i umoriti me? Sve što je slatko za mene je otrov.«

308. – Gerard i ja smo se trudili da nađemo neki lijek za njezinu krajnju iscrpljenost. Sjetih se da sam vidio kako u sličnim slučajevima bolesnicima mažu bilo i sljepočice vinom što ga zovu »vernaccia«. Rekoh Gerardu: »Kad ne možemo postići da nešto uzme, pokušajmo time«. On odmah odgovori: »Tu je blizu moj prijatelj koji obično ima bocu »vernaccie«. Zamolit ću ga, a on će biti sretan da mi je pošalje.

Sluga ode i iza kako ispriča o Katarininoj nemoći, u ime Gerarda zamoli bocu »vernaccie«. Gerardov prijatelj (ne sjećam mu se imena) odgovori: »Dragi moj, za moga bih prijatelja dao čitavu bačvicu, ali je već tri mjeseca prazna, i u mojoj kući sada nema ni kapi »vernaccie«. Vrlo mi je žao. A da prijatelju možeš točnije reći što sam ti govorio, dođi i vidi.« Odvede ga u podrum, pokaže mu bačvicu i sluga vidje znakove da je suha. Da ga još više uvjeri kako je prazna, gospodar izvuče čep i cijev kroz koju se redovito vino toči. No čim je izvukao čep, počne teći plemenita »vernaccia« i napravi jezerce na zemlji. Začuđen začepi otvor,

pozove sve ukućane i zapita ih da li znadu tko je napunio bačvicu. Svi se zaklinjahu da je već tri mjeseca prazna i nemoguće je da ju je itko bez njihova znanja mogao napuniti bilo kakvim vinom.

309. – Vijest se proširi po svemu susjedstvu i svi to smatrahu čudom.

Sluga se veseo i začuđen vrati s punom bocom i reče nam što se dogodilo. Sva Katarinina duhovna djeca, radosna u Gospodinu, zahvališe djevičinu nebeskom Zaručniku koji čini takva čudesa.

Po gradu se naveliko govorilo o čudu. Kad je Katarina nekoliko dana iza toga mogla izići i pošla posjetiti Patrijarha, apostolskog nuncija, koji je upravo stigao, sav se narod uzbuni. Trgovci se, zatvorivši dućane, strčaše da je vide pitajući: »Je li to ona koja ne pije vino, a mogla je napuniti bačvu čudesnim vinom?«

Katarinu je uznemirila ta strka naroda i osjećala se neugodno. Kad je doznala zbog čega se to događa, bi joj teško u duši*. . . Uteče se molitvi, tužeći se otprilike ovako: »Gospodine, zašto kažnjavaš svoju nevoljnu službenicu time što joj se rugaju? Sve ostale tvoje sluge mogu nezapaženo živjeti među ljudima, samo ja ne. Tko je molio tvoju dobrotu za vino? Tako dugo sam se uzdržavala od vina tvojom milošću, a sada upravo radi vina činiš me ruglom pred cijelim narodom. Molim te za tvoje neizmjerno milosrđe, učini da presahne to vino i da prestane brbljanje o tome.«

Gospodin usliši njezinu molitvu. Kao da mu bijaše teško gledati njezinu bol, učini još jedno čudo koje je, kako ja držim, veće od prvoga. Kao što se bačvica koja je bila prazna čudesno napunila vinom i mnogi ga iz pobožnosti kušahu, to isto vino najednom postane kiselo, i koliko je prije bilo ukusno, postane nepitko zbog gustog taloga.

Vlasnik i oni koji dolažahu kušati vino zašutješe i zasramiše se zbog onoga što su prije pričali. I mi, njezina duhovna djeca, ostadosmo pokunjeni kad čusmo kakva se promjena dogodila. A Katarina, radosna i sretna, zahvaljivaše svom Zaručniku što ju je sačuvao od ljudskih pohvala.

310. – Sada se, čitatelju, osvrnimo na ta Božja čudesa koja, kako kaže psalmist, bezuman čovjek ne shvaća a luđak ne može razumjeti.

*) Zbog primjedbe cenzora, zadnji dio rečenice izostavljen. (Op. ur.).

Gospodin učini čudo bez Katarinine molitve. Čak ona nije ništa znala o svemu tome. No dirnut njezinom molitvom, poništi ono što je prije učinio. Zašto? Koji je razlog tim dvama suprotnim činima? Možda taj, kažu zlobnici, što prvo čudo treba pripisati davolovoj prijevari, a to se može dokazati time što se vino pokvarilo. Dopustimo da je tako, no ti zlobnici ne mogu ništa reći protiv njezinoj svetosti jer u prvome čudu nije sudjelovala niti je za nj znala. Ako se radilo o nekoj prijevari, nije ništa kriva jer nije sudjelovala ni riječu ni djelom. Ako je Gospodin otkrio varku, to je učinio jer ga je molila. Pokazao je u isto vrijeme koliko ju je volio, ne dozvoljavajući da je davao prevari. Zato zlobnici, s kojegod strane čudo promatrali, moraju priznati Katarininu svetost.

Mi se pak možemo radosno smijati tim farizejskim brbljanjima koja omalovažavaju čudesa Gospodina Isusa. Nastojmo iskazati veću čast našemu Stvoritelju i tražimo kako ćemo na najbolji način spoznati njegove neshvatljive odluke i ciljeve.

Ako se ne varam, Svevišnji je htio pokazati koliko ljubi svoju zaručnicu kad je bez njezina znanja učinio čudo i dao vino koje se za nju tražilo. Kad je Katarina doznala za čudo, mogla je ponoviti riječi svoga Zaručnika: »Ovaj glas je došao ne radi mene nego radi vas.«[1]

Drugim riječima: Gospodin je htio ovim čudom pokazati vama, a ne meni, koliko me voli. Meni ne treba čudo da to znam, ali vi ga trebate. Jer, videći čudo, brižljivije tražite spas svojih duša. A jer se u ovom životu uvijek moramo bojati da se ne uzoholimo zbog velikih darova, objava i čudesa, molila sam Gospodina da me oslobodi opasnosti isprazne slave. Gospodin je uslišao moju molitvu. Istodobno se pobrinuo za me i za vas: za vas prvim čudom, za me drugim.

311. – Ako netko hoće uporno tvrditi da je drugo čudo poništilo prvo, neka nam protumači tko je i kako stavio vino u onu bačvicu koja je bila posve prazna. Činjenica je: nije bilo ništa, a nešto se našlo. Tko je to stavio? Ako se to dogodilo odlukom svemogućega Boga, imamo još jedan razlog da damo hvalu Bogu.

No ako sluge đavla hoće djelo Božje pripisati đavlu, neka to čine a da ne upliću Katarinu. Naime, imamo dva

1) Iv 12, 30.

čuda, jedno o kojem Katarina nije znala ništa, drugo koje se zbilo po njezinoj molitvi. U prvom ona nije sudjelovala, drugim je postigla što je molila. Osobno držim da je prvim čudom Gospodin htio pokazati kako mu je Katarina mila, a drugim kolikom mu je poniznosti bila pokorna. Prvim čudom nas je htio potaknuti da je častimo, drugim da je slijedimo. Prvim čudom nam je pokazao kolikom je milosti urešena, drugim kolikom je mudrosti ispunjena. U smjernih je mudrost.[1]

Ako sveti Grgur u prvoj knjizi *Razgovora*[2] tvrdi da krepost poniznosti nadilazi znamenja i čudesa, tko ne vidi da je drugo čudo koje se zbilo po kreposti poniznosti, bez koje nema mudrosti, veće od prvoga? No čovjek ovoga svijeta to nije kadar shvatiti. Tome se ne treba čuditi, jer Apostol kaže da se težnja tijela ne pokorava Božjem zakonu, niti to može.[3]

Ako bismo htjeli pojedinačno nabrojiti sva čudesa koja je Gospodin preko svoje zaručnice izveo na neživim stvarima, trebalo bi nanizati mnogo knjiga. No, ne želeći zamarati čitatelje, završavam poglavlje.

1) Izr 11, 2.
2) *Razgovori*, knj. I, pogl. XII. (Classici cristiani, prir. Ezio Cantagalli – Siena).
3) Rim 8, 7.

DVANAESTO POGLAVLJE

LJUBITELJICA PRESVETOGA EUHARISTIJSKOG OTAJSTVA

312. – Sam Bog znade, dobri čitatelju, hoću li moći privesti kraju ovaj prikaz života Katarine, jer me sa svih strana okružuju brige. No tolika lijepa i značajna zbivanja iz njezina života koja mi se redaju pred očima, potiču me i obavezuju da nastavim s pripovijedanjem. I mimo moje nakane opažam da ova knjiga vidno raste.

Svi koji je poznavahu znaju, kao i ja, za veliku izrazitu njezinu pobožnost prema presvetom Tijelu Gospodinovu, tako da ga je često primala.

U narodu se pronio glas da Katarina prima svetu pričest svakog dana i da se od toga, bez druge hrane, održava u potpunom zdravlju. Iako to nije bila sva istina, mislim da su govorili u dobroj namjeri, iskazujući time čast Bogu koji se divno očituje u svojim svecima. Doista ne svaki dan, ali je vrlo često primala svetu pričest, i to s iskrenom pobožnošću. Zbog toga neki, koje ću radije nazvati zlobnicima nego kršćanima, stalno mrmljahu. Pred njima sam branio Katarininu iskrenost. Mojim se dokazima nisu mogli suprotstaviti, jer sam ih pobijao naučavanjem svetih Otaca i svete Crkve.

313. – Prema učenju Dionizija, izloženom u djelu *O Crkvenoj hijerarhiji*, u ranoj Crkvi, kad žar Duha Svetoga bijaše još vrlo jak, vjernici, muževi i žene, primahu dnevno svetu pričest. Čini se da to isto tvrdi i sv. Luka u *Djelima Apostolskim*, kada govori o »lomljenju kruha«. Jednom spominje da su lomili kruh »vesela i priprosta srca«.[1] To se ne može drukčije tumačiti nego kao govor o presvetom Sakramentu. Tu je i četvrta molba u *Očenašu*, kojom se pita »svagdanji kruh«. I to ima veze s istim otajstvom: misao

1) Dj 2, 46.

se ne može nijekati nego je treba pobožno prihvatiti. Nadalje, zbog svagdanje pričesti vjernika, sveta je Crkva, ne bez dubokog razloga, unijela u misni kanon molitvu za one koji se skupa sa svećenikom pričešćuju. Ona počinje: »Smjerno te molimo, Svemogući Bože, zapovjedi da ti ove darove donesu ruke tvog svetog anđela . . . «, itd. Zatim: »Da mi koji sudjelujemo u ovoj oltarnoj žrtvi primimo presveto Tijelo i presvetu Krv tvoga Sina«. Sveti oci uče da vjernik koji nije u teškom grijehu, združen s tom nakanom, zaista prima Otajstvo spasenja.

Tko može onome koji kršćanski i sveto živi spriječiti da često prima učinak toga Otajstva? Zaista bi bila velika nepravda uskratiti uspomenu Gospodinove muke i okrepu na životnom putu onome tko ih ponizno traži.

To je trebalo reći zbog onih koji tvrde da česta sveta pričest nije dopuštena kršćaninu, ili da je dovoljno pričestiti se jedanput godišnje. Ja više držim do onoga što kaže Sveto pismo nego do sumnjivog suprotnog obrazlaganja.

314. – Da bi učinili uvjerljivim svoja brbljanja, neki od spomenutih mudrijaša, ne razumijevajući pitanje i ne poznavajući Sveto pismo, posižu za riječima sv. Augustina kojima on niti odobrava, niti zabranjuje dnevno primanje svete Euharistije.[1] On, čini se, hoće reći da je primanje pričesti dobro, ali da bi moglo biti i štetno. Zato sve ostavlja sudu Božjemu kojemu ništa ne izmiče, a sam se ne usuđuje nešto određeno tvrditi.

No ako se tako mudar učitelj ne usuđuje nešto određeno zaključiti, ne shvaćam kako to mogu učiniti oni koji navode njegove riječi.

Sjećam se odgovora što ga je u mojoj nazočnosti Katarina dala nekom biskupu, koji se pozvao na iste riječi svetoga Augustina kao dokaz protiv svagdanje sv. Pričesti. Ona odgovori: »Ako sv. Augustin to ne kudi, zašto vi kudite? Navodeći njegove riječi, vi mu se zapravo protivite.«

Veliki svetac i učitelj Toma Akvinski, postavljajući pitanje je li dobro za vjernika primati sv. pričest često ili čak dnevno, odgovara da česta pričest umnaža pobožnost u onome koji je prima, ali katkada može biti uzrok umanjenog poštovanja i pobožnosti prema toj uzvišenoj Tajni.[2] Ako netko osjeti da počinje gubiti poštovanje, mora se malo

1) Misao »Svagdanju pričest niti hvalim niti kudim« nalazi se u *Knjizi crkvenih dogma* Genadija iz Marseilla (5. st.), ali se često pripisuje sv. Augustinu zbog neke sličnosti s njegovim riječima iz Poslanice 54, 3.

2) Summa theol., q. 80, a . 10.

uzdržati da bi je potom primao s većim poštovanjem. Ako opaža da mu se poštovanje ne umanjuje nego povećava, može nastaviti primanjem, jer pobožna duša dobiva velike milosti hraneći se tim divnim Otajstvom. To je misao i učenje sv. Tome i njegov je nauk Katarina prihvatila. Primala je često svetu pričest, ali katkada se uzdržala, iako se uvijek nastojala sjediniti sa svojim Zaručnikom po ovom Sakramentu. Vodila ju je žarka ljubav, vukla ju je k onome koga je željela, u koga se čvrsto pouzdavala, kome je posvetila sve svoje osjećaje.

315.– Kad je osjetila želju za pričešću, a nije joj bilo moguće primiti je, njezino je tijelo trpjelo kao da je bilo mučeno teškom bolešću ili dugotrajnom groznicom. Njezine su tjelesne boli dolazile od duševnih patnja, a zadavale su joj ih neuviđavni poglavari Reda, ili starješice sestara, a katkada i oni iz njezine neposredne blizine.

Jedan od razloga zašto se Katarina osjećala bolje sa mnom nego s onima koji su je ranije vodili taj je što se nisam protivio njezinim željama, usprkos nekim zaprekama, da često prima svetu pričest. Kad se željela pričestiti i mene vidjela običavala je reći: »Oče, gladna sam! Za ljubav Božju, dajte duši mojoj hranu!« Papa svete uspomene Grgur XI, udovoljavajući njezinoj želji, izda Pismo kojim joj stavlja na raspolaganje svećenika da je može ispovjediti i podijeliti joj pričest. Dopušta joj i upotrebu pokretnog oltara da u svakoj prilici može slušati misu i primiti pričest.

316. – Nakon tih objašnjenja, želim spomenuti čudo samome meni, ali ne mojom zaslugom, poznato. Držim da je Gospodin zbog časti svoga Imena htio da spoznam koliko mu je Katarina mila, jer me je ona izabrala za svoga ispovjednika i ja sam je, iako nedostojan, često pričešćivao. Kad to ne bi bilo na čast Božju i Katarininu, prešutio bih, no po savjesti preko toga ne mogu prijeći.

Znaj, dakle, čitatelju, i ujedno te molim da me ispravno shvatiš, nakon našeg odlaska iz Avignona i povratka u Sijenu jednog smo dana ja i ona pošli posjetiti neke sluge Božje koji stanovahu izvan grada,[1] da ih utješimo u Gospodinu.

Na dan sv. Marka Evanđeliste ujutro vratili smo se u grad. Već je bilo prošlo devet sati kad smo ušli u njezin stan. Ona mi se obrati i reče: »Oče, da znadete kako sam

1) Oko Sijene bijahu kartuzijanski samostani u Pontignanu, Maggianu i Selriguardu. Vjerojatno se ovo odnosi na pustinjački samostan augustinaca u Leccetu, gdje je Vilim da Flete boravio.

gladna!« Shvatih što želi i odgovorih joj: »Vrijeme za misu je prošlo, a tako sam umoran da se ne bih mogao ni pripremiti.«

Malo je ušutjela, ali ne mogaše obuzdati želju i ponovi da je jako gladna. Pristao sam da joj udovoljim. Pođoh u kapelu koja je bila uređena u kući s dopuštenjem istoga pape. Ispovjedio sam je, obukao misno ruho i odslužio misu u čast sv. Marka. Posvetio sam i malu česticu za nju. Iza moje pričesti okrenuo sam se prema noj da joj propisano dadem opće odrješenje. Njezino je lice sjalo kao lice anđela. Nisam je prepoznao. Rekoh u sebi: »Gospodine, ona je tvoja vjerna i mila zaručnica.«

S tim se mislima okrenuh prema oltaru i opet tiho rekoh: »Dođi, Gospodine, svojoj zaručnici!« Ne mogu sebi objasniti zašto sam to rekao. Uto se sveta hostija pomakla, a da je nisam ni dodirnuo. Vidio sam kako se približuje dok nije došla na pliticu koju sam držao u ruci. Ne sjećam se da li se sama hostija zaustavila ili sam je ja stavio na pliticu. Zbog svjetlosti njezina lica i ovoga drugog čuda bio sam osupnut. Ne usuđujem se tvrditi, ali mislim da je ja nisam dodirnuo.

317. – Bog, Otac Gospodina Isusa Krista svjedok mi je da ne govorim koješta. Ako netko zbog mojih mnogih nedostataka i nesavršenosti moga života ne može vjerovati mojim riječima, neka se sjeti da dobrota našega Spasitelja drži čovjeka i svaki živi stvor te da se Božje tajne mogu objaviti ne samo velikim nego i neznatnim dušama. Neka se sjeti riječi utjelovljene Riječi: »Nisam došao da pozovem na pokoru pravedne nego grešnike.«[1] I onih riječi što ih Vječna Istina upravlja onima koji s visoka gledaju na grešnika: »Idite i naučite što znači: Više volim milosrđe nego žrtve:«[2]

To su riječi na koje se može svaki grešnik pozvati. Neka mi, dakle, oproste pravedne sluge Gospodinove. Znam da hoće, jer su svi koji služe Gospodinu milosrdni. Ako me drugi osuđuju, za to ne marim. Gospodin mi sudi kad činim dobro i kad činim zlo. On zna kada stojim i kada sjedim. On istražuje i on prosuđuje. On je Gospodin i zna da govorim istinu. Ne mogu vjerovati da sam bio žrtva đavolske prevare dok sam stajao pred tim uzvišenim Otajstvom. Također znam i to vrlo dobro da vidjeh kako se sveta hostija

1) Mt 9, 13.
2) Mt 9, 13.

kreće prema meni a da je nisam dodirnuo, i to u času kad sam mišlju rekao: Dođi, Gospodine svojoj zaručnici!

Tko hoće vjerovati neka vjeruje i proslavi Boga. Tko ne vjeruje, jednog će dana, siguran sam, morati priznati svoju pogrešku. Pođimo dalje.

Kad sam se odlučio da ispričam ono što je poznato samo meni, spomenut ću još jedno divno čudo, koje je – po mom mišljenju – vrijedno zapisati. Ono će pokazati, barem onima koji mi povjeruju, kako je Gospodinu bila mila žarka želja koja je plamtjela u Katarininu srcu prema uzvišenom oltarskom Sakramentu. Ako se ne varam, to se čudo dogodilo prije onoga što sam ga upravo ispričao. Nije važno držati se vremenskog slijeda kad se radi o istinitosti događaja.

318. – Po naredbi poglavara nalazio sam se u Sijeni i obavljao službu profesora. S Katarinom sam se već poznavao. U to joj vrijeme nastojah zadovoljiti želju za čestom pričesti. Ona je to znala i kadgod se željela pričestiti, dolazila je k meni s većim povjerenjem nego k drugoj braći moga reda.

Jednog je jutra uhvati velika želja da se nahrani Tijelom Gospodinovim, ali su je zadržali u kući veliki bolovi u želucu i druge njezine smetnje. No te nevolje ne umanjiše čežnju za pričesti. Osjećajući da bi se bolovi mogli stišati, pošalje k meni svoju prijateljicu upravo kad sam išao u crkvu na zajedničku misu svih samostanaca. Ona mi reče: »Katarina vas moli da malo počekate s vašom misom. Upravo su je zgrabili bolovi, a jutros bi svakako željela primiti pričest.« Složih se i pođoh u kor.

Završila je koralna misa i ja sam čekao. Oko devet sati eto nje u crkvu, kamo ju je dovukla želja, a ja je nisam opazio.

Njezine pratilje, videći da je kasna ura, znajući da poslije pričesti ostane tri do četiri sata u zanosu i da se ne može prije maknuti s mjesta, zbog čega se neće moći u određeno vrijeme zatvoriti crkva, što će izazvati mrmljanje u braće, savjetovahu joj da odustane. Ona, pokorna i razborita, ne usudi se prigovoriti nego pristane.

No njezina je želja bila neobično jaka i dade se na molitvu. Klekne na klupu u dnu crkve, i počne žarko zaklinjati svoga Zaručnika da On, koji je milostivo ražgao njezinu želju, sada je utiša, jer nitko drugi to ne može učiniti.

319. – Bog koji dobrostivo gleda na molbe svojih slugu, milosrdno i na čudan način uslišio svoju zaručnicu. Ja nisam

bio svjestan što se događa a i smatrao sam da je Katarina kod kuće. Kako je bila pristala da se taj dan ne pričesti, jedna od njezinih pratilja dođe k meni, nađe me u crkvi i reče mi: »Katarina je poručila da možete služiti misu kadgod želite, jer se danas ne može pričestiti.«

Pošao sam u sakristiju, odjenuo misno ruho i pošao prema oltaru sv. Pavla apostola, ako se ne varam, u gornjem dijelu crkve, i počeo misu. Katarina je bila za cijelu dužinu crkve udaljena od mene i ja nisam znao da se ona tu nalazi.

Iza posvećenja i Očenaša, lomeći svetu hostiju kako traži obred u dva dijela, od kojih je trebalo jedan opet prelomiti, kod prvog lomljenja nisu nastala dva dijela nego tri, dva veća i jedan manji veličine graha, koliko se mogu sjetiti. Nisam nimalo sumnjao da je i u tom malom dijelu presveti Sakramenat. Čestica je, vidio sam dobro, pala izvan kaleža nad kojim se hostija lomi i učini mi se da je pala na tjelesnik. Opazih, naime, da se spušta uz kalež prema tjelesniku. No nisam je mogao pronaći.

320. – Misleći da česticu ne mogu vidjeti zbog bjeline tjelesnika, nastavio sam s drugim lomljenjem hostije. Nakon »Jaganče Božji« i pričesti desna mi je ruka bila slobodna pa je položih na tjelesnik iza kaleža, na mjesto gdje se onaj mali dio hostije spustio. Gledao sam i tražio prstima po tjelesniku desno i lijevo, no nisam uspio ništa naći. Vrlo uznemiren završio sam svetu žrtvu i ponovno pretraživao dirajući posvuda po tjelesniku. Iako sam sve najpažljivije pregledao i istražio, ništa nisam pronašao. Još više smućen, dirnut do suza, odlučih završiti misu da vjernici ne čekaju, a kasnije, kad oni odu, u miru ću pretražiti sve dijelove oltara.

Kad se vjernici raziđoše, opet sam pretražio tjelesnik i svaki dio oltara, ali čestice nije bilo nigdje. Preda mnom je bila velika slika koja je prikazivala svece, ali ne mogoh vjerovati da je čestica mogla tako daleko odletjeti, iako sam opazio da je u tom pravcu pošla. Da budem siguran, pretražio sam pomnjivo i s najvećom pažnjom svaku stranu oltara, ali čestici ni traga.

Uznemiren odlučio sam se posavjetovati s priorom samostana, čovjekom učenim i bogobojaznim. Pažljivo sam prekrio oltar, pozvao sakristana i naredio mu da nikome ne dopusti ići k oltaru dok se ne vratim. Rastužen i nemiran pođoh u sakristiju, skinuh misno odijelo s nakanom da idem do priora da se s njime posavjetujem.

321. – Uto mi dođe don Kristofor, prior Kartuzije iz Belriguarda, moj dobar prijatelj, i zamoli me da mu omogućim sastanak s Katarinom. Odgovorih mu da pričeka dok uredim neki posao s priorom. On mi reče: »Danas je veliki post i moram se vratiti čim prije u samostan bez ikakva zakašnjenja. Znaš da mi je samostan udaljen nekoliko milja od grada. Za ljubav Božju nemoj me zadržavati. Imam s Katarinom raspraviti neka pitanja savjesti.« Sakristanu sam ponovio: »Nemoj se udaljavati odavde dok se ne vratim i nikoga ne puštaj k oltaru.«

S don Kristoforom pođoh do Katarinine kuće. Njezini mi rekoše da je odavno pošla u dominikansku crkvu i da se još nije vratila. Začudih se i s priorom se vratih u crkvu. Na ulazu sam sreo njezine pratilje i zapitao ih gdje je Katarina. Odgovoriše mi da kleči na klupi i da je kao obično u ekstazi. Još uvijek uznemiren zbog gubitka hostije, zamolim ih da je na bilo koji način dozovu k svijesti, jer nam se obojici žuri.

322. – Kad je Katarina zavladala osjetilima, pripremismo se ja i prior za razgovor s njom. Zabrinut zbog onoga što mi se dogodilo, htjedoh joj ukratko reći koliko sam uznemiren. Smiješeći se kao da joj je sve poznato, odgovori mi: »Sve ste pretražili?« »Zaista jesam«. A ona će: »Zašto ste onda zabrinuti?« Dok mi je to govorila nije se mogla uzdržati i opet se nasmije. To sam zapazio, ali sam prešutio. Prior iz Belriguarda joj reče što je želio i kad je dobio odgovor otiđe.

Donekle smiren shvatih što je na stvari. Rekoh joj: »Stvarno vjerujem, majko, da si ti sama odnijela česticu svete hostije.« Opet se nasmije i reče: »Ne, oče, ne smijete mene optuživati. To je učinio netko drugi, ne ja. I budite uvjereni da nećete nikada naći te čestice!« Naredio sam joj da mi ispriča sve što zna. »Oče«, reče mi, »nemojte se uznemirivati zbog te čestice. Govorim vam kao ispovjedniku i duhovnom ocu. Čestica je meni donesena, pružio mi ju je Isus Krist i ja sam je primila. Moje pratilje zbog nekih pritužbi nisu htjele da se jutros pričestim. Pokorila sam im se da ih ne uvrijedim. Tada sam se obratila svome preblagome Zaručniku, On mi se osobno ukazao i u svom milosrđu pružio mi česticu koju je od vas uzeo. Primila sam je iz njegovih presvetih ruku. Veselite se zato u Gospodinu.

Nema razloga da se uznemirujete. Dogodilo mi se nešto vanredno. Do vječnosti ću zahvaljivati i pjevati svome Spasitelju.«

Čuvši to, moja se je žalost okrenula u radost. Nesta u meni svake sumnje.

323. – Još sam o tome razmišljao. Vidio sam jasno česticu kako pada prema tjelesniku, no nisam je našao. Nije bilo nikakva propuha da je odnese. Da ga je i bilo, moje su oči bile uprte u nju i lako sam mogao vidjeti gdje je mogla pasti. Ali ništa od toga. Sve je bilo mirno, pogled mi je bio usmjeren na česticu, dok se micala i najednom mi nestala iz vida. Nisam je pronašao ni ondje gdje je mogla pasti ni na drugom mjestu, iako sam tri puta tražio tako marljivo da sam mogao naći i zrno prosa da je tu bilo.

I kad sam sve to ispričao Katarini, nije pokazivala ni najmanje zabrinutosti. Samo se smiješila. Kad sam joj rekao: »Nisam pronašao česticu posvećene hostije«, nije se uznemirila. Bez ikakve promjene u licu reče mi: »Tražili ste je brižljivo i niste je mogli naći? Zašto se onda uzbuđujete?« Te su mi riječi i takvo vladanje dali sigurnost. Napustila me svaka sumnja i svaka potreba da dalje tražim.

Gospodin je činio divna čudesa zaslugama Katarine u vezi s presvetim Sakramentom. To jedno sam zapisao da me ne bi ni Bog ni ljudi prekorili zbog nezahvalnosti ili nemara.

Sada prijeđimo na druge slične događaje za koje sam čuo od drugih.

324. – Tvrdile su mi mnoge ugledne osobe, da su se neke stvari događale u njihovoj nazočnosti za vrijeme mise kad bi Katarina primala Tijelo Kristovo. Zapazile su da bi sveta hostija napustila svećenikove ruke i pošla do ustiju Katarine. Vidjele su to čak i onda kad sam ja služio misu i spremao se da je pričestim. Ja osobno nisam to nikada opazio, ali sam čuo neki šum što bi ga sveta hostija prouzročila kad bi stala na njezina usta, kao da se šljunak izdaleka pokreće.

Otac Bartolomej Dominici, profesor bogoslovlja, a sada provincijal Rimske provincije moga Reda, kaže da je, pružajući joj svetu pričest, osjetio kako njegova dva prsta kojima je držao hostiju nešto vuče njezinim ustima. Ja se ne usuđujem to potvrditi ni zanijekati. Pobožni čitatelj neka sam prosudi što će od toga povjerovati, uzimajući u obzir milosti što ih je Katarina primala.

Završavam s opisivanjem čudesa u vezi s presvetim Sakramentom. Već sam naveo nekoliko sličnih događaja i bilo bi suvišno ponavljati ih. Radije ću spomenuti ono što se događalo s moćima svetaca i time ću završiti drugi dio njezina života.

325. – Bilo je objavljeno Katarini da će u nebu biti u istoj slavi kao i blažena Agneza iz Montepulciana, da će se s njom izjednačiti u vječnom blaženstvu. Zato se u njoj rodila želja da pohodi njezine posmrtne ostatke, da već u ovom životu osjeti djelić njezina društva što će ga kasnije imati u vječnosti.

Ako ti, dragi čitatelju, nije poznata svetost djevice Agneze i ako nisi imao prigodu čuti za njezina čudesa, morat ću nešto reći o tome.

Po nalogu mojih poglavara boravio sam više od tri godina u samostanu gdje počiva tijelo djevice Agneze. Bilo je to u vrijeme moje mladosti. Prebirući neke spise što sam ih tamo našao i razgovarajući s četiri sestre koje su bile njezine učenice, opisao sam njezin život. Ovdje ga sažeto ponavljam da dobiješ neku spoznaju o njezinoj velikoj svetosti i o njezinim krepostima.

Agnezi je, iako njezino ime nije još bilo uneseno u popis svetaca,[1] sam milosrdni Bog pripravio put svetosti od njezina rođenja.

U sobi gdje je njezina majka ležala, zasjalo je čudno svjetlo i svi su ga nazočni vidjeli. Čim je Agneza došla na svijet, onog je svjetla nestalo. To je bio znak da će novorođenče steći divne zasluge u očima Božjim.

Urešena krepostima, za života je osnovala dva samostana.[2] U jednom od njih sada počiva u miru. Bezbrojna su joj čudesa donijela slavu za života. Još više ih se dogodilo nakon smrti po cijelom svijetu.

326. – U čudesa koja su se dogodila poslije njezine smrti ubraja se i to, da njezino djevičansko tijelo nije bilo pokopano i da je ostalo neoštećeno. S tim je povezano još jedno vanredno čudo.

Mještani Montepulciana željeli su njezino tijelo zaštititi od trulenja i čuvati ga zbog čudesa što ih je učinila za života. No s vršaka njezinih nogu i ruku počela je kapati neka

1) Sv. Agneza iz Montepulciana rođena je 1268, a umrla 1317. U popis svetaca uvrstio ju je papa Benedikt XIII. 10. prosinca 1726.

2) Agneza je osnovala samostane u Proceru, sedam kilometara od Viterba i u Montepulcianu.

dragocjena tekućina. Sestre su je skupile u staklenu posudu i sačuvale do danas. Tekućina ima boju balsama, no mislim da je dragocjenija od balsama i sada se javno pokazuje. Svemogući je Bog želio pokazati da tom djevičanskom tijelu za očuvanje ne treba nikakve druge zaštite.

U času njezina prijelaza u vječnost, koji se dogodio u tihim noćnim satima, djeca su spavajući na krevetima svojih roditelja povikala: »Ovaj čas je sestra Agneza umrla i postala svetica u nebu.« Kad se razdanilo, po Božjem se nadahnuću skupi grupa djevojaka i, ne želeći da im se neka druga žena pridruži, s upaljenim svijećama u rukama pođu u procesiji do samostana, da djevici odaju počast.

Još mnogo drugih čudesnih pojava Bog ukaza narodu po Angezi. Zato se svake godine slavi njezina uspomena i pobožno se pale voštanice u njezinu čast.

327. — Vraćajući se našem izlaganju, napominjem da je Katarina, želeći pohoditi djevičansko tijelo Agneze, kao poslušna kći zatražila dopuštenje od mene i od drugog ispovjednika. Pratili smo je da vidimo što će se dogoditi i neće li Svevišnji učiniti neko čudo pri susretu ovih dviju izabranih zaručnica.

Stigla je prije nas i ušla u samostan. U nazočnosti gotovo svih sestara iz samostana i sestara od Pokore pobožno se približi tijelu djevice Agneze. Klekla joj je do nogu i sagne glavu da ih poljubi. Na očigled svih nas jedna se noga nepomičnog tijela podigne do nje. Katarina se još dublje nagne i noga se djevice Agneze polako vrati u prvotni položaj.

328. – Ovdje želim nešto istaknuti. Agneza je zbog sumnjivaca digla samo jednu nogu, i ne bez razloga. Da je podigla obje noge, moglo bi se pomisliti da se to dogodilo slučajno. Tijelo je ležalo posve ukočeno i bez života. Da je netko spustio gornji dio tijela, sasvim prirodno bi se podigao donji dio. No jer se podigla smo jedna noga, tu nema obmane. To se dogodilo jedino božanskom snagom.

Nisam bez razloga to istaknuo. Kad smo svi koji smo pratili Katarinu idućeg dana došli u grad Montepulciano, opazili smo da se glas o čudu, što ga je vječni Zaručnik učinio zaslugama obiju djevica, već proširio.

Bilo je, naime, sestara iz samostana – doduše malo njih – koje su vidjele što se dogodilo, ali su odbijale da je to Božje djelo i ponašale se poput farizeja koji su govorili: »Izgoni zle duhove uz pomoć Belzebuba, poglavice zlih duhova.«[1]

1) Lk 11, 15.

Vlašću koju mi je dao provincialni poglavar nad samostanom, sabrah sve sestre na okup, kao što je običaj u našem Redu, i u znaku svetoga posluha ispitivah slučaj. Sve su sestre potvrdile čudo. Tada pozvah sestru koja se najgrlatije protivila i zapitah je, je li se sve dogodilo kako ostale sestre tvrde. Ona je priznala pred svima da je bilo tako kako su one izjavile, ali je htjela naglasiti da namjera bl. Agneze nije bila ono što mi mislimo. Odgovorih joj: »Predraga sestro, nas ne zanima namjera djevice Agneze, vi niste njezina savjetnica ni tajnica. Želim samo čuti jeste li vidjeli da se noga na čudesan način podigla?« Kad je to potvrdila, zadao sam joj pokoru zbog ogovaranja, kako me nadahnula briga za Božju čast, a i zbog potrebe da i druge opomenem. Zapisao sam sve tó da posvjedočim događaj.

329. – Nakon nekog vremena Katarina opet posjeti samostan bl. Agneze. Ovaj put povede sa sobom dvije nećakinje, kćeri svoga brata,[1] da služe Svevišnjemu.

Kad je obišla tijelo blažene Agneze, dogodilo se čudo vrijedno spomena. Čim je ušla u samostan, prva joj je misao bila da se pokloni tijelu blaženice. Uz nju su bile pratilje i neke sestre iz tog samostana. Ona se približi tijelu, ne sa strane nogu kao prvi put, nego sva radosna stade uz glavu svetice. U svojoj dubokoj poniznosti htjede izbjeći još jedno čudesno pokretanje noge. Možda se sjetila Marije Magdalene koja je najprije pomazala mirisavim uljem Gospodinove noge, a drugi put njegovu glavu, kad je sjedio za stolom. Pokloni se i prisloni svoje lice uz svilu protkanu zlatom koja je pokrivala lice Agneze i ostane neko vrijeme u tom položaju.

Iza toga se okrene prema svojoj rođaki Lizi, majci onih dviju djevojčica koje je dovela sa sobom, i radosno reče: »Ne opažete li dar što nam ga nebo šalje? Zašto ste nezahvalne?« One podigoše oči i vidješe kako pada prebijela i prenježna mana u tolikoj obilnosti da je pokrila tijelo Agnezino i Katarinu i sve ostale. Liza je hvatala rukama pahulje.

Nije se to bez razloga dogodilo. Dok je Agneza bila živa, vrlo je često mana padala na nju, osobito kad bi se molila. Djevojčice, koje je Agneza odgajala za službu Božju, kad bi nakon molitve vidjele njezin bijeli ogrtač, pokušavahu ga čistiti, no Agneza bi ih blago upozorila da to ne čine.

Znajući da će Katarina jednog dana biti skupa s njome u nebu, Agneza se već tada počela s njom družiti iskazujući

1) Bile su to kćeri Lize, žene Bartola Benincasa, Katarinina brata.

joj tim čudom čast. Nije to bilo bez značenja. Mana je bjelinom i pahuljastom nježnošću označavala čistoću i poniznost, dvije kreposti kojima se na osobiti način odlikovahu te dvije djevice. Bilo mi je dano da opišem njihove živote ne zbog mojih zasluga, nego po Spasiteljevu milosrđu.

330. – Svjedoci toga čuda bile su žene koje su pratile Katarinu, među njima i Liza koja još živi, i nekoliko sestara tog samostana. One po savjesti posvjedočiše da se to dogodilo i potvrdiše da svojim očima sve vidješe. Mnoge se od njih već preseliše u drugi život, ali se njihova svjedočanstva dobro sjećam, a upamtila su ga i braća koja bijahu sa mnom. Liza je pokazala i poklonila mnogima djelić mane koju je skupila.

Još je mnogo divnih čudesa Bog učinio po svojoj zaručnici dok je bila s nama, no ona nisu zabilježena u ovoj knjizi. Ova što ih čitate, zapisao sam zbog časti imena Božjega i za spas duša, da ne bih bio nezahvalan prema Boga za njegov nebeski dar. Sačuvao me Bog od toga da zakopam u zemlju talenat što mi ga dade. Želim ga vratiti Svemogućem Gospodinu s dobitkom i zahvalnosti.

Završavam drugu knjigu i prelazim na treću, gdje ću govoriti o Katarininoj smrti i čudesima što ih je nakon toga učinila. Ovim trodjelnim djelom iskazujem čast i slavu vječnome Trojstvu u vijeke vjekova. Tako budi.

TREĆA KNJIGA

PRVO POGLAVLJE

DUHOVNO ZNAČENJE OVE TREĆE KNJIGE NAŠEGA DJELA. IMENA I ODLIKE SVJEDOKA KOJI SU PRISUSTVOVALI KATARININOJ SMRTI

330. – Stara Sinagoga, videći pred sobom uspon Crkve kao i polet duše zaručene Kristu Gospodinu, sva u čudu pita se: »Tko je ta koja dolazi iz pustinje naslonjena na svoga dragoga?«.[1]

Ovo pitanje, koje postavljamo u zadnjem dijelu ovoga životopisa Katarine, pokazat će jasno da su plod i cilj izraženi u prvim dvjema knjigama ovog djela savršeno polučeni u ovoj trećoj knjizi, tj. trećem dijelu.

Prema proroku jedna je stvar dobra, ako su njezini plodovi dobri. Sam nas Gospodin poučava da sudimo o jednom stablu prema njegovim plodovima.

Primat drži najzadnji učinak, plod, jer ono što je na kraju nekog rada kao posljednje, nalazilo se na početku kao prvo. Cilj, naime, pokreće čovjeka na neko djelo.

Iz svega ovoga pametna osoba shvaća da ovaj treći dio tj. treća knjiga, sadržava blažen svršetak i zadnji dobar plod naše svete djevice. Potvrđuje i poljepšava prve dvije knjige.

Bez sumnje s tim gore navedenim principima očituje se sva ljepota kreposti Katarine kao i njezina izvanredna uzvišenost. I tako začuđeni pitamo se: »Tko je ta?«. Još nam se pruža prigoda da upoznamo da je ona u snazi svoga duha bila u svom hodu laganija od nebeskih bića kad nadodaje: »Kad dolazi iz pustinje sva razdragana.«

Na koncu se jasno vidi da je uz pomoć čvrstog osjećaja kao i vječnog prijateljstva s Gospodinom, s kojim je bila intimno sjedinjena, bila: »naslonjena na svoga dragoga«.

1) *Pj 8, 5*

331. – Prva od ovih oznaka očituje se u Prvoj Knjizi gdje se vidi kakvim i kolikim je sve milostima bila obogaćena ova djevica od svog djetinjstva na samom pragu svog djevojaštva. Tako isto svojim divnim zarukama prikazanim u zadnjem poglavlju.

Druga pak oznaka vidi se u Drugoj Knjizi gdje se opisuju njezine uzvišene kreposti kao i njezina kreposna djela. Iz svega toga možemo zaključiti da je Katarina, puna Božje ljubavi, u ovoj dolini suza doprla uz pomoć Božju, do visokog stepena u krepostima. Prije nego je završila ovozemni život učinila je sve moguće da dosegne gotovo prije vremena taj cilj. Hitro se žurila sa svim svojim srcem do pobjedničke krune. Ali još nije bio kucnuo čas za nju da dođe do konačnog cilja. Cijena ju je još uvijek čekala sve dok ne prevali određeni tijek života i dobije vijenac slave prema planu Božanske Providnosti.

Promatrajući je neprestano na putu njezina života opazio sam jednu značajnu crtu kod nje: čim bi se našla slobodna od djela milosrđa prema svome bližnjemu, u isti čas bi se njezina duša uzdigla prema nebeskim visinama, nošena nekom prirođenom snagom prema svemu što je iznad nas. Taj žar njezina stremljenja bio je ojačan nutarnjom vatrom koja se nikada nije u njoj ugasila. Naprotiv, povećavala se i bivala sve jačom. Bila je to ona vatra koju je sam Spasitelj svijeta došao da zapali na zemlji, i vruće želio da se rasplamsa i zapali cio svijet.

Kako je snažno gorjela ta vatra u njoj vidjeli smo to u raznim zgodama kako je to opisano u Drugoj Knjizi u 6. poglavlju. Tu smo mogli vidjeti taj gorući oganj ljubavi Božje u njoj. Njezino se srce bilo »raspuklo od vrha do dna«; njezina duša potpuno napustila svoje tijelo. Nešto što kod nikoga nisam nikada vidio, koliko se toga sjećam, da se nešto takva dogodilo kod bilo koje osobe bilo kojeg spola.

Napokon sada, u ovoj Trećoj Knjizi kao zaključak dviju prvih knjiga, opisat ćemo svršetak njezina ovozemnog života. Tu ćemo vidjeti kako se je ostvarila treća oznaka biblijskog izraza: »oslonjena na svog dragoga«.

U zadnjem času svoga života, posve poslušna svome Zaručniku u svim patnjama koje je podnijela, postala je jedno s njim u svemu. Uzašla je na nebo sva radosna iz ovog grešnog svijeta ovjenčana pobjedničkom krunom i »oslonjena na svog dragoga«.

U očima luđaka izgledala je da umire. Um, naime, svjetovnog čovjeka ne može da razumije i shvati slavu koja ju je čekala. Ali ona je u miru sa svojim Zaručnikom, jedinom ljubavlju svoga srca.

Jasno nam sada pokazuje – svojim znakovima i čudesima koje neprestano nastavlja izvoditi: kako slavno mjesto sada ima u nebu. Eto to je povijest svega ovoga što sada namjeravam opisati u pojedinostima.

332. – Treba da imaš na umu, dragi čitatelju, da je Katarinu, a tome sam ja sam svjedokom, poslao papa Grgur XI, svete uspomene, u grad Firencu, koja se pobunila protiv Crkve i bila tvrdokorna da se pokori. Njezina je misija imala biti da uspostavi mir između Pastira i njegova stada. U tom nastojanju morala je da pretrpi mnoge uvrede. Čak jednom zgodom neka đavolska neman povukla je mač i žestoko je napala prijeteći joj se životom. Jedino ju je Božja ruka spasila od nagle smrti.

Usprkos svih tih napadaja i prijetnji Katarina je odlučno odbila da se povuče. U to je umro Grgur XI, i naslijedio ga je Urban VI, koji je sklopio mir sa Florentincima. Čim je mir bio zaključen, Katarina se je povratila u Sijenu. Tu se posvetila svojoj Knjizi (Dijaloga) koju je već započela diktirati u svom materinskom dijalektu po nadahnuću Duha Svetoga. Dogovorila se je sa svojim sekretarima koji su joj pomagali u pisanju pisama, koje je obično slala ljudima u razna mjesta. Upozorila ih je da se, kadgod bude u svojim redovitim ekstazama – koje sam već prije opisao – moraju naći blizu nje da zabilježe sve što im bude diktirala. Poslušali su je veoma rado i tako sastavili Knjigu, djelo dubokih i spasonosnih uputa koje joj je Bog objavio, a ona ih je glasno izgovarala u svom toskanskom dijalektu.

Bilo je pravo čudo gledom tog diktata u tim časovima. U jednu ruku nikada nije diktirala osim kad bi bila u ekstazama, potpuno lišena svijeta svojih osjetila. Ništa ne bi vidjela, ništa čula, ništa mirisala, ništa okusila, ništa ne bi osjetila što bi dodirnula. A ipak u tom posve apstraktnom stanju od svijeta osjetilâ, ona je diktirala Knjigu na glas da je svatko mogao čuti. To je zaista djelo samoga Gospodina. Tim nam je jasno pokazao da ta poruka ne dolazi od naravnih sila nego jedino kao karizma Duha Svetoga.

Duboko sam uvjeren da svatko tko čita tu Knjigu i dobro pazi što je tu napisano da će doći do istog zaključka kao i ja.

333. – Dok se je to događalo u Sijeni, njegova svetost papa Urban VI, znajući da sam ja ispovjednik Katarine pisao mi je da zamolim Katarinu da dođe u Rim posjetiti njegovu svetost. Već se bio sastao jednom s njome u Avignonu kad je bio nadbiskup Acerenze. Veoma je cijenio njezine riječi kao i njezina djela. Pisao sam joj odmah i ona mi je odgovorila posve pozitivno. Evo njezinih riječi: »Oče, mnogi naši građani, kao i njihove žene, čak i mnoge Sestre moga Reda, sablažnjuju se kako se ja skitam naokolo i obilazim tuđe pragove sve do sada kadgod napuštam ovo mjesto. Kažu da sva ova putovanja nisu pohvalna za jednu mladu ženu koja se posvetila redovničkom životu.

Znam veoma dobro da ne činim ništa naopako kad putujem, jer je svako moje putovanje bilo iz poslušnosti Bogu i njegovom namjesniku kao i za spas duša.

Zato da ne bih pružila sablazan drugima čineći nešto što bi bilo po mojoj volji, odlučila sam da ubuduće ne napuštam ovo mjesto.

Ali, ako je uistinu želja Kristova Vikara da moram doći do njega, njegova se volja mora vršiti, a ne moja.

Ako je uistinu to tako, molim vas uredite tu stvar tako da mi pismeno izrazi svoju želju. Tako, ako bi se netko sablaznio, može im se jasno pokazati da to nije bila moja želja da poduzmem to putovanje.«

Čim sam primio njezin odgovor, pošao sam do pape i na koljenima pred njim prikazao mu svu stvar. Naredio mi je tada da joj pošaljem Nalog svetoga posluha »praeceptum formale«, da dođe u Rim. Tako sam i učinio. Kad je primila moj nalog, poslušna kao uvijek, odmah se uputila i došla u Rim.

Pratila ju je grupa muževa i žena. Još su mnogi htjeli ići s njome, ali ih je odbila. Oni pak koji su došli s njome opsluživali su dragovoljno siromaštvo, skupa s Katarinom pouzdavajući se u Božju providnost, radije da budu kao hodočasnici i siromasi skupa s njome. Tako su uživali njezino slatko i sveto društvo radije negoli da se toga odreknu i imaju svega u svojim domovima živeći u dokolici.

334. – Papa je bio veoma sretan da je vidi. Zamolio ju je da bi zbog crkvenog raskola koji se upravo pojavio, održala par toplih riječi kardinalima, koji su se tada tu našli. To je upravo savršeno izvela. Veoma blago stavila im je pred oči svu stvar i potakla ih, svakoga pojedinoga, da budu hrabri

pokazujući im kako se Božja Providnost uvijek brine za nas. Osobito pak u vrijeme kada je Crkva izložena raznim progonstvima.

Kad je završila govoriti, papa je bio veoma zadovoljan. Okrenuo se prema kardinalima i svojim riječima im je ukratko opetovao što im je ona već rekla.

»Gledajte, Braćo, – kaže im – iako smo posramljeni pred Bogom radi našeg strahovanja, ova slabašna žena upravo nas je zasramila. Kažem: »slabašna žena« ne zato da umanjim njezinu vrijednost. Želim samo naglasiti da je žena i da pripada slabom spolu – kako se to obično kaže.

Iz svega toga svi možemo naučiti lekciju. Po naravi ona je ona koja bi se imala bojati čak i u takvom položaju gdje ne vidimo nikakavu opasnost. Naprotiv, mi se pokazujemo kukavicama, dok ona stoji pred nama tako hrabro i svojim odvažnim riječima ulijeva nam hrabrost svoga duha. Uistinu moramo se sramiti. Čega se ima bojati zamjenik Kristov, pa da se i sav svijet uroti protiv njega? Svemogući Krist je pobijedio svijet. Nemoguće je da će On napustiti svoju Crkvu.«

Ovakvim riječima papa je odvažno hrabrio sebe kao i svoju Braću kardinale. Preporučio je na osobit način Katarinu Gospodinu, podijelio joj mnoge duhovne milosti za nju kao i za njezine duhovne sljedbenike.

335. – Nekoliko dana iza toga papa je namjeravao poslati Katarinu kao svog izaslanika do Ivane, kraljice Napulja, koja je pod uplivom đavla bila otvoreni neprijatelj Crkve i na svaki način pomagala raskol u Crkvi kao i nevjernike.

Papa je htio, dakle, poslati našu Katarinu skupa s jednom drugom Katarinom, kćerkom blažene Brigite, švedske kraljice, čije je ime upravo ovih dana papa Bonifacije IX. uvrstio u broj Svetica.

Obje ove Katarine bile su dobro poznate kraljici Ivani. Cilj njihove misije bio bi da popravi svoje žalosno ponašanje prema Crkvi. Kad je naša Katarina bila o tome obaviještena, pokorila se je u ime posluha i rado pristala da preuzme na se taj teret. Švedska pak Katarina se je tome strogo suprotstavila i upravo u mojoj prisutnosti odbila da ide.

Što se pak tiče mene moram priznati svoju nesavršenost i manjak vjere. Imao sam dosta sumnja gledom tog papina plana. Mislio sam sam sobom kako je to veoma osjetljiva

stvar. Čast, naime, tih posvećenih djevica mogla bi lako biti tom prigodom oblaćena kao i njihovo ime. Tako se to meni tada činilo, da bi se to moglo lako dogoditi.

Ta, naime, kraljica do koje je papa namjeravao poslati one dvije djevice, bila je spremna da slijedi savjete paklenih đavola kojih je bilo dosta na njezinom dvoru. Oni bi mogli lako te djevice obeščastiti i na putu ih predsusretati tako da nikada ne dođu do kraljice. Na taj bi način čitavi plan propao, a ujedno i časno ime tih djevica zauvijek biti ozloglašeno.

O tome sam veoma oprezno razgovarao s papom. Poslušao me je i malo se zamislio i onda mi rekao: »Imate pravo. Bolje će biti da ne idu.«

Tada sam pošao do Katarine i sve joj ispričao. Čim sam završio govoriti, okrene se prema meni i veoma ozbiljno progovori mi: »Da su sveta Agneza i sveta Margareta i druge svetice tako nešto mislile kao i vi sada, ne bi bile nikada postigle mučeničku krunu. Zar nismo zaručene Onome koji nas može spasiti od ruku zločestih ljudi? Koji može očuvati našu nevinost, ne mari kako nas sramotni ljudi okružuju? Vaša shvaćanja ne vrijede. Njih vam nije sugerirala razboritost već određeni manjak vjere.«

To me je duboko posramilo pred samim sobom radi moje nesavršenosti. Ali sam se divio savršenosti njezine duše i dobro sam zauvijek zapamtio kako je snažna i odvažna njezina vjera.

Budući pak da je papa zabranio da se išta poduzme gledom putovanja, nisam se usudio da mu išta više o tome spominjem. Naveo sam ovaj slučaj da bi svaki čitalac mogao uočiti stupanj savršenstva do kojeg je Katarina doprla.

336. – Iza svega ovoga papa je odlučio da me pošalje u Francusku da bi tako mogao preko svojih izaslanika pridobiti Karla, kralja Francuske, da odustane pomagati raskol što ga je već od početka podržavao. Ali nada svetog oca bila je uzaludna. Kraljevo je srce poput onog Faraonova bilo otvrdnulo.

Ipak znajući dobro što sveti otac namjerava sa mnom, pošao sam do Katarine da se s njome posavjetujem. Iako joj je bilo veoma neugodno da ostane bez moje prisutnosti, ipak je nastojala da se pokorim nalogu i želji pape. Između ostalog rekla mi je i ovo: »Budite, Oče, uvjereni da štogod raskolnici krivo prisvajaju, papa je uvijek pravi i jedini Kristov zamjenik. Želim da propovijedaš i braniš istinu u ovoj stvari isto kao i istinu o samoj katoličkoj vjeri.«

Iako sam bio duboko uvjeren da sam u posjedu istine, ipak ta izjava Katarine potakla me je da nastavim radom i energično se oprem raskolnicima koji niječe tu istinu. To me je uvijek hrabrilo da budem vjeran i da poduzimljem svaki napor za pravoga papu, sve do dana današnjega, što sam najbolje mogao. Radeći stalno na tome uvijek sam se sjećao tih riječi Katarine i bile su mi velika utjeha u svim mojim progonima i neprilikama, s kojima sam se morao suočiti.

Poslušao sam je i preuzeo na se to teško breme iz čiste poslušnosti. Ali prije nego sam otputovao, Katarina je već znala što nam budućnost sprema i zato me je pozvala da sprovedem s njome nekoliko dana u razgovoru da mi ispriča neke objave kao i utjehe koje je primila od Gospodina. Nitko nije prisustvovao tim našim razgovorima osim nas dvojice. Na kraju tih razgovora koji su trajali nekoliko sati rekla mi je: »Idi s Bogom sada. Bojim se da više nikada u našem životu nećemo imati tako duge razgovore skupa.«

Njezine riječi su se doslovno ispunile. Pošao sam na to putovanje, a ona je ostala iza mene. I prije nego sam se povratio ona se je preselila u nebo. Tako su se ispunile njezine riječi, da od toga časa pa dalje nisam više imao sreću da na dugo s njome razgovaram.

To je i bio razlog, mislim, da je došla da me pozdravi kod mog polaska lađom. Došla je sve do mjesta gdje je lađa bila privezana. I kad se lađa otisnula od kraja, klekla je i molila. Učinila je znak križa svojom rukom, zaplakala kao da hoće reći: »Sretno ti bilo tvoje putovanje, sine moj! Ovaj znak svetog Križa neka te prati i brani. Nikada više tvoje oči neće vidjeti tvoju majku!«

337. – Njezine su se riječi ispunile na jedan izvanredan način. More je bilo puno gusara. Ipak smo sretno putovali do Pize, bez pogibelji. Odatle smo opet sretno doplovili do Genove, iako je more bilo preplavljeno lađama raskolnika, koji su jedrili iz Avignona. Odatle putujući po kopnu došli smo do gradića Ventimiglia. Da smo po nesreći išli dalje od toga mjesta, bili bismo upali u zasjedu podmuklih skizmatika koji su bili spremni da me ubiju. Ali bila je volja Božja da se tu zaustavimo u Ventimiglia-i čitavi dan.

Dok smo još tu bili jedan od moje Braće moga Reda, koji se tu nalazio, poslao mi je pismo s ovim riječima: »Za bilo kakav posao ne napuštaj Ventimglia-u. Oni čekaju na vas i kad te jednom ulove nitko te neće moći spasiti.«

Kad sam doznao, posavjetovao sam se sa saputnikom koga mi je sam papa predložio i tako sam odlučio da se vratim natrag. Pošao sam prema Genovi i tu se zaustavio. Papu sam smjesta obavijestio o tome što nam se dogodilo i zamolio ga za dalje odredbe. Papa mi je tada naredio da tu ostanem i da propovijedam križarski rat protiv skizmatika. To me je spriječilo da se povratim u Rim. Međutim, Katarina je preminula. Ta joj je smrt donijela mučeničku krunu kako ću to kasnije opisati.

Moje odsustvo iz Rima u to vrijeme bilo je uzrokom da više ne mogu pisati kao očevidac bilo o čemu što se je tada dogodilo. Zato se moje pripovijedanje otada temelji na njezinim pismima koje mi je veoma često slala kroz čitavo to vrijeme. Tu mi je ispričala što joj se događalo. Također se pozivljem na svjedočanstva muževa i žena koji su bili s njome sve do njezine smrti. Ti su također svjedočili o velikim znakovima iza njezine smrti kojima je Svevišnji uveličao svoju zaručnicu. Poslužio sam se i pismenim podacima koje su neki duhovni sinovi, sinovi Katarine, ljudi učeni, zapisali na latinskom jeziku kao i na toskanskom dijalektu, u bilješkama. Neke od tih bilježaka su veoma vrijedne tako da mogu svima poslužiti kao dobra pouka.

338. – No kad bih se pozvao samo onako na te svjedoke na koje se oslanjam kao na očevice, izgledalo bi kao da želim zaslijepiti svoje čitatelje. Zato ih moram spomenuti, jedan po jedan, muževe kao i žene. Tako da sav ugled njihovih svjedočanstava počiva na njima, a ne na meni, o svemu što ću ovdje donijeti. Oni su od veće vjerodostojnosti negoli ja, budući da su savršenije, dobro to znam, nasljedovali svetost Katarine i na taj način bolje shvatili značenje njezina poslanja.

Evo njihovih imena počimajući sa ženama, jer su one bile stalno uza nju.

Najprije spominjem Aleksiju iz Sijene, sestru Pokore sv. Dominika. Ona se kasnije pridružila društvu Katarine, ali po mome mišljenju pretekla je sve ostale u savršenom vježbanju u krepostima. Ova gospođa još kao mlada žena postala je udovicom nekog plemića koji je bio veoma kulturan čovjek. Okrenuvši leđa odjednom svim užitcima svijeta i tijela postala je veoma bliska Katarini, primila poput nje redovnički habit kao i način života i od tada je postala njezina nerazdruživa pratilica. Na savjet Katarine prodala je sav svoj imetak i poklonila ga siromasima. Slijedeći pri-

mjer svoje učiteljice mrtvila je svoje tijelo postovima, bdijenjima i drugim asketskim vježbama, i predala se potpuno molitvi i kontemplaciji. U tom načinu života tako je daleko pošla, ako se ne varam, da joj je Katarina pri koncu svoga života povjeravala sve svoje tajne. Također izrazila je želju da iza svoje smrti njezini sljedbenici moraju smatrati Aleksiju svojom zamjenicom, kao jednu čiji primjer svi moraju slijediti.

Kad sam se povratio u Rim iza Katarine smrti, našao sam Aleksiju još tu. Od nje sam doznao mnoge vijesti. Kratko vrijeme iza toga i Aleksija se preselila u nebo slijedeći onu koju je tako plemenito ljubila u Gospodinu. Tako je Aleksija bila prva koja me je obavijestila o događajima koji su se zbili u mome odsustvu.

339. – Druga je bila Franciska iz Sijene. Bila je to veoma pobožna žena, najčistijom ljubavlju ljubila Boga kao i Katarinu. Iza smrti svog muža primila je habit sv. Dominika kao i Katarina iz istog razloga. Svoja tri sina koja joj je muž ostavio da se za njih brine, dala je sva tri da služe Bogu u Dominikanskom redu. Sva su se tri njezina sina preselila u nebo prije nje. Veoma dobro znam da su sva tri umrla svetom smrću za vrijeme kuge. Taj njihov prelaz u vječnost bio je popraćen osobitim čudesnim znamenjima Svevišnjega na zagovor Katarine. Sada se sjećam da sam već o tome govorio u poglavlju u Drugoj Knjizi opisujući čudesa koja je Katarina izvela za dobrobit duša. Ova Franciska nije dugo živjela iza Aleksije. Prije svoje smrti i ova mi je pružila mnogo lijepih uspomena.

Treća je bila jedna od pratilica Katarine – Liza koja je još u životu. Veoma je poznata u Rimu i veoma cijenjena osobito od susjeda gdje sada žive.

Ne usuđujem se hvaliti je, jer je još u životu. Također je ona šurjakinja Katarine, žena njezina brata, pa bi zato mogli neki i posumnjati u njezino svjedočanstvo. Ja sam duboko uvjeren da ona govori samo istinu uvijek o svim stvarima.

340. – Što se pak tiče muževa mogu reći da sam se susreo s mnogima iza Katarinine smrti koji su bili s njome zadnjih dana njezina života. Spomenut ću samo 4 od njih koji su mi veoma dobro poznati, ljudi ugledni radi svojih kreposti i zamjerna života. Dvojica od njih već su slijedili Katarinu u nebo, dok su dva još uvijek s nama.

Spomenut ću im imena, da bih zbunio nevjernike i da bih o svakome od njih kazao i nešto posebno.

Prvi od njih zvao se Santi, što znači »svetac«, a to je zaista i bio i po imenu i po djelu. Obično smo ga zvali: Fra Santi. Bio je rodom iz Terama. Ali za ljubav Božju ostavio je obitelj i rodni kraj i preselio se u Sijenu. Tu je živio kao pustinjak, ako se ne varam, 30 godina, a možda i više.

Bio je »vitez bez mane«, a živio je pod upravom učenih i pobožnih redovnika. Upravo u svojim poodmaklim godinama upoznao je ovaj skupocjeni biser, našu Katarinu. Od toga doba pa dalje nastojao je da pomogne drugima kao i samome sebi u duhovnom životu. Napustio je mirni pustinjakov stan i dosadašnji način života, te se pridružio Katarininim učenicima, duboko dirnut čudesima i znakovima koje je Katarina dnevno činila i na njemu kao i na drugima. Običavao je reći da je sada našao više mira i utjehe u svojoj duši kao i veliki napredak u krepostima slijedeći Katarinu i njezinu nauku, negoli je ikada prije našao u samoći svoje sobice. Iznad svega rastao je u kreposti strpljivosti. Imao je slabo srce i neprestano je patio od srčanih napada. Od Katarine je naučio da sve to podnosi ne samo strpljivo, nego i sa radošću. Za tu milost stalno je bio zahvalan Bogu.

Taj mi je, eto, čovjek dao mnoge vijesti o raznim događajima u mojoj odsutnosti. Preselio se u nebo slijedeći svoju učiteljicu Katarinu.

341. – Drugi po redu bio je neki Florentinac. Doduše mlad po godinama, ali značajem zreo kao malo koji starac sijede kose, živeći životom, dobro znam, urešenim cvijećem svake kreposti. Zvao se Barduccio. Ostavio je obitelj, rodbinu i rodni kraj i došao u Rim slijedeći Katarinu i ostao s njome sve dok nije preminula. Zadnjih dana svoga života, kao što sam kasnije doznao, Katarina ga je voljela više nego ostale s nekom osobitom nježnošću. Po svoj prilici, mislim, radi njegove djevičanske čistoće. To je uistinu bila čista ljubav djevice prema djevcu. To nas ne bi smjelo iznenaditi.

Na samrtnoj postelji Katarina je naredila Barducciju da stoji uza me i da se vlada prema mojim savjetima. To je učinila, mislim, za to što je znala da neće još dugo živjeti . . . I stvarno, kratko iza njezine smrti Barduccio se je razbolio od neke bolesti koju liječnici zovu phthytis. Izgledalo je da će naskoro ozdraviti, ali je za kratko vrijeme umro. Ja sam mislio da mu škodi zrak u Rimu i zato se preselio u Sijenu. I tu, nakon kratkog vremena, preselio

se u vječnost u Kristu. Ljudi koji su se našli oko njega kad je umirao, pričaju da je u zadnjim časovima podigao svoje oči prema nebu i tada se opazio sretan smiješak na njegovu licu. Tako je umro sa smiješkom, a osjećaj sreće nije ga napustio niti onda kad su ga položili u grob.

Mislim da je taj smiješak bio prouzrokovan u času smrti pogledom na Katarinu koja je došla da ga povede u nebesku slavu. On je zaista poklonio Katarini ljubav svoga plemenitog i čistog srca, dok je bio u životu.

Tako mi je taj mladi čovjek dao mnoge vijesti o događajima koji su se zbili u mome odsustvu . . . Uzimljem njegovu riječ bez ikakva straha upravo kao da sam ih ja sam gledao svojim vlastitim očima. Dobro znam da je taj čovjek bio najčistijeg značaja po svome dubokom uvjerenju.

342. – Treća osoba bio je neki mladi čovjek iz Sijene imenom Stefano Maconi, koga sam već jednom spomenuo u ovom opisu. Ustručavam se da ga pohvalim, jer je još u životu. Nije dobro hvaliti živuće osobe. Ali, jer moram nešto reći i o njemu, tada ću spomenuti da je bio jedan od tajnika Katarini i pisao pisma koja je ona diktirala kao i Knjigu koju je sastavila. Bio joj je tako odan da je ostavio i oca i majku, svoja tri brata i svoje rodno mjesto i išao s njome kamogod bi ona išla. Kad je bila na samrtnoj postelji pozvala ga je i rekla mu: »Sine moj, Božja je volja da ostaviš svijet i da pođeš u Kartuzijance . . .« Kao uvijek poslušan pokorio se je majčinoj naredbi i ispunio je u tančine. To su jasno pokazale činjenice i još danas pokazuju veoma jasno da je taj poziv došao ravno iz ustiju Svevišnjega. Nikada nešto tako u svom životu nisam vidio niti čuo o nekome koji je ušao u bilo koji Red, da je tako brzo napredovao u krepostima kao on. Čim je, naime, položio svoje zavjete, odmah je postao priorom. U toj službi imao je takav uspjeh da od tada nikada nije prestao biti priorom. Sada je prior u Milanu, a u isto vrijeme obnaša službu vizitatora po mnogim samostanima svoga Reda. Na taj je način uistinu postao veoma glasovit.

Taj je čovjek zabilježio mnoge stvari koje su se zbile prigodom smrti Katarine. Osim toga sam mi je ispričao sve te stvari. On je stvarno svjedok svega što sam naveo ovdje u ovom opisu njezina života koji sada opisujem. Mogu slobodno reći sa svetim Ivanom Evanđelistom: »On je Onaj koji zna da govorim istinu.«[1] To je, dakle, on Stefano, Kar-

1) Iv 19, 35

tuzijanac, koji zna da ja, dominikanac, Rajmundo, govorim istinu. Ja, nevrijedan i skroman koji pišem ovaj život.

343. – Četvrta i zadnja osoba koja me je obavijestila o svemu bio je – a i još je danas – Neri, ili Ranieri, Pagliaresi iz Sijene, sin pok. Landuccia.

Iza smrti Katarine počeo je živjeti životom jednoga pustinjaka, a tako živi još i danas. Bio je jedan od tajnika Katarine i pisao je njezina pisma kao i njezinu Knjigu, skupa sa druga dva tajnika, Stefanom i Barducciom, gore spomenutim. Neri je bio prvi koji je slijedio Katarinu napustivši svoga oca koji je tada bio još u životu, kao i čitavu obitelj i pošao za njom. Radi tako dugog vremena sprovedena u društvu s Katarinom i jer bijaše svjedokom njezina kreposna života, pozvao sam se na nj da bude svjedokom čitava ovog opisa, skupa sa gore spomenutim Stefanom Kartuzijancem.

To su, dakle, muževi i žene koji su me izvijestili riječju i pismom o svemu što se dogodilo dok sam bio odsutan u pogledu događaja koji su predhodili zadnje časove Katarine kao i samu njezinu smrt.

S tim svjedocima, u dobroj vjeri svega što se tiče o ovome što slijedi, dragi čitatelju, završavam ovo prvo poglavlje treće knjige.

DRUGO POGLAVLJE

DOGAĐAJI ZADNJU GODINU I POL PRIJE NJEZINE SMRTI, MUKE KOJE SU JOJ ZADAVALI ĐAVOLI I KOJI SU KONAČNO PROUZROKOVALI NJEZINU SMRT

344. – Iza kako mi je Rimski Prvosvećenik naredio da otputujem za Francusku – kao što sam to već i spomenuo – mnogi su se događaji dogodili vrijedni da ih se spomene. Ali ovdje ću se dotaknuti samo malog broja tih slučajeva. Tako, ja sam otputovao, a ona je ostala u Rimu.

Ipak ću nastojati da se dotaknem što bolje mogu uz pomoć Božju samo onih događaja koji najbolje osvjetljuju svetost njezine smrti i služe kao neki preludij njezine slave u nebu.

Ne zaboravi, stoga, dragi čitatelju, da su od tada pak unaprijed za Katarinu suze bile njezina hrana dan i noć. Vidjela je Crkvu Božju koju je ljubila žarkom ljubavlju uronjenu u more nevolja zbog tog strašnog raskola što ga je već predvidjela, kako sam to spomenuo.
Vidjela je Kristova Zamjenika gdje ga neprijatelji napadaju sa svih strana. Tako su se njezini vapaji dizali neprestano ka Gospodinu moleći da povrati mir svojoj svetoj Crkvi.

Upravo godinu dana prije svoje smrti Gospodin ju je malo utješio.

Točno godinu dana prije njezine smrti Gospodin je udijelio dvostruku pobjedu svojoj svetoj Crkvi i Rimskom Prvosvećeniku. Najprije bio je oduzet od šizmatika dvorac Sant'Angelo, tvrđava unutar samoga Rima. To je predstavljalo najveću opasnost za sigurnost Grada. Zatim pobjeda nad vojskom stranaca koji su bili u službi šizmatika i bili zauzeli mnogo mjesta naokolo same države. Ti su pretrpjeli veliki poraz. Njihovi su vođe bili zarobljeni, a veliki broj vojnika bio je ubijen.

F. Messina: *Sv. Katarina*

Sve do tada zbog opsade dvorca Sant'Angelo papa nije mogao da stanuje u Sv. Petru kao obično. Ali sada na nagovor Katarine ušao je u Sv. Petar bosonog sa velikim mnoštvom naroda koji ga je slijedio pobožno zahvaljujući Bogu na pobjedama i na ostalim blagoslovima.

Posljedica te pobjede donijela je Crkvi kao i Prvosvećeniku veliku olakšicu. Tako je i sama Katarina našla u tome veliku utjehu.

345. – Ali nije potrajalo dugo vremena da su se nove patnje ponovno povratile. Kada stara zmija nije mogla da na taj način slomi Crkvu, onda je pokušala na drugi izlaz i to mnogo opasniji. Što đavao nije mogao polučiti preko stranaca i šizmatika, to je sada nastojao da postigne preko rođenih sinova i članova crkvenog ognjišta. Zametnuo je mržnju između pučanstva grada Rima i pape. I to je pošlo tako daleko da je narod javno prijetio smrću Prvosvećeniku.

Sva u neprilici na te vijesti Katarina se kao obično obratila molitvi. Moleći neprestano sa svim žarom svoga srca vapila je svom Zaručniku da pod nikakvu cijenu ne dozvoli da se taj zločin dogodi.

U jednom svom pismu javila mi je što se sve dogodilo. Dok je molila, vidjela je u duhu čitavi grad Rim pun đavola kako žure posvuda naokolo da raspale čitavo pučanstvo i ubiju svog Oca. I dok je tako molila, đavoli su se digli s užasnim povicima: »Prokleta bila! A ti si ona koja hoćeš da nas zaustaviš! Ali nećeš! Odredili smo te već za smrt!«

Nikada im nije odgovorila ni jedne riječi. Samo je nastavila moliti sve ustrajnije i sve žarče. Vapila je Gospodinu da za ljubav svoga imena i za dobro svoje svete Crkve, koju su lomile te strašne oluje, uništi sve te đavolske zasjede, da spasi svoga Zamjenika i ne dozvoli da narod počini takav strašni zločin.

Jednom je čula gdje joj naš Gospodin govori: »Neka samo idu naprijed i neka budu krivci tih zločina! Taj narod obećašćuje moje ime danju noću. Osvetit ću im se za taj bogohulni njihov grijeh i uništit ću ih. Moja pravda traži da se kazne ta njihova bezakonja.«

Katarina je kao odgovor na te riječi samo nastavila moliti još žarče. Njezine su riječi bile: »Predobri Gospodine, dobro znaš kako je žalosna i kako je progonjena tvoja zaručnica Crkva koju si otkupio svojom krvlju! Kako je pocijepana gotovo na svakom mjestu na svijetu! Dobro znaš kako ima malo onih koji će joj pomoći i koji će je braniti! Dobro

znaš kako neprijatelji tvog Namjesnika i otimači njegovih dobara nastoje da ga svrgnu i da ga ubiju! Takav zločin bio bi prava propast ne samo za narod Rima nego i za sve kršćane po svemu svijetu, kao i za moju Crkvu!

Utaži svoj gnjev, Gospodine. Ne prezri svog naroda koji si tako skupo platio!«

346. – Tako se je Katarina hrabro borila s Gospodinom, ako se dobro sjećam, za mnogo dana i noći. Taj napor i briga bili su za njezino iscrpljeno tijelo odveć teško breme: moleći bez prestanka, dok su đavoli oko nje urlali i vikali, kako sam već spomenuo. Tako je bila snažna njezina molitva da je, po riječima njezinih pisama, njezino čitavo biće bilo stvarno iznemoglo i došlo bi do potpunog sloma, da je nije sam Gospodin opasao svojoj moći.

U ovom dugotrajnom dvoboju Katarina je ostala nepopustljiva i čvrsto se borila uz cijenu svog vlastitog tijela i konačno izvojevala pobjedu. Dobila je, naime, ono što je tražila.

Kad je Gospodin još jednom tražio pravdu, ona mu je odgovorila: »Gospodine moj, ako se tvojoj pravdi mora zadovoljiti, onda, počuj, molim te, molbu svoje službenice: kakvu god kaznu tvoja pravda traži od ovog naroda, onda neka se sve to izvrši na mome tijelu. Ja sam posve spremna radi imena tvojega i radi tvoje svete Crkve da pijem taj kalež muka kao i samu smrt. Ti si mi sam svjedokom da je to moja vruća želja bila čitavog mog života čak od mog začeća, tvojom milošću da te ljubim svim svojim srcem i svim svojim umom.«

Ovim riječima koje je izgovarala više svojom dušom negoli svojim ustima, glas Gospodinov koji je govorio unutar nje nije joj dao nikakav odgovor. To znači da je njezina molba morala biti uslišana. Činjenica je da je od tada pobuna naroda malo po malo počela jenjati, dok nije potpuno nestala. Ali se tada na Katarinu, usprkos sve njezine kreposti, svalila sva težina patnja na koje je bila već spremna da ih podnese.

S Božjim dopuštenjem te paklene Zmije bile su sada slobodne da muče djevičino tijelo i da ga lome s tako divljom snagom. Nitko živ ne bi mogao vjerovati tko to nije vidio, što je sve morala da podnese. Sve su mi to ispričali očevici koje sam gore spomenuo. Oni su sve to gledali svojim vlastitim očima.

347. – Od sada čitavo njezino tijelo počelo je da podnosi upravo smrtne bolove iznad svih prijašnjih muka i patnja. Izgledala je kao kost i koža, a ne kao neko živo biće. Radije kao neki skelet osobe koja je davno preminula.

Ipak čitavo to vrijeme uza sve te patnje bila je na svojim nogama, radila i molila se bez prestanka. Svima naokolo izgledala je kao živi kostur radije negoli osoba od krvi i mesa. Njezine su se boli povećale iz dana u dan. Svima je bilo jasno da je ti bolovi uništavaju malo po malo. A ona niti za jedan jedini časak nije umanjila svoje molitve. Naprotiv, još ih je povećala i s više žara produljivala.

Njezina duhovna djeca, sinovi i kćeri, okolo nje očito su mogli vidjeti tragove udaraca i ozljeda, koje su joj pakleni neprijatelji zadavali. . . Ali nitko od prisutnih nije mogao da joj i najmanje pruži kakvu pomoć. Nisu čak mogli niti da se suprotstave tome što je Bog dozvolio.

Osim toga, sama Katarina, iako potpuno iscrpljena u tijelu, bila je odvažna u duhu tako da je radosno išla u susret svim tim mučilima, spremna da trpi još više što je žarče molila.

O svemu tome obavijestili su me očevici koje sam već spomenuo kao i pisma Katarine koja mi je povremeno slala.

Također mi je u pismima spomenula da je u tim neopisivim mučenjima koja su joj đavli zadavali, mogla čuti i neke prijeteće riječi koje su zlodusi izgovarali protiv nje: »Prokleta bila! Uvijek i posvuda nas progoniš! Ali sada je na nama red! Sada je čas da ti se osvetimo! Misliš da ćeš nas istjerati. Ali mi ćemo tebe prije istjerati odavde sa zemlje.«

I dok su tako lajali protiv nje tukli su je batinama neprestano sve od samoga početka.

348. – Tako su njezine muke trajale danima sve jače i bolnije od tog vremena pa sve do njezine smrti. To znači od Šezdesetnice pa sve do predzadnjeg dana u travnju, do 29. dana kada je preminula.

U to vrijeme dogodio se jedan čudesan događaj koji mi je ona sama povjerila u pismu. Do tada je običavala, radi trbušnih poremećenja i drugih bolova koji su je redovito pratili, odložiti misu za jedan sat iza Tercije. Ali sada za vrijeme čitave korizme išla je svaki dan ujutro rano u crkvu sv. Petra, prvaka Apostola, da sluša misu i tada bi ostala na molitvi duže nego obično i povratila bi se kući za vrijeme Večernje. Tu bi je posjetioci našli ispruženu na krevetu.

Svatko tko god je vidio gdje tu leži, mogao se slobodno zakleti da se više neće moći maknuti odatle. Ipak slijedeći dan bi se ustala u ranu zoru i pošla bi pješke sve od kuće, tj. od Via del Papa između Minerve i Campo dei Fiori, i prevalila bi dobar dio puta pješke sve do Svetoga Petra; hod koji bi i za osobu u dobru zdravlju bio dosta naporan.

Upravo u takvom stanju njezina života došao joj je poziv s neba. Za par dana ležala je u krevetu nepokretna. Tada se je preselila s ovoga svijeta ka Kristu na već spomenuti dan, 29. travnja 1380, u nedjelju, kad se slavio blagdan sv. Petra mučenika, dominikanca, oko Trećega časa.

Njezina je smrt bila popraćena s mnogo vrijednih događaja o kojima ću govoriti u slijedećim poglavljima, kako me bude sam Gospodin nadahnjivao po zaslugama Katarine.

Ovdje, dakle, ne nadodavajući ništa više, završavam ovo poglavlje.

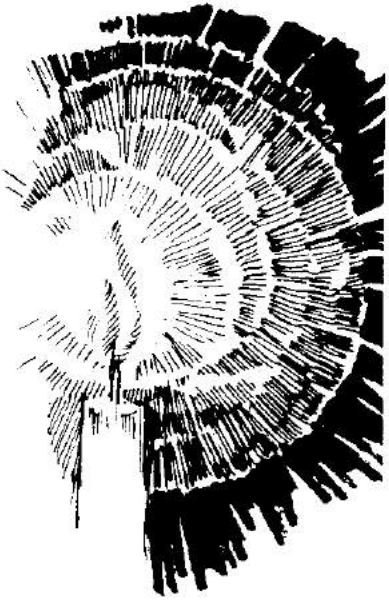

TREĆE POGLAVLJE

ŽELJA KATARINE DA SE PRESELI I BUDE S KRISTOM. TO JE POKAZALA U MOLITVI KOJU JE SASTAVILA I DALA NA KONCU SVOJIH DIJALOGA. EPILOG TE KNJIGE OVDJE OBJAVLJUJEMO

349. – Kako se je tijek njezina zemaljskog života približavao svome kraju, naš je Gospodin pokazao na razne načine kako je velika slava koju će naskoro podijeliti Katarini. Iza kako je završila određeni rok svojih patnja i napora ovdje na zemlji, ta se slava može usporediti sa darovima milosti koje joj je Bog već podijelio u ovom životu.

Jedan od znakova te sjajne krune bila je njezina želja da se preseli odavde i bude s Kristom, koja je rasla iz dana u dan sve to više. Njezina, naime, želja bijaše da napokon vidi čisto i bistro u svojoj nebeskoj domovini Istinu koja je već bila iako nejasno samo u ogledalu, predmetom njezine kontemplacije sve vrijeme njezina hodočašća ovdje na zemlji.

Što je više bio njezin um obasjan vrhunaravnim svjetlom, tim je više postala neodoljivom želja njezina srca.

Kao posljedica toga, oko dvije godine prije njezine smrti, Bog je obdario s tako obilatim svjetlom istine njezin um da je nastojala sve to predati drugima u obliku jedne knjige.

Tako je tražila od svojih tajnika, kao što sam već spomenuo, kadgod je vide u ekstazi da budu spremni napisati štogod bi mogli čuti od nje.

Na taj je način u veoma kratko vrijeme bila sastavljena knjiga koja sadrži dijalog duše s Gospodinom.

Duša je postavila četiri molbe Gospodinu. On joj odgovara na te molbe. Zatim poučava dušu o raznim istinama velike važnosti.

Na koncu te Knjige imamo dvije stvari koje su, mislim, veoma važne da se ovdje istaknu. Činim to najprije s namjerom da bi se mogli moji čitatelji okoristiti za sebe same. Drugo, da bi pokazao kako je blagoslovljena duša Katarine već u ovo vrijeme potpuno bila obuzeta željom da se preseli i bude s Kristom.

Ti citati doći će, nadamo se, veoma zgodno na ovom mjestu. Nije mimo reda da spominjem te dvije stvari, jer je naravni uvjet nekoga početka da se žuri prema svome cilju.

Ivan Evanđelist svjedoči da je Gospodin Isus ljubio svoje sve do kraja. Čak i sami početnici u teologiji znaju da cilj kojem teži sav svemir jeste Prva Istina.

350. – Ako bi netko promislio da sam nešto od sebe ovdje nadodao ovoj poruci i molitvi koju ovdje donosim iz te Knjige Dijaloga, pozivam se na samu Prvu Istinu kao svog suca i svjedoka da sam preveo tu pouku i molitvu u latinski jezik potpuno vjerno kao što je to Katarina izrazila u svom dijalektu u knjizi koju je sastavila. Niti sam što nadodao niti promijenio. Čak sam se držao što sam bolje mogao i samog reda riječi, nastojeći koliko je to moguće u duhu latinskog jezika prevodeći tako riječ po riječ. U najstrožem smislu riječi to uvijek nije moguće. Bez daljnjega, potrebno je u latinskom jeziku upotrebiti neku rečenicu, neku riječ ili veznik koji se ne nalazi u izvorniku. To ne znači da se time mijenja značenje ili da se razvlači sama rečenica, već da se prevede u latinski jezik pravo značenje koje se nalazi u samom dijalektu i da se donese što jasnije pravi i puni pojam originala.

Ta, dakle, dva izvoda koja ovdje donosimo jesu: naprije, Epilog koji se nalazi na kraju Knjige Dijaloga Katarine, a koji sadrži ukratko sve što je na dugo opisano u samoj knjizi. Drugo, molitvu kojom je Katarina završila svoje djelo. Ta molitva pokazuje kako je bila silna njezina želja da se rastavi s ovim svijetom i bude s Kristom.

351. – Katarina nam kaže na koncu svoje knjige Dijaloga: kad je Gospodin Bog, Otac našega Gospodina Isusa Krista, završio razgovor s Dušom, spomenuo je na dugo narav posluha onih koji su postigli savršenstvo. Tada je nadodao slijedeće:

»Sada, premila i predraga kćerce, udovoljio sam tvojoj želji od početka do zadnje točke o poslušnosti. Ako se dobro sjećaš, ispočetka si me pitala s tjeskobnom željom četiri

stvari; a to sam ja učinio da me pitaš, zato da ti poraste u duši oganj moje ljubavi. Jednu si me stvar pitala za sebe: i na nju sam odgovorio rasvjetljujući te, pokazujući ti na koji ćeš način upoznati ono što želiš; to jest objasnio sam ti način na koji ćeš spoznati sebe i mene i, sa svjetlom vjere, stići do spoznanja istine.

Druga stvar koju si me pitala bila je da se smilujem svijetu.

Treća je bila o otajstvenom tijelu svete Crkve; moleći me da skinem tamu i progonstvo, ti si htjela da na tebi kaznim nepravde. U ovoj sam ti točki pokazao da nijedna kazna, koja je dana u konačnom vremenu, ne može zadovoljiti za krivnju počinjenu protiv mene, neizmjernog dobra, ako se gleda samo na kaznu. Ona pak zadovoljava ako je sjedinjena sa željom duše i sa skrušenjem srca; objasnio sam ti način. Pače sam ti odgovorio, da ja hoću da se smilujem svijetu, pokazujući ti da mi je milosrđe vlastitost. Stoga sam, zbog milosrđa i zbog neprocjenjive ljubavi prema čovjeku, poslao Riječ, Jedinorođenoga svoga Sina, kojega sam ti, da ti to očitije pokažem, prikazao kao most koji silazi s neba na zemlju po ujedinjenju moje naravi s vašom ljudskom naravi.

352. – Još sam ti pokazao, da ti više osvijetlim svoju istinu, kako se mostom uspinje po trima velikim stepenicama, to jest po trima moćima duše. I u ovoj istoj Riječi, prikazanoj poput mosta, pokazao sam ti tri velike stepenice na njegovom tijelu, to jest noge, bok i usta. Na njih sam postavio tri stanja duše: nesavršeno, savršeno i posve savršeno u kojem duša ulazi u uzvišenost ljubavi ujedinjenja. U svakom sam ti stanju jasno pokazao ono što dokida nesavršenost i čini da se postigne savršenost, i po kojem se putu ide. Govorio sam ti o tajnovitim zabludama zloduha i o duhovnom sebeljublju, i u ovim stanjima ti rekoh tri prijekora kojima te prekorava moja blagost; jedan ti je prijekor dan u životu, drugi na smrti, za one koji umiru bez nade i u smrtnom grijehu (i pokazao sam ti kako oni idu ispod mosta putem zloduha, te sam ti pripovjedio i njihove nevolje); treći je onaj prijekor posljednjeg općeg suda. Nešto sam ti malo govorio o mukama osuđenika i o slavi blaženika nakon što svaki bude primio svoj miraz, to jest svoje tijelo.

Još sam ti obećao i sada ti obećavam da ću s mnogim trpljenjem svojih slugu obnoviti svoju zaručnicu. Pozvao sam vas na trpljenje, tužeći se skupa s tobom na opačine

mojih službenika, pokazujući ti uzvišenost na koju sam ih postavio, i poštovanje koje tražim prema njima od svjetovnjaka, te što je uzrok da se to poštovanje ne smije smanjiti zbog bilo koje njihove manjkavosti, i koliko mi je mrsko protivno ponašanje. Govorio sam ti o kreposti onih koji žive kao anđeli, napominjući skupa s time uzvišenost sakramenta Euharistije.

353. – Još sam ti govorio o spomenutim stanjima, i pošto si htjela da nešto znaš o suzama i odakle one potječu, izložio sam o tome i sve to složio s pojedinim stanjima. Rekao sam ti da sve suze proističu iz izvora srca, te sam po redu rekao zašto. Govorio sam ti još o četiri stanja suza i o petom stanju koje prouzrokuje smrt.

Odgovorio sam na četvrto pitanje koje si me pitala, to jest da providim za posebni slučaj koji se bio desio. Providio sam kako znaš. K tome sam ti objasnio svoju opću i posebnu providnost počevši od početka stvaranja sve do posljednjeg kraja izlažući kako sam činio i kako činim sve s providnošću, dajući i dopuštajući sve što dajem, nevolje i utjehe, bilo vremenite ili duhovne. Sve je dano za vaše dobro, da se posvetite u meni i da se moja istina ostvari u vama. Jer je moja istina ovo: da sam vas stvorio zato da imate život vječni. Ta vam je istina postala očita u Krvi Riječi, Jedinorođenoga moga Sina.

Konačno sam udovoljio tvojoj želji i što sam ti obećao reći o savršenosti posluha i o nesavršenosti neposluha: odakle proizlazi poslušnost i što je dokida. Prikazao sam ti poslušnost kao opći ključ, i to je tako. Govorio sam ti o posebnoj poslušnosti savršenih i nesavršenih: o onima koji žive u redovničkim Redovima i o onima koji žive izvan njih, o svakom posebno, o miru što ga daje poslušnost i o nemiru što ga daje neposlušnost; zatim koliko se vara onaj koji ne sluša, pokazujući ti kako je smrt došla na svijet po Adamovoj neposlušnosti.

354. – Sada ja, vječni Otac, vrhovna vječna istina, završavam time da kažem da imate život u poslušnosti Riječi, Jedinorođenoga moga Sina. I kao što ste vi baštinili smrt od prvog starog čovjeka, tako svi, ako hoćete nositi ključ poslušnosti, imate život od novog čovjeka, koji je slatki Isus Krist, od kojega sam načinio most, jer je put u nebo bio razbit.

Prolazeći ovim slatkim i ravnim putem, koji je svijetla istina, vi prolazite po tami svijeta, i ona vam ne škodi, i na kraju, ključem Riječi, otvarate nebo.

Sada te pozivam, tebe i sve tvoje, da plačete: vašim plačem uz poniznu i neprekidnu molitvu hoću da se smilujem svijetu. Pohrli ovim putem kao mrtva; jer, ako bi hodala polako, mogla bi kasnije biti pokarana; više će se od tebe tražiti sada negoli prije, jer sam ti očitovao sebe u svojoj istini. Pazi da ne izađeš nikad iz ćelije spoznanja sebe; u toj ćeliji čuvaj i troši blago koje sam ti dao. Ono je nauk istine, utemeljen na živom kamenu, slatkom Isusu Kristu, ogrnut onim svjetlom koje obasjava tamu. Zaodjeni se ovim svjetlom, predraga i preslatka kćerce.

355. – Tada ova duša, kad je razumskim okom vidjela i svjetlom vjere razumjela istinitost i uzvišenost poslušnosti, jer ju je osjetno čula i s osjećajem kušala, odrazujući se zadahtalom željom u božanskom veličanstvu, zahvaljivaše se i govoraše:

Hvala, hvala, vječni Oče, koji nisi prezreo mene, svoje stvorenje, i nisi okrenuo svoje lice od mene, niti si prezreo moje želje. Ti, svjetlo, nisi gledao moju tamu; ti, život, nisi gledao mene, koja sam smrt; i ti, liječnik, nisi gledao moje teške bolesti; ti, vječna čistoćo, nisi gledao mene, punu blata mnogih nevolja; ti koji si neizmjeran, nisi gledao na mene koja sam konačna; ti, mudrost, na mene koja sam ludost.

Sa svim ovim i bezbrojnim drugim zlima i manjkavostima koje su u meni, tvoja mudrost, tvoja dobrota, tvoja blagost i neizmjerno tvoje dobro nisu me prezreli, nego su mi u svojoj svjetlosti dali svjetlo. Po tvojoj blagosti upoznala sam istinu; našla sam ljubav i naklonost prema bližnjemu. Tko te je na to naveo? Moja krepost, ne, nego tvoja ljubav. Ta ista tvoja ljubav neka te potakne da rasvijetliš moje razumsko oko svjetlom vjere, da ja upoznam i shvatim istinu koja mi je očitovana. Daj mi milost da moje pamćenje bude sposobno zadržati tvoja dobročinstva, i da moja volja gori ognjem tvoje ljubavi. Neka ovaj oganj učini da provre i ključa krv iz moga tijela za ljubav Krvi Kristove, i da ključem poslušnosti otvorim vrata neba. Ovo te od srca molim i za svakoga čovjeka, općenito i posebno, i za otajstveno tijelo Crkve. Ja priznajem i ne poričem da si me ti ljubio prije nego sam postojala, i da me ti ljubiš neizmjerno, kao lud za svojim stvorenjem.

356. – O, vječno Trojstvo! O Bože, čije je Božanstvo, koje je tvoja božanska narav, dalo vrijednost cijeni Krvi tvoga Sina! Ti, vječno Trojstvo, jesi duboko more, u koje što više silazim to ga više nalazim; i što ga više nalazim, to više tražim tebe. Ti si nezasitan, jer, premda se duša zasiti tvoga ponora, ipak nije posve sita, nego uvijek ostaje gladna tebe, o vječno Trojstvo, želeći da tvojom svjetlošću vidi svjetlost. (Usporedi Psalam 36,1). Kao što jelen čezne za izvor vodom, tako duša moja čezne da izađe iz tamnice tamnoga tijela i da vidi tebe, koji si Istina.

O, vječno Trojstvo, ognju i ponore ljubavi! Rastvori već jednom oblak mojega tijela! Spoznaja tebe, koju si mi dao u svojoj istini, sili me da težim ostaviti težinu svoga tijela i dadem život za slavu i hvalu tvojega imena. Ja sam razumskim okom u tvome svjetlu kušala i vidjela tvoj ponor. Stoga sam, gledajući sebe u tebi, vidjela da sam tvoja slika, jer mi daješ, vječni Oče, svoju moć i svoju mudrost u razumu, a ta je mudrost vlastitost Jedinorođenog tvojeg Sina. Duh Sveti, koji izlazi iz tebe i tvojega Sina, dao mi je volju kojom sam sposobna ljubiti. Ti si, vječno Trojstvo, tvorac, a ja sam, tvoje stvorenje, upoznala, u novom stvorenju koje si stvorio krvlju svojega Sina, da si zaljubljen u ljepotu svojega stvora.

357. – O ponore, o vječno Božanstvo, o duboko more! Što si mi mogao više dati nego sebe samoga! Ti si oganj koji uvijek gori, a ne izgara; ti si oganj koji u svom žaru poništavaš svako sebeljublje duše; ti si oganj koji dižeš svaku hladnoću. Ti rasvjetljuješ: svojom si svjetlošću učinio da upoznam tvoju istinu; ti si ono svjetlo nad svakim svjetlom, koje razumskom oku daješ nadnaravno svjetlo u savršenstvu, da dodaješ jasnoću svjetlu vjere; u ovom svjetlu vidim da moja duša ima život, i da u ovom svjetlu prima tebe koji si svjetlo. U svjetlu vjere primam mudrost od Mudrosti Riječi, tvoga Sina; u svjetlu vjere sam jaka, stalna i ustrajna; u svjetlu vjere se ufam, ona me ne pušta da smalakšem u hodu. Ovo mi svjetlo pokazuje put, i bez ovoga svjetla zalutala bih u tamu; zato te molim da me rasvijetliš svjetlom presvete vjere.

Zaista je ovo svjetlo more, jer hrani dušu u tebi, mirnom moru, o vječno Trojstvo. Voda nije mutna, duša nema straha, jer pozna istinu; to je čista voda jer očituje tajne stvari; stoga, gdje je obilato preobilno svjetlo tvoje vjere, ono na neki način osigurava dušu u onom što vjeruje. Ona je poput

zrcala, po kojem mi ti, vječno Trojstvo, daješ da spoznajem; jer, gledajući u ovo zrcalo i držeći ga rukom ljubavi predočujem u tebi mene samu, koja sam stvorenje, i tebe u meni po ujedinjenju Božanstva sa našim čovještvom.

U ovom svjetlu poznajem tebe i ti mi dolaziš predočen kao vječno Dobro, Dobro nad svakim dobrom, sretno Dobro, neizmjerno i neprocjenjivo Dobro, Ljepota iznad svake ljepote, Mudrost iznad svake mudrosti. Ti, hrana anđela, dan si ljudima ognjem ljubavi. Ti, odijelo koje pokrivaš svaku golotinju, pasi gladne svojom slatkoćom. Ti si sladak bez ikakve gorčine.

358. – O, vječno Trojstvo, u tvojem svjetlu koje si mi dao i koje sam primila sa svjetlom presvete vjere upoznala sam, po mnogim i čudesnim objašnjenjima koja su mi dana, put velike savršenosti, zato da bih ti služila u svjetlu, a ne u tami, budi zrcalo dobra i sveta života i digni me gore iz ove moje životne bijede jer sam ti po svojoj manjkavosti uvijek služila u tami. Nisam poznavala tvoju istinu, pa te stoga nisam ljubila.

Zašto te nisam upoznala? Jer te nisam gledala slavnim svjetlom presvete vjere: oblak sebeljublja potamnio je moje razumsko oko. A ti si, o vječno Trojstvo, svojim svjetlom raspršio tamu. A tko se može uspeti na takvu visinu da ti zahvali na tako preobilnom daru, na širokogrudnim dobročinstvima koja si dao meni, i na nauku vjere što si mi ga dao? To svjetlo je posebna milost, povrh opće milosti koju pružaš drugim stvorenjima koja će te u tom zrcalu odražavati.

Odgovori ti, Gospodine; ti si dao, ti sam i odgovori i udovolji ulijevajući svjetlo milosti u mene, zato da ti njome zahvalim. Obuci, obuci me u sebe, vječna Istino, tako da protrčim ovim smrtnim životom s pravom poslušnošću i s pravim svjetlom presvete vjere, kojim svjetlom čini se da ponovno opijaš moju dušu.

(Ovdje sam se poslužio prijevodom O. Andrije Bonifačića: DIJALOG BOŽANSKE PROVIDNOSTI, Symposion, strana 381 – 386).

359. – Eto, to su riječi same Katarine. Preveo sam ih u latinski jezik vjerno što sam bolje mogao, vjeran njezinom sadržaju, bez ikakve pogreške, služeći se istim riječima ukoliko mi je to latinski jezik dozvoljavao.

Odatle, dragi čitatelju, ako dobro shvatiš, znat ćeš cijeniti uzvišenost Katarine, ne samo njezina načina života nego također (što je zaista začuđujuće kod jedne žene) i njezine nauke o Istini. Iz tih riječi i svega ostalog moći ćeš stvoriti sliku o njoj kako je žarko željela da se preseli odavde i bude s Kristom.

U vrijeme kad je završila knjigu, shvatila je bolje nego ikada prije, kako je mnogo uzvišenije biti s Kristom. To dobro koje je svrha svakog drugog dobra.

Njezina je želja upravo nesavladiva. Na koncu došao je čas kada je bila potpuno sretna. Duhovne zaruke koje je sklopila u svojim mladim danima sa svojim Zaručnikom Kristom (kao što je to opisano u prvoj knjizi u završnom poglavlju) bile su sada prenesene u nebo. Duša je ostavila tijelo i preselila se na nebo da napokon uđe u svadbeno sjedinjenje svoga duha s nebeskim Duhom.

Taj prelaz namjeravam sada ovdje opisati u slijedećim poglavljima.

ČETVRTO POGLAVLJE

SMRT KATARINE. NJEZINE RIJEČI PRED SMRT SVOJIM SINOVIMA I KĆERIMA U KRISTU. UPUTE KOJE JE DALA SVIMA OPĆENITO KAO I POJEDINCIMA NAPOSE. VIĐENJE KOJE JE NEKA GOSPOĐA IMALA U ČASU KATARININE SMRTI

360. – Sve ono što sada ovdje slijedi vjeran je prikaz onoga što su meni nevrijednome izjavili očevici koje sam gore spomenuo.

Njihovo svjedočanstvo mi je priopćeno ili pismenim izvještajima koje još uvijek držim kod sebe ili usmenim izlaganjem koje još uvijek čvrsto držim u svojoj pameti.

Ti njihovi izvještaji pokazuju da je Katarina bila – po svoj prilici Božjom objavom – veoma svjesna da se njezin zadnji čas približuje. Zato je i pozvala malenu obitelj svojih sljedbenika, svoje duhovne sinove i kćeri, koje joj je Bog dao.

Govoreći svima zajedno, upravila im je dugi i nezapamćeni govor hrabreći ih da stalno napreduju u krepostima. Tu se dodirnula raznih problema. Sve što je rekla bilo je od osobite važnosti tako da donosim ovdje sada ono najglavnije što su očevici zapisali tog časa.

Prva i temeljna točka bila je da onaj koji dolazi služiti Bogu, ako uistinu želi da se sjedini s Bogom, mora da svuče sa sebe svako sebeljublje. Ne samo ljubav prema nekoj osobi nego ljubav prema bilo kojoj stvorenoj stvari. Taj mora da teži prema Bogu, svome Stvoritelju, svim svojim umom i svim svojim srcem. Srce, naime, to je znala često opetovati, ne može se darovati potpuno Bogu, ako se prije nije oslobodilo svake druge ljubavi.

To znači da se srce mora vježbati da se posve sebe oslobodi i da bude iskreno i da nepokolebivo ustraje u svom svetom pozivu.

Da se postigne takvo savršeno savršenstvo – kaže ona – bio je njezin cilj u svom njezinom nastojanju i radu od prvog dana njezinih ranijih godina.

Naučila je da je nemoguće postići taj stupanj ljubavi, osim uz pomoć molitve. Ta molitva mora biti duboko ukorijenjena u poniznosti, a ne u nekoj vlastitoj kreposti. Pobuda takvoj molitvi je uvjerenje duše o svojoj vlastitoj ništavosti. Nastojala je što je bolje mogla oko rada i ustrajnosti da postigne naviku neprestane molitve. Stalno je naglašavala da je ta navika od neizmjerne važnosti da se ustraje i raste u krepostima i u marljivom vježbanju tih kreposti.

Bez molitve život kreposti slabi i potpuno zamre. Nastojala je da uvjeri svoju duhovnu djecu, koja su se upravo tada našla oko nje, da budu jaka, muževi kao i žene, ustrajni u molitvi. Još ih je poučila da su dvije vrste molitve, naime usmena i mentalna molitva. Moramo ostati vjerni usmenoj molitvi kad god je to propisano, ali u isto vrijeme moramo podržavati i mentalnu molitvu u svako doba i u određene časove i kao neku naviku u svom životu.

361. – Između ostaloga rekla je također da je svjetlom žive vjere mogla uvidjeti jasno istinu da sve što nam se događa u životu, bilo to njoj samoj bilo to drugima, da sve dolazi do Boga. Sve s čim god se susretnemo u životu, sve je djelo Božje, ali ne da povrijedi bilo koga od svojih stvorova nego samo iz velike ljubavi prema svojem stvorenju.

To ju je nagnalo da primi sa svom spremnošću sve štogod bi joj se dogodilo s pouzdanjem i ljubavlju i da na sve odgovori sa spremnom poslušnošću na svaki zahtjev Božji. U to je uključila i zapovijedi svojih starješina, jer je stvarno držala da i te njihove naredbe dolaze od Boga. Bog, naime, šalje takve naredbe za njezino spasenje ili pak kao pomagala da što bolje raste u krepostima.

Također naglasila je kako je veoma potrebno da postignemo čistoću duše, da smatramo temeljnim pravilom da se uzdržavamo od toga da nikada ne sudimo svog bližnjega niti se bavimo nepotrebnim brbljanjem o tuđim poslima. Na jednu jedinu stvar moramo gledati u dodiru s bilo kojom osobom: da se vrši volja Božja.

Uporno je tražila da nitko od njezinih slušatelja ne sudi bilo koga od ljudi za bilo koju stvar. Razjasnila je kako nitko ne smije suditi drugoga zbog omalovažavanja ili kazne neke osobe, pa makar da su vidjeli tu osobu sa svojim vlastitim očima gdje griješi. Čak i u takvim slučajevima kad bi

se to dogodilo sve da imaju očit uvid u njihov grijeh, takvi moraju imati osobitu pažnju prema tom grešniku, moliti se Bogu za nj i nikada gledati na nj s visoka i osuđivati takvu osobu u svojoj duši.

Druga važna stvar – rekla je – kako je bila čitavoga njezina života prisutna u njezinoj duši nepomućena nada i pouzdanje u Božju providnost. Također hrabrila je sve njih da znade veoma dobro iz svog vlastitog iskustva da Božja providnost nema granica ni u kojoj stvari. Podsjetila ih je sve da su svi oni skupa s njome mogli više puta iskusiti stvarno kako je to istinito što kaže, kad je sam Gospodin došao da mi pomogne u času nevolje. Nikada – nadodala je – Božja providnost neće napustiti onoga tko stavi sve svoje pouzdanje u Nj. Na osobiti način Bog će se uvijek pobrinuti za vas.

362. – Poslije nego im je dala ove upute, završila je s Gospodinovom zapovijedi. Ponizno, ali hrabro molila ih je da ljube jedni druge. Osvajajućim riječima i velikom toplinom osjećaja govorila im je ponovno i ponovno: »Ljubite jedni druge!« »Djeco moja, ljubite jedni druge!«
Način kako će pokazati da su uistinu njezina duhovna djeca i da takvi žele biti uvijek, jest – kaže – da ljubite jedan drugoga u istini. Ako se budu tako ponašali, tada će zaista smatrati nju svojom majkom. Takvom će se uistinu i pokazati u stvarnosti na djelu. Ako budu ljubili jedan drugoga, tada će stvarno biti njezina slava i njezina kruna. A za uzvrat kao što ih je primila kao svoju djecu za svu vječnost molit će Boga da u svojoj dobroti ispuni njihove duše jednako obilnim milostima kojima se je udostojao ispuniti i njezinu dušu.

Opet vladajući se prema njima s puno autoriteta radi ljubavi prema njima naredila je svakome i pojedinome od njih da teže s gorućom željom za obnovom i dobrobiti svete Božje Crkve i blagostanjem Kristova namjesnika. Tražila je od njih da prinesu svoje želje Bogu s poniznom molitvom i samoprijegorom za te iste nakane.

Što se tiče nje same – kaže – da je prikazivala te iste želje u svom srcu čitavi svoj život, ali osobito zadnjih sedam godina. Nikada nije propustila, osobito ne tih zadnjih sedam godina, da ih prinese pred Božje veličanstvo i njegovu dobrotu.

Otvoreno je priznala da je za te iste nakane podnosila tolike patnje i boli. Čak i onda kada im je upravljala te riječi podnosila je gorke muke što ih je rado prigrlila za te iste nakane.

Upravo kao što je đavao s Božjim dopuštenjem mučio Joba s tolikim patnjama i bolima u tijelu, tako isto – izgleda – i napasnik je, s Božjim dopuštenjem, njezino tijelo sa svim mogućim mukama. Od glave do pete nije bilo zdrava mjesta na njoj. Svako udo njezina patničkog tijela trpjelo je neku bol i muku; neki dijelovi više neki manje.

Uistinu to je bilo očevidno svima koji su je gledali sve da i nije o tome ništa spominjala.

Iza svega toga još je nadodala: jasno mi je, predragi prijatelji, da je moj predragi Zaručnik odredio i htio da moja duša mora biti slobodna od ove crne tamnice, i povratiti se svome Prvom Početku, kroz ovu goruću želju koja me skončava. Ali najprije moram proći kroz sve te patnje što mi ih je u svojoj dobroti dosudio.«

363. – Svjedoci su tom zgodom zabilježili da su im se muke, koje je ovdje spomenula, činile tako teškim i nepodnosivim da nitko živ ne bi mogao da ih podnese bez osobite pomoći Božje. Divili su joj se da ih može tako strpljivo podnositi, a da nije izvana pokazivala ni najmanju uznemirenost. Videći njihovo čuđenje i slušajući njihove uzdahe samilosti rekla je: »Nemojte se, draga djeco, žalostiti radi mog odlaska. Naprotiv, dijelite skupa sa mnom moju radost i čestitajte mi. Došao je, naime, čas da napustim ovo mjesto kazne i pođem da otpočinem u tihom Oceanu, vječnom Bogu.

Svečano vam obećajem: bit ću vam od veće pomoći iza svoje smrti negoli sam ikada bila ili mogla biti dok sam bila s vama u ovom svijetu nevolja. Ipak što god se dogodilo sve stavljam u ruke svoga vječnog Zaručnika: svoj život, svoju smrt, sve što jesam i sve što imam; ako vidi da mogu biti od neke koristi bilo kome, neka me drži još ovdje sa svim ovim patnjama i mukama. Za čast njegova imena i spas moga bližnjega spremna sam, kad bi to bilo moguće, da umrem u mukama sto puta na dan. Ali ako je njegova volja da se sada preselim, možete sigurno vjerovati, predraga djeco, da sam dala svoj život za svetu Crkvu.«

»Što se pak tiče same mene uvjerena sam da je to privilegij što će mi dati kao osobitu milost.«

Na kraju ovih uputa koje je upravila svima oko sebe, Katarina je tada pozvala svoje sinove i kćeri, pojedinačno, i svakome preporučila osobiti način života koji treba da slijedi iza njezine smrti.

Što se tiče bilo kojeg problema ili teškoća koje bi mogle nastati u pogledu njihova života, kad ona više ne bude s njima, njezina je želja da sve to prikažu meni. Neke je muževe uputila u redovnički stalež, druge za pustinjački život, a neke u svećenički stalež.

Žene koje su već pripadale Redu Pokore sv. Dominika, povjerila je Aleksiji. Taj blažen način života što ga je preporučila pokazao se je kasnije kod svakoga i pojedinoga slučaja da je to bio jasan dokaz kako je taj njezin savjet uistinu dolazio od Duha Svetoga.

364. – Kad je sve to sredila, tada je od sviju pitala oproštenje. »Predragi moji prijatelji, – kaže – iako je istina i bio bi to grijeh nijekat, uvijek sam željela i žeđala za spasenjem duše svakoga od vas. Također je istina da sam u mnogočem propustila to učiniti. Nisam vam dala primjer duhovnog svjetla, kreposti i dobrih djela kao što sam mogla, a ujedno i morala, ako sam uistinu prava službenica i zaručnica Isusa Krista. Niti sam bila dovoljno marljiva i spremna da se pobrinem za vaše tjelesne potrebe. Za tu svoju nemarnost od svakog pojedinoga od vas pitam oproštenje kao i od svih skupa.

Sada pak ponizno, ali i veoma srdačno, zaklinjem vas svakoga i pojedinoga od vas da slijedite ustrajno sve do konca put kreposti kojim ste već započeli stupati. Tako radite i – kako sam već rekla – bit ćete moja radost i moja kruna.«

S tim riječima završila je svoje napomene. Iza toga pozvala je svoga ispovjednika i učinila opću ispovijed – kao što je to običavala činiti svaki dan –. Tada je ponizno zamolila presvetu Euharistiju, Sakramenat svake utjehe, kao i bolesničko pomazanje. Sve je to primila u najboljem redu i u pravo vrijeme kako je željela. Kad je sve to završila zatražila je potpuni oprost, koji su joj podijelili pape Grgur XI. i Urban VI.

Tada je započela njezina smrtna agonija, bolje reći arena strašne borbe sa starim neprijateljem, đavlom. Prisutni su mogli promatrati tu borbu pomoću njezinih pokreta i riječi: najprije se opazio čas duboke šutnje; zatim bi odgovarala

kao da je netko pita; sada bi se opet nasmijala kao znak da se nekome ruga. Opet bi odgovorila nešto s puno toplog osjećaja.

225. – Jednu su stvar na osobiti način zabilježili i meni priopćili. Vjerujem da je uistinu to bila volja Božja da tako učine.

Neko vrijeme stajala je bez riječi i onda kao da odgovara nekome koji ju je optuživao radi neke stvari i rekla bi: »Ispraznost, ne! Ali istinska slava i hvala Gospodinu, da!«

Božanska providnost je dozvolila da se te riječi čuju. Bog joj je, naime, darovao izvanrednu dražest u njezinoj milosrdnoj ljubavi kao i neku osvajajuću ljupkost u dodiru s ljudima. Mnogi pobožni ljudi, muževi kao i žene, krivo su je sudili misleći da ona traži pohvale od ljudi ili barem da uživa u tome; da je to bio glavni razlog da je toliko vremena sprovodila u radu i u društvenim odnosima.

Često su znali govoriti o njoj – ponekad čak i meni bi rekli: »Zašto se toliko ona skita naokolo? Ta ona je jedna žena. Zašto ne stoji u svojoj ćeliji, ako želi da služi Bogu?«

Ali, evo im ovdje odgovora, ako samo žele da čuju: Ispraznost, ne! – rekla je – ali Božja slava i njegova istinska hvala, da!« Govoreći sasma jednostavno ovo je bio smisao njezina odgovora: »Nije bila nikakva ispraznost razlog moga putovanja ili poduzimanja nekih poslova. Sve što god sam radila, bilo je na slavu i hvalu imena moga Spasitelja.«

U vezi s time ima tu nešto što mogu bez ikakva oklijevanja potvrditi. Činim to zbog činjenice što sam mnogo i mnogo puta slušao njezinu opću kao i posebnu ispovijed; ispitivao je i u tančine mjerio sve njezine čine s osobitom brigom. Štogod je činila bilo je to učinjeno po osobitom Božjem nalogu i po Božjem nadahnuću. Radeći tako ne samo da se nije obazirala na ljudsku hvalu niti je ikada hvalila ljude nego je molila za njihovo spasenje, ili radila na tome da i oni sami rade oko svoga spasenja.

Nema ga koji bi barem malo upućen u način njezina života mogao vjerovati da nije bila slobodna od tih ljudskih strasti koje obično susrećemo čak i kod kreposnih ljudi.

Izgleda da su se sada obistinile na njoj riječi sv. Pavla: »Mi živimo sada nebeskim životom«[1].

Nikada se nije udaljila ni za dlaku od cilja što ga je sebi zacrtala. Nikada se nije ni najmanje ohladio žar u njezinoj

1) Fil 3, 20

ljubavi prema drugima. Sasma naravno da tu nije bilo mjesta u njezinoj duši za ispraznom slavom ili da skrene s puta lijevo ili desno; ili da napusti cilj koji si je dragovoljno izabrala.

366. – Vratimo se sada ondje gdje smo najprije započeli. Iza duge i naporne borbe s neprijateljem, đavlom, o čemu sam već govorio, i njezinoj pobjedi nad đavlom, povratila se k sebi i ponovno učinila opću ispovijed. Da bude posve sigurna, zatražila je opet odrješenje kao i oprost da joj se još jednom opetuje. U tom je, kako izgleda, slijedila nauku sv. Martina, sv. Jeronima i sv. Augustina. Ti su sveci naučavali da nijedna kršćanska duša, ma kako savršena bila u svojim krepostima, ne može se preseliti s ovoga svijeta, a da ne izrazi osjećaje pokajanja i to savršenog pokajanja za počinjene grijehe.

Pogledaj samo primjere tih istih svetaca. Augustin u svojoj posljednjoj bolesti držao je sedam ispisanih pokorničkih psalama i postavio ih je uza se na zid da na njih stalno gleda dok je ležao u krevetu. Jeronim je u svojim zadnjim časovima učinio javnu ispovijed svojih grijeha i pomanjkanja. Slično i Martin u svojim zadnjim časovima poučio je svoje učenike riječju i primjerom da kršćanin mora umrijeti u vreći i pepelu kao znak svog poniznog i skrušenog pokajanja, za svoje grijehe«.

Želeći da nasljeduje ovakve primjere, Katarina je također pokazala znakove svog unutarnjeg i skrušenog pokajanja ponizno proseći opet i opet odrješenje svojih grijeha i kazna koje je za svoje grijehe zaslužila.

367. – Tada iza svega toga, kako su me očevici o tome obavijestili, počela je da gubi tjelesnu snagu. Ali ni to je još nije smetalo da dade još neke upute svojoj djeci kojima je zaista bila prava majka u Kristu. Ne samo da je mislila na one koji su stajali oko nje nego i na one udaljene. Da, u tim zadnjim časovima, kako su me očevici obavijestili, mislila je i na mene. Stalno je opetovala: »Kad budete u sumnji ili u kakvoj potrebi obratite se na Rajmunda. Recite mu da ne smije nikada malaksati i zaboraviti vas bez obzira kakve mu mračne sile budu stajale na putu. Ja ću biti stalno uza nj, da ga očuvam od svake pogibli. A ako pogriješi, ja ću biti uza nj da ga upozorim i posjetim da se popravi i ponovno podigne na pravi put.«

Rekli su mi da je to nekoliko puta opetovala. Upravo to su i bile njezine zadnje riječi koje je izgovorila prije nego je izgubila govor.

Tada kad je vidjela da se je približio zadnji čas rekla je: »Gospodine, u tvoje ruke predajem duh svoj« S tim riječima ta je duša postigla za čim je čeznula tako dugo: oslobođena smrtnog tijela postala je jedno u nerazdjeljivom i vječnom sjedinjenju sa svojim Zaručnikom koga je ljubila neizmjernom ljubavlju.

To se dogodilo oko Trećeg časa na nedjelju, 29. travnja, 1380.

U taj isti čas, u gradu Genovi njezin duh mi je objavio uglavnom ono što sam sada ovdje naveo i što je ona naredila da mi saopće.

Pozivljem se na Istinu koja ne vara i ne može biti prevarena da bude mojim svjedokom u ovome.

Bio sam slijep u srcu u to vrijeme i nisam mogao raspoznati tko mi to govori, iako sam čuo riječi i razumio njihovo značenje.

368. – Kao što sam već spomenuo, u to vrijeme nalazio sam se u Genovi u službi provincijala. Približavalo se i vrijeme da održimo Generalni kapitul Reda i to u Bologni gdje se imao izabrati novi učitelj Reda.

Pripremao sam se tada da napustim Genovu i pođem putem mora do Pize, a odatle uz pomoć Božju da se uputimo za Bolognu kao što smo napokon i učinili.

Dobili smo mjesto na nekom malom brodu, ali budući da prilike nisu bile povoljne da otplovimo, ostali smo, nadajući se skoroj promjeni vjetra. To se dogodilo upravo onog jutra, onog istog dana kada je Katarina preminula, da sam pošao služiti misu u crkvi na blagdan sv. Petra mučenika, koji naš Red slavi tog dana.

Kao nevrijedan sluga Božji imao sam čast da služim misu i iza toga povratio sam se u spavaonicu da se spremim za putovanje. I dok sam prolazio ispred slike Blažene Djevice Marije tiho sam izgovorio: *Ave Maria*, kao što to naša Braća običavaju činiti. Prošao sam par koračaja. Najednom čujem glas koji nije dolazio do mene po zraku kao zvuk i koji nije dolazio do ušiju moga tijela nego moje duše. Ipak to je bio glas koji je jasno odjekivao u mojoj duši, jasnije negoli bilo koja riječ izrečena ušima moga tijela. Zaista, ne znam ni sam kako da opišem taj glas, ako uopće mogu to nazvati nekim glasom. Nije se čuo nikakav zvuk izvan mene

niti oko mene. Bilo što bilo evo riječi koje su doprle do mene i utisle se u moju dušu: »Ne boj se! Apsolutno ničesa. Ja sam ovdje uza te. Ja sam u nebu za te. Ja ću te braniti i čuvati. Ne uznemiruj se! Ne straši se! Ja stojim ovdje uza te!«

Čuvši to, istini za volju, ostadoh zbunjen i mišljah kakva može biti ta utjeha i to obećanje sigurnosti.

369. – U tom času mogao sam pomisliti jedino na Mariju Majku Božju, da mi ona progovara, jer sam upravo u taj čas i mislio na nju kad sam je pozdravio sa AVE MARIA. Ali u drugu ruku, shvaćajući svoju nedostojnost, nisam se usudio to povjerovati da je to uistinu bio njezin glas. Sve sam mislio da bi mogla biti neka nesreća koja me čeka na mom putu. Pomolio sam se tada Majci Milosrđa, da bi me ona, utješiteljica žalosnih, po svom milom obećanju, učinila razboritim na mom putu, da me pripremi da što strpljivije nosim križeve koji me čekaju na putu mog života.

Upravo u tom gradu propovijedao sam križarski rat protiv šizmatika i tako sam odmah promislio da se možda netko od njih sprema da me dočeka na mom putu te napadne mene i moje drugove.

Obuzet takvim mislima nisam ni promislio da to protumačim time kako je milosrdni Gospodin radio u moju korist na zagovor svoje zaručnice, koja me je pomagala u mojoj bijedi i kukavičluku. Znala je Katarina veoma dobro tu moju slabost, a sam njezin Zaručnik naš Gospodin znao ju je tisuću puta bolje od nje. Svjestan sam i sam te svoje slabosti, a to ne govorim zato da se pohvalim; naprotiv, radije da se posramim. Svjestan svega toga spomenuo sam to sada ovdje ne da otklonim od sebe stid i pređem preko svega toga mukom, nego da pokažem slavu Zaručnika i zaručnice koji mi u svojoj dobroti šalju ovako srdačnu poruku.

Osim toga moram spomenuti da nisam bio jedini onaj kojemu je njezina smrt bila objavljena.

Da to dokažem primoran sam spomenuti ovdje viđenje koje je imala neka gospođa u Rimu u času Katarine smrti.

Ista ta gospođa ispričala mi je taj događaj sa svom sigurnošću i pobožnošću. Prihvaćam njezin izvještaj ne bez dubokog razmišljanja niti zatvorenih očiju. Savjest mi je te gospođe dobro poznata za punih dvadeset godina prije nego se ovo dogodilo. Običavala je dolaziti k meni na ispovijed

i savjetovala se sa mnom gledom problema njezine savjesti tako da sam potpuno uvjeren gledom svega što ću ovdje donijeti.

370. – U vrijeme Katarine smrti živjela je u Rimu neka gospođa imenom Semija. Imala je dva sina. Bila je to ugledna obitelj. Nije bila plemićkog roda, ali među običnim građanima Rima imala je mnogo poznatih.

Ova gospođa još za života svoga muža, a još više iza njegove smrti, predala se službi Božjoj posvećujući čitavo svoje vrijeme hodočašćima ili posjetima rimskih crkava i molitvi. Tako je živjela dugi niz godina. Običavala je također preko noći ustati, kroz čitavu godinu, iza kako bi kratko vrijeme pošla u krevet i zaspala par minuta da nadoknadi istrošenu snagu mnogim hodočašćima.

Dogodilo se da je ova gospođa posjetila jednog dana Katarinu za vrijeme njezina boravka u Rimu. Ja kao i mnogi obavijestili smo je o velikim krepostima Katarine. Počela je da se osjeća veoma sretnom u njezinom društvu te je kasnije rekla da joj nismo rekli ni polovicu njezinih velikih kreposti. Od sada ju je posjećivala u kući u kojoj je Katarina živjela i slijedila je. Ali uza sve to još je uvijek išla na hodočašća. Radi velike zaposlenosti i briga oko svoja dva sina često se dogodilo da ne bi mogla vidjeti Katarinu za više dana. Tako se dogodilo da nije znala za bolest Katarine kad je uistinu bila teško bolesna.

371. – U noći prije onog jutra kada je Katarina preminula Semija se digla kao obično da moli. Iza molitve dozvala si je u pamet sve što ima učiniti tog dana. Bila je to upravo nedjelja i Semija je odlučila da pođe na pjevanu misu i tako se probudila malo ranije. A kako je bila sama ženska u kući trebalo je da pripremi ručak za svoje sinove prije mise.

S tim mislima naslonila je ponovno glavu na jastuk da bi još malo pospala i tako se ranije digla.

Ali u taj čas dogodilo se – kao što nam se to dogodi veoma često posve naravno kad nam je nešto na pameti – da je još u snu mislila kako treba da se digne ranije i pripremi ručak prije nego pođe u crkvu i da tako sve bude na svoje vrijeme.

I dok je tako sama sobom razmišljala, najednom joj se ukaže jedan veoma lijep dječak po prilici oko 8 do 10 godina, i reče joj: »Ne želim da se probudiš i ustaneš tako rano. Želim da vidiš nešto prije toga što ću ti sada pokazati.«

Ali ona je bila zabrinuta gledom mise i, premda je bila sva zadivljena na pogled tog djeteta, rekla je: »Moram najprije ustati, dobri moj dječače. Ne želim danas zakasniti na pjevanu misu.« Ali dječak joj je odgovorio: »Nikako ne želim da ustaneš, sve dok ne vidiš neko čudo koje mi je Bog naredio da ti pokažem«.

Tada ju je taj dječak poveo, potežući je za haljinu, u veoma prostranu dvoranu koja je izgledala poput nekog oratorija ili crkve. Na kraju te dvorane stajalo je zatvoreno i veoma lijepo svetohranište od srebra. Dječak joj tada reče: »Počekaj malo i vidjet ćeš što je u svetohraništu.«

372. – Samo jedan čas iza toga ukazao se još jedan dječak poput prvoga noseći ljestve. Prinio ih je sve do srebrnoga svetohraništa što se nalazilo dosta visoko. Izgledao je kao da se penje po ljestvama i da otvara vrata svetohraništa zlatnim ključem. Čim ih je otvorio, Semija je pogledala unutra i vidjela djevojčicu svu u sjajnoj ljepoti. Njezina haljina bila je sva u sjaju, svjetlucajući se u draguljima. Na glavi je imala trostruku krunu, sve tri urezane u jedan dijamant i tako vješto izrađene da se svaka mogla vidjeti sama za sebe, čitava potpuno. Najniža kruna bila je od srebra, bjeline poput snijega. Druga iznad nje bila je od srebra prekrivena zlatom: imala je crvene niti poput zlatnog platna izvezena crvenim nitima. Treća kruna bila je od suhoga zlata urešena sa biserjem i dragim kamenjem.

Kad je Semija vidjela tu djevojčicu u čudu se pitala tko bi to mogao biti sav u blistavom sjaju. Dobro gledajući u njezino lice Semiji se činilo da najviše sliči na Katarinu. No, budući da je Katarina bila dosta starija od te djevojčice, tada je promislila da to mora biti netko drugi. U to je zapita onaj prvi dječak, da li raspoznaje osobu na koju gleda. Još uvijek s očima uprtim na tu djevojčicu odgovori Semija: »Zaista ima crte lica poput Katarine iz Sijene, ali se njezina dob ne slaže s tom djevojčicom.«

Dok je još upirala svoje oči na tu sliku, sama se djevojčica iz svetohraništa nasmije i kaže dvjema dječacima: »Gledajte kako me ne prepoznaje.«

U taj čas došla su još četiri dječaka slična onim dvjema prvima. Nosili su nosila, poput onih svadbenih kočija sva obložena skrletom. Položili su nosila blizu tabernakula hitro skakutajući naokolo po zraku, uzeše okrunjenu djevojčicu na svoje ruke i polože je na nosila. Ali ih djevojčica zaustavi i reče im: »Najprije moram poći do one gospođe koja me

stalno promatra, ali me ne prepoznaje.« Dok je to govorila uputila se je prema Semiji idući po zraku. »Semija, znaš li tko sam ja? Ja sam Katarina iz Sijene, kao što to očituje i moje lice.« Semija joj odgovori: »Jesi li ti to zaista, Katarino, moja duhovna majko?«. »Jesam uistinu« – odgovorila je: »Zapamti dobro što si vidjela i što ćeš još sada vidjeti.«

373. – Iza toga tih šestero dječaka položili su Katarinu na nosila i ponijeli je daleko. Semija ih je slijedila svojim očima i najednom vidi, gdje se pokazao prijesto na nebu. Na prijestolju je sjedio kralj, sav u draguljima, sa krunom na glavi, i otvorenom knjigom u svojoj desnoj ruci. Dječaci su donijeli nosila i položili ih do podnožja prijestolja do nogu onoga koji je sjedio na prijestolju. Tu su ostavili nosila. Djevojčica se prostrla do nogu kralja i tu je ostala u dubokom poklonu. »Dobro došla!« – kaže kralj – »moja predraga zaručnice, moja kćeri, Katarino!«

A sada na samu riječ kralja podigla je glavu te iz otvorene knjige na kraljevoj ruci čitala je polako u razmacima: Oče naš.

Tada je na drugu kraljevu riječ ustala na svoje noge i postavila se uz prijesto sva spremna za dolazak Kraljice, koja se upravo pokazala idući prema kralju u pratnji velikog broja djevojčica. Kad je Kraljica došla, Katarina se je mudro povukla sa svog mjesta gdje je stajala i poklonila joj se pokleknuvši.

Tada je Kraljica Neba ispružila ruke prema Katarini i rekla: »Dobro došla, predraga kćeri, Katarino!« Podigla ju je na noge i dala joj poljubac mira. Katarina se je ponovno poklonila Carici Neba i tada je na riječ Carice pošla pozdraviti djevojčice njezine pratnje. Ove su joj jedna po jedna dale poljubac mira uz veliko veselje.

Međutim Semija promatrajući sve to poviče: »O naša gospođo, o naša majko našega Gospodina Isusa Krista! Moli za nas!« Onda je nastavila: »O sveta Marijo Magdaleno, o sveta Katarino, Agnezo, o sveta Margareto, molite za nas!«

Kad mi je sve to ispričala, iako je sva ta slika izgledala da se događa na nebu, ona je ipak bila kadra da sve to potanko vidi veoma jasno. Izgledalo je sve to – kaže mi – kao da je stajala na podnožju stepenica i gledala prizor koji se odvijao na vrhu tih stepenica.

Rekla mi je također da nije imala nikakve teškoće da prepozna ne samo Blaženu Majku Božju nego i sve ostale

svetice, svaku pojedinu od njih, i tako ih je mogla prepoznati prema imenu. Svaka je, naime, nosila sa sobom neki znak, koji je pokazivao način njihova mučeništva. Tako na primjer sv. Katarina kolo, Sv. Margareta zmaja do svojih nogu sv. Agata razrezana prsa, i tako dalje.

I tako pozdravljena svečanom dobrodošlicom kora, djevica Katarina je dobila mjesto između njih, okrunjena slavom.

374. – Tada se je Semija probudila. Čim je otvorila svoje oči vidjela je da se sunce već visoko popelo nad horizontom, i da je bilo vrijeme za Terciju. Bila je veoma uznemirena i radi mise koju je imala slušati i zbog sinova kojima je imala pripremiti ručak.

Ponovno je dozvala u pamet neobično videnje. Znala je, doduše, da je Katarina bolesna, ali nije znala da je preminula. Bila je veoma zaposlena tolikim poslovima za mnogo dana tako da nije imala vremena da je posjeti. Također dogodilo se ne rijetko da je Katarina bila često teško bolesna, ali da je svaki put iza toga ozdravila.

Semija je radije vjerovala da je Katarina u ono vrijeme viđenja bila u ekstazi u kojoj ju je Gospodin obdario osobitim objavama.

U drugu ruku, budući da je već bilo kasno da pođe na misu taj dan, počela je sumnjati da bi to mogla lako biti neka varka staroga neprijatelja samo da prekrši crkvenu zapovijed i propusti misu u nedjelju.

Brže bolje stavi lonac na vatru i požuri se do župne crkve govoreći sama sobom: »Ako izgubim misu tada je to bio znak da je to viđenje bilo od sotone. Ali, ako prispijem na misu, onda ću biti sigurna da mi se to dogodilo zaslugom majke Katarine.«

Kad je ušla u crkvu našla je da je Evanđelje već otpjevano i da upravo pjevaju prikazanje. Bila je veoma uznemirena i reče: »Oh, koja nesreća! To je uistinu bio neprijatelj koji me je zaveo.«

Tada se povratila kući s namjerom da se malo pozabavi poslovima u kuhinji i onda da obiđe neke crkve u nadi da će moći prispjeti čitavoj misi u jednoj od crkava.

375. – I dok je bila zabavljena kućnim poslovima čula je gdje zvoni zvono za misu blizu nje u samostanu Sestara. Brzo se požuri do crkve, iza kako je oprala kupus i ostavila ga upravo tako i bez otezanja, da ga stavi u lonac, kako je

namjeravala. Zatvori za sobom vrata i zaključa ih svojim ključem, dok u kući nitko nije ostao. Došavši u samostansku crkvu našla je da je misa upravo počela. Bila je sva sretna i rekla samoj sebi: »Dakle, nije bila nikakva varka đavola kao što sam u prvi mah promislila. Ipak bila je nešto uzbuđena da će njezini sinovi – sada već odrasli muževi – biti uznemireni, jer ručak neće biti na stolu, niti je bilo ikakva izgleda da će ga moći pripremiti na vrijeme. Na koncu sve je predala u ruke Božje. Bila je sretna da je mogla slušati misu, a to joj je donijelo veliku utjehu.

Također je molila Gospodina, ako je viđenje bilo od njega, da ne bi s time izazvala sinove da se ljute. Znala je vrlo dobro kako se brzo za nešto naljute. Tako je slušala misu sve do svršetka i na kraju se povratila kući.

Na putu prema kući imala je sreću da se sastala sa svojim sinovima. Kažu joj: »Već je vrijeme, neka ručak bude spreman na vrijeme.« »Za par minuta, djeco, – kaže im — samo počekajte. Bit će sve spremno bez zakašnjenja.«

Požuri se kući. Nađe vrata zaključana upravo kako ih je ostavila. Uđe da dovrši sve priprave s kojima je već započela prije. Ali, čuda, našla je sav posao dovršen. Kupus i meso već skuhano i sve je bilo pripravljeno u kući samo da sjedneš i jedeš. Bila je sva u čudu, vidjevši kako je to divno Gospodin uslišao njezinu molitvu. Odlučila je – čim ručak bude završen da pođe ravno do Katarine i ispriča joj svu stvar. Mislila je, naime, da je Katarina još uvijek u životu. Veoma vesela pozove sinove koji su bili nedaleko da dođu na ručak. I dok su još bili za stolom još je uvijek mislila na divno viđenje koje je imala u snu i sva vesela da je dobila dva čuda.

Njezini sinovi naravno još ništa nisu znali o svemu tome. Čestitali su joj ipak na lijepom ručku koji je bio puno bolji negoli obično.

Sve je marljivo pohranila u svom srcu štogod je vidjela i čula, kao što mi je i sama rekla.

»O moja predraga majko, govorila je sama sobom, došla si u moju kuću zatvorenih vratiju i skuhala ručak za mene. Sada dobro znam da si uistinu svetica i prava službenica Kristova.«

376. – Sa svim tim još joj nije bilo ni na kraj pameti da je Katarina preminula. Naprotiv, čim su njezini sinovi iza ručka ostavili kuću, ona je pošla do kuće gdje je Katarina stala. Pokucala je po običaju na vrata, ali nije bilo odgovora.

Susjedi su joj tada rekli da nema nikoga kod kuće i da je Katarina pošla posjetiti neka svetišta. Semija je tome povjerovala i onda se povratila natrag.

U stvari svi ukućani Katarine bili su unutra u kući u to vrijeme plačući i tugujući za svojom duhovnom majkom, čija ih je smrt ostavila kao siročad bez majke u ovom pokvarenom svijetu. Zatajili su njezinu smrt svima izvana. Prepali su se da se ne bi mnoštvo skupilo i tada bi nastala prava zbrka okolo kuće. A također da bi dobili na vremenu i posavjetovali se s iskusnim ljudima gledom pogreba Katarine. Ipak su dozvolili da neki od njih napuste kuću. Ti su onda zatvorili vrata od kuće izvana dajući time utisak da zaista nikoga nema kod kuće. Na taj način oni koji su ostali unutra kuće bili su slobodni da izraze slobodno svoju bol i liju suze i da se posavjetuju što bi bilo najbolje da se uradi.

Konačna odluka bila je da se posmrtni ostaci Katarine ponesu u dominikansku crkvu, pučki zvanu Santa Maria sopra Minerva, i da se tu održe svečani pogrebni obredi prema uputama koje će sama Božja providnost donijeti.

Ukratko rečeno, učinili su najbolje što su mogli da prikriju i ne oglase smrt Katarine te da urede i pripreme potrebne planove, u tajnosti. Ali što su više nastojali da prikriju smrt Katarine, to se više njezin Božanski Zaručnik pobrinuo da se ona oglasi.

Čim su donijeli njezino tijelo u crkvu vijest se proširila po cijelom Rimu. Veliko mnoštvo naroda sakupilo se u crkvi i okupilo se oko njezina tijela da bi se dotakli njezina odijela ili njezinih nogu. Njezini duhovni sinovi i kćeri kao i Oci Dominikanci pobojali su se da bi svjetina mogla raznijeti njezino odijelo, pa i njezino tijelo i razdijeliti ga u komadiće. Zato su uzeli njezino tijelo i postavili ga iza gvozdenih rešetaka koje se zatvaraju unutar crkve u kapeli posvećenoj sv. Dominiku.

Što se poslije tih događaja dogodilo reći ćemo u slijedećem poglavlju.

377. – Napokon i Semija je došla na red. Videći ogromno mnoštvo zapitala je nekoga: kakav događaj je privukao tako veliki broj naroda u crkvu. Tada su joj otvoreno rekli da je Katarina iz Sijene preminula i da joj tijelo leži u crkvi. To je razlog da se je narod skupio.

Plačući glasno Semija se smjesta uputi prema mjestu gdje su sveti ostaci ležali i zaviče duhovnim kćerima Kata-

rine koje su se okupile oko kovčega: »O, vi žene tvrda srca! Zašto ste skrivali od mene da je moja najmilija majka preminula? Zašto me niste pozvale da budem uza nju na njezinoj samrtnoj postelji?«

Iza kako su joj sve ispričale, Semija im je tada rekla: »Recite mi u koji je sat preminula?« »Bilo je to juče ujutro oko Trećega časa da je predala svoju dušu svome Stvoritelju,« rekle su joj.

Najednom trgajući svoje lice svojim noktima Semija zaviče: »Vidjela sam je! Vidjela sam svoju predragu majku gdje joj duša ostavlja tijelo! Gledala sam je gdje je anđeli nose u nebo okrunjenu trostrukom dragocjenom i blistavom krunom, sva u bijelim haljinama. Sada znam da je Gospodin poslao svoje anđele do mene i pokazao mi prijelaz moje majke i odložio moju misu za kasnije vrijeme dana.

I još nešto: pomogla mi je svojim čudom u kuhanju. O majko! Zašto prije nisam shvatila da u viđenju gledam svojim očima gdje se rastavljaš s ovim svijetom?«

Iza toga Semija je ispričala sav slučaj svoga viđenja svim sinovima i kćerima Katarine koji su stajali i čuvali njezine svete ostatke.

Ovdje završavam ovo poglavlje.

PETO POGLAVLJE

NEKI ZNAKOVI I ČUDESA KOJA JE GOSPODIN IZVEO PREKO KATARINE IZA NJEZINE SMRTI – PRIJE I POSLIJE POGREBA. OSIM TIH, BILO JE JOŠ MNOGO DRUGIH ČUDESA KOJA NE OBJAVLJUJEMO OVDJE

378. – Kad je završila tok svog zemaljskog života, ona ista moć koja je pratila Katarinu u životu, još je uvijek bila s njome i onda kada je primila u nebu svoju nagradu. Vjernici su uistinu na taj način mogli vidjeti kako je velika zasluga njezine svetosti.

Počnimo sada s time kako se, da tako rečem, čitavi Rim sletio u crkvu gdje je njezino tijelo čekalo na pogreb. Sve se to zbilo bez ikakva oglasivanja o njezinoj smrti, bez ikakva spremanja i pozivanja. Čak su njezini prijatelji još uvijek tugovali, kako sam to već spomenuo, i čuvali sav događaj u tajnosti. Narod koji se tu skupio počeo je ljubiti njezine ruke i noge i preporučivati se njezinim molitvama.

Tako je bila velika navala naroda da je bilo potrebno, kao što sam već to spomenuo, postaviti njezino tijelo iza rešetaka kapele sv. Dominika.

Već se pokazalo da su neki koji su čvrsto vjerovali u zasluge svetosti Katarine donosili sa sobom bolesne i hrome da bi izmolili ozdravljenje od Gospodina snagom njezinih zasluga. Ti se zaista nisu prevarili kao što ću to ovdje sada pokazati. Nabrojit ću samo ona čudesa koja sam našao zabilježena, ili ona s kojima sam se osobno upoznao svojim vlastitim iskustvom.

379. – Bila je tu neka sestra Trećega reda sv. Franje imenom Dominika, rodom iz Bergama u Lombardiji. Živjela je u Rimu. Ruka joj je bila paralizirana. Tako teško je bila pogođena tom bolešću, i to za dugo vremena, da je

punih šest mjeseci prije Katarinine smrti izgubila potpuno svaku upotrebu svoje ruke. Sada pak dok je tijelo Katarine ležalo još u crkvi, Dominika je došla u crkvu. Budući da se nije mogla približiti tijelu Katarine radi mnoštva naroda, donijela je sa sobom veo i zamolila je nekoga da bi s tim velom dodirnuo tijelo Katarine i dao joj ga odmah natrag. I kad je dobila taj veo natrag, stavila ga je na bolesnu ruku i bila je najednom potpuno izliječena. Stane odmah vikati posred svega naroda: »Gledajte, ozdravila sam zaslugama ove djevice od neizlječive paralize moje ruke.«

Sva se je tada svjetina uzbudila i mnoštvo naroda je počelo donositi svoje bolesnike u nadi da barem dodirnu vršak Katarinine haljine.

380. – Među svjetinom našao se je i jedan dječak od četiri godine koji je bolovao od mišićnih grčeva u vratu u tolikoj mjeri da je njegova glava potpuno upala među ramena tako da je nije mogao podignuti. Donijeli su ga sve do svetih ostataka. Tada je rukom Katarine dodirnu bolesno mjesto, a njezinim su velom omotali njegov vrat. U jedan čas počeo je da se osjeća bolje i za kratke vrijeme podigne glavu i bio je potpuno izliječen.

Kao posljedica svih tih znamenja i čudesa bilo je upravo nemoguće da se sahrani njezino tijelo za puna tri dana.

Za vrijeme ta tri dana bila je stalno navala naroda u crkvi da je neki učitelj svete teologije htio da održi svečani govor narodu o krepostima Katarine. Ali idući na propovjedaonicu nije nikako mogao da umiri narod niti ga je itko od naroda slušao. Na koncu ljudi su ga čuli gdje je rekao: »Nema ona nikakve potrebe da se o njoj propovijeda. Dovoljno je to što ona sama propovijeda i proglasuje svoje kreposti.« S tim riječima sišao je sa propovjedaonice, a da nije mogao završiti svoju propovijed; a nije zapravo mogao ni započeti. Međutim čuda su se povećavala brojem i veličinom.

381. – Jedno od tih čudesa dogodilo se nekom Rimljaninu po imenu Cincio di Cannorola, koji je bolovao od bolesti kostiju. Tu bolest nisu mogla izliječiti nikakva medicinska sredstva. Izgubio je kost u kuku gotovo posve, a kost u koljenici posvema. Čak i uz pomoć štapa jedva je mogao da hoda par koračaja. Ali kad je čuo o znakovima koje je Svevišnji izvodio preko Katarine, teškom je mukom došao do crkve. Tu su ga uz pomoć drugih osoba donijeli do mjesta

gde je ležalo tijelo djevice. Došavši do njezina tijela uzeo je njezinu ruku i veoma je pobožno postavio na svoju bolesnu nogu i koljenicu. U jedan čas počeo je da osjeća snagu i jakost u oboljenim udovima. Prije nego je napustio crkvu, bio je potpuno zdrav na očigled sviju okolo njega koji su zahvalili Svemogućem Bogu tako divnom u svojim svecima.

382. – Tu se našla i neka djevojčica imenom Ratozzola koja je bolovala od strašne bolesti kuge na licu. Njezin nos i gornje usne bile su potpuno izjedene od te odvratne smrdeće rane. Kad je čula što se sve tu događa, došla je do crkve. Ali kad je nastojala da se približi svetim ostacima, svaki put je mnoštvo naroda spriječilo. Ipak je ustrajala i na koncu došla do kapele. Tu se, već potpuno iscrpljena od puste želje za tim nebeskim darom, tako žudno dodirnula svojim bolesnim licem ne samo nogu i ruku Katarine, nego čak i njezina lica. Treba li da još što nadodam ovome? Odmah se osjetila bolje i u kratko vrijeme potpuno je bila zdrava tako da više nije bilo nikakva znaka na njezinom licu od te bolesti.

383. – Tu se našao također i jedan Rimljanin imenom Ciprio. On i njegova žena Lella imali su kćer koja je kao mala djevojčica bolovala od tuberkuloze. Nikakvi lijekovi nisu mogli pomoći. Kad su roditelji čuli o izvanrednim slučajevima čudesa koja su se zagovorom Katarine događala, preporučili su tada svoju kćer Katarini. Uspjeli su da barem dotakne veo ili kraj *Pater nostera* koji se je dotaknuo tijela Katarine.

Divno čudo! U tom svom očajnom stanju bez ikakve nade u ozdravljenje svoje kćeri, čim se dotakla tih predmeta bez ikakva oklijevanja potpuno je ozdravila i zdravlje joj se potpuno povratilo.

384. – Još jedan slučaj. Dok je tijelo Katarine ležalo još nesahranjeno, neki Rimljanin imenom Antonio di Lello di Pietro, našavši se u crkvi sv. Petra čuo je o čudesima koja su se zbivala njezinim zaslugama. Ovaj čovjek bio je invalid zbog prenapornog i teškog rada i nije mogao hodati. Liječnici su pokušali sve moguće načine, ali nisu bili kadri da izliječe njegovo stanje. Čak niti olakšati mu bolove. Tako kad je čuo o tim čudesima obećao je pod zavjetom da će izvršiti neko djelo, ako ozdravi njezinim zagovorom. Divno čudo! Čim je položio zavjet u jedan tren od oka bio je zdrav potpuno od svoje nemoći i oslobođen od svih patnja i bolo-

va. Potrči polagano, bez ičije ruke da ga podržava, hodajući tako dobro kao nikada prije u svom životu te posjeti svete ostatke svoje osloboditeljice. Ispuni zavjet i stade pričati o milosti koju je primio svima koji su ga rado slušali.

385. – Opet, našla se jedna pobožna žena imenom Paula koja je bila veoma bliska Katarini. Bila je to zapravo njezina gazdarica ili ugostiteljica, jer je ugostila Katarinu i čitavu njezinu družinu u svojoj kući.

Za vrijeme smrti Katarine Paula je teško bolovala za puna četiri mjeseca u isto vrijeme i na želucu i na ulozima od kostobolje. Tako su jaki bili ti bolovi da bi je ponekad doveli do samih vratiju smrti. A za vrijeme te dvostruke bolesti morala je uzimati suprotne lijekove: za jednu bolest laksative, a za drugu bolest neke koji djeluju oprečno prvima. Iza Katarinine smrti Paula je usrdno zamolila da joj donesu neku stvar koja se dotakla svetoga tijela Katarine. Želja joj je bila ispunjena jedne večeri. Slijedeći dan ujutro ustala se sa kreveta bez ikakve poteškoće, dok se prije nije mogla ni maknuti za puna četiri mjeseca. Počela je hodati tako lagano kao što je hodala prije u svom životu prije te bolesti. To mi je ona sama sve ispričala kad sam se povratio u Rim.

To su, dakle, i još mnoga druga čudesa, koja nažalost nitko nije opisao. Svemogući ih je Bog izvodio preko svoje zaručnice za ta tri dana dok je njezino tijelo čekalo na pogreb. Ali mnoštvo se je stalno povećavalo da odadu dužnu počast njezinim smrtnim ostacima.

386. – Također i iza kako je tijelo bilo položeno u grob snaga Božja nije prestala da liječi bolesne. Dapače, nastavila je na mnogo divniji način.

Bio je neki Rimljanin imenom Giovanni Veri ili Neri, koji je imao sinčića koji nije mogao stati na noge i prema tome nije mogao hodati. Kad je taj čovjek čuo sve o tim čudesima koja su se događala, učinio je zavjet Bogu i Katarini da bi njegov sinčić ozdravio.

Treba li da još što rečem o tome? Dječaka su donijeli na grob Katarine i u času kad je bio položen na njezin grob, njegove noge i stopala su ojačala i bez ikakve pomoći ispravio se i hodao kao da nikada nije bio hrom.

387. – Našao se je i neki Giovanni di Tozzo, čije su oči bile u strašnom stanju. Jedno oko tako gnjojivo da su sve

crvi iz njega izlazili. Učinio je zavjet blaženoj Katarini iz Sijene i u jedan tili čas bio je zdrav. Došao je na njezin grob, očitovao milost koju je zadobio i zapalio zavjetnu svijeću.

Također našla se je u Rimu i neka žena iz Njemačke, hodočasnica, čije ima nažalost nisu zabilježili koji su se tu našli kad se čudo dogodilo, kad su i sam događaj zabilježili. Ta je žena također bolovala na očima. Tako ozbiljno je bila bolesna da je gotovo potpuno izgubila vid, a s time izgubila je i svaku nadu da će ikada ozdraviti. Ali pobožno se preporučila Katarini zavjetom i u kratko vrijeme bez ikakvih lijekova dobila je natrag vid. Kad je posjetila grob Katarine, njezin je vid bio tako dobar kao što je bio i prije nego se razboljela.

388. – Također tu je bila i neka Rimljanka imenom Marija. Imala je tako strašnu bolest u glavi da je uza sve moguće lijekove potpuno izgubila vid na jedno oko. Bolovi i neraspoloženje koje je osjećala zbog toga kad bi se pojavila u društvu, prisilili su je da stalno stoji u kući. Kad je čula o čudesima Katarine, pobožno joj se preporučila zavjetom. Te iste noći Katarina se ukazala služavki te gospođe i rekla joj: »Reci gospođi Mariji da napusti sve lijekove te da mjesto toga pođe svaki dan na Božanski časoslov i ozdravit će.«

Kad je služavka rekla to svojoj gospođi, učinila je kako joj je rečeno i išla je svaki dan na molitvu božanskog Časoslova. Bolovi u glavi su brzo prestali i odmah je počela da dobiva natrag svoj vid bolesna oka. Nastavila je dolaziti svaki dan na molitvu Časoslova i zdravlje joj se povratilo i vid savršeno oporavio.

Zapamti ovdje, čitatelju, kako se je ovdje Katarina vladala. Sve što je ovdje učinila slijedila je svoga Zaručnika. Ali ipak, još bolje reći, njezin božanski Zaručnik potaknuo ju je da slijedi ovdje njegov vlastiti primjer.

Ovoga puta nije bila zadovoljna da samo ozdravlja tijelo onih koji su zazivali njezinu pomoć, nego je željela da ozdravi i njihovu dušu. Mogla je veoma lako u tim slučajevima, kao i u drugim već spomenutim, da ozdravi vid pobožne žene čim je zazvala njezinu pomoć i učinila zavjet. Ali je odlučila da učini dobro djelo iznad i poviše onoga što je tražila. Tako je radio i naš Spasitelj. On nikada nije ozdravio nečije tijelo, a da u isto vrijeme nije ozdravio i dušu.

Onima koji su ga molili da ih ozdravi u tijelu, on im je prije svega opraštao grijehe. »Ne boj se, sinko«, on bi im rekao. »Tvoji su ti grijesi oprošteni«.[1]

389. – Bio je također neki mladi čovjek imenom Giacomo, sin rimskog građanina Pietra di Niccolo. Teško je bio obolio od neke bolesti i bio stalno u krevetu za mnogo mjeseci. Nijedan lijek nije mu mogao pomoći tako da se našao pred samom smrti. Kad je svaka nada bila izgubljena da mu se život spasi, neka pobožna žena imenom Ceccola Carteria zavjetom ga je prikazala »bl. djevici Katarini«. Odmah nakon toga snaga mu se obnovila i počeo je da se oporavlja. U kratko vrijeme bio je potpuno zdrav.

Također neka žena iz Rima imenom Cilia di Pertuccio, bolesna, našla se blizu smrti. Svi doktori čije je recepte slijedila nisu imali nikakve nade u njezino ozdravljenje. Njezina je prognoza bila da se, po svemu što se moglo vidjeti, njezina smrt očito približavala. Ali pobožno se preporučila »svetoj djevici Katarini iz Sijene« i najednom je osjetila da joj se zdravlje poboljšava. Njezino se zdravlje od sada počelo popravljati i u kratko vrijeme bila je potpuno zdrava.

390. – Ponovo nalazimo neku pobožnu plemkinju gospođu Ivanu Ilperini, koja je bila veoma bliska prijateljica Katarine za njezina života.

Sada pak videći ta čudesa koja je Katarina izvodila, bila je više nego ikada uvjerena o njezinoj svetosti. Prema tome, kad god bi posjetila bolesnike, potakla bi ih da se pobožno uteku »svetoj djevici Katarini iz Sijene«. Na taj način postigla je mnoga ozdravljenja bolesnicima zaslugama Katarine.

Dogodilo se je da je neko dijete iste te Ivane, njezin vlastiti sinčić, hodao ili trčao neoprezno po popločanom krovu kuće. Najednom, upravo pred očima svoje majke, dijete je palo na glavu s krova ravno na zemlju.

Na prvi pogled pomislila je da će sigurno ostati mrtav ili da će biti hrom čitavi svoj život. Tada je zavapila: »Sveta Katarino iz Sijene, preporučujem ti svoga sina.« Divna li čuda! Iako je pao s veoma visoka krova i bez izgleda da mu majka pruži kakvu pomoć pri padu, bilo je posve jasno da će slijediti neizbježiva i nenadana smrt. Ipak je izbjegao svakoj pogibli posvema i bio posve zdrav i čil iza pada kao što je bio i prije pada. Videći to, majka brzo potrči do njega,

1) Mt 9, 2

ponizno i pobožno zahvali se Svevišnjemu i Katarini, njegovoj zaručnici. Od tada nije nikada prestala pričati svima o svetosti »djevice Katarine iz Sijene.«

391. – Opet nalazimo neku ženu imenom Buona di Giovanni, koja je zarađivala kruh radeći svojim rukama osobito kao pralja. Jednoga dana prala je rublje na obali Tibera i između ostalih stvari bio je jedan pokrivač za krevet napravljen od pamuka i svile, koji se obično zove jorgan – poplun. Ne pazeći dosta pomljivo dio toga popluna otplovio je niz rijeku. Taj je dio radi svoje težine povukao i drugi dio popluna za sobom i sve skupa otplovi niz rijeku, otrgnuvši se iz njezinih ruku. Vidjevši to i znajući dobro da nema novaca da kupi drugi poplun, a bila je veoma siromašna, nastojala je što je bolje mogla da se dočepa pokrivača. Nagnula se odveć iznad vode i dogodilo se je da je voda i nju zanijela i odvukla daleko od obale. Nikoga nije bilo blizu da joj dade ruku, nikoga osim dragoga Boga da je spasi. Tako zazvaši pomoć s neba došla su joj na pamet čudesa i znamenja koja su se razglasila po gradu o Katarini. Tako je nadodala u svojoj molitvi riječi: »O, sveta djevice Katarino, iz Sijene, pomozi mi u ovoj teškoj nesreći!« U jedan čas, bez ikakva zakašnjenja, Katarina je bila uza nju da joj pomogne. Osjetila je kao da je netko izvukao iz vode i nju i pokrivač i sve ostalo postavio ponovno na obalu rijeke upravo kao da je voda prestala da teče. Tako bez ičije pomoći od ljudske ruke došla je sretno na kraj. Kad je vidjela kako je spašena i što se sve moglo dogoditi, ostala je sva zapanjena. Nije mogla predočiti kako se je mogla spasiti. Ali jedna joj je stvar bila posve jasna i to je na sav glas priznala: Katarina je došla u pomoć i čudom je spasila.

Sve se je to dogodilo prije moga dolaska u Rim. Također je još mnogo drugih čudesa svemogući Bog izveo u potvrdu svetosti svoje zaručnice. Došao sam upravo na scenu svih tih događaja sa teškim teretom na svojim leđima, da služim kao novoizabrani Učitelj Reda Braće propovjednika.

Istom tada sam saslušao sve te događaje, koji su se zbili kako je gore navedeno. O svemu tome obavjestili su me moja Braća i Sestre kao i sinovi i kćeri u Kristu Katarine. Dogodio se također i jedan čudesan znak iza mog dolaska u Rim, čemu sam osobno bio svjedokom. Moram to pod svaku cijenu uvrstiti u ovaj opis.

392. – Kako sam se sada nastanio u Rimu, prenio sam tijelo Katarine na drugo pogrebno mjesto upravo na onaj dan koji je ona sama prorekla mnogo godina prije. (To ću razjasniti malo kasnije.) Bio sam bolestan upravo u to vrijeme, a brinuo se za me liječnik koji je stanovao blizu našega samostana, moj osobni prijatelj. Zvao se Giacomo di Santa Maria Rotonda. Jednog dana došao je do mene da me pregleda i tada mi je spomenuo nekog mladog čovjeka u gradu imenom Nikola, skraćeno Cola. Bio je to sin jednoga od gradskih upravitelja. Zvao se Cincio Tancacini. Cola je bio posinak Cicia. Bio je veoma ozbiljno bolestan u grlu zbog angine. Taj doktor koji mi je o tome govorio nije mogao doći do bilo kakva lijeka da pomogne tom mladom čovjeku. Potpuno je izgubio svaku nadu u njegovo ozdravljenje.

To su također i drugi iskusni ljudi potvrdili o čemu sam bio odmah obaviješten, da se bolesnik nalazi na kraju života i da se smrt može očekivati svakog časa.

Kad je pak Aleksija, drugarica Katarine, koju sam spomenuo već mnogo puta, čula te vijesti, sjetila se da je Cincio očuh bolesna mladića, i da su svi članovi njegove obitelj bili dragi i pobožni prijatelji Katarine, odmah smjesta potrči do bolesnika, noseći sa sobom zub Katarine što ga je zadržala za sebe kao veliko blago. Našla je mladog čovjeka u smrtnoj borbi, grlo mu je bilo potpuno zatvoreno ranom koja je oticala i gotovo ga davila. Dodirnula je njegovo grlo zubom Katarine. Najednom se čuo jaki glas kao da se je kamen odvalio i rana se otvorila. Bolesnik podigne glavu i počne da izbacuje svu pokvarenu materiju kroz usta, a bilo je toga upravo velika količina. I bolesnik je bio učas potpuno zdrav. Zahvali Bogu i Katarini čiji ga je zub ozdravio ovoga puta i spasio od zuba smrti.

To je bilo veliko čudo u očima sviju, ali napose u očima liječnika, koji su bolje znali od sviju ostalih da je prema samoj naravi te bolesti i stanja u kojem se bolesnik nalazio smrt bila neizbježiva. Nikola ili Cola pričao je o tome svima naokolo.

Dogodilo se nešto slično dok sam propovijedao narodu spominjući čudesa koja je Gospodin izveo preko Katarine, svoje zaručnice. Kad sam upravo počeo spominjati i ovaj slučaj o ozdravljenju, Cola se ustao između naroda i zavikao: »Da, Gospodine, to je istina što kažete. Ja sam taj čovjek na kojem je ta sveta djevica učinila čudo.«

393. – Morali bismo nadodati još mnoga druga čudesa tim gore navedenim. Ta nisu zabilježena, ali u stvari dogodila su se. To pokazuju i vidljivi znakovi, tj. zavjetni darovi sa znakovima čudesa što se sada nalaze na grobu Katarine. Ljudi su donosili neprestano te zavjetne darove iza mog povratka u Rim. Ali neodoljiva pohlepa, da ne rečem prava zloća nekih lupeža, nije dopustila da ti zavjetni znakovi dugo tu ostanu. Da li su ti lopovi bili iz Rima ili su došli izvana, ne znam. Ali sigurno Rim je pun takvih lupeža. Nažalost svi ti zavjetni znakovi su malo po malo nestali. Zaslužena kazna ih je već sigurno stigla za ta njihova zlodjela. Ako ne, onda će naskoro dobiti plaću za ta svoja nedjela.

Što se tiče mene mogu slobodno reći pred Bogom i pred ljudima, svim vjernim pukom, da sam ja sam za to kriv. Mnogo je ljudi, muževa i žena, dolazilo do mene i pričali mi divne milosti koje su primali preko zasluga Katarine. Ali radi svoje nemarnosti, radije negoli bilo kojeg drugog razloga, dopustio sam da se svi ti događaji zaborave. Nisam bio dovoljno marljiv da ih sve saberem i zabilježim u knjigu. Ipak sam se jednom zgodom poslužio službom tajnika, osobito radi tih događaja da ih napiše. Ali ni taj nije bio dovoljno marljiv da ih sve sastavi i zabilježi.

Ipak ima jedna stvar koja mi upravo pada na pamet i koju moram ovdje spomenuti i tako nekako popraviti svoju pogrešku.

394. – Evo o čemu se radi. Jednom zgodom kraljica Ivana koja je u to vrijeme vladala Napuljem, poslala je veliku oružanu vojsku sa Rinaldom Orsini protiv Rima. Njihova je namjera bila da zarobe ili potjeraju Vrhovnog prvosvećenika, papu Urbana VI. ili čak da ga i ubiju, što bi bilo još strašnije. Rimljani su se hrabro i uspješno borili za svog Prvosvećenika. Ipak veliki broj boraca, napose onih nižega reda, pali su u ruke neprijatelja. Neke su od njih pobjednici privezali uz stabla i tu ostavili da se duže muče i umru. Druge su poveli sa sobom u svoje šatore i bacili ih u okove kao taoce. Neki pak koji su se oslobodili opisali su mi sve to što se dogodilo. Svi ti, bez iznimke, koji su zazavali Katarinu u pomoć bili su čudom oslobođeni od veriga bez ikakve pomoći od bilo koje ruke, osim one Gospodinove. Tako su došli u Rim spašeni i zdravi. Jedan mi je od njih rekao da se istog onog časa kad je zazvao Katarinu u pomoć, bez ikakva zakašnjenja, našao slobodan od veriga kojim ga je neprijatelj bio privezao uz stablo. Neprestano je zazivao

Katarinu i tako sretno došao u Rim, a da se nije s nikim na putu sastao koji mu je mogao naškoditi bilo na koji način.

Sve mi je to ispričao s osobitim žarom svoje pobožnosti. Nadodao je također da su i svi drugi dobili istu milost »zaslugama svete djevice Katarine.«

Također još se sjećam da sam dobio izvještaje od mnogih drugih o pojedinim milostima poput ovih kao i drugih nebeskih darova.

Ali me moje pamćenje pomalo ostavlja radi moje poodmakle dobi i tako ne mogu da se sjetim svih ostalih pojedinih slučajeva.

A sada molim čitatelja ove knjige da ne odlaže čitanje zbog oduljivanja ili zbog slabog stila. Radije da bere cvijeće i plodove za svoj duhovni napredak.

S tim u vidu rado bih mu savjetovao dok ovo čita da izbjegava kao kugu bilo kakve kritike cinikâ i klevetnika.

Što se tiče samoga djela mogao bih slobodno ovdje završiti, kad ne bih morao još nešto reći i o strpljivosti Katarine. Vojujuća Crkva smatra strpljivost u svojim svecima više negoli sama čudesa. Tako kaže sv. Grgur, koji je više cijenio strpljivost negoli znamenja i čudesa. Zato ću o tome rado nešto reći u posebnom poglavlju, uz pomoć Katarine i s dopuštenjem njezina vječnog Zaručnika, koji s Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje u sve vijeke vjekova. Amen.

ŠESTO POGLAVLJE

KATARININA STRPLJIVOST – EPILOG

395. – Sama Iskonska Istina, koja je za naše spasenje uzela našu ljudsku narav, rekla je: da oni koji u čistom i savršenom srcu drže riječi, donose plod u ustrajnosti.«

Kao što sam upravo spomenuo u zadnjem poglavlju, sv. Grgur kaže u svojim Dijalozima: »Smatram krepost strpljivosti višom vrijednošću negoli sama znamenja i čudesa.«[1]

Nadalje, sv. Jakov Apostol kaže u svojoj Poslanici da je »ustrpljivost savršeno djelo.«[2] Ne zato kao da je ustrpljivost u samoj sebi najplemenitija krepost ili da je kraljica ostalih kreposti, nego zato što je uvijek stalna pratilica one kreposti koja je kao što kaže jedan drugi apostol Pavao[3] najveća od svju drugih, te nikada ne umire i nikada ne prestaje djelovati. A ta krepost je ljubav bez koje nijedna druga krepost nema vrijednosti za nas. To je krepost o kojoj govori sv. Pavao da je »ljubav strpljiva i blaga, da nije zavidna, da nije osjetljiva i da ne traži svoju korist.«[4]

Zbog toga se sveta majka Crkva, kada ispituje živote svetih osoba koje se predlažu da budu proglašene svetima, ne osvrće u prvom redu na čudesa koja su možda učinile dotične osobe.

Dva su razloga tome. Prije svega mnogi zli ljudi činili su i još danas čine znakove koji izgledaju kao da su prava čudesa, premda uistinu to nisu. Na primjer, Faraonovi čarobnjaci. Slično je činio i Magus. Takve će znakove izvoditi i Antikrist i njegovi sljedbenici kad dođe. Na drugom mjestu pak, uvijek su se našli neki koji su zaista činili čudesa i činili su ih uz Božju pomoć. Ali su na koncu bili odbačeni. Kao na primjer Juda i oni o kojima govori Evanđelje da će na

1) Sv. Grgur, Dijalozi, 1.1.C.12
2) Jak 1, 4
3) 1 Kor 13, 13
4) Kor 13, 4–5

Dan Suda reći Gospodinu: »Zar nismo u tvoje ime činili znamenja?« Takvima će onda Gospodin odgovoriti: »Odlazite od mene, vi prokleti!«[1]

To dovoljno pokazuje da učeni ljudi moraju dovoljno istraživati razna znamenja i čudesa, jer čudesa po sebi ne dostaju da uvjere vojujuću Crkvu da je osoba koja je činila čudesa primljena ili da je određena za vječno blaženstvo.

Doduše, ta znamenja davaju snažnu i odlučujuću riječ u prilog svetosti dotične osobe osobito ako su se ta čuda dogodila iza smrti te osobe. Ipak ni tada ne davaju potpunu sigurnost. Ako pak te osobe, na čijim se grobovima događaju čuda, nisu uistinu sveci, moguće je da se ta čuda događaju zbog toga što Bog hoće da nagradi vjeru onih koji vjeruju da su te osobe svete; ne zapravo radi tih svetaca nego radi svog samog Imena, tako da oni koji vjeruju u Boga ne budu razočarani u svojim nadama.

396. – Sveta Majka Crkva stoga, vođena Duhom Svetim, kad želi postići takvu sigurnost, ukoliko je to moguće ovdje na zemlji, što se tiče zasluga svetoga naroda, ispituje živote kako su živjeli; u jednu riječ, ispituje njihova djela koja su izveli za vrijeme svoga života. Krist, Zaručnik Crkve, poučio je svoju Crkvu da tako postupa kad je rekao: »Po plodovima njihovim poznat ćete ih«. To znači po onome kako su djelovali. Naš Spasitelj nadodaje na istom mjestu: »Slabo stablo ne može dati dobar plod, niti dobro stablo može dati slabi plod.«[2] Ta djela ovdje u našem pitanju su djela ljubavi, tj. djela ljubavi prema Bogu i prema svome bližnjemu. O ovima – kako svjedoči naš Spasitelj – ovise sav Zakon i Proroci.

Sada pak ta djela u jednu ruku mila su Bogu, a u drugu ruku mrska su đavlu. Đavao stoga nastoji da na svaki mogući način spriječi djela milosrđa. A da bi to postigao, đavao radi direktno sam ili preko svijeta, tj. preko ljudi ovoga svijeta.

Kao posljedica svega toga proizlazi da je jedna stvar uvijek potrebna svetim ljudima, ako hoće da ustraju čineći dobro; stvar bez koje ne bi mogli nikada postići krunu. A to je: ustrpljivost, krepost po kojoj, usprkos svih progonstava, oni ustraju u pravoj ljubavi Božjoj i u ljubavi prema svom bližnjemu.

1) Luk 13, 27
2) Mt 7, 16; 7, 18

To je razlog zašto je naš Spasitelj običavao reči: »U svojoj ustrpljivosti spasit ćete duše svoje.«[1]

Apostol stavlja ovu krepost kao prvi uvjet ljubavi. »Ljubav je – kaže on – strpljiva.«[2]

To je dakle uzrok – kao što sam već rekao – kad je slučaj da nekoga proglasimo svetim da je ispitivanje njegovih djela od veće važnosti negoli istraživanje znamenja. Između njihovih djela ona dolaze na prvo mjesto od svih drugih koja pokazuju njihovu strpljivost. Ta naime djela daju najbolji dokaz njihove ljubavi i svetosti.

397. – A sada pak dvije riječi o mojoj namjeri i cilju. Sve što je napisano u ovoj knjizi, napisao sam ili diktirao s namjerom da upoznam svetu katoličku Crkvu i njezine poglavare o svetosti Katarine.

Prema tome, imajući pred očima metodu i način kako Crkva postupa u ovim pitanjima – kao što sam upravo spomenuo – mislim da je vrijedno svake pohvale da spomenem u ovom zadnjem poglavlju strpljivost Katarine i da tako odstranim svaku sumnju gledom njezine svetosti.

Nadam se da ću uz pomoć Božju pokazati ovdje da je svaka dob njezina života bila prožeta strpljivošću. Prema tome njezino vježbanje u ovoj kreposti je resumé, sažetak, svega što sam ovdje napisao o čitavu njezinu životu, ukoliko sam mogao u tom da uspijem uz pomoć Gospodinovu.

Ovaj sažetak je sastavljen u prvom redu za one koji se lako uznemire. Takvi, naime, osjećaju da im je jedan sat duži od čitava dana kad je riječ o pobožnim stvarima; naprotiv, kad čitaju basne i ugodne priče jedan dan im se čini kraći negoli jedan sat.

Zato nastojim da ovaj opis Katarinine strpljivosti prikažem što kraćim. Tako se moram strogo držati svoga nacrta da na taj način izbjegnem svakom odugovlačenju i osiguram im što kraći opis.

398. – Svatko tko je upoznat s ključnim pojmovima kreposti dobro zna da strpljivost igra veliku ulogu u onome što se protivi dobrobiti pojedinca pod nečijom auktoritetom. Samo ime to pokazuje. Strpljivost dolazi od glagola trpjeti, a to se očito vidi u latinskom jeziku: patientia od glagola pati, što znači trpjeti.

1) Luk 21, 19
2) 1 Kor 13, 4

Stvari koje se protive dobrobiti čovjeka mogu se podijeliti u dva reda prema naravi samoga čovjeka. Tako neke se protive dobrobiti čovjekove duše, a neke opet dobrobiti njegova tijela.

Pokazati strpljivost u stvarima koje se protive dobrobiti duše nije krepost nego mana. Tu manu žigoše apostol u svojoj poslanici Korinćanima. Služeći se retoričkom figurom ironijom, piše: Vi ste rado strpljivi sa budalama, dok ste sami veoma mudri.«[1]

Strpljivost se susreće najviše u stvarima koje se protive dobrobiti tijela. Ovdje uzimljemo tijelo u smislu svih onih stvari koje se odnose na fizičko tijelo u ovom životu, prema tome da li se to tiče potreba tjelesnih ili da se unaprijedi dobro duše. Ali ovo ćemo objasniti bolje malo niže.

Što se pak tiče dobara koje čovjek može uživati u ovom životu filozofi ih dijele u tri grupe: dobra koja su ugodna, dobra koja su korisna i dobra koja su časna; za razumna čovjeka, naravno.

Kad neki čovjek oskudijeva bilo to stalno ili privremeno bilo u kojem od ovih dobara jasno je da mu se tada pruža prigoda da se vježba u kreposti strpljivosti. Ugodna dobra jesu: tjelesni život, dobro zdravlje, ugodan osjećaj u hrani i odijevanju kao i u drugim stvarima koje ugađaju osjetilima uključujući tu i seksualne užitke.

Korisna dobra su: bogatstva što uključuje mnoštvo raznih stvari kao: kuće, posjede u zemlji, novac, stoku, dragulje kao i sve ostalo što uključuje posjedovanje tih stvari, na pr. mnoštvo rodbine i namještenika; u jednu riječ sve što pridonosi ugodnom životu u vremenitim prilikama.

Časna dobra su: ona koja čine čovjeka uistinu časnim u očima drugih kao dobar glas, priznanje, kreposno prijateljstvo, časna stremljenja i sve ostalo što pridonosi kreposnom životu.

Neka dobra od gore spomenutih moralno su gotovo nedozvoljena. Takva se moraju izbjegavati. Druga su po svojoj naravi zapreka u potpunom vježbanju u krepostima. Ta se moraju oprezno upotrebljavat ili ih potpuno izbjegavati.

Druga su zakonita, neka pak i potrebna za ljudski život. Ako se nađemo bez takvih, onda moramo podnositi ustrpljivo njihov manjak.

Sve će nam ovo postati puno jasnijim kako budemo išli naprijed opisujući djela Katarine pojedinačno prema planu što smo ga zacrtali.

1) 2 Kor 11, 13

398.A – Idimo sada natrag gdje sam započeo raditi, tj. ukratko prikazati uz Božju pomoć sve što se odnosi na strpljivost Katarine.

Zapamti, čitatelju, da je ona dobro znala da joj strpljivost od same sebe ništa neće moći koristiti, ako prije ne otkloni sve što se protivi Božjem zakonu, napose nedozvoljene seksualne užitke.

Prema tome prije nego je dosegla dob u kojoj se ti osjećaji počnu razvijati, u toj dobi ona ih je mudro i odlučno svladala nadahnućem i uz pomoć nezaboravne vizije koja joj je bila poklonjena kad je bila u šestoj godini svoga života. U toj dobi vidjela je našega Gospodina svojim tjelesnim očima. Zaogrnut pontifikalnim plaštem i noseći papinsku krunu sjedio je na prijestolju u sjajnoj dvorani, u zraku, iznad crkve sv. Ivana Evanđeliste. Upirući svoje oči blago na nju podigao je svoju desnu ruku da je blagoslovi i tako je ispunio njezinu dušu savršenom ljubavlju prema Sebi da je od toga časa, iako dijete po svojim godinama, odstranila sve što je djetinjskoga i predala se molitvi i pokori. Brzo se je razvijala i odrasla na tom putu svog života tako da je godinu kasnije, u svojoj sedmoj godini, položila zavjet vječne čistoće, u prisustvu Blažene Djevice Marije (tj. pred slikom naše Gospe). Pripremala se je pak za taj čin zrelim razmišljanjem i dugotrajnom molitvom. Sve sam to potanko opisao u prvoj knjizi Života, u drugom i trećem poglavlju.

399. – Ipak je to dijete znalo da bi bilo od velike koristi, a možda i potrebno, da se uzdržava u jelu i piću i da se vježba u postu od jela i pića, kako bi očuvala svoje djevičanstvo.

Ona se poslužila tom vježbom kao početkom već u ranoj svojoj dobi. Kasnije u svojoj zreloj dobi pohvalno i divno dovela je tu vježbu postepeno sve do najvećeg stupnja savršenosti. Ali već kao dijete počela je da se odriče svake upotrebe mesa. O tome sam govorio nadugo kako se u tome vježbala u to doba, i to u šestom poglavlju Prve Knjige. A kad je narasla i dosegla zrelost svoje dobi potpuno se odrekla svake upotrebe mesa. Pila je vino tako razrijeđeno s vodom da je u sebi imalo jedva ikakav okus vina.

U petnaestoj godini odrekla se je vina potpuno. Također odrekla se je bilo kakva kuhana jela i zadovoljavala se samo kruhom i sirovim povrćem. To je bila njezina skromna hrana sve dok nije Svevišnji Gospodin odredio za nju drugi način života, naime potpuno odricanje bilo kakve hrane. A

to se dogodilo, ako se ne varam, u njezinoj dvadeset i petoj ili u dvadeset i šestoj godini njezina života. O tome sam izvijestio u petom poglavlju Druge Knjige, gdje sam se bavio razlozima, načinom i pojedinostima tog njezina načina života. Tu sam, nadam se, dovoljno odgovorio na optužbe i prigovore onih koji su napadali taj postupak njezina života.

400. – Te vježbe u čistoći i postu u kojima se vježbala da izbjegne svim nedozvoljenim užicima kao i svim ostalim tjelesnim užicima bile su kao neki preludij onoga što je imalo slijediti.

Spomenuvši te vježbe došao sam sada na pojedinosti njezina vježbanja u strpljivosti. Trpjela je tjelesne bolesti i izložila se više nego jednom opasnosti nagle smrti. Ali ovdje, dragi čitatelju, moraš znati da je velikim dijelom njezina strpljivost igrala vodeću ulogu da ustraje u odricanju tih čednih dobara o kojima je govor.

Trpjeti neku bolest ili neku opasnost po svoj život bila je za nju velika radost. Odricanje pak tih čednih dobara koje je poduzimala prouzrokovalo joj je teške patnje.

Ni jedan član njezine obitelji ili njezine bliže rodbine nije izostao, a da joj nije zadavao neka odricanja već od njezina djevojaštva pa sve do njezine smrti.

Prva se u tome pokazala njezina majka, a za njom i ostala njezina braća. Kad su na početku njezine djevojačke dobi nastojali da je udadu, uskratili su joj koliko su više mogla svako čedno dobro. Istjerali su je iz svoje sobice, prikovali su je uz kuhinju i smeće tako da mogu biti sigurni da više neće moći niti moliti niti razmatrati niti na bilo koji način posvetiti se kontemplaciji ili razmatranju. S kakvom strpljivošću i s kakvim je veseljem podnosila to progonstvo, opisao sam opširno u četvrtom poglavlju Prve Knjige.

Nepokolebiva u odluci svoga djevičanstva, sa srcem i prisutnošću koja je odavala čisto veselje, divota je bila gledati kako se je na sjajan način i s kolikom krepošću podložila svim progonstvima.

Daleko od toga da napusti ili čak da umanji poslove vježbajući se u neprekidnoj molitvi, neprestano je povećavala svoj žar sve do konca kad se je pokazala kao pobjednica nad svojim progoniteljima kao i njihovom proganjanju. Sve sam to donio u tom istom poglavlju.

Ali i kasnije kad je *stari neprijatelj* htio da je spriječi u vježbanju pokorničkog života, da se odreče spavanja ili da ne spava na tvrdoj dasci, poticao je njezinu majku Lapu protiv nje.

Diviti se je kako je Katarinina neslomljiva strpljivost i divna razboritost uspjela da umiri bijes svoje majke i da ustraje u svojim vježbama mrtvenja o čemu sam dovoljno pisao u šestom poglavlju Prve Knjige.

401. – Nije mala stvar u životu Katarine spominjati iznad svih tih stvari još sve ostale smetnje đavla, da je liši časnih dobara neprestane molitve, mrtvenja svoga tijela i djela milosrđa prema svome bližnjemu.

Dozvolite mi da ipak spomenem neke osobite slučajeve u njezinu životu, koje sam već opisao. Ti slučajevi pokazuju kako je stari neprijatelj nastojao na svaki način da omete sjedinjenje Katarine sa svojim vjernim Zaručnikom.

Najprije je pokušao da ga se posve odreče, zatim da se udaleči od njega i napokon da barem umanji njezino potpuno sjedinjenje s Njime ili barem da zaustavi to sjedinjenje.

Kad je pak nastojao da se odreče svog sjedinjenja s Kristom, ona ga je nadvladala nepobjedivim žarom. Kad je nastojao da je odbije od Njega, pretekla ga je svojom razboritošću. Kad je nastojao da umanji njezinu bliskost sjedinjenja s njime, odbila ga je svojom nesavladivom i ustrajnom strpljivošću.

U pogledu đavolskih nastojanja da je prisili da se odreče svoje odluke da nikoga drugoga ne uzme za zaručnika osim samoga Krista, moramo se sjetiti ovih prizora: neprijatelj je to najprije pokušao preko njezine sestre, što je Gospodin dozvolio radi većeg dobra dopustivši da popusti ispraznosti poljepšavanja svoje kose i svoje vanjštine, kako sam to dovoljno spomenuo u četvrtom poglavlju Prve Knjige. Po drugi put neprijatelj je to pokušao preko njezine braće i majke kad su radili na tom da je udaju, kako sam to opisao u istom poglavlju. Napokon po treći put je sâm pokušao da to postigne izravno sam napadajući je drskim napastima i vidljivim opsjenama.

Nedavno sam saznao preko bilježaka koje su njezini tajnici ostavili i koji su pisali njezina pisma, da su se ova zadnja napastovanja zbila prije nego je dobila redovnički habit; događaj koji sam opisao u sedmom poglavlju Prve Knjige.

402. – Dogodilo se jednom zgodom dok je Katarina molila pred Raspelom da je *stari neprijatelj* došao do nje noseći svilenu haljinu u ruci i pričinjao se kao da je hoće obući u nju. Iako je prezrela njegovu ponudu prekrižila se obrativši

se prema Raspelu i zatražila od njega jakost. Ipak đavao otišavši ostavio je u njoj veoma dražestan osjećaj ljepote da se iskaže u toj lijepoj haljini, tako da je njezina duša bila uznemirena sve do dna. Ali podsjetivši samu sebe na zavjet djevičanstva rekla je svome Zaručniku: »Predragi moj Zaručniče, dobro znaš da nisam nikada željela drugog Zaručnika osim tebe jedinoga. Pomozi mi da nadvladam ove napasti u tvom imenu! Ne pitam te da me oslobodiš od napasti nego te molim da mi u svom milosrđu dadeš milost da ih nadvladam.«

Kad je završila te riječi, Kraljica, Djevica Majka Božja, ukazala joj se. Izgledala je kao da vuče iz boka svoga raspetog Sina prekrasnu haljinu koju je tada ukrasila s blistavim i sjajnim draguljima. Tada je obukla Katarinu u tu haljinu i rekla joj: »Znaj za sigurno, moja kćeri, da ova haljina koja ti dolazi iz boka moga Sina nadvisuje sve ostale svojom elegancijom i ljepotom.«

U jedan čas napasti je nestalo i Katarina je bila puna utjehe. Na taj je način nadjačala trostruki napad uperen protiv nje, da je prisili napustiti posvema svoju svetu odluku.

403. – Što se pak tiče samih đavolskih pokušaja da napusti svoju odluku, pobijedila ih je sve – kako sam već rekao – svojom razboritošću. Najprije kad ju je sama njezina majka nastojala odvratiti od vježaba u mrtvenju, Katarina je imala toliko mudrosti da je majku umirila i u isto vrijeme nastavila bez ikakva umanjivanja sa svojom pokorom. . . Drugo, kad je sam njezin ispovjednik i ostali savjetnici, muževi i žene, nastojali na svoj krivi način da je sklone uzimati hranu, ona je to veoma obazrivo odbila kao što sam to naveo u petom poglavlju Druge Knjige. Treće, kad su joj njezini starješine i drugi priječili da ide kako joj je Božansko nadahnuće naredilo; ili kad su joj zabranjivali da učini što joj je naš Gospodin naredio učiniti: ona je na mudar i neočekivan način uspjela da joj te zabrane izmijene te na koncu uvijek uspjela da savršeno ispuni dužnost iz poslušnosti prema Bogu.

U vezi s takvim slučajevima veoma dobro znam kako je morala toliko trpjeti tako teške nepravde, čak i od onih koji su je morali braniti tako da mi je danas veoma teško to sve opisati. Ipak ne smatram da je razborito ići u pojedinosti gledom toga. Ali dobro znam da je u svim tim slučajevima postigla potpunu pobjedu sa hrabrom ustrpljivošću i svojim mudrim ponašanjem.

404. – Tada je *stari neprijatelj*, videći da nema uspjeha u tome da Katarina promijeni svoju odluku ili da je odvrati od toga, pokušao da je zaustavi da tu svoju odluku izvrši barem privremeno. To je pokušao on sam osobno i preko drugih osoba koje ću spomenuti prema potrebi.

Najprije je to pokušao postići preko njezine majke kad je povela Katarinu u vruće kupke s namjerom da se odreče svojih mrtvenja i drugih strogosti, barem za neko vrijeme. Ali je Katarina znala kako da se i tu snađe i još pojača svoje pokorničke vježbe koje nije mogla imati u svojoj sobici. Podnosila je strpljivo najvruće vodene izvore – kako sam to spomenuo u sedmom poglavlju Prve Knjige – Uvjeren sam da se je tu dogodilo čudo, inače bi bila tragično nastradala od opeklina ili teško ozlijeđena. Zatim se sotona služio nerazboritim starješinama i priorama, koje nisu ništa shvaćale.

Zaustavljali su je da ne ide na ispovijed što je vruće željela. Priječile su je u molitvi za kojom je gorjela gorućom željom kao i u ostalim vježbama spojenim s molitvom, kojima se bila tako često posvetila. Te osobe su bile bez duha Božjega i nisu razumjele ništa od svega toga. Tumarujući u tami nalazile su pogreške u svjetlosti; živeći duboko dolje u dolini nastojale su da otkriju vrhunce gora. Sve sam to, dobro se sjećam, opisao nadugo u petom poglavlju Druge Knjige.

Ipak da bih jasnije naglasio njezinu strpljivost odlučio sam da se ovdje pozabavim što više sa pojedinostima koje nisam spomenuo na drugom mjestu.

Bez sumnje opis ovih pojedinosti zasramit će neke redovničke osobe. Ali bolje je da ih se javno objavi. Inače neki darovi Duha Svetoga Katarini ne bi došli do svog punog izražaja. Neka zato čitatelj nauči prema onome što slijedi i strah i ljubav. Strah kad vidi kakve su greške počinili ti oskvrnitelji. Ljubav, kad upozna nepokolebivu ustrajnost Katarinine strpljivosti.

Neka ga strah čuva daleko od zla, a ljubav neka ga potakne da čini dobro i da bude ustrajan u strpljivosti.

405. – Treba da znadeš, dragi čitatelju, prije nego sam upoznao Katarinu da je teškom mukom javno mogla vršiti bilo koji pobožan čin. Bila je stalno na nišanu ocrnjivanja, sprečavanja i proganjanja. To je najviše trpjela od onih osoba koje su je s pravom morale najviše hrabriti i podupirati njezine napore u tom pravcu. Neka te ni najmanje ne izne-

nadi ta stvar. Kao što sam već spomenuo u petom poglavlju Druge Knjige, da duhovne osobe, ako nisu potpuno umrle svome sebeljublju, postaju opasnije u svojoj zavisti više negoli ikakva svjetovna osoba. Kao primjer toga sjećam se slučaja što sam ga već spomenuo na drugom mjestu, kako su redovnici sv. Pahomiju zaprijetili, da će svi izići iz samostana, ako ne istjera Makarija iz njihove zajednice. Makarije je, naime, bio redovnik izvanrednog posta i ti redovnici nisu bili kadri da ga nasljeduju.

Ista se stvar opetovala i ovdje. Sestre Pokore sv. Dominika vidjele su da ih ova djevojčica nadvisuje strogošću svoga života, ozbiljnošću svoga ponašanja, i pobožnošću u molitvi i kontemplaciji.

Kao posljedica toga, *stari neprijatelj,* sijač svake zavisti, ušao je u neke od njih. Poput farizeja počele su javno i iza leđa da pronalaze pogreške u onome što je ona činila. Drsko su tražile i od ostalih sestara kao i od starješina Reda da je ukore. A kad je bilo pitanje takvih djela koja su zaista nosila pečat velikog savršenstva Katarinine svetosti, i to jasno pokazivala da nitko nije mogao zanijekati njihovu istinitost, onda su govorile poput farizeja da ona izvodi te znakove »po Beelzebubu, poglavici đavola«.

Nadalje, te žene, istinske Evine kćeri, zavele su i Adama i povukle ga za sobom u istu pogrešku. Taj »Adam« bile su Starješine i Oci Braće propovjednika koji su odbili da se slože s Katarinom i da joj daju svetu pričest, pa čak i ispovijed ili ispovjednika.

Sve je to rado podnijela bez ikakva mrmošenja kao da se to nje i ne tiče nego nekoga drugoga koji je morao da podnese sve te nepravde. Niti se ikada moglo čuti da je ogovarala ili se tužila na svoje protivnike. Naprotiv, smatrala je da sve to rade iz najboljih motiva i za spas njezine duše. Smatrala je sebe duboko obvezanom da se moli za njih. I molila se je za njih ne kao za svoje protivnike nego kao za svoje osobite dobročinitelje.

406. – Još više, kadgod su joj dopustili da primi svetu pričest tražili su da mora smjesta ustati od svojih molitava i napustiti crkvu. To je uistinu postalo za nju upravo nemoguće. Kad bi, naime, primila svetu pričest, njezin bi se žar tako povećao da bi pala u ekstazu i njezino tijelo bilo bi lišeno svojih osjetila. U takvu stanju ostala bi satima kao što sam to pokazao nadugo u drugom i zadnjem poglavlju Druge Knjige. Onda bi Oci, koje su te Sestre zavele, nekada

tako loše postupali s njome, kad bi je samo našli u tom stanju. Uzeli bi je na grubi način tako svu ukočenu i bez osjetila i bacili je izvan crkve kao neko smeće. Tu, pod žarkim podnevnim suncem njezini prijatelji plačući čuvali bi stražu uza nju dok se ne bi povratila svojim osjetilima. Rekli su mi da su je neki znali čak i udariti u svom bijesu dok bi tu ležala na putu, u ekstazi.

Nikada se nije potužila niti je ikada jedna riječ optužbe prošla preko njezinih ustiju za bilo koju nanesenu uvredu. Što više, nikada nije ništa o tome bilo kome spomenula osim da obrani ili ispriča te osobe koje su bile odgovorne za ta nedjela, kadgod bi njezini sljedbenici, muževi ili žene, govorili protiv njih.

407. – Ipak što je njezina strpljivost bila savršenija u podnašanju tih uvreda uperenih protiv nje, to se je više njezin Zaručnik, najpravedniji Sudac, srdio protiv tih osoba koje su je tako duboko ponizivale. Tim strožim kaznama ih je šibao. Kad sam se upoznao s njome, doznao sam za slijedeći slučaj i od njezina ispovjednika kao i od mnogih drugih osoba dostojnih svakog povjerenja.

Jednoga dana kada je Katarina bila u ekstazi kao što sam spomenuo, neka gospođa veoma neprijateljski raspoložena prema Katarini udarila ju je nogom. Kasnije kad se dotična gospođa povratila kući nenadno se je razboljela na smrt i umrla za par minuta bez sakramenata Crkve.

Također se je našao i neki pokvarenjak za kojega se može reći da bi bilo bolje da se nigda nije ni rodio. On je također udario Katarinu nogom. Osim toga, jednom zgodom ju je tako prezreno i grubo bacio s vratiju crkve. Kazna koja ga je stigla, bila je takva da je nije tako lako ni spomenuti.

Taj nesretni čovjek, koga sam dobro poznavao, pošao je tako daleko u svojoj mržnji prema Katarini da je jednom zgodom, kako su mi to javile neke osobe dostojne svakog povjerenja, namjeravao da ubije Katarinu. To pak nije mogao izvršiti, jer je nije našao na mjestu gdje ju je iščekivao. Katarina nije o tome ništa znala. Ali njezin Zaručnik kome ništa nije nepoznato nije ga ostavio bez zaslužene kazne.

Nekoliko dana kasnije taj je čovjek pošao nekamo i tako bez ikakva znaka izgubio pamet i postao neke vrste manijak, da ne rečem opsjednut od đavla. Dan i noć je vikao: »U pomoć! Za ljubav Božju! Ubojica me progoni da me uhvati i da me ubije!«

Slušajući ta njegova zapomaganja njegovi ukućani su ga uvjeravali da tu nema nikoga da se boji. Ali po njegovim riječima i po njegovom ponašanju vidjeli su da tu nema nikakve nade u ozdravljenje. Bio je potpuno izgubio pamet. Čuvali su ga jer su opazili po njegovim riječima i činima da bi mogao počiniti samoubojstvo.

Ukratko, par dana kasnije izgledalo je da mu se pamet povraća i tako su ga odsada manje čuvali. Noću je tajno napustio grad i tada poput Jude u nekom vrtu objesio se. Ali da se točnije izrazim, udavio se. Nije naime stavio konop dosta visoko nego je zavezao konop za samo stablo drveta i tako sjedeći na zemlji zavezao je drugi kraj konopa oko vrata i udavio se. To mi je rekla ista osoba koja je našla njegovo mrtvo tijelo i donijela ga natrag odakle je bio pobjegao. Nije bio pokopan na posvećenom grobištu niti mu je bio crkveni pogreb, kako je i zaslužio.

Neka čitatelj vidi iz ovih slučajeva kako je bila velika strpljivost Katarine i kako su njezina djela bila ugodna Svevišnjemu koji je tako strogo kaznio one koji su je vrijeđali.

408. – A sada kad smo vidjeli da je dobro ime i sveto prijateljstvo s pravom uključeno među ta čedna dobra o kojima ovdje govorim, moram onda još nadodati neke slučajeve gledom teških patnja koje je Katarina podnijela. To će nam zacijelo pomoći, ako istaknemo njezinu neusporedivu strpljivost . . . To bismo mogli radije nazvati njezinom odvažnošću i nadnaravnom ljubavlju, radije negoli njezinom strpljivošću, kao što sam to nadugo opisao u četvrtom poglavlju Druge Knjige.

Sveti crkveni Naučitelji jednoglasno tvrde da je dobar glas jedne djevice veoma važna stvar, a djevičanska čistoća jedan izvanredno osjetljivi cvijet. Ništa više ne vrijeđa te dvije kreposti koliko grijesi protiv njih. Ništa težega snositi negoli optužbe protiv svete čistoće. To je bio razlog između ostalog da je Gospodin htio da njegova majka, kraljica djevica, treba da ima navodno muža. Zbog istoga razloga, radi kojega je Krist sa križa povjerio istu djevicu Majku djevcu Ivanu.

Radi toga opetovat ću ovdje ukratko događaje koje sam već naveo u četvrtom poglavlju Druge Knjige. Prvi je slučaj upravo divan, drugi još divniji, a treći divniji negoli se to uopće može izraziti riječima.

409. – To nam poglavlje najprije kaže da je neka žena imenom Cecca ležala u bolnici bolesna od kuge. Ne samo

da nije imala nikakvih sredstava za život, nego nije imala uopće nikoga tko bi se brinuo za nju. Nitko, naime, nije htio da preuzme tu dužnost iz straha da se ne zarazi kugom. Ali Katarina, čim je čula za taj slučaj, rado je pošla da je vidi i odmah se ponudila da je njeguje osobno kao njezina služavka i još se pobrinula za sve što joj je bilo potrebno. Što je riječju obećala to je djelom izvršila, i to do savršenstva.

Dok je tako Katarina njegovala bolesnicu, a ova ponosna s blagoslovom koji je našla u Katarini, počela je da ogovara svoju dobročiniteljicu, ocrnjujući je i neprestano govoreći zlo o njoj.

Ali Katarina oboružana jakom strpljivošću nije se ustručavala ni najmanje da joj poslužuje; nije je napustila, nego je ustrajala da je njeguje. I onda kada se je njezina djevičanska ruka zarazila kugom nastavila je svejedno da je poslužuje; radije da se zarazi negoli da napusti službu što ju je pružala svojoj klevetnici. Brinula se za nju sve do kraja i napokon je pokopala svojim vlastitim rukama.

»Pravo čudo! te su djevičanske ruke bile izliječene i čiste od kuge. Ta je njezina ljubav uistinu bila strpljiva i blaga, koja ju je poučila da bude strpljiva uza sve to i da tako nadvlada svoju protivnicu.

410. – Na drugom mjestu u tom istom poglavlju govorili smo i o Palmerini. To je bila ona koja je nosila isti redovnički habit kao i sama Katarina, a imala je prema Katarini okrutnu i nepopustljivu mržnju. Nikada nije prestala da je progoni i ozloglasuje.

Ta se žena zbog svojih grijeha najprije razboljela u tijelu i došla konačno do vratiju same smrti ne samo tijela nego i duše. Niti bi bila izbjegla vječnom prokletstvu da nije bilo uspješne molitve one koju je ona tako strašno mrzila. Gospodin je tako divno izveo ovaj slučaj. U isto vrijeme srce je ove grješne žene otvrdnulo, jer joj je milost nedostajala, dok je srce Katarinino gorjelo ljubavlju koju je pokazivala prema grješnici. I što je više bila otvrdnuta u zloći to je Katarina bila žarča u ljubavi. Na koncu pobijedila je sveta i savršena ljubav, dok se je otvrdnulost od pomanjkanja ljubavi smekšala. Katarina je sa svojom žarkom i ustrajnom molitvom nadvladala svu okorjelost koju je stara Zmija prouzrokovala u Palmerini.

Tako je bila velika milost koja je ispunjala srce Katarine i pokazivala se u njezinim riječima da je spasila dušu Palme-

rine, dok je bila na putu u svoju vječnu propast. Ta služba Katarine bila je tako savršeno ugodna Spasitelju, da je On sam izričito izjavio da su upravo njezine molitve spasile dušu Palmerine.

Sve je to polučila savršena strpljivost koju je sama ljubav prouzrokovala u duši Katarine. Čitavi opis tog događaja nalazi se u četvrtom poglavlju Prve Knjige.

411. – U prvom od ta dva slučaja Katarina se pokazuje ustrpljivom i ujedno divnom. Ali u ovom trećem slučaju što sada slijedi ona se pokazuje strpljivom iznad svih granica i divnom iznad svake mjere.

Bila je u gradu Sijeni – kako je spomenuto u zadnjem dijelu četvrtog poglavlja Druge Knjige – neka stara žena koja je pripadala istoj redovničkoj zajednici poput Katarine. Prema običaju tog mjesta ta je žena imala ime uzeto prema muškom imenu, i tako su je zvali Andreja.

Ta je žena bolovala od raka na prsima, koji se je tako raširio po njezinom tijelu da je zarazio veliki dio tijela. Rana je bila tako odurna da nitko nije mogao prići blizu, a da nije morao prije zatvoriti svoj nos; tako je bio oduran smrad te rane. Zbog toga stvarno nije bilo moguće naći bilo koga koji bi je posluživao ili joj dao neku uslugu. Kad je Katarina čula za to, bez ikakva oklijevanja brzo se ponudila da će ona sama posluživati Andreju.

Bez ikakva straha od smrada i gnoja te rane nije niti pokušala da zatvori svoj nos. Naprotiv, s veseljem u svom srcu kao i na licu posvetila se je toj teškoj bolesnici od raka, posluživala je s najvećom njegom, otvarala ranu i povijala, čistila i otklanjala gnoj s rane i sve to radila bez ikakva znaka neugodnosti. I kad bi se sama njezina narav pobunila i zgražala na sve to, s najvećom žrtvom približila bi svoje lice na tu smrdeću materiju i prisilila bi samu sebe da podnosi sav taj smrad sve dok joj ne bi ponestao dah.

412. – Ali đavao je ušao u Andreju upravo kao što je prije ušao u Palmerinu. Malo pomalo od sumnjičenja o onoj koja ju je poput sluškinje njegovala, došla je da priča svako zlo protiv Katarine. Na kraju svega toga njezine su ludorije pošle tako daleko da je izmišljala lažne i besramne optužbe protiv dobra glasa Katarine. Čak ju je oblatila i pred samim Sestrama Pokore sv. Dominika navodeći da je ta čista djevica izgubila svoje djevičanstvo grijehom protiv čistoće.

Čuvši sve to, Katarina je bila duboko ranjena u svom srcu takvim bolom da je to nemoguće opisati.

Katarina pak odbijajući takve uvrede i istinski braneći svoju nevinost utekla se svome Zaručniku suzama i molitvama. Nije ipak uzmicala ni najmanje da od svega srca poslužuje bolesnicu. Naprotiv, sada joj je pokazivala još više pažnje i usluga negoli prije. I sa svojom nesavladivom strpljivošću nadvladala je svu njezinu zloću. Za nagradu za svoju strpljivost i kao znak svoje svetosti preobrazila se je pred samim očima svoje klevetnice koja ju je jasno vidjela obasjanu zrakama sjajne svjetlosti i vedrinom lica poput jednoga anđela.

Kao što je kasnije sama Andreja posvjedočila, to viđenje joj je donijelo izvanrednu utjehu i velikim darom Božjim upoznala je kako je bila pokvarena. Sa suzama u očima molila je Katarinu za oprost. Pozvala je sve pred kojima je ozloglašavala Katarinu i na sav glas izjavila pred svima da je prokleta hulja. Opisala im je sa suzama i uzdasima viziju koju je upravo imala i opovrgla je sve lažne optužbe koje je razglasila protiv Katarine. Izjavila je da je Katarina ne samo čista djevica nego izabrani cvijet svetosti u očima Božjim. O tome je sada uvjerena iznad svake sjenke sumnje.

Tako se dogodilo da je davao nastojeći da ocrni dobar glas Katarine, u svojoj zlobi njega povećao.

Sve je to sam Gospodin izveo služeći se strpljivošću Katarine kao sredstvom.

Glas se o tome proširio sve dalje i dalje tako da je konačno dopro i do Apostolske Stolice.

413. – Tu imamo još jednu stvar usko povezanu s ovim slučajem, koju nikako ne smijem mimoići, a da je ovdje ne spomenem. Jednog dana iza kako se je sve to dogodilo, Katarina je dvorila tu istu bolesnicu od raka. Dogodilo se je možda uplivom Neprijatelja ljudskog roda, upravo kad je otkrivala ranu raka, da ju je neugodna odvratnost rane nadvladala te joj se sav želudac potpuno preokrenuo. Na taj protest svoga vlastitog tijela Katarina se strašno okosila i rekla samoj sebi: »Živ bio Gospodin, moj Zaručnik, za čiju ljubav poslužujem ovu svoju sestru, ovaj gnoj koji ti se tako gadi primit ćeš sada u se!« Rekavši to opere ranu i sakupi sav taj gnoj u posudu kojom je ispirala ranu i tada sav taj smrdeći gnjoj rane popije.

Te iste noći ukaza joj se Gospodin i reče joj da je tim činom nadvisila sva ostala djela koja je ikada prije učinila. Tada joj reče: »Budući da si takvu silu nanijela sama sebi uzevši taj ogavni napitak iz ljubavi prema meni, dat ću ti

jedan divan napitak koji će te učiniti divotnom svim ljudima. Iza tih riječi učinilo joj se da Gospodin uzimlje njezinu glavu i postavlja njezina usta na ranu svoga boka govoreći joj: »Pij, moja kćeri! Pij sve do vrha od tog napitka koji ti dolazi iz moga boka; divan i ugodan napitak koji zasićuje ne samo tvoju dušu nego i tvoje tijelo koje si za moju ljubav tako herojski prezrela.«

Od toga vremena pak unaprijed više nije imala apetita za običnu hranu, niti je mogla više da probavlja bilo što. To nas ni najmanje ne začuđuje. Kad se je izvor života njoj približio tako blizu, pila je obilno iz toga izvora vodu života. Zadovoljivši se time nije joj bila potrebna druga hrana. Na taj je način započela i nastavila svoj izvanredan post koji sam nadugo opisao u petom poglavlju Druge Knjige i koji sam ovdje ukratko ponovio.

Sve je to bio plod njezine ustrpljivosti. Ljubav koja je prožimala čitavo njezino srce pozdravila je s radošću tu riječ Života u dobrom i plodnom tlu. Tako je ta riječ donijela plod u ustrpljenju: jedno tridesetrostruko, čudom što ga je izvela nad bolesnicom od gube Ceccom ili Franciskom; šezdeseterostruko, kad je Gospodin učinio čudo preko Katarine u Palmerini; i napokon trećim i zadnjim čudom koji sam upravo opisao u vezi s Andrejom i to stostruki plod. Da, i još, ako umijem reći, stostruki i još više.

414. – Sada pak iza kako sam spomenuo ova čudesa koja sam nadugo opisao u njezinom Životu, mislim da će biti korisno da spomenem barem ukratko neke stvari koje tu nisu uključene.

Čudna je to stvar, da tako moramo reći, a još čudnija da se je to zaista dogodilo: naime, da je bilo teško naći barem jednu osobu, mušku ili žensku, koja je živjela uz Katarinu, da se je okoristila njezinom naukom i primjerom. Naprotiv, bilo ih je koji su znali da joj naškode ili da joj prouzrokuju kakvu tešku patnju.

To je bilo djelo đavla. Služila se je svojom nježnom naravi kao sredstvom da sebe muči. Sama mi je priznala da su joj bile pune teže patnje koje su joj dolazile od osoba koje su joj bile bliže negoli od osoba izvana. Ali sve je to junački podnosila sa svojom hrabrom i stalno budnom strpljivošću.

Sjećam se veoma dobro da sam to već spomenuo, a sada to javno izjavljujem pred cijelom Crkvom Božjom, da mi je ta njezina strpljivost bila većim izvorom utjehe negoli bilo

koja druga stvar o kojoj sam čuo ili vidio kod nje u njezinu životu, čak više od njezinih divnih djela i neobičnih čudesa.

Bila je neoboriv stup, čvrsto usidrena Duhom Svetim u ljubavi na tako solidnom tlu, da se nije mijenjala čak niti toliko da izmijeni izraz svoga lica zbog neke oluje ili progonstva. To nas ne smije čuditi jer je bila sazidana na čvrstoj stijeni, kao što to kaže mudrac, »kao vječni temelji na čvrstoj stijeni tako su zapovijedi Božje u srcu svete žene«.[1] Bila je tako blisko sjedinjena u duši na vječnim temeljima sa samim Kristom, vrhovnom Stijenom, da se je čvrstó i nepokolebilo u svom srcu držala Božjih zapovijedi.

415. – Poznam vrlo dobro jednoga iz naših redova kojega je davao tako daleko zaveo da je često rigao protiv Katarine najgadnije klevete i najnepristojnije uvrede, čak i u prisutnosti njezinih drugarica. Ali ona je bila tako ustrpljiva da nije riječi izustila niti je pokazala ni najmanji znak nezadovoljstva ili negodovanja protiv njega. Još više, strogo je naredila svojim drugaricama, koje su ga slušale, da ne bi bilo što učinile da ga uvrijede ili razdraže. Zabranila je strogo da ne bi bilo tko od nas doznao riječju ili nekim znakom bilo nešto što su čule od njezina napadača.

Ali on je postao još gori radi njezine strpljivosti i pošao je tako daleko da je počeo krasti novac što ga je narod davao Katarini kao milostinju. Ipak ni tada nije ni najmanje popustila u svojoj ljubavi prema njemu. A kad su ušli u trag svim tim njegovim lopovštinama, čak ni tada nije dozvolila da bilo tko od nas učini neko zlo protiv njega. Sva njezina snaga ležala je u šutnji i strpljivosti. To je bilo njezino oružje pomoću kojeg je nadvladala svaki napad. Učila nas je riječju i primjerom da tako i mi nadvladamo svoje protivnike tim istim oružjem.

416. – Kad bih htio sada da iza svega ovoga opišem potanko njezinu strpljivost u tjelesnim patnjama, bojim se da ne bi ni pero ni moje pamćenje bilo kadro da sve to prikažu. Neprestano je patila, upravo neprekidno, od želučanih bolova o kojima sam govorio nadugo na početku šestoga poglavlja Druge Knjige. Tu sam spomenuo također i uzrok kako su se ti bolovi pojavili; naime, da spasi dušu svog oca Giacoma od čistilišnih muka.

Uz te bolove patila je još i od neprestane glavobolje. Nadalje, imala je izvanredne bolove u prsima koji je, kako

1) Sir 26, 24

mi je sama priznala, nisu napustili od dana kada joj je naš Spasitelj dozvolio da okusi patnje svoje presvete Muke. Taj sam slučaj već naveo u šestom poglavlju Druge Knjige. Ta patnja u prsima koja je bila stalno prisutna, postala je njezina najveća bol od svih ostalih tjelesnih muka.

Nadodajmo još tim strašnim bolovima i to da je često imala napade groznice. Nikada je niste mogli čuti ili vidjeti da se je ikada i najmanje potužila ili pokazala neugodnost na licu; čak niti za jedan minut. Naprotiv, primala je sve koji su dolazili k njoj i tješila ih sva sretna od sreće u licu. I kad god je neki slučaj tražio nešto više od lijepih riječi ili da se nešto poduzme ili spasi neka duša, sve patnje i boli koje je podnosila ne bi je mogle zaustaviti da ne ustane s bolesničkog kreveta i stavi se na rad kao da uopće ništa nije trpjela. O tome sam govorio u sedmom poglavlju Druge Knjige.

417. – Prelazeći sada na patnje koje je trpjela sa strane đavla osjećam da nije lako sve to opisati. U drugom poglavlju Druge Knjige već sam o tome nešto rekao, kako ju je đavao često znao baciti u vatru, ali bi ostala neozlijeđena. Tome su svjedoci osobe koje su dostojne svakog povjerenja, a bile su prisutne kod tih događaja.

Jednom drugom prigodom bio sam sam svjedokom. Upravo smo se vraćali u Sijenu i približavali se gradu. Katarina je sjedila na magarčiću. Nenadano ju je nešto oborilo sa živine i pala je glavom na zemlju, i to u jedan duboki jarak. Čim sam to vidio obratio sam se smjesta Blaženoj Djevici. U jedan čas vidio sam Katarinu na svojim nogama na tlu, svu veselu i kaže mi: »To je *malatasca* napravio« – tako je ona zvala đavola. Stavili smo je ponovno na živinče, ali nismo učinili što je riječ desetak koračaja kad ju je isti zloduh bacio u blato i tovarčića i nju; ali dogodilo se da je živinče ostalo iznad Katarine. A ona nasmijana kaže mi: »Magarčić upravo grije ranu na mojim leđima.« Na taj način narugala se neprijatelju, iako je to bio njezin najteži pad. A nije bila mala stvar izvući je iz blata i to još ispod živinčeta. Više se nismo usudili da je stavimo na živinče. A kako smo bili već blizu grada uzeli smo je dvojica od nas ispod ruke i tako smo došli do kuće. Čak ni tada *stari neprijatelj* nije nam dao mira. Vukao ju je i sada desno i lijevo; da je nismo čvrsto držali, bila bi opet pala. A ona se je čitavo to vrijeme smijala i pokazivala veselo lice rugajući se neprija-

telju i ismijavajući ga. To njezino izrugivanje bilo je kao neki uvod od velike koristi za duše kako sam spomenuo u sedmom poglavlju Druge Knjige.

418. – Sve te nezgode sa strane đavla pokazale su da je uistinu bila strpljiva duša na svom zemaljskom putovanju. Osim toga učinile su i pokazale da je bila prava mučenica, ako se u tome ne varam. Radi njezine ljubavi đavoli su je prisilili da dokonča tok svog smrtnog života usred neshvatljivih muka. Kao što sam to spomenuo u drugom poglavlju Treće Knjige.

Sjeti se ovdje, dragi čitatelju, da je molitva sv. Antuna bila uslišana kad je čeznuo za mučeništvom; i to je još tražio od Gospodina. Tada su ga đavoli na najokrutniji način mučili, ali mu je život bio pošteđen. Katarinu pak nisu samo izubijali i tukli dan za danom već je na kraju izgubila i svoj život.

Neka to posluži svima, koji su kadri da to shvate kao neoboriv i krunski dokaz njezine svetosti.

Ipak da pokažem u pravom svjetlu njezinu mučeničku hrabrost, a ujedno da ušutkam neke klevetničke jezike koji neprestano govore protiv nje, primoran sam da još spomenem zadnji primjer. Rado ću se time poslužiti da naglasim njezinu sličnost sa Zaručnikom u muci koja je započela u Getsemanskom vrtu.

Činim to zbog toga što su mi ti čini dobro poznati kao i drugim osobama. Ti su je naime čini doveli do tog žalosnog stanja. Zato osjećam dužnost da to spomenem ovdje prije nego zaključim ovo poglavlje.

Činim to radi slave i časti Utjelovljene Istine i djevice Katarine, njene zaručnice. Uz to, neka ti jezici koji su navikli samo lagati nastave sa svojim optužbama kako hoće.

419. – Ukratko sam iznio neke činjenice kad sam govorio o karizmi kao i o njezinom daru prorokovanja u desetom poglavlju Druge Knjige. A sada to ovdje donosim u pojedinostima. Gospodinove godine 1375. (grad) Firenca, nekoć poznata, zbog mnogih razloga, kao jedna od najdražih obitelji svete rimske Crkve, prešla je sada na stranu neprijatelja i počela tvrdokorno rovariti s njima da obore vremenitu moć Crkve. Do toga su je dovela đavolska spletkarenja. Đavao, taj sijač kukolja i neprijatelj ljudskoga roda, poslužio se je nečasnim vladanjem nekih crkvenih uglednika ili ponosom samih Florentinaca, ili čak slabostima obiju stranaka.

Kao posljedica svega toga, rimski Prvosvećenik, gospodar nad šezdeset biskupskih gradova u Italiji i deset tisuća utvrđenih gradova i sela – kako to narod kaže – izgubio je nadzor gotovo nad svima od njih, dok je zadržao vlast samo nad nekoliciňom od njih, ili čak nad nijednim.

Međutim, papa Grgur XI, svete uspomene, opro im se sa strašnim kanonskim mjerama protiv Florentinaca.

Posljedica tih kazna bila je da su gospodari i upravitelji raznih izvanjskih krajeva, s kojima su Florentinci trgovali, zarobili te trgovce i oduzeli im svu njihovu robu.

Tada su se Florentinci, pritisnuti tim crkvenim kaznama, našli prisiljeni da ih se pozove na sud; a radi mira sa Svetom Stolicom tražili su kao posrednike za taj posao osobe naklone papi. Doznali su da je Katarina radi svoje svetosti u dobrim odnosima sa papom. Najprije su se dogovorili da ja osobno pođem do pape u ime Katarine i da ublažim njegov gnjev. Tada su tražili da Katarina dođe u neko mjesto blizu Firence. Tu su se Starješine grada sakupile, sastale se s njome i zatražile od nje pod najvećim pritiskom da pođe u Avignon do pape i isposluje mir između njega i Florentinaca. Dirnuta ljubavlju prema Bogu kao i prema svojim susjedima i brigom za dobrobit Crkve, Katarina je poduzela to putovanje i došla u Avignon. Tu je našla mene koji sam već čekao na nju i bio sam tumačem između pape i nje same. On je govorio latinski, a ona se služila toskanskim dijalektom.

Svjedok mi je Bog i ljudi plemenita srca, Papa je slušao moja tumačenja i na kraju stavio pitanje mira potpuno u ruke Katarine. Ovo su njegove riječi: »Zato da uistinu znadeš da ja želim mir, ja to stavljam potpuno u tvoje ruke. Ali sjeti se samo da ti bude na pameti čast Crkve.«

420. – Ali neki od onih koji su u to doba vladali Firencom, iako su riječima bili za mir, ipak svojim licimjerskim srcem nisu imali namjeru da se slože sa zahtjevima mira. Njihov cilj je bio da dovedu Crkvu do takva siromaštva da bude potpuno lišena vremenite moći i da tako ne može da nameće kazne bilo koje vrste protiv njih. To sam doznao kasnije što su neki od njih rekli. Oni su, naime, javno izrazili što su prije tako tajno čuvali za sebe. Sve su izvodili dvolično, i mogu reći, u tome su uspjeli savršeno. Rekli su narodu da nastoje najbolje što mogu da dođu do mira sa Prvosvećenikom i Crkvom Božjoj. Ali u isto vrijeme stavljali su sve moguće zapreke na putu mira. To se jasno vidjelo u njihovom dvoličnom ponašanju prema Katarini.

Kad su je molili da poduzme put u Avignon i izvrši tu tešku zadaću, obećali su joj da će je pohoditi njihovi ambasadori, koji neće smjeti ništa učiniti bez njenog naređenja i volje. Ali u tome ih je njihova zloća iznevjerila, a ne Katarina. Oni su uistinu poslali ambasadore iza nje, ali dugo vremena kasnije. Međutim Prvosvećenik je napravio svoje nacrte i kad je vidio Katarinu rekao je: »Vjeruj mi, Katarino, prevarili su te. Oni će te i opet prevariti. Neće poslati nikakve poslanike, ili, ako ih pošalju, neće postići ništa.«

Kad su ipak poslanici stigli prema ugovorenom u Avignon, Katarina se je susrela s njima i rekla im u mojoj prisutnosti što su joj vođe i upravitelji Firence obećali. Iza toga im je rekla da je Prvosvećenik stavio pitanje mira u njezine ruke, a to znači da bi mogli imati zadovoljavajući mir, samo ako hoće. Ali oni su poput gluhe riđovke začepili svoje uši na sve govore o miru i odgovorili da nemaju naređenje da raspravljaju s njome niti da rade prema njezinim savjetima. Tako joj je bila očita njihova lukavost i odmah je shvatila da je papa bio zaista pravi prorok.

Ipak je nastavila da zagovara za njih kod pape moleći ga da postupa s njima blago a ne oštro, i da im bude više kao otac, a ne kao sudac.

420A. – Vikar Isusa Krista promišljao je, na nagovaranje Katarine, da se povrati na svoju pravu Stolicu u Rim. To je i učinio. Tako se sva naša skupina povratila u Italiju.

U Toskaniji smo se pozabavili nekim poslima u vezi oko spasavanja duša. Malo kasnije Katarina me je poslala u Rim do pape s nekim uputama koje bi mogle biti od koristi svetoj Crkvi Božjoj, ako samo narod bude to shvatio.

I, dok sam još bio u Rimu, moj me je Red imenovao priorom u našem samostanu u Rimu. A tim sam samostanom upravljao i prije za vrijeme vladanja pape Urbana V, blažene uspomene. Zbog toga nisam mogao da se povratim natrag Katarini. Prije nego sam otputovao za Rim razgovarao sam se s nekim građaninom Firence, imenom Nikola Soderini, vjernim službenikom Božjim i svete Crkve, koji je bio također veoma odan Katarini. Raspravljali smo o problemima Firence, a napose o ključnom pitanju o ovom postupku što sam ga ovdje spomenuo. Također i o onima koji su hinili da žele mir sa svetom Crkvom koju su tako teško vrijeđali, a koji su u stvari željeli izbjeći miru. Kad sam se potužio na njihov postupak, taj čovjek dobar i razborit i visoko cijenjen rekao mi je: »Možete biti sigurni o

ovome: narod firentinski kao cjelina i svi ljudi od značaja u gradu uistinu žele mir. Ali ima nekoliko nevjernih ljudi koji radi naših grijeha upravljaju gradom u ovo vrijeme i to su upravo oni koji priječe da dođe do mira..«

Odgovorio sam mu: zar nema lijeka tome? A on će meni na to: »Ima, samo kad bi se nekolicina dobrih građana prihvatila odlučno za Božju stvar i skupa sa službenicima i kapetanima Guelfske stranke istjerali iz ureda neke kao neprijatelje općeg dobra, tj. taj mali broj ljudi o kojima govorim. Tih nema više od četiri ili šest osoba.«

Zadržao sam sve to za sebe što mi je rekao tom zgodom. Kasnije, kad sam na zahtjev Katarine pošao da posjetim Kristova Vikara, ispričao sam mu sve to što mi je taj čovjek tada povjerio. Taj isti čovjek koji se je razgovarao sa mnom u Sijeni povratio se je odatle u Firencu, dok sam ja tada otputovao za Rim.

421. – Dok sam već nekoliko mjeseci boravio u Rimu zaposlen dužnostima priorata i propovijedanjem riječi Božje, jedan poslanik poslan od pape došao je do mene jedne nedjelje ujutro i donio mi naredbu da dođem taj dan na ručak kod njegove Svetosti. Pokorio sam se toj naredbi i pošao, i kad je ručak bio gotov, papa me je pozvao da dođem bliže do njega. Tada mi je rekao: »Pisali su mi, ako Katarina iz Sijene može doći u Firencu, da ću imati mir.« Odgovorio sam mu: »Ne samo Katarina nego svaki od nas spreman je da ide kamo god želite pa čak i na mučeništvo u znak poslušnosti vašoj svetosti.« On je tada nadodao: »Ne želim da ti ideš tamo. Mogu te lako dati zatvoriti. Ali ako ona sama pođe, bojim se da će je mučiti. Ona je žena. Osim toga cijenim je veoma mnogo. Hoćeš li se pobrinuti da Pisma koja će biti potrebna za taj posao budu spremna? Donesi mi pismeni memorandum o svemu tome sutra ujutro tako da sve bude u rukama na vrijeme bez odgađanja.« Učinio sam kako mi je naredio i donio sam mu memorandum. Kad su Pisma bila gotova, poslao sam ih Katarini. A ona kao prava kći posluha poduzela je putovanje bez oklijevanja. Kad je došla u Firencu primili su je s velikim poštovanjem, oni naime koji su bili vjerni sluge Božje i svete Crkve. Nikola Soderini, gore već spomenuti, uredio je za nju sastanak s nekim uglednim građanima. Ona ih je svjetovala da ne budu više u nesporazumu sa vrhovnim Pastirom svojih duša nego da se pomire čim prije sa Vikarom Isusa Krista.

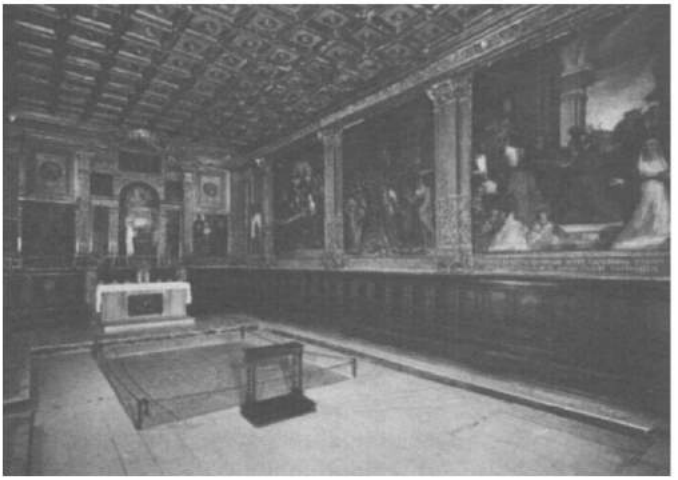

Svetište sv. Katarine – Sijena

422. – Uz pomoć Soderinija imala je i sastanak sa kapetanima Gvelfa. Između ostaloga rekla je i ovo: ako neki od njih prave neprilike za uspostavljanje mira i sloge između Oca i sinova, onda takvi zaslužuju da ih se skine sa njihovih položaja. Takvi naime ne zaslužuju ime upravitelja, već radije rušitelja zajedničkog dobra i države. Ti ljudi kojima je to govorila ne smiju imati nikakve zapreke da oslobode grad od velikog zla, ako samo odstrane nekoliko građana s njihove službe.

Još je rekla i to da će slijediti mir ne samo za dobrobit njihovih tjelesa i vremenitih dobara nego i za spas njihovih duša, što je bilo i što jest uvijek od veće važnosti. To pak neće nikada postići, ako sada ne sklope mir. Svatko znade, i to je svima posve jasno, da su oni krivci za krađu rimske Crkve i njezinih dobara što joj pripadaju s punim pravom. Pa sve kad bi ta osoba koju su okrali bila i samo neki privatnik, još uvijek bi bili dužni i pred Bogom i pred svakim pravednim sucem povratiti što su oteli ili prouzrokovali da drugi otmu. Ako su za mir dobili oprost svih tih dugova onda iz toga slijedi da je to i za njihove vremenite kao i njihove duhovne interese od velike koristi.

S tim opomenama i dokazima kao i drugim, kapetani kao i mnogi uvaženi građani bili su zadovoljni da primoraju

upravitelje i priore grada da se ozbiljno odluče oko uspostavljanja mira ne samo na riječima nego i na djelima.

423. – Ipak neki od njih nisu htjeli slušati taj dobri savjet; napose oni koji su do sada vodili rat protiv Crkve. Tih je bilo osam na broju. Dosljedno tome, kapetani Gvelfovaca, služeći se svojim pravom koji su imali, otpustili su jednoga od osmorice, a onda kasnije i još neke druge; ali samo mali broj. No to je izazvalo dvostruku uzbunu među opozicijom: najprije među onima koji su bili odstranjeni sa svojih položaja, a onda među onima koji su bili loše raspoloženi prema svemu tome i tražili da se još neki maknu sa svojih položaja; naime oni s kojima su se dotični svađali.

Na taj način u potpunoj suprotnosti s Božjim zakonom poslužili su se tom prigodom da se osvete za svoje osobne uvrede. Ta druga uzbuna pokazala se je mnogo opasnijom negoli ona prva i tako je stvorila mnogo neprijatelja protiv Katarine. Broj onih koji su otpušteni sa svojih mjesta bio je tako velik da se je gotovo sav grad pobunio. Daleko od toga da bi se Katarina s time složila, naprotiv bila je duboko nezadovoljna s time.

Rekla je mnogima – i to se je brzo raširilo naokolo – da su postupili veoma loše što su tako veliki broj osoba otpustili i to veoma uvaženih među njima. A ono što je trebalo da bude za mir, sada ne bi smjelo nikako pridonijeti građanskome ratu radi tih razmirica u partijama.

Ipak su neki ustrajali u svojim opakim pothvatima i tako nadodavali zlo na zlo. Ona pak osmorica kao vođe rata spremali su sada svoje borce i pobunili siromašne slojeve naroda protiv onih koji su odstranili neke vođe rata sa svojih položaja i tako uzbunili čitavi grad. Vođe pobune skupili su pobunjenike iz nižih redova i izbacili iz grada one koji su bili odgovorni da se otpuste vođe rata sa svojih položaja; pokrali njihova vlasništva, zapalili njihove kuće i – kako mi je rečeno – neke od njih poubijali.

424. – U tim olujnim časovima, što su ih ljudi uzbunili bez ikakva razuma, mnogo je nevinih ljudi nastradalo. Svi koji su bili na bilo koji način zabrinuti za mir bili su prisiljeni da napuste grad. Među njima našla se i Katarina. Došla je u Firencu s namjerom da uspostavi mir. Ona je na samome početku – kako sam gore spomenuo – bila da samo neki od onih koji su se protivili miru budu udaljeni sa svojih položaja.

Kako je Katarina sada postala prva na njihovoj listi zlotvora, a to se proširilo svuda naokolo, nerazumna je svjetina vikala po gradskim ulicama: »Uhvatimo je i spalimo je! Tu najzločestiju ženu! Ubijmo je!«

Kad se to pročulo, ljudi kod kojih je Katarina stanovala skupa sa svojom družinom, izgurali su je na dvor izgovarajući se da ne žele da i njihovu kuću zapale zbog nje.

Ali Katarina svjesna svoje nevinosti ostala je čvrsta u svojoj odluci kao i obično i bila je spremna trpjeti sa svom hrabrošću za čast svete Crkve. Veselim licem ohrabrila je svoju družinu. Tada se po primjeru svoga zaručnika povukla u neko mjesto sa vrtom i tu se, sokoleći svoje sljedbenike, dala na molitvu.

425. – Iza dužeg vremena, dok je još molila u vrtu sjedinjena s Kristom, provalili su pobunjenici, sljedbenici sotone, sa mačevima i toljagama vičući: »Gdje je ta zločesta žena? Gdje je?« Kad je Katarina to čula, spremi se poput gosta koji je pozvan na svečanu gozbu, spremna da podnese mučeništvo koje je već dugo vremena žudila.

Pristupi jednom od njih koji je stajao s izvađenim mačem vičući glasnije negoli ostali: »Gdje je Katarina? A ona klekne preda nj ozračena lica i s veseljem reče: »Ja sam Katarina. Čini sa mnom štogod ti naš Gospodin dopušta. Ali u ime Svemogućega zapovijedam ti da ne diraš nikoga od moje družine!«

Na te riječi zlikovac je ostao tako smeten, kao paraliziran, tako da nije mogao niti jedanput zamahnuti mačem protiv nje. Niti je mogao da podnosi njezin pogled, taj koji je s takvom bjesnoćom i junaštvom tražio svugda da je nađe, sada, kad ju je našao, morao se udaljiti od njezina pogleda. »Idi od mene« – kaže joj. Ali ona žedna mučeništva odgovori mu: »Ja stojim ovdje s punim pravom. Gdje da idem odavde? Spremna sam da trpim za Krista i njegovu Crkvu! Ovo je ono što sam davno željela i tražila sa svim svojim srcem. Zašto da sada bježim kad sam našla ono što sam željela? Prikazujem samu sebe kao živu žrtvu svome vječnome Zaručniku. Ako ti je zapovjeđeno i poslan si da usmrtiš svoju žrtvu, učini to bez straha. Neću se maknuti odavde niti za jedan korak. Ali samo poštedi ove koji su sa mnom.«

Ukratko rečeno, Bog nije dopustio da se više prijeti Katarini. On i njegovi drugovi udaljili su se. Tada se njezini duhovni sinovi i kćeri okupiše oko nje čestitajući joj da je izbjegla iz ruku zlotvora. Što se pak nje tiče, ona se samo

žalila i plačući rekla: »Ah, koji gubitak! Mislila sam da je zaista ovo dan kad će Svemogući pokazati slavu u svom savršenstvu. Mislila sam da će mi On koji mi je darivao u svom milosrđu bijelu ružu djevičanstva također darovati crvenu ružu mučeništva. Ali to se nije ispunilo!

Gledajte samo kako sam lišena onoga za čim sam tako dugo čeznula! To je prava posljedica mojih bezbrojnih grijeha! Po pravednom Božjem sudu lišili su me tako velikog dobra! Oh! Kako bi moja duša sada mogla biti sretna da je samo mogla vidjeti moju prolivenu krv za ljubav onoga koji me je otkupio svojom krvlju!«

426. – Iako se je ova bura strasti stišala, Katarina i njezina družina još nisu bili bez opasnosti. Stanovnici Firence bili su još u strahu da se nitko nije usudivao primiti Katarinu u svoju kuću; nešto slično kao i u doba mučeništva. Prema tome njezini duhovni sinovi i kćeri savjetovali su joj da se svi povrate u Sijenu. Ali ona im je odgovorila da neće napustiti florentinsko tlo dok se ne uspostavi mir između Oca i sinova. To je – rekla je – Božja zapovjed.

Čuvši to nisu se više usudili da joj se protive. Našli su nekog dobrog i bogobojaznog čovjeka koji je imao hrabrosti da ih primi u svoju kuću, ali potajno, zbog bijesa naroda i zlotvora koji su tražili njezin život. Par dana kasnije, uzmičući pred olujom, Katarina, majka sa svojim duhovnim sinovima i kćerima, povukla se iz grada. Ali je još uvijek bila na florentinskom tlu, povukavši se u neko samotno mjesto gdje su živjeli pustinjaci.

427. – Providnošću Božjom oluja se je na koncu slegla, a protivnici mira bili su dovedeni pred sud i kažnjeni, ili su se razbježali nadaleko. Tada se je Katarina povratila u Firencu. Živjela je tu potajno – radi upravitelja grada koji su je proglasili neprijateljem – ali kasnije kretala se javno po gradu. Tu je ostala sve dok mir nije bio potpisan. Naime, iza smrti Grgura XI. bio je izabran papa Urban VI. Mir je bio postignut između ovog pape i Florentinaca, potpisan i konačno proglašen u gradu.

Tada je rekla svojim duhovnim sinovima i kćerima: »Sada istom možemo napustiti grad. Milošću Isusa Krista ispunila sam poslušnost koju mi je povjerio Krist i njegov zamjenik. One koji su se pobunili protiv Crkve sada ostavljam u miru pomirene sa svojom ljubljenom majkom. Idimo sada natrag u Sijenu odakle smo i došli!«

Tako su i učinili. Katarina je izmakla u ime Božje rukama zlih ljudi i postigla mir koji je željela. Taj mir nije došao po čovjeku niti preko ljudi. To je bilo djelo samoga Isusa Krista, koji je uspostavio taj mir preko anđela mira, što su opaki ljudi uz pomoć anđela sotone nastojali da spriječe.

Svatko zdrava razuma može lako vidjeti u svemu ovome savršenu strpljivost koju je Katarina posjedovala i koja ju je pratila sve do časa – slobodno mogu reći – da život svoj žrtvuje. Također i njezinu mudrost, koja ju je vodila i pokazala joj kako se ima vladati prema svim tim spletkama i napadima s kojima je bila suočena u tom sukobu.

Iznad svega toga pokazala je nepokolebivu ustrajnost kojom je stalno stražila pred vratima Kneza mira, dok ga nije napokon postigla za Crkvu i za Firencu; mir za koji se čvrsto zalagala da ga poluči.

Tako, dragi čitatelju, ako si spreman da promatraš sve te zahvate, onda će ti čitava ta stvar pokazati veličanstvenu slavu kreposti Katarine: ne samo njezinu strpljivost, nego i njezinu čvrstu ustrajnost.

428. – Iza ovog kratkog pregleda tih događaja koji osvjetljuju strpljivost Katarine, dozvolite mi da završim jednim najboljim primjerom te njezine kreposti.

Bio je to žalosni i ujedno veoma ganutljivi prizor kroz koji je morala proći na svom putu u vječni život, kroz smrt, koju je sa svim svojim srcem prinijela za Krista i njegovu svetu Crkvu. Način koji se tu odigravao može se uistinu usporediti sa mučeničkom smrću samog mučenika, bez ikakve sumnje. Ljudi su izvodili mučenja, a ljudi znadu ponekad ublažiti svoja mučila kojima muče druge ljude, ili ih utišati, ili se lako umore mučeći ljude. Ali mučitelji Katarine bili su đavoli. Takvi nikada ne smanjuju svoja mučenja, ili ublažuju svoju okrutnost; niti se ikada umaraju zadavajući ljudima muke. Nadalje, neki su sveti mučenici podnijeli svoja mučeništva u jednom kratkom napadu. Katkada ta smrt nije ni dosegla vrhunac svih patnja. Ali Katarinino mučeništvo trajalo je punih trinaest sedmica, i to od Nedjelje šezdesetnice pa sve do predzadnjeg dana u travnju mjesecu.

U tom mučenju našla su se mučila nevjerovatne okrutnosti i stalno se povećavala iz dana u dan. Sve je to podnosila s najvećom strpljivošću i veseljem u duši, stalno zahvaljujući Bogu i dragovoljno prinoseći sav svoj tjelesni život Kristu kao zadovoljštinu za svoj narod i da poštedi svetu

Crkvu od sablazni. Nisu je poštedile nikakve patnje niti joj je bio nepoznat uzrok svih tih patnja i mučenja u najsavršenijem smislu riječi. Sve sam to dosta iscrpljivo prikazao u drugom poglavlju Treće Knjige i ponovno u trećem i četvrtom poglavlju iste Knjige.

Iz svega toga možemo slobodno zaključiti sa svom sigurnošću, da je Katarina okrunjena na nebu ne samo sa zlatnom aureolom mučeništva u želji, nego sa osobitom aureolom kao nagradom za istinsko mučeništvo.

Iz svega toga svatko zdrava razuma može očekivati da će proces njezine kanonizacije imati najsigurniji i najkraći put kao što je to običaj Crkve kada mučenike proglasuje svecima.

U takvim slučajevima gdje je prisutna hrabrost da se podnese mučeništvo, u prisutnost strpljivosti ne može se sumnjati.

Svjedoci za sve te opise u drugom i slijedećim poglavljima Treće Knjige naravno isti su čija sam imena već naveo u prvom poglavlju Treće Knjige.

A sada nakon svega ovoga što sam naveo ovdje u ovom djelu Života konačni zaključak bio bi slijedeći:

Uistinu je dostojno da vojujuća Crkva ovu svetu djevicu i mučenicu uvrsti u popis SVETACA.

Dao Bog da se ova želja milostivo ispuni meni kao i njezinim sinovima i kćerima po vječnoj dobroti –

Onoga koji je jedan u Trojstvu, a trojni u Jedinstvu, koji živi i kraljuje u vijeke vjekova.

AMEN!

KATARININ DUHOVNI LIK U SVJETLU DJELA OCA RAJMUNDA IZ KAPUE: »ŽIVOT KATARINE SIJENSKE«

Kao veličanstvena gotska katedrala, s prelomljenim lukovima u visinama, koji simboliziraju, s jedne strane, idealizam, ushit i polet k Uzvišenome, a s druge strane gorku realnost života, izdiže se Katarinin lik i kroz ovo velebno djelo njezina duhovnika–ispovjednika oca Rajmunda iz Kapue. Izdiže se na izmaku srednjega vijeka, kada je na pomolu bio *humanizam* i *reformacija,* u prelaznome dobu, te je kao *srebreni most* prebačen u nova vremena.

Suputnica je velikoga pjesnika *Francesca Petrarce,* rođena u 14. stoljeću; stoljeću, koji je sve ono blago antičke kulture sačuvao i prebacio u nove vjekove; u stoljeću kada se stvarala nacionalna književnost u »jednome jedinstvu nauke, poezije i života, zasnovana na čvrstim temeljima Antike i preporođena u duhu kršćanske etike . . .«,[1] kada se očituje *individualizam* u umjetnosti, znanosti i književnosti.

Rođena je u vijeku velikih suprotnosti, društvenih procesa i previranja, velikih antagonizama, jakih strasti, podvojenosti i proturječnosti, u vrijeme borbe između građana i plemića, Crkve i Države. A vrijeme je to *jačanja nacionalnih država,* s Francuskom na čelu, koje se otimlju jedinstvenome vodstvu cara i pape.

Izrasla u takvim vanjskim okvirima, a u sebi duboko uronjena u Istinu i Ljubav, s kojom bijaše sjedinjena, Katarina je – snagom koju je nosila u sebi – »odvažno zahvatila u politiku Crkve i poradila na njenoj reformi u vrijeme previranja . . .«.[2]

1) Dr. Vinko Vitezica, PREGLED SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI – Renesansa, izd. »Gundulić«, Bgd., 1928, str. 72.

2) Marie-Madeleine Davy, ENCIKLOPEDIJA MISTIKA – Mistika Dominikanske škole, Katarine Sijenska, »Naprijed«, Zagreb, 1990, str. 382.

Kao što je Katarinin DIJALOG veleban u svojoj monumentalnosti, uzvišenosti, bogatstvu nadnaravnih sadržaja i izričaja, tako je i ovo djelo njezina duhovnika oca *Rajmunda delle Vigne* veličanstveno po svojoj koncepciji, harmoniji i cjelini, po sadržaju koji zadivljuje; po njezinu životu koji je tako bolno i čudesno izatkan.

Rajmund iz Kapue piše ga da očituje Katarininu svetost, ali i izvanredan Božji zahvat u ovu dušu od njega odabranu, koja bijaše sredstvo Božje istine, milosrđa i ljubavi, *u ostvarenju velikih planova duhovne obnove*, mira i ljubavi, u Crkvi i u Svijetu.

Kroz tijek njena života, kroz sve čudesne događaje, posebno karizme: viđenja, proročke i iscjeliteljske darove i čudesa koja je Bog preko Katarine izvađao, očituje se njezino *mistično iskustvo, duboki doživljaj Boga,* nakon prethodnih strahotnih patnja, te zahvat i djelovanje Njegovo.

Široke raspone Katarinina duha mogao je opisati isto tako veleban duh: učen, mudar, uman, pobožan, dobar poznavalac unutarnjih pokreta i stanja duše, njezinih otajstava, ljubitelj Križa i vjeran sin sv. Dominika.

Slijedeći tradiciju velikih pisaca kršćanske duhovnosti, kako patristike tako i srednjega vijeka, poznavajući dobro skolastičku filozofiju, posebno svoga učitelja Tome Akvinskoga, i otac Rajmund će naglašavati Istinu i tumačiti Katarinin lik u svjetlu ove Istine, da potom produži svojim djelom svoj utjecaj i u nova stoljeća. – Dobar je poznavalac psihologije, askeze-mistike, a posebno moralke i duhovnih znanosti.

Sam Rajmund potekao je iz ugledne obitelji. Rođen oko godine 1330. od majke plemkinje i oca koji bijaše sudac i savjetnik za vladanja Roberta Anžuvinskoga, kralja Napulja. Studirao je pravo na Sveučilištu u Bologni, da potom stupi u Dominikanski red. Bio je prior samostana u Rimu, provincijal Gornje Lombardije, propovjednik protiv raskolnika, Papin legat; otac i obnovitelj Reda. Umire 1399. godine.

ŽIVOT je komponiran kao veličanstvena cjelina; dijeli se u tri stožerna dijela:

U I. dijelu opisuje Katarinin život u roditeljskome domu, koji se odvija u tišini, sabranosti, povučenosti, pobožnosti, predanosti Bogu, do mističnih zaruka s Kristom.

U II. dijelu njezino apostolsko poslanje, plodno duhovno majčinstvo, uz strahotni žrtveni otkup; njezinu misiju

mira i izmirenja gradova sa Sv. Stolicom, te njezino putovanje u *Avignon*.

U III. dijelu teške patnje zbog crkvenoga raskola, njezinu svetu smrt i događaje koji su istoj prethodili te čudesa postignuta na Katarinin zagovor.

Stil mu je otmjen, prirodan, dinamičan, realan i uzvišen. Sugestivnim i bremenitim događajima potresa čitaoca, posebno u opisima mučenja sa strane demona ili zlih ljudi, koja bi bila predmet samoga *Dantea* ili srednjevjekovnih *Quaresimala* . . . Oslanjajući se na izjave očevidaca, opisuje slavna djela koja je Gospodin izveo preko svoje ponizne i vjerne zaručnice, djevice iz Sijene, Katarine iz Toskane, da ljudi proslave Gospodina. Sve događaje tumači u svjetlu kršćanske moralke i teologije, u svjetlu Istine, da ih sve stopi u veličanstvenu harmoniju, *u hvalospjev Trojednome Bogu,* iz ustiju same Katarine.

Rajmund navodi:

»*. . . Da si, kojom srećom, bio sa mnom svjedok svega onoga što sam vidio i čuo o jezinu životu, uvjeravam te, bio bi i ti opazio da Katarina nasljeduje poniznost i čistoću slavne Djevice Marije, pokoru i odricanje Ivana Krstitelja, kajanje i žar Marije Magdalene, pravičnost i svetost Ivana Evanđeliste. Mogao bih reći da je bila Petar u vjeri, Stjepan u nadi, Pavao u mudrosti i ljubavi, Job u strpljivosti, Noa u dugotrajnoj patnji, Abraham u poslušnosti, Mojsije u smjernosti, Ilija u revnosti, Elizej u čudesima. Kao Jakob bila je uronjena u razmišljanje, kao Josip proricala je budućnost, kao Danijel otkrivala je tajne, kao David pjevala je danju i noću hvale Svevišnjemu . . .*«.[3]

Katarina je imala vrhunska mistična iskustva; od Duha Svetoga ulivenu mudrost i znanje i druge darove. Željela je spoznaju same sebe, svoga ništavila, da može priznati da je Bog SVE. No ona je i živjela životom ljubavi, sjedinjena s Ljubavlju.

No, slijedimo po Rajmundovu djelu etape njezina života:

. . . Preodabrana duša već u djetinjstvu ima viđenje Krista u pontifikalnoj odjeći, s trostrukom papinskom krunom na glavi, kojom je označena njegova trostruka služba: svećenika-žrtve, pastira i naučitelja-proroka.

Duh Sveti joj je davao spoznaju božanskih stvarnosti. U svome srcu nosila je svetohranište; predala se potpuno

3) O. Rajmund iz Kapue, ŽIVOT SV. KATARINE SIJENSKE – Predgovor I, 16, »Symposion«, Split, 1992.

Gospodinu. Molitvom, žrtvom, postom, pokorom i djelima ljubavi bila je obilježena njena mladost. Po patnjama Krist ju je suobličio svome liku. Pa kada se i sam njezin ispovjednik otac Rajmund našao jednom u tjeskobi, ne znajući koji duh njome vlada, motreći jednom njezino lice ugledao je Kristovo. I kad je prestrašen upitao tko ga to gleda, čuo je odgovor: *»Onaj koji jest!«*.[4] U svojoj sobici, u rodnome domu, imala je posjete Gospodina, koji je šetao s njom, moleći psalme . . .[5]

Svojim molitvama, bdjenjima, postovima i pokorama spasavala je mnoge duše; snagom Božjom u sebi obraćala je tvrdokorne grešnike, izbavljala duše u Čistilištu. Bog je preko nje izvodio mnogobrojna čudesa, tako da je za njom hrlio narod, kao u Kristovo vrijeme. A bila je utvrđena u poniznosti, imajući *spoznaju Istine*.

Kao i sv. Franjo i Katarina je primila Kristove rane, ali su joj bile, po njenoj želji, nevidljive. Dragocjene su njene spoznaje i objave o muci Isusovoj, posebno u Getsemanskome vrtu.

Otac Rajmund navađa: *»Temelj i pokretač svih njezinih djela bijaše ljubav«*.[6] Ili: *»Svu snagu dobivaše iz obilja primljenih nadnaravnih milosti«*.[7] Bog joj je *»rasvijetlio um najdubljim istinama i ukrasio dušu izabranim darovima. Sada želi da ta svjetlost ne bude skrivena, da taj grad, sagrađen na brdu, bude svima vidljiv . . .«*.[8] I Krist joj nagoviješta njezino poslanje: *Živjet ćeš na neuobičajan način . . .«*.[9] A sve za spas duša.

I sada sa svojom pratnjom ide od grada do grada uspostavljajući mir, obraćajući grešnike i silnike, prateći osuđenike na stratište i izmirujući ih s Bogom; liječeći zaražene i bolesne, njegujući i sama okužene, opraštajući klevetnicima i onima koji je zlostavljahu. Njezine ekstaze, uz milosti, donose joj i patnje, ali je ona poslušna Duhu koji je vodi. Poglavari Firence šalju je kao svoga poslanika u *Avignon*, k papi *Grguru XI*, s molbom da s njih skine prokletstvo, kako bi drugi gradovi mogli s njihovim ponovno voditi trgo-

4) Nav. dj., I, 9, 90.
5) Nav. dj., VI, 11, 112.
6) Nav. dj., II, 1, 130.
7) Nav. dj., II, 10, 289.
8) Nav. dj., II, 1, 119.
9) Nav. dj., II, 1, 122.

vinu, što nije bilo moguće dok je neki grad pod »anatemom« . . . I tu je došla do izražaja sva veličina Katarinina duha.

Na čelu Sv. Crkve, ali u *avinjonskom sužanjstvu,* bijaše Grgur XI. (Pierre Roger de Beaufort–Turenne), porijekom Francuz. – Kako je u nedavnoj prošlosti sve više Francuza – zbog dominacije francuske krune – bilo uključeno u kardinalski zbor, to je Klement V, Francuz, bio ustoličen u Lyonu, a potom izabrao Avignon za sjedište, kao i njegovi nasljednici, te je ovo razdoblje crkvene povijesti trajalo od 1309–1378, na kraju kojega je uslijedio veliki crkveni raskol.

Katarina je snagom svoje volje uspjela nagovoriti Grgura XI. da se povrati u Rim, gdje mu je pravo mjesto, predočujući mu odgovornost za Sv. Crkvu. I on je posluša. Poticala ga je i na križarski rat, kako bi se vratila sveta mjesta, kao i na reformu Crkve.

Papa je šalje, kao svoga poslanika u pobunjenu Firencu . . ., koja leži, kao što će reći Dante, *»na lijepom Arnu sred velika grada . . .«;*[10] šalje je s pismima u pobunjeni grad, koji je – također po Danteu – »leglo svake ljudske mane . . .«.[11]

Crni i Bijeli, gvelfi i gibelini trajno su bili u sukobu, svađama i ratovima.

». . . Al ako znadeš, reci što će biti
Od građana tog razdvojenog grada?
Je l' pravedan tko tamo? Znaš li reći,
Zašto taj nesklad između njih vlada?«.[12]

»Oholost, zavist i lakomost, to je
Trostruka vatra što sva srca žari . . .«.[13]

I Katarini je u Firenci prijetila smrt zbog urote i pobune protiv nje, ali ona se nije htjela vratiti dok nije ispunila svoju misiju – uspostavila žuđeni mir.

Grgur XI. ubrzo umire i bî za papu izabran – pod pritiskom Rimljana – nadbiskup Barija, koji uze ime *Urbana VI.* No nakon toga, kardinalski zbor, u čijemu sastavu bijahu većinom Francuzi, smatrajući da je izbor bio pod pritiskom izvršen i zato nevaljao, izabraše protupapu – Klementa VII. U Crkvi nasta opća pomutnja. Katarina je branila

10) Dante, PAKAO, XXIII, 95.
11) Dante, PAKAO, XV, 78.
12) Dante, PAKAO, VI, 60–63.
13) Dante, PAKAO, VI, 74–75.

kanonski izabranoga Urbana VI. No kako su obadvojica papa smatrali da su zakonito izabrani, to su obojica izopćavali pristaše svoga protivnika te je tako skoro cijelo kršćanstvo bilo pod znakon interdikta. Punih 40 godina trajao je taj raskol, sve do izbora pape *Martina V,* na Saboru u *Konstanci* 1417. godine. Sve je te događaje Katarina predvidjela, prorekla, saopćivši ih svome duhovnom ocu, koji nam ih vjerno prenosi:

»*. . . Vidjela je Crkvu Božju koju je ljubila žarkom ljubavlju uronjenu u more nevolja zbog tog strašnog raskola što ga je već predvidjela . . .*

Vidjela je Kristova zamjenika gdje ga neprijatelji napadaju sa svih strana . . .«.[14]

Vidjela je Rim pun vragova, koji su raspaljivali pučanstvo mržnjom da ubiju svog Oca. Katarina je vapila Gospodinu da utaži svoj gnjev, želeći primiti na sebe sve nevolje i kazne. Pobuna je prestala, ali se na Katarinu svalila sva težina patnje. Trinaest sedmica trpjela je najgroznije muke, do pred samu smrt . . .

Kada ju je sam otac Rajmund, užasnut sadržajem njena proročanstva, što se sve ima dogoditi u Crkvi, upitao što će se dogoditi nakon tih zala, odgovorila je:

»*Poslije toga Bog će pročistiti svoju svetu Crkvu na neshvatljiv način, obnavljajući duh izabranih. Nastat će tako silan procvat u Božjoj Crkvi, takav preporod u svetih pastira, da sama pomisao na to razveseljuje srce moje u Gospodinu. Kristova Zaručnica, koja sada hoda posramljena, u dronjcima, zasjat će u ljepoti, ukrašena biserjem, okrunjena krunom svih kreposti. Svi vjerni narodi radovat će se spoznajom da imaju svete pastire. Pa i nevjernici, privučeni divnim primjerom Isusa Krista, vratit će se katoličkoj zajednici i obratit će se pravom Pastiru i čuvaru svojih duša . . .«.*[15]

I naše vrijeme u mnogočemu slično je Katarininu vremenu. Mnoge zle snage su na djelu; ratovi, ubijanja, pobune, razaranja . . . Kao da je sam Bog dao Sotoni vlast, da muči, progoni, ubija, da tako kazni grijeh, ali i da *mučeništvom svojih svjedoka* povrati mir, slobodu, rascvat – preporod. Zlo mora biti pobijeđeno Dobrom, Istinom i Ljubavlju.

---

14) Rajmund iz Kapue, ŽIVOT . . ., III, 2, 344.
15) Nav. dj., II, 10, 289.

». . . A ja hoću da se smilujem Svijetu, pokazujući ti da mi je milosrđe vlastitost . . . Još sam ti obećao i sada ti obećavam da ću s mnogim trpljenjem svojih slugu obnoviti svoju zaručnicu . . .«.[16]

Katarina bijaše *žrtva ljubavi za Crkvu i Svijet.* Podnijela je silinu muka . . . Okrunjena je trostrukom krunom: djevičanstva, mučeništva i naučiteljstva. Papa Pavao VI. proglasio je sv. Katarinu Sijensku, godine 1970. *naučiteljicom Crkve.*

Za prijevod ovog djela zahvalni smo Prof. *ocu Emanuelu Kisiću,* dominikancu; zahvalni smo mu za sve ono milosno blago koje nam je otkrio ovim djelom, kako bi bilo hrana našim dušama, putokaz i orijentacija u ovim teškim i burnim vremenima, okrepa i utjeha našim srcima i nada u bolju i sretniju budućnost.

Katarinina i Rajmundova poruka je: da *moramo vjerovati Bogu posred svih iskušenja i od njega očekivati spasenje.* Jer Njegova su vremena i vječnost. On je Alfa i Omega sve ljudske povijesti. On mora nagraditi dobro a kazniti zlo. On će jednom zasjati u svojim svetima, kojima neće nauditi »druga s m r t«.

». . . Dolazim uskoro i sa sobom nosim plaću da svakome platim prema njegovu djelu! . . . Blago onima koji peru svoje haljine tako da dobiju pravo na stablo života *i da mognu ući u grad na vrata! Vani ostaju psi i vračari, bludnici i ubojice, idolopoklonici i svi koji ljube i govore laž . . . Dođi, Gospodine Isuse!«.*[17]

Samostan sv. Klare – Split,
na blagdan *Bezgrešne,* 1991.

S. MARIJA OD PRESV. SRCA,
u r e d n i k

16) Sv. Katarina Sijenska, DIJALOG B. P., pogl. 166, *Symposion,* Split, 1988, str. 382.
17) Otk 22, 12–16; 20.

SADRŽAJ

		Strana
Predgovor		7
Predgovor prevodioca		8
O životopiscu ovoga djela Bl. Rajmundu iz Kapue		9
Legenda Maior: Rajmundov »Život Svete Katarine«		18
Predgovor prvi		21
Predgovor drugi		33

PRVA KNJIGA

Prvo poglavlje:	Katarinini roditelji	35
Drugo poglavlje:	Katarinino rođenje i djetinjstvo	37
Treće poglavlje:	Zavjet čistoće	43
Četvrto poglavlje:	Žestoki sukobi	48
Peto poglavlje:	Katarinina pobjeda	55
Šesto poglavlje:	Katarinin pokornički život. Majčino protivljenje	58
Sedmo poglavlje:	U dominikanskoj odjeći	65
Osmo poglavlje:	»Sestre od pokore«	70
Deveto poglavlje:	Brzo napredovanje na putu Gospodinovu	73
Deseto poglavlje:	Katarinina mudrost	82
Jedanaesto poglavlje:	Katarina sa svojim Spasiteljem	90
Dvanaesto poglavlje:	Katarinine zaruke	97

DRUGA KNJIGA

Prvo poglavlje:	Katarinino poslanje	101
Drugo poglavlje:	Početak Katarinina javnog života	107
Treće poglavlje:	Ljubav prema ubogima	111
Četvrto poglavlje:	Ljubav prema bolesnicima	119
Peto poglavlje:	Kako je Katarina živjela	134
Šesto poglavlje:	Ekstaze i objave	144
Sedmo poglavlje:	Spasiteljica duša	167
Osmo poglavlje:	Neusporediva dobročiniteljica	183

Strana

Deveto poglavlje: U borbi s demonima 198
Deseto poglavlje: Dar proroštva 204
Jedanaesto poglavlje: I neživa bića pokoravahu se Katarini 217
Dvanaesto poglavlje: Ljubiteljica presvetoga euharistijskog otajstva 226

TREĆA KNJIGA

Prvo poglavlje: Duhovno značenje ove treće knjige našega djela. Imena i odlike svjedoka koji su prisustvovali Katarininoj smrti 245

Drugo poglavlje: Događaji zadnju godinu i pol prije njezine smrti, muke koje su joj zadavali đavoli koji su konačno prouzrokovali njezinu smrt 251

Treće poglavlje: Želja Katarine da se preseli i bude s Kristom. To je pokazala u molitvi koju je sastavila i dala na koncu svojih dijaloga. Epilog te knjige objavljujemo ovdje 257

Četvrto poglavlje: Smrt Katarine. Njezine riječi pred smrt svojim sinovima i kćerima u Kristu. Upute koje je dala svima općenito kao i pojedincima napose. Viđenje koje je neka gospođa imala u času Katarinine smrti 265

Peto poglavlje: Neki znakovi i čudesa koja je Gospodin izveo preko Katarine iza njezine smrti – prije i poslije pogreba. Osim tih, bilo je još mnogo drugih čudesa koja ne objavljujemo ovdje 281

Šesto poglavlje: Katarinina strpljivost – epilog 291

S. Marija: KATARININ DUHOVNI LIK U SVJETLU DJELA OCA RAJMUNDA IZ KAPUE: »ŽIVOT KATARINE SIJENSKE« 319

SYMPOSION

...ska asketsko-mističnih djela
Urednik: S. Marija od Presv. Srca

1) Margarita: PORUKA MILOSRDNE LJUBAVI
2) S. Marija od Presv. Srca: BOG JE LJUBAV
3) Sv. Ivan od Križa: TAMNA NOĆ – 1. i 2. izdanje
4) Sv. Ivan od Križa: ŽIVI PLAMEN LJUBAVI
5) Sv. Ivan od Križa: DUHOVNI SPJEV
6) Sv. Ivan od Križa: KRAĆI SPISI
7) Sv. Ivan od Križa: USPON NA GORU KARMEL
8) Thomas Merton: NOVE SJEMENKE KONTEMPLACIJE
9) Thomas Merton: NITKO NIJE OTOK
10) Toma Čelanski: ŽIVOTOPIS SV. KLARE i njezini spisi – 1. i 2. izdanje
11) S. Marija od Presv. Srca: MAGNIFICAT
12) Sv. Ljudevit Marija Grignion Montfortski: SABRANA DJELA
13) Sv. Bonaventura: PISMO SESTRAMA O SAVRŠENOM ŽIVOTU
14) S. M. Anđela Sorazu: ČAROBNOST MISTIČNOG ŽIVOTA
15) ŽIVOTVORNI DRAGULJ duhovnog života (O otajstvu Euharistije)
16) Sv. Toma Akvinski: STOŽERI KRŠĆANSKE VJERE
17) S. Marija od Presv. Srca: ALVERNIJA
18) B. Anđela Folinjska: KNJIGA ISKUSTVA PRAVIH VJERNIKA
19) Sv. Grgur iz Nise: SPIS O DJEVIČANSTVU
20) S. Marija od Presv. Srca: FRANJINA LJUBAV NA KRIŽU
21) S. Marija od Presv. Srca: MORE SJAJA
22) Jeronim Jaegen: MISTIČNI ŽIVOT MILOSTI
23) Sv. Bernard: O MARIJI
24) Dr. Gerda Walther: FENOMENOLOGIJA MISTIKE
25) S. Marija od Presv. Srca: DAR ŽIVOTA
26) Dr. Klara Fietz: DUHOVNI DNEVNIK
27) S. Marija od Anđela Sorazu: DUHOVNI ŽIVOT
28) Origen: POČELA
29) Sv. Bonaventura: TRI PUTA
30) GLE OVO SRCE
31) Ch. de Foucauld: PISMA I ZAPISI
32) S. Marija od Presv. Srca: AVE MARIJA
33) S. Marija od Presv. Srca: TORNJU BJELOKOSNI
34) S. Marija od Presv. Srca: MARIJA MAJKA LJUBAVI
35) Sv. Katarina Sijenska: DIJALOG BOŽANSKE PROVIDNOSTI
36) S. Marija od Presv. Srca: U SVETIŠTU DUŠE
37) D. Lorenzo Sales: VELIKA LJUBAV BOGU POSVEĆENIH DUŠA
38) SPISI sv. Franje i sv. Klare
39) S. Marija: O OTKUPLJENJU I BOŽANSKOM ŽIVOTU
40) Rene Laurentin: S. MARIJOM U DOŠAŠĆU PREMA TREĆEM TISUĆLJEĆU
41) Sv. M. Margareta: AUTOBIOGRAFIJA
42) Sv. JANJA PRAŠKA
43) Sv. Teodor Studit: PISMA MONAHINJAMA

POSEBNA IZDANJA

S. Marija od Presv. Srca: SAMOSTAN SVETE KLARE – monografija
S. Marija: APOKALIPSA
S. Marija: OTKUPITELJEVA LJUBAV

Kao što je Katarinin DIJALOG veleban u svojoj monumentalnosti, uzvišenosti, bogatstvu nadnaravnih sadržaja i izričaja, tako je i ovo djelo njezina duhovnika *oca Rajmunda delle Vigne:* ŽIVOT KATARINE SIJENSKE veličanstveno po svojoj koncepciji, harmoniji i cjelini, po sadržaju koji zadivljuje; po njezinu životu koji je tako bolno i čudesno izatkan.

Rajmund iz Kapue (1330–1399) piše ga da očituje Katarininu svetost, ali i izvanredan Božji zahvat u ovu dušu od njega odabranu, koja bijaše sredstvo Božje istine, milosrđa i ljubavi, u ostvarenju velikih planova duhovne obnove, mira i ljubavi, u Crkvi i u Svijetu. ŽIVOT je komponiran kao veličanstvena cjelina; dijeli se u tri stožerna dijela.

Katarinina i Rajmundova poruka je: *da moramo vjerovati Bogu posred svih iskušenja i od njega očekivati svoje spasenje.* Jer Njegova su vremena i vječnost. On je Alfa i Omega sve ljudske povijesti. On mora nagraditi dobro a kazniti zlo. On će jednom zasjati u svojim svetima, kojima neće nauditi »druga Smrt«.